36
15 E
25

P.

ellizzarii
de
Ionialibus

ul. c. 8. H. 16
A
5.10
36. 15. E. 25.
8. 44. C. 28

R. P.

FRANCISCI

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

36 · 15 - E - 25

c

R. P.

FRANCISCI PELLIZZARII

E Societate IESV

TRACTATIO DE MONIALIBVS.

TRACTATIO
DE MONIALIBVS,
IN QVA RESOLVVNTVR
OMNES FERE QVÆSTIONES

(& ex his plurimę adhuc non tractatæ) quæ de ijs excitari ſolent in communi, & in particulari;

NIMIRVM

De Receptione, Nouitiatu, Dote, Renunciatione bonorum, Profeſſione, Velo, Conſecratione, Votis Religioſis, Clauſura, Obligationibus, Prohibitionibus, Pænis, Priuilegijs, ac Gubernatione quò ad earum Prælatos, Abbatiſſas, & Confeſſarios ordinarios, ac extraordinarios.

ACCESSIT FORMVLARIVM LICENTIARVM, quarum vſus in Monialium gubernatione ſolet eſſe frequentior.

EDITIO SECVNDA AB IPSOMET AVTHORE RECOGNITA, Et multis ADDITIONIBVS, *iiſq; vtiliſſimis aucta.*

AVTHORE
P. FRANCISCO PELLIZZARIO PLACENTINO
E Societate IESV Theologiæ moralis Lectore.

BIBL. DOM. PROF. ROM. IHS

VENETIIS, *Apud Paulum Baleonium*. MDCXLVI.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

Dom. Prof. Rom.

36.15.E.25

Eminentiſſimo ac Reuerendiſſimo

FRANCISCO MARIÆ MACCHIAVELLIO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO

Ac Ferrarienſis Eccleſiæ Epiſcopo vigilantiſſimo.

FRANCISCVS PELLIZZARIVS E SOC. IESV F. P.

TRACTATIONEM hanc de Monialibus à me non exiguo labore conſcriptam editurus, Eminentiſs. Cardinalis, cœpi mecum attentiùs meditari, quem patronum ei potiſſimum adoptarem: cùm ecce recurrit in mentem, illam non niſi Eminentiæ tuæ ampliſſimæ patrocinio committendam eſſe, vt pote iam tuam, & quidem tot nominibus, vt ſine aperta nominis tui clariſſimi iniuria, & graui piaculo Authoris ea tibi nequeat denegari. Tua eſt iſta tractatio, quia elucubrata in bonum tum Monialium tuo regimini ſubiectarum, tum eorum, qui ad ipſarum confeſſiones in hac tua diœceſi deputantur: tua, quia ſub fœlicibus auſpicijs tui Epiſcopatus inchoata, abſoluta, & approbata exponitur: tua, quia, te efflagitante à R. Admodum P.N. Generali, typis demandatur: tua, quia confecta ab eo, cuius labores, ac ſtudia decem abhinc annis tuæ huius Eccleſiæ Ferrarienſis commodis obſequuntur: tua, quia illam ſuo iure depoſcit ſingularis beneuolentia, qua Societatem noſtram ſemper proſequutus es, & in dies magis, ac magis proſequeris: tua deniq; quia conſcripta efficaci ſuaſione, ne dicam imperio, Reuerendiſs. D. Petri Io. Bonæfidei Vicarij tui Generalis meritiſſimi. Cùm ergo præſens tractatio tibi tot nominibus

minibus debeatur, æquitas non ſolùm petit, ſed præcipit, non ſuadet, ſed iubet, non hortatur, ſed impellit, vt illam Eminentiæ tuæ non donem, ſed reddam, non offeram, ſed perſoluam, ea ſaltem ex cauſa placituram, quia tua eſt.

Quamquam, etſi ea tibi tot nominibus non deberetur, plures aliæ rationes ſeſe offerre poſſent, quæ in hanc mentem me traherent, etiam reluctantem. Siue enim ſpectes ea, quæ habes à Deo bonorum omnium ſupremo largitore, morum integritatem, vitæ probitatem, modeſtiam, prudentiam, liberalitatem, & cæteras animi virtutes; ſiue quæ à maioribus hauſiſti, generis nobilitatem, Auorum ſplendorem; oris maieſtatem, & alias naturæ dotes; ſiue quæ ipſe tua induſtria, ac ſedulitate comparaſti, ſcientias, rerum experientiam, & res præclarè geſtas: ea omnia adeò illuſtri eminent ſplendore, vt plura, aut maiora deſiderari non poſſint in eo, cuius p trocinio tractatio hæc committeretur.

Ea certè S. D. N. Vrbanus VIII. vniuſcuiuſq; meritorum ſapientiſſimus arbiter optimè dignouit, immò & dignè remuneratus eſt, te inſtituendo Abbatem, tum Sacræ Rotæ Romanæ Auditorem, tum Datarium Eminentiſſ. Cardinalis Ginetti in legatione Colonienſi, tum Epiſcopum Ferrarienſem, tum Patriarcham Conſtantinopolitanum, tum Nuncium extraordinarium pacis, tum demum S. R. E. Cardinalem: vt non immeritò de te vſurpari poſſit, quod habetur Sap. 4. Conſummatus in breui expleuit tempora multa. *Vbi enim tam ſpectata, tam præſens, tam probata virtus elucebat, non erat, cur longum experimentum quæreretur. Quin hinc ſperare lubet clauos in gentilitio ſtemmate nobiliſſimæ familiæ tuæ emicantes tandem fore conuertendos in Apoſtolicas Petri Claues, & Crucem ipſam, quæ item affulget in tuo ſtemmate, in Pontificium baculum, quo vniuerſum orbem Chriſtianum regas, ac modereris. Vale ex Collegio noſtro Bononienſi 1. Octobris 1644.*

PRÆ-

PRÆFATIO
AD LECTOREM.

AGITVR annus iam decimus, ex quo mihi Moderatorum meorum iuſſu Theologię moralis ſtudijs ex propoſito vacanti, eamq; in publicis ſcholis edocenti cogitatio illa immiſſa eſt, vt ad communem Religioſorum Ordinum vtilitatem nouum Manuale regularium conſcriberem; in quo breuiter, clarè, ac ſolidè deciderentur omnes eæ quæſtiones, quæ occurrere poſſunt, & ſolent de ſtatu religioſo tam in communi, quàm in particulari; nimirum de nouitiatu, profeſſione, votis tum communibus omnium religionum, tum proprijs aliquorum Ordinum, obligationibus, prohibitionibus, pœnis, priuilegijs, gubernatione, ac peculiari inſtituto Societatis IESV. Non diſplicuit cogitatio: illam conſilij cauſa amicis communicaui; placuit & ipſis, eaque maximè ex cauſa, quòd poſt tot tractatus conſcriptos de rebus ad regulares pertinentibus adhuc deſiderari poſſet volumen, in quo vno ſimul materiæ omnes ſtatum religioſum concernentes tractarentur, quę in pluribus, & grandioribus voluminibus ſparſim explicantur à Rodriquez, Miranda, Suarez, Sanchez, Portello, Peyrino, Tamburino, Lezana, Bartholomæo à S. Fauſto, Bordono, & alijs Doctoribus: idque reſecatis pluribus quæſtionibus: ad præſens inſtitutum minùs neceſſarijs, quæ ab illis intermiſcentur: & è contra reſolutis plurimis, ac grauiſſimis difficultatibus, quæ, teſte experientia, frequentiſſimè occurrunt, & à præfatis Doctoribus ne attinguntur quidem. præterquàm, quòd dato vno volumine, in quo explicatæ modo dicto reperirentur omnes materiæ verſantes circa ſtatum regularem tam in communi, quàm in particulari, meliùs ſatisfieret ijs, quibus vel non ſumptus ad multos libros coemendos vel non tempus, ac ingenium ad eos lectitandos

tandos ſuppetit; pleniorque ac perfectior rerum religioſarum notitia haberetur, quæ alioqui videri poteſt quò ad aliqua ſatis deficiens, & manca: impoſita eſt ergò manus operi, & in eo per plures annos pro virium tenuitate elaboratum eſt.

Iam aliquot tractatus erant abſoluti; & alij in dies (quantùm patiebatur ingruentium occupationum copia) parabantur; cùm ecce non pauci accurrunt amici ſtudiorum meorum conſcij, & vt tractatum de Monialibus ad complementum totius operis conficerem, & quàm primùm typis euulgarem ad commune bonum ſpirituale ipſarum Monialium, non perſuaſerunt ſolùm verbis efficacioribus, immò, vt intentum faciliùs aſſequerentur, illorum auctoritatem interpoſuerunt, quorum conſilia, ſuaſiones, ac præces iure optimo reputari poſſunt, ac debent præcepta: vt propterea vix licuerit reluctari.

Non pauci quidem (inquiebant illi) editi iam ſunt tractatus de Monialibus; at nullus adhuc extat, in quo tradatur plena, & abſoluta cognitio eorum, quæ de Monialibus quæri poſſunt, & ſolent. Alij quippe illorum nimis ieiunè tractant, quæ ſpectant ad moniales: alij multa aſſerunt, quæ interdum non probant, aliàs probanda: alij plura interſerunt minùs neceſſaria: alij plurima prætereunt, quæ paſſim occurrunt, & ſunt difficillimæ ſolutionis. ex alia parte vbique locorum cùm tot extructa ſint monaſteria Monialium, & recta illarum inſtitutio adeò conferat ad totius Eccleſiæ ædificationem; par eſt, vt demum prodeat tractatio, in qua, ſublatis ijs, quæ ſunt minùs neceſſaria, ea omnia tradantur, quæ ad rectam, ac proficuam Monialium inſtructionem proximè valeant deſeruire.

Sic ij diſſerebant, ſicque præcibus, ac repetitis perſuaſionibus inſtiterunt, vt tandem fuerit opus dare manus. acquieui ergò conſilijs amicorum: præſentem tractationem non exiguo labore confeci (vtinam & pari fructu:) modò illam expono publicæ vtilitati, virorumque doctorum cenſuræ ſubijcio: Prælatis Monialium, ac earum Confeſſarijs tam ordinarijs, quàm extraordinarijs offero.

Ad hoc autem quàm maximè impulit me ſuaſio efficax Reuerendiſs. D. Petri Io: Bonefidei Eccleſię Ferrarienſis Vicarij generalis, cuius integritatem, ſuauitatem, prudentiam, ſapientiam, dexteritatem, ac conſtantiam in tali munere obeuudo 18. annorum ſpatio, & ſuſpexe-

runt

unt vniuerſi, & in primis teſtatam fecerunt Eminentiſſimi Cardinales Lenius, Magalottus, ac Macchiauellius illum ſibi aduocando in Vicarium generalem præfatæ Ferrarienſis Eccleſiæ: cùm antea non ſemel electus fuerit in Vicarium capitularem, immò & in Vicarium Apoſtolicum, ex obitu Eminentiſſimi Magalotti.

Ordo tractationis eſt is, quem indicaui in ipſa eius inſcriptione: plures quæſtiones hìc omitto, quæ fieri poſſent de Monialibus; quia in proprijs Tractatibus opportuniùs tractandæ ſunt: aliquas è contra interdum inſero minùs proprias Monialium; vt qui curam gerunt illarum, magis in promptu habeant quæcunque faciunt ad earum gubernationem: aliquas item quæſtiones in vno loco expoſitas propono etiam alijs in locis, ſed remiſſiuè; nec inutiliter, cùm ſpectent ad varia capita, & aliàs valdè conferat, quòd ſimul colligantur in vnoquoque capite quæcunq; ad illud ſpectant(v.g.omnes prohibitiones,omnes pęnæ, &c.) ratio ſtyli eſt, quæ vſitatur in ſcholis, & quæ faciat ad faciliorem intelligentiam eorum,quæ tractantur: non ſuppono quæ aſſero,ſed plerumq; confirmo & auctoritate Doctorum (ſi qui occurrunt)& rationibus, & conſtitutionibus Pontificijs, & Concilijs, & iure tam canonico,quàm ciuili, pro vt fert conditio rerum, quæ tractantur: quin & aliqua hìc ſuppono, quæ in alijs tractationibus mei Manualis poſtea ſuo tempore edendi latè probantur: in referendis Doctoribus non multùm immoror, ſtudens breuitati: paucos recenſeo, eoſque grauiores; interdum tamen & iuniores, quippe qui plures quæſtiones tractarunt, quas antiqui Doctores omninò intactas reliquerunt,& aliàs ſuam promerentur laudem; plures, & graues difficultates à nullo alio (quod ego viderim) diſcuſſas reſoluo, adhibita non raró doctorum virorum conſultatione; in opinionibus eligendis memor effati illius celeberrimi *Media tutiſſimus ibis*, ſicut abſtinui à nimis rigidis, ſic & à nimis laxis, plerumque tamen propendens in benigniorem partem iuxta illud *In dubijs benigniora præferenda ſunt l. ſemper ff. de regul. iur.* in reſoluendis quæſtionibus ſic ſtudeo breuitati, vt quàm maximè enitar vitare obſcuritatem. Illud autem in hac tractatione conſcribenda intendi, vt bono ſpirituali Monialium, directioni eorum, qui illis deputantur in Confeſſarios, ac publicæ vtilitati conſulerem; an autem id verè aſſecutus ſim, aliorum eſto iudicium. Certè, ſi quid boni, ac vtilis in ea benignus repererit lector, totum Deo bonorum omnium auctori tribuat,

 ſin ve-

ſin verò quid erratum, mihi adſcribat; ſed ſine probris ſine conuitijs, ſine indignatione: ſum etenim homo, adeoque nihil humani alienum à me puto. Quòd ſi videro præſentem tractationem tibi non eſſe ingratam, quàm citiſſimè integrum Manuale regularium, quod omni ſtudio ac diligentia apparo, lubens exhibebo.

Interim tibi hic propono indicem tum ſingularum tractationum prædicti Manualis, tum omnium Capitum, Sectionum, ac Subſectionum, quæ in vnaquaque Tractatione continentur: vt hinc tota ipſius Manualis ſtructura vnico intuitu appareat, ſicque mihi vires ad illud abſoluendum, ac perficiendum neceſſarias à D.O.M. enixè depreceris; & ſi quid occurrerit addendum, detrahendum, aut immutandum, amicè, ac opportunè, ſuggeras.

TRA-

TRACTATIO I.

De ſtatu Religioſo in communi.

Cap. I.	DE natura ſtatus religioſi, eiuſque proprietatibus.
Cap. II.	De origine religionum tam in communi, quàm in particulari.
Sect. I.	De origine ſtatus religioſi in communi.
Sect. II.	De origine religionum in particulari.
Cap. III.	De varietate, ac perfectione religionum.
Sect. I.	De varietate religionum.
Sect. II.	De perfectione religionum tam abſoluta, quàm reſpectiua.
Cap. IV.	De bonis prouenientibus ex ſtatu religioſo.
Sect. I.	De bonis, quæ proueniunt ex ſtatu religioſo ipſis religioſis.
Sect. II.	De bonis, quæ vniuerſo Orbi proueniunt ex ſtatu religioſo.
Cap. V.	De reformatione religionum.
Cap. VI.	De ſpeciali patrocinio Dei, ac Eccleſiæ erga religiones.
Sect. I.	De ſpeciali patrocinio Dei erga Ordines religioſos.
Sect. II.	De ſpeciali patrocinio Eccleſiæ erga Ordines religioſos.

TRACTATIO II.

De Nouitiatu præmittendo profeſſioni Religioſæ.

Cap. I.	De natura nouitiatus, eiuſque circunſtantijs.
Cap. II.	De poteſtate admittendi nouitios ad habitum religionis.
Cap. III.	De informationibus iure poſitiuo præmittendis ad talem admiſſionem.
Cap. IV.	De ijs, qui ad nouitiatum admitti poſſunt, vel non poſſunt.
Cap. V.	De nouitiorum inſtitutione.
Cap. VI.	De eorum obligationibus.
Cap. VII.	De eorum priuilegijs.
Cap. VIII.	De eorum prohibitionibus.
Cap. IX.	De renunciatione bonorum ab ijs facienda ante profeſſionem.

TRACTATIO III.

De profeſſione Religioſa.

Cap. I.	De natura religioſæ profeſſionis, eiuſq; qualitatibus.
Cap. II.	De admittendis ad profeſſionem, aut excludendis ab illa.

Cap. III. De effectibus ex profeſſione prouenientibus.
Cap. IV. De indiſſolubilitate profeſſionis.
Sect. I. De indiſſolubilitate illius quò ad vinculi perpetuitatem.
Sect. II. De iure reclamandi contra nullitatem profeſſionis.
Sect. III. De iure tranſeundi ad Ordinem arctiorem.
Cap. V. De obligationibus inter religionem, ac religioſum, & è contra.
Sect. I. De obligationibus religionis erga ſuos religioſos.
Sect. II. De obligationibus religioſorum erga propriam religionem.

TRACTATIO IV.

De votis Regularium tum communibus ſtatus Religioſi, tum proprijs aliquorum Ordinum.

Cap. I. De votis religioſis in communi, & de voto religionis in genere.
Sect. I. De votis religioſis in communi.
Sect. II. De voto religionis in genere.
Cap. II. De voto paupertatis religioſæ.
Sect. I. De natura paupertatis religioſæ, alijſque ad ipſam pertinentibus.
Sect. II. De multiplici varietate paupertatis, quæ in religionibus ſeruatur.
Sect. III. De effectibus voti paupertatis religioſæ.
Sect. IV. De obligatione huius voti, eius violatione, ac onere reſtituendi ex illa proueniente.
Subſ. I. De obligatione voti paupertatis religioſæ.
Subſ. II. De violatione illius.
Subſ. III. De obligatione reſtituendi ex tali violatione prouenienti.
Sect. V. De relaxatione voti paupertatis religioſæ.
Subſ. I. De eius relaxatione per diſpenſationem.
Subſ. II. De eius relaxatione per conſuetudinem.
Subſ. III. De eius relaxatione per epychiam.
Subſ. IV. De eius relaxatione per licentiam legitimè obtentam.
Cap. III. De voto Caſtitatis religioſæ.
Sect. I. De natura Caſtitatis religioſæ, alijſque ad eam pertinentibus.
Sect. II. De effectibus ex ea prouenientibus.
Sect. III. De eius obligatione.
Sect. IV. De eius violatione.
Sect. V. De eius diſpenſatione.
Cap. IV. De voto religioſæ Obedientiæ.
Sect. I. De natura Obedientiæ religioſæ, & alijs ad eam ſpectantibus.
Sect. II. De obligatione ex ea proueniente.
Sect. III. De eius materia, ſeu obiecto.

Sect.

Sect. IV. De iis, quibus parendum eſt ex voto religioſæ obedientiæ.
Sect. V. De violatione voti obedientiæ religioſæ.
Sect. VI. De eius diſpenſatione.
Cap. V. De votis, aut iuramentis, quæ ſpecialiter fiunt in aliquibus Ordinibus.
Sect. I. De votis, quæ peculiariter fiunt in Ordine Minorum.
Subſ. I. De voto ſpecialis obedientiæ erga Papam, quod faciunt Fratres Minores.
Subſ. II. De voto clauſuræ, quod faciunt Moniales S. Claræ.
Sect. II. De voto redimendi captiuos, quod faciunt Fratres Mercenarij.
Sect. III. De voto vitæ quadrageſimalis, ac promiſſione fidelitatis, quæ fiunt in Ordine Fratrum Minimorum.
Subſ. I. De voto vitæ quadrageſimalis, quod faciunt Fratres Minimi.
Subſ. II. De promiſſione fidelitatis, quam faciunt eorum Fratres laici.
Sect. IV. De iuramento non ambiendi, quod faciunt PP. Barnabitæ.
Sect. V. De votis, quæ peculiariter fiunt in Soc. Ieſu.
Subſ. I. De voto Obedientiæ erga Papam circa miſſiones.
Subſ. II. De voto non permittendi relaxationem paupertatis.
Subſ. III. De voto non ambiendi intra Societatem.
Subſ. IV. De voto non ambiendi extra Societatem.
Subſ. V. De voto denunciandi ambientes.
Subſ. VI. De voto audiendi conſilia Generalis, &c. ſi profeſſus fiat Epiſcopus.
Subſ. VII. De voto ingrediendi Societatem, quod fit cum votis biennij.
Sect. VI. De voto humilitatis, quod faciunt Diſcalceati Carmelitæ.
Sect. VII. De voto non ambiendi extra Ordinem, & iuramento non ambiendi intra Ordinem, quod faciunt Clerici regulares Minores.
Sect. VIII. De votis, quæ peculiariter faciunt Clerici regulares Miniſtrantes infirmis.
Subſ. I. De voto ſeruiendi infirmis, etiam peſte infectis.
Subſ. II. De voto non conſentiendi, &c. in alterationem modi ſeruiendi ægrotis.
Subſ. III. De voto non procurandi &c. adminiſtrationem bonorum hoſpitalium.
Subſ. IV. De voto non ambiendi, neque intra, neque extra religionem.
Subſ. V. De voto denunciandi ambientes.
Sect. IX. De voto humilitatis, quod faciunt Auguſtiniani diſcalceati.
Subſ. I. De voto humilitatis quò ad non ambiendas prælaturas.
Subſ. II. De voto humilitatis, quod faciunt eorum Fratres laici quò ad non ambiendum ſtatum clericalem, & ius vocis.

Sect.X. De voto non ambiendi, quod faciunt Fratres diſcalceati Trinitatis.
Sect. XI. De voto ſeruiendi infirmis,quod faciunt Fratres B. Ioannis Dei.
Sect.XII. De votis peculiaribus,quæ faciunt Clerici ſcholarum piarum.
Sect.XIII. De ſtatuto abſtinendi à carnibus, quod extat apud Carthuſianos.

TRACTATIO V.

De Obligationibus Regularium.

Cap. I. De obligatione acquirendi perfectionem religioſam.
Cap.II. De obſeruantia regularum,ac Conſtitutionum.
Cap.III. De vſu,ac frequentia Sacramentorum.
Sect.I. De frequentia Sacramenti Pœnitentiæ.
Sect. II. De frequentia Sacramenti Euchariſtiæ.
Cap.IV. De obligatione obſeruandi dies feſtos.
Cap.V. De obligatione audiendi Miſſam.
Cap.VI. De obſeruantia ieiuniorum.
Cap.VII. De cuſtodia Clauſuræ.
Sect.I. De cuſtodia clauſuræ quò ad non egrediendum è clauſtris.
Sect.II. De cuſtodia clauſuræ quò ad non admittendas fœminas.
Cap.VIII. De obligatione deferendi habitum religioſum,& tonſuram.
Sect.I. De obligatione deferendi habitum religioſum.
Sect.II. De obligatione geſtandi religioſam tonſuram.
Cap.IX. De recitatione Horarum tam in choro,quàm extra.
Sect.I. De obligatione recitandi horas in choro.
Sect.II. De obligatione eas recitandi extra chorum.
Sect. III. De obligatione eas recitandi ex titulo beneficij,&c.
Cap. X. De obligatione celebrandi Miſſam.
Sect.I. De obligatione celebrandi Miſſam priuatam.
Sect.II. De obligatione celebrandi Miſſam ſolemnem,& conuentualem.
Sect. III. De obligatione celebrandi ex ſtipendio manuali.
Sect. IV. De obligatione celebrandi ex fundatione,legato,&c.
Cap. XI. De obligatione faciendi profeſſionem fidei.
Cap. XII. De obligatione intereſſendi proceſſionibus.
Cap.XIII. De obligatione procurandi ſpiritualem ſalutem proximorum.

TRA-

TRACTATIO VI.

De Prohibitionibus Regularium.

Cap. I. De nimia reſeruatione caſuum cauenda: quò ad religioſos reſpectiuè ſubditos.

Cap. II. De reſtrictione facultatis aliàs competente Regularibus circa reſeruata.

Sect. I. De abſolutione reſeruatorum Papalium cauenda.

Sect. II. De abſolutione reſeruatorum Epiſcopalium vitanda.

Cap. III. De multiplici ſtipendio non recipiendo pro eadem Miſſa.

Cap. IV. De libris abſque debita facultate non imprimendis.

Cap. V. De non legendis libris prohibitis ſine licentia.

Cap. VI. De non adeundis monialium monaſterijs.

Cap. VII. De non appellando à correctione Prælati regularis.

Cap. VIII. De non alienandis bonis Ordinis.

Cap. IX. De non faciendis munerum largitionibus in caſibus vetitis.

Cap. X. De vitanda negotiatione.

Cap. XI. De vitando ludo.

Cap. XII. De non vtendo notitia habita ex confeſſione in regimine.

Cap. XIII. De abſtinendo ab actibus forenſibus, ſeu iudicialibus.

Cap. XIV. De non vtendo in regimine notitia habita ex confeſſione Sacramentali.

Cap. XV. De alijs prohibitionibus iure communi factis Regularibus.

TRACTATIO VII.

De Pœnis latis contra Regulares.

Cap. I. De pœnis in genere latis iure communi contra regulares.

Sect. I. De pœnis in genere ſpectatis in ordine ad regulares.

Sect. II. De cenſuris in genere reſpectu regularium.

Cap. II. De excommunicationibus latis contra regulares.

Sect. I. De excommunicatione in communi reſpectu regularium.

Sect. II. De excommunicationibus reſeruatis ſpecialiter latis contra illos.

Sect. III. De excommunicationibus non reſeruatis ſpecialiter latis contra illos.

Cap. III. De ſuſpenſionibus latis contra regulares.

Sect. I. De ſuſpenſione in communi reſpectu regularium.

Sect. II. De ſuſpenſionibus reſeruatis ſpecialiter latis contra illos.

Sect. III. De ſuſpenſionibus non reſeruatis ſpecialiter latis contra illos.

Cap. IV. De interdictis latis contra regulares.
Sect. I. De interdicto in communi reſpectu regularium.
Sect. II. De interdictis ſpecialiter latis contra illos.
Sect. III. De ceſſatione à diuinis reſpectu regularium.
Cap. V. De irregularitatibus, quibus ſubiacent regulares.
Sect. I. De irregularitate in communi reſpectu regularium.
Sect. II. De irregularitatibus in ſpecie, quas ij incurrere poſſunt.
Cap. VI. De pœnis priuatiuis latis contra regulares.
Sect. I. De pœnis priuatiuis in communi reſpectu regularium.
Sect. II. De pœnis priuatiuis in ſpecie latis contra illos.

TRACTATIO VIII.

De Priuilegijs Regularium.

Cap. I. De priuilegijs in communi reſpectu regularium.
Sect. I. De natura, & conditionibus priuilegiorum.
Sect. II. De eorum conceſſione.
Sect. III. De eorum communicatione.
Sect. IV. De illorum vſu.
Sect. V. De eorum amiſſione.
Sect. VI. De eorum interpretatione.
Cap. II. De priuilegijs regularium quò ad vſum Sacramentorum.
Sect. I. De eorum priuilegijs quò ad vſum Sacramenti Pœnitentiæ.
Subſ. I. De eorum priuilegijs quò ad audiendas ipſorum confeſſiones.
Subſ. II. De facultate abſoluendi illos à reſeruatis.
Sect. II. De priuilegijs regularium quò ad vſum Euchariſtiæ.
Sect. III. De eorum priuilegijs quò ad ſuſceptionem ordinum.
Cap. III. De priuilegijs regularium quò ad Sacramentorum miniſtrationem.
Sect. I. De eorum priuilegijs quò ad miniſtrandum baptiſmum.
Sect. II. De eorum priuilegijs quò ad miniſtrandum Pœnitentiæ Sacramentum.
Subſ. I. De eorum priuilegijs quò ad audiendas ſæcularium confeſſiones.
Subſ. II. De facultate eos abſoluendi à reſeruatis.
Subſ. III. De poteſtate commutandi, & diſpenſandi illorum vota.
Subſ. IV. De facultate expediendi literas ſacræ Pœnitentiariæ.
Subſ. V. De indulto diſpenſandi ſuper petitione debiti coniugalis.
Sect. III. De eorum priuilegijs quò ad miniſtrandam Euchariſtiam.
Sect. IV. De conceſſis quò ad miniſtrandam extremam vnctionem.
Sect. V. De conceſſis quò ad aſſiſtendum Matrimonio.

Cap. IV. De regularium priuilegijs quò ad exercenda miniſteria ſpiritualia.
Sect.I. De eorum priuilegijs quò ad prædicandum.
Sect.II. De conceſſis quò ad docendum.
Sect.III. De conceſſis quò ad exercendum munus Parochi.
Sect.IV. De conceſſis quò ad miſſiones.
Cap.V. De regularium priuilegijs quò ad ipſorum eccleſias.
Sect.I. De immunitate conceſſa eorum eccleſijs, ac monaſterijs.
Sect.II. De exemptione ab Ordinario quò ad illorum eccleſias.
Sect.III. De facultate benedicendi veſtes, & conſecrandi vaſa, &c.
Sect.IV. De priuilegijs eorum quò ad electionem ſepulturæ.
Subſ. I. De iure eligendi ſepulturam ipſis competente.
Subſ.II. De iure competente eorum eccleſijs, vt eæ eligi poſſint in ſepulturam.
Sect.V. De indulgentijs conceſſis regularium eccleſijs.
Subſ. I. De conceſſis reſpectu ipſorum regularium.
Subſ.II. De conceſſis reſpectu externorum.
Cap.VI. De priuilegijs regularium conceſſis quò ad eorum perſonas.
Sect.I. De exemptione ab Ordinariorum iuriſdictione.
Sect.II. De exemptione à foro ſæculari.
Sect.III. De priuilegio canonis.
Sect.IV. De habilitate ad dignitates,& officia extra Ordinem.
Subſ. I. De habilitate ad prælaturas, & officia Ordinis.
Subſ.II. De iure primogenituræ inter religioſos Ordinis.
Subſ. III. De habilitate ad dignitates,ac officia extra Ordinem.
Cap. VII. De priuilegijs regularium quò ad bona temporalia.
Sect.I. De conceſſis quò ad bona tam immobilia,quam mobilia.
Sect.II. De conceſſis quò ad ipſorum monaſteria.
Sect.III. De exemptione à foro ſeculari competente ipſorum bonis.
Sect.IV. De exemptione à gabellis.
Cap.VIII. De exemptione à decimis.
Sect.I. De priuilegijs regularium quò ad eorum gubernationem.
Sect.II. De multiplici poteſtate Prælatorum regularium in religioſos ſubditos.
Sect.III. De priuilegio eijciendi incorrigibiles.
Sect.IV. De facultate reuocandi apoſtatas.
Sect.V. De priuilegio eligendi Conſeruatorem.
Cap.I. De Protectore ſolito aſſignari religioſis Ordinibus.

TRACTATIO IX.

De Gubernatione Regularium.

Cap. I. De gubernatione regularium in communi.
Cap. II. De electione Prælatorum regularium.
Sect. I. De electione ſecundùm ſe.
Sect. II. De electione quò ad eligentes.
Sect. III. De electione quò ad eligendos.
Subſ. I. De ijs, quæ poſitiuè requiruntur in eligendis.
Subſ. II. De ijs, quæ in ijſdem negatiuè requiruntur.
Cap. III. De poteſtate Prælatorum in genere.
Sect. I. De poteſtate Prælatorum regularium in genere.
Sect. II. De eorum poteſtate directiua.
Sect. III. De eorum poteſtate coercitiua.
Sect. IV. De poteſtate diſpenſatiua.
Sect. V. De poteſtate abſolutiua.
Sect. VI. De poteſtate ad varia.
Cap. IV. De iure viſitandi competente Prælatis regularibus.
Sect. I. De viſitatione regularium.
Sect. II. De forma iudiciali ſeruanda in viſitatione regulari.
Cap. V. De obligationibus Prælatorum regularium.
Cap. VI. De eorum prohibitionibus.
Cap. VII. De pœnis contra ipſos latis.
Cap. VIII. De capitulis regularium.
Sect. I. De capitulis in genere.
Sect. II. De capitulis generalibus.
Sect. III. De capitulis Prouincialibus.
Sect. IV. De capitulis localibus.

TRACTATIO X.

De peculiari Inſtituto Soc. IESV.

Cùm in præſenti tractatione ſummariè colligantur ea, quæ ſparſim explicantur in præcedentibus tractationibus de peculiari Inſtituto Societatis Ieſu; non eſt, cur tractationem hìc diſtinguamus in ſua capita, ac ſectiones: cùm eius capita, ac ſectiones capitibus, ac ſectionibus præcedentium tractationum repondeant.

Hæc ergò, amice Lector, eſt tota ſtructura Manualis Regularium, quod conſcribimus, & ſæpius allegamus in hac tractatione; inde multa ſupponentes, quæ aliàs eſſent probanda: idq; ne ſine vrgenti neceſſitate in ea repetamus, quæ ibi ex propoſito tractantur. Deus te fortunet.

TYPOGRAPHVS
AD LECTOREM.

TRACTATIONEM de Monialibus à R. P. Franciſco Pellizzario è Societate IESV conſcriptam, & anno Superiorem æditam Bononiæ, communiq; Doctorum virorum approbatione, ac plauſu exceptam, ab ipſomet Authore recognitam, à multis mendis caſtigatam, & non paucis, iiſq; admodùm vtilibus auctam Additionibus typis meis recudo, amiciſſime Lector: ne in Litteraria Republica deſideretur Liber adeò probatus, vtilis, ac neceſſarius: quod omninò contingeret, cùm breui nouem menſium ſpatio penè omnia eius exempla in prima editione impreſſa iam fuerint diſtracta, & per vniuerſam Italiam mira celeritate diſſeminata. Tractationem hanc quicumq; viderunt, & attentiùs lectitarunt; illam ſuſpexerunt, approbarunt, & ſummopere commendarunt. nec immeritò; cùm in ea breuiter, clarè, ac ſolidè proponantur, & ſoluantur omnes ferè quæſtiones, quæ à Doctoribus proponi ſolent de Monialibus; additis plurimis alijs, iiſque difficillimis quæſtionibus; quas alij Authores non ſolum non examinarunt, ſed ne attigerunt quidem: vt prbinde tractationem hanc alij auream, ac eruditiſſimam appellauerint; alij numeris omnibus abſolutiſſimam; alij Monialium Prælatis, ac Confeſſarijs perutilem, ac neceſſariam; alij doctrina, & curioſitate pleniſſimam. Teſtis Eminentiſſimus Cardinalis de Lugo inter Doctores noſtræ ætatis nulli ſecundus; qui in Literis ad Authorem ſcriptis ſic habet: Tractationis de Monialibus à R. V. editæ exemplum ad me tranſmiſſum ſingulari animi mei ſenſu perlegi: quippe quæ omninò reſpondit expectationi à me iamdudum conceptæ de nobiliſſimo V. R. ingenio. Gratulor Veſtram Reuerentiam ad commune bonum promulgaſſe opus publico plauſu excipiendum non modò ob elegantiam, quæ in eo elucet, ſed etiam ob vtilitatem, quæ ex eius argumento Literariæ Reipublicæ obueniet. Certum habeat V. R. Tractationem hanc me magna in æſtimatione habiturum. gratias deniq; quas debeo, ago; meq; ex animo Veſtræ Reuerentiæ commendo. Teſtis R. Admodum P. Antoninus Diana ob ſuas reſolutiones morales toties editas Orbi celeberrimus, qui per literas de tranſmiſſo ad ipſum exemplo Tractationis huius gratias agens Authori, ad eum his verbis ex Italico ſermone in Latinum fideliter conuerſis ſic reſcripſit: Pulcherrimum Tractatum de Monialibus à R. V. conſcriptum accepi; illum perlegi ſumma animi mei voluptate; reperiq; multa doctrina, & curioſitate refertum. Legi prætereà indicem Manualis Regularium (qui ſcilicèt inſeritur in præfatione præſentis Tractationis) & cùm Manuale contineat materias tum ex ſe ipſis, tum ratione diſpoſitionis, qua eæ explicantur, publica luce dignas; ſuadeo, vt R. V. quàm primum illud in lucem edat; animo præſagiens id ceſſurum in non vulgarem R. V. commendationem, ac laudem. Teſtis Admodum R. P. Magiſter Hieronymus Allè Congrega-

tionis S. Hieronymi de Feſſulis Concionator inſignis, olim Vicarius Generalis ſui Ordinis, & modò Lector publicus ſacrarum Literarum in Bononienſi Academia; qui, vbi hanc tractationem perlegit, eam ſic probauit, vt non ſolùm eruditiſſimam, & auream ſæpiùs appellauerit, ſed prætereà ex Latino in Italicum ſermonem traductam in breue compendium redegerit, & Bononiæ ad commune Monialium beneficium ediderit. Fruere igitur, amice Lector, præſenti Tractatione, dum Author Manuale Regularium magno ſtudio, ac diligentia concinnatum, ac pænè abſolutum recognoſcit breui ad publicam Regularium vtilitatem editurus.

Facul-

Facultas R. P. Præpoſiti Prouincialis Societatis IESV in Prouincia Veneta.

LIBRVM, cui titulus eſt: Tractatio de Monialibus P. Franciſci Pellizzarij Placentini è Societate IESV ab aliquot Theologis noſtris viſum, & approbatum. Ego Franciſcus Manfredinus eiuſdem Societatis in Prouincia Veneta Præpoſitus Prouincialis, poteſtate mihi ad id ab Admod. R. P. Noſtro Mutio Vitelleſchio Societatis IESV Generali Præpoſito facta typis mandari permitto. In quorum fidem hoc teſtimonium manu mea ſubſcriptum, & ſigillo meo munitum dedi.

Parmæ die 29. Iulij Anno 1644.

Franciſcus Manfredinus.

APPROBATIO ADDITIONVM.

Carolus Sangrius Societatis IESV Vicarius Generalis.

CVM Additiones P. Franciſci Pellizzarij ad Tractatum de Monialibus tres noſtræ Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi poſſe probauerint: facultatem concedimus, vt typis mandentur; ſi ita ijs, ad quos pertinet, videbitur. In quorum fidem has literas manu noſtra ſubſcriptas, ſigilloq; noſtro munitas dedimus.

Romæ 16. Nouembris 1645.

Carolus Sangrius &c.

INDEX

INDEX
CAPITVM, SECTIONVM, AC SVBSECTIONVM,
Quæ continentur in præſenti Tractatione DE MONIALIBVS.

CAPVT I.
De ſtatu religioſo Monialium in genere.
CAPVT II.
De nouitiatu Monialium, alijſque ipſi annexis.
SECTIO I.
De receptione Monialium ad nouitiatum.
SECTIO II.
De nouitiatu Monialium, alijſque ipſi annexis.
SECTIO III.
De bonorum renunciatione facienda à Monialibus ante profeſſionem.
CAPVT III.
De profeſſione Religioſa Monialium.
SECTIO I.
De profeſſione Religioſa Monialium, & circunſtantijs ipſi annexis.
SECTIO II.
De dote Monialium.
SECTIO III.
De velo profeſſionis, ac de Conſecratione Monialium.
CAPVT IV.
De 3. votis Religionis, ad quæ tenentur Moniales vi profeſſionis.
SECTIO I.
De voto Paupertatis Religioſæ.
SECTIO II.
De voto Caſtitatis Religioſæ.

SE-

SECTIO III.
De voto Obedientiæ Religioſæ.
CAPVT V.
De Clauſura Monialium.
SECTIO I.
De Clauſura Monialium in genere.
SECTIO II.
De Clauſura Monialium quò ad egreſſum ipſarum.
SECTIO III.
De Clauſura Monialium quò ad ingreſſum extraneorum.
SECTIO IV.
De Clauſura Monialium quò ad receptionem puellarum in educationem.
SECTIO V.
De acceſſu extraneorum ad Moniales.
CAPVT VI.
De præcipuis Monialium obligationibus.
CAPVT VII.
De præcipuis Monialium prohibitionibus.
CAPVT VIII.
De præcipuis pœnis iure communi latis contra Moniales, nempe de excommunicationibus, ſuſpenſionibus, interdictis, & alijs ſimilibus.
CAPVT IX.
De præcipuis Monialium priuilegijs.
CAPVT X.
De gubernatione Monialium.
SECTIO I.
De gubernatione Monialium quò ad Ordinarium, aut Prælatum regularem.
SVBSECTIO I.
De gubernatione Monialium quò ad Ordinarium.
SVBSECTIO II.
De gubernatione Monialium quò ad Prælatum Regularem.
SVBSECTIO III.
De Viſitatione canonica Monialium.

SE-

SECTIO II.
De gubernatione Monialium, quò ad Abbatiſſam.
SVBSECTIO I.
De canonica electione Abbatiſſæ.
SVBSECTIO II.
De poteſtate Abbatiſſæ in Moniales ſubditas.
SECTIO III.
De gubernatione Monialium quò ad Confeſſarium.
SVBSECTIO I.
De Confeſſario Monialium ordinario.
SVBSECTIO II.
De Confeſſario Monialium extraordinario.
SVBSECTIO III.
De varijs monitis dandis Monialibus ad profectum ipſarum ſpiritualem.

AVTHOR AD TYPOGRAPHOS.

SI quis veſtrum typis ſuis Tractationem hanc de Monialibus euulgare ſtatuerit: illud à vobis enixè peto; ne, me inſcio, id faciatis. interim enim fortè aliqua de nouo occurrent, quæ vobis ſuggeram addenda, & quæ tractationem magis perficiant, ac vtiliorem ſtudioſis viris reddant.

TRACTATIO DE MONIALIBVS

Ratio dicendorum.

AD complementum Manualis Regulariùm, quod à nobis conſcribitur, Deo dante, poſtea edendum: par erat, vt præſentem inſtitueremus tractationem de Monialibus: cum præterea, quæ in dicto Manuali à nobis explicantur tam de ſtatu religioſo in communi, quam in particulari, & ſunt communia religioſis vtriuſq; ſexus; plurima de Monialibus in ſpecie occurrant, quæ maximam habent difficultatem, & aliàs non poſſunt reſolui ex doctrinis generalibus, vt quotidiana oſtendit experientia. Tractationem diuidemus in 10. capita, in quorum 1. agemus de ſtatu religioſo Monialium in genere: in 2. de earum receptione, ad Nouitiatum, ipſo Nouitiatu, ac bonorum renuntiatione: in 3. de profeſſione religioſa, dote ſoluenda monaſterio, velo profeſſionis, ac conſecratione: in 4. de votis ſubſtantialibus religionis: in 5. de clauſura, ad quam tenentur: in 6. de alijs earum obligationibus: in 7. de prohibitionibus: in 8. de pœnis: in 9. de priuilegijs: in 10. de earum gubernatione.

CAPVT I.

De ſtatu religioſo Monialium in genere.

1 *VNde deducatur nomen Monialis.*
2 *Qualis origo Monialium.*
3 *Qualis Monialium inſtitutio ab initio.*
4 *In quo conſiſtat eſſentia ſtatus religioſi illarum.*
5 *Debent militare ſub certa aliqua regula.*
6 *Qualis varietas, & diſtinctio inter Moniales.*
7 *Aliquo modo diſtinguuntur in clericales, & laicales.*
8 *Moniales Choriſtæ transferri poſſunt ad ſtatum Monialium Conuerſarum, & è contra.*
9 *Moniales Tertiariæ quæ: votum Caſtitatis earum nequit commutari à potente commutare votum Caſtitatis.*
10 *Moniales communiter profitentur vitam contemplatiuam.*

11 *Quo tempore ſtatus Monialium fuerit primò approbatus.*
12 *Clauſura non eſt de eſſentia Monialium.*
13 *Status Monialium decorus Eccleſiæ, & vtilis ipſis Monialibus.*
14 *Puellæ allici poſſunt ad ſtatum religioſum Monialium.*

QVÆRES I. Vnde deducatur nomen Monialis, ſeu Monachæ.

1 ℞. Deduci à verbo græco *μονάζειν* quod eſt in ſolitudine viuere; vnde & deductum eſt nomen Monachi. notat autem *Tambur. de iure abbatiſs. d. 7. q. 1. nu. 1.* Moniales alijs item nominibus vocari à ſcriptoribus ſacris, nimirum Sanctimoniales, Nonnas, Nonnones, Nunnas, Nunnanes, Deo conſecratas, ſeu dicatas, velatas Chriſti ſponſas, Dominicas, Caſtimoniales, ſacræ perpetuæ continentiæ ſectatrices.

QVÆRES II. Qualis fuerit origo ſtatus religioſi Monialium.

2 ℞. Eas, propriè loquendo, in lege euangelica traxiſſe originem ex Inſtitutoribus religionum: quorum ſaltem aliqui ſimul cum regula religioſorum virorum inſtituerunt etiam Monialium regulam, vt notat Suar. *to. 4. de relig. tr. 9. l. 1. c. 10. nu. 11.* de SS. Pachomio, Baſilio, Auguſtino, Dominico, & Franciſco, addens, quod, licèt de alijs Ordinibus, tam Monachorum, quam Mendicantium non ita certò conſtet, quo tempore cœperint habere Monaſteria fœminarum ſibi ſubiecta, aut ſuam regulam profitentia: probabile tamen eſt in ijs incœpiſſe ſimul monaſteria virorum, ac fœminarum. Quin etiam in ipſa lege veteri ſtatus religioſus Monialium fuit adumbratus, tum in mulieribus ad oſtium tabernaculi excubantibus *Exodi* 38. tum in virginibus extra templi Salomonici loca degentibus in illius conclauibus, Deumque, ibi aſſiduè colentibus 2. *Machab.* 3. tum in Iuditha, quæ cum eſſet vidua, modeſta veſte induta, ſuumque corpus cilicio, ac inedia affligens in præcatorio ſuæ domus tabernaculo cum puellis ſuis (quas virgines fuiſſe probabile eſt) clauſa morabatur, Deumque timens ſacris precibus, & rerum diuinarum meditationi vacabat: tum in Anna vidua, ſanctitate, ac vaticinandi dono illuſtriſſima, & à Cyrillo Hieroſolymit. *Cathech.* 10. nomine Monialis religioſiſſimæ vocata, quæ in templi conclauibus cum virginibus, ac viduis Deo inſeruientibus ſecundum aliquos habitauit, id colligentes ex *Lucæ.* 2. tum maximè in B.V. Maria, quæ tertio ætatis anno fuit in templo præſentata, ibiq; Deo ſeruiens toto mentis affectu, vſque ad annos nubiles manſit cum alijs virginibus ibi degentibus, omnium virtutum forma effecta.

3 Notat autem *Suar. num.* 3. incertum eſſe, qualis fuerit inſtitutio, ac profeſſio huiuſmodi virginum Deo dicatarum ab initio, etiam in lege euangelica; num ſcilicet eæ ſe adſtrinxerint omnibus votis ſubſtantialibus religionis, an ſolo voto caſtitatis (ſicut modò fit à multis) num ſeruarent talem ſtatum in Monaſterijs, vel in priuatis domibus, quem habitum deferrent, &

qua

qua viuendi forma vterentur; dicitq; probabile eſſe varios fuiſſe modos talis ſtatus, & quidem non ſolum in diuerſis temporibus, aut locis, ſed etiam in iiſdem, ſicuti nunc de facto ſunt in Eccleſia.

QVÆRES III. In quo conſiſtat eſſentia ſtatus religioſi Monialium.

4 ℞. Conſiſtere in tribus votis ſubſtantialibus religionis, paupertatis ſcilicet, caſtitatis, ac obedientiæ; patetque ex eo quod ſtatus religioſus eſt vnus, ac idem tam in viris religioſis, quam in Monialibus, quantum patitur conditio ſexus illarum, cum ergo ſtatus religioſus conſiſtat in tribus votis ſubſtantialibus religionis, in iis conſiſtet, & ſtatus religioſus Monialium. Verum tamen eſt ad eſſentiam huius, aut illius Ordinis ſpectare etiã quodlibet aliud votum, quod iuxta leges proprij inſtituti ſolemniter emittatur: idque tam reſpectu Monialium, quam reſpectu virorum regularium.

QVÆRES IV. An ſit de ſubſtantia ſtatus religioſi Monialium, vt amplectantur aliquam ex regulis approbatis à Sede Apoſtolica, vel certè ratio, & modus viuendi, quem illæ obſeruant in hac, aut illa Congregatione, ſpecialiter approbetur à Papa.

5 ℞. Eſſe, & conſequenter alterum ex his neceſſariò requiri, ita Suar. *ſup. nu.* 10. hinc inferens, quod, ſi quis velit erigere monaſterium Monialium, & non ſub aliqua regula approbata; niſi ratio viuendi in eo ſeruanda ſpecialiter approbetur à Papa, tale monaſterium erit quidem congregatio honeſta mulierum, non tamen vera religio, ſeu religioſa profeſſio iuxta, *cap. vn. de relig. domib. in 6.* cum notatis ibi per *Io. Andream, & Panorm. 1. p. conſil. conſ.* 55. probatur autem reſponſio, quia quod ſtatutum eſt in *cap. vlt. de relig. domib. & cap. vn. eod. tit. in 6.* vt nulla religio inſtituatur, niſi ſub regula approbata à Sede Apoſtolica, ſeruari debet etiam in monaſterijs Monialium: priuſque fuerat ſtatutum ab *Innoc. II. in c. perniciosum* 18. *q.* 2. vbi ſtatuit abolendam eſſe deteſtabilem conſuetudinem quarundam mulierum, quæ, licèt non profiteantur regulam aliquam approbatam, nihilominus ſanctimoniales vocari volunt; ſicq; in *cap. indemnitatibus* §. *ſupradicta de elect. in 6.* in hoc ſenſu videtur ſupponi Moniales, quæ verè ſunt religioſæ, debere viuere ſub aliqua religione approbata: ſiquidem nulla extat regula à Sede Apoſtolica pro ſolis Monialibus, vel pro illis principaliter approbata, ideoq; neceſſe eſt, vt profiteantur ſecundùm aliquam ex regulis approbatis religioſorum, ſiue poſtea ſint ſubiectæ ipſis Monachis, ſiue Epiſcopis; ſicut. n. olim Monachi erant ſubiecti Epiſcopis, non obſtante profeſſione ſuæ regulæ, ita & nunc eſſe poſſunt monaſteria Monialium. ſic *Suar. ſupra num.* 9. & cum illo *Tambur. ſup. D.* 13. *q.* 1. *nu.* 3. *&* 4.

QVÆRES V. An, & qualis varietas, ac diſtinctio reperiatur in Monialibus.

6 ℞. Quod, quamuis in illis non habeat locum diſtinctio religionis in religionem laicorum, & clericorum: cum hoc poſterius membrum in ipſi

reperiri non poſſit; id tamen non facit, quin aliqua varietas inueniri poſsit in Monialium inſtitutis cum aliqua proportione ad religiones virorum. Nam aliquæ propriè ſunt Ordinis Monachalis, vt pote profitentes regulam S. Benedicti ſub proprio nomine, & accommodato habitu: aliæ ſunt Ordinis Mendicantis, quæ profitentur regulam alicuius ex Ordinibus Mendicantibus: aliæ ſunt veluti Canonicilſæ, quæ viuunt ſub regula S. Auguſtini, & fortaſſe peculiari modo imitantur aſſiſtentiam in choro, & curam circa obſequium, & miniſteria diuina: aliæ denique ſunt Ordinis militaris, quæ degunt ſub regula alicuius Ordinis militaris cum inſignibus, & habitu illius (etſi alias finis Ordinis militaris videatur omninò repugnare ſexui fœmineo.) Vnde notandum eſt, ad hoc vt Moniales poſſint dici huius, aut illius Ordinis, non eſſe opus, quod in omnibus aſſimilari poſſint viris dicti Ordinis, ſed ſufficere, quod profiteantur regulam illius, ac obedientiam, vtantur eius habitu, ac inſignijs, imitentur eius mores, ſeu conſtitutiones: quod benè aduertit *Suar. ſup. num.* 8.

7 Addo, quod, licèt inter Moniales non adſit diſtinctio laicalium,& clericalium, ſicut paulò ante diximus: talis tamen diſtinctio inter eas reperitur æquiualenter: quatenus aliquæ illarum admittuntur tanquam choriſtæ (nimirum vt vacent choro) & recipiunt in profeſſione velum nigrum, aliæ admittuntur ſolum,vt vacent miniſterijs temporalibus Monaſterij,& communiter vocantur Conuerſæ, quas proinde poſſemus vocare ſimpliciter laicas, ad differentiam Monialium, quæ vacant choro, & dicuntur choriſtæ. Quod autem diximus Moniales choriſtas in profeſſione velum nigrum recipere; audio non procedere vniuerſaliter, quoad Moniales tertij Ordinis Minorum S. Franciſci: ſiquidem harum aliquæ hodie recipiunt velum nigrum, aliæ album, aliæ vtrumque, vt ad me reſcripſit P. Bordonus dicti Ordinis olim Prouincialis.

Vtrum verò Monialis addicta choro transferri poſſit ad ſtatum Monialium conuerſarum (vt vocant) & è contra.

8 ℞. Poſſe; niſi quoad translationem Monialis conuerſæ ad ſtatum Monialium choro addictarum obſtet decretum Sacræ Congregationis iuſſu Clementis VIII. editum 19. Maij 1603. ſuper receptione, & educatione nouitiarum, quod ita habet: *Sed qui ad conuerſorum habitum recepti fuerint, ad clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.* Ratio aſſertionis eſt, quod per talem translationem non variatur ſtatus ſubſtantialis religionis, ſed ſolum accidentaliter: cum Moniales laicæ, ſeu conuerſæ, & Moniales vacantes choro adſtringantur ijſdem votis ſubſtantialibus,immò & ijſdem obligationibus, excepta obligatione recitandi horas canonicas, ad quam tenentur ſolum Moniales vacantes choro. Quæ exceptio procederet etiam de Moniali choriſta, quæ fortè transferretur ad ſtatum conuerſarum, vt benè aduertit *Sanchez l.6. mor. cap.7. num.*80.

monens

monens hinc ſequi Prælatum regularem poſſe religioſum eximere ab onere recitandi diuinum officium, non directè, & per ſe, ſed per accidens; remouendo religioſum ſubditum à ſtatu religioſorum Choro vacantium.

9 Præterea inter Moniales enumerantur etiam Tertiariæ; quarum aliæ emittunt tria vota ſubſtantialia religionis ſub proprio Prælato, ac propria regula, & viuunt in congregatione, ſuntq; verè, ac propriè religioſæ; aliæ verò viuunt extra congregationem in ſuis domibus, & non faciunt tria vota eſſentialia: & hæ non ſunt verè religioſæ, ideoque non gaudent priuilegijs Monialium, niſi eo modo, quo dicemus *c.9.* ſub finem. Illud autem hìc obiter moneo votum caſtitatis ſimplex, quod emittunt Tertiariæ, non poſſe commutari ab habente priuilegium commutandi votum ſimplex caſtitatis. idque ob doctrinam *Suarez to.4. de relig. tr.8. l.2. cap.12. nu.3.* nimirùm vota ſtatus, quæ ſcilicet fiunt ex vi peculiaris alicuius inſtituti, non cadere ſub generali facultate commutandi ſimilia vota iuxta regulam iuris. *Non cadunt ſub generali conceſſione, quæ ſpecialem rationem habent, & difficultatem*, ideoque veroſimiliter in ſpecie non concederentur: conſtat autem votum Caſtitatis, quod faciunt Tertiariæ, eſſe votum ſtatus; quippe quod fit ex ſpeciali inſtituto Ordinis tertiarij. Quod item procedit de quocunque alio voto, quod fiat in aliquo Ordine à monialibus Tertiarijs ex peculiari ipſarum inſtituto.

QVÆRES VI. Quod genus vitæ profiteantur Moniales, actiuæne, an contemplatiuæ, aut mixtæ.

10 ℞. Regulariter profiteri vitam contemplatiuam, ac monaſticam, ideoque ferè omnes Moniales in proprio gradu Monachorum contineri (vnde fortaſſe communiter vocantur Monachæ) ita *Suar.* in terminis *num.7.* & patet, quia certum eſt vitam mixtam ex contemplatione, & actione ſpirituali verſante in miniſterijs erga proximos non habere locum in religionibus fœminarum, cum fœminæ non ſolum ſint incapaces ordinum, ſed etiam docendi munus ipſis denegetur iuxta 1. *Cor.* 14. vbi dicitur: *Mulieri docere non permitto*: & meritò, ſiquidem (vt ingenioſè adnotauit Chryſoſtom. *in cathena ibi*) *Semel docuit, & cuncta peruertit*; ſi quid verò actionis participant, ordinariè ſolum eſt quoad laborem manuum, quæ operatio etiam proprijs Monachis viris, & præſertim contemplatiuis communis, fuit, & eſt moraliter neceſſaria hominibus aliqua corporis exercitatione indigentibus: præter quam quod aliud actionis genus conſiſtens in vſu operum miſericordiæ corporalis, eſt minùs accommodatum religioni fœminarum, ſicque regulariter minùs decet illud aſſumi ab ijs, vt proprium finem; licet alioqui dicta opera commodè exerceri poſſint à fœminis iuxta illud, 1. *Cor.* 5. *Vidua eligatur in operibus bonis teſtimonium habens*: & infra: *Si hoſpitio recepit, ſi ſanctorum pedes lauit, &c.* obſtat quippe obligatio clauſuræ, per quam Moniales prohibentur exire ex-

tra clauſtrum ad exercenda dicta opera: quod tamen eſſet omninò neceſſarium. Si ergo vita, quam Moniales profitentur, non poteſt eſſe actiua, neque mixta: ſequitur neceſſariò illam eſſe contemplatiuam, vt iam nos diximus.

QVÆRES VII. Quo tempore in Eccleſia primò inductus, & legitimè approbatus fuerit ſtatus religioſus Monialium.

11 ℟. Quod, cum idem ſit iudicium de origine, & antiquitate religionum Monialium tam in generali, quam in particulari, quod de religionibus virorum, proportione ſeruata, vt innuimus, *q.*2. conſequenter ſuſtinendum eſt religioſum ſtatum Monialium exortum fuiſſe ſimul cum ſtatu religioſo virorum; ſicque eodem tempore fuiſſe vtrumque inſtitutum, & approbatum, ſimulque cum ſingulis ferè Monachorum Auctoribus, Virginum, etiam Conuentus incæpiſſe, vt oſtendit *Suar. ſup. num.*11. de SS. Pachomio, Baſilio, Auguſtino, Dominico, & Franciſco; addens veriſimile eſſe, quod idem etiam in alijs religionibus ſeruatum ſit; & quidem ita, vt ſub eodem Ordine virorum varia Monialium inſtituta proceſſerint: vt videre eſt in religione Fratrum Minorum, cui præter religionem S. Claræ ſubijcitur item religio Conceptionis diuerſam regulam profitens.

QVÆRES VIII. An ſit de intrinſeca ratione ſtatus religioſi Monialium, quod eæ teneantur ad ſpecialem clauſuram, ſiue proprio voto promiſſam, ſiue iure poſitiuo inductam.

12 ℟. Non eſſe, quamuis aliàs obſeruantia clauſuræ ſit conuenientiſſima ſtatui religioſo fœminarum, maximè profitentium in communi, ſeu conuentuali vita; prout nunc eſt in vſu Eccleſiæ veritatem hanc ſatis confirmante: idq; ex naturali conditione, ac fragilitate ſexus fœminei. ita *Suarez to.4. de relig. tr.*8. *l.*1. *c.*8. *nu.*1. alijque communiter, & probatur quia ex vna parte tria vota ſubſtantialia religionis ſufficiunt ad ſtatum religioſum conſtituendum, tam quoad fœminas, quam quoad viros; ſicque olim ſolebant ſacræ virgines in proprijs domibus religionem profiteri, vt conſtat ex canone 33. Concilij III. Carthaginenſis: ex alia parte nulla lege eccleſiaſtica determinatum eſt de ratione intrinſeca ſtatus religioſi Monialium eſſe clauſuram, & conſequenter non eſt inducta obligatio clauſuræ, tanquam de ratione eſſentiali dicti ſtatus: præterquamquod abſque lege, aut voto clauſuræ ſeruari poteſt etiam à Monialibus caſtitas, & regula religioſa, ſeu modus viuendi ſecundùm conſilia euangelica; ſicque dicendum eſt eam non eſſe neceſſariam ad ſtatum religioſum Monialium.

QVÆRES IX. Quantum deceat ſtatus religioſus Monialium in Eccleſia, quantumque expediat ad bonum ſpirituale ipſarum.

13 ℟. Et maximè decere in Eccleſia, & maximè expedire ad bonum ſpirituale ipſarum Monialium: decere quidem, eò quod Eccleſia ſic habet plura agmina fidelium vtriuſque ſexus Deo quam ſtudioſiſſimè famulantium die, ac nocte, eiuſque cultui ſpecialiter dicatorum; quod vtique cedit

in

in magnum Dei honorem, ac Eccleſiæ decus: expedire verò ad bonum ſpirituale ipſarum Monialium, eò quod ſic ſexus fęmineus ex ſe valdè fragilis, atque incōſtans, per ſuſceptionem ſtatus religioſi, ac emiſſionem trium votorum ſubſtantialium religionis mirificè roboratur, ac confirmatur ad chriſtianarum virtutum acquiſitionem, vitiorum extirpationem, ac bonorum operum impletionem, quo pacto è Monialium cænobijs proceſſerunt innumeræ fœminæ vitæ ſanctimonia inſignes, immò & egregijs miraculis conſpicuæ. præterquamquod Moniales in Eccleſia maximè conferunt etiam ad bonum ſpirituale proximorum; quatenus in earum monaſterijs educari ſolent puellæ, quæ ibi chriſtianis moribus imbutæ filios, quos poſtea nuptæ procreant, piè erudiunt, & in timore Dei, eiuſque mandatorum obſeruantia ſollicitè enutriunt: cum teſte *Tullio orat. 2. in Verrem.* nullum munus reipublicæ afferre maius, meliuſve poſſimus, quam ſi docemus, atque erudimus iuuentutem.

QVÆRES X. An liceat, immo expediat allicere puellas ad ſtatum religioſum Monialium.

14 ℞. Licere, immò & quam maximè expedire, ſi agnoſcatur eas eſſe præditas illis dotibus, quæ ad ſtatum religioſum requiruntur: ſic enim vtiliter geritur negotium ſpirituale ipſarum, dum alliciuntur ad percipienda bona, quæ ex ſtatu religioſo conſequuntur, & mox hîc breuiter referentur. Monialis quippe Dei ſeruitio dicata euitat innumeras occaſiones delinquendi, quæ ſunt in ſæculo; commodius, ac facilius deſeruit Deo, eiuſque mandata obſeruat; vberiorem recipit gratiam ad exercendos actus virtutis: in bonis operibus maius acquirit meritum, etiam ex vi ipſius ſtatus: viuit tranquillius, & moritur confidentius: eximit ſe ab erumnis, quibus communiter ſubſunt fœminæ coniugatæ, dum à viris improbis ſæuiſſimè tractantur vt viliſſima mancipia, & ſæpiſſimè habent, vnde grauiter doleant, ſiue ex morte proprij viri, aut filiorum, ſiue ex diſpendijs rei familiaris, ſiue ex prauis moribus filij, aut filiæ, ſiue ex alijs calamitatibus, quæ domeſticis creberrimè obueniunt; voluntariè, ac meritoriè amplectitur ſtatum vitæ cœlibis, quem multæ filiæ magnorum principum coguntur ſuſcipere eò quod illis non ſe offerat ſponſus illarum conditioni, ac ſtatui propotionatus; innumera denique & ſingularia bona, quæ ex ſtatu religioſo proueniunt, acquirit.

CAPVT II.

De Nouitiatu Monialium, alijſq; ipſi annexis.

IN præſenti capite agendum nobis eſt de nouitiatu Monialium: &, cum ad ipſum præroquiratur legitima receptio, ſoleatque ſubſequi bonorum temporalium renuntiatio facienda ante profeſſionem, de his etiam

hic differemus. Caput diuidemus in 3. Sectiones, in quarum 1. agemus de receptione monialium ad nouitiatum: in 2. de ipſo nouitiatu: in 3. de bonorum renuntiatione facienda ante religioſam profeſſionem.

SECTIO I.

De Receptione Monialium ad Nouitiatum.

1 *QVid ſit recipere ad nouitiatum.*
2 *Qualis debeat eſſe iſta receptio.*
3 *Debet fieri ſuffragijs ſecretis: digna non poteſt liberè excludi: & vt excludatur indigna, debet conſtare de indignitate.*
4 *Eam non præcedit exploratio voluntatis iuxta plures DD; quod alij negant.*
5 *Dato quod talis exploratio ſemel fieri debeat, expedit illam fieri ante profeſſionem: quod alij negant.*
Talis exploratio facienda diligenter: & in ea fiunt variæ interrogationes.
6 *Non datur expectatiua loci primò vacaturi.*
7 *Moniales non poſſunt recipi vltra numerum taxatum, ſecluſa conſuetudine.*
8 *Quæ dos ſoluenda pro Moniali ſupernumeraria.*
9 *An Auctis redditibus monaſterij poſſit augeri numerus monialium.*
10 *Quot Conuerſæ recipi poſſint in vnoquoque monaſterio.*
11 *Puella capitulariter admiſſa ad nouitiatum poteſt excludi, & è contra: & ſi nimis differat ingreſſum, interdum eget noua admiſſione.*
12 *Qualis debeat eſſe puella recipienda.*
13 *Recipi poſſunt viduæ ad ſtatum religioſum.*
14 *Item fœminæ illicitè corruptæ.*
15 *Item & coniugatæ: maximè matrimonio ſolùm rato.*
16 *Item, & hermaphroditæ, ſed non omnes.*
17 *Quæ ætas puellæ recipiendæ.*
18 *Quid de hoc ſtatuerit ſacra Congregatio.*
19 *Puellæ infantes poſſunt recipi à Monialibus poſtea recipiendæ ad religionem.*
20 *Parentes qualiter offerre poſſint puellas ad religionem.*
21 *Plerumq; expedit recipi puellas minoris ætatis.*
22 *Quot ſorores carnales recipi poſſint in eodem Monaſterio.*
23 *Puella mox recipienda ad religionem extrahenda à Conuentu, in quo educatur.*
24 *Qualiter ea interim ſe debeat gerere in ſæculo.*
25 *Plerumq; non expedit puellam recipi in monaſterio, in quo educatur.*
26 *Excommunicantur impedientes puellam ab ingreſſu religionis.*

27 *Quid*

27 *Quid intelligat Concilium nomine Veli, aut emiſsionis voti.*
28 *Iſta excommunicatio non eſt reſeruata.*
29 *Excommunicantur cogentes fœminam ingredi religionem.*
30 *Quæ coactio hic requiratur.*
31 *Quæ actiones ſufficiant ad incurrendam iſtam excommunicationem.*
32 *Quæ præſentia ſufficiat.*
33 *In aliquibus caſibus poteſt fœmina compelli ad ingreſſum religionis.*
34 *Conſenſus Abbatiſſæ non petitur ad receptionem vltra conſenſum Conuentus.*
35 *Prælatus monaſterij, eo contradicente, non recipit puellam ad religionem.*

QVAERES I. Quid intelligatur hic nomine receptionis?
1 ℞. Quod, cùm probatio nouitiatus inchoari non ſoleat in religionibus, niſi Nouitius priùs legitimè fuerit admiſſus ad religionem modo inferiùs explicando; hìc nomine receptionis intelligimus admiſſionem illam, per quam Monialis legitimè recipitur ad probationem nouitiatus, ad effectum ſcilicet, vt Monialis probet religionem, & religio ipſam.

QVAERES II. Qualis debeat eſſe iſta receptio, vt ſit legitima.
2 ℞. Debere fieri capitulariter, & quidem vnà cum conſenſu proprij Prælati, nimirum Epiſcopi, aut eius Vicarij generalis, ſi Moniales, quarum intereſt, non ſint exemptæ; aut Prælati regularis, ſi Moniales ſint exemptæ. ita *Suar. tom. 4. de relig. tract. 9. l. 1. c. 11. num. 1.* dicens communem vſum iuri, ac rationi conſentaneum eſſe, vt poteſtas recipiendi Nouitias inter Moniales ſit in Conuentu ipſarum Monialium, ſimul tamen requiri licentiam, ſeu conſenſum Prælati; probat, quia talis receptio, prout eſt ad communem vitam, ac ſocietatem cum Monialibus, æquum eſt, vt ipſæ voluntariè in eam conſentiant: quatenus verò dicta receptio eſt actus iuriſdictionis, oportet, vt Prælatus, apud quem eſt propria iuriſdictio, concurrat. Cum *Suarez*, ſentit *Miranda q. 8. de monial. art. 1.* dicens hanc concluſionem eſſe certiſſimam de iure communi, & in omnium Monialium monaſterijs quarumcunque religionum receptionem Nouitiatũ ad pertinere ad proprios Prælatos: afſertque ad id ſpeciale indultum à Nicolao V. conceſſum Fratribus Minoribus, & relatum à *Caſarubio in comp. priuil. v. Abbatiſſa, §. 8.* his verbis: *Idem Nicol. V. ſtatuit* (& quidem per bullam) *quod Abbatiſſæ, nec ſimul omnes Moniales poſsint aliquam ad religionem, vel profeſsionem recipere, niſi de Prouincialis, aut Viſitatoris expreſſa licentia:* idem ſenit, & *Peyrin. in formul. litt. M. cap. 6. num. 1.* monens præfatam conceſſionem Nicolai V. cum ſit fauorabilis, extendi ad alias omnes religiones.

QVAERES III. An talis receptio debeat fieri ſuffragijs ſecretis, & quo numero.
℞. Videri expedire, vt fiat ſuffragijs ſecretis (quamuis iure communi non conſtet id eſſe ſimpliciter neceſſarium) ijſque excedentibus maiorem

partem

partem capituli, ſicut declarauit Sacra Congreg. Epiſcoporum 1603. te-
ſte *Gauanto in manu Epiſc. v. Moniales, §. receptio Monialium num.* 30. ratio
autem reſponſionis eſt, quod ſic liberior eſt conſenſus Monialium, quàm
ſi receptio fiat votis publicis, ſicque verificatur receptionem fieri à Capi-
tulo, iuxta regulam generalem, qua dicitur fieri à capitulo, quidquid fit à
maiori parte capituli: & hæc de iure communi; nam in Diœceſi Mediola-
nenſi teſte *Gauanto ſup. nu.* 28. *&* 29. fuit per Concilium Prouinciale 4. ſta-
tutum, vt dicta ſuffragia determinatè dentur tacita, etiam in monaſterijs
Regularium curæ ſubiectis, & quod concurrant ſaltem duæ partes ſuffra-
giorum; quamquam, cùm tale ius ſit proprium Prouinciæ Mediolanenſis,
extra illam non obliget. Vnum porrò hìc moneo ex notatis in noſtro
tract. de nouitiatu cap. 2. *n.* 28. quòd, ſicut, concurrentibus omnibus requi- 1
ſitis tam ex parte puellæ recipiendæ ad nouitiatum, quàm ex parte reli-
gionis, vt receptio fiat conuenienter, ac vtiliter; tenentur Moniales ſub
mortali illam admittere; & quidem tum ex charitate in religionem, ac
proximum, tum ex officio: nihilominùs, ſi concurrat iuſta cauſa illam re-
pellendi, repelli poteſt ſine culpa; vt ſi Conuentus non poſſit ſine graui
onere alere nouam religioſam; aut aliæ plures puellæ æquè dignæ petant
admitti, & omnes ſimul recipi non poſſint; aut denique res ſit dubia, vel
vtrinque probabilis, an expediat recipi puellam illam; tunc enim ea poteſt
non admitti: & quidem eò faciliùs, quò magis id cedit in bonum conuen-
tus, vt notat *Suarez tom.* 3. *de relig. l.* 5. *c.* 10. *n.* 28.

Ad hoc autem vt puella excludatur tanquam indigna, requiritur mora-
lis certitudo de indignitate illius; ſicque moniales in tali euentu de mori-
bus puellæ petentis ingreſſum capere debent informationes iudicio pru-
dentis viri competentes: in quibus ſumendis ſicut puella, teſte *Suarez to.* 4.
de relig. tract. 10. *l.* 2. *c.* 3. *n.* 5. interrogata tenetur aperire proprios defectus,
etiam grauiores, & cum aliquali ſuæ famæ præiudicio (quamuis in tali ca-
ſu nulla, aut leuiſſima infamatio ſequi poſſit) ſic etiam quicunque interrò-
gantur de moribus puellæ, licitè poſſunt aperire ſimiles defectus illius,
ſiue naturales, ſiue morales, licèt graues, ac infamatorios; idque ex do-
ctrina *Leſſi l.* 2. *de iuſt. c.* 11. *n.* 59. quam hìc omitto breuitatis cauſa.

QVAERES IV. An ſit neceſſe, quòd ante talem receptionem præ-
cedat exploratio voluntatis puellæ, quæ debet recipi, & quando.

4 ℞. Quod, quamuis de rigore iuris talis exploratio præcedere debeat,
ex decreto *Concilij Trident. ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 17. quod ſic habet: *Liber-
tati profeſſionis virginum Deo dicandarum proſpiciens S. Synodus ſtatuit,
atq; decreuit, vt, ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere voluerit, maior*
12. *annis ſit, non ante eum ſuſcipiat, nec poſtea ipſa, vel alia profeſſionem emit-
tat, quam explorauerit Epiſcopus, vel eo abſente, vel impedito, eius Vicarius,
aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus virginis voluntatem diligenter,
an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat, quid agat, &, ſi voluntas eius pia, ac libera*

cognita fuerit, habueritq́; conditiones requiſitas iuxta monaſterij & ordinis regulam, nec non monaſterium fuerit idoneum, liberè ei profiteri liceat; quia tamen *Miranda ſup. a.4. Tambur. de iure Abbatiſſ. D.4. q.2. num.4. Sanch. l.5. mor. c.4. num.84. Rodriq. to.3. q.12. a.2. Peyrin. ſup. num.2. Lezana to.1. c.25. num.12. & Diana p.3. tr.2. reſol.*47. docent decretum illud Concilij vſu, ac conſuetudine receptum fuiſſe, vt vnica puellæ admittendæ ad religionem exploratio præmittatur, quacumque ætate ſit, nimirum quando emiſſura eſt profeſſionem: alij verò cum *Barboſa alleg.*100. *num.*4. ſuſtinent voluntatem puellæ explorandam eſſe non ſolùm quando emiſſura eſt profeſſionem, ſed etiam quando eſt ſuſceptura habitum religionis, afferentes ad id declarationem factam à Sacra Congregatione; propterea hac in re videndum eſt, quis ſit vſus, ac praxis in vnaquaq; diœceſi, eaq; omninò ſeruanda eſt: ſiquidem conſuetudo habet vim legis.

5 Dato autem quod præfata exploratio ſemel tantùm fieri debeat, exiſtimat Miranda conſultiùs eſſe, eam fieri potiùs ante probationem, quàm ante profeſſionem: idq; eſſet conformius menti Concilij dictam explorationem præſcribentis; ſiquidem per explorationem factam tempore profeſſionis, non ita benè iudicari poteſt, num nouitia ſpontè, & plena voluntate eligat profiteri an coacta, aut ſeducta, aut certè ex verecundia deſerendi habitum religioſum, vel ex metu parentum, vel ex Monialium ipſarum ſuaſionibus, ac precibus importunis inducta; vnde fit, vt non paucæ Moniales ferè inuoluntariè profiteantur, ſicq; poſtea, ſin minus toto vitæ tempore, ſaltem per multos annos inquietè viuant, regularis vitæ obſeruantiam maximè auerſantes. Alij verò exiſtimant longè conſultiùs fore dictam explorationem fieri tempore profeſſionis; cùm tunc nouitia experta fuerit aſperitates vitæ religioſæ, ſicq; maiori cum maturitate, ac prudentia poſſit deliberare: quod maximè procedit de Monialibus profitentibus vitam arctiorem, vt de Capuccinis.

Certè talis exploratio (quocumq; demum tempore fiat) facienda eſt ab Ordinarijs, non curſim, & craſſa minerua, ſed ſummo ſtudio, ac diligentia, ſicut indicatur in citato decreto Concilij Trid. per verbum *diligenter*; cùm inc potiſſimum pendeat & bona exiſtimatio ſtatus Monialium, & pax onaſteriorum, & quies Monialis profitentis; eiuſque profectus ſpiritua- s; ſicut è contra, ſi nouitia inuita, aut ægrè profiteatur, non ſolum viuit ſa inquieta, ſed etiam inquietat ſocias, moleſtat Superiorisſam, faceſſit gotium Prælato, perturbat monaſterium, tempus inutiliter inſumit, eumq; identidem non leuiter offendit.

Exploratio autem hæc in eo conſiſtit, vt puella interrogetur de nomi-, patria, parentibus ac ætate: num ſciat legere, ſcribere, canere &c. ot, & qui ſint fidei articuli, qui præcepta Decalogi, ac Eccleſiæ: quid ndat per ſuſceptionem ſtatus religioſi: an ſpontè, & ex Dei ſpiritu, vel arentum, monialium, aut alterius cuiuſuis perſonæ conſilio, ac ſuaſione:

ne: à quo tempore ſenſerit ſe vocatam ad religionem: an à pueritia animum ad pietatem, ac religionem habuerit propenſum: num corpore, ac mente ſit ſana, vel occultum aliquem defectum habeat, & quem, & à quo tempore: an ſciat, & benè intelligat tria vota religionis, ſitque parata abdicare à ſe dominium rerum omnium temporalium per votum paupertatis, viuereque in communi, ſi vita communis inducatur: abſtinere ab omni delectatione carnis voto Caſtitatis repugnante; ſuamq; voluntatem omninò ſubijcere voluntati ſuorum ſuperiorum per votum Obedientiæ: an ſit parata Crucem Domini ferre, abnegare ſe ipſam, & ſequi Chriſtum iuxtà ipſius Chriſti conſilium. In his, inquam, interrogationibus, & in alijs ſimilibus, quas Spiritus S. ſuggeret iuxtà conditionem puellæ explorandæ, conſiſtit præſens exploratio.

QVÆRES V. An Moniales poſſint dare puellæ petenti ingreſſum religionis, expectatiuam loci primò vacaturi per mortem Monialis decedentis intra numerum legitimè præfixum.

6 ℞. Non poſſe ex decreto Sacræ Congregationis Concilij, quod refert *Quaranta in bullar.pag.*462.his verbis: *Eadem Sacra Congreg. diſtrictè prohibet, ne loca Monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur, niſi ſecuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & non antea de eis diſponi, ac in Monialis demortuæ locum promiſſionem, aut receptionem in Capitulo, ſeu quouis alio modo fieri iubet; ſi quid verò contra à quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momenti fore, & eſſe decreuit; ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcunque monaſteriorum Superiores, qui cuiuſuis puellæ receptioni, vel admiſſioni, aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis decreti diſpoſitionem conſenſerint, priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ alijſq; arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pœnis obſtrictas, & obnoxias fore declarat.*

QVÆRES VI. An Moniales poſſint recipere in quocunque numero puellas petentes religionis ingreſſum, ſi aliàs ſint preditæ requiſitis dotibus.

7 ℞. Non poſſe, ſi in monaſterio extet iam numerus monialium taxatus iuxta *cap.vnic.§.ſanè de ſtatu Regul.in* 6. & iuxta decretum *Concilij Trid.ſeſſ.* 25.*c.*3.*de Regul.* ac Conſtitutionem *Pij V. circa paſtoralis*, quibus ſtatuitur, vt receptio monialium non fiat, niſi intra numerum præſcriptum monialium, quæ ex redditibus, aut conſuetis eleemoſynis ſuſtentari poſſint commodè: quod expreſsè ſtatuitur in citata Conſtitutione Pij V. §.6. limita, niſi puella, quæ petit ingreſſum, ſecum ferat dotem, ex qua commodè ſuſtentari valeat; nam talis dos computari poteſt inter eleemoſynas, aut redditus monaſterij, ſicq; ceſſat ratio præſentis prohibitionis, vt benè notarunt *Suar.vbi ſup.Nau.lib.de reddi.eccl.q.*1.*monit.*62.*Lezana ſup.n.*6.*& alij.* Addo quod, quamuis in *cap.vnico*, ſuperius relato (quod certè loquitur ſolum

lum de Monialibus Ordinum non mendicantium) irritetur profeſſio Monialis contra diſpoſitionem dicti capitis admiſſæ : talem tamen irritationem putat *Sanchez l.7. moral.c.23.num.4.* non eſſe in vſu , ſed videri conſuetudine abrogatam; quod minùs approbat *Caſtrus Palaus tr.16.D.1.p.7.§.6. nu.5.* dicens ſibi non conſtare de tali conſuetudine; vnde cenſeo quoad hoc inſpiciendam eſſe regionum conſuetudinem, eamq; ſeruandam.

8 Notat tamen Lezana, & benè , in tali caſu non ſufficere , quod ſoluatur dos ordinaria, ſed duplum dotis ſoluendum eſſe, & monialem ſic receptam computandam eſſe tanquam ſupranumerariam(vt vocāt)idq; ex declaratione Sacræ Congregat. facta 6. Sept. 1604. in qua etiam additur Moniales, quæ ſupra numerum præfixum in quocumque monaſterio recipiuntur , in locum monialium morientium non ſubrogari; nec obſtare, quin aliæ in locum earundem ex numero conſtituto demortuarum recipi eodem modo poſſint, quo in vnoquoque monaſterio admitti poſſunt intra numerum ; quinimò præfatas moniales ſic ſup. numerum receptas ſemper, quoad hoc manere ſupernumerarias , eſtò in cęteris nihil differant ab alijs , & ijs ſint pares in omnibus.

Maius dubium eſt, quod mouet *Portel. de dub. regul. v. moniales in addit. num.1.* vtrum taxato numero monialium recipiendarum in aliquo monaſterio, poſſint duæ, aut tres recipi ſupra dictum numerum, ſi contingat redditus annuos ita creſcere , vt etiam illæ poſſint ex ijs commodè ſuſtentari abſque diſpendio monaſterij .

9 ℞. Portellus vbi ſupra poſſe, probatque ex *cap. cum M. Ferrarienſ. de Conſtit.* vbi Innoc. III. decernit, quod ſi aliquod Capitulum habeat numerum taxatum tot Canonicorum, vt vltra non poſſit creſcere, & hoc per Papam confirmatum ſit; ſi poſtea redditus temporales, ita creſcant, vt duo, vel tres Canonici vlterius commodè ſuſtentari poſſint, hi etiam poterunt recipi, ac ſuperaddi , non obſtante ſtatuto illo per Papam confirmato ; cum aliàs in noſtro caſu par ratio militare videatur, ideoque locum habere poſſit & eadem iuris diſpoſitio. ſic Portellus; quī tamen poſtea in *addit. num.18.* citatis pro hac ſua ſententia affirmante Reginaldo, Nauarro, & Suarez, eam non parum moderatur , ac limitat dicens , quod , licèt Prouincialis , qui in caſu propoſito fœminam cum duplicata dote reciperet , iudicio ipſius non eſſet condemnandus , nec cenſendus incurriſſe pœnas latas contra recipientes vltra numerum taxatum : ſi tamen ipſe eſſet Prælatus , præfatam fœminam non reciperet , abſque legitima licentia ob expreſſam prohibitionem factam, &c. Quin etiam in *addit. ad additionem num.1.* abſolutè ait; *Nunc dico , ne omninò id fiat cum tali dote , abſque expreſſa licentia Papæ , quia ſic vſus poſtea obſeruauit* ; addens immediatè poſt ; *Si verò aliquis in hoc facto vellet ſe excuſare , poſſet pro ſe adducere cap. cum M. Ferrarienſ. de conſtit.* Ex quibus illud certò inferri poteſt , in hoc ſpectandam , ac ſeruandam eſſe vniuſcuiuſque regionis , ac diœceſis conſuetudinem , cum

conſue-

conſuetudo habeat vim legis, & ſit legis optima interpres; ſicq; cenſeo explicandos eſſe Doctores allegatos à Portelio.

10 Illud etiam hìc moneo obiter ex *Moſconio de maieſt.milit.Eccl.l.1.p.4.c.4.* Clementem VIII.ſtatuiſſe, ne in vnoquoq; monialium monaſterio numerus monialium, quas vocant conuerſas, tertiam partem excedat; & quidem meritò, ne alijs monialibus addictis choro omninò ſubtrahatur materia ſe exercendi in vilioribus miniſteriis, & conſequenter vacandi abnegationi ſui ipſius.

QVÆRES VII. An puella ſemel, ac iterum capitulariter excluſa ab admiſſione in religionem, coacto iterum capitulo, admitti poſſit: & è contra poſſit capitulariter excludi iam per Capitulum admiſſa.

11 ℞. Poſſe; & quidem quod excluſa poſſit admitti poſtea, conſtat quia nullum extat ius prohibẽs, aut irritans talem admiſſionem: quin potiùs occurrere poſſint de nouo rationes, quibus id ſuadeatur, quod verò admiſſa poſſit excludi, probatur tum ex modò dictis: tum quia quod dicitur in *cap. nulli licere de elect.in 6.* poſt publicationem ſcrutinij non eſſe locum variationi, procedit ſolùm in electione, per quam, publicato ſcrutinio, acquiſitũ eſt ius ei, qui eſt electus; quod certè non militat in caſu noſtro, in quo agitur de contractu faciendo inter nouitium, ac religionem, in quo nullum ius acquiritur nouitio ex eo, quod capitulariter concluditur petentem admittendum eſſe in religionem. ita *Peregrin.p.2. conſtit. c.5. lit. R. §.11. & 12.* An autem puella capitulariter admiſſa ad religionem, ſi diutiùs differat ingreſſum, ingredì poſſit abſque noua admiſſione capitulari.

℞. Videri non poſſe, ſi ſponte diſtulit ingreſſum, & probabiliter timeri poſſit contigiſſe aliquid noui, vel manifeſtatum fuiſſe aliquid antiquum, quod cognitum retraxiſſet Capitulum ab ea admittenda, & ratio eſt, quòd ſic Capitulum non cenſetur perſiſtere in priori voluntate admittendi puellam, ſicque opus eſt, vt iterum, præmiſſis de iure præmittendis, ſtatuat, an debeat illam iterum admittere, nec ne. Quanta autem debeat eſſe iſta dilatio, relinquendum eſt iudicio viri prudentis, conſideratis omnibus circumſtantijs.

QVÆRES VIII. Quæ conditiones requirantur in puellis admittendis ad religionem.

12 ℞. Requiri, vt non ſint ſcandaloſæ, non petulantes, non excommunicatæ, non hæreticæ, aut ſchiſmaticæ, non flagitioſæ, vt probat *Maiol.de irregul. l.1.c.29.num.*50. immò vt ſint irreprehenſibiles, vt decet ſponſas Chriſti, & immunes à quocumque defectu, qui alijs virginibus intra monaſterium degentibus obeſſe poſſit, ſiue ratione mali exempli, ſiue ex imitatione delicti, ſiue quouis alio modo: idque iuxta *cap.1.de ſtatu Reg.in 6.* ita *Tambur.ſup. q.3. num.*1. addens *num.*2. item cauendum eſſe, ne in quouis monialium genere ſit aliqua contagioſa, morboſa, dæmoniaca, aut furioſa; ſurdas verò, cæcas, claudas, mutas, & gibboſas nullo iure impediri, quin recipi poſſint

ad

ad religionem : præſertim, ſi in ijs ſpectetur maior religio.

Moneo hic obiter, motum proprium Sixti V. editum anno 1587. de non admittendis ad religionem perſonis ære alieno grauatis, aut obnoxijs reddendis rationibus non militare in monialibus : ſic enim ipſemet Sixtus declarauit in alio motu proprio ædito in prioris declarationem, §. *cæterum*; vnde fit, vt in caſu, quo mulier ære alieno grauata, aut ratiocinijs obligata vellet ingredi religionem, poſſet admitti, ſi aliàs poteſt de iure communi.

QVÆRES IX. An poſſint recipi ad religionem fœminæ viduæ, ſtando in iure communi.

13 ℞. Poſſe, & conſtat tum ex vſu Eccleſiæ antiquiſſimo, quem probat *Suar. to.4. de relig. tr.9. l.1. c.11. num.2.* tum ex *cap. vidua 20. q.1.* vbi de viduâ dicitur, quod ſi velit religionem profiteri, admitti poteſt, & debet, recepto habitu religioni conueniente. ita *Suar. loco citato, Lezana to.1. c.25. num.9. Tambur. ſup. D. 6. q. 3. num.7. & alij*; quamuis alioqui minùs conueniat viduam admittere ad habitum monachalem virginum; ſicut teſte *Gauanto in manu. Epiſc. v. monialium receptio num.7.* declarauit Sacra Congreg. Epiſc. 29. Ianu. 1585. Vt proinde in præſentia Sacra Congregatio, non det fœminæ viduæ indultum ſuſcipiendi ſtatum monialium, niſi cum his conditionibus: nimirum vt ſoluat dotem ordinariam, ſi ſuſcipienda ſit intra numerum præfixum, aut duplicatam, ſi ſupra numerum; & quidem ſeruatis ijs, quæ in licentijs ſupernumerariarum ab eadem Sacra Congregatione præſcribuntur: item vt non poſſit eligi in Abbatiſſam, aut Superiorîſſam vllius monaſterij ſine ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicæ.

QVÆRES X. An, attento iure communi, poſſint recipi ad religionem fœminæ illicitè corruptæ poſt pœnitentiam peractam, etiam in conſortium virginum.

14 ℞. Poſſe, niſi id in ſpecie prohibeatur per proprias monaſterij Conſtitutiones; ſiquidem in iure communi nulla lex extat, qua tales mulieres excludantur à conſortio virginum: vnde qui dicunt fœminas hac macula, aut nota laborantes non debere recipi in conuentu virginum, dicendi ſunt loqui ſecundùm decentiam, ac conuenientem honeſtatem, non ſecundùm incapacitatem, aut abſolutam prohibitionem; ſicut benè notauit *Suar. ſup.* hinc inferens, quod, ſi lapſus talis fœminæ fuerit publicus, ac infamis, eſtò poſtea conuertatur, non eſt admittenda in conſortium virginum; ideoque pro huiuſmodi fœminis reperta eſt peculiaris religio, quam vocant mulierum pœnitentiæ, ſeu S. Mariæ Magdalenæ, ſeu Conuertitarum: ſi autem lapſus ſit occultus, & non genuerit infamiam, nihil impediet, per ſe, moraliter loquendo; immò, licèt interdum lapſus eſſet publicus, ſi ſemel tantum ex fragilitate contigiſſet, cohoneſtari, & compenſari poſſet tot circumſtantijs perſonæ, generis, ac emendationis, vt talis perſona conuenienter admitti poſſet. ita *Suar. & cum illo Lezana, & Tambur. locis ſup. citatis.*

QVÆRES XI. An iure communi poſſint, admitti in monaſteria virgi-

virginum mulieres coniugatæ, quæ fortè de conſenſu proprij viri petant admitti,ſeruatis aliàs ſeruandis.

15 ℞. Poſſe,cum in iure communi id ſpecialiter non prohibeatur; non decere tamen ob varias rationes,quæ facilè occurrent conſideranti,& maximè ob declarationem Sacræ Congregationis relatam *q. 9.* quæ in fœminis coniugatis vtique militat, & quidem à fortiori.

Concedo tamen puellam, quæ matrimonium contraxit, ſed non conſummauit, poſſe intrà primum bimeſtre ingredi religionem: idque ex iure eccleſiaſtico ab Apoſtolorum temporibus inſtituto; vt colligitur ex *cap.ex publico de conuerſ. coniugat.* quod ius procederet etiam in caſu, quo ſponſa inuita cogeretur conſummare matrimonium; vt latè probat *Sanch. l.2. de matr.D.23.n.6.* monens *n.7.* per accidens poſſe fœminam in propoſito caſu impediri à religionis ingreſſu; videlicèt ratione prolis ex ea copula ſecutæ, quæ ſine matris ope non poſſet commodè educari.

QVÆRES XII. An Hermaphroditi poſſint recipi in religione monialium,& quando.

16 ℞. Poſſe,ſi in ijs iudicio medicorum,aut peritarum,ac honeſtarum matronarum præualeat ſexus fœmineus:poſſe inquam,validè,non item licitè, vti latè oſtendimus in *tract.de profeſſ.c.2.q.13.*interim conſulantur *Tambur. ſup.D.6.q.7.& Portel.de dub.regul.v.profeſſio hermaphroditi,*vbi fusè,ac doctè diſſerens de præſenti controuerſia expreſsè docet profeſſionem puellæ habentis ſexum fœmineum tantùm,ab initio nouitiatus vſque ad tempus profeſſionis incluſiuè,eſſe validam,ac omninò ſubſiſtere,nõ obſtante quod poſtea erumpat in ſexum maſculinum; quamquam in tali caſu probabile ſit obligationem talis profeſſionis prorſus euaneſcere, vt dicemus *cap.3. n.32.*& expreſsè docet *Diana p.5.tr.14.reſol.49.*aliis citatis.

QVÆRES XIII. An poſſint admitti ad religionem puellæ, etiam infra annum ætatis duodecimum.

17 ℞. Videri ſatis probabile, quod poſſint, ſi attendatur ſolum decretum Concilii Trid.relatum *ſeſſ.25.de Regul.c.17.*his verbis: *Sancta Synodus ſtatuit,atque decreuit, vt, ſi puella,quæ ſtatum regularem ſuſcipere voluerit, maior 12.annis ſit,non ante eum ſuſcipiat,nec poſtea ipſa, vel alia profeſſionẽ emittat, quam explorauerit Epiſcopus,&c.* & ratio eſt, quod in iſto *cap.* nihil decernitur de ætate puellæ admittendæ ad religionem, vt conſtat ex titulo ipſius capitis,qui eſt *de exploranda voluntate virginis, quæ Deo ſacratur*: ſed de examine voluntatis præmittendo, quando puella ingrediens fuerit maior 12.annis;ſicque textus loquitur ſua conditione,dum ait,*ſi maior 12. annis fuerit*:conſtat autem,quod conditio nil ponit in eſſe. Quin etiam(quod amplius eſt) citatus textus videtur ſupponere puellam minorem 12. annis poſse recipi ad habitum religionis; alioqui non loqueretur ſub ea conditione,*ſi maior 12. annis fuerit*: neque diceret, *nec poſtea ipſa,vel alia profeſſionem emittat, quàm explorauerit Epiſcopus virginis voluntatem*; ſiquidem di-

ctio

ctio *alia* diuerſitatem importat, & facit hunc ſenſum; nec ipſa, quæ maior 12. annis eſt ingreſſa, nec alia minor ea ætate, profiteatur ante dictam voluntatis explorationem: nam ad nullam aliam puellam referri poteſt ea dictio *alia*, cum omnes puellæ maiores 12. annis comprehenſæ ſint in præcedenti particula *ipſa*, ita in terminis *Sanch.l.4.mor.c.18.num.34.Suar. tó.3. de relig.l.5.c.1.nu.9.Miranda q.8.de monial.a.2.Portel.de dub.regul.v.clauſura monial.§.cuius ætatis puellæ,&c.nu.1.* aliiqque relati à *Diana p.3.tr.2.reſol.47.* inter quos Michael Medina (qui interfuit promulgationi dicti decreti, & ſtudioſiſſimè attendit ad ſuffragia omnium, ac ſingulorum Epiſcoporum, qui in illud concurrerunt) dicit nihil alienius à mente Concilij Trid. excogitari poſſe, quamquòd Concilium in præſenti decreto intenderit prohibere, ne puella minor 12. annis recipiatur ad habitum religionis: ſicut docent *Rodriq.Azor.& Nald.allegati à Diana vbi ſupra.*

18 Dixi ſub initium reſponſionis, *ſi attendatur ſolum decretum Concilij Trid.* vt innuerem, quod, ſi declaratio Sacræ Congregationis Concilij, quæ in cõtrarium adducitur à *Vecchio in praxi nouit. D.52.d.9.num.16.* eſt legitima, authentica, & in vſu (vti de facto eſt in aliquibus diœceſibus) ea omninò ſeruari debet, ſicque non haberet locum doctrina hic tradita; quæ (vt dixi) nititur ſolum verbis Concilij, & abſtrahit à quacumque declaratione. Declaratio autem Sacræ Congreg. hic adducta eſt talis: *Sacra Congr. reſcripſit aliquam puellam non debere admitti ante 12. annum ad habitum ſuſcipiendum, cuius cauſa requiritur voluntatis puellæ exploratio: non eſt autem voluntas Congregationis, neque Concilij, vt ante illam ætatem puella admittatur*; vnde *Lezana ſup.num.11.* ait in hoc cautè procedendum eſſe.

Quod verò addit *Sanch. num. 8. ex cap. addidiſtis 20. q.1.* parentes poſſe offerre puellas monaſterijs pro futura vita monaſtica, etiam in ætate infantiæ (quæ in puella eſt infra quinque annos) probabiliter videtur poſſe admitti, non obſtante motu proprio Pij V. & Gregorij XIII. interdicente ingreſſum clauſuræ etiam puellis impuberibus, & ſtylo Sacræ Congregationis modò regulariter requirentis, vt puella admittẽda ad educationem in[tra] monaſterium monialium iam expleuerit ſeptimum annum; ſiquidem, [vt] colligitur ex *Sanch. ſup. n.34.* Motus ille proprius, & ſtylus Sacræ Congregationis allegati non extenduntur ad caſum, in quo puella impubes ingre[di]tur clauſuram cauſa religionis ſuſcipiendæ (ſicut in caſu noſtro) ſed quan[do] ingreditur ſolùm cauſa educationis. Quin potiùs puto puellam in pro[po]ſito euentu poſſe ingredi monaſterium, abſq; licentia Sacræ Congregationis (quæ tamen requireretur, ſi ingreſſura eſſet ſolius educationis cauſa) [eo] modo ſine præfata licentia ingredi poſſet quæcunque alia puella iam [matur]es ad recipiendum habitum religionis: non enim adeſt maior ratio de [vna] quàm de alia.

[A]ddit *Sanch. num.9.* & cum eo *Portel. ſup. num.8.* ita parentibus compe[te]re ius offerendi puellas monaſterijs ad effectum, vt poſtea ſuſcipiant ſta-

tum religioſum; quòd puellæ ſic oblatæ non poſsunt reſilire, niſi poſt annum completum pubertatis; eo autem completo liberum ipſis eſt vel perſeuerare in monaſterio, vel redire ad ſæculum, donec faciant profeſſionem tacitam, aut expreſsam.

21 Vtrum autem expediat, quod puellæ ætatis adeò tenellæ ingrediantur monaſteria monialium, vt ſic tanto magis, & faciliùs alliciantur ad ſuſcipiendum ſtatum religioſum; poſsent afferri rationes pro parte tam affirmante, quàm negante: certè Miranda ſup. affirmantem probat, tum quia alioqui non tot puellæ amplecterentur ſtatum religioſum, breuique temporis ſpatio monialium ſtatus tolleretur: tum quia experientia docet puellas monaſteria ingredientes in tenella illa ætate vberiores poſtea fructus facere in Dei ſeruitio, minùſque affici ad bona præſentis vitæ: idque iuxta illud Lyrici Poetæ; *Quo ſemel imbuta recens ſeruabit odorem; teſta diu.*

QVÆRES XV. An plures ſorores recipi poſſint in vnum, ac idem monaſterium monialium, & quo modo.

22 ℞. Non poſse recipi, niſi duas, ſecluſa diſpenſatione Sacræ Congregationis: ideoque ſi tertia Soror velit ingredi, ibique profiteri, debere ſecum deferre duplum dotis, necnon ſuffragio carere in Capitulo, quouſque altera ex duabus Sororibus primis deceſserit è vita; idque ex decreto Sacræ Congregationis edito 26. Auguſt. 1616. & adducto à *Gauanto in manu. Epiſcop. v. monialium nouitiarum alimenta num.* 8. per quod item ſtatutum eſt in caſu, quo quarta Soror modo dicto velit in eodem monaſterio recipi ad habitum religionis, teneri ſoluere triplum dotis, & modo ſup. dicto carere ſuffragio in Capitulo. Quod vtique piè, ac prudenter ſtatutum eſt ad tollendas diſſenſiones, ac factiones, quæ aliàs non minùs facilè, quàm frequenter excitari poſſent in monialium monaſterijs, ſi in vnum, ac idem monaſterium poſſent liberè recipi Sorores in quocunque numero. Quin etiam ſtylus curiæ habet, vt tertia, aut quarta Soror non recipiantur in idem monaſterium, abſque ſpeciali licentia Sacræ Congregationis Epiſcoporum, ac Regularium.

QVÆRES XVI. An, & qualiter expediat, quod puella degens in monaſterio educationis cauſa, inde ad aliquod tempus extrahatur caſu, quo velit apprehendere ſtatum religioſum, ibique fieri monialis.

23 ℞. Quod, quamuis adduci poſſint rationes in vtramque partem (quarum non paucæ occurrere poterunt conſideranti) abſolutè tamen loquendo, videtur expedire, vt puella in caſu propoſito extrahatur è monaſterio, antequam ibi admittatur ad habitum religioſum. Moueor, quod ſic meliùs conſulitur libertati puellæ admittendæ, quippe quæ manens intra monaſterium minùs audebit denegare conſenſum monialibus, ſiue conſanguineis, ſiue affinibus, ſiue amicis eius ingreſſum enixè ab ea efflagitantibus, & fortè etiam importunè procurantibus: idque vel ex metu reuerentiali erga dictas moniales, vel ex verecundia, qua ſuffunditur in deficiendo

à pro-

promiſſione ipſis facta de ſuſcipiendo ſtatu religioſo, vel ex alio ſimili
otiuo non parum obſtante eius libertati, quæ tamen ſumma requiritur
electione ſtatus. Nec obſtat, quod per talē egreſſum è monaſterio puella
iàs ingreſſura religionem exponitur periculo amittendi vocationem re-
gioſam, ſiue ex ſuaſione parentum, aut conſanguineorum, ſiue ex dæmo-
s ſuggeſtione, ſiue ex illectu deliciarum, ac luxus, quæ ex occaſione egreſ-
s abundantiùs ei conceduntur; ſiquidem hic effectus eſt accidentalis di-
o egreſſui, debetque imputari puellæ interiùs minùs affectę ſtatui religio-
, aut improbitati illorum, qui eam modo dicto ſeducunt, ac ſubornant;
æterquamquod minus malum eſt eas hac ratione recedere à propoſito
æ monachalis amplectendæ, quam illam inuitas, & quaſi coactas appræ-
ndere, ſicque viuere in perpetua animi moleſtia, ac inquietudine: conſtat
tem, quod ex duobus malis ſemper minus eſt eligendum: vt proinde piè,
ſapienter ſtatutum ſit in Concilio prouinciali Mediolanenſi I. quod quę-
nque puella admiſſa ad educationem intra monaſteriū vbi voluerit fieri
onialis, antequam examinetur ab ordinario ad effectum illam recipien-
redeat ad ſuos, ibique maneat ſaltem per menſem.

Verum tamen eſt, quod puellæ modo dicto egreſſæ, dum interim com-
orantur in domo paterna ad maturiùs deliberandum, num ipſæ debeant
cipere ſtatum religioſum, necne: non deberent interim liberiùs vacare
æſentis vitæ oblectationibus, tempus terendo in vanis conuerſationibus,
rcis, ac ludis, interſſendo comœdijs, ambitioſiùs ſe ornando, per vrbem
curru, ſiue pedibus diſcurrendo; cùm potiùs eo tempore deberent ſe
ni ſtudio diſponere ad ſtatum religioſum maiori cum fructu ſuſcipien-
n, ſibi, & Deo ſtudioſiùs vacantes, frequentiùs orantes, piorum librorum
ioni inſiſtentes, crebriùs confitentes, ac communicantes, vitamque ſo-
tiam traducentes: ne aliàs ſtatum religioſum ſuſcipientes tranſeant ab
emo ad extremum, ſibique magis difficilem, ac grauem reddant regu-
em obſeruantiam, paulò poſt amplectendam.

QVÆRES XVII. An expediat, quod puellæ ſuſcipiant habitum reli-
ſum in eo monaſterio, in quo degunt cauſa educationis.

z. Regulariter videri non expedire. ducor tum quia ſic incertum ma-
eſt, vnde vocentur ad religionem, num à Deo, an à moniali, cuius edu-
oni commiſſæ ſunt, aut ab aliqua alia, quæ fortè ex motiuis temporali-
illas ad vitam religioſam induxerunt, ſicque magis dubitari poteſt de
euerantia; tum quia nimia familiaritas parit cōtemptum, ideoq; puel-
anens in monaſterio, cum identidem videat aliquas moniales deficere
ac, aut illa regulari obſeruantia, præſtantiam ſtatus religioſi longè mi-
s æſtimat, quàm par eſſet, & ad ipſum accedit minori cum affectu, ac
derio proficiendi in illo, cùm ab aſſuetis non fiat paſſio; tum quia om-
noua placent, & ipſa rerum nouitas maiores ſui amores excitat, magiſ-
excitat ad agendum, ſicut è contra minùs afficimur ad ea, quibus aſ-

ſueſimus; vnde puella aſſueta viuere inter moniales minori animi alacritate inter ipſas amplectitur ſtatum monachalem, minuſque feruenter in eo ſe exercet ad religioſam perfectionem acquirendam.

QVÆRES XVIII. An parentes puellæ admittendæ ad religionem, vel alij poſſint impedire, quin ea recipiatur, & ſub qua pœna id prohibeatur.

26 ℞. Non poſſe, &, ſi impediant, incurrere excommunicationem maiorem ipsò facto latam in *Concilio Trident. ſeſſ.*25. *c.*18. *de Regular.* his verbis: *Simili quoque anathemati ſubijcit eos, qui ſanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi quoquo modo ſine iuſta cauſa impedierint.* ita in terminis *Suarez tom.*3. *de relig. lib.*5. *cap.*9. *num.* 11. *Filliuc. tract.*14. *num.*90. & *Bonac. de cenſur. in partic. D.*2. *q.*2. *p.*3. *num.*3. id inde probantes, quod non poteſt fœmina profiteri in religione, niſi priùs habitum ſuſcipiat, ſicque impediens ſuſceptionem habitus conſequenter impedit etiam voluntatem veli accipiendi, ac profeſſionem religioſam: idque iuxta regulam: *Qui vult antecedens, vult etiam conſequens, quod ipſi eſt annexum.* Diſſentit tamen *Sanch. l.*4. *mor. cap.*4. *num.*15. putans probabilius eſſe non incurri in iſto caſu præfatam excommunicationem, ea ductus ratione, quod decretum pœnale (quale eſt hoc) non debet ampliari, illud extendendo ad remotum profeſſionis obſtaculum, cuiuſmodi eſt in præſenti euentu impedire ſuſceptionem habitus religioſi: cùm alioqui textus loquatur ſolum de impediente voluntatem veli ſuſcipiendi, ideſt faciendi profeſſionem religioſam; præterquamquod Concilium in citato decreto ſuperiùs loquens de cogentibus, volenſque comprehendere cogentes ad ingreſſum, aut profeſſionem, vtrumque expreſſit verbis ſatis claris, & bis repetijt.

27 Notant porrò citati Doctores in allegato textu nomine veli, aut emiſſionis voti intelligi profeſſionem religioſam, ſiue fiat per veli ſuſceptionem, ſiue abſque veli ſuſceptione cum tribus votis ſubſtantialibus religionis; hincque inferunt non ſubijci huic excommunicationi illum, qui iniuſtè impedit fœminam, ne faciat votum ingrediendi monaſterium, aut aſſumendi habitum religionis: cum hoc ſit nimis remotè, ac indirectè impedire profeſſionem, adeoque non comprehendatur ſub præfato decreto, quod cùm ſit odioſum, non debet ampliari, ſed reſtringi. ita *Bonac. ſup. num.*4. addens *num.* 6. ſubiacere dictæ excommunicationi illum, qui dolosè retrahit fœminam à religione: quod tamen negant *Suar. tom.*3. *de relig. l.*5. *cap.*9. *num.*14. & *Caſtr. Pal. tract.*16. *D.*1. *par.*9. *num.*11. eò quòd dolo impediens propriè non impediat voluntatem profitendi: cùm ad hoc requiratur, vt voluntas immutata perſeuerans impediatur ab eius executione, & dolus impediat ſolum, ne ſit voluntas.

28 Incurrunt autem iſtam excommunicationem (quæ tamen non eſt reſeruata)

ſeruata) quicunque impediunt fœmlnam, ne religionem aſſumat, aut profeſſionem faciat:nam textus loquitur indiſtinctè,ac indefinitè;vbi verò ius non diſtinguit,nec nos diſtinguere debemus;intellige,dummodò impediant iniuſtè,cùm textus loquatur de impedientibus ſine iuſta cauſa:quod in ſpecie notauit *Sanch.ſup.nu.* 10.& cum eo *Bonac.num.*8.

QVÆRES XIX. An poſſit cogi fæmina ad ingrediendum religionem,& ſub qua pœna id prohibeatur.

29 ℞. Non poſſe cogi, cùm id expreſsè prohibeatur ſub pœna excommunicationis maioris ipsò factò incurrendæ, non tamen reſeruatæ, quæ fuit lata in Concilio Trid. ſup. his verbis: *Anathemati S. Synodus ſubijcit omnes, & ſingulas perſonas cuiuſcumq; qualitatis,vel conditionis fuerint, tam clericos, quàm laicos,ſæculares, vel regulares, aut etiam qualibet dignitate fulgentes, ſi quomodocunque coegerint aliquam virginem,vel viduam,aut aliam quamcunque mulierem inuitam, præterquam in caſibus in iure expreſſis ad ingrediendum monaſterium,vel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcunq; religionis,vel ad emittendam profeſsionem:quiq; conſilium,auxilium,vel fauorem dederint:quiq; ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſsionem emittere,quoque modo ei actui vel præſentiam,vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint.*

30 Circa cuius textus intelligentiam notandum eſt,quod,cum cogere idem ſit, ac per vim, aut metum grauem inducere; huic excommunicationi non ſubiacent neque ij,qui cogunt per metum leuem, non cadentem in coſtantem virùm(cum iſta lex tanquam pœnalis ſtrictè intelligi debeat, ideoque explicanda ſit ſolum de illo metu,de quo in iure habetur ratio, cuiuſmodi vtique non eſt metus leuis *l.nec timorem ff.de eo,quod metus cauſa*:)neque ij, qui iuſtè incutiunt metum grauem, cùm ſic non interueniat iniurioſa coactio; neque ij,qui inducunt precibus importunis,cùm ſic non inferatur vlla vis,modò non adſint minæ: neque ij,qui ingreſſum religionis ſuadent iniecto metu priuationis alicuius boni,ad quod alioqui fœmina non habet ius, cùm hoc non ſit inferre vim,vel metum,ſed denegare id,quod liberè poteſt tradi,ac denegari: ita *Bonac.ſup.p.2.num.*1.2.3.4.& 5.monens *nu.6.* ad incurrendam iſtam pœnam non ſufficere, quod quis cogat fœminam ad ingrediendum monaſterium quoquomodo(v.g.in educationem)ſed requiri, vt cogatur ingredi in ordine ad aſſumendum ſtatum religioſum(ſed de hoc infra,cum de educatione puellarum.)vnde iſta coactio debet fieri in ordine ad habitum religionis ſuſcipiendum per modum nouitij, aut ad faciendam profeſſionem religioſam;idque diſiunctiuè, cum textus vtatur clauſula diſiunctiua *vel*,vt benè aduertit idem Bonacina.

Cœterum actiones, quæ ſub iſta excommunicatione prohibentur, ſunt non ſolum cogere(ad quod requiritur, vt re vera ſequatur effectus ſub ea pœna prohibitus) ſed etiam dare auxilium, conſilium, aut fauorem ad ingrediendum monaſterium modo ſupradicto,aut ad ſuſcipiēdum habitum,

aut ad profitendum in religione immò & quoquo modo interponere propriam præſentiam, conſenſum, aut auctoritatem ad præfatos actus, modò id fiat ſcienter ab illo, qui nouit fœminam inuitam ingredi monaſterium, aut ſuſcipere habitum, aut emittere profeſſionem, & modo dicto ſequatur effectus iuxta ea, quæ tradunt *DD. cum Bonacina de cenſuris in comm. D. 1. q. 1. p. 6. num. 2.*

32 Monet autem *Sanch. num. 21.* & benè, quod, licèt in textu dicatur *quoquo modo huic actui præſentiam interpoſuerint*; non ideò intelligendum id eſt de eo, qui obiter aſpiciat (cum non dicatur quis ſuam præſentiam interponere, niſi quando ex propoſito aſſiſtit:) ſicut nec de eo, qui alia ex cauſa eſſet præſens, v.g. ad comitandum ſuum dominum, ad audiendam miſſam in eo loco, in quo fit profeſſio: immò nec de eo, qui aſſiſteret animo impediendi illam profeſſionem inuoluntariam, vtpote aduocatus in teſtem violentiæ tunc illatæ.

33 Quod verò dicit textus *præterquam in caſibus in iure expreſſis*, indicat dari aliquos caſus, in quibus iuxta ius canonicum fœmina poteſt cogi ad ingrediendum religionem; nimirum 1. ſi fœmina publicè, aut priuatim fecit votum religionis, de quo conſtet: 2. ſi fœmina poſt duos menſes coniugata renuat conſummare matrimonium ad deliberandum de religione: 3. ſi poſt quinquennium dicat profeſſionem ſuam fuiſſe nullam: 4. ſi damnata ſit in pœnam delicti ad carcerem perpetuum, & ipſi detur optio aut ſuſcipiendi ſtatum religioſum, aut manendi in perpetuo carcere. ita *Portell. de dub. regul. v. moniales num. 7.*

QVAERES XX. An moniales poſſint admittere ad habitum religionis, eiuſque probationem puellam ingreſſum religionis petentem, etiamſi ipſarum Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa renuat conſentire in talem receptionem.

34 ℞. Poſſe, dummodò in talem receptionem conſentiat proprius Prælatus monaſterij eo modo, quo diximus *q. 2.* colligitur ex *Suarez to. 4. de relig. trac. 9. l. 10. c. 11. num. 1.* dicente communem vſum, iuri, & rationi conſentaneum eſſe, vt poteſtas recipiendi aliquam in monialem ſit in ipſo conuentu monialium, ſimul tamen requiratur Prælati licentia, ſeu conſenſus. Vbi noto, quod, cum Suarez nullam hìc faciat mentionem de Abbatiſſa, ſignum eſt illam venire ſub nomine Conuentus, eiuſq; conſenſum in præſenti caſu non requiri, niſi eo modo, quo requiritur conſenſus cuiuſcunque alterius monialis degentis in monaſterio; vnde fit, vt, ſicut renuente hac, vel illa moniali, nihilominus valida fieri poteſt receptio, ſi interueniat debitus numerus ſuffragiorum: ſic & valida receptio ſit, etiamſi contradicat Abbatiſſa, dummodò aliàs non deſit neceſſarius numerus ſuffragiorum; rationem huius aſſertionis innuit *Suar.* dum loco citato ſubdit, *quatenus receptio eſt aliquo modo actus iuriſdictionis, oportet, vt Prælatus, apud quem eſt propria iuriſdictio, concurrat*; quaſi dicat, quod, cum Abba-

tiſſa

tiſsa monialium ſit incapax iuriſdictionis propriè dictæ, conſequenter etiam eſt incapax faciendi actum recipiendi ad religionem, ſicque nec poteſt, nec debet ad illum concurrere vt Abbatiſsa, ſed ſolum vt monialis talis monaſterij.

Quòd ſi quæras, an Prælatus monaſterij monialium, ſiue regularis reſpectu monialium exemptarum, ſiue non regularis (qualis eſt Epiſcopus quoad moniales non exemptas) poſſit inuitis monialibus alicuius monaſterij recipere aliquam in monialem dicti monaſterij.

35 *R. Miranda to.1. manu. q.15. art.1.* ex Lapo, Calderino, Io. Monacho, Cardin. à Turrecremata, & Archidiac. non poſse, &, ſi reciperet, moniales poſse ab eo appellare, reclamando contra talem receptionem. probat ex *cap. cum Eccleſia Vulterrana de elect.* vbi ait Papa, Canonicos quoſdam nullam fecisſe iniuriam proprio Epiſcopo, nolendo recipere quoſdam Canonicos ab ipſo ſolo creatos; idque inde probat, quòd illorum creatio pertineret etiam ad Capitulum; qui enim vtitur iure ſuo, nulli facit iniuriam. quæ ratio vtique facit etiam ad probationem præſentis caſus, ſi benè ei adaptetur, ſicut re vera poteſt adaptari; vnde ſic habet Miranda, *Creatio Monialium adeò pertinet ad Abbatiſſam, & Conuentum Monialium ſimul, quòd Epiſcopus, etiamſi ſit ipſarum Superior, non poteſt per ſe, nec vllus alius Prælatus, etiam Generalis recipere, & creare Moniales ſine conuentu, neque præcipere Abbatiſſæ, aut Conuentui, vt, ipſis inuitis, aliquam monialem recipiant*; ſed de hoc *cap. ſeq. q.25.* vbi conſtabit hanc reſponſionem pati aliquam limitationem.

SECTIO II.

De Nouitiatu Monialium, & alijs ei annexis.

Admiſſio puellæ ad habitum religioſum non facienda ſtatim poſt receptionem.

Puella recipienda ad habitum deduci debet ſine pompa ad Conuentum

Cur tondeantur capilli nouitiæ ad habitum receptæ.

Cur immutetur ei nomen.

Ea confirmanda, priuſquam recipiatur ad habitum.

Quæ expenſæ permitti debeant ex occaſione recipiendi ad habitum.

ualis eſſe debeat habitatio monialium nouitiarum.

ualis earum inſtructio.

quibus bonis eæ ali debeant.

quo ætatis anno incipere debeat annus probationis.

uitiæ probatio durat per annum integrum.

aliter is annus debeat eſſe continuus, ac completus.

alis debeat eſſe talis continuatio.

49 *Probatio de rigore non ſit in habitu regulari, nec intra conuentum.*
50 *A quo tempore annus probationis formaliter incipiat.*
Nouitiatus iuxta aliquos peragi poteſt in habitu ſæculari, ſicque incboatur in Soc. Ieſu.
51 *Qualiter interrumpatur annus probationis.*
52 *Sine cauſa non protrahitur.*
53 *Puella recipienda ad habitum recipitur liberè intra clauſuram.*
54 *Si poſt habitus receptionem fugiat, iterum liberè recipitur.*
55 *Eireſilienti à religione omnia reſtituenda.*

QVÆRES I. Quantum temporis deceat interponi intet receptionem puellæ monachandæ, eiuſque actualem admiſſionem ad nouitiatum.

36 ℞. Videri ſatis rationabile, ac pium id, quod hac de re fuit ſtatutum in Concilio Prouinciali Mediolanenſi I. nimirum quòd poſt ſex menſes à receptione detur puellæ receptæ regularis habitus, niſi citiùs, aut tardiùs id præſtandum eſſe iudicauerit Epiſcopus, aut monialium Superior: idque vt puella recepta tantò maturiùs deliberet, num ſibi expediat aſſumptio ſtatus religioſi, habeatque in bonis, vnde turrim religioſæ perfectionis, quam eſt incæptura ædificare, conſummare poſſit: aliàs enim de ea non immeritò dici poſset *Cæpit ædificare, & non potuit conſummare*. Certè, antequam puella cum ſponſo ſibi oblato contrahat ſponſalia (quæ tamen etiam contracta in multis caſibus reſcindi poſſunt) multas petit informationes, multorum conſilia exquirit, dotes ſponſi attentiùs meditatur, quæcunque ipſi proponuntur, accuratiùs perpendit, omnem denique adhibet diligentiam, ne in re tanti momenti erret, ac decipiatur; quòd ſi cum tanta maturitate contrahuntur ſponſalia cum ſponſo terreno, eò quòd ſint proxima præparatio ad vinculum inſolubile matrimonij: an non pari cum maturitate, immò etiam maiori procedendum erit in aſſumptione ſtatus religioſi conſummanda per vinculum religioſæ profeſſionis omninò indiſſolubile?

QVÆRES II. An expediat, quòd puella monachanda cum pompa, & magno comitatu deducatur ad monaſterium eo die, quo aſſumptura eſt habitum regularem, & admitti debet ad probationem nouitiatus.

37 ℞. Non expedire, ideoque ſanctè, ac laudabiliter ſtatutum fuiſſe in Concilio Prouinciali Mediolanenſi I. quòd puella deducatur mane, nulla pompa, & ſola introducatur in Eccleſiam, vbi Miſſa audita, & ſumpta communione veſtiatur à Superiore, vel Confeſſario, addito ſermone. Et ratio eſt, quòd, cùm ſtatus religioſus ſit ſtatus pœnitentiæ, non decet ad illum accedere cum pompa, vano faſtu, & ambitioſo apparatu, ſed cum humilitate, modeſtia, ac omnimodo præſentis vitæ bonorum contemptu ſic enim Zacharias Ieroſolymorũ Antiſtes videns Heraclium Imperatorem, vt erat

vt erat auro, & gemmis ornatus, non poſſe vlteriùs progredi in deferenda Chriſti Domini Cruce à Perſis recuperata,& quo magis progredi conabatur, eò magis retineri non ſine magna ipſius Heraclij, & aliorum admiratione,dixit ei: *Vide,Imperator,ne iſto triumphali ornatu in Cruce ferenda parum Ieſu Chriſti paupertatem, & humilitatem imitere.* Præterquamquod puella, quæ tanto cum faſtu ducitur ad monaſterium, inde exponitur periculo ſatis probabili,ne illecta vanitatibus huius ſæculi reſpiciat retro, ſaltem affectu,ſicque poſtea vitam degat inquietam. Quamquam non ideo damnanda ſit conſuetudo, quæ multis in locis quoad hoc viget in contrarium, ſi ex pijs finibus cohoneſtetur.

QVÆRES III. Cur puellæ ad habitum monachalem admiſſæ tondeantur capilli.

38 ℞. Tonderi multis de cauſis; & quidem primò, eò quòd moniales teneantur deferre tonſuram capillorum inferiùs,vſque ad aures,ſicut ex *Panormit.* notauit *Sylu.v.clericus 2.num.2. & alij*; ſecundò, ad indicandum in religione reſecanda eſſe vitia, & inordinatos carnis affectus in capillis ſignificatos; tertiò,vt ſic ſignificent ſe eſſe paratas ad opprobrium crucis ſuſtinendum, & abrenunciare vniuerſis vanitatibus ſæculi; quartò, vt ſe eximant ab onere comendi capillos,& ornandi caput,ſicque ipſis ſubtrahatur occaſio terendi tempus inutiliter; quintò,vt aſſumentes ſtatum pęnitentiæ ſtatim incipiant ſe punire, in quo fortè maiori cum propenſione deliquerunt,videlicet in ornando capite.

QVÆRES IV. Cur ſoleat immutari nomen puellæ aſſumptæ ad habitum religioſum,qualeque debeat eſſe nomen de nouo imponendum.

39 ℞. Solere immutari tum, vt hinc agnoſcat ſe debere renunciare omnibus, quæ in ſæculo poſſidebat, etiam proprio nomini, memor illius, quod dixit olim Chriſtus *Luc.* 14. *Qui non renunciat omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus*: tum quia ſic debet mutare mores in melius, vt omninò fiat alia, ſicque nec de nomine agnoſcatur iuxta illud, 1. *Reg.*10. *mutaberis in virum alium*: tum quia aſſumptio ſtatus religioſi à Sanctis Patribus comparatur baptiſmo, ideoque par eſt, vt, ſicut baptizato imponitur nomen, ſic & immutetur aſsumpto ad ſtatum religioſum: tum quia immutatio nominis in diuinis ſcripturis fieri ſolet, quando quis eligitur ad munus aliquod valdè dignum (quo modo fuit immutatum Abrahæ electo in Patriarcham credentium, & Petro Apoſtolo aſsumpto in Summum Pontificem, & Chriſti Vicarium;) vt vel hinc arguatur præſtantia, ac dignitas ſtatus religioſi, ad quem puella monachanda aſsumitur: tum denique vt nomen impoſitum in baptiſmo, quod fortè eſt prophanum, conuertatur in ſacrum, ſicque etiam ex ipſo nomine puella excitetur ad imitandas virtutes illius Sanctæ, cuius nomine donata eſt; vnde ſanctè ſtatutum eſt in Concilio Generali Mediolanenſi I. vt moniali aſſumptæ ad habitum regularem imponatur nomen alicuius Sanctæ, non autem

fœmi-

fœminæ infidelis,aut aliud prophanum;cùm nomen reſpondere debeat rei nominatæ,& non deceat miſceri ſacra prophanis.

QVAERES V. An puellæ monachandæ debeat conferri Sacramentum Confirmationis,antequam recipiatur ad habitum regularem.

40 ℞. Debere, ſi id commodè fieri poſſit; & hoc ex decreto Concilij Prouincialis Mediolanenſis I. quod licèt non obliget extra Prouinciam Mediolanenſem, æquum tamen eſt, vt etiam alibi obſeruetur: cùm ipſa receptio dicti Sacramenti maximè poſſit prodeſſe ad ſtatum religioſum maiori cum fructu ſuſcipiendum.

QVAERES VI. Quales expenſæ permitti poſſint, & debeant fieri à puella aſſumpta ad habitum religioſum.

41 ℞. Non poſſe,nec debere permitti,niſi illas, quæ fuerint à proprio Epiſcopo præſcriptæ,aut ſaltem toleratæ;ſic namque refert *Campanil rub.12. c.16.num.13.* deciſum fuiſſe, Epiſcopum debere præſcribere expenſas, & ſumptus occaſione habitus; & quidem meritò, ne alioqui ex immoderato exceſſu talium expenſarum retrahantur puellæ, earumq; parentes à ſuſceptione ſtatus religioſi,& actus ſummus religionis(qualis eſt aſſumptio religioſi ſtatus)paulatim reſoluatur in luxum,ac ſæcularem vanitatem.

QVAERES VII. Qualis debeat eſſe habitatio monialium,quamdiu ſunt in probatione nouitiatus.

42 ℞. Ex decreto ſacræ Congregat. relato à *Gauanto in man. Ep.v.monialium receptio num.39.* debere manere in loco ſeparato: quod vtiq; piè, ac prudenter ſtatutum eſt, communiterq; ſeruatur non ſolùm in monaſterijs Monialium,ſed etiam virorum; & quidem meritò,vt ſic vitam magis ſolitariam ducentes mereantur audire vocem ſponſi cœleſtis *Oſeæ 2.* dicentis *Ducam in ſolitudinem,& loquar ad cor eius*:ſicq; euitent intueri aliqua minùs bona exempla,quæ fortè præberentur ab aliqua Monialium non ſine graui ipſarum nouitiarum diſpendio ſpiritualis profectus; ſi quidem natura hominis corrupta magis propendet in malum,quàm in bonum,& fortiùs trahitur malis exemplis, quàm bonis; vnde & logici dicunt concluſionem ſequi debiliorem partem.

QVAERES VIII. Sub qua magiſtra, & quo modo inſtrui debeant Moniales nouitiæ,dum manent in probatione.

43 ℞. Debere inſtrui à Magiſtra,quæ illas magis doceat exẽplo,quam verbo,eaſque inſtruat iuxta normam præſcriptam in regula, aut Conſtitutionibus proprij Ordinis:& quidem eo modo,quo in *tract. de nouitiatu c.5.per totum* oſtendimus,& anno 816.in Concilio Aquiſgranenſi *can.23.* ſtatutum eſt his verbis. *Religio Eccleſiaſtica docet,vt puellæ, quæ in monaſterijs erudiuntur,cum omni pietatis effectu,& vigilantiſſimè curæ ſtudio nutriantur: ne ſi lubricæ ætatis annos,indiſciplinatè viuendo tranſegerint,aut vix, aut nullatenus corrigi poſtea poſſint. quapropter præferantur eis in Sanctimonialibus tales magiſtræ, quæ vtique & probabilis ſint vitæ,& erga eas talem exhibeant curam, vt nequa-*

nequaquam huc, atque illuc poſſint habere progreſſum, & aut deſidiæ aut laſciuiæ vitio maculentur: quin potiùs ſacris imbuantur diſciplinis, quatenus his mancipatæ vagandi otio careant, &c.

QVAERES IX. Ex quibus bonis ali debeat monialis nouitia, num ex proprijs, an ex bonis monaſterij.

44 ℞. Quod, quamuis melius eſſet illam ali ex bonis monaſterij: cùm monialis, etiam nouitia, in multis monaſterio inſeruiat, & aliàs deceat viuere de altari eos, qui inſeruiunt altari: nihilominus multis in locis permittitur, quòd monaſteria monialium exigant ordinaria alimenta Nouitię manentis in probatione à conſanguineis illius: vt ſatis apertè innuitur etiam in Concilio Trident. *ſeſſ.* 25. *c.* 16. *de Regul. ijs verbis: Sed neq; ante profeſſionem, excepto victu, & veſtitu nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocunq; prætextu à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur.* Quin teſte *Gauant. ſup. v. monialium nouitiarum alimenta num.* 2. Sacra Congreg. Epiſcoporum 13. Sept. 1583. ſtatuit tempore nouitiatus vltra dotem depoſitam præbenda eſſe moniali nouitiæ alimenta; idq; fortè ad ſubleuandam pauperum monaſteriorum indigentiam: ad quem finem etiam inductum eſt, vt monaſterijs monialium regulariter ſoluatur dos competens iuxta conſuetudinem loci, aut ſtatutum proprij Ordinarij; vnde, cùm iuxta dicenda inferiùs non ſoluatur dos durante anno probationis, loco fructuum illius ſoluuntur neceſſaria alimenta, ſicut iam diximus.

QVAERES X. A' quo ætatis anno inchoari debeat annus probationis neceſſariò præmittendus profeſſioni, caſu, quo puella recipiatur ad habitum regularem ſtatim poſt pubertatem, nempe poſt annum 12.

45 ℞. Poſſe inchoari ſtatim poſt receptionem, quamuis id non ſit neceſſariũ: cum profeſſionis emiſſio neceſſariò differri debeat, vſq; ad annum 16. completum ex Decreto *Concilij Trid. ſeſſ.* 25. *de Regul. c.* 15. ita *Miranda in manu. to.* 1. *q.* 22. *a.* 3. aliiq; communiter, & patet ex dictis à *Sanchez l.* 5. *mor. c.* 4. *num.* 22.

QVAERES XI. An omnes, ac ſingulæ moniales neceſſariò debeant facere integrũ annum nouitiatus, antequam profiteantur.

46 ℞. Debere ex decreto *Concilij Trid. ſup. c.* 15. vbi id expreſsè deciditur; exceptis tamen monialibus (quas vocant Conuertitas) de quibus notat. *Tambur. de iure abbatiſſ. D.* 7. *q.* 6. *num.* 5. eas poſſe profiteri ſtatim, ac ingrediuntur monaſterium, adeoq; non teneri præmittere annum probationis: idq; ex conceſſione bullata, non reuocata in *Concilio Trid. ſeſſ.* 25. *de Regul. c.* 18. vt colligitur ex verbis illis: *Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur, in quibus conſtitutiones earum ſeruentur*; & conſtat ex declaratione Sacræ Congregat. Cardinalium, qua id fuit deciſum. Quamquam (cum Tamburin. non adducat conceſſionem illam bullatam, immò nec dicat, à quo fuerit facta: & aliàs praxis plurium diœceſum

habeat,

habeat, quod dictæ moniales ſine licentia Papæ non profiteantur ante pręmiſſum annum probationis) parum fundata videatur talis exceptio, ideoq; reiicienda.

QVAERES XII. An probationis annus, quem moniales debent præmittere ante profeſſionem, debeat eſſe continuus, immò & completus de momento in momentum.

47 ℟. Debere eſſe & continuum, & completum de momento in momentum, ideoq; computandum eſſe ab hora diei, in qua monialis recipit habitum, vſq; ad eandem horam vltimi diei eiuſdem anni. ita *Miranda ſup.a.3. & 4.Suar.to.3.de relig.l.5.c..15.nu.1.& 3.Leſſ.l.2.c.41.nu.59.* aliiq; communiter, & patet quoad primam quidem partem ex dictis in noſtro *tractat. de nouitiatu c.1.q.7.* quoad ſecundam verò partem ex dictis *ibid.q.22.* Addo hic ex eodem *Suarez ſup.c.14.num.13.* deciſum fuiſſe a Sacra Congregatione Cardinalium Nouitiam monialem, durante probationis anno curandæ valetudinis cauſa à monaſterio egreſſam, & poſtea reuerſam, profeſſionem emittere potuiſſe, ac ſi nunquam egreſſa fuiſſet: quod eſt dicere per huiuſmodi egreſſum non cenſeri annum probationis moraliter interruptum, ſicut innuit idem *Suarez num.14.ex Ang.Sylu.& Nauarro.*

An autem continuitas probationis debeat eſſe, vſq; ad profeſſionem intrinſecè (vt ſic dicam) vel ſufficiat annum eſſe integrum, eſtò proximè non ſequatur profeſſio.

48 ℟. Sufficere, quod annus ſit integer, non autem neceſſariò requiri, vt poſt annum completum immediatè ſequatur profeſſio, ideoq; ſi contingat nouitiam, expleto anno probationis, nolle profiteri, ſed egredi è monaſterio, ac poſtea redire iterum; prior annus probationis ſufficiet ad validè profitendum: niſi fortè conditio perſonæ egredientis, aut religionis, aliæq; circunſtantię interim eſſent adeò immutatę, vt iudicio prudentis non cenſerentur ſufficienter exploratæ difficultates religionis. Colligitur ex *Sylu.v. religio 5.nu.4. Angelo v.nouitius n.15. Miranda ſup.a.4.* & aliis: à quibus diſſentit *Suar. ſup.c.15.num.8.* dicens hinc ſequi poſſe nunc inchoari annum probationis anno ætatis 14. & finiri initio anni 15. & poſtea redire ad ſæculum vſq; ad complementum ætatis 16. annorum, tuncq; regredi ad monaſterium, & abſq; alia probatione profiteri: quod ſtatim per ſe abſurdum apparet. Probatur autem noſtra reſponſio, tum quia ſic annus probationis verè eſt integer, ac continuus, nec vllum ius extat, quod petat illum continuari cum profeſſione, aut quod vetet fieri profeſſionem, ſi inter illam, & nouitiatum tempus aliquod vitæ ſæcularis intercedat: tum quia per limitationem à nobis appoſitam ſub initium huius reſponſionis videtur ſufficienter euitari abſurdum allegatum à Suarez, vt conſideranti facilè conſtabit: tum quia in caſu propoſito nouitia verè experta eſt difficultates religionis, ad quod inſtitutus eſt nouitiatus.

QVÆRES XIII. An de eſſentia nouitiatus ſit, vt puella monachanda

chanda illum faciat induta habitu regulari, & quidem diſtincto ab habitu monialium profeſſarum: necnon intra monaſterium.

49 ℞. Quod, quamuis de rigore iuris neutrum videri poſſit eſſe de eſſentia nouitiatus, vt infra probabimus; communior tamen ſententia (inquit) *Suarez. ſup. c. 13. num. 3.* eſt de ſubſtantia nouitiatus eſſe, vt fiat in habitu proprio religionis, ad quam quis probatur; idque videtur ſupponi *in c. ſtatuimus de regular.* vbi Papa ſtatuit, vt habitus profeſſorum ſit aliquo modo diſtinctus ab habitu nouitiorum, ſaltem in benedictione: & talis de facto eſt conſuetudo omnium religionum, quæ debet ſeruari. Et quidem, quod delatio habitus regularis non ſit de ſubſtantia nouitiatus, in rigore loquendo, (ſaltem ita, vt deferri debeat toto anno probationis (conſtat tum ex dicendis q. ſequenti; tum quia nullibi hoc præcipitur; tum quia, quod aliqui dicunt delationem habitus religioſi eſſe vnam ex potiſſimis auſteritatibus religionis, ad quas experiendas ordinatur nouitiatus; non probat ſufficienter nouitiatum non poſſe inchoari abſq; dicto habitu, ſicut aduertit idem Suarez, id inde ſibi ſuadens, quod nō eſt opus Nouitium experiri per totum annum cōtinuum ſingulas aſperitates religionis. Quòd vero habitus nouitiorum non neceſſariò debeat eſse diſtinctus ab habitu profeſſorum docent *Suarez ſup. cap. 14. num. 10.* & cum eo *Caſtrus Palaus tr. 16. D. 1. p. 12. §. 4. nu. 4.* contra plures ab ipſo Caſtro relatos; probantq; ex eo quod iſta diſtinctio habitus non eſt neceſſaria, vt nouitius experiatur hanc aſperitatem, cum teſte. *Sanchez l. 5. mor. cap. 4. num. 28.* de ratione probationis ſit ſolùm, vt degat ſub iugo obedientiæ: non vt diſtinguatur à ſecularibus, cum alijs modis diſtingui poſſit: non denique vt diſtinguatur à profeſſis, cùm in aliquibus Ordinibus nulla ſit nouitiorum, & profeſsorum in habitu diſtinctio: Quo ad vltimam partem probatur aſſertio tum quia degens extra conuentum de Prælati licentia cenſetur eſse in monaſterio: tum quia eſtò clauſura ſit præcipua aſperitas monialium, non ideo tamen ea neceſsariò experienda (vt putat *Rodriq. to. 3. q. 15. a. 10.* ideo à nobis diſsentiens:) non enim opus eſt, vt nouitius experiatur in ſpecie omnes aſperitates religionis, vt iam dictum eſt: qua de re conſulantur dicta *q. 12.* in ipſa reſponſ.

Addo ex *Sanch. l. 5. moral. c. 4. num. 28.* monialem cum debita licentia facientem nouitiatum extra monaſterium, validè illum facere: idq; non obſtante decreto Clementis VIII. de faciendo nouitiatu ſolùm in certis conuentibus deſignatis; quippe quod ſolum loquitur de nouitiatu virorum religioſorum.

QVÆRES XIV. A quo tempore, formaliter, & præcisè loquendo, incipiat annus nouitiatus.

50 ℞. Incipere ab eo puncto, in quo ex intentione religionis, & ex conſenſu nouitij aliquis admittitur ad talem religionem in ſtatu nouitiorum, & vt in ea probari incipiat. ita *Suarez ſup. c. 13. num. 6.* probatq; ex eo, quod hic interuenit quidam velut contractus inter religionem, & nouitium, per

quem

quem conueniunt in ſumendo experimento de ſe inuicem in ordine ad talem finem, tali modo, & pro tali tempore: ergò ex eo puncto, in quo perficitur talis contractus ex mutuo conſenſu, & tempus deſignatum inchoatur, incipit annus probationis, & non aliter. *Miranda* verò *ſup.q.22.a.3. Barboſa de offic. Epiſc. alleg.101. num.19.* & alij docent probationis annum, ſiue in viris, ſiue in fœminis, modò incipere à die ſumptionis habitus; ſiue ab illo die, quo communem ſequuntur aliorum religioſorum vitam, & incipiunt experiri aſperitates religionis. Vbi noto Suarium nullam mentionem facere de aſſumptione habitus religioſi; fortè inhærendo illi doctrinæ, quàm tradit ex *Abb. & Greg. Lopez. num.2.* nimirum non eſſe de ſubſtantia Nouitiatus, ſeu probationis, vt fiat in habitu regulari, ſed fieri poſſe, etiam in habitu proprio; & quidem etiam poſt *Concil. Trid. ſeſſ.25. c.15. de Regul.* ſtatuens in quacunque religione tam virorum, quam mulierum nullum ad profeſſionem admitti debere, qui minori tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit: ſiquidem per talia verba non videtur tolli, quin, ſi in aliqua religione extaret vſus recipiendi ad verum nouitiatum in habitu ſæculari proprio, id fieri poſſit; ſicut de facto fit in Societate Ieſu, in qua inchoatur nouitiatus in habitu proprio ſeculari, nempè à tempore primæ probationis, quæ per 15. aut 20. dies regulariter ſolet fieri in proprio habitu ſæculari.

QVÆRES XV. Qualiter cenſeatur Monialis nouitia interrumpere annum probationis.

51 ℞. Cenſeri interrumpere, ſi dimiſſo habitu religionis exeat è monaſterio animo deſerendi religionem. Ita *Tambur. ſup. D.4. q.8. num.4.* ex Vecchio & alijs; addens, quòd ſi poſtea nouitius reſipiſcat, & iterum admittatur ad religionem, tunc inchoandus eſt nouitiatus ex integro, nihil ei ſuffragante reſiduo nouitiatus antea peracto: quod an ſit verum, nec ne, conſtat ex dictis *q.12.* probatur autem reſponſio ex eo, quod ea eſt propria interruptio ſtatus, qua ceſſat ſtatus aſſumptus: ex depoſitione autem habitus religioſi animo relinquendi vitam religioſam ceſſat ſtatus probationis; cùm nouitiatus conſiſtat in aſſumptione habitus animo experiendi vitam religioſam, vt notat *Suar. c.15. num.5.* dicens *num.6.* ſi quis dimiſſo religionis habitu egreſſus eſt, eò ipsò interrumpi annum probationis, & paulò poſt intra diem pœniteat: ſiquidem eò ipsò amittit ſtatum, quem habebat, & eget noua admiſſione, vt iterum poſſit eſſe nouitius.

52 Quamquam *Nau. l.3. conſil. de regul. conſ.32. aliàs 42.* dicens triduanam interruptionem ſufficere ad diſcontinuandum annum nouitiatus tacitè indicet minorem interruptionem non ſufficere, quod non reprobat *Leſsius l.2. c.41. nu.59.* dicens paucorum dierum interpollationem non impedire nouitiatum; cùm non ſit moralis interruptio, nec impediat, quin nouitius experiatur religionis aſperitates, & religio nouitium. Immò ſubdit *Rodriq. to.3. q.15. a.8.* ex Iulij II. priuilegio concesſo Minoribus poſſe compleri no-

uitiatum

iatum ex duplici parte interpollata, dictumq; priuilegium non fuiſſe re-
iatum in Concilio Tridentino: quod tanquam probabile admittit *Caſtr.*
l.tr.16.D.1.p.12.§.2.num.5. dum dicit oppoſitum (quod ſuſtinet *Sanch.*
c.4.n.35.) eſſe verius, ideſt probabilius.

QVÆRES XVI. An tempus probationis poſſit protrahi differendo
ofeſſionem moniali nouitiæ,& qualiter.

R. *Miranda q.8.de monial.a.3.* Sacram Congregationem Concilij ſtatuiſ-
uòd, elapſo tempore nouitiatus, moniales ſtatim admittantur ad pro-
ionem, ſi inueniantur habiles: ſin minus, è monaſterio eiiciantur; additq;
abiles ſint, iis ab Ordinario præfigendum eſſe terminum 15. aut 20. die-
ad deliberandum, num velint profiteri, nec ne: & ſi renuant profiteri,
tinuò remittendas eſſe ad parentes, aut conſanguineos; idq; iuxta de-
tum *Concilij Trid. ſeſſ.25.c.16.de Regul.* intellige, niſi adſit iuſta cauſa diſ-
ndi iuxta dicenda *cap.ſeq.q.7.*

QVÆRES XVII. An puellæ poſſint recipi à monialibus intra clau-
m ad habitum religionis ſuſcipiendum abſq; licentia Papæ.

R. Poſſe, dummodò id faciant de licentia proprij Ordinarij, eiuſue Vi-
j generalis. ratio reſponſionis eſt; tum quia non apparet, ex quo iure
d requirenda ſit licentia Papæ (cùm tamen talis obligatio induci non
eat abſq; iure aliquo ſufficienti): tum quia iure communi poteſt Epiſco-
dare facultatem ingrediendi clauſuram monialium in caſibus neceſ-
is: talis autem eſt caſus, de quo in præſentia loquimur; tum quia Do-
es agentes de receptione puellarum ad habitum religionis, nunquam
nt ad id deſiderari licentiam Papæ; quod tamen non omiſiſſent, ſi ea
ireretur.

ifficultas eſt, an monialis nouitia, quæ, dimiſſo habitu religioſo, occul-
ceſſit à monaſterio animo ad ipſum non ampliùs reuertendi, poſſit
m recipi in monaſterium ſine licentia ipſius Ordinarij, ſi ea pœniten-
ucta velit redire, & reſumere ſtatum religioſum.

Non poſſe, niſi fortè petitio talis licentiæ cederet in notabilem in-
um præfatæ monialis, pro qua euitanda ceditius poſitiuum; patetq;
per talem receſſum à monaſterio monialis deſinit eſſe nouitia iuxta
q.15. & perinde ſe habet, ac ſi nunquam fuiſſet nouitia: conſtat autem,
ſi nunquam fuiſſet nouitia, non poſſet recipi intra clauſuram ſine li-
a proprij Ordinarij. Secus, ſi monialis nouitia, dimiſſo habitu regulari,
ederetur è monaſterio intentione regrediendi ad illud poſt aliquot
tunc.n.cum non interrumpatur nouitiatus, iuxta *Suarez to.3.de relig.*
15.*num.6.* & conſequenter adhuc ſit nouitia monaſterij, poterit ſuo
n illud iterum recipi proportionaliter vt poſſet recipi monialis pro-
quæ dimiſſo habitu religioſo occultè egrederetur è monaſterio, & po-
d illud reuerteretur. Dixi *ſine licentia ipſius Ordinarij*, vt innuerē, quòd
nialis illa nouitia in priori caſu iterum admittatur ad habitum reli-
gionis

gionis cum debito conſenſu monaſterij:ea tunc vtiq; poſſet iterum recipi intra Conuentum de licentia ſolius ordinarij;cum nõ ſit maior ratio,quòd vi talis licentiæ potuerit recipi prima vice,& modò non poſſit.

QVÆRES XVIII. Quænam reddi debeant moniali nouitię ante profeſſionem reſilienti à religione.

56 ℞. Debere reſtitui ea omnia, quæ ipſa dedit monaſterio in ipſo ingreſſu religionis,& quidem vnà cum fructibus, ſi qui collecti ſunt; excepto tamen victu,ac veſtitu:idq; ex decreto *Concilij Trid.ſeſſ.25.de regul.c.16.* vbi id expreſsè ſtatuitur. ita *Zerola 1.p.praxis v.moniales num.3.Peyrin.de R.5.q.1.c.29.Tamburin.ſup.D.6.q.4.num.5.* aliiq; communiter; inter quos *Barboſa num.39.* notat ex declaratione Sacræ Congregationis moniali,& cuicunq; alij nouitio recedenti à ſtatu religioſo non eſſe reſtituendum habitum regularem,ſed eius prętium.

SECTIO III.

De bonorum renunciatione à Monialibus facienda ante religioſam Profeſſionem.

57 *QVid ſtatuerit Concilium Trid.de bonorum renunciatione.*

58 *Quæ obligationes,donationes, ac renunciationes contineantur ſub hoc decreto.*

59 *Sub eo non compræhenduntur puellæ degentes in educatione,apud Moniales,immò nec admiſſæ ad religionem,nondum tamen ingreſſæ.*

60 *Idq; maximè ſi non renuncient intuitu religionis.*

61 *Sub eo compræhenduntur etiam nouitiæ maiores 16.annis.*

62 *Renunciatio facienda de licentia Ordinarij;& quidem etiam vt ſit valida.*

63 *Qualiter facienda intra bimeſtrem proximum profeſſioni: & præſertim,ſi nouitia ante vltimum bimeſtrem nouitiatus incurrat morbum periculoſum.*

64 *Dominium rei renunciatæ transfertur ſolùm poſt profeſſionem in renunciatarium.*

65 *Res tamen renunciata tradi poteſt,& debet renunciatario ſtatim.*

66 *Idq; etſi renunciatio fiat in fauorem monaſterij.*

67 *Renunciatio hæreditatis patris viuentis facta extraneo, vt habeat effectum, non petit conſenſum,ac ceſſionem monaſterij.*

68 *Fructus rei renunciatæ à die renunciationis vſq; ad profeſſionem ſunt renunciantis.*

69 *Renunciatio legitimè facta non poteſt reuocari ante profeſſionem.*

70 *Limita,niſi nouitia teſtetur de bonis renunciatis.*

71 *Renunciatio non corruit per mortem renunciantis ſecutam ante profeſſionem;etſi alij id negent.*

72 *Corruit verò, ſi ea facta nouitia recedat à religione, & iterum redeat.*
73 *Non firmatur per profeſſionem inualidam.*

QVÆRES I. Quid ſtatuerit Concilium Trident. de hac renunciatione.

57 ℞. Præſcripſiſſe formam ſeruandam in ea facienda; & quidem ita, vt aliter facta ſit eò ipsò irrita, habetur expreſsè in *Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 16.* vbi dicitur: *Nulla renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij; fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem; ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione: aliter verò facta, etiamſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus.* hæc Concilium; quæ clariùs conſtabunt ex ſequentibus.

QVÆRES II. Quæ renunciatio obligatio, ac donatio compræhendantur ſub hoc decreto.

58 ℞. Compræhendi omne illam, quæ natura ſua eſt irreuocabilis, & difficilem reddit egreſſum è religione: ſicque ſub eo decreto non compræhenditur teſtamentum, donatio cauſa mortis, & donatio facta ſub conditione, *ſi perſeuerauero in religione*; non contractus oneroſus emptionis, venditionis, conductionis, ac locationis, in quibus tantundem recipiatur, quantum datur: cum ex talibus contractibus, moraliter loquendo, nihil deperdatur, ſicque non impediatur liber egreſſus è religione; non contractus ſocietatis, ac ludi, quibus contrahens ſe exponit lucro, & damno ex æquo, ſicque non minuitur patrimonium, nec difficilior efficitur egreſſus. è contra ſub præfato decreto compræhenditur donatio, vtpote patrimonium minuens notabiliter, ac obligans donantem donatario: item fideiuſſio, etiam pretio accepto; cùm obligatio inde proueniens ſemper terminetur ad aſſecurandam maiorem quantitatem, quàm ſit pretium acceptum, adeoque ſemper adſit periculum iacturæ, & paupertatis: item & mutuum iuxta aliquos (& quidem, etſi non detur ſine ſufficienti cautione, vel fideiuſſione) cùm per illud transferatur dominium, ac vſus rei mutuatæ in mutuatarium abſque poteſtate reuocandi, quouſque adueniat tempus ſolutionis; quamuis teſte *Rodriquez tom. 2. ſummæ c. 7. nu. vlt.* graues Doctores non audeant talem contractum condemnare, aliàs exiſtimantes ab eo eſſe abſtinendum. qua de re *Sanch. l. 7. mor. c. 5. num. 15. 20. 31. 33. Caſtr. Pal. trac. 16. D. 1. p. 17. Suar. tom. 3. de relig. l. 5. c. 9. num. 16. & c. 16. num. 11.* aliiq́ue apud ipſos, quibus adde *Barboſam de offic. Epiſc. allegat. 99.*

QVÆRES III. An compræhendantur ſub hoc decreto puellæ, quæ recipiuntur in monaſteria Monialium educationis, & ſolius inſtitutionis gratia, aut etiam admiſſæ ſunt ad religionem, ſed nondum receptæ ad habitum religioſum, ac probationem.

59 ℞. Neutras comprahendi; non puellas receptas in educationem, cum hæ non ſint nouitiæ, nec de ijs agat Concilium, vt conſtat ex tenore illius, & aduertit *Sanch. ſup. num.* 5. ex Azorio: non puellas admiſſas ad religionem, ſed nondum receptas ad habitum, ac probationem, cum dictio *quoque* quæ habetur in decreto, ſit copulatiua, ac proinde ſequentem diſpoſitionē coniungat cum præcedentibus *l. tutores quoque ff. de pactis* ideoque denotet ibi ſermonem eſſe de renūciationibus nouitiorum, de quibus ſolis textus præcedens loquutus fuerat, non autem de ijs, quæ fiunt ante ingreſſum religionis: idque etſi fiant intuitu ipſius religionis. preter quamquod non ideo vana, ac illuſoria redditur diſpoſitio præfati decreti ex eo quod ante ingreſſum poſſit nouitius renunciare ſua bona, pro vt ſibi placuerit; quia talis renunciatio eſt rara, & propterea à Concilio relicta diſpoſitioni iuris communis, intēdente annullationē renunciationis, & donationis poſt habitum ſuſceptum factæ, vt pote frequentiùs contingētis. ita *Garzias p.* 11. *de benef. c.* 9. *num.* 15. *Barboſa ſupra nu.* 17. *Rodriq. to.* 3. *q.* 16. *art.* 1. *Sanch. nu.* 4. *Caſtr. Pal. num.* 4. alijq; contra Molinam *trac.* 2. *D.* 139. *Sà. v. religio, num.* 5. *Leſsium l.* 2. *c.* 41. *nu.* 39. *&* 40. *Azorium to.* 1. *l.* 13. *c.* 9 *q.* 2. & alios plures apud *Sanch. nu.* 3. exiſtimantes, contineri eiuſmodi renunciationem ſub prædicto decreto Concilij, idque multis rationibus probantes.

60 Dixi *idque etſi fiant intuitu ipſius religionis*; vt indicarem, quòd ſi quis non habens animum ingrediendi religionem bonis renunciet, aut aliam quamcunque donationem faciat: de tali donatione, aut renunciatione ſine dubio non loquitur Concilium; cum nullus reſpectus religionis tunc temporis habeatur: ita *Sanchez num.* 2. addens eſſe ſibi omninò certum, quòd ſi renuncians habeat animum ingrediendi religionem, ſi tamen non renunciet intuitu religionis, talis renuntiatio non compræhenditur ſub decreto Concilij; quippe quod noluit auferre libertatem faciendi renunciationes, quæ fiunt independentér ab ingreſſu religionis, vt pote non obſtantes libertati egreſſus tempore nouitiatus, cui voluit Concilium conſulere in eo decreto.

An autem decreto illo compræhendantur ſolum nouitij 16. annorum, vel etiam omnes talem ætatem excedentes.

61 ℞. Compræhendi etiam nouitios maiores 16. annis: & probatur tum quia ratio ferè eadem militat ad irritandam renunciationem factam poſt 16. annos, ac antea; cum in omni renunciatione timeri poſſit fraus, ac metus parentum, & aliorum, quæ Concilium intendit euitare: tum quia verba illa, quæ habentur in allegato decreto, *nulla quoque renunciatio*, ſolùm coniungunt præſentem diſpoſitionem cùm præcedenti, vt loquatur de his, de quibus loquitur præcedens diſpoſitio, nempè de nouitijs, ac regularibus; non autem ita, vt ſtatuant omnes qualitates petitas ad profeſſionem debere extare tempore renunciationis: alioqui renunciatio deberet fieri poſt annum 16. completum, & finito anno nouitiatus; quod ſine

dubio

dubio eſt contra diſpoſitionem allegati decreti. ita *aliqui penes Sanch. n.7. Caſtr.Pal.num.5*.alijque ab ipſis relati contra *Menochium de arbitrar.l.2.Caſu 436.num.8.*

QVÆRES, IV. De cuius licentia fieri debeat renunciatio bonorum ad hoc vt ſit firma, & valida.

62 ℟. Debere fieri de licentia Epiſcopi, ſeu eius Vicarij: idque etſi monialis renuncians aliàs ſit exempta; nomine verò Epiſcopi venire etiam Epiſcopum electum,& confirmatum, licèt nondum conſecratum; item Abbates, alioſque Prælatos exemptos iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes in ſua diœceſi: item Vicarium generalem non foraneum Epiſcopi, immò & Capituli,ſede vacante:non item Archiepiſcopum reſpectu Suffraganeorum,niſi in caſu appellationis. ita *Barboſa allegat.99.à num.3. Caſtr.Pal. ſup. nu.*10, alijque benè addentes dictam licentiam non neceſſariò quidem concedendam eſſe in ſcriptis,debere tamen præcedere; nec ſufficere,quòd ſit petita,ſed debere eſſe obtentam; cùm requiratur ad valorem actus. Addit *Barboſ. nu.9.* facultatem concedendi talem licentiam poſſe delegari alteri: cùm ratione officij competat, ideoque ſit ordinaria, & conſequenter delegabilis:licentia tamen ipſa.ait *Barboſa num.*10.ſufficere,quòd ſit tacita ex ratihabitione de præſenti.

QVÆRES V. Quo tempore fieri debeat talis renunciatio.

63 ℟. Quòd cùm Concilium petat illam fieri intra duos menſes proximos profeſſioni; clarè indicat eam poſſe fieri quolibet die illius vltimi bimeſtris: quamquam, ſi profeſſio vltra annum nouitiatus ex cauſa differatur, non ſit opus renunciationem fieri intra bimeſtrem proximum profeſſioni, quo fieri poterat. ita *Sanch.ſup.num.*81. *&* 82. *Caſtr.Pal. ſup. num.9. Barboſa nu.*11. alijque; inter quos Caſtrus Palaus credit in caſu, quo nouitius ex diſpenſatione Papæ profiteretur ante 16. annum expletum, & ante finitum nouitiatus annum, poſſe illum renunciare intra bimeſtrem ante profeſſionem:non quòd diſpenſatio ętatis,& nouitiatus extendatur ad renunciationem; ſed quòd,data ea diſpenſatione, ſine vlla alia poteſt nouitius renunciare intra bimeſtrem proximum profeſſioni;ſiquidem Concilium petit ſo-[illegible]m, vt renunciatio fiat intra bimeſtrem proximum profeſſioni, ſiue pro-[illegible]ſſio poſt annum differatur, ſiue ex priuilegio anteponatur: id tamen ne-[illegible]ant *Sanch.& Barboſa*, & quidem probabiliùs: addit *Sanch.num.*81. dictum [illegible]meſtrem debere computari de momento in momentum; quod negant [illegible]*cchius, & Zerola* ab eo relati.

An autem nouitia incidens in morbum periculoſum immediatè poſt [illegible]imum quadrimeſtrem probationis poſſit renunciare bonis de licentia [illegible]dinarij.

[illegible] ℟. Videri poſſe,ſi ex Pij V. conceſſione referenda hìc c.9.q.11.eſt emiſ-[illegible] profeſſionem; idque ob modò dicta: ſecùs, ſi non eſt emiſſura profeſ-[illegible]em: nam tunc vrget decretum Concilij prohibens, ne renunciatio fiat

ante bimeſtrem proximum profeſſioni, ideſt ante decimum menſem probationis expletum; & aliàs non apparet, quo titulo nouitia eximi debeat à præfato decreto. verum tamen eſt nouitiam in iſto caſu poſſe liberè diſponere de ſuis bonis per viam teſtamenti, aut donationis cauſa mortis, vt conſtat ex dictis *q.2.*

QVÆRES VI. Ex quo tempore dominium rei renunciatæ transferatur in renunciatarium.

64 ℞. Non transferri, niſi ſecuta profeſſione valida: nam Concilium expreſsè dicit, vt renunciatio non intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione; quod non verificaretur, ſi antecedenter ad profeſſionem dominium rei renunciatæ tranſiret in renunciatarium, licèt reuocabiliter. ita *Sanch. num.62. Caſtr. Pal. num.13.*

QVÆRES VII. An facta renunciatione, bona tradi debeant renunciatario ante profeſſionem, & is ea ſtatim capere poſſit.

65 ℞. Debere tradi iuxta *Caſtrum Palaum nu.15.* poſſeque renunciatarium ea capere ante profeſſionem: idque etſi renunciatio fieret in fauorem Cōuentus. ratio eſt, quòd iure antiquo id fieri poterat quolibet tempore nouitiatus, eò quòd valida eſſet renunciatio: Concilium autem non immutauit, ſed approbauit valorem renunciationis factæ intra bimeſtrem proximum profeſſioni, & de licentia Epiſcopi; ergò ex vi illius tradi debent, & poſſunt bona renuntiatario: id tamen negat *Sanch. nu.53.* eò quòd Concilium prohibeat, irritet, & annullet omnes donationes ex bonis nouitij factas ante profeſſionem, ne ſic impediatur liber egreſſus illius è religione (ſicut videtur impediri, conceſſa hac doctrina Caſtri Palai) cum aliàs ipſemet *Sanchez* concedat *num.11.* renuntiantem bonis in Soc. Ieſu fauore illius poſſe ea ſtatim tradere; vt aduertit idem Caſtrus Palaus dicens ipſum debuiſſe dicere, idem etiam in præſenti caſu; cum ratio, quam Sanch. affert pro Societate (quod ſcilicet Concilium nouitijs Societatis liberam permittendo bonorum renuntiationem, & traditionem hanc, quæ eſt quid minus, permittit) militet etiam in noſtro caſo, vt conſideranti facilè conſtabit.

66 Dixi *idque etſi renunciatio fieret in fauorem Conuentus*, vt innuerem, quòd, quando Concilium in citato decreto prohibet donationes ex bonis nouitij factas ante bimeſtrem proximum profeſſioni; non loquitur de iјs, quæ fiunt de licentia Ordinarij intra dictum bimeſtrem, & conſequenter nec prohibet illarum traditionem; vt rectè notauit *Caſtrus Palaus num.15.* monens *num.16.* quod, etſi detur naſci eandem difficultatem ex tali traditione bonorum, ac ex renunciatione facta abſque licentia Ordinarij; non ideo ſequitur dictam traditionem fuiſſe prohibitam in Concilio; ſed potuiſſe, ac debuiſſe prohiberi: quamquam negari poſſit in noſtro caſu eandem naſci difficultatem, ſicut de facto negat *Caſtrus Palaus vbi ſupra.*

Quod ſi quæras, an, ad hoc vt renunciatio hæreditatis paternæ à nouitio facta, patre adhuc viuente, in fauorem alicuius extranei à monaſterio

diſtin-

inѐti, habeat effectum; præter ſolemnitatem in Concilio præſcriptam uiratur conſenſus monaſterij, eiuſque ceſſio.

ɛ. Videri probabile non requiri: & ratio eſt, quod Nouitius in præſen-aſu renuncians hæreditatem ſe ipſum priuat iure ſuccedendi, illudque nsfert in renunciatarium, qui proinde ex hoc iure acquiſito ſuccedit, oque non eget ceſſione, aut conſenſu monaſterij; cum ipſum mona-ium ius ſuccedendi non habeat, niſi quatenus repræſentat religioſum entem dictum ius: vnde, ſicut religioſus, etſi eſset ſui iuris, nullum ius eret ſuccedendi, vtpote per renunciationem à ſe abdicatum; nec vllum nabebit monaſterium, ſicque ſuperflua eſset eius ceſſio. ita *Sanch. ſup. c. m. 2. & Caſtr. Pal. nu.* 18. *ex Couar. Gutier. Baeza, Gama*, & alijs, monen-quod, cùm oppoſita ſententia, quæ eſt plurium, ac grauium DD. ſit pro-ilis, ad vitandas lites, conuenientiſſimum eſt, vt monaſterium faciat am ceſſionem: quippe eam facere poteſt ſine præſcripta ſolemnitate s in alienatione rei eccleſiaſticæ, cum ſit hæreditatis non delatæ, ſed erendæ.

QVÆRES VIII. Ad quem ſpectent fructus rei frugiferæ renun-æ ex ea collecti tempore intermedio à die renunciationis, vſque ad feſſionem.

ɛ. Spectare ad ipſum renunciantem, adeoque renuntiatarium non lu-i, niſi ſolos fructus à tempore profeſſionis perceptos. ita *Sanch. ſup. c.* 5. 3. & probat, quia tunc ſolum impletur conditio appoſita renunciatio-uam *num.* 62. oſtendit de mente Concilij eſse ſuſpenſiuam, non autem lutiuam, ſicque nihil ponere in eſse) & tunc ſolum incipit eſse dominus enunciatæ; conſtat autem rem quamlibet fructificare ſuo domino.

QVAERES IX. An renunciatio hæc ſemel facta legitimè poſſit reuo-à nouitio perſeuerante in religione, antequam profiteatur.

ɛ. Videri certum eam non poſse modo dicto reuocari; & probatur quia, ſi liberè reuocari poſset, vt quid ad obligationem adeo leuem, firmam requirerentur tam graues circunſtantiæ, ſicut licentia Ordi-i, & certi temporis determinatio; cum quolibet tempore nouitiatus, ue licentia Epiſcopi fieri poſſit renunciatio, donatio, ac obligatio re-bilis? tum quia conditio appoſita renunciationi ex intentione Conci-ſpendit quidem effectum donationis, non item eius valorem, ac firmi-n conditionalem ob ius donatario acquiſitum, ita *Sanch. ſup. num.* 58. m eo *Caſtrus Pal. nu.* 12.

oncedit tamen *Sanch. num.* 50. huiuſmodi renunciationem poſse reuo-nouitio, teſtando, vt habeat euentum reuocatio caſu, quo nouitius atur ante profeſſionem: cum enim in eo euentu ceſset valor prioris nciationis, perinde eſt, ac ſi non fuiſset facta; quare nouitius de ijs bo-liter poteſt diſponere in euentu mortis ſecutæ ante profeſſionem. Im-ddit Sanch. talem diſpoſitionem non indigere ſolemnitate præſcripta

in citato decreto Concil. Trid. cum ſit vltima voluntas;& nouitius non poſſit ſe obligare irreuocabiliter, ita vt, non ſecuta profeſſione per mortem, aut alio modo, non poſſit variare; ſiquidem Concilium ſtatuit nullam obligationem nouitij vim habere, niſi ſecuta profeſſione.

QVAERES X. An corruat renuntiatio, ſi contingat nouitium renuntiantem mori ante profeſſionem.

71 ℞. Non corruere, ſed manere omninò firmam:& ratio eſt, quod, quamuis in decreto Concilij Trid. relato dicatur renunciationem factam à nouitio non aliàs intelligi ſortiri ſuum effectum, niſi ſecuta profeſſione; cum tamen finis Concilij ſit conſulere libertati egreſſus nouitiorum, conditio *niſi ſecuta profeſſione*, idem videtur importare, ac ſi diceret *niſi perſeuerante nouitio in religione:* ex eo enim quod poſt mortem nouitij non ſint reddenda bona illius hæredibus, non impeditur libertas egreſſus; vnde, cum ille permanſerit in religione, præfata renunciatio ſortiri videtur ſuum effectum: maximè cum tacens moriendo ipſam renunciationem confirmare cenſeatur, ita *Sanch. nu.* 48. & poſt illum *Caſtrus Palaus ſup. p.* 16. *num.* 2. qui tamen putat contrariam opinionem eſſe ſatis probabilem.

QVAERES XI. An renunciatio corruat caſu, quo nouitius, ea facta, recedat à religione,& poſteà ductus pœnitentia redeat.

72 ℞. Corruere, & quidem, etſi recedat finito anno nouitiatus; nec reuiuiſcere, nouitio ad religionem redeunte: cum talis renunciatio irrita reddatur per illum egreſſum, & nullo iure cautum ſit illam conualeſcere per reditum ad religionem. quare, ſicut inchoari debet nouitiatus: ſic inchoandum eſt tempus renunciationis, & ſolo bimeſtri ante profeſſionem finito anno probationis faciendam fieri debet. ita *Sanch. num.* 84. addens, quod, ſi nouitius, finito anno nouitiatus, egrediatur, indiget quidem noua renunciatione, cùm prior illa, etſi legitimo tempore facta, corruerit per egreſſum è religione; eam tamen poterit facere ſtatim, & non tenetur facere intra præfatum bimeſtrem: idque ſiue differatur profeſſio, ſiue non. quod non concedit *Caſtrus Pal. ſup. p.* 17. *num.* 9. dicens in tali caſu & repetendum eſſe nouitiatum (quod negat Sanch.)& renunciationem faciendam eſſe intra bimeſtrem proximum profeſſioni, ac ſi nunquam renunciatio facta fuiſſet.

QVAERES XII. An renunciatio firmetur per profeſſionem inualidam.

73 ℞. Non firmari: cum Concilium debeat intelligi, non de præſumptione profeſſionis, ſed de vera profeſſione; qualis vtique non eſt profeſſio inualida. ita *Sanch. num.* 56. *& Caſtr. Pal. nu.* 13. addentes dictam renunciationem firmari hòc ipsò, quod ratificatur profeſſio: dummodò renunciatio fuerit valida ab initio, ideſt facta iuxta formam præſcriptam in Conc. Trid. nimirum ex licentia Ordinarij, ac in ea ætate, & eo tempore nouitiatus elapſo, vt nouitius profiteri poſſit intra bimeſtrem: alioqui renunciatio eſset nulla

(ſicut

ſicut & eſſet nulla, ſi fieret abſque Ordinarij licentia)nec firmaretur ex ratificatione profeſſionis,ſed opus eſset illam iterum facere.

CAPVT III.

De religioſa Profeſſione Monialium.

ACturi in hoc Cap. de profeſſione religioſa monialium non poſſumus non aliqua etiam tractare de ſolutione dotis,quę ſolet exhiberi monaſterio ad alendam monialem profeſſuram, necnon de velo profeſſionis, ac benedictione, ſeu conſecratione monialium: quippe quæ magnam habent connexionem cum ipſa profeſſione.hinc caput diuidemus in 3.ſectiones,in quarum 1.agemus de ipſa profeſſione monialium, ſuppoſitis tamen ijs, quæ in *tract.de profeſſione diximus cap.*1*.per totum:* in 2. diſſeremus de ſolutione dotis:in 3.de velo profeſſionis,ac de benedictione,ſeu conſecratione monialium,ſicque totum caput abſoluemus.

SECTIO I.

De Profeſſione religioſa Monialium,& circunſtantijs ipſi annexis.

1 *PRofeſſio alia eſt expreſſa,alia tacita.*
2 *Voluntas nouitiæ profeſſuræ exploranda ab Ordinario intra* 15. *dies à monitione.*
3 *Talis exploratio non eſt de valore profeſſionis.*
4 *Quorum conſenſus petatur ad profeſſionem Nouitiæ.*
5 *Abbatiſſæ conſenſus qualiter requiratur.*
6 *Ea in hoc debet audire, & ſequi conſilium Conuentus.*
7 *Profeſſio nouitiæ admittitur propriè ab Abbatiſſa, & à Prælato monialium.*
8 *Ætas annorum* 16*.requiritur ad valorem profeſſionis.*
9 *Integer annus probationis eſt de eſſentia profeſsionis, præterquam ſi fiat in periculo mortis.*
10 *Ex cauſa differri poteſt profeſsio: aſsignatur vnde ſit præcedentia.*
11 *Aliqualis literatura petitur ad profeſsionem nouitiæ choro deſtinatæ.*
12 *Quæ expenſæ permitti poſsint ex occaſione profeſsionis.*
13 *Excommunicantur cogentes nouitiam profiteri.*
14 *Item impedientes eam, ne profiteatur.*
15 *Monialis profeſſa tranſit ad ordinem ſtrictiorem.*
16 *De licentia tamen proprij Prælati, quæ requiritur, & ſufficit de iure communi.*

17 *Quid de hoc ſtatuerit Sacra Congregatio.*
18 *Videndum, an obſtent aliqua priuilegia religionum.*
19 *Ad talem tranſitum non petitur facultas Ordinarij, ſi monialis ſit exempta.*
20 *Modò non poteſt eijci monialis, inconſulto Papa ratione incorrigibilitatis.*
21 *Obſtat indultum Innocentij III. quod tamen ex parte derogatum eſt.*
22 *In tali eiectione non videtur neceſſarium ſeruare omnia, quæ præſcribuntur in decretis Sacræ Congreg. de eiectis, & apoſtatis.*
23 *De iure communi transfertur monialis ad alium conuentum cauſa correctionis.*

QVÆRES I. Quot modis poſſint moniales profiteri.

1 ℞. Quòd cùm iuxta communem Doctorum ſententiam duplex ſit profeſſio, alia expreſſa, & alia tacita; & non ſit maior ratio, cur hæ duæ ſpecies profeſſionis admittantur inter viros regulares, & non inter moniales; conſequenter dicendum eſt moniales poſſe his duobus modis profiteri, nimirum expreſsè, & tacitè, ſicut in terminis docet *Tambur. de iure Abbatiſs. D.6.q.1.*

QVÆRES II. An, & qualiter explorari debeat voluntas monialis nouitiæ, antequam emittat profeſſionem religioſam.

2 ℞. Debere explorari ab Ordinario ad cognoſcendum, num ſpontaneè, an coacta, ac ſeducta ſe accingat ad profitendum; idque vt ſic conſulatur libertati nouitiæ profeſsuræ, & impediatur vis, quę in hoc poſset ei inferri à parentibus, aut alijs. patet ex *Concilio Trid. ſeſſ. 25. c. 17. de Regul.* vbi id expreſsè ſtatuitur, ſicut vidimus *cap. præced. ſect. 1. q. 4.* Vnde & idem Concilium præcipit loco citato, vt Præfecta monaſterij, in quo nouitia eſt profeſſura, per menſem ante diem profeſſionis certiorem faciat Epiſcopum de tempore profeſſionis: & hoc ſub pœna ſuſpenſionis ab officio, duratura ad arbitrium ipſiuſmet Epiſcopi; quamquam, ſi is modo dicto certior factus intra dies 25. explorationem præfatam non perficiat, non debeat amplius ſe in hoc intromittere: cum ſic deciſum referant *Armendar. Galett. & Campanili* relati à *Barboſa de offic. Epiſc. alleg. 100. num. 3.* qui monet huiuſmodi explorationem faciendam eſse ab Epiſcopò, aut, ipſo impedito, ab illius Vicario Generali, non intra clauſuram, ſed extra ad feneſtellam cancellorum in collocutorio. Dixi *aut ipſo impedito à Vicario generali*, vt indicarem, quod notat idem *Barboſa num. 8.* dictam voluntatis explorationem non poſse fieri à Vicario generali, niſi in caſu, quo Epiſcopus ſit impeditus, aut illum deleget ad tale munus; quod ſine dubio poteſt facere Epiſcopus: cum id poſſit facere per quemcunque alium idoneum, vt aduertit *Miranda q. 8. de monial. art. 4.*

3 Verum tamen eſt, quod ſi Epiſcopus omnittat dictam explorationem, non ideo profeſſio emiſsa erit inualida, vt benè aduertit, & probat *Sanch.*

l.5. mor.

*l.5.mor.c.4.num.*84.& declarauit Sacra Congregatio penes *Barboſ.ſup.nu.9.* ſtatuens contra virgines, à quibus non ſolum habitus regularis eſt ſuſceptus,ſed etiam facta profeſſio,abſq; dicta exploratione, nihil per Ordinarium debere ſuſcitari, ſed ſinendum eſſe eas in ſtatu ſuo remanere. Quamquam aliàs poſſit Epiſcopus non ſolum cenſuris, ac pænis ſibi benè viſis prohibere Abbatiſsis, & Superioribus regularibus monialium, ne puella profeſsionem emittat,niſi prius explorata ipſius voluntate (quod fuiſſe deciſum refert *Barboſa l.1.de iure eccl.c.44.num.*10.) ſed etiam punire contrafacientes tum pœnis à Concilio Trid.ſtatutis, tum etiam eccleſiaſticis cenſuris,& alijs iuris remedijs, non obſtantibus quibuſcunq; priuilegijs: quod notat idem *Barboſa de offic.Ep.alleg.*100.*num.9.* quòd cùm ipſe non probet, non eſt facilè admittendum ob dicenda *cap.8.q.3.*

QVÆRES III. De quorum conſenſu admitti debeat monialis nouitia ad religioſam profeſsionem.

℞.Debere admitti de conſenſu maioris partis Capituli monialium,apud quas nouitia emiſſura eſt profeſsionem;quod eſt dicere de conſenſu monaſterij: ſiquidem monaſterium dicitur facere,quod facit maior pars monialium in eo degentium: & hoc eſt ita verum, vt conſenſus Abbatiſſæ monaſterij in tali admiſsione non requiratur formaliter, prout eſt Abbatiſſa, ſed vt eſt pars capituli, eo ſcilicet modo, quo requiritur conſenſus cuiuslibet alterius monialis dicti monaſterij; ſicq; poteſt contingere nouitiam admittendam eſſe ad profeſsionem,omnino diſſentiente, ac repugnante Abbatiſſa:etſi, quatenus eſt caput monaſterij, debeat conſentire in profeſſionem nouitiæ profitentis, vti dicemus infra *q.* 27. Patet ex praxi communi monialium tam exemptarum,quàm non exemptarum, ſaltem in hiſce noſtris Regionibus,& ſuadetur ex eo quod,cum in admiſſione monialis nouitiæ ad profeſsionem agatur de notabili commodo,ac vtilitate monaſterij, & interueniat veluti quidam contractus vtrinque obligatorius inter nouitiam profitentem,ac monaſterium,æquum eſt,vt,ſicut ex parte nouitiæ requiritur conſenſus, ſic & requiratur ex parte monaſterij iuxta regulam 29. *iuris in 6.quod omnes tangit,ab omnibus debet approbari.*Quæ doctrina oſtendit ad validam admiſsionem profeſsionis nouitiæ deſiderari etiam conſenſum Prælati monialium;ſiue is ſit Ordinarius,loquendo de monialibus immediate ſubiectis: ſiue Superior regularis, loquendo de exemptis; idque maximè attenta conceſſione Nicolai V. quoad hoc per Bullam factā Minoribus, & relatam *cap.præced.nu.*2. præterquamquod receptio nouitiæ ad profeſſionem,cum ſit res grauiſsima, maximè tangens bonum monaſterij; par eſt,vt non fiat abſque conſenſu illius,cuius prudentiæ commiſſa eſt adminiſtratio ipſius monaſterij; vnde & puto praxim monialium communem eſse, vt ſine proprij Prælati facultate nullam recipiant nouitiam ad profeſſionem.

Quod ſi DD. communiter dicunt creationem monialium (quæ vtique

ſit per

fit per emiſſionem profeſſionis)pertinere ad Abbatiſsam, & Cōuentum; id ſolum probat pertinere ad Abbatiſsam tanquam ad acceptantem, vt poſtea dicemus; non autem ita, vt conſenſus illius determinatè requiratur per ſuffragij ipſius præſtationem. Quò pacto *Tamburin. ſup. q. 5. num. 4.* aliiq; ab eo relati dicunt, neq; totum Conuentum, repugnante Præfecta, neq; Præfectam, repugnante maiori parte monialium, poſse recipere nouitiam ad profeſſionem. Quod tamen non facit, quin totus Conuentus poſſit admittere ad profeſſionem nouitiam, ſi Prælatus monaſterij dictam profeſſionem admittat loco Præfectæ: cum iuxta dicta conſenſus Præfectæ ſit neceſſarius ad profeſſionis admiſſionem non ratione ſuffragij, quod ferat cum alijs monialibus, ſed vt iuridicè recipiat profeſſionem: quod in præſenti caſu ſupplet Prælatus.

6 Vnde quis benè inferat(quod notauit *Sanch. ſup. nu. 65. ex Rodriq. & alij.*) Superiorem monaſterij in admittenda nouitia ad profeſſionem teneri non ſolum audire conſilium ſui Conuentus, ſed etiam illud ſequi ob doctrinam *Bartoli in l. 11. §. plures num. 7. de exer. act.* communiter receptam; nimirum quod, quando requirendum eſt conſiliū ab alio tanquam à collega, & participe officij (vt in præſenti caſu) tunc conſilium non ſolum requirendum eſt, ſed etiam ſequendum: quod eſt benè aduertendum.

QVÆRES IV. ad quem ſpectet acceptare profeſſionem monialis nouitiæ profitentis.

7 ℞. Quòd, cum actus acceptandi profeſſionem non ſit propriè actus iuriſdictionis, ſed ſuperioritatis pertinentis ad poteſtatem æconomicam, ſeu dominatiuam, quæ poteſt competere etiam fœminę: profeſſio monialis nouitiæ poterit acceptari à Superiorıſſa monaſterij, cum ſit capax exercendi talem actum, & alioqui talis actus ipſi ex officio incumbat: quippe in quo agitur de notabili commodo, ac vtilitate monaſterij, cui illa præeſt, & onus procurandi bonum monaſterij incumbit immediato Superiori illius vnà cum maiori parte ipſius monaſterij. Vnde profeſſio monialis poteſt validè acceptari tum ab eius Abbatiſsa, tum ab eius Prælato, ſicut notauit *Sanchez num. 76.* monens profeſſionem monialium in monaſterijs Epiſcopo ſubiectis hoc tempore ſolere fieri coram ipſo Epiſcopo, eiuſue generali Vicario: ſicut è contra in monaſterijs exemptis ſolet fieri coram proprio Prælato regulari, ſiue ordinario, ſiue delegato; & hoc fortè, vt tantò certior ſit valor profeſſionis, quæ emittitur: ſtante quod *Suar. loco ſup. citato*, & alij cenſent conſenſum Prælati proprij non ſolum requiri ad valorem profeſſionis, quam emittit nouitia monialis, ſed etiam vt profeſſio fiat in manibus illius, & ab ipſo acceptetur, cùm apud ipſum tantùm ſit propria iuriſdictio ex *cap. ſtatuimus 20. q. 2.* quaſi verò acceptatio profeſſionis ſit actus iuriſdictionis, cuius ſit incapax fœmina quod tamen paulò ante negauimus. patet autem reſponſio tum ex dictis, tum etiam ex *cap. conſuluit qui Clerici, vel vouentes*, vbi deciditur fœminam quandam, quæ dimiſſo habitu regulari nupſerat,

ſerat, validè nupſiſſe, eò quòd profeſſa non fuerat in manu alicuius Epiſcoi, vel Abbatis, vel Abbatiſsæ: quod eſt ſupponere Abbatiſsæ poteſtatem xtendi ad profeſſionem validè acceptandam, vt notauit Bonacina. Quae, cùm Abbatiſſa monaſterij, & Prælatus illius, quoad acceptandam proeſsionem monialis nouitiæ ſe habeant cumulatiuè, adeoq; inter illos dari oſsit veluti præuentio: ſeruanda eſt in hoc conſuetudo vniuſcuiuſq; Ordiis, prouinciæ, aut loci, quæ eſt varia.

QVÆRES V. Cuius ætatis debeat eſſe Monialis nouitia ad hoc vt alidam faciat profeſsionem.

℞. Debere eſſe annorum 16. completorum; idq; ex decreto Concilij Trident. *ſeſſ.*25.*de regul.c.*15. id expreſsè ſtatuentis his verbis *In quacunque eligione tam virorum, quam mulierum profeſſio non fiat ante* 16. *annum expleum: profeſsio autem antea facta ſit nulla, nullamq; inducat obligationem ad aliuius regulæ, vel religionis, vel Ordinis obſeruationem, aut alios quoſcunq; effe*ctus; cum aliàs iure antiquo ad profitendum in viro quidem ſufficeret anus 14. completus, in fœmina verò annus 12. item completus, vt conſtat ex . *ad noſtram, c.ſignificatum de Regul.Clem.eos eodem tit.* alijſq; iuribus.

QVÆRES VI. An ſit de eſsentia religioſæ profeſsionis, vt ei præmitatur integer annus probationis.

℞. Eſse, ſtando præcisè in iure communi, patetq; dictis ex *c.præcedenti ſect.*2.*q.*11. Secùs, attento indulto Pij V. facto per bullam Monialibus S. Dominici, per quod conceditur ijs, vt poſsint profiteri ſolemniter, etiam ondum expleto integro anno nouitiatus, ſi iudicio medicorum ægrotent um periculo mortis moraliter certo, & iam expleuerint annum ætatis 16. De hoc priuilegio (quod non fuiſse reuocatum à Gregorio XIII. docet *Roriq.to.*3.*q.*15.*ar.*16.) participant non ſolum Moniales, ſed etiam viri religioſi aliorum Ordinum aliàs participantes de priuilegijs Ordinis S. Dominici: priuilegium referemus & paulò latiùs explicabimus infra *cap.*9.*q.*11.

Addo hìc non ſolum annum probationis debere eſſe completum de momento in momentum, vt oſtendimus *cap.præced.ſect.*2.*q.*12. ſed etiam in nno biſsextili illum duplicem diem debere computari pro vno; ita vt, ſi ouitia inchoauit nouitiatum 24. Febr., non poſsit anno ſequenti biſsexti 24. Febr. priori profiteri, ſed debeat expectare alterum 24. ita *Sanch.l.*5. *mor.c.*4.*num.*4. aliiq; contra *Syluestrum, Henriq.& Riccium* quos refert, & ſeuitur *Barboſa alleg.*101.*nu.*20.

QVAERES VII. An, & quo modo moniali nouitiæ potrahi poſt tempus profeſsionis, etiam poſt expletum annum integrum probatiois.

℞. Poſse eo modo, quo diximus *cap.præced.ſect.*2.*q.*16. nimirum ſi interueniat iuſta cauſa id faciendi: vt ſi nouitia nondum rectè diuinum offiium recitet, aut dotem non habeat paratam, aut non plenè ſatisfecerit in robatione peracta. ita *Rodriq.to.*3.*q.*17.*a.*10. *Sanch.l.*5.*mor.c.*4.*num.*21.

Leſſ.

*Leſſ.l.2.c.41.num.59.Mir.to.1.manual.q.25.a.11.*aliiq; communiter,quos refert,& ſequitur *Tambur.ſup.qu.6.num.4.*monens *num.8.* ſupponi à Doctoribus (quorum aliquos allegat) ad protrahendum annum probationis exigi conſenſum nouitij; quippequi toto tempore probationis poteſt liberè recedere à religione,nec poteſt in ea inuitus detineri.patet autem reſponſio tum ex dictis in *tract.de nouitiatu c.1.q.24.* tum quia à iure antiquo non eſt recedendum,niſi quatenus ab eo receditur per ius nouum expreſsè aliquid innouans per *l.preces,C.de appellat.* at de iure antiquo ante Concilium Trident. ex iuſta cauſa poterat differri profeſſio nouitij vltra integrum annum probationis;& ipſum Concilium quo ad hoc nihil innouauit(cùm verba illius, quæ habentur *ſeſs.25.de Regul.c.16. Finito tempore nouitiatus Superiores,Nouitios, quos habiles inuenerint ad profitendum admittant, aut è monaſterio eos deijciant,*loquantur ſolum de Nouitiis, qui elapſo probationis anno inueniuntur habiles,non verò de iis,qui tunc quidem reputantur in habiles ob aliquam cauſam amouibilem,ſperatur tamen probabiliter, quòd breui futuri ſint habiles)ergò, ſicut ante Concilium differri poterat profeſſio nouitij modo dicto, poterit & differri in præſentia, ſi iuſta interuenerit cauſa.

Notat autem *Barboſa l.1.de tripl.iure eccl.c.44.num.56.* ex decreto Sacræ Congregat. præcedentiam inter Moniales deſumi debere à die profeſſionis,non autem à die ſuſceptionis habitus religioſi,ſi verò duæ ſimul eodem inſtanti profeſſionem emittant,eam puellam debere præcedere,quæ priùs ad habitum fuerat admiſsa; &, ſi eodem tempore admiſſæ fuiſſent ad habitum, data item paritate profeſſionis, præcedere debere illam, quæ priùs in Capitulo fuerat admiſſa.

QVAERES VIII. An, & qualis literatura requiratur ad hoc, vt nouitia monialis admittatur ad profeſſionem religioſam tanquam choriſta.

11 ℞. Requiri,vt ſaltem ſciat legere:ſic.n.fuit deciſum à Sacra Congregat. Cardinalium in vna Girgen.12. Ianu.1604. ita *Tambur.ſup.num.3.ex Barboſa:* qui tamen intelligendi ſunt loqui de moniali deputanda ad chorum, non autem de conuerſa,vt patet.

QVÆRES IX. Quæ, & quales expenſæ poſſint permitti, vt fiant à moniali nouitia ex occaſione profeſſionis ab ipſa emittendæ.

12 ℞. Ex declaratione Sacræ Congregat. facta 5.Nouemb.1616. & relata à *Gauanto in manu.Epiſc.v.monialium profeſsio num.23.*poſſe permitti,vt faciant Sacriſtiæ, aut infirmariæ eleemoſynas ex longa monaſterij conſuetudine hac occaſione dari ſolitas, non item propinas, quæ alicubi ſolebant præſtari Superioribus; neq; quod fiant in monialium foreſterijs conuiuia aliàs conſueta parari à conſanguineis nouitiæ profeſſuræ. Quin etiam addit *Gauant. num.25.* ab eadem Sacra Congregatione deciſum fuiſſe expenſas occaſione profeſſionis emittendæ faciendas, debere taxari ab Epiſcopo,

iò,ita vt,ablatis ſumptibus ſuperfluis,non concedantur niſi ij, qui ſunt ne-
eſſarij,& conformes modeſtiæ,ac parſimoniæ religioſæ.

QVAERES X. Quam pœnam incurrant, qui iniuſtè cogunt monia-
em nouitiam emittere profeſſionem religioſam.

℞. Incurrere excommunicationem ipſo iure latam in Concilio Trid.
eſſ.25.de Regul.c.18.& à nobis fusè explicatam,cap.præced.ſect.1.q.19.vnde
acilè peti poſſunt, quæ ad præſentis reſponſionis probationem poſſunt
onferte;ſicque non eſt,cur ea hic iterum repetamus.

QVAERES XI. Quam pœnam incurrat,qui iniuſtè impedit monia-
em nouitiam,ne liberè emittat profeſſionem religioſam.

℞. Incurrere ipsò facto excommunicationem maiorem item latam in
Concilio Trid. loco citato, & à nobis latiùs declaratam, cap.præced.ſect.1.
.18.vbi plura diximus,quæ multum poſſunt deſeruire in præſentia.

QVAERES XII. An monialis vinculo profeſſionis religioſæ, ita
dſtringatur, vt non poſſit recedere à monaſterio, in quo profitetur, ne-
ue ad ingrediendam religionem arctiorem.

℞. Non adſtringi, adeoque moniales profeſſas in ordine laxiori poſ-
e iure communi tranſire ad ordinem perfectiorem, ſeruatis tamen ſer-
andis, nimirum conditionibus à nobis recenſitis in tract. de profeſſ. cap.4.
ct.3.qu.5.§.quod ſi,ibique in qq.ſequentibus explicatis. ita Suar.to.4.de re-
g.tr.8.lib.3.c.10.nu.1.Sanch.l.6.mor.c.7.nu.6.Rodriq.to.3.q.52.a.6. Lezana
.1.c.25.num.41.Bonac.q.2.de clauſura p.9.§.2.num.4. alijque communi-
er, & patet tum ex dictis in citat. tractat. de profeſs. vbi ſup. qu.7.§.de Mo-
alibus. tum quia rationes, quæ probant dictum tranſitum eſſe licitum
ris religioſis, cum proportione procedunt etiam quoad moniales, vt
ol ligitur ex 20.q.4.c.1. & benè animaduertit Rodriq.ſup. ex Card. Abb.
Natta generaliter dicens ea, quæ ſunt diſpoſita de viris religioſis, pro-
ortionaliter cenſeri conſtituta & de monialibus.

Difficultas eſt,de cuius licentia debeat fieri talis tranſitus, Abbatiſſæ ne
antùm,an proprij Prelati, & Ordinarij (idque ratione clauſuræ, ad quam
onialis ſpeciali obligatione tenetur)vel vtriuſque.

℞. Bonac.ſup.§.3.diffic.1.n.11.ad talem tranſitum exigi licentiam Prela-
cui monialis tranſitura ſubeſt(ſiue is ſit Epiſcopus, ſiue Prælatus regula-
s) non autem ſufficere licentiam Abbatiſſæ. probat tum quia Abbatiſſa
opriè non eſt Prælata monaſterij:tũ quia in conceſſione talis licentiæ iu-
cãdum eſt, num monialis tranſitura ducatur bono ſpiritu ad talem tran-
um;quod iudicium videtur excedere capacitatem fœminæ;tum quia iſte
anſitus non poteſt fieri abſque egreſſu clauſuræ, ad quam monialis ſtri-
iſſimè tenetur, Abbatiſſa autem non poteſt dare facultatem exeundi è
auſura. ſic Bonacina citans pro ſe Sanchez; qui tamen expreſsè negat eſ-
neceſſarium, quòd in præſenti caſu monialis obtineat à proprio Prælato
entiã tranſeundi,putãs ſufficere illã ab ipſo peti,ea ductus ratione, quòd

Con-

Concilium Trid. & alia iura prohibentia monialibus egreſſum è clauſura, abſque conſenſu Superioris in ſcriptis, non loquuntur in hoc caſu, ſed ſolùm ad tollendam monialibus materiam vagandi; vnde conſtat ex hoc capite non requiri, quòd licentia tranſeundi re vera ſit obtenta, ſed ſufficere illam eſſe petitam; quo modo ſufficit ad tranſitum virorum religioſorum conſtat item minùs firmam eſſe tertiam rationem, quam hic Bonacina deſumit ex obligatione clauſuræ; cum hæc in tali caſu verè non adſtringat.

17 Certe quod decreuit Sacra Congreg. de mandato Vrb. VIII. in decretis 21. Sept. 1624. editis *de Regularibus apoſtatis, & eiectis* (nimirum, *vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem religionem tranſire, niſi priùs Superiori legitimè conſtiterit eam religionem paratam eſse illum recipere, qui licentiam petit, tuncque regularis rectà ſe transferat ad arctiorem: quod, vt re ipſa adimpleatur, idem Superior omni ſtudio, ac diligentia inuigilet:*) à fortiori habet locum in monialibus, ideoque debet omninò inuiolabiliter ſeruari.

18 Addo quòd, cum iuxta dicta in *tract. de profeſſ. c. 4. ſect. 3. qu. 6.* extent multa priuilegia concedentia religionibus, ne earum religioſi poſſint tranſire ad Ordinem, etiam arctiorem abſque licentia proprij Prælati petita, & obtenta, immò nec ſine facultate Sedis Apoſtolicæ; & hæc ipſa priuilegia participent moniales per viam communicationis; dicendum eſt quòd, licèt eæ tranſire poſſint ad religionem arctiorem, licentia petita à Superiore (etſi non obtenta) ſtando in iure communi: ſecùs eſt, attentis iſtis priuilegijs; ſi quidem ea ſint in vſu apud ipſas moniales; quod proinde in contingentia facti eſſet accuratiùs inquirendum.

Vtrùm verò in caſu, quo monialis tranſitura ad religionem arctiorem ſit exempta ab Ordinarij iuriſdictione, debeat petere facultatem ſic tranſeundi non ſolum à proprio Prælato regulari, cui immediatè ſubeſt, ſed etiam ab Ordinario loci, cui ſubiacet quoad clauſuram.

19 ℞. Quòd, cùm iuxta ſuperiùs dicta in præſenti caſu non requiratur ſpecialis facultas ad exeundum è clauſura, & alioqui monialis exempta non ſubiiciatur Ordinario loci, niſi quoad clauſuram; non apparet, vnde teneatur petere dictam facultatem ab illo: ſicque ſufficiet illam peti à proprio Prælato regulari; quippequi ſimpliciter venit nomine Prælati monialium, & ſignificatur per iura requirentia licentiam proprij Prælati, ſaltem petitam, ad effectum tranſeundi ad Ordinem arctiorem. ita *Sanchez vbi ſup. Caſtr. Pal. tr. 16. D. 4. p. 26. §. 2. nu. 4.*

QVÆRES XIII. An monialis profeſſa poſsit eijci è monaſterio propter incorrigibilitatem, & quidem inconſulta Sede Apoſtolica.

20 ℞. Poſſe, ſtando in iure communi antiquo religionum, vt modò oſtendemus, non item attento decreto ſacræ Congregationis relato à *Lezana to. 1. c. 25. num. 17.* quo ſtatutum eſt Religioſos incorrigibiles non poſſe eijci, neq; transferri, inconſulta Sede Apoſtolica: quod decretum ſine dubio à fortiori militat in Monialibus, vnde *Sanch. ſup. c. 9. nu. 6.* alioqui ſuſtinens de

rigore

gore iuris monialem incorrigibilem poſſe eijci ſine licentia Papæ, ſi ea ſit
leò incorrigibilis, vt in nullo monaſterio ſperari poſſit eius reformatio, &
rrectio: ait nihilominus ſe non auſurum conſulere vlli Prælato, vt id, in-
nſulto Papa, eiuſue Nuncio, efficeret; ſtante quod eſſet res noua, ac in-
itata, ideoque afferret ſcandalum non vulgare, grauemque anſam mo-
alibus inquietis, & vitam clauſtralem auerſantibus præberet ſe fingendi
corrigibiles, vt monaſteriũ deſererent, ſicq; ex delicto reportarent com-
odum. Et quidem, quod monialis modo dicto incorrigibilis de rigore eij-
poſsit, probatur tum quia rationes adductæ à Doctoribus ad proban-
um licitam eſſe eiectionem virorum religioſorum incorrigibilium, ean-
vim habent in monialibus: tum quia moniales non obligantur votis reli-
onis ſtrictiùs, quam viri religioſi; tum quia præceptum clauſuræ non ob-
at, cum non afficiat moniales, niſi quamdiù detinentur in monaſterio; ſi-
it nec delatio habitus regularis religioſum quemcumque, niſi pro eo tem-
ore, quo religioſus perſiſtit in religione. præter quam quod *Rodriq. in
mp. qq. regul. reſol.* 57. *num.* 3. relatus à *Tamburino ſup. D.* 21. *q.* 4. *num.* 5. notat
oniales ſuperbas, ac rebelles poſſe per Prelatos expelli à religione ex qua-
am conſtitutione Innocentij III. facta ad inſtantiam monachorum Ci-
ercienſium:) quamquam talis cõſtitutio in præſentia fuerit ſaltem ex par-
derogata à ſacra Congregat. Concilij per decreta *de apoſtatis, & eiectis*
lita, ac ſuperiùs allegata.) ita *Sanch. loco cit.* alijque recentiores conſulti
ntra *Bonacin. ſup. p.* 12. §. 1. *num.* 9. *Lezanam ſup. num.* 17. *Tambur. vbi ſup.* &
ios.

Dixi paulò ante, *cum fuerit ſaltem ex parte derogata*, vt indicarem, quòd,
m in citatis decretis Sacræ Congregat. non prohibeatur ſimpliciter eie-
io religioſorum incorrigibilium, ſed ſolùm præſcribantur conditiones re-
uiſitæ ad hoc vt religioſus dici poſſit incorrigibilis, ad effectum vt eijci
oſſit è religione: conſequenter Conſtitutio illa Innocentij III. vi dicto-
m decretorum fuit quidem derogata, quo ad hoc, vt non poſſint monia-
s eijci præcisè ex eò quod ſint ſuperbæ, ac rebelles; cùm per hoc non im-
ortetur incorrigibilitas à præfatis decretis requiſita ad eiectionem; non
tem quòd ſimpliciter eijci non poſſint Moniales, quæ verè ſint incorrigi-
les incorrigibilitate de iure requiſita: ſicque ea Cõſtitutio id ſaltem ope-
bitur, quòd, non obſtante communi Doctorum ſententia negante Mo-
ales eijci poſſe ratione incorrigibilitatis, eæ abſolutè loquendo, poterunt
ci, ſi modo dicto ſint re vera incorrigibiles, & tales probentur.

Nec obſtat, quòd iuxta citata decreta ſacræ Cõgregationis eiectio reli-
oſi incorrigibilis debet fieri ab ipſomet Generali Ordinis tantùm de con-
io, & aſſenſu 6. Patrum ex grauioribus religionis eligendis in ſingulis Ca-
tulis, vel congregationibus generalibus tuncque non niſi inſtructo ſecun-
um eorum ſtylum, & conſtitutiones proceſſu, & plenè probatis cauſis ex-
ulſionis ad ſacrorum canonum præſcriptum, ac religioſo eijciendo vnius

anni

anni ſpatio in ieiunio, ac pœnitentia priùs probato in carcere; quæ omnia non poſſunt interuenire in eiectione monialis immediatè ſubiectæ Ordinario, cùm talis eiectio non poſſit fieri de conſenſu ſex Patrum ex grauioribus religionis ad talem effectum electis, quippe quæ non debet fieri niſi ab Ordinario, & independenter à conſenſu quorumcumque Regularium caſu,quo fiat. Nō obſtat,inquam, ſiquidem decreta illa loquuntur de eiectione virorum religioſorum, quæ frequentiùs poteſt contingere, non autem monialium,quæ non niſi valdè rarò permittenda eſt: cum tamen leges generales non loquantur,niſi de communiter contingentibus,& non comprehendant caſus extraordinarios;præterquamquòd rationabiliter prēſupponi poteſt reſpectu Epiſcoporum in præſenti caſu non eſſe adeò neceſſarium conſilium,& conſenſum illorum ſex Patrum grauiorum religionis: attenta maiori prudentia,ac integritate,quæ communiter præſumitur in Epiſcopis ratione dignitatis,ac officij,ad quod aſſumuntur; maximè, cùm illi etiam poſſint eligere ſex viros prudentes,ac timoratos, quorum conſilio vtantur in re ita ardua,& difficili,ſicque adimplere mentem Sacræ Congregationis in præfatis decretis expreſſam,obſeruando item alia ibi præſcripta.

QVÆRES XIV. An monialis poſt profeſſionem transferri poſſit ab vno monaſterio ad aliud,vt ibi meliùs corrigatur,ac reſipiſcat.

23 ℞. Videri poſſe,niſi obſtet declaratio Sacræ Congregat. relata à *Barboſa in collect.bullar.v.monialium translatio,*ſub his verbis:*Monialem nullam ſibi ſubiectam ex vno monaſterio ad aliud tranſmittere poſſunt locorum Ordinarij, vel Superiores regulares,etiam ex cauſa ſeditionis,vel incorrigibilitatis, aut criminis perpetrati.* Et quidem quòd,ſecluſa tali declaratione,monialis transferri poſſit modo dicto, docent *Sanch.l.6.mor.c.15.nu.47. Rodriq. to.1.q.49. a.5. Miranda q.3. de monial.a.2.Tambur.ſup.D.21.q.3.num.1.* alijque, & probant tum quia in *c. quoniam de ſimonia,* recipiens aliquam in monaſterium prētio,declaratur ſimoniacus, & tam ipſe, quàm recepta dicuntur eijciendi è monaſterio, vt in arctiori perpetuam pœnitentiam agant; & hoc ius nullibi fuit reuocatum, teſte *Bonacina q.1.de clauſ.p.9.nu.12.* tum quia bonum totius Ordinis eſt, quod moniales corrigantur ſine ſtrepitu: hoc autem commodiùs fiet per talem translationem;tum quia Vrbanus IV. apud *Mirandam ſup.q.3.a.2.* approbauit huiuſmodi translationem monialis per ſpeciale ſtatutum, illudque non fuit reuocatum per Concilium Trid. nec per Bullam Pij V. ſicut aduertit *Tambur.vbi ſup.* Verum tamen eſt, quòd,ſi allata declaratio ſit authentica, & dicatur habere vim legis vniuerſalis (quod negant plures DD.vt colligitur ex *Diana p.5.tr.2.reſol.96.*) ea debet obſeruari.

24 P*Roſeſſio facta ex metu non ſemper tenet.*
25 *Ex metu reuerentiali interdum irritatur profeſsio.*
26 *Profeſsio facta ex errore,aut ignorantia,aut dolo non tenet ſemper.*

27 *Item*

em non tenet ſemper facta ex ira, vel alia animi perturbatione.
on tenet profeſſio facta ſine intentione ſe obligandi.
net verò facta à reticente aliquod impedimentum, quo detecto, non fuiſſet admiſſa.
net facta ab ægrotante toto tempore probationis.
em quæ recipitur ab admittente ex metu graui.
on tenet profeſſio hermaphroditi facta inter moniales, ſi poſtea erumpat in virum, etſi antea eſſet valida; ſicque non tranſit ad religionem virorum.
net profeſſio nouitiæ ab Ordinario in exploratione voluntatis repertæ indignæ, ideoque prohibitæ admitti, ſed non ſemper.
net item profeſsio admiſſa contra expreſſam proprij Prælati prohibitionem, ſed non in omni caſu.
oniales non poſſunt cogi recipere nouitiam ad profeſsionem, ſi ſint inuitæ, rationabiliter; ſecùs, ſi irrationabiliter.
rælatus Monialium in aliquo caſu per ſe recipit profeſſionem nouitiæ, contradicentibus ipſis, & Abbatiſſa.
ælatus, & Abbatiſſa cogi interdum poſſunt recipere profeſsionem nouitiæ capitulariter admiſſæ à monialibus: & è contrà Moniales cogi nequeunt recipere ad profeſsionem nouitiam cognitam indignam.
oniales reclamare poſſunt contrà nullitatem profeſsionis.

QVÆRES XV. An, & quando teneat profeſſio facta à moniali ex metu.

R. Non tenere, ſi fiat ex metu cadente in conſtantem virum; qui ſciliſit de malo, iudicio viri prudentis, graui, & qui reſpectu fœminæ ſit raabilis, ideſt fundatus in vero, ac probabili periculo: idque non iure naæ, vt benè probat *Suar. tom. 3. de relig. l. 6. c. 4. nu.* 8. ſed iure canonico; proabet communis ſenſus Eccleſiæ, quo talis profeſſio iudicatur inualida ui conſenſus teſte *Suarez num. 9.* magni faciendus eſt in hac materia) & ligitur ex *Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. de reg.* vbi, cùm dicatur: *Quicunque regus prætendat ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe religionem, &c.* clarè ſuppor ex hoc capite inualidam reddi profeſſionem, ſicq; profitenti concer ius reclamandi, ſeruatis tamen ſeruandis. Notant autem aliqui, quòd, t, ſi quis non ampliùs moueatur ex metu graui, quàm alius ex leui; non tur vi talis metus irritari profeſſio; ſic, ſi quis non minùs moueatur inìs ex obiecto leui, quā vir conſtans ex graui, profeſſio in foro conſcienerit irrita, etſi in foro exteriori aliter iudicetur: at hoc nō admittit *Suar.* 3. dicēs eiuſmodi doctrinam tunc demum fortaſſe habituram aliquam abilitatem, ſi verum eſſet metum natura ſua irritare profeſſionem; d tamen non admittit ipſe Suar. vt conſtat ex dictis.

ddo metum reuerentialem (qui includit non ſolum imperium pater, cui ex reuerentia non contradicitur, ſed etiam coactionem aliquam,

per quam puella non audet contradicere voluntati patris) irritare profeſſionem,ſi præcedant minæ, ſiue formales,ſiue etiam ſolùm virtuales (vt ſic loquar;)quatenus ſcilicet puella habet cauſam,& indicia,ob quæ graue aliquod malum ſibi timeat à patre , ſi ei contradicat : quale malum eſſet, ſi ei auferretur ſpes nuptiarum , ſiue ſimpliciter , ſiue proprio ſtatui conformium; ſi perpetuò detinenda eſſet domi,ita vt nunquam poſſet egredi; ſi ei denegaretur decens ſuſtentatio , & debita dos ; ſi crebrioribus verberibus afficeretur ; ſi ei prohiberetur omnis conuerſatio ; ſi cogeretur obire ſeruitia abiectiora contra decentiam ſuæ conditionis; & alia id genus, vt notauit etiam *Laym.l.4.trac.5.cap.5.num.6.*dicens,quod,licèt metus reuerentialis ob pręces , aut imperium Prælati, aut conſanguineorum plerumque ſit inſufficiens ad irritandam profeſſionem : ſecùs habet , ſi concurrant alia , quę difficilè repelli poſſint,puta precum,aut imperij ſæpius repetiti importunitas,frequentes blanditiæ,quibus reſiſti nequeat,grauis offenſio,aut diu duratura indignatio,v.g.conſanguineorum,à quibus vita,aut fortuna puellæ pendet, &c.

QVÆRES XVI. An,& quando teneat profeſſio facta à moniali ex errore,ignorantia,aut dolo.

26 ℞. Non tenere, ſi error,ignorantia,ac dolus verſentur circa ſubſtantialia religionis(vt ſi nouitia profiteatur putans ſe nō obligari in perpetuum , vel per profeſſionem non priuari dominio rerum , vel regulam ſui Ordinis non eſſe adeo aſperam, & quidem aſperitate vires eius moraliter excedente:)non item,ſi verſentur circa accidentalia;cuiuſmodi ſint alia omnia,quę vel ſunt extrinſeca,vt ſunt motiua,ſeu cauſę religionis;vel,ſi ſunt intrinſeca, gradum illum non attingunt,vt ſunt aliæ obſeruantiæ religionis. Ratio eſt, quòd ignorantia , & error cauſant inuoluntarium, vel ſaltem non voluntarium,quia hòc ipsò quòd obiectum non eſt cognitum,nō eſt volitum:ignorantia autem facit,vt obiectum non ſit cognitum, & conſequenter facit,vt operans non conſentiat,nec velit illud:profeſſio autem non poteſt eſſe valida,abſq; conſenſu voluntatis, loquēdo de ſubſtantialibus religionis; quod non procedit , verſante ignorantia circa accidentia , cùm ſic non excludatur conſenſus ſubſtantialis.ita *Suar.ſup.c.5.num.4.5.& 6.*addens *num.9.* hac in re parum referre,ſiue error,aut ignorantia procedant ex iniurioſa deceptione , ſiue ex quauis alia cauſa naturali , aut extrinſeca : cùm in tali caſu impedimentum oriatur ex defectu conſenſus , qui impediri æque poteſt ex ignorantia, aut errore , ac ex iniurioſa deceptione ; quæ ratio probat item parum referre , quòd ignorantia ſit probabilis , vel quod intercedat aliqua negligentia,modò ignorantia non ſit affectata.

QVÆRES XVII. An ,& quando teneat profeſſio facta à moniali ex ira,aliaue animi perturbatione .

27 ℞. Non tenere,ſi ira,aut alia paſſio ſit tanta,vt rationis iudicium obtenebret , ac impediat deliberationem requiſitam ad peccandum ; quæ non cenſe-

ur adeſſe, niſi profitens præmeditetur paſſionem illam ad profiten-
mpellentem, & finem, quo ducitur; idque conferendo illud, de quo
rat, cum eius oppoſito. ad quod tamen non exigitur mora tempo-
m momentò fieri poſſit; nec quòd deliberatio tempore præcedat, ſed
rdine naturæ. colligitur ex *Sanch.l.4.mor.cap.1.num.2.& 3.* patetque
liàs profeſſio non erit libera, & conſequenter nec valida: cum ſit
actus humanus, de cuius valore eſt libertas, vt tradunt DD. commu-
.

VAERES XVIII. An teneat profeſſio facta à moniali ſine in-
one ſe obligandi.

Non tenere; & probatur tum quia omnis obligatio, quæ non proue-
lege, oritur ex priuata voluntate hominis; ergo vbi deeſt voluntas ſe
andi, deficit obligatio: tum quia obligatio promiſſionis conſurgit ex
riuata, quam promittens ſibi imponit; nulla autem lex obligat, ni-
slator intendat obligare. Colligitur ex *Sanch l.1.de matr.D.9.num.5.*
plurium DD. qui tamen tenentur concedere ſic profitentem in foro
no poſſe cogi ad ſeruandam profeſſionem, etſi non teneatur in con-
ia, & ſecluſo ſcandalo, vt rectè aduertit *Caſtr. Pal. trac.16. D.2. p.4.*
.

VÆRES XIX. An teneat profeſſio facta à moniali reticente ali-
impedimentum, quo manifeſtato, non fuiſſet admiſſa.

Tenere, & inde patet, quòd, cùm tale impedimentum neque ex
ommuni, neque ex ſpeciali conſtitutione Ordinis (vt ſuppono) pro-
nem irritet, eius ignorantia non facit, quin libera ſit eius admiſſio;
icta ignorantia verſetur circa accidentalia, & profeſſio annulletur
ex ignorantia verſante circa ſubſtantialia, vt conſtat ex dictis *q.16.*
odriq.tom.3.q.17.art.9. Caſtrus Pal.ſup.p.2. §.2. num.3. & alij: quorum
i cenſent taliter profitentem poſſe expelli in pœnam culpæ grauis in
ommiſſæ; alij verò id negant, eò quòd talis culpa non videatur adeò
s, vt ob eam infligi poſſit expulſio à religione, quæ eſt pœna grauiſ-
.

VÆRES XX. An teneat profeſſio facta à nouitia toto tem-
probationis ægrotante; ſicque non experiente aſperitates re-
nis.

Tenere; & ſuadetur, quia ad nouitiatus valorem non requiritur ex-
ntia omnium aſperitatum religionis in ſpecie, ſed ſufficit eas experiri
nere, viuendo ſub obedientia toto anno nouitiatus, vt expreſsè docet
.l.5.mor.c.4.nu.52.ex Nau.& Rodriq. Quæ ratio proportionaliter pro-
alidè admitti ad profeſſionem nouitiam, quæ ex morbo, aut ſenectute
ninò impotens ad ſeruanda regulæ præcepta: ſiquidem obligatio ad
antialia ſtatus religioſi, quæ ſunt 3. vota eſſentialia, nullis eget viribus
oris, ſed ſolo voluntatis affectu; alia verò præcepta regulæ non ſunt

ſubſtantialia religionis,ſed obligant,iuſta cauſa non excuſante;qualis eſset morbus,aut grauis ſenectus.

QVÆRES XXI. An teneat profeſſio facta à moniali, ſi ab admittente recipiatur ex metu graui cadente in conſtantem virum.

31 ℞. Videri tenere, & probatur, quia metus non annullat profeſſionem iure naturali,ſed poſitiuo,vt oſtendi *q.*15. ius autem poſitiuum non annullat profeſſionem ob metum Prælato eam admittenti incuſſum, vt pote rarum,aut nunquam contingentem,ſed ſolum ob metum incuſsum profitenti;ſicque hic ſolus metus irritat profeſſionem,& non alius: nam in decretis non eſt facienda extenſio de vno caſu ad alium; maximè quando non procedit eadem ratio,& quando ſumus in materia odioſa.ita *Suar.tom.3.de relig.l.6.c.4.num.*19. alijque contra *Leſſium l.2.c.41.nu.6*1. obiter contrarium ſuſtinentem.

QVAERES XXII. An teneat profeſſio facta inter moniales ab hermaphrodito,etiam poſtquam erupit in virum.

32 ℞. *Diana p.5.trac.*14.*reſol.49.*ex Texeda non tenere,& probat,quia hermaphroditus in caſu propoſito non emiſit profeſſionem,niſi vt vera fœmina,nec Prælatus admiſit eius profeſſionem ſub alia ratione: conſtat autem valorem profeſſionis pendere ex intentione tam profitentis,quam admittentis;præterquamquod in Hiſpania,teſte ipſo Diana,ſic declaratum eſt in contingentia facti.Hoc tamen non facit,quin hermaphroditus validè poſſit profiteri in Conuentu monialium, ſi in ipſo præualeat ſexus fœmineus: idque ob dicta *cap.præcedenti ſect.*1.*q.*12.& quæ habet *Sanch.ſup.num.*41.dicens tamen hermaphroditum non eſse admittendum ad profeſſionem,neque in monaſterio ſexus in ipſo præualentis.

Quòd ſi hermaphrodito in virum erumpente modo dicto euaneſcit vinculum religioſæ profeſſionis, ſequitur illum non teneri tranſire ad religionem virorum,ſed poſſe manere in ſæculo,ac inire matrimonium, ac ſi profeſſionem non feciſset: patet tum quia actus agentium non extenduntur vltra intentionem illorum, *l. non omnis, ff. ſi certum petatur*; tum quia vota non obligant, eorum materia poſtea notabiliter mutata, vt tradunt communiter DD. apud *Sanch.l.3. mor. c.*18. quæ certè militant in caſu noſtro. ita *Diana ſup.* contra *Portellum de dub. regul. v. profeſsio hermaphroditi in addit. ad addit. num.* 9. mordicus ſuſtinentem eiuſmodi hermaphroditum in caſu propoſito debere eijci è Conuentu monialium, & teneri ſeruare in ſæculo vota eſsentialia profeſſionis eo modo, quo poterit. Cum *Diana* ſentit *Theſaurus p. 2. praxis v. religioſi c.* 12. citans pro ſe *Merlinum*: quamquam ſuſtinens ex *Andr. Laurentio l.2. hiſt. anatom. q.8. & Delrio l.2. diſquiſit. q.* 22. conuerſionem ſexus fœminei in maſculinum eſse naturaliter impoſſibilem ob rationem mox afferendam; conſequenter ſuſtineat probabile eſſe profeſſionem factam ab hermaphrodito inter moniales poſtea erumpente in virum irritam fuiſſe ab initio: quippe quæ re

vera

a eſt profeſſio viri inter moniales, quæ ſine dubio non tenet. probant
em allegati Doctores conuerſionem ſexus fœminei in maſculinum eſſe
uraliter impoſſibilem ex eo, quod genitalia maris, ac fœminæ differunt
na, ſtructura, neruorum numero, &c. ac proindè caſu, quo hermaphro-
is è ſexu fœmineo in ipſo præualente erumpat in virum, id inde proue-
quòd virilia, quæ ob defectum caloris, aut obſtaculum alicuius mem-
næ intus latebant, poſtea aucto calore, aut ex conatu aliquo, ſiue ex co-
a effracta membrana foras prodeunt. ita Theſaurus, addens tamen Sa-
m Pœnitentiariam de tali caſu conſultam nihil decernere voluiſſe: quod
ignum non eſse improbabilem ſententiam illorum, qui docent profeſ-
iem in tali caſu ab initio fuiſse validam.

QVÆRES XXIII. An Abbatiſsa validè recipiat profeſſionem no-
æ, ſi interueniat conſenſus ſui Conuentus, ac Ordinarius in exploranda
s voluntate iudicet eam eſſe indignam, ac nullo modo admittendam,
ue expreſsè prohibeat monialibus, ne eam admittant.

℞. Validè recipere, etſi illicitè, ſi moniales illius Conuentus ſint exem-
ab Ordinario: vel certè, ſi ei ſubſunt, prohibitio illa fiat ſine decreto
ante, & ijs verbis, quæ oſtendant ipſum nihilominus conſentire in ta-
admiſſionem. Moueor tum quia de iure communi admiſſio ad pro-
ionem non ſpectat ad Ordinarium, ſed ad Abbatiſsam, & ad Capitu-
, vt videre eſt apud *Tamburinum ſup. D.6.q.5.num.3.& Sanch. l.5. mor.c.
um.65.& 76.* tum quia exploratio voluntatis non eſt de valore profeſ-
is, vt conſtat ex dictis hic *q.2.§.verum tamen eſt,* & alioqui multa prohi-
tur, quæ facta tenent, dummodò prohibitioni non ſit annexum decre-
irritans; ſicut re vera non eſt annexum in præſenti caſu, vt patet ex
cil.Trid.ſeſſ.25.de regul. c.16. Verùm tamen eſt, quòd ſi Ordinarius poſt
loratam nouitiæ voluntatem conſtanter deponat illam eſse ſeductam,
coactam, & non liberè profiteri, vel non habere conditiones neceſsa-
ex regula monaſterij: tunc omninò audiendus eſset, & alioqui profeſ-
eſset nulla, ſi depoſitio eſset vera; & hoc, non quidem quòd Ordinarius
tradiceret, ſed quòd deeſsent libertas, & alia ſubſtantialia. Quod item
cederet in caſu, quo monaſterium ſubſit Ordinario, & is prohibeat di-
m admiſſionem cum decreto irritante, vel certè illis verbis, vt oſtendat
liter in eam non conſentire: ſic enim deeſset conſenſus Prælati mona-
ij, qui tamen requiritur ad valorem profeſſionis, vt oſtẽdemus *q.ſequen-*
ic mecum ſenſerunt *Io.de Lugo, Baldell. Sanctarell. Nald.* alijque viri docti
e per litteras conſulti.

QVAERES XXIV. An Abbatiſsa de conſenſu monialium validè
ipiat profeſſionem nouitiæ, ſi id ei expreſsè prohibeatur à proprio Præ-
).

℞. Non recipere validè, ſi Prælatus iuriſdictionem habeat in monaſte-
n (vt ſuppono) & ex cauſa rationabili prohibeat receptionem, ſiue cum

decreto irritante, ſiue ijs verbis, vt oſtendat ſe aliter in eam non conſentire. colligitur ex doctrina, quam tradit *Sanch.l.5.mor.c.4.num.*71. alijs relatis, Prælatum ſcilicet ſuperiorem poſſe in aliquo caſu præcipere Prælato locali, ne quem recipiat ad profeſſionem, idque cum decreto irritante; &, ſi communi bono conuentus expediret non admittere aliquam monialem, poſſe Prælatum illarum ſuſpendere poteſtatem admittendi tum ipſi Abbatiſſæ, tum conuentui, ita vt admiſſio eſſet irrita ex defectu poteſtatis in admittente: quæ duæ doctrinæ vtique probant Abbatiſſam non poſſe, neque de conſenſu conuentus, validè recipere profeſſionem nouitiæ contra expreſſam prohibitionem proprij Prælati modo ſupradicto factam: cùm ſic poteſtas admittendi in Abbatiſſa, & conuentu iam ſit ſuſpenſa, ideoque non poſſit exire in actum.

QVÆRES XXV. An Moniales cogi poſſint à proprio Prælato, vt inuitæ nouitiam recipiant ad profeſſionem.

35 ℞. Videri non poſſe, ſi ſint rationabiliter inuitæ. ducor ex doctrina, quã tradit idem *Sanch.ſup.num.*65. cum Lapo, Dominico, Franco, & alijs dicens, Epiſcopo iubente recipi monialem ad profeſſionem in conuentu ipſi ſubdito, non eſſe recipiendam, contradicente maiori parte conuentus; &, ſi Epiſcopus compellere velit, poſse appellari ad Superiorem: idque, ne aliàs iniuſtè priuentur iure ſibi competente contra textum *Inſtit. de his qui ſunt ſui* in fine, cum ſimilibus.

Dixi *ſi ſint rationabiliter inuitæ*, vt indicarem ſecùs dicendum in caſu, quo eſsent irrationabiliter inuitæ, & conſtet de iniuſtitia: idq; ob dicta à *Sanch. ſup.nu.*71. Epiſcopum videlicet, etſi nequeat ſolus creare moniales in Conuentu ſubdito; at, ſi penuriam monialium patiatur, & Conuentus monitus, aſſignato termino, nolit admittere, poſse illum ſupplere Conuentus conſenſum: quod eſt dicere Prelatum monialium poſſe eas cogere, vt recipiant aliquam nouitiam ad profeſſionem, ſi eam ſine ratione reijciant. Confirmatur ex eo quod moniales in tali caſu nouitiam reijcientes delinquunt: certum eſt autem eiuſmodi delictum, ſicut & cætera, ſubiacere correctioni Prælati, ne aliàs delicta maneant impunita. ita *Nald.Baldell.Sanctarell.* & alij à me per literas conſulti: contra quos ſentit *Io. de Lugo* item à me conſultus dicens ſe non audere concedere id, quod concedunt iſti Doctores; eò quòd conſenſus conuentus in caſu propoſito videatur eſſe de ſubſtantia profeſſionis, & conſequenter omninò neceſsariùs ad valorem illius: quod nos etiam concedimus, addentes in caſu propoſito videri adeſse dictum conſenſum hoc ipsò quòd Prælatus illum ſupplet iuxta doctrinam Sanchez paulò ante traditam, quæ non apparet cur in caſu præſenti admitti non poſſit, aut non debeat; præſertim, ſi monialium iniuſtitia facilè probari poſſit in foro externo.

QVÆRES XXVI. An Prælatus monialium poſſit per ſe recipere profeſſionem nouitiæ iniuſtè reiectæ à Conuentu, & ab Abbatiſsa

aliàs

is ſolita recipere profeſſionem ſuarum monialium.

℞. Videri poſse, ſtāte doctrina *praecedenti q.* allata ex *Sanch.* quamquam c in formula profeſſionis nomen Prælati exprimendum eſset loco nonis Abbatiſsæ, quod aliàs in ea ſolet exprimi. ita *Nald. Baldell. Sanctarell.* que à me conſulti, patetque ex dictis; ſi monuero nouitiam taliter pro-ntem nihilominus teneri ex voto obedire Abbatiſsæ: quippe quod obli- ad obediendum cuicunque legitimo Superiori, cuiuſmodi eſt ſine du- etiam Abbatiſsa.

QVÆRES XXVII. An moniales poſſint cogere Prælatum, aut batiſſam, vt recipiant profeſſionem nouitiæ ab ipſis capitulariter ad-ſsæ, ſi aliàs illam renuant recipere.

℞. Videri poſse (ſi conſtet illos iniuſtè repugnare admiſſioni) & qui-n recurrendo ad Prælatum ſuperiorem. colligitur ex *Sanch. ſup. num. 65.* ente in caſu ſimili licere appellare ad Superiorem. è contra non poſ-t Moniales cogi à Prelato, vt recipiant ad profeſſionem nouitiam ab ip-cognitam indignam: &, ſi cogantur, ei poſsunt reſiſtere recurrendo ad eriorem Prælatum; aliàs cogerentur facere contrà conſcientiam; quod omninò inconueniens.

QVAERES XXVIII. An, & qualiter Moniales poſſint reclama-contrà nullitatem propriæ profeſſionis vigore *Concilij Trid. ſeſſ. 25. c. 19. Regul.*

℞. Poſse: cùm Concilium dicat *Quicunque regularis*; & maſculinum con-at fœmininum; vt colligitur ex *c. ſi quis ſuadente v. ſi quis 17. q. 4.* præſer- concurrente identitate rationis. Verum tamen eſt Moniales, vt licitè ntur hoc indulto Concilij, debere tria ſeruare; videlicèt vt non depo-t habitum religioſum ante reclamationem; vt deducant cauſas nulli-s profeſſionis coram Ordinario, ſi ſint ei immediatè ſubiectæ; vel co- Ordinario, & Prælato regulari ſimul, ſi ſint exemptæ; vt reclament ſo- intrà quinquennium computandum à die profeſſionis. Quamquam, ſi nialis ex ignorantia nullitatis profeſſionis, aut alio impedimento intrà nquennium non reclament, poſſint reclamare etiam poſt quinquen-m; vt notant *Rodriq. to. 3. q. 17. art. 16.* & alij à nobis relati in *tract. de pro-c. 5. nu. 43.* vbi ex *Portello, & Barboſa* notauimus hodie, vt religioſus ad-tatur in tali caſu ad reclamandum, debere obtineri reſcriptum à Papa, ue practicari.

SECTIO II.

De Dote ſoluenda ante Monialium Profeſſionem.

QVid veniat nomine dotis.

Quo titulo dos recipienda, ne receptio ſit ſimoniaca.

41 *Recipi poteſt etiam à monaſterio diuite, idque ex conſuetudine, quæ multum poteſt.*
42 *Taxanda à Prælato monialium de iure antiquo.*
43 *Modò taxatur à Sacra Congregatione.*
44 *Quanta eſſe debeat.*
45 *Non poteſt recipi maior taxata.*
46 *Soluenda pro quacunque moniali, non tamen ſemper pro Conuerſis.*
47 *Traditur à patre.*
48 *Ex quibus bonis conſtitui poſſit.*
49 *In defectum patris à quo tradi debeat.*
50 *Pater eam tradit filiæ, ipſo inuito, ingredienti religionem.*
51 *Ea ſoluenda in profeſſione, & non ante.*
52 *Apud quem deponenda vſque ad emiſſionem profeſſionis.*
53 *De bonis monialis nouitiæ iuxta aliquos interdum conuentus recipit.*
54 *Alij id negant, & probant.*
55 *Proponitur ſententia Suarez.*
56 *Intuitu nouitiæ poſſunt alij dare Conuentui de ſuis bonis.*
57 *Excommunicantur dantes, & recipientes de bonis nouitiæ ante profeſſionem.*
58 *Ex amore Dei nouitia nequit dare Conuentui de ſuis bonis ante profeſſionem.*
59 *Conuentus recipit aliquid ſupra ſortem ob dilatam dotis ſolutionem.*
60 *Dos ſoluenda in pecunia.*
61 *De iure communi alienatur ſine ſolemnitate dos ordinaria monialium.*
62 *Interdum non recipitur quidquam ſupra ſortem ob dilatam dotis ſolutionem.*
63 *Quæ requirantur ad alienandam dotem prohibitam alienari.*
64 *Ea implicatur in monaſterij ædificio.*
65 *Non item in ſoluendis debitis, aut in extinguendo cenſu; etſi alij diſſentiant.*
66 *Item in parandis alimentis neceſſarijs, ſi breui tantundem pecuniæ implicandum in bonis immobilibus ſperetur probabiliter.*
67 *Remiſſio debiti grauantis monaſterium non datur, nec recipitur loco dotis.*
68 *Indebitè alienantes dotem puniuntur.*
69 *Translata moniali ad alium conuentum iuxta aliquos etiam transfertur.*
70 *Idque maximè in aliquo caſu.*
71 *Dos perpetuò acquiritur monaſterio.*
72 *Ea non ſoluta, monialis adhuc alenda à monaſterio.*
73 *Non item, ſi dos à fiſco rapiatur.*

QVÆRES I. Quid intelligatur hìc nomine dotis.

39 ℟. Quòd, ſicut nomine dotis, quæ ſolet ſolui marito, intelligitur id, quod datur à muliere proprio viro in ſuſtentationem, iuxta *l. ſi rem æſtimatam, ff. de iure dot.* (ſiue illud ſoluatur à patre mulieris, ſiue ab extraneo, *vt in §. accedit, l. vn. C. de rei vxor. acti.*) ſic nomine dotis, quæ pro moniali profeſſura

a ſolui conſueuit monaſterio, in quo fit profeſſio, intelligitur certa ſum-
pecuniæ taxata à legitimo Superiore, quæ dari ſolet monaſterio in ſu-
ıtationem monialis in eo profitentis; vnde iura decreuerunt Patrem te-
i conſtituere congruam dotem non ſolum filiæ nubenti, ſed etiam mo-
terium ingredienti; ſicut communiter notant Cannoniſtæ, & iuris ciui-
Doctores.

QVÆRES II. An, & quo titulo recipi poſſit dos pro admiſſione
ıialis ad profeſſionem religioſam abſque vitio ſimoniæ.

ɛ. Poſſe, & quidem etiamſi monaſterium, cui dos ſoluitur, ſit valdè opu-
ıum. ita *Miranda q.8.de monial.art.8. Laym.l.4.trac.10.c.vlt.nu.39. Tam-
de iure Abbatiſſ.D.5.q.3.nu.3.Diana p.3.trac.2.reſol.97.* alijque penes ip-
Et quidem quòd poſſit ſolui dos, abſque vitio ſimoniæ, probatur tum
ı, ſicut in matrimonio carnali poteſt attendi ratio Sacramenti, & onus
entandi coniugem, ac familiam, cuius intuitu exigitur dos à puella: ſic
ı matrimonio ſpirituali, nempe in profeſſione religioſa, conſiderari po-
ſtatus ſpiritualis, & onus alendi perſonam profitentem, quorum poſte-
eſt temporale, ac pretio æſtimabile: ſicut ergò in matrimonio carnali
pitur dos, immò & ex pacto exigitur, licèt pro Sacramento non poſſet
pi abſque ſimonia; ita & in præſenti caſu, cùm ſit par ratio. tum quia In-
. VIII. ad tollendum omnem ſcrupulum conceſſit Monialibus Ordinis
orum (quippequæ neſciunt diſcernere inter intentionem primariam,
cauſat ſimoniam, & ſecundariam, quæ excuſat à labe ſimoniæ) vt in re-
enda dote nunquam incurrant ſimoniam, niſi in caſu, quo paciſcantur
liquo dando, vel ſoluendo pro ingreſſu, aut recipiant inhabiles ex ſpe
endi aliquid. Quin etiam Clem. VII. teſte *Caſarub.in comp.v.moniales*, §.
(qui etiam refert *nu.16.* conceſſionem Innocentij VII. modò citatam)
ceſſit præfatis monialibus, quòd nullam incurrerent ſimoniam ex pa-
ıibus, ac conuentionibus, quas faciunt in receptione intrantium Ordi-
ipſarum ſuper dotibus recipiendarum pro congrua, ac ſufficienti ea-
ſuſtentatione.

Dixi, *& quidem etiamſi monaſterium, cui ſoluitur dos, ſit valdè opulentum*; vt
erem dotem in caſu propoſito poſſe recipi, ſiue monaſterium ſit inops
od omnes concedunt) ſiue ſit opulentum (quod negant aliqui cum *Ro-
to.2.q.48. art.2.* qui tamen poſtea ſe retractauit *in addit.ad ſumm. to.3.
4.num.8.*) & ratio eſt, quòd expedit monaſteria monialium habere ſuf-
ntes redditus, ne alioqui ipſis præbeatur anſa vagandi, & communi-
li cum ſæcularibus; vnde rarò accidet, vt non habeant probabilem ti-
m exigendi moderatam dotem, præſertim exiſtente de hoc diuturna
ſuetudine; idque, vt ſic ſecuriores ſint de ſufficientia reddituum, & præ-
a plures recipere poſſint moniales, quàm alioqui deberent. notat au-
Laym. vbi ſup. conſuetudinem diuturnam in huiuſmodi rebus faciliùs
oneſtare, quàm ſtatutum, eò quòd ſtatutum, vt aliquid detur in ingreſ-
ſu re-

ſu religionis in prima ſua origine exactionem quandam contineat; conſuetudo verò originem trahere potuerit voluntariam, ipſis ſcilicet ingredientibus in talem conſuetudinem ſpontè conſentientibus, ſicq; diuturni temporis progreſſu firmari.

QVAERES III. Ad quem ſpectet dotem monialium taxare.

42 ℟. Quod, ſicut ſpectat ad Principes temporales taxare dotem ſoluendam pro puellis matrimonio carnali copulandis, id exigente bono communi, vt oſtendit *Rodriq.ſup.q.48.a.3.* ſic & taxatio dotis ſoluendæ pro monialibus ſpirituale matrimonium per profeſſionem religioſam cum Chriſto contrahentibus dicenda eſt ſpectare ad Superiores ipſarum monialium: qui quantitatem dictę dotis debent deſſinire iuxta vniuſcuiuſq; Regni, Prouinciæ, aut loci conſuetudinem, valorem rerum concernentium victum, ac veſtitum, & aliarum concurrentium circunſtantiarum diſpoſitionem. ita *Rodriq.loco citato, Miranda ſup.a.8.Tambur.ſup.q.4.*& alij; inter quos Miranda notat præfatos Superiores monialium, inſcijs, immò & repugnantibus ipſis monialibus, ſimpliciter loquendo, poſſe immutare taxam dotis, eam in aliquo caſu diminuendo, ſi adſit iuſta cauſa id faciendi, & alioqui remaneat quantitas ſufficiens ad decentem ſuſtentationem monialis cum tali dote diminuta recipiendæ; quamuis regulariter id non expediat, immò potiùs conſultum ſit id facere de conſenſu ſaltem maioris, ac ſanioris partis monialium monaſterij, nempe Diſcretarum. idque ad vitandas tritas, ac importunas monialium querimonias. Probatur autem reſponſio tum ex dictis; tum quia taxatio dotis eſt res maximi momenti, ideoque non videtur relinquenda arbitrio fœminarum, quæ quantumuis in ſuo genere ſint prudentes, ſemper tamen ſunt fœminæ, .i. deficientes; imperfectæ, ac iudicij minùs ſufficientis (vt olim ſapienter effata eſt quædam Domina non minus prudentia, quàm generis nobilitate conſpicua fortè alludens ad id quod dicit *Plutarchus lib.de tranquillit. animæ*: vbi inducit virum prudentem ſic loquentem; *noueram mihi eſſe probam mulierem, ſed mulierem*) tum quia ſuppoſito vt certo quòd dos non poſſit recipi in pretium admiſſionis ad profeſſionem religioſam, abſque labe ſimoniæ, ſi ipſæ moniales præfatam dotem taxare deberent, non rarò exponerentur probabili periculo committendi ſimoniam, vt pote minùs benè ſcientes diſcernere inter pactionem dotis per modum pretij ingreſſus, & inter pactionem dotis per modum debitę ſuſtentationis. Vnde fit, vt taxatio dotis reſpectu monialium ſubditarum Ordinario aliàs ſpectaret ad ipſum Ordinarium, reſpectu verò exemptarum, ad Ordinarium, ac Prælatum regularem, ſaltem in multis locis.

Quòd ſi quæras, ad quem Superiorem in præſentia ſpectat præfata taxatio dotis, num ad Ordinarium loci, etiam reſpectum monialium exemptarum.

43 ℟. In præſentia id ſpectare ad Sacram Congregationem Epiſcoporum, ac Regularium, ſicque communiter modo obſeruari, vt mihi teſtatus eſt

Reue-

Reuerendiſs. Bonáfides Vicarius generalis Ferrariæ.

QVAERES IV. Qualis dos ſolui debeat pro vnaquaq; moniali proeſſura.

℞. Pro moniali quidem admittenda ad profeſſionem intra numerum ræfixum debere ſolui dotem ordinariam modo ſupradicto taxatam: pro ipranumeraria verò,& tertia ſorore recipienda, duplicatam; nomine dois duplicatæ intelligendo duplicatam ſummam illius pecuniæ, quæ ex ſtauto,ſeu conſuetudine ibi ſolet recipi pro admiſſione monialium intra nuerum præſcriptum:ita vt,ſi ſumma ordinaria ſit 200.aureorum, tunc ſolantur ſaltem 400. aurei,& non minùs; & hoc ex declaratione Sacræ Conregat. facta 5.Sept.1604.quæ 26.Aug.1616.(teſte *Gauanto in manu. Ep.v. onialium nouit.alimenta num.*8.*&* 9.) item declarauit non ſolum pro tertia rore moniali in eodem monaſterio intra numerum deſignatum ſoluenm eſſe dotem duplicatam, ſed etiam triplicatam pro quarta ſorore pente admitti in idem monaſterium;& quidem etiam cum hoc,quòd iſta in pitulo careat ſuffragio, quouſque alteram ex duabus primis eius ſororiis moriatur.Statuit è contra eadem Sacra Cõgregatio die 30.Sept.1616. dotibus recipiendis nullam differentiam admittendam eſſe inter puellas rrerias,quæ petunt admitti ad religionem,& inter aduenas:quod notauit *mbur.ſupra q.7. num.*5.*ex Gauanto.*

Addo ex *Tamburino ſup.q.*5.*nu.*4. quòd,ſi monaſterium monialium reci pro ingreſſu Nouitiæ dotem maiorem ea,quæ de facto fuit taxata:tene reſtituere illam quoad exceſſum,& ratio eſt,quòd iuxta indulta apoſto monialibus non permittitur quidquam recipi vltra taxam præſcriam, niſi quod offertur liberaliter abſque pacto expreſſo, aut tacito, ſeu eſumpto; cuiuſmodi vtique non eſt, quod in tali caſu ſolueretur nomine tis vltra taxam præſcriptam; ſi quidem talis exceſſus reputaretur ſimocus,vt aduertit *Rodriq.ſup.a.*6.inde probans exceſſum illum debere reſti quòd accepta ſimoniacè non poſſunt retineri,ſed debent reſtitui, ſicut tum eſt.

QVAERES V. An moniales,ſi velint, poſſint vnanimiter admittere uam Nouitiam ad profeſſionem abſque ſolutione debitę dotis,aut cerum ſolutione dotis minoris taxata.

℞. *Tambur.q.*7.*nu.*1.*ex Barboſa*; moniales quidem velatas non poſſe, debere admitti,ſiue intra,ſiue extra numerum, abſque dote (adde tu, cum dote minori ea,quæ eſt taxata,cùm ſit eadem ratio:) pro monias autem conuerſis non ſemper ſpectandam eſſe dotem, ſed interdum ſſitatē monaſterij:quod eſt dicere huiuſmodi moniales admitti poſſe, n abſque dote,ſi illarum opera neceſſaria ſit vſibus monaſterij; idque eclaratione Sacræ Congregat. facta 20. Maij 1596. quæ fuit non mi neceſſaria, quam prudens; maximè ad coercendam nimiam facilita monialium in recipiendis nouis monialibus, ſicque conſulendum bo-

no

no temporali monaſteriorum, quæ inde paterentur non vulgare detrimentum.

QVAERES VI. An, & ex quibus bonis teneatur pater conſtituere dotem taxatam filiæ ingredienti religionem.

47 ℞. Teneri, & quidem etiam ex bonis aliàs ſtrictiſſimè vinculatis; quæ, ſicut poſſunt diſtrahi pro dote deſcendentis à teſtatore ad contrahendum carnale matrimonium, ſic & poſſunt ad ingrediendum religionem: cum fauorabilior ſit ingreſſus religionis dote ad matrimonium temporale, iuxta *Authent. de ſanctis. Epiſc. §. ſed & hoc præſenti collat. 9.* ita *Sanch. l. 4. de matr. D. 26. num. 7. ex Baldo, Felin. Euerard. Auendano, & Menochio* quos citat, & ſequitur *Tambur. ſup. q. 2. nu. 3.* patetque ex dictis, ſi ſolùm probetur patrem teneri, ſiue iure obligationis, ſiue ex poteſtate Iudicis, dotare filiam in quãtitate neceſſaria ad debita alimenta, ſi aliunde ei non ſuppetant: ſi quidem alimenta, & dos in iure æquiparantur, valetq; optimè argumentum ab alimentis ad dotem: probatur autem ex *l. qui liberos, ff. de ritu nuptia. & l. fin. C. de dotis promiſſ.* in quibus iuribus habetur expreſsè patrem teneri conſtituere dotem Filiabus, quas in matrimonio collocat.

48 Dixi ſub initium reſponſionis, *& quidem etiam ex bonis aliàs ſtrictiſſimè vinculatis,* vt innuerem interdum poſſe diſtrahi bona arctiſſimo fidei commiſſo ſubiecta in ſubſidium, ad effectum conſtituendi dotem moniali pro ſpiritualibus nuptijs; ſi videlicet fidei commiſſum inſtitutum ſit ab vno ex aſcendentibus hæredis grauati: non item, ſi à collaterali, aut omninò extraneo, ſicut benè aduertit ex communi DD. ſententia noſter *Molina tr. 2. D. 648. num. 1.* qui, etſi loquatur de dote tradenda pro nuptijs carnalibus, idem tamen concederet etiam in noſtro caſu; cum militet par ratio, immò cauſa ſpiritualium nuptiarum ſit fauorabilior: probat autem *Molina* iſtam doctrinam ex varijs iuribus, quæ refert, indicans *num. 1.* dictam diſtractionem bonorum non permitti, ſi dos aliunde tradi poſſit ex bonis hæredis grauati.

Quis verò teneatur in defectum patris conſtituere dotem moniali.

49 ℞. Teneri illum, qui de iure teneretur conſtituere illi dotem ad matrimonium carnale contrahendum: ſiue is ſit mater, ſiue patruus, ſiue alius, prout tradunt DD. agentes de dote; eſt quippe par ratio de matrimonio ſpirituali, quod fit per ingreſſum religionis, ac de carnali; immò fauorabilior eſt cauſa religionis, vt iam dictum eſt.

Dubium eſſe poſſet, an pater teneatur dotare filiam ingredientem religionem contra ipſius voluntatem.

50 ℞. Teneri, & probatur tum quia filia nubens digno, abſque patris conſenſu, & dotis promiſſione, debet dotari à Patre iuxta communem ſententiam, apud *Ripam l. 1. num. 57. & 58. ff. ſoluto matrim.* ergò à fortiori dotanda erit, ſi ingrediatur religionem, quantumuis inuito Patre; tum quia pater in hoc caſu eſt irrationabiliter inuitus, cùm filia eligendo ſtatum religioſum

gioſum vtiliter, piè, & ſanctè ſuum peragat negotium: non ergò ea debet de bono opere lapidari, amittendo ius dotis aliàs ſibi debitæ; tum quia nō deſunt multi Doctores, apud *Sanch.l.1.de matr.D.34.nu.12.* aſſerentes, quod ſi Titio legentur ducenta, ſi vxorem duxerit, centum verò, ſi religionem ingrediatur, Titio ingredienti religionem debentur ducenta, eò quod conditio annexa tali legato tanquam aduerſa religioni ſit inualida (quòd tamen alij negant apud eundem *Sanch.num.13.* & probabiliùs iudicio ipſius) ergò multò magis ſoluenda eſt dos filiæ ingredienti religionem contra voluntatem patris, cum ea ſit debita ex iuſtitia, nō autem ex ſola liberalitate, a qua prouenit dictum legatum.

QVAERES VI. Quo tempore ſolui debeat dos pro moniali ingrediente religionem, num ante profeſſionem ſub initium nouitiatus, an in ipſa profeſſione, vel alio tempore.

51 ℞. Debere ſolui in ipſa profeſſione, non autem ante, cum id non ſolum prohibeatur in *Concilio Trid.ſeſſ.25.de regul.c.16.* ijs verbis: *Sed neq; ante profeſsionem, excepto victu, & veſtitu Nouitij, vel Nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocunque prętextu à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur: ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totum, vel maiorem partem ſubſtantię ſuæ monaſterium poſsideat, nec facilè, ſi diſceſſerit, recuperare poſsit*: ſed etiam multò expreſsiùs à Sacra Congregatione Cardinalium, quæ, teſte *Suar.to.4.de relig.tr.9.l.1.c.11.nu.4.* declarauit neq; dotem tribuendam eſſe monaſterio ante profeſſionem, ſed in depoſito retinendam; quamquam (ſubdit *Suar.*) ſi neceſſitas, vel aliqua maior commoditas ipſiuſmet nouitiæ intercederet, & iudicium, ac licentia Epiſcopi interueniret, poſſet (vt opinor) dos recipi à monaſterio, data certa cautione, & ſecuritate illam integrè, & ſine difficultate reſtituendi, ſi nouitia velit abire: ita enim ſatisfit intentioni Concilij; ſic ille, & non improbabilitet, ſaltem, quoad forum conſcientiæ.

52 Notat autem *Tambur.ſup.q.7.nu.3.* ex declaratione Sacræ Congregat. facta 15. Maij 1594. dotem puellæ, quæ ingreſſura eſt religionem, nullatenus debere relinqui penes conſanguineos illius, ſed antequam ſucipiat habitum regularem, deponendam eſſe penes aliquem diuitem campſarium; vel certè, ſi non adſit campſarius, apud aliquem mercatorem, aut alium virum fide, ac diuitijs idoneum, qui ſe obliget ad eam actu ſoluendam, quandocunque moniales illam petierint, & quidem abſque vlla exceptione, a c difficultate.

QVAERES VII. An, ſtante decreto Concilij Trid. relato q. præced. poſſint moniales ex bonis puellæ admittendæ ad religionem, ante eius profeſſionem aliquid recipere ſaltem titulo mutui, aut commodati.

53 ℞. *Emman. Rodriq.to.2.q.48.ar.5. Miranda ſup.art.9. Tambur. ſup.q.5. num.1.* & alij (à quibus non omninò diſſentit *Sanch.l.7.mor.c.5.num.24.*)

dicens

dicens ſe non audere damnare illorum ſententiam) & quidem non improbabiliter, moniales poſſe aliquid modo dicto recipere ex bonis puellæ abſque tranſgreſſione decreti Concilij Trid. ſi in tali receptione interueniant pignora,aut fideiuſſio ſufficientia:idque inde probant, quòd ſic ceſſat finis prohibitionis Concilij,qui eſt, ne aliàs nouitia cogatur manere in religione,etiam inuita ob difficultatem recuperandi,quod ex ſuis bonis datum eſt monaſterio titulo mutui,aut commodati.Verùm in praxi ſequenda eſt oppoſita ſententia, vt potè fauorabilior ſtatui religioſo, conformior menti Concilij Tridentini, & communior Doctorum, nempè *Suarez to.3.de relig. l.5.c.9.num.16. Sanchez loco citato,Velaſci de part.c.16.num.32.* aliorumque apud Tamburinum,nimirum moniales non poſſe ex bonis puellæ recipiendæ ad religionem quidquam recipere,neque titulo mutui,aut commodati, neque alio quouis titulo,ſeu quocunque prætextu, vt loquitur Concilium; quòd proinde(dicit *Suar.*) per verbum *tribuendi* intellexiſſe credendum eſt quamcunque actualem traditionem bonorum nouitij, per quam in poteſtatem,vſum,adminiſtrationem,aut etiam dominium religionis deueniant, non obſtante quacunque obligatione ea reddendi, ſi nouitius habitum dimittat.

54 Probatur autem hæc poſterior ſententia tum ex verbis illis,quibus vtitur Conc.in eo decreto,*quocunq; prætextu*,& infra *ne hoc vllo modo fiat*,quę ſatis clarè videntur excludere, etiam titulum mutui, ac commodati; tum quia eſtò verbum *tribuatur* ſumptum ſecundùm rigorem verborum importet actum diuerſum à datione facta per modum mutui,aut commodati;& aliàs lex odioſa (cuiuſmodi eſt decretum iſtud Concilij, debeat coarctari ad rigorem verborum, nihilominus tale decretum non videtur poſſe explicari, ita vt non comprehendat mutuum, & commodatum abſque eò quòd magna fraus committatur contra dictum decretum iuxta *l. non dubium C. de leg.* vbi dicitur: *Non dubium eſt in legem committere eum,qui verba legis amplexus contra legis nititur voluntatem* : cum tamen aliàs ſatis apertè conſtet mentem Concilij eſſe excludere quamcumq; dationem,etiam per modum mutui,& commodati,ſtante quòd non minus ex his,quàm ex alia largitione aliquo modo impeditur libertas nouitij: cùm etiam, dato pignore, aut præſtita fideiuſſione,poſſit nouitius retardari à libero receſsu religionis,ſiue ex timore non moleſtandi fideiuſſorem,exigendo fideiuſſionem datam; ſiue ex metu offendendi religioſos monaſterij,repetendo pignus ab illis depoſitum: vnde & ipſi parentes nouitij non audebunt compellere religionem ad ſoluendum,ſed in gratiam nouitij conniuebunt.

55 *Nonnulla quidem*(inquit *Suar.ſup.*) *veriſimilitudo eſſe poſſet, ſi in caſu propoſito bona mutuo darentur monaſterio,reſtituenda ante tempus profeſſionis;vt v.g. ad 5.vel 6.menſes: tunc enim non ſolùm in particulari caſu, ſed etiam per ſe, & ex vi talis actionis ceſſare videtur finis Concilij, nec videtur illa eſſe largitio ſimpliciter, etiam iuxta ſubiectam materiam,quia non conceduntur talia bona ſub ea*

tan-

tantùm conditione, niſi nouitius retrocedat, ſed vt reſtituantur ante profeſſionem, etiamſi ipſe perſeueret. Sed nihilominus (ſubdit Suar.) exiſtimo talem mutuationem eſſe alienam ab intentione Concilij, & non carere ſcrupulo, quia ſaltem retardare poteſt nouitium, ne ante ſolutum à religione debitum religionem dimittat, etiamſi id deſideret; item quia poſt acceptum tale mutuum facile eſt religioni ſolutionem differre ſpe retinendi nouitium: & è conuerſo difficile erit parentibus religionem compellere, vt ſoluat, ſed potiùs in gratiam nouitij conniuebunt. Sic Suar. ita concludens *quapropter ab omni actione huiuſmodi, vel ſpecie illius abſtinendum eſt.*

56 Concedit tamen *Suar.* (& à fortiori admittunt *Sanch. ſup. num.* 23. alijque qui ſentiunt cum *Rodriq.*) non agere contra decretum iſtud Concilij parentes, propinquos, & amicos nouitij, vel nouitiæ, ſi de ſuis proprijs bonis aliquid tribuere velint monaſterio in gratiam nouitij ad effectum, vt is beneuolentiùs tractetur, aut ſuſcipiatur; nam textus expreſsè dicit *de bonis eius* (id eſt nouitij) tuncque non habet locum ratio Concilij; cùm per hoc non minuatur libertas nouitij; quatenus ea bona ad ipſum non pertinent, neque ea ipſe poteſt, aut debet recuperare, ſicque ei non redditur difficilior egreſſus è religione, ſi voluerit redire ad ſæculum. Quamquam hæc doctrina non videatur admittenda omninò abſolutè, ſed cum limitatione, quam apponit *Sanch. vbi ſup.* nimirum, dummodò parentes ea bona nō dent monaſterio in dotem nouitiæ, eò quòd alioqui computanda eſſent in legitima ipſius nouitiæ; quod ſine dubio ex communiter accidentibus regulariter præſumi poterit, niſi parentes proteſtentur ea bona ſe dare omninò ex proprijs, aut non dare in dotem filiæ, nec computare in legitimam filij; quare ex doctrina *Suarez* poteſt inferri, parentibus fore ſemper licitum modo dicto dare bona monaſterio, quoties non habent bona propria filiorum: cùm in dubio cenſeri debeant ita contrahere, vt non delinquant, nec cenſeantur de legitimis filiorum quidquam diſponere.

57 Illud demum hìc benè monent *Sanch. num.* 26. *Suar. loco citato, Tambur. ſup. num.* 4. *Peyrin. de R. S. q.* 1. *c.* 29. & alij, quòd, cùm excommunicatio, quæ fertur in *Concilio Trid. vbi ſup.* contra dantes ex bonis nouitij aliquid monaſterio, excepto victu, ac veſtitu, ante profeſſionem, & contra id recipientes, feratur ſub his verbis: *Sub anathematis pœna*; quæ arguunt excommunicationem, non latæ ſententiæ (ſicut cenſent *Velaſc. & Rodriq.* allegati à *Sanchez*) ſed ferendam: proinde dicendum eſt in præſenti caſu non incurri excommunicationem ipsò factò, ſed tantùm per ſententiam Iudicis: quod non eſſet, ſi Concilium dixiſſet, *ſub anathematis pœna ipsò factò incurrenda*, aut aliud verbum æquiualens addidiſſet, vt tradunt DD. communiter ſuo loco.

Addit *Peyrin. ſup.* (& quidem meo iudicio non parum probabiliter) nouitium, ſi ſit ſui iuris, & non habeat parentes, nō poſſe in ingreſſu religionis præter victū, ac veſtitū donare quidquā monaſterio ex amore Dei, vnde retrahi poſſit ab egreſſu libero religionis: ſi quidem id expreſsè interdicitur in citato

tato

tato decreto Concilij Trid.ijs verbis: *ne quocunq; prætextu aliquid monaſterio tribuatur*; ſicut & ibi interdicitur, ne nouitius in ingreſſu religionis donet ſe ipſum,& omnia ſua bona monaſterio,vt olim fiebat: idque ex quadam declaratione Sacræ Congregationis,quam dicit *Peyrin.* de hoc in ſpecie fuiſſe factam.

QVAERES VIII. An monaſterium poſſit exigere, ac recipere aliquid ſupra ſortem dotis ratione damni emergentis, aut lucri ceſſantis ipſi prouenientis ex dilatione ipſius dotis ſoluendæ pro nouitia profeſſura.

59 ℞. Poſſe exigere,ac recipere damnum emergens, quod re vera ex dilatione dotis ipſi proueniat, proportionatum tamen ipſi dãno, & nullo modo excedens(& quidem etiam expreſsè paciſcendo de ſolutione dicti damni)non item lucrum ceſſans. ita *Rodriq. ſup.a.7. Miranda a.10. Tambur.q.6.* aliȷque & probatur ex eo,quod conuentio ſoluendi damnum emergens admittitur in omnibus contractibus, & ab omnibus approbatur vt licita, habetque locum in omnibus perſonis, cuiuſcunq; ſtatus, & conditionis ſint; cum omnes iure poſſint ſe ſeruare indemnes, dummodò in euitando damno non excedantur metæ iuris diuini,naturalis,aut etiam humani:è contra conuentio ſoluendi lucrum ceſſans non eſt àdeo generalis, ſed permittitur ſolùm mercatoribus,atq; negotiatoribus(idque cum certis conditionibus, quas Doctores aſſignant proprio loco:)vnde,cùm monialibus,& viris religioſis iure eccleſiaſtico ſit interdictum negotiari,vt oſtẽdemus infra *cap.7. q.26.num.31*.ij non poſſunt neque paciſci,neque recipere quidquam ratione lucri ceſſantis, cùm ipſis verè non ceſſet vllum lucrum, ſaltem licitum; quo pacto in *cap.fraternitas* 12.*q.2.* dicitur *Abſit, vt Eccleſia cum augmento recipiat, quod de terrenis rebus videtur amittere, & lucra damnis quærat*. Quæ doctrina fundatur in *c.ſalubriter de vſuris*, vbi Innoc. III. decidit Generum ad fructus poſſeſſionum,quæ ſibi à ſocero pro numerata dote pignore obligatæ ſunt, computandos in ſortem principalem non eſſe compellendum: cùm frequenter dotis fructus non ſufficiant ad onera matrimonij ſupportanda;vnde arguunt DD. communiter,apud *Couaru.l.3.var.c.1.nu.3.* maritum cum promiſſione dotis poſſe paciſci de certa quantitate ſibi quotannis ſoluenda vltra ſortem,dum non fuerit ſoluta dos: conſtat autem licere philoſophari à matrimonio carnali ad ſpirituale,quod fit per ingreſſum religionis: loquendo de ijs, in quibus inter ipſa concurrit paritas rationis, vt de facto concurrit in iſto caſu.

QVAERES IX. In quibus bonis debeat ſolui dos pro moniali profeſſura.

60 ℞. Debere ſolui in ære,ſeu pecunia,non autem in bonis ſtabilibus:qualia ſunt domus,agri,cenſus,& ſimilia:idque ex declaratione Sacræ Congregationis, quam refert *Gauant.in manu.Epiſc.v.monialium nouitiarum alimenta num.6. & Tambur.ſup.q.7.num.2.* & quidem iure optimo, cùm pecunia præſens ſit pluris æſtimabilis,ac vtilior,poſſitque commodiùs deſeruire oc-

cur-

currentibus monaſterij neceſſitatibus.

QVÆRES X. An, & quando poſſit alienari dos tradi ſolita monaſterio pro puella nouitia admittenda ad profeſſionem, ſtando in iure communi.

61 ℞. *Tambur.ſup.nu.6.* ex Gauanto,& Aldano Sacram Cardinalium Congregationem 6. Iunij 1615. declaraſse dotes Monialium, etiam Conuerſarum (vt vocant) intra præfixum numerum exiſtentium, emiſsa ab eis profeſſione, poſse expendi in vſus cõmunes monaſterij neceſsarios; monialium verò ſupernumerariarum dotes poſt illarum profeſſionem debere implicari in emptione bonorum ſtabilium fructiferorum: & hoc, vt ex fructibus inde prouenientibus eæ ſuſtentari valeant abſq; diſpendio monaſterij. Verùm in aliquibus locis vſus eſt in contrarium; & quidem etiam ex ſtatuto Prælatorum præcipientium dotes monialium, etiam receptarum intra numerum præſcriptum implicari in emptione bonorum ſtabilium; quod innuit *Rodriq.ſup.* dicens tamen id rarò executioni mandari punctualiter, ac rigorosè, eò quòd monaſteria adſtringantur præfatas dotes implicare in ſoluendis debitis, & cõparandis neceſsarijs ad ſuſtentationem monialium: inde ſe excuſantes, quòd neceſſitas non habet legem, *l.vnica,ff.de offic.proconſul.* & neceſſitatis cauſa multa ſunt permittenda, quæ aliàs non permitterentur, *c.ſi quis propter de furt.* mihi certè conſtat in aliquibus locis id non permitti, & meritò cum in argumentum trahi non debeant, quæ propter neceſſitatem aliquando conceſsa ſunt, *reg.78.de reg.iur.in 6.*

62 Vnum etiam hìc obiter moneo, quod item aduertit *Rodriq.ſup.* in caſu ſcilicet, in quo dos monialis implicatur in ſoluendis debitis, ſiue contractis, ſiue contrahendis, ſtatim ac recepta eſt, non poſse tunc recipi quidquam titulo damni emergentis (quod *q.*8. diximus, abſolutè loquendo, non eſse illicitum;) & ratio eſt, quòd in tali euentu nullum verè emergit damnum, quod debeat modo dicto reſarciri, ſicq; ceſsat ratio recipiendi aliquid ſupra ſortem principalem dotis debitæ monaſterio.

QVÆRES XI. An poſſit ſine debita ſolemnitate alienari dos, quæ traditur monaſterio pro moniali admittenda ſupra numerum taxatum.

63 ℞. Non poſse, ſi aliàs ſupponamus eam cadere ſub prohibitionem non alienandi bona eccleſiaſtica: quo modò verè cadit, ſtante decreto Sacræ Congreg. ſuperiùs allato. ita *Lezana tom.2.c.19.num.57.ex Bonacina,* & patet, quia dos monialis ſupernumerariæ conſiſtit in pecunia deſtinata ad emptionem rei fructiferæ immobilis; conſtat autem ex varijs iuribus pecuniam taliter deſtinatam non poſse alienari abſque debita ſolemnitate: ex alia parte hòc ipsò quòd pecunia data in dotem moniali implicatur in emenda re immobili fructifera, expenditur ad vſum illum, ad quem eſt deſtinata, ſicque ceſsat finis prohibitionis, cùm ea detur, vt de fructibus illius monialis admiſsa ſuſtentari valeat.

E Diffi-

Difficultas eſt, an dicta pecunia implicari poſsit in ædificando monaſterio, aut emenda domo contigua ipſi monaſterio ad eam inhabitandam.

64 ℟. Videri poſse, & quidem ſine licentia Sacræ Congregationis. colligitur ex *Peyrino in Formul. lit.B. c.*11. *num.*2. quatenus docet ſummam pecuniariam implicandam in annuis redditibus poſſe expendi tam in fabricanda domo, quàm in ea emenda (intellige, ſi monaſterium illa indigeat) patetque ex eo, quòd domus eſt ex natura ſua fructifera, dicique poteſt de facto fructificare; quatenus liberat monaſterium à ſoluendo prætio locationis domus, quam alioqui cogeretur conducere.

Maior difficultas eſt, an dicta dos monialium, inconſulta Sacra Congregatione, poſſit implicari in diſsoluendis debitis quotannis ſoluentibus intereſse, aut etiam in extinguendo annuo cenſu.

65 ℟. Quòd, licèt aliqui recentiores docti, ſecluſo Curiæ ſtylo, qui fortè obſtat, affirmantem ſententiam in vtroque caſu amplectantur vt probabilem: quia tamen valdè dubito, ne obſtet ſtylus Curiæ, & aliàs verſamur in re ad forum contentioſum facilè deducibili; ſaltem ad vitandos rumores, ac tricas, contraria ſententia videtur ſuſtinenda. probant autem recentiores illi dotem monialium poſse implicari in diſsoluendis debitis ſoluentibus intereſse, ex eo quòd, ſicut onerare monaſterium dictis debitis eſt alienare: ſic illud exonerare tali onere eſt acquirere; cùm contrariorum eadem ſit diſciplina: ſicq; videtur impleri mens legis prohibentis alienationem. Quòd verò pręfata dos expendi poſſit in extinguendo cenſu annuo, docet expreſſe Peyrinus loco ſupra citato adducens pro ſe Trimarchum, & poſſet probari ex ratione paulò ante allata. Dixi *in diſſoluendis debitis ſoluentibus intereſſe*, vt indicarem ſecus dicendum de debitis non ſoluentibus intereſse; in his enim ſoluendis non poteſt inſumi dos monialis: cùm ea extinguere non ſit acquirere, ſicut nec ea contrahere eſt alienare. pręterquamquod ſic aperiretur via alienandi bona eccleſiaſtica ſine ſolemnitate, & faciendi fraudem contra legem prohibitionis alienãdi, cùm huiuſmodi debita fieri poſſint ſine ſolemnitate, &, dato quòd liceret alienare abſque debita ſolemnitate ad ea extinguenda, paſſim fieri poſsent alienationes bonorum eccleſiaſticorum ad illa diſsoluenda: idque cum magno diſpendio monaſteriorum, quorum bono Summi Pontifices intenderunt conſulere, prohibendo alienationem bonorum eccleſiaſticorum. ita docti Neoterici à me conſulti, & ſatis probabiliter.

Dubitari hìc etiã poteſt, an moniales cenſeantur indebitè alienare, ſi pecuniam traditam in dotem alicuius monialis inſumant in emendis neceſſarijs ad victum, ac veſtitum monaſterij, eò quòd in præſentia non habeant occaſionem paratam illam implicandi, & alioqui ſint moraliter certæ ſe tantundem pecuniæ habituras ſtatim, ac occurrerit commoditas illam expendendi in emptione bonorum immobilium.

℟. Pro-

66 ℞. Probabile videri, quòd in tali caſu non cenſeantur alienare; & ratio eſt, quòd pecunia computatur inter bona, quæ recipiunt functionem, ſicq; non repugnat ſummam aliquam pecuniariã ſubſtituere loco alterius ſummæ obligatæ, nec in hoc propriè interuenit alienatio: maximè cùm in tali caſu ſaluetur finis intentus à Superiore in prohibenda alienatione bonorum eccleſiaſticorum, qui eſt conſulere indemnitati monaſteriorum, & in præſenti euentu habetur; quatenus loco pecuniæ obligatæ, quæ modo dicto diſtrahitur, ſubſtituitur alia non obligata (vt ſuppono) ſicque fit debita compenſatio. ita Magiſtri valdè docti conſulti.

Vtrum verò moniales poſſint admittere ad profeſſionem Nouitiam, cui datur in dotem non pecunia effectiua, ſed remiſſio cuiuſdam debiti pecuniarij correſpondentis quantitati dotis taxatæ, & ſoluendi à monaſterio parentibus Nouitiæ modò dicto admittendæ.

67 ℞. Quòd, quamuis ſpeculatiuè videri poſſit probabilis pars affirmans, cùm ſic dos ſoluatur in ære, & quæ implicari poſſit in emptione bonorum ſtabilium; practicè tamen amplectenda eſt pars negans, eò quod moraliter impoſſibile ſit moniales de facto deuenturas ad ſtatum, vt poſſint implicare ſummam illam pecuniæ aſſignatam in dotem, vt docet experientia.

QVAERES XII. An moniales alienantes dotem Nouitiæ ad profeſſionem recipiendæ incurrant pœnas latas contra alienantes bona eccleſiaſtica ſine debita ſolemnitate.

8 ℞. Incurrere; ſed de hoc infra *cap.7.q.24.& cap.8.q.18.*

QVAERES XIII. An tranſlata moniali de vno monaſterio ad aliud debeat transferri etiam dos tradita priori monaſterio.

℞. Aliquos cum *Socino, Baldo, Tapia, & Manuel. adductis à Sanch. l.7. mor. cap.32. num. 12.* ſuſtinere dotem in tali caſu debere transferri: & probant tum quia *l. ſi is qui ff. de iure dot.* dicitur ibi dos eſſe debere, vbi onera matrimonij ſunt: tum quia dos datur acceſſoriè ad perſonam, & ſub tacita conditione, *dum monialis in eo monaſterio perſtiterit*, ideoque cùm per legitimum tranſitum ad aliam religionem prior profeſſio diſſoluatur, ea reddenda erit, ſicut & redditur dos tradita viro ob carnale matrimonium, ſi hoc legitimè diſſoluatur. Oppoſitum tamen videtur ſuſtinendum, & de facto ſuſtinent *Sanch. vbi ſup. Rodriq. to.2. q.79. ar.2. Nau. comm.4. de Regul. 2. 24. Bonac. ... de clauſ. q.9. §.4. diffic.2. num.6. Tambur. ſup. D.21. q.7. num.2.* alijque penes ipſum; nimirum dotem traditam monaſterio non eſſe reddendam poſteriori monaſterio, ad quod monialis profeſſa legitimè tranſeat, idque ſiue poſterius monaſterium ſit eiuſdem, ſiue diuerſi Ordinis. probant tum quia dos non fuit data ſub conditione, *ſi monialis in eo monaſterio manſerit*, ſed ſolum ſub conditione, *ſi profeſſio ſequatur*; vnde, hac ſecuta, dos perpetuò manet illius monaſterij; tum quia poſterius monaſterium ſpontaneè admittens talem monialem (vt ſuppono) debet ſibi imputare hoc incom-

modum, quòd teneatur illam alere ſine dote; tum quia diuerſa eſt ratio de dote, quæ ſoluitur pro matrimonio carnali: hæc enim, diſſoluto matrimonio per mortẽ viri, aut mulieris, reſtitui debet, eò quòd pertineat ad virum ſolùm pro tempore matrimonij (intellige, niſi aliter diſponant peculiaria ſtatuta locorum:) at, diſſoluta profeſſione per mortem monialis, non reſtituitur dos parentibus illius, cùm eius dominium perpetuò tranſierit in monaſterium, in quo emiſſa fuit profeſſio.

70 Verum tamen eſt, quòd ſi poſterius monaſterium cogatur admittere dictam monialem, debet ei ſolui dos à priori monaſterio; cùm non ſoleant moniales admitti ſine dote, & in tali caſu imputari non poſſit poſteriori monaſterio voluntaria admiſſio dictæ monialis. ita citati Doctores, & patet tum ex dictis; tum ex *c. de lapſis 16. q. 6. & c. ſi quis rapuerint 27. q. 1. & Auth. de ſanctiſs. Epiſcop. §. penultim.* tum quia par non eſt, vt poſterius monaſterium, quod inuoluntariè recepit talem monialem, vltra hoc etiam patiatur iacturam alimentorum, ſicque addatur afflictio afflicto.

QVÆRES XIV. An dos, quæ datur monaſterio pro moniali admittenda, moriente ipſa moniali, maneat apud monaſterium, aut certè reddi debeat relictis aſcendentibus, vel deſcendentibus.

71 ℞. Manere perpetuò apud monaſterium; idque ex conſuetudine legitimè inducta, quæ eſt optima legum interpres: non enim alia ratio huius aſſignari poteſt, vt aduertit *Sanch. ſup. cap. 9. num. 23.* oſtendens id non poſſe oriri ex eo quòd monaſterio traditur dos in prætium alimentorum, quæ monaſterium debet ſuppeditare moniali: ſi quidem etiam in matrimonio carnali dos conſtituitur, & traditur viro ob onus, quod habet alendi vxorem, & ad alia onera matrimonij ſuſtentanda *l. pro oneribus, C. de iure dot.* & tamen, ſoluto matrimonio, dos non manet perpetuò apud virum, vt iam dictum eſt.

QVAERES XV. An monaſterium teneatur alere, ac retinere monialem, ſi huius parentes, aut alij non ſoluant dotem promiſſam, & conuentam.

72 ℞. Teneri, eſtò poſſit alimenta monialis exigere à parentibus illius, implorato iudicis officio. ita *Rodriq. to. 2. q. 48. art. 8.* ex Nauarro dicens, quòd, licèt in iudicio denegentur præfata alimenta, non ideò poteſt monialis eijci è monaſterio: quippe quæ, cùm ſit membrum monaſterij, ius habet, vt ex bonis illius etiam ipſa ſuſtentetur; vnde non currit paritas, quòd, ſicut vir non tenetur recipere vxorem, illamque alere, donec dos ei ſoluatur, immò & eam receptam poteſt expellere (pro vt poſt alios annotauit *Panormit. in cap. per veſtras de donat. inter vir. & vxor. num. 4.*) ſic & monaſterium poſſit eijcere monialem, quæ non ſoluit dotem; cum non deceat monialem degere extra clauſuram, & aliàs æquum ſit miniſtrantem ad altare viuere de altari; cum ſit dignus operarius mercede ſua.

An autem monaſterium teneatur alere monialem, cuius dos fuit rapta à fiſco ob delictum ipſius monialis, v.g. ob hæreſim.

℞. *Fagund. l.4. decal. cap.* 13. *num.* 24. alijs pluribus citatis non teneri, ſi monialis ſit extra monaſterium, & monaſterium nolit eam iterum recipere; probatque tum ex *l. pro oneribus, C. de iure dot. & l. dotis fructuum, ff. eodem*; tum quia non apparet, quo iure monaſterium teneatur illam alere: non enim tenetur ratione dotis, cùm iam fuerit rapta à fiſco, vt ſupponimus: non ratione ſeruitij, ac obſequij præſtiti monaſterio, cum non admittatur, & monaſterium verè non teneatur illam admittere, vt item ſupponimus.

SECTIO III.

De Velo Profeſſionis, nec non de Benedictione, ſeu Conſecratione Monialium.

74 *Quotuplex ſit velum monialium.*
75 *Ad quid detur.*
76 *Quod genus veli modò ſit in vſu.*
77 *Quæ requirantur ad recipiendum velum conſecrationis iuxta ius commune: & quæ ætas requiratur in moniali conſecranda.*
78 *Fœmina occultè corrupta, ſimpliciter loquendo, poteſt conſecrari.*
79 *An, & quando poſſit, ac debeat reijci à conſecratione.*
80 *Non conſecratur fœmina per vim corrupta.*
81 *Cõſecratur quæ contraxit, ſed non conſummauit matrimonium.*
82 *Item polluta per voluntariam ſeminis effuſionem, clauſtro manente integro.*
83 *Item quæ ante annos diſcretionis commiſit turpia.*
84 *Non item cognita in amentia, aut ebrietate, aut ſomno.*
85 *Conſecratur ea, cui ex cauſa ſanitatis fractum eſt clauſtrum.*
86 *Item cognita à viro præpoſterè; aut ſodomiticè à fœmina, etſi non ſemper.*
87 *Item polluta in ſomno.*
88 *Conſecratur nondum confirmata.*
89 *Conſecratio Monialium qualiter fiat.*
90 *Non reiteratur.*
91 *Cuius ſit conſecrare moniales ſolemniter.*
92 *Non fit conſecratio, niſi ſtatis temporibus: fieri autem poteſt in eccleſia exteriori monialium, niſi obſtet conſuetudo.*
93 *Per illam confertur gratia, & remittuntur venialia ex opere operantis.*
94 *Velum conſecrationis aufertur in pœnam.*
95 *Immò & ipſæ Moniales poſſunt ad tempus eo ſe priuare.*

QVAERES I. Quid hìc ſignificetur nomine Veli profeſſionis.

74 ℞. Quod cùm,teſte *Suar.tom.4.de relig.trac.9.l.1.c.11.num.5.* in monialibus attendi poſſit vſus multiplicis veli,nimirùm probationis(quod alij vocant receptionis) profeſſionis,conſecrationis,ordinationis, prælationis, & continentiæ: per velum profeſſionis hìc intelligitur velum, quod in actu profeſſionis religioſę imponi ſolet capiti monialis profitentis,cuiuſcunque ætatis,ac conditionis: velum probationis eſt, quod datur à principio nouitiæ,& ſolet eſſe album:velum profeſſionis eſt, quod datur in actu profeſſionis religioſæ cuicunque fœminæ profitenti, ſiue ea ſit virgo, ſiue vidua: velum conſecrationis eſt, quòd olim dabatur moniali poſt annum 25. ætatis iuxta *cap.placuit cauſa* 20.*q.*1. & quidem illi ſoli,quæ eſſet virgo, & haberet propoſitum ſeruandi virginitatem (ſed de hoc infrà:) velum ordinationis eſt, quo monialis ordinanda in Diaconiſſam aliàs decorabatur 40. ætatis anno iuxta *cap. Diaconiſſam* 27. *q.*1. idque vt poſſet inchoare horas in choro, & legere homilias (quod alijs monialibus non erat permiſſum:) velum prælationis eſt,quod anno ætatis 60.dabatur Abbatiſſis iuxta *cap. iuuenculas* 20. *q.* 1. tanquam in præmium antiquæ profeſſionis, & conuerſationis laudabilis,ac diuturnę,rerumque monaſterialium peritię;velum continentiæ eſt, quod viduis ſolùm imponitur vltra velum ipſis datum in profeſſione ex *cap.vidua* 27.*q.*1.ita *Miranda q.7. de monial.art.8.Rodriq.to.1.q.64.ar.1.Portel. de dub. regul. v. velum monialium num.1. Tambur. de iure Abbatiſſ. D.27.q.2.* & alij,inter quos *Maiolus l.1. de irregul. c.29.* addit aliam ſpeciem veli, quod vocat pœnitentiæ, & datur monialibus, quas vocant Conuertitas.

QVÆRES II. Ad quid detur velum moniali facienti profeſſionem religioſam,& quale ſit hoc velum.

75 ℞. Dari tum vt monialis profitens agnoſcat ſe vi religioſæ profeſſionis aſſumi in veram Chriſti ſponſam: ſi quidem apud veteres ſponſa, quando tradebatur viro,ſolebat velare caput: ſicque idem eſt viro tradi,ac nubere, ideſt velare caput:tum vt obſeruet conſilium Apoſtoli, 1.*Cor.*11. dicentis: *Omnis autem mulier orans, aut prophetans non velato capite deturpat caput ſuum:* tum vt ſic indicet ſe abrenunciare mundo, ac omnibus pompis eius, prorſus negligendo ornatum capitis, cui fœminæ alioqui ſolent adeò inſiſtere; tum vt oſtendat ſe per religioſam profeſſionem appræhendere ſtatum pœnitentiæ ſignificatæ in velo nigro, quale ſolet eſſe, quod imponitur moniali profitenti: quamuis aliqui putent olim fuiſſe purpurei coloris, id colligentes ex *S. Hieronymo Epiſt.* 8. *ad Demetriadem*; quod non admittit *Suar.tom.4.de relig.trac.9.l.1.c.11.num.5.*

QVÆRES III. An modò ſint in vſu hæ omnes ſpecies veli monacalis, & quæ.

76 ℞. Non eſſe omnes, cum iam abierint in deuſum velum prælationis, & velum ordinationis (vt notauit *Suar.num.*15.) immò & velum continentiæ.

de

de velo autem conſecrationis(de quo hìc aliqua dicenda ſunt) refert *Barboſa l.1.de iure eccl.c.44.num.21.* Sacram Congregationem 5.Decemb.1597. declaraſſe,quòd,licèt non ſit in vſu,ſicubi tamen eſt in vſu, poteſt, ac debet concedi;non tamen Monialibus Ordinum Mendicantium,vt eadem Sacra Congregatio declarauit 30.Sept.1616.

QVÆRES IV. Quæ requirantur in moniali,vt licitè poſſit recipere velum conſecrationis.

77 ℟. Requiri, vt ſit virgo, vt expleuerit 25. annum, vt non ſit ex Ordine Mendicantium, vt ſit profeſsa in Ordine approbato. & quidem quòd debeat eſſe virgo,habetur in *c.deuotis 20.q.1.* vbi Gelaſius Papa,ait *Viduas velare Pontificum nullus attentet*, necnon in Concilio Triburienſi *c.25.* & Rothomagenſi *can.9.* relatis à *Suar.ſup.nu.6.* addente huiuſmodi decreta non debere ſic intelligi, vt nullum velum viduis imponi poſſit, ac ſi eſſent incapaces religioſæ profeſſionis(quòd eſt falſum,& repugnat alijs decretis) ſed debere intelligi de velo conſecrationis. Quòd verò debeat expleuiſse 25. ætatis annum,habetur clarè in Pontificali *rubrica de conſecrat. virginum*, & decidit Sacra Congregatio,apud *Tamburinum ſup.q.3.*(quidquid alij dicant apud eundem Tamburinum putantes de vniuerſali conſuetudine moniales poſse conſecrari ante 25.ætatis annum.)Quòd denique debeat eſſe ex Ordine non Mendicantium, conſtat ex dictis *q. præced.* Solùm moneo, quòd ſpectat ad ætatem monialis conſecrandæ,magnam in Eccleſia extitiſſæ varietatem;nam in Concilio Romano ſub Sylueſtro *c.10.*ſignificatur non eſſe ſacrandam virginem vſque ad ætatem annorum 72.in quibus probet ſuã caſtitatem:*S.Greg.l.3.ep.11.* ſexagenariam voluit eſſe virginem conſecrandam:in Concilio Carthagin.3.*can.4.*alijſque Concilijs relatis à Tamburino ſolùm poſtulatur ætas 25.annorum,ſicut & in *c.placuit 20.q.1.* quod ſic habet: *Placuit vt ante 25. annum ætatis neque Diaconi ordinentur, nec virgines conſecrentur.*

QVÆRES V. An fœmina occultè corrupta, cùm à parte rei non ſit virgo,poſſit nihilominus recipere velum conſecrationis.

78 ℟. Quòd,licèt aliqui cum *S.Thom.in 4.d.38. q.1.art.5. ad 5.* abſolutè ſuſtineant partem negantem,ea ducti ratione,quòd propter vitandum ſcandalum non debent eccleſiæ Sacramenta, vel Sacramentalia variari; alij tamen probabilem putant partem affirmantem, & quidem etiam in caſu, quo talis monialis petat conſecrari nullam habens neceſſitatem huiuſmodi conſecrationis ad euitandum periculum infamię.probant,quia iura non imponunt hoc impedimentum tanquam pœnam,aut irregularitatem ipſo iure incurrendam, ſed præcipiunt Prælatis, ne conſecrent fœminam corruptam:ſicque,quamdiu res eſt occulta,non tenetur fœmina ſe abſtinere,ſed poteſt in exteriori foro ſe gerere, ſicut in communi opinione habetur. ita *Suar.* in terminis *ſup.nu.11.* idemque planè ſupponunt S.Tho. loco ſupracitato, alijque Doctores, qui aſſerunt dictam fœminam in propoſito caſu

poſſe conſecrari, mutato nomine virginitatis in nomen caſtitatis; quod tamen notat *Suar.nu.*8. non eſſe neceſſarium ad vitandum mendacium, quod committeretur in tali forma conſecrationis: illud enim mendacium non eſset formale mendacium, ſed potiùs materialis diſſimulatio, aut occultatio facta ex iuſta cauſa ad vitandam infamiam proximi: illudque ipſum, quod fieret, haberet ſuum vſum proprium licitum, ac bonum, & poſſet habere ſignificationem veram, nimirum ſanctificationis, & oblationis illius perſonæ, quę ad diuinum cultum, ac perpetuam continentiam ex tunc Deo dicaretur: alia verò falſa ſignificatio, quæ ab alijs concipi poſſet, non eſſet intenta, ideoque nullum in tali caſu apparet mendacium.

Difficultas eſt an Prælatus, ad quem accedit præfata monialis occultè corrupta, vt recipiat velum conſecrationis, poſſit, & debeat illam repellere, ſi notitiam habeat lapſus, vel certè teneatur illam conſecrare.

79 ℞. Cum diſtinctione, vel Prælatus notitiam illam habet ex confeſſione Sacramētali: & ſic nec poteſt, nec tenetur dictam monialem repellere, cùm id non poſſit fieri abſque violatione ſigilli confeſſionis; vel habet eam notitiam extra Sacramentum per ſecretam reuelationem monialis: & ſic non tenetur repellere, cùm ius commune non obliget ad iudicādum de re adeo occulta, ſiue ad operandum ex ſcientia adeò priuata, ac occulta, præſertim cùm periculo ſcandali; poſſet tamen ſe ſubtrahere ab illa conſecranda, ſe excuſando ab illo munere, vel alio colore monialē præfatam non recipiendo ad profeſſionem (quod eſt illum non teneri eam conſecrare, per ſe loquendo, & ex lege iuſtitiæ, modò id non cedat in infamiam monialis, aut præiudicium boni ſpiritualis illius) vel denique Prælatus eam notitiam habet aliunde, & quidem moraliter certam: & ſic, cùm res non ſit adeo occulta, poſſet Prælatus dictam monialem non conſecrare, ſemper tamen conſulendo illius famæ, quantùm fieri poteſt. ita *Suar.ſup.num.*10.

QVAERES VI. An monialis, quæ per violentiam, & ſine ſua culpa fuit corrupta, ſit capax veli conſecrationis.

80 ℞. Non eſſe. ita *S.Thomas ſup.ad* 4. alijque communiter cum eo, & probatur tum ex *S.Auguſt. lib. de bono coniugali c.*18. qui dicit: *Etiamſi violenta corruptio virginis baptiſmum antecedat, non poteſt, etiam poſt baptiſmum, inter virgines conſecrari*; tum quia in conſecratione Virginum non attenditur, an culpa præceſſerit, ſed an ſubſiſtat virginitas, etiam corporalis, ſeu materialis, quæ ſic per ipſam conſecrationem ſignificatur, ſpeciali honore afficitur, ac repræſentat integritatem Eccleſiæ triumphantis, vt ait *Gloſſa in cap.acutiùs d.*26. tum quia amiſſio virginitatis, etiam materialis, importat veluti quandam irregularitatem, quæ, licèt contrahatur ſine peccato, impedit talem conſecrationem.

QVAERES VII. An monialis recipere poſſit velum conſecrationis, ſi ingrediatur religionem poſt contractum matrimonium ratum, non tamen conſummatum.

℞. Poſſe,

81 ℞. Poſſe,& patet,quia, eſtò illa dici poſſit vidua,& viduæ conſecrari nequeant,*cap.vidua* 20.*q*.1. iſta tamen,cùm ſit ita vidua, vt verè ſit virgo,non compræhenditur ſub dicto iure; quippe quod loquitur de viduis corruptis, & quæ non ſunt amplius virgines. ita *Tamb.ſup.D.*27.*q*.3. pro ſe adducens, *c.Valentino d.*34.*& c.debitum de bigamia.*

QVÆRES VIII. An poſſit conſecrari monialis, quæ per voluntariam ſeminis effuſionem polluta eſt, integro tamen remanente clauſtro.

82 ℞. Videri probabile,quòd poſſit,& probatur tum quia Eccleſia ad recipiendum velum conſecrationis ſolùm requirit integritatem carnis, ſicque in Romano Pontificali,vbi agitur de iſta cōſecratione, non dicitur monialem debere interrogari de aliqua contaminatione, ſed de vita,conſcientia, ac integritate: in præſenti autem caſu ſaluatur integritas carnis: tum quia talis monialis, licèt non ſit virgo coram Deo,neque habitura ſit aureolam, apud homines, tamen virgò cenſetur in foro externo hòc ipsò quòd virginale clauſtrum ſeruat illæſum, & (vt loquitur *Caiet. v. virginum conſecratio*) eſt virgo,non virtute,ſed ſtatu: quod vtique ſufficit ad hoc, vt ſit capax veli conſecrationis. ita *Leſſ.l.*4.*c.*2.*num.*120.*Sà v.conſecratio num.6.Sylu.v.conſecratio virginum nu.*2. alijque quos refert *Tambur.ſup.q*.4. addens monialem in caſu propoſito poſſe conſecrari,etiamſi modo dicto fuerit polluta,etiam accedente contactu externo.Quod certè non admitterent Doctores citati ab eodem Tamburino ſuſtinente cum S.Thoma ſupra,monialem reijciendam eſſe à conſecratione,ſi ex vehementi cogitatione, concurrente calore naturali,voluntariè ſemen effunderet:idque,etſi carnis integritas in ea ſeruaretur illæſa, & clauſtrum pudoris integrum: qua de re *Nau. l.*3. *de regul. conſ.*4.

QVÆRES IX. An poſſit conſecrari monialis, quæ ante annos diſcretionis commiſit aliquem actum turpem contra caſtitatem.

83 ℞. *Tambur.ſup.ex Roſella v.virginitas,& Leſſio num.*121.poſſe conſecrari, probatque ex eo quòd, cùm præ defectu ætatis non inſit puellæ poteſtas ſeminandi, ea per nullum actum turpem amittere poteſt corporis integritatem, ſicque adhuc remanet virgo modo ſuperiùs explicato; dicit tamen Leſſius contrarium fortè verius eſſe, ſi in puella adſit vſus rationis perfectus:quod etiam alij putant eſse ſatis probabile.

QVÆRES X. An poſſit conſecrari puella, quæ in ſomno, amentia, aut ebrietate fuit carnaliter cognita.

84 ℞. Non poſſe,& patet ex dictis *q.6.*

QVÆRES XI. An poſſit conferri velum conſecrationis moniali, cui iuxta medicinæ artem ad ſanitatem tuendam fuit fractum clauſtrum virginale.

85 ℞. *Tambur.ſup. ex S.Thom. & Maiolo* poſse, probatque quia ſic nullum illatum eſt præiudicium virginitati, ac proinde non adeſt ratio, cur ipſi dene-

denegetur velum conſecrationis,quod dari ſolet in præmium virginitatis:ſi quidem fractio clauſtri virginalis, quæ hic interuenit, non opponitur integritati corporis,quam diximus ſupra requiri ad conſecrationem:hæc enim conſiſtit in eo, quòd clauſtrum virginale non frangatur per actum libidinoſum.

QVÆRES XII. An poſſit conſecrari monialis, quæ vel fuit carnaliter cognita à viro in vaſe præpoſtero;vel ſodomiticè à fœmina.

86 ℞. Poſſe,& probatur ex eo quòd, quamuis iuxta modò dicenda per tales actus obſcœnos probabile ſit amitti virginitatem, étſi per accidens(v.g. ob debilitatem naturæ,aut ratione morbi)non ſequatur pollutio; integrum tamen manet clauſtrum monialis,ſicque ea eſt capax conſecrationis, cùm ad illam requiratur, & ſufficiat ſola clauſtri integritas, vt oſtendimus *q.8.* Et quidem quòd præfati actus obſcœni,etiam ſecluſa pollutione, ſufficiant ad amittendam virginitatem,patet,quia ad hoc ſufficit,vt ij ordinentur ad pollutionem, & ex ſe ſint apti ad illam efficiendam in tali ætate, ſicut aduertit *Leſſius loco ſupra citato,ex Roſella v.virgin.& Caietano in ſumma v.eod.* dicens non videri dubium,quin per ſodomiam deperdatur illa carnis puritas,quam poſtulat virginitas,etiamſi fortaſſe non adſit pollutio:quia actus ille ob eam cauſam fit,& eſt ex ſe ſufficiens ad hoc in tali ætate. Reſponſio tamen hæc non procedit in caſu, quo monialis ſodomiticè cognita fuiſſet ab alia fœmina medio aliquo inſtrumento, ſiue ligneo, ſiue vitreo in vaſe naturali, ita vt clauſtrum fuiſſet fractum: tunc enim monialis ſic cognita non poſſet conſecrari,vtpote carens integritate carnis, quam diximus requiri ad conſecrationem: quod idem procederet in caſu, quo monialis in vaſe naturali fuiſſet cognita ab alia fœmina habente nimphium magnum in vulua, .i. carunculam quandam ſic excreſcentem,vt erigatur ad modum virgæ virilis, ſicque excitet ad coitum, reddatque fœminam potentem ad deflorandā aliam fœminam,etiam nullo adhibito inſtrumento; vt notauit *Decian.l.8.criminal.c.7.num.*28. addens Aegyptios omnibus virginibus dictam carunculam præcidere ſolitos,ne,ea excreſcente,illis poſtea præberetur occaſio abutendi alijs fœminis. Immò addo aſſertionem procedere etiam in caſu,quo monialis ſe ipſa,medio aliquo inſtrumento,aut digitis ſibi clauſtrum integritatis violaſſet,cùm ſit eadem ratio,vt patet.

QVAERES XIII. An conſecrari poſſint monialis, quæ in ſomno paſſa eſt pollutionem.

87 ℞. Poſſe,ſiue pollutio fuerit inuoluntaria,ſiue voluntaria,ſaltem in cauſa,procurata ſcilicet in vigilia. & ratio eſt, quòd iuxta dicta q. præcedenti ad hoc vt monialis licitè poſſit conſecrari, ſufficit illam retinere carnis ſuæ integritatem; hæc autem retinetur,quamdiu clauſtrum fœminæ manet integrum: quod vtique verificatur in præſenti caſu,vt ſuppono, etſi aliàs per talem pollutionem deperdatur virginitas modò ſuperiùs explicato.

QVAERES XIV. An monialis poſſit ſolemniter conſecrari, eſtò

nondum

nondum receperit ſacramentum Confirmationis.

8 ℞. Poſſe, cùm nullum extet ius, quo prohibeatur dari velum conſecrationis moniali nondum confirmatæ, ſicut notauit *Tambur. ſup.q.3.num.2.* monens tamen Epiſcopos regulariter debere curare, vt confirmentur virgines, priuſquam ſolemniter conſecrentur; ſi enim omnis fidelis debet confirmari, vt plenè chriſtianus inueniatur, *c. omnes de conſecrat.d.5.* à fortiori debent id facere, quæ debent deſponſari, & conſecrari ſponſo Chriſto.

QVAERES XV. Qualiter fiat conſecratio monialium.

89 ℞. Fieri cum quibuſdam benedictionibus, ac cæremonijs, quæ habentur in Pontificali Romano, & latè proponuntur à *Tamburino vbi ſupra q.26.* per totum.

QVÆRES XVI. An ſolemnis conſecratio monialium poſſit reiterari.

90 ℞. Non poſſe. ita *Miranda q.7.de monial.ar.7.* & probatur tum quia Abbates ſemel benedicti, ſi poſtea eligantur ad aliam abbatiam, non debent iterum benedici ex *Rodriq.to.1.q.12.ar.3. Azor.to.1.l.12.c.20.q.4.* & alijs relatis à *Tambur. ſup.q.8.* tum quia coniuges, ſi ſemel acceperunt benedictionem nuptialem, non ſolent iterum benedici, *c.3. de ſecund. nupt.* ergò à ſimili nec debet iterari virginum conſecratio.

QVÆRES XVII. Ad quem ſpectet ſolemnis conſecratio monialium.

91 ℞. Iure communi ſpectare ad ſolum Epiſcopum, eumq; conſecratum. ita *Suar. ſup. num.12.* alijque relati à *Tamburino q.5.nu.1.* & probatur tum ex *cap. deuotis 20.q.1.* quod ſolet ad hoc communiter allegari: tum quia in alijs decretis, in quibus fit mentio miniſtri huius conſecrationis, ſolus nominatur Epiſcopus: tum quia in Romano Pontificali idem ſupponitur in titulo huius conſecrationis; tum quia huiuſmodi conſecratio eſt ſpiritualis quædam deſponſatio cum Chriſto, per quam repræſentatur deſponſatio ipſius Chriſti cum Eccleſia, quoad illius incorruptionem: ideoq; decet ſolum Epiſcopum, cui cura Eccleſiæ committitur, virgines deſponſare velando, non ſibi, ſed Chriſto, quaſi ſponſi paranymphum. Vnde fit, vt, quamuis iſta conſecratio per Papam committi poſſit ſimplici Presbytero, non tamen cenſeatur commiſſa per ſolam iuriſdictionem Epiſcopalem; cum ea ſit actus ordinis, & non tantùm iuriſdictionis, ac proinde neque Epiſcopo ſolùm electo, & confirmato competat, & multò minus Prouincialibus religionum, aut alijs ſimilibus Prælatis inferioribus habentibus iuriſdictionem Epiſcopalem; niſi ſpeciali priuilegio pontificio id eis conceſſum ſit. Quò modo *Tambur. num.8.* refert Generalem Ordinis tam Vallumbroſani, quam Camaldulenſis ſolere à tempore immemorabili conſecrare moniales ſibi ſubditas, id ipſum approbantibus Sede Apoſtolica, & Sacra Congregatione rituum; cuius declarationem de hoc factam ſub die 1. Iulij 1601. adducit *Tambur.* his verbis: *Moniales conſecrare, ſi ſpectet ex priuilegio ad Superiores regulares,*

gulares, debent ſeruari in earum conſecratione omnes cæremoniæ, quæ in conſecratione virginum ab Epiſcopo faciendæ præſcribuntur.

QVAERES XVIII. Quo tempore, & loco fieri debeat conſecratio monialium.

92 ℞. Quod, quidem ſpectat ad tempus, non debere fieri, niſi temporibus, à iure ſtatutis, vt habetur in *cap. deuotis* ſæpiùs citato, & *c. virgines* 20.*q.*1. vbi prohibentur virgines conſecrari, niſi in Epiphania Domini, aut in Albis paſchalibus (.i. intra hebdomadam Paſchæ reſurrectionis, vt Gloſſa exponit, licèt alia litera habeat in Sabbatho Paſchæ) vel etiam in natalitijs Apoſtolorum; quamquam in Concilio Lateran. prout habetur in *c.*1.*de temp. ordinat.* conceſſum ſit, vt omnibus diebus dominicis liceat conſecrare virgines, & hoc ipſum conſuetudo extenderit etiam ad alias ſolemnes feſtiuitates, vt notauit *Turrecrem. in cit. cap. deuotis q.*4. vnde in hoc conſulenda, & ſeruanda eſt conſuetudo. Quòd autem ſpectat ad locum, in quo fieri debet monialium conſecratio, Sacra Congregatio rituum 27. Iulij 1627. decreuit illam fieri poſſe in Eccleſia exteriori, referente *Tamburino q.6.* qui tamen addit in aliquibus locis ex iuſtis, ac rationabilibus cauſis ex reſcripto eiuſdem Sacrę Congregat. inductum fuiſſe, quòd monialis conſecranda nequaquam egrediatur è clauſura, ſed conſecretur in Eccleſia interiori à Prælato exiſtente ad feneſtellas. Quod autem diximus conſecrationem monialium non poſſe fieri, niſi ſtatutis temporibus, intelligendum eſt, ſecluſa neceſſitate, ac imminente aliqua infirmitate mortali: quo caſu poſſet fieri conſecratio quocunque die, vt benè aduertit *Suar. num.*13.*ex cap. virgines* 20.*q.*1.

QVAERES XIX. An conſecratio monialium conferat gratiam, remittatque peccata venialia, & quo modo.

93 ℞. Conferre gratiam, & remmittere peccata venialia, non quidem ex opere operato (aliàs enim conſecratio eſſet Sacramētum, quod eſt falſum) ſed ex opere operantis, ſicut euenit in quocunque bono opere. ita *Suar. ſup. num.*14. monens quòd, licèt concurrēte iſta conſecratione vnà cum ſolemni profeſſione monialis (quod poteſt fieri) dicta conſecratio vi profeſſionis, tanquam nobiliſſimi actus participet aliquam maiorem vim obtinēdi gratiam, aut remiſſionem pœnarum: ſi tamen conſecratio fiat ſeparatim, eò quòd detur Virgini iam profeſſæ, non eſt tanta ratio, aut fundamentum alicuius extraordinarij effectus; cùm in tali actu non inſit tanta excellentia perfectionis, & ſola ſignificatio non ſufficiat, cùm non ſit Sacramentum.

QVAERES XX. An monialis poſſit priuari vſu veli profeſſionis in pœnam alicuius delicti commiſſi, ſaltem ad tempus.

94 ℞. Poſſe, patetque tum ex praxi Prælatorum, qui interdum imponunt monialibus talem pœnam: tum quia id nullo iure conſtat eſſe prohibitum, ideoq; præſumi poteſt conceſſum.

Vtrum verò ipſę moniales poſſint, ſaltem pro certo tempore, ſe priuare vſu veli profeſſionis, aut conſecrationis, ſiue ad ſui humiliationem, ſiue ad

alium

alium effectum, etiam minùs neceſſarium.

95 ℞. Poſſe, dummodò interueniat licentia Superiorum, ſaltem tacita, ac interpretatiua, & patet tum quia nullum extat ius in contrarium, quod ego ſciam; tum quia id ſuadet praxis monialium, quæ interdum ſolent deponere velum profeſſionis ad repræſentandas varias perſonas in ſcena, & quidem ſcientibus, ac tacentibus Prælatis.

CAPVT IV.

De Votis Paupertatis, Caſtitatis, ac Obedientiæ, ad quæ tenentur Moniales vi Profeſſionis.

QVoniam moniales vi profeſſionis religioſæ, quam emittunt, principaliter obligantur ad 3. vota ſubſtantialia religionis, nimirum paupertatis, caſtitatis, ac obedientiæ: par eſt, vt, explicatis in præcedenti cap. ijs, quæ pertinent ad profeſſionem religioſam, agamus in præſenti cap. de ipſiſmet Votis. Caput diuidemus in tres ſectiones, in quarum 1. agemus de voto Paupertatis, in 2. de voto Caſtitatis, in 3. de voto Obedientiæ; ſicq; totum caput expediemus.

SECTIO I.

De Voto Paupertatis ad quam tenentur Moniales.

1 *QVæ paupertas ſit accommodatior ſtatui Monialium.*
2 *Ad quid obliget votum paupertatis.*
3 *Moniales poſſunt retinere annuos redditus, ſed non excedentes.*
4 *Quid de hoc ſtatuerit Concilium Trid.*
5 *Moniales de rigore iuris debent ſeruare vitam communem.*
6 *Non tamen de conſuetudine ex iuſtis cauſis tolerata.*
7 *Vita communis vtiliſſima religioſis, & ſuadetur Monialibus.*
8 *Eæ aſtringi poſſunt ad eam amplectendam, ſi aliàs neceſſaria illis ſuppeditentur.*
9 *Non poſſunt habere quidquam ad vſum irreuocabilem.*
10 *Non poteſt licitè auferri, quod ijs legitimè conceſſum eſt.*
11 *Et quidem nec à ſucceſſore concedentis: item recipiunt rem ea lege, vt illæ ſolæ ea vtantur; ſed non debet id permitti.*
12 *Acquirunt de nouo cum licentia Superioris.*
13 *Conuentus, in cuius fauorem bona renunciantur, obligari poteſt ad certam penſionem.*
14 *De licentia Prælati relinquitur Moniali legatum non auferibile.*

Monia-

15 *Moniales ſuccedunt ab inteſtato.*
16 *Qualiter ſubſiſtat legatum relictum Moniali pro ſe, ac ſua famula.*
17 *Moniales prohibentur habere ſuperflua.*
18 *Non poſſunt expendere in vſibus illicitis peculium abſolutè conceſſum: quod alij negant.*
19 *De Prælati licentia faciunt moderatas eleemoſynas, ac donationes.*
20 *Abſq; licentia dant ſuam pitantiam, etſi alij id negent, & meliùs.*
21 *Si ſint officiales conuentus, non dant de eius bonis eleemoſynas ſine licentia.*
22 *Item non diſpenſant eius bona pro arbitrio.*
23 *Moniales in morte non diſponunt de bonis proprio vſui permiſſis.*
24 *Non teſtantur de bonis antea reſeruatis ad talem finem.*
25 *Nec de bonis alicuius extranei, niſi eligendo pauperes.*
26 *Non reuocant teſtamentum antea factum, illud tamen declarant.*
27 *Faciunt recamaturam amico, ſed cum certis conditionibus.*
28 *Ampliatur aſſertio.*
29 *Non occultant Superiori bona aliàs conceſſa, ex timore, nè auferantur.*
30 *Ad nutum Prælati abdicant bona conceſſa.*
31 *Immò & ad nutum Ordinarij, ſi non ſint exemptæ.*
32 *Non remmittunt penſionem annuam ſibi debitam; & quidem nec moniali Conuentus.*
33 *Qualiter curare poſſint dari tertio pecuniam ipſi oblatam.*
34 *Licentia expendendi ad vnum vſum licitum, non ſemper extenditur ad alium.*

QVAERES I. Quę ratio paupertatis cenſeri debeat magis expedire ad bonum ſpirituale Monialium.

1 ℞. Quòd, licèt aliquibus religionibus virorum ſit magis expediens paupertas non ſolum priuans dominio bonorum in particulari, ſed etiam in communi, & ea de facto ſeruetur in aliquibus Ordinibus cum ſingulari ædificatione totius Eccleſię; monialibus tamen non videtur expedire talis modus paupertatis, eò quod illarum honeſtas, & clauſura non poſſit tam integrè, & perfectè ſeruari, niſi à monaſterio habeant neceſſaria ad vitæ ſuſtentationem. Vnde factum eſt, vt, cum religionem S. Claræ ſub obſeruantia talis paupertatis inſtituta in principio, paulò poſt Innoc. III. in ea diſpenſauerit, permittendo potius, quàm præcipiendo, vt non ſeruaretur; quin etiam poſtea Vrbanus V. omninò ſeruari voluit regulam abſque tali paupertate: Pius verò V. ſuo motu proprio, qui incipit *Circa paſtoralis* (& eſt 8. *in ordine*) & Greg. XIII. in ſua Conſtitut. 13. in ordine, cuius initium eſt *Deo ſacris*, omnibus modis prouidere ſtuduerunt, vt monialium monaſteria habeant, vndè ſuſtententur: ita vt, ſi eleemoſynis egeant, eæ potiùs Prælatorum prouidentia habeantur, quam ipſarum monialium ſolicitudine, ac poſtulatione. Quarè, cùm hoc ipſum, experiencia teſte, ſit difficilimum, & qui-

cunque

cunque alius modus mendicitatis monialium ſtatui ſit periculoſus : ideo concludit *Suar.to.4. de relig. tr.9.l.1.c.12. num.1.* ſimpliciter conſultius eſſe monaſterijs monialium, quòd habeant communes reditus, quàm quòd paupertatem in communi profiteantur, ita *Suar. loco cit. Laym.l.4. tr.10. c. vlt.nu.39. Lezana to.1.c.25.num.7.* & alij; inter quos notat *Suarez*, quòd, cùm *Concilium Trid.ſeſſ.25.de regul.c.3.* ſolùm Fratres Capuccinos, ac Obſeruantiæ excipiat à generali conceſſione poſſidendi bona ſtabilia fructifera in communi; quantum eſt ex vi dicti Concilij, Moniales Capuccinæ poſſunt gaudere præfata conceſſione, & conſequenter habere in communi bona ſtabilia; immò, ſi vellent renunciare dictæ conceſſioni, non poſſent id facere abſque approbatione Papæ: cum poſt moderationem illam Vrbani V. non inueniatur modus ille paupertatis à Sede Apoſtolica approbatus pro fœminis: quod tamen eſſet neceſſarium ad eum licitè ſeruandum; qua de re conſulantur, quæ habet *Tambur. de iure abbatiſſ. D.8.q.9.*

QVÆRES II. Ad quid obliget votum religioſæ paupertatis.

2 ℞. Obligare ab hoc, vt religioſus vi illius teneatur à ſe abdicare quorumcunque bonorum pretio æſtimabilium, ſiue mobilium, ſiue immobilium proprietatem, ideſt liberam, ac independentem de ijs diſponendi facultatem, ſeque in perpetuum reddat incapacem, ita vt omnis diſpoſitio, ac diſtractio dictorum bonorum facta ſine Prælati conſenſu ſit, & illicita, & inualida. colligitur ex *cap. nedicatis aliquid proprium 12.q.1.c.monachi, c. ſuper quandam, & c. cum ad monaſterium de ſtatu monach.* quæ iura ſatis apertè indicant per votum religioſæ paupertatis interdici religioſis, non ſolum dominium quarumcunque rerum pretio æſtimabilium, ſed etiam vſum proprietarium illarum, vt benè aduertit *Suarez to.3. de relig. l.8.c.15.num.1.*

QVAERES III. An moniales, non obſtante voto paupertatis, retinere poſſint annuos redditus ex bonis parentum aſſignatos, & quales.

3 ℞. Poſſe, modò ſint moderati; idque ex conſuetudine inducta permittentibus Prælatis ipſarum monialium, eò quod illarum monaſteria non habeant ſufficientes redditus, quibus neceſſaria ad victum, ac veſtitum tempore ſanitatis, ac infirmitatis ſuppeditentur: & aliàs ijs non ſuppetat tempus, vt ſuo labore manuum poſſint ſupplere talem defectum; cum hoc tamen, vt vſus talium redditunm ſit dependens à Superiore, & ſeruentur, quæ hac de re diſponuntur à *Concilio Trid. ſeſſ.25.c.2. de regular.* ita *Miranda q.9. de moniali ar.1. Azor.to.1.l.12.c.9.q.2. Barboſa de offic. Epiſc. allegat.103.nu.5. Tamburin. ſup. qu.6. & alij.*

Dixi ſub initium reſponſionis, *modò ſint moderati*, vt innuerem, abſque conceſſione Sedis Apoſtolicæ non poſſe moniales detinere annuos prouentus excedentes ſtatum, ac conditionem regularem: idque ex vi Concilij Trid. quod cùm vetet concedi regularibus mobilia ſuperflua, prohibet item nè eis concedatur peculium ſuperfluum: ſicque eorum Prælati nequeunt ijs concedere redditus immoderatos. Etſi moderatio, quæ in præſenti materia

ria attenditur, admittere poſſit aliquam latitudinem iuxtà ſtatum, gradum ac conditionem monialium, pro vt indicabimus *infra cap.4.q.10.*

4 Quando autem in *Concilio Trid. loco cit.* dicitur: *Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſum fructum, vſum, adminiſtrationem, vel commendam:* intendit Concilium ibi ſolùm prohibere, nè regulares habeant redditus, vt proprios, ac irreuocabiles per Prælatos, ac ſine horum licentia diſtrahendos, vt exponit Barboſa; non autem quòd Regulares nullo modo habeant annuos redditus; ſicut benè aduertit, & probat *Sanch.l.7.mor.c.22.num.11.ex Nauarro, Sà, Rodriq. Graffio, & alijs.*

QVAERES IV. An moniales vi voti teneantur obſeruare vitam communem in victu, veſtitu, alijſque ſpectantibus ad corporis ſuſtentationem.

5 ℞. De rigore iuris teneri; nimirum ex decreto Concilij Trid. ſupra citato, quod ſic habet: *Nemini regularium tam virorum, quam mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuſcunque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquiſita, tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus poſsidere, vel tenere; ſed ſtatim ea Superiori tradantur, Conuentuique incorporentur.* Vbi notat *Miranda to.1.manu.q.28.ar.8.* quòd, cùm Concilium prohibeat Regularibus, nè dicta bona poſſideant, etiam nomine Conuentus; & paulò poſt ſubdat, *ea Superiori tradantur, Conuentuique incorporentur*: nè dicantur ſibi contradicere, eius verba interpretari debent eo modo, quo nos, §. *præced.* illa explicauimus.

6 Dixi *de rigore iuris* ad indicandum ſecùs eſſe de conſuetudine tolerata à Pontificibus, Ordinarijs, ac Prælatis regularibus ſcientibus, & conſentientibus ad euitanda maiora mala, idque etiam, poſtquam Clem. VIII. dictum ius Concilij innouauit in decretis pro reformatione Regularium, & confirmauit Vrb. VIII. in decreto *de apoſtatis, & eiectis*; vt proinde dicendum ſit huiuſmodi decreta, vel non fuiſſe acceptata, vel certè poſtea abrogata.

7 Expediret quidem quàm maximè, vt in monaſterijs monialium ſeruaretur vita communis in victu, veſtitu, lectiſternijs, & alijs à Superiore diſtributis pro vniuſcuiuſque monialis neceſſitate, ſicque ſingularum monialium peculium (quod vocant vſum annuum) communi maſſæ annuorum redditūum monaſterij incorporaretur: expediret, inquam, & multis ex capitibus: 1. quia ſic ſingulis monialibus conuenientiùs poſſet prouideri de neceſſarijs, etiam ijs, quæ modò nullum habentes peculium ob inopiam conſanguineorum eſurire coguntur, dum aliæ pingui peculio donatæ abundant iuxta illud 1. *Cor.11. Alius quidem eſurit: alius autem ebrius eſt*: 2. quia hac ratione auferretur occaſio fouendi munuſculis, ac largitionibus amicitias, etiam perſonarum ſecularium, & fortè interdum minùs bonas, immò etiam valdè pernicioſas bono ipſarum ſpirituali: 3. quia ſic tollerentur innumeræ diſtractiones, quibus diſtinentur in parandis, & conſeruandis rebus ſibi neceſſarijs, ſi quidem vbi theſaurus noſter eſt, ibi & cor noſtrum erit: 4. quia

hoc

hoc pacto vitam minùs inquietam ducerent, Deo, & ſibi vacantes, totam ſui,ac rerum ſuarum curam ipſi committentes: 5. quia ſic meliùs inter moniales ſeruarentur humilitas,& mutua charitas;cùm aliàs carentes peculio deſpiciantur ab habentibus, quæ proinde etiam intumeſcunt, & tanquam ditiores ambiunt præferri cæteris, & præ alijs honorari: 6. quia ſic accuratiùs vacarent exercitijs vitæ ſpiritualis,frequentiùs aſſiſterẽt choro, & tanta anxietate non inhiarent lucris captandis, ſicut adſtringuntur inhiare, dum vident minùs ſufficienter prouideri proprijs neceſſitatibus ex bonis communibus monaſterij. In quorum confirmationem faciunt,quæ habentur in Conſtitutionibus Auguſtinianorum c.40.his verbis:*Ex particulari vita Fratrum Conuentus confunditur, & Fratres rapere, & furari coguntur,& ad communem vtilitatem,in qua ordinis ſtatus,& ſalus animarum,& pax,& tranquillitas corporum conſiſtit, redduntur tepidi, & ad murmurationem, & detractionem,à quibus confuſio Ordinis,& perditio animarum dependet,ſunt omni hora parati,& prompti.*

Vtinam ergò moniales, alijque Religioſi benè agnoſcerent, quanta ſit fœlicitas nihil habere,& omnia poſſidere iuxta illud Apoſtoli, 2.*Cor.6.nihil habentes,& omnia poſſidentes*; vtinam intelligerent, quàm bonum,& iucundum ſit habitare in vnum, viuere de communi menſa, indui ex eodem veſtiario,omnem temporalium rerum ſolicitudinem abieciſſe,prout Chriſtus ipſe adhortatur, *Matth.6.nolite ſoliciti eſſe dicentes, quid manducabimus, aut quid bibemus,aut quo operiemur:hæc enim omnia gentes inquirunt: ſcit enim pater veſter, quia his omnibus indigetis*; vtinam à ſe omninò ablegarent *meum, ac tuum frigidum illud verbum,& quidquid eſt malorum in vitam noſtram inuehens,innumeraque gignens bella*,ſicut loquitur *Io.Chryſoſt.orat.de S.Philogono*; vtinam ſæpius excogitarent, quantum ſit bonum eſſe omninò liberum à moleſtia comparandi neceſſaria ad vitæ præſentis ſuſtentationem, ſeq; totum committere diuinæ prouidentiæ.

Difficultas eſt, an moniales adſtringi poſſint ad amplectendam vitam communem caſu,quo Prælati velint de nouo illam inducere.

8 ℞. Videri poſſe, & colligitur ex *Sanchez l.7. mor. c.19. num.27.* aſſerente cum S. Antonino, ac Syluestro, quòd, ſicut Prælatus Regularium non eſt in bono ſtatu, ſi, in quantum poteſt abſque graui ſcandalo, non nititur religioſos in communi viuere, ac ſuperfluos vſus vitare; ſic nec ſunt in bono ſtatu ſubditi reſiſtentes, non quòd nequeant ſufficienter viuere, ſed quòd velint abundare, & liberiùs diſponere: hoc enim aduerſatur voto paupertatis. Quæ aſſertio confirmari poteſt ex doctrina, quam tradunt plures DD. apud eundem *Sanchez ſup. l. 6. cap.2. num. 26.* nullam ſcilicet conſuetudinem valere contra regulam; prout includit tria vota ſubſtantialia religionis,ideòque,ſi ea reformetur per legitimam poteſtatem,teneri eam ſeruare etiam religioſos antea profeſſos: quæ vtique procedunt in præſenti caſu de monialibus, ſicq; cogi poterunt amplecti vitam communem,

nem, ſi aliàs ex bonis communibus ſuppeditetur decens ſuſtentatio.

QVÆRES V. An moniales de licentia ſuorum Superiorum poſſint retinere aliquid ad vſum irreuocabilem.

9 ℞. Non poſse, & quidem neque de licentia ipſiuſmet Papæ, niſi is intendat monialem per talem conceſſionem abſoluere à voto paupertatis. ita *Sanch.l.7.mor.c.17.nu.28.ex Sylu.Nau.Roſella, & alÿs,* patetque ex eo quòd talis vſus eſſet proprietarius, & conſequenter omninò contrarius voto paupertatis, in quo ſolus Papa poteſt diſpenſare, & certè quòd talis vſus eſſet proprietarius, conſtat ex ipſa natura voti paupertatis religioſæ, quæ iure cõmmuni reddit vouentem inhabilem ad acquirendum cuiuſcunque rei dominium, illudque transferendum in alium, vt benè notauit idem *Sanch.l.5.mor.c.1.num.9.* & tradunt communiter DD.

At difficultas eſt, an Superior poſſit pro libito auferre moniali id, quod ei conceſſit promittens, ſe non reuocaturum.

10 ℞. Non poſſe licitè auferre, quamuis ablatio foret valida; & ratio eſt, quòd, cum Prælatus obligetur Religioſo ſubdito naturaliter ex ſua promiſſione: in præſenti caſu tenetur ſeruare promiſſionem factam moniali, &, ſi non ſeruet, rem conceſſam auferendo ſine iuſta cauſa, peccat tanquam fidei datæ reus, poteritque monialis reclamare coram alio Superiore, allegando reuocationem iniuſtè factam. ita *Nau.l.3.conſil.de Regul.conſ.20.nu.13.* & cum eo *Sanch.l.7.mor.cap.17.num.32.& 33.* addens *num.34.* non eſse vniuerſaliter verum, quod ait *Surdus de aliment.tit.8.priuil.79.num.5.* Superiorem ſcilicet regularem poſſe pro libito auferre monacho, quod ſemel illi permiſit; id enim dicit *Sanch.* ſolùm eſſe verum, quandò nulla interceſſit promiſſio non reuocandi, ſed mera licentiæ conceſſio: aut certè quandò aliunde conſuleretur neceſſitati Religioſi iuxtà moderationem ſtatui religioſo debitam.

11 Et hoc ego puto eſſe verum etiam reſpectu Prælati ſucceſſoris, iſtum videlicèt non poſſe, abſque iuſta cauſa reuocare rem conceſſam à ſuo Prędeceſſore; & ratio eſt, quòd Pręlatus ſucceſſor tenetur ſtare contractibus Prędeceſſoris, & quidem illo eodem genere obligationis, quo tenetur Prædeceſſor; vndè, cùm in præſenti caſu prædeceſſor teneatur ſtare promiſſioni ſolum ex fidelitate, ſic & ſucceſſor ſolum ex fidelitate tenebitur: & ſicut prædeceſſor validè potuiſſet reuocare, quamuis illicitè: ſic & ſucceſſor validè reuocabit, ſed illicitè: validè inquam, eó quòd religioſus non habeat, neque velle, neque nolle, ſicque ei nullum ius competat.

Notat autem *Thomas à Ieſu p.3.de ſtatu monach.c.6.nu.3.* quòd, licèt in rigore non ſit contra paupertatis votum accipere ab extraneis librum, aut aliam ſupellectilem ea conditione, vt nullus alius ex religioſis monaſterij, ijs vtatur: hic tamen abuſus non debet permitti in religionibus reformatis, & conſequenter neque inter moniales, vtpotè maximè præiudicialis vitæ communi, & maximam præbens anſam peccati.

QVAE-

QVAERES VI. An moniales,ſtante voto ſolemni paupertatis religioſæ,quod emittunt,poſſint de nouo acquirere bona temporalia tàm licitè,quam validè,& quo modo.

12 ℞. Poſſe,& licitè,& validè,ſi acquirant de Superioris licentia,ſaltem tacita,ac interpratatiua(quamquàm non acquirant ſibi, ſed monaſterio iuxtà illud: *Quidquid acquirit monachus, acquirit monaſterio:*) ſecùs, ſi ſinè licentia:tunc enim acquirunt illicitè,ſed validè.eſt communis Doctorum,& patet ex ijs,quæ habet *Suarez tom.3.de relig.l.8.c.*11.

QVAERES VII. An monialis nouitia in renunciatione bonorum fieri ſolita ante religioſam profeſſionem, relinquens bona ſua monaſterio poſſit illud obligare ad ſibi ſoluendam certam penſionem annuam.

13 ℞. Poſſe,& quidem ità, vt monaſterium teneatur ex iuſtitia ei ſoluere dictam penſionem. ita *Peyrin.de R.S.q.2.c.2.*§.1.*ex Ledeſma de ſtatu relig. in comm.c.4.d.*14.& cum illis *Tamb.ſup.q.*8. patetque,tum quia monialis præfata in actu renunciandi eſt domina ſuorum bonorum, adeòque poteſt de ijs liberè diſponere, ea relinquendo, cui maluerit, ſiue abſolutè, ſiue cum onere aliquo annexo:conſtat autem,quòd hæres tenetur ex iuſtitia implere onera ſibi iniuncta; tum quia, ſi monialis in caſu propoſito obligaſſet monaſterium ad penſionem illam ſoluēdam alicui extraneo,monaſterium vtique ex iuſtitia teneretur ſoluere: ergo & ex iuſtitia tenebitur ſoluere ipſimet moniali; cùm in vtroq; caſu par ratio procedat. Verũ tamē eſt,quòd monialis dicta penſione non poteſt independenter à conſenſu Superioris vti,ſicut dictum eſt,& benè notauit *Peyrin.vbi ſupra.*

QVAERES VIII. An monialis,attento voto paupertatis,poſſit acceptare legatum ea conditione ipſi relictum, vt caſu, quo Superior monialis renuat illam frui dicto legato, hoc ipsò legatum transferatur ad alium, & amittatur à monaſterio,idque in pœnam.

14 ℞. Poſſe, dummodò id faciat de licentia Superioris.ita *Molina tom.*1.*D.*140.*Tamburin.ſup.q.*5.*Sanch. ſup.c.*17.*num.*16. alijque contra alios relatos *à Sanch. num.*15. ſuſtinentes tale legatum pertinere ad monaſterium, reiecta illa conditione tanquam turpi: & patet,quia talis conditio admitti poteſt tanquam licita, vtpote adiuncta actui licito; qualis eſt, quòd Superior conſentiat monialem frui commoditate legati, relicto eius dominio penes monaſterium, ſicque non apparet, cur dicta conditio debeat reijci tanquam turpis. Immò *Sanch. num.*21. exiſtimat probabilius eſſe, præfatum legatum non amitti in caſu,quo Superior moniali auferat fructus perceptos, non autem contradicat ei reſpectu fructuum deinceps acquirendorum; cùm enim hæ conditiones ſint odioſæ, vtpote tendentes ad perfectam religioſæ paupertatis diminutionem, ac reſtringendam Prælatorum facultatem in res poſſeſſas à religioſis ſubditis,non debent ampliari,ſed reſtringi;ſicq; conditio illa appoſita debet intelligi de fructibus in poſterùm

F 2 perci-

percipiendis,non item de iam perceptis.Excipe,niſi fortè Superior in fraudem voluntatis teſtatoris velit permittere moniali acquiſitionem, vt ſemper, & ſtatim ac res acquiſita eſt, eam illi auferat: tunc quippe per indirectum contraueniret voluntati teſtatoris, ſicq; amitteretur legatum: ſecùs, ſi ſemel,aut iterum id fieret.

QVÆRES IX. An monialis, non obſtante voto ſolenni paupertatis, poſſit ſuccedere ab inteſtato in aliquam hæreditatem, aut etiam recipere aliquod legatum ipſi ex teſtamento relictum,& quomodo.

15 ℞. Poſſe, ſi ordo illius ſit capax hæreditatis, aut legati: ea tamen lege, ac conditione, vt hæreditas, & legatum acquirantur monaſterio iuxta regulam generalem deſumptam ex *l. placet, ff. de acquir. hæred. Quidquid acquirit monachus, acquirit monaſterio.* ita *Sanch.ſup.cap.25.num.1.& cap. 26.num.3.* alijque penes ipſum, & patet ex *l.fin.* §.*hoc etiam, C.de epiſcop. & cler.*

16 Hìc vnum moneo ex *Sanch.ſup.num.3.*legatum annuum relictum moniali pro ſe,& pro vna famula,deberi monaſterio quoad partem monialis,non itē quoad partem famulæ;ſi quidem monaſterium non permittat famulas. quamquam,ſi adſit vſus concedendi ſingulis quinque monialibus vnam famulam, tunc ex eo legato deberetur pro famula pars ſtipendij reſpondens huic moniali; cum *Sanchez* ſentit *Rodriq. tom.3. q.16.art.5.* addens non eſſe improbabile deberi monaſterio aliquid ex præfato legato pro famulis toti monaſterio inſeruientibus neceſſarijs ad onera monialium ſubleuanda: at hoc non admittit *Sanch.* eò quòd legans in caſu propoſito non intendat prouidere famulis monaſterij communibus, ſed præcisè huius monialis in particulari.

QVÆRES X. An moniales vi voti paupertatis prohibeantur retinere bona ſuperflua,etiam de licentia proprij Superioris.

17 ℞. Quòd,cùm iuxtà dicta *q.2.*peculium conceſſum moniali regulariter debeat eſse moderatum, *Concilio Trid. ſeſſ.25.cap.2. de Regul.*interdicente mobilia ſuperflua concedi Regularibus,nedum peculium rei ſtabilis ſuperfluum: conſequenter dicendum eſt moniales de licentia proprij Superioris non poſse retinere ſuperflua, bona ſcilicet ipſis minimè neceſsaria, habita ratione religionis, monaſterij, ſtatus, muneris, nobilitatis, gradus, & aliarum ſimilium circunſtantiarum hìc, & nunc concurrentium in dictis monialibus,ſicut benè adnotauit *Sanch.ſup.cap.22.num.17.*aſſignans *nu.18.* aliquos modos, quibus excuſari poſſint Religioſi retinentes ſuperflua; & monens,quòd ſi dicti Religioſi ſint in bona fide,nec de hoc rogent Confeſſarium, nec ſperetur fore, vt admonitio profit, poteſt Confeſſarius tacere, ac ipſos abſoluere, dummodò dicta bona non expendant ſine licentia, aut in malos vſus.

QVAERES XI. An monialis habens ex legitima Superioris licentia peculium expendendum in quoſuis vſus maluerit, implicare il-

lud poſsit etiam in vſibus inutilibus, immò & illicitis, ac malis.

18 ℞. Non poſſe, &, ſi taliter expendat, teneri ad reſtitutionem. colligitur ex *Sanch.ſup.c.19.nu.81.Claui regia l.11.c.12.nu.16.* alijſque relatis à *Peyrino de R.S.q.2.c.2.§.7.* & patet, quia Superior regularis eſt adminiſtrator bonorum religionis, non autem dominus, ſicque ea non poteſt diſtribuere, niſi in vſus honeſtos, & conformes religioni.

Oppoſitum tamen admittit *Io.de Lugo D.3.de iuſt.num.142.* non eſſe improbabile: nimirum quòd, quandò Prælatus dat ſubdito plenam, & liberam facultatem expendendi aliquid pro ſuo arbitrio; non cenſetur limitaſſe ſuam intentionem ſolum ad vſus honeſtos, ac pios: ſed potius abſtuliſſe, quantum erat ex parte ſua, totum impedimentum, vt vſus ille non eſſet contra votum paupertatis ob defectum licentiæ; ideòque recipientem ab illo nō teneri quidquam reſtituere. citat pro ſe Bannem, Lopez, Rebellum, Salas, Sayrum, & Dianam, probatque quia in alijs materijs licentia generaliter conceſſa non intelligitur limitari ad ſolos vſus aliunde non turpes, nec illicitos; ſed in ijs etiam tollit malitiam, quam poſſet habere ex defectu talis licentiæ, remanente in ijs turpitudine ex alio titulo: idem ergò dicendum eſt in caſu noſtro.

QVAERES XII. An moniales ex bonis ipſarum vſui permiſſis poſſint facere eleemoſynas, & donationes, & quas.

19 ℞. Poſſe, dummodò ſint moderatæ, & fiant de licentia Superioris, ſaltem tacita, quæ maximè poteſt colligi ex vſu vniuſcuiuſque monaſterij: ſiquidem quod paſſim fit à religioſis ſubditis, etiam timoratis, ſcientibus, & conſentientibus Prælatis, cenſetur fieri de ipſorum licentia, ſaltem tacita, ſeu interpretatiua, ſi poſſint commodè impedire. ita *Tambur.ſup.D.9.q.3.num.13.* alijque penes ipſum; inter quos *Diana p.1.trac.6.reſol.19.* ex Beia, Cenedo, & Valero putat hanc reſponſionem maximè habere locum in caſu, quo monialis, ſeu alius religioſus parciùs viuendo ſibi non pauca ſubtrahant, aliàs ipſorum vſibus conceſſa à Prælatis, animo ea elargiendi, ſiue pauperibus, ſiue amicis, aut conſanguineis; & ratio eſt, quòd ſic nullum damnum infertur monaſterio, cùm potiùs id cedat in præiudicium ipſiuſmet religioſi elargientis, ſibi ſubtrahentis ea, quæ aliàs licitè, ac decenter poſſet vſurpare.

An autem monialis ſine licentia Superioris elargiri poſſit ſuam rationem, ſeu pitantiam abſque violatione voti paupertatis.

20 ℞. *Diana ſup.reſol.28.* ex Sylu. Arag. S. Anton. Turrecrem. & alijs poſſe: & probat, quia in rebus, quæ vnico actu conſumuntur, non poteſt ſecerni vſus à dominio, ſicque cui confertur vnum, conſequenter confertur & aliud, vt colligitur ex *Extrauag. Io.22. ad conditorem, §. quod autem de verb.ſignificat.* contrarium ſuſtinent alij cum *Salonio 2.2.tom.1.quæſt.61. trac. de dominio q.1. art. 2. concl.1. corol. 3.* aſſerentes nullum religioſum poſſe ex ijs, quæ ipſi conceduntur ad ſuos vſus, aliquid erogare abſque particulari licentia

proprij Superioris:idque,etſi parciſſimè viuat ad talem effectum;vt ſcilicet ſibi ſubtrahat ea, quæ alijs donare intendit; cuius rei illam afferunt rationem, quòd religioſus non poteſt eſse dominus alicuius rei, immò nec vſufructuarius, ſed ſolum vſuarius: vſuarius autem ſolum habet vſum rei pro ſe, nec poteſt eum cedere alteri, cùm hoc ſit proprium domini, & vſufructuarij. Et hanc ſententiam poſteriorem puto in praxi ſequendam eſse:niſi in proprio monaſterio extet conſuetudo in contrarium; eaque à Superioribus ſcientibus;& volentibus tolerata,ſicque probabiliter præſumi poſſit adeſse tacita ipſorum licentia:in quo caſu conſtat opinionem Dianæ eſſe probabilem,& tutam in conſcientia; quem proinde exiſtimo non diſſentire à nobis,cum in fine reſolutionis citatæ dicat: *Limitatur,niſi Prælatus ex cauſa rationabili ad vitandum exceſſum, & abuſum religioſorum, vel propter paupertatem monaſterij circa tales largitiones,præceptum, vel cenſuras in contrarium impoſuiſſet.*

QVAERES XIII. An moniales, quæ ſunt Cellerariæ, ſeu Syndicæ monaſterij, poſſint ex bonis communibus monaſterij facere aliquas eleemoſynas pauperibus, aut etiam aliqua elargiri amicis, ac benefactoribus ipſius monaſterij ſinè licentia Superiorum.

21 ℞. Non poſse,niſi iuxta ipſorum commiſſionem, aut ſaltem iuxta tacitam illorum licentiam hìc, & nunc probabiliter præſumptam. ita in terminis *Tambur. ſup.num.*16. *ex S.Thom.*2.2.*q.*32.*art.*8. alijſque Doctoribus addens *n.*13, ſecùs dicendum de Superioribus monaſteriorum, qui cum habeant legitimam adminiſtrationem bonorum ſui monaſterij, & conueniẽs adminiſtratio non ſolum permittat, ſed exigat dictas elargitiones; vtique & poſsunt, & debent facere tales elargitiones, moderatas tamen iuxtà vires facultatum monaſterij.

QVAERES XIV. An moniales, quarum intereſt diſtributio bonorum monaſterij ex officio,poſſint ex illis largiùs diſtribuere amicis monialibus,quàm alijs,animo ijs gratificandi,& quidem propria auctoritate.

22 ℞. Non poſse,& patet ex *Suarez tom.*3.*de relig.l.*8.*c.*15.*num.*9.10. ſi hic aduertero dictas moniales monaſterij officiales non poſse ex bonis monaſterij ſibimetipſis aliquid ampliùs aſsumere, quàm poſſint dare alijs, aut certè probabiliter ſibi perſuadere poſſint libenter permitti à Superiore. & ratio eſt,quòd præfatæ moniales ſunt meræ adminiſtratrices bonorum monaſterij;adminiſtrator autem non debet adminiſtrare bona commiſsa,niſi iuxtà rationabilem voluntatem Domini, qui in caſu noſtro eſt Superior monaſterij,& ipſum monaſterium.

QVÆRES XV. An, & quo modo poſſint moniales in morte diſponere de proprijs bonis,ea relinquendo huic,aut illi.

23 ℞. Quòd, cùm religioſus non habeat, niſi merum vſum illorum bonorum,quæ ipſius vſibus permittuntur, & vſus finiatur in vſuario: conſequenter,non poteſt monialis diſponere de bonis ipſi conceſſis ante mortem,niſi for-

ſi fortè rogando Superiorem, vt velit ratam habere diſpoſitionem illam eamque poſtea exequi: in quo caſu Superior teneretur naturaliter, & in foro conſcientiæ, ſeruare promiſſionem, vt rectè notauit *Sanch. l. 7. mor. c. 8. n.* 18. excipiens tamen caſum, in quo promiſſio diſtribuendi eſſet circa alterum religioſum ſibi etiam ſubditum: ſicut enim tunc Superior rem datam poſſet illi auferre, ita & poſſet non dare; quod eſt benè notandum.

Huc facit quod ſacra Congreg. 26. Ianu. 1604. & 10. April. 1615. declarauit, facultatem diſponendi de proprijs cellis poſt mortem nulli monialium concedendam, ſed eas, dum vacauerint, arbitrio Superiorum alijs monialibus in Ordine ſenioribus diſtribuendas. ita *Barboſa l. 1. iur. eccl. c.* 44. *num.* 59.

QVÆRES XVI. An Monialis poſſit teſtari, ſi fortè tempore profeſſionis aliqua bona ſibi reſeruauit cum poteſtate teſtandi de illis.

24 ℟. Non poſſe, neque ex permiſſione proprij Superioris. ita *Sanch. nu.* 19. dicens, quòd, licèt Religioſus ex Abbatis permiſſione reuocabili poſſit ſibi reſeruare aliquam quantitatem ad ſuos vſus, vel vt de ea tempore vitæ diſponat: at nequit, vt de ea teſtetur, quia diſponere in vita poteſt ex Abbatis licentia, non item teſtari. quod eſt contra Iaſonem *Authent. ingreſſi nu.* 37. *C. de ſacroſ. eccl.* ſuſtinentem monachum ſibi reſeruantem tempore profeſſionis aliqua bona cum poteſtate teſtandi de illis, non poſſe id facere, niſi ex permiſſione Abbatis reuocabili, quandòcunque velit. Ratio præſentis reſponſionis eſt, quòd teſtamentum eſt ius, & facultas, qua teſtator explicat ſuam voluntatem poſt obitum ſuum exequendam, quod interdixit ius eccleſiaſticum tanquam ſapiens naturam dominij: at non interdixit donationes modicas in vita ex Superioris licentia; id enim poſſe fieri eſt valdè neceſſarium conuictui humano.

Maius dubium eſt, an monialis poſſet teſtari ex licentia ſui Superioris de rebus, quæ nec ſunt monaſterij, nec ipſius monialis, ſi accedat conſenſus illorum, quorum ſunt propriæ.

25 ℟. Quòd, quamuis prima facie in iſto caſu ſolùm exerceri videatur munus procuratoris, aut executoris alienæ voluntatis; quod fieri poteſt à religioſo ex licentia Superioris; re vera tamen dicendum eſt, neque in hoc euentu monialem, aut quemcunque alium religioſum poſſe teſtari. patet tum quia exequi, & procurare innituntur perſonæ alterius, eiuſque nomine fiunt; at in præſenti caſu teſtamentum fieret proprio nomine, & eſset proprium perſonæ teſtantis, perinde ac ſi ſæcularis proprium conficeret teſtamentum diſponens de aliqua re aliena ex conſenſu domini: tum quia alioqui religioſus, conſentiente Prælato, poſset teſtari de rebus monaſterij ad opera pia, ſicut poſset Prælatus illas impendere, aut dare facultatem impendendi inter viuos. ita *Nau. comm. 2. de Regul. nu.* 57. & cum eo *Sanch. ſup. nu.* 6. addens, quòd, licèt huiuſmodi teſtamentum non valeret, tamen poſset conſenſum præſtans cogi ad implenda relicta in tali teſtamento, non qui-

dem vt debita ex vltima voluntate monachi, quæ fuit inefficax,ſed ex quadam executione mandati concedentis præſatam facultatem teſtandi ei, qui aliàs eſt incapax. Concedit præterea *Sanch. num.* 8. ex Paciano, poſſe aliquid relinqui monacho cum facultate diſponendi de eo inter conſanguineos tempore mortis,non per modum teſtamenti alicuius ſolemnis,ſed per electionem perſonarum, ad quas pertinere debeat, quod ita relictum fuerit.

QVAERES XVII. An monialis poſſit reuocare, aut ſaltem declarare teſtamentum à ſe factum ante religioſam profeſſionem.

26 ℞. Non poſſe reuocare;cùm eadẽ poteſtas exigatur in diſſoluẽdo actu, quæ in eo conſtituendo,ideòque teſtamentum ſolùm poſſit reuocari ab eo, qui poteſt illud condere: poſse tamen illud declarare, ſi ob obſcuritatem egeat interprætatione voluntatis illius;cum declarans nihil de nouo faciat, ſed iam factum aperiat. ita *Sanch.ſup.c.*11.*nu.*5.*&* 16. alijque penes ipſum, qui addit *nu.*20.non valere poteſtatem reuocandi teſtamentum à religioſo ſibi reſeruatam ante profeſſionem.

QVAERES XVIII. An, & quo modo monialis abſque violatione voti paupertatis poſſit facere amico, aut conſanguineo inſignem aliquam vulgò recamaturam,aut aliud opus artificioſum magno prætio æſtimabile.

27 ℞. Poſse, ſi id faciat de licentia Superioris, & amicus, aut conſanguineus,pro quibus monialis elaboratura eſt, ſubminiſtret materiam, & alia neceſſaria ad conficiendum tale opus; ſecùs, ſi id faciat abſque licentia Superioris,aut opus artificioſum conficiat expenſis monaſterij:tunc enim neque ſine licentia Superioris poteſt illud opus fieri,neque cum licentia,ſi expenſæ illæ ſint adeò excedentes, vt Superioris poteſtas non extendatur ad illarum permiſſionem,ſeu conceſſionem.ita *Tambur.ſup.D.*9.*q.*3. ex Bonacina,& Scortia,quos cum Valero refert,& ſequitur *Diana p.*1.*trac.*6.*reſol.*6. patetque ex eo, quòd in priori caſu non agitur de alienanda, ſeu donanda re,quæ iam ſit monaſterij,ſed tantum de non acquirendo, & quidẽ de conſenſu Prælati,qui vtique licitè poteſt ab eo pręſtari,ſi iuſta interueniat cauſa,vt tradunt communiter DD. apud *Sanch.l.*6.*de matr.D.*4.*nu.*13. *&* 14. in poſteriori verò caſu agitur de alienanda re, quæ eſt monaſterij, vtpote facta expenſis illius,adeòq; non poteſt alienari ſinè licentia Prælati. Nec diſſentit *Io.de Lugo D.*3.*de iuſt.nu.*149.indè probans priorem partem huius reſponſionis, quòd religioſus ſine præiudicio paupertatis poteſt alteri inſeruire, eiq; gratis operam ſuam præſtare; ſicque tu poteris vti opera monialis ad faciendam recamaturam, quæ conſequenter non acquiretur moniali, ſed tibi, cui monialis quaſi operarius gratuitus laborat.

28 Et hæc reſponſio procedit,ſiue monialis,de qua agitur hìc,degat in monaſterio,in quo vigeat præceptum,aut cõſuetudo,vt moniales operas ſuas, & lucra indè percepta conferant in bonum commune Conuentus; cùm

ſic mo-

ſic monaſterio indebitè ſubtrahatur lucrum ipſi competens modo dicto:ſiue degat in monaſterio concedente monialibus, vt pro ſe laborent, & ſibimetipſis lucrentur; ſic enim adhuc monialis in caſu propoſito faciens amico recamaturam ſine licentia,ſubtrahit monaſterio operam ſuam, quæ eſt prętio æſtimabilis, & per profeſſionem vnà cum perſona monialis translata eſt in ius monaſterij, ipſumque defraudat lucro aliàs debito illi recamaturæ, quod vtique ad ipſum ſpectat iuxta vulgarem regulam: *Quidquid acquirit monachus,acquirit monaſterio.*

QVÆRES XIX. An monialis peccet contra votum paupertatis, ſi res acquiſitas cum legitima Superioris licentia poſtea occultet, ſiue eidem Superiori, ſiue alteri, v. g. Prælato canonicè viſitanti monaſterium.

29 ℞. Peccare, ſi occultet,eò quod timeat illas, aut illarum aliquam ſibi auferri, ſi inueniantur à Prȩlato; ſic quippe vult contra Superioris voluntatem res illas poſſidere,& arguit animum proprietarium, quatenus ſic res dictas occultando impedit, nè auferantur: cùm tamen aliàs debeat eſſe parata eas à ſe abdicare, quandòcunque Superior maluerit; quam animi præparationem ſine dubiò habere non poteſt,dum illas modo dicto occultat,ac celat. Secùs, ſi res præfatas occultet, non quia credat fore, vt eæ auferantur à Superiore, ſi ab eo reperiantur; ſed ſolùm, ne patiatur confuſionem,ac verecundiam, Superiore eas reperiente, aut etiam ab illo non reprȩhendatur; interim parata res illas tradere Superiori, ſi forte eas petat; nam ſic non retinet quidquam inuito Superiore, ſaltem quoad ſubſtantiam, & ſolum intendit euitare confuſionem illam, ſeu reprȩhenſionem,quam timet inde ſibi euenturam. ita *Sanch.7.mor.c.19.num.60.& 61.* plurimis alijs relatis, quos citat, & ſequitur etiam *Tambur.ſup.q.3.num.6.* patetque abundè ex dictis.

Addo ex *Ioanne de Lugo ſup. num.156.* non peccare contra votum paupertatis monialem, quæ habens rem aliquam de licentia proprij Prælati illam occultat, ne videatur ab Abbatiſſa, ſicque ipſa curet illam ei auferri per dictum Prælatum.& ratio eſt,quòd Abbatiſſa in tali caſu ſe habet, ſicut monialis priuata, quæ non poteſt reuocare facultatem Prælati; ac proinde, ſicut monialis poteſt rem illam occultare monialibus inferioribus, nè inſtent apud Prælatum, vt illam auferat; ſic & eam poteſt occultare Abbatiſſæ ob dictum finem. ſiquidem monialis rem illam habet independenter ab Abbatiſſa, & in acceptione, & in retentione, dependenter tamen à Prælato; ſicque dici non poteſt eam detinere independenter à conſenſu Prælati, dum illam ei non occultat, ſed ipſum relinquit cum tota libertate ad auferendum: quod ſortè non eueniret, ſubdit Io. de Lugo, ſi Prælatus inferior, aut officialis ei ſubordinatus iuſſu Prælati ſuperioris viſitaret cubiculum,&c. quòd benè notandum eſt.

QVÆRES XX. An, & qualiter monialis ex voto paupertatis tenea-

teneatur eſſe parata relinquere ad nutum Prælati, aut Abbatiſſæ ea, quę habet de ipſorum licentia.

30 ℞. Teneri, & conſequenter non poſſe reſiſtere Superiori volenti ea auferre, ſi ſint ſuperflua, & alioqui ſufficienter eius neceſſitatibus aliundè prouideatur. ita *Leſſ.l.2.c.4.num.31.& 32. Rodriq.to.3.qu.29.ar.12. Nau.l.3.de reſtit.c.1.p.3.num.160.& 161.Sanch.ſup.c.22.num.15. Tambur.ſup. D.8.qu.2.* alijq; apud ipſum, & conſtat ex dictis *q. præced.* ſi aduertero ex *Peyrino de R.S.q.2.c.2.* Religioſum non teneri ſe priuare rebus aliàs ſibi legitimè conceſſis, ſi Superior eas velit auferre, vt ſibi retineat: vel certè illi ſoli auferat non alijs religioſis eiuſdem monaſterij, & quidem ſinè iuſta cauſa peculiariter tangente religioſum, cui res illæ auferuntur. quæ doctrina, etſi ſpeculatiuè videri poſſit in aliquo caſu probabilis, eò quòd Superior non cenſeatur auferre vt Superior; practicè tamen raro continget eam poſſe ſuſtineri, cùm ſubditus poſſit dubitare ignotam ſibi eſſe cauſam, ob quam Prælatus illas res aufert, & in dubio præſumendum ſit pro Superiore.

Quod ſi quis quærat, an monialis teneatur à ſe abdicare res ſuas, ſi Ordinarius loci attentet illas auferre.

31 ℞. Teneri, ſi eius monaſterium ſit immediatè ſubiectum Ordinario; ſecùs, ſi monaſterium ſit exemptum. & ratio eſt, quòd religioſus vi voti paupertatis tenetur ſolùm eſſe paratus relinquere res ſuas ad voluntatem proprij Superioris, vt conſtat ex dictis; in priori autem caſu reſpectu monialis Ordinarius eſt Superior: non item in poſteriori, ergo.

QVAERES XXI. An monialis abſq; tranſgreſſione voti paupertatis poſſit parentibus, aut alijs, inſcio, ac inuito Superiore remittere ex cauſa portionem annuorum redditυum ſibi debitam ex pacto iuſtitiæ.

32 ℞. Non poſſe, & probatur; tum quia talis remiſſio eſt ſpecies alienationis: omnis autem alienatio interdicta eſt Religioſis per votum paupertatis; tum quia præfati redditus ſunt monaſterij iuxtà illud: *Quidquid acquirit monachus, acquirit monaſterio*; & remiſſio illa eſt quædam donatio: conſtat autem religioſum non poſſe ſine licentia donare de bonis monaſterij, quantumuis ipſius vſui conceſſis, vt conſtabit ex infra dicendis.

Quæ doctrina procederet etiam in caſu, quo monialis remitteret alij moniali eiuſdem conuentus ſummam aliquam pecuniæ ei mutuatam. & ratio eſt, quòd, quãuis, facta tali remiſſione, dominium pecuniæ remiſſæ maneat apud monaſterium; monialis tamen ſic remittens ſibi vſurpat vſum illius independentem à Superiore, ideoq; exercet actum dominij repugnantem voto paupertatis; ſi remiſſionem illam faciat ſine Superioris licentia, ſin minùs expreſſa, ſaltem tacita, ſeu rationaliter præſumpta.

QVAERES XXII. An delinquant contra votum paupertatis moniales, ſi abſq; licentia pecuniam ſibi oblatam curent dari alij tertio.

℞. Delinquere, ſi expreſsè, aut tacitè acceptent oblatam pecuniam, &
33 poſtea curent eam dari illi tertio; ſecùs, ſi nullo modo illam acceptent. &

ratio

ratio eſt, quòd in priori caſu, poſita acceptatione, monialis verè dicitur donare mittendo donum per eum, qui dedit pecuniam, ſicq; cenſetur donare pecuniam conuentus, quippèquæ hòc ipſo quòd fuit acceptata à moniali, tranſiit in ius ipſius conuentus: in poſteriori autem caſu, cùm nulla ſit monialis acceptatio, nihil ipſa donat, ſed ſolum intercedit, vt alius donet; quæ interceſſio vtique non adſeruatur voto paupertatis, quamuis eſſe poſſit contra regulam, aut obedientiam interceſſionem prohibentes. ita *Suar. to.3.de relig.l.*8.*c.*11.*num.*45.*Sanch.ſup.c.*19.*nu.*74.alijque plurimi apud *Dianam p.*1.*tr.*6.*reſol.*8.contra *Sorbum in comp.priuil.in expoſit.Bullæ Clem.VIII. de largit.mune.*oppoſitum ſuſtinentem.

QVÆRES XXIII. An monialis habens facultatem expendendi ſummam aliquam notabilem in vſu aliquo licito determinato, illam poſſit expendere in alio vſu licito, & quidem inſcio Superiore.

34 ℞. Non poſſe abſq; expreſſa, aut ſaltem præſumpta Superioris licentia. ita *Tambur.ſup.D.*9.*q.*3.*num.*19.*ex Peyrino ſup.*& ante illos *Sanch. nu.*68.cum Mendoza, patetq; quia hoc ipſo quòd licentia obtenta non extenditur, neque præſumptiuè, ad illum alium vſum, perinde eſt, ac ſi ſumma illa expenderetur ſinè licentia: quod vtique eſſet contra votum paupertatis. Idque puto eſſe verum, etſi dicta ſumma expendatur in vſum longè meliorem (dummodò non adſit licentia Superioris, ſaltem præſumptiua, vt dixi:) & hoc ob doctrinam, quam in re non diſſimili tradit *Sanch.l.*4.*mor.c.*49.*nu.*4. homini ſcilicet non ſemper ſatisfieri ſoluendo rem meliorem ea, quæ debetur, vtpote reſpicienti ſuam peculiarem vtilitatem, & interdum etiam voluntatem; cum Deus ſemper malit, quod apertè eſt melius; vt patet in voto: ſicque poteſt contingere Superiorem dantem licentiam diſtrahendi aliquam pecuniam in vſu licito, ſimpliciter nolle eam expendi in alio vſu, licèt longè meliori.

35 *Sine licentia non acquirunt moniales rem pretio æſtimabilem.*
36 *Qualis licentia ad hoc requiratur.*
37 *Non ſunt proprietariæ, ſi abſque licentia recipiunt non ſibi, ſed conuentui.*
38 *Liberè recipiunt ab extraneis aliàs danda à conuentu.*
39 *Neceſſaria item ſibi recipiunt ex bonis communibus, ſi iniuſtè negentur.*
40 *Comeſtibilia ex bonis conuentus interdum vſurpant ſine mortali, ſicut & alia, quæ vſu non conſumuntur, ſed non ſemper.*
41 *Qualiter peccent vſurpando ſibi ex loco communi aliquid ad proprium vſum.*
42 *Sine licentia non recipiunt ad vſum rem, eius dominio penes dantem relicto.*
43 *Curant deponi pecunias apud tertium, vt ijs poſtea vtantur de cōſenſu Superioris.*
44 *Petunt aliqua ab alio, animo tamen ea non acceptandi ſine dicto conſenſu.*
45 *Accipiunt interdum ſine licentia Superioris immediati aliqua, animo non vtendi iis ſine licentia Prælati mediati, & quidem breui obtinenda.*
46 *Accipiunt ſub conditione, ſi Superior det licentiam.*

Peccant

47 Peccant interdum, ſi minima paulatim accipientes indebitè deueniant ad quantitatem notabilem.

48 Sine licentia non diſtrahunt bona conuentus, aut data ad vſum proprium.

49 Licentia diſtrahendi data à priori abbatiſſa iuuat, etſi præſens abbatiſſa illam nullo modo concederet.

50 Idq; etſi monialis habens talem licentiam ſtatuiſſet ea non vti.

51 Moniales nequeunt ſibi inuicem commodare, aut mutuare ſibi conceſſa.

52 Item nequeunt recipere ab extraneis mutuum, aut commodatum.

53 Non permutant conceſſa ad ſuum vſum ſine licentia, ſaltem præſumpta.

54 Non peccant contra paupertatem, ſi abſq; cauſa recuſent oblata.

55 Sine licentia recipiunt pecuniam diſtribuendam pauperibus per ipſas eligendis.

56 Non peccant contra paupertatem recipiendo in depoſitum alienam pecuniam.

57 Licentia dandi extenditur ad accipiendum, immò & ad vendendum: non tamen ſemper conceſſa ad dandam rem aliquam, aut vni extenditur ad aliam rem dandam, &c.

58 Deputatæ ad aliquod officium eo ipſo ab amicis recipere poſſunt pecuniam neceſſariam.

59 A' pluribus Superioribus petunt facultatem recipiendi, vt ſic colligant maiorem ſummam.

60 Vnde colligenda violatio paupertatis, & eius grauitas.

61 Violantes votum paupertatis non incurrunt pœnas ante ſententiam.

62 Quæ licentia excuſet à violatione voti paupertatis.

63 Licentia tacita quæ dicatur.

64 Sufficit ea, quæ dicitur præſumpta.

65 Vnde colligatur licentia præſumpta.

66 Licentia debita, ſed negata non ſemper excuſat.

67 Abbatiſſa dat licentiam accipiendi, retinendi, ac diſtribuendi.

68 Cuius Superioris ſit dare monialibus præfatam licentiam.

69 Qualiter epicheia excuſet à vitio proprietatis.

70 Si rem aliquam accipiant, aut diſtrahant ex epicheia, non ſemper id poſtea aperiunt Superiori.

71 Qualiter conſuetudo excuſet à vitio proprietatis.

72 Accepta à monialibus indebitè, per ſe loquendo, non poſſunt retineri.

73 Secùs in aliquo caſu, qui refertur: licentia autem generaliter data religioſo ad expendendum pro libito extenditur ad vſus etiam illicitos, & poteſt dari tum validè, tum licitè.

74 Non reſtituit, qui tantundem refundit moniali, quantum ab ea accepit.

75 Qualiter teneantur moniales reſtituere, ſi indebitè diſtrahant bona Conuentus.

76 Rem ſine licentia acceptam interdum reſtituunt danti, ſed non ſemper.

QVÆRES XXIV. An, & qualiter moniales ex voto paupertatis prohibeantur acquirere pecunias, & alia prętio æſtimabilia.

℞. Pro-

35 ℟. Prohiberi, niſi id faciant ex legitima licentia proprij Superioris modo inferiùs explicando;& probatur tum ex *cap. cum ad monaſterium de ſtatu monach.* vbi id ſatis apertè inſinuatur, vt aduertit *Suar. to.3. de relig.l.8.c.11. num.1.* tum quia contrectare bona temporalia proprio nomine,& auctoritate ad ea poſſidenda, ac retinenda, de ſe eſt actus dominij: qui autem accipit rem, inſcio Prælato, exercet talem actionem; ergò committit contra votum, exercendo actum dominij, ac proprietatis; tum quia vouens paupertatem ſicut vouet non habere, ſic & vouet non accipere aliquo modo, cum accipere ordinetur ad habendum: ergò maximè vouit non accipere tali modo, .i. ſine licentia.

Quod ſi quæras, qualis licentia ad talem effectum requiratur.

36 ℟. Requiri licentiam expreſſam Superiores, ſi moniales procedere velit optimè, ac ſincerè (id quippe petit religioſa regula, & cõueniens, ac ordinatus modus procedendi) & aliàs licentia cõmodè peti poſſit; ſi verò cõmodè peti nequeat, ſufficere licentiã præſumptã, ſeu interpretatiuã: vt ſi Superior abſit, vel ſit occupatus, & vrgeat neceſſitas, aut moralis cõmoditas accipiẽdi; tunc.n. ſi monialis probabiliter credat Abbatiſſam daturã fuiſse licentiã, ſi poſset conueniri, ſine culpa proprietatis accipi poteſt; quamquam, vt rectiùs procedatur, oporteat acceptionem fieri cum habitudine ad ordinatam retentionem, ac diſpenſationem, cùm intentione ſcilicet manifeſtandi rem Abbatiſsæ, quando occurrerit commoditas, vt ſic ea expreſsè ratam habeat acceptionem, vel irritet, ſi voluerit, maximè cùm eo modo ſit neceſſaria expreſsa licentia ad retinendum, quoad recipiendum, ac proinde, ſi ea non præceſſit acceptionem ob impedimentum, eo oblato poſtea peti debeat ſaltem ob retentionem. intellige, ſi res accepta iam non ſit vſu conſumpta; tunc.n. ceſſaret neceſſitas petendi dictam licentiam, per ſe loquendo, & ratione paupertatis: cum ad rem omninò præteritam, & quæ in futurum non pendet, impertinens ſit licentia, aut conſenſus Superioris, vt patet.

QVAERES XXV. An moniales liberè poſſint accipere ſaltem ad communes vſus monaſterij, non autem ad proprium vſum.

37 ℟. Suarez non poſsè, &, ſi accipiant, peccare non ſolum contra obedientiam, ſed etiam contra paupertatem, vt pote nomine proprio, ac propria auctoritate accipientes, ſi id faciant abſque licentia, vt ſupponitur: quamuis ſi res ſtatim tradatur communitati, eaque intentione accipiatur, acceptio regulariter excuſetur à culpa mortali; non tam ex paruitate materię, quàm ex pręſumpta voluntate Superioriſſæ, cui diſplicet quidem modus non item ipſa acceptio quoad ſubſtantiam: quæ coniectura videtur moraliter ſufficiens, quando aliquid in particulari non occurrit, quod vehementem coniecturam faciat in contrarium, aut niſi ex conſuetudine aliud conſtet: vbi autem moraliter conſtaret, aut valdè probabiliter præſumeretur non eſſe voluntatem Superioriſſæ; vt aliquid accipiatur, etiam vt tradatur cõuentui, nõ

appa-

apparet,vnde talis acceptio excuſari poſſit à mortali. ita *Suarez ſup.nu.30.* à cuius ſententia non immeritò recedit *Sanchez l.7. mor.c.19. num.55.* dicens abſolutè religioſum, qui accipit ſine licentia, non vt ſibi appropriet, ſed vt tradat monaſterio,non eſſe proprietarium;cùm voto paupertatis ſolum vouerit nil ſibi acquirere, aut appropriare ſine Prælati licentia, & in præſenti caſu nil ſibi acquirat,ſed ſolum monaſterio,vt ſupponitur.

QVAERES XXVI. An moniales ſine licentia poſſint accipere ab extraneis ea, de quibus aliàs ipſis prouidendum eſſet ex bonis monaſterij.

38 ℞. Poſſe(ſaltem quod ſpectat ad peccatum m. proprietatis)modò rem acceptam non retineant cum maiori proprietate, aut reſeruatione, quàm ſimilem tenerent, ſi à conuentu illam accepiſſent. & ratio eſt, quòd in tali caſu perinde eſt rem acceptam ad ſuum vſum tenere,ac eam deputare vſui communi: cum communis vſus talium rerum non aliter ſit communitatis, niſi quatenus diuiſus eſt per ſingulas perſonas, ita vt apud nullum ſit res ſimilis tanquam propria,quippe quæ ſemper auferri poteſt à Superiore.prę terquamquod religioſi habent à Superiore licentiam tacitam, aut expreſſam,vt tali re in communi vtantur(v.g.veſte)ac proinde quod illam generalem facultatem applicent ad hanc rem particularem proprio arbitrio, & ſine Superioris voluntate, aut non eſt proprietas, cùm ſemper ſeruetur reſpectus ad aliquam voluntatem Superioris,& ad vſum communem,aut certè eſt leuis,ac inſufficiens ad peccatum mortale. ita *Suar. ſup. num.28.* monens ſecùs dicendum in caſu, quo ſine licentia recipiatur res aliqua extraordinaria ad proprium vſum peculiarem, ac extraordinarium, vt pretioſa imago,&c.

QVÆRES XXVII. An moniales ſine licentia ex bonis communibus monaſterij capere poſſint ſibi neceſſaria, ſi ea ipſis à Prioriſſa denegentur.

39 ℞. Poſſe, ſi ea iniuſtè denegentur: cum ſic facultas vtendi bonis communibus monaſterij deuoluatur ad religioſum ſubditum;quippequi,hòc ipsò quòd præſentem habet Superiorem abutentem ſua poteſtate, cenſetur eſſe quoad illud quaſi ſine Superiore; non item, ſi ea iuſtè denegentur, eò quod conuentus egeſtate laboret, ideoque verè non poſſit conſulere omnibus neceſſitatibus religioſorum:ſic enim ceſſat ratio allata; cùm in tali caſu licentia non ſit debita. ita *Sanchez ſup.num.54.* alijs citatis.

40 Addit *Suarez ſup.num.41.* quòd,quamuis vſurpatio comeſtibilium,ac poculentorum facta ex bonis communibus monaſterij ad proprium, vſum actualem(vt ita dicam)& tranſitorium, regulariter non ſit peccatum mortalem;niſi damnificatio conuentus eſſet nimia, ac in re extraordinaria, & prætioſiori: ſiquidem religioſi quoad vſum talium rerum tractantur vt filij, & inter parentem,ac filium ſimilis actio non reputatur grauis;ſi tamen pręfatæ res in magna quantitate accipiantur,& occultè retentę paulatim conſumantur,

ſumantur, talis acceptio poſſet eſſe grauis culpa; etſi ad id diſcernendum in particulari magna prudentia opus ſit. De alijs autem rebus, quæ ſtatim vſu non conſumuntur, ſubdit Suarez, quod ſi non accipiantur vt occultè, & tanquam propriæ poſſideantur, ſed ſolum ad vſum publicum, ac expoſitum arbitrio Superioris, ſicut retinentur aliæ res; ordinarie in tali acceptione adeſt ſolùm culpa venialis, niſi interueniant peculiares circunſtantiæ indicantes deformitatem grauiorem: vt ſi id fiat frequenter, & quaſi ex animo deliberato applicandi eo modo res conuentus, ad ſuum vſum, vel, ſi alij inde priuentur vſu talis rei cum magno in commodo.

41 Cæterum quod ait *Azorius to.1.l.12.c.12.q.3.* non peccare contra votum paupertatis religioſum, qui ex communi bibliotheca, aut communi loco aliquid vſurpat ad ſuum vſum temporalem; peccare verò, ſi vſurpet ad vſum perpetuum: non admittit *Sanch.ſup.num.*57. cum in vtroq; euentu abſque Superioris licētia vſurpetur vſus rei pretio æſtimabilis; & ſolum adſit in hoc differentia, quod faciliùs præſumitur licentia ad vſum temporalem, & tunc interueniat materiæ paruitas excuſans à mortali, non item à veniali.

QVÆRES XXVIII. An moniales ſine licentia poſſint recipere aliqua ad proprium vſum, relicto dominio penes dantem.

42 ℞. Non poſſe, cùm per talem receptionem acquiratur vſus rei acceptæ, qui eſt pretio æſtimabilis, ideoq; prohibitus acquiri à religioſo ſine debita licentia, vt conſtat ex dictis *q.*2. & inde ſuadetur, quòd parum referret religioſum non habere rem propriā quoad dominium, ſi poſſet pro ſuo arbitrio de communibus bonis diſponere. ita *Sanch. ſup. num.*49. addens ſecùs dicendum, ſi religioſus ex licentia Superioris vſum rei accipiat, relicto dominio apud dantem; idque etſi religioſus conſultò hoc faciat, ne res accepta ſibi auferatur à Prælato, alijq; religioſo detur, vel applicetur communitati: ſi enim verè dominium maneat omninò penes dantem, religioſus nil ſibi vſurpat tanquam proprium, ſed ſolùm vſum, huncq; ex licentia Superioris; quod ſine dubio nullam importat ſpeciem proprietatis contra religioſam paupertatem.

43 Quin etiam addit *Sanch.num.*50. & benè, non facere contra votum paupertatis religioſum, qui ſine licentia Prælati ab aliquo petit, vt pecunias deponat apud aliquem, non habens voluntatem acquirendi vllum ius in illas, & totum illud relinquens apud dantem, cum libera facultate illas repetendi, ſolumq; intendens habere opportunè pecunias, & ex quibus, cùm indiguerit, de licentia Superioris accipiat neceſſaria, non aliter accepturus; & hoc, licèt deponens pecunias intendat transferre dominium in religioſum: cùm talis translatio fieri nequeat ſine acceptatione religioſi, quæ in præſenti caſu non adeſt. Quæ doctrina procedit item in euentu, quo religioſus dictas pecunias ſeruaret apud ſe in depoſitum eodem prorſus modo, quo erant apud amicum; ſi quidem illas non habet aliter, quàm ſi eſſent apud

exter-

externum depoſitarium, & alioqui non pugnat cum voto paupertatis eſſe depoſitarium rei alienæ.

44 Sic non facit contra votum paupertatis religioſus, qui aliquid petit ab alio, ſed cum intentione illud non accipiendi abſq; licentia, hac ratione intendens explorare voluntatem dandi, ne fruſtra licentiam poſtulet, vel quia faciliùs eam obtinebit (quamuis id eſſe poſſit contra regulam:) & ratio eſt, quòd tunc verè nihil accipitur ſine licentia. ita *Sanch. num.*52. limitans tamen aſſertionem, niſi probabiliter credatur fore; vt Prælatus ſimpliciter negaret facultatem rem illam accipiendi, ſi noſſet illam antea petitam fuiſſe, & ſolùm concedit, eò quod putet eam ſpontè oblatam: tunc quippe ea licentia eſſet inuoluntaria, vtpote dolo extorta, & conſequenter inualida.

QVAERES XXIX. An moniales ſine licentia accipere poſſint aliquam rem animo non vtendi illa ſine licentia Prælati mediati, à quo breui ſperant illam obtinere, non audentes interim illam petere à Prælato immediato, aut ab Abbatiſſa.

45 ℞. Poſſe, ſi modo ſupra dicto præfatę rei dominium apud dantem relinquant vnà cum adminiſtratione, tali re non vſuræ, niſi poſt obtentam legitimam facultatem, eamquę interim detinentes quaſi in depoſito: patetque ex dictis *q. præcedenti*, vbi etiam indicauimus talem modum accipiendi poſſe eſſe contra regulam, quæ fortè ipſum vetet; non item, ſi rem illam ſine licentia tacita, aut expreſſa recipiat, retenturæ ad breue tempus: tunc enim acceptio non fiet ſine culpa veniali contra paupertatem religioſam, cùm ei aliquo modo aduerſetur, etſi leuiter, quo pacto *S. Bonau. in ſpec. diſcipl. ad nouit. p.*1*. c.*4. ait talem receptionem non eſſe tutam, vt notauit *Sanch. num.*51. ita *Diana p.*1*. tr.*6*. reſol.*42. ex ipſo Sanch. & Fauſto contra Io. de la Cruz.

QVÆRES XXX. An moniales recipere poſſint aliquid ſub conditione, ſi Superior conceſſerit licentiam.

46 ℞. Poſſe, ſi adſit animus rem acceptam reſtituendi caſu, quo negetur licentia, & nullum ſit periculum eam tunc reddendi. colligitur ex *Sanchez nu.*69. & patet, quia conditio nihil ponit in eſſe, & acceptio iſta non eſt abſoluta, ſed conditionalis; quæ ratio oſtendit poſſe religioſum item aliquid alienare ſub dicta conditione, vt in terminis docet Sanch. loco citato, & poſt illum *Io. de Lugo D.*3*. de iuſt. nu.*161.

QVAERES XXXI. An moniales peccent m. contra paupertatem, ſi abſque licentia Abbatiſſæ minima recipiant, aut expendant, aut vſurpent ex bonis Cōuentus, aut aliunde, & tandem perueniant ad notabilem quantitatem.

47 ℞. Peccare, ſi minima illa ſint pecuniæ: & hoc, licèt nunquam habuerint animum plus, quàm illud minimum recipiendi; ſecùs, ſi ſint comeſtibilia: idque, etſi intendant continuare dicta furta minima. & ratio eſt, quod in priori caſu Superior eſt rationabiliter inuitus; non item in poſteriori, vt facilè conſtabit conſideranti. ita *Diana ſup. reſol.*35. alijs citatis: inter quos benè

nè notat *Sanchez ſup.c.21.num.33.* multò maiorem quantitatem horum comeſtibilium peti, vt eorum vſurpatio ſit mortalis, quam in alijs rebus, eamque arbitrio viri prudentis eſſe taxandam, attenta rerum ipſarum qualitate, & alijs circunſtantijs. ſicque addit *Sanchez num.35.* in caſu, quo religioſus minima eſculenta accipiat ab externis, maiorem quantitatem exigi, vt ſimul accepta ſit mortale; ſiquidem hoc cedit in bonum conuentus, quatenus ille religioſus tantò minus ex bonis illius inſumet.

QVÆRES XXXII. An moniales peccent contra votum paupertatis, ſi ex bonis conuentus, aut etiam ad proprium vſum conceſſis ſine debita licentia alienent donando, aut aliter ea diſtrahendo.

48 ℞. Peccare, cum ſic vſurpent rem independenter à voluntate Superioris, & conſequenter de ea diſponant vt domini: cum re vera habeant ſolum facti vſum, & vſuarius nec ipſum rei vſum, nedum dominium poſſit, alij concedere. ita DD. communiter apud *Sanchez ſup.c.19.num.64.*

Difficultas modò eſt, an monialis, quæ ab Abbatiſſa obtinuit licentiam rem aliquam alienandi, ea amota ab officio, adhuc poſſit illam alienare vigore præfatæ licentiæ, ſi certò credat modernam Abbatiſſam non conceſſuram talem licentiam, ſi noſſet.

49 ℞. Poſſe, & probatur, quia conceſſio dictæ licentiæ eſt gratia facta: gratia autem facta non ſpirat per mortem concedentis, nec per eius amotionem ab officio; ex alia parte ea diſpoſitio habitualis modernæ Abbatiſſæ eam de facto non reuocat, cum intus retentum nihil operetur; ideoque etiam modò durat, ac durabit, vſque dum actu reuocetur à moderna Abbatiſſa, aut ab alio Superiore competente. Quæ ratio oſtendit idem dicendum eſſe in caſu, quo monialis ſimilem licentiam habuiſſet à præſenti Abbatiſſa, & noſſet illam omninò velle dictam licentiam reuocare: ſiue quia omnes alias ſimiles licentias de facto reuocauit; ſiue quia ea id ſignificauit moniali amicæ; ſiue quia cuidam ex monialibus diſcretis præcepit, vt præfatam reuocationem moniali licentiam habenti iuridicè intimet, quæ tamen nondum illam intimauit; quamdiu enim dicta reuocatio non intimatur iuridicè, durat licentia, vt in ſimili docet *Sanchez l.3. de matr. D.30. num.12. & D.36.num.9.*

Dices, quòd ſi monialis, obtenta illa licentia, iam mutauerat conſilium, & ſtatuerat rem illam ampliùs non alienare: poteſtne nihilominus eam liberè alienare.

50 ℞. Poſse, & inde ſuadetur, quòd, ſicut teſte *Sanchez l.8. de matr. D.32. num.6.* duo conſanguinei poſt obtentam diſpenſationem ſimul contrahendi, ſi alter, aut vterque alijs nuptijs copulentur, vidui poſtea effecti vi prioris diſpenſationis poſsunt iungi inter ſe matrimonio: cùm ſemel ablatum ſit impedimentum, nec obſtet tacita illa renunciatio per tranſitum ad alias nuptias inducta, quippe quæ non fuit acceptata à concedente; ſic in noſtro caſu per conceſſionem licentiæ ſublatum eſt impedimentum, obſtans,

ne monialis rem illam alienare poſſet; nec poteſt dici reuixiſſe ob renunciationem illam licentiæ tacitè factam in ea mutatione conſilij, cùm talis renunciatio verè non fuerit acceptata à concedente, vt ſuppono: quare paritas procedit in vtroque caſu.

QVÆRES XXXIII. An moniales ſine licentia poſſint ſibi inuicem mutuare, aut commodare res proprijs conceſſas vſibus.

51 ℞. Non poſſe, quamuis aliàs ſæpè excuſentur à mortali ob paruitatem materiæ: quatenus (inquit *Laym. l.4. tr.5. c.7. num.4.*) etſi liber v.g. valeat 10. ducatis, quem ſibi vt proprium vendicare mortale eſſet, vſus tamen libri non perpetuus, ſed temporalis (qui conceditur per contractum commodati) non æſtimatur tanti, vt ſit materia peccati mortalis. præterquamquod in rebus paruis, & crebrò occurrentibus præſumi poteſt adeſſe tacita Superioris licentia, ſaltem ad breue tempus vt notat *Sanch. l.7. mor. c.19. num.65.* addens non fore mortale religioſo ſic commodare res ad proprium vſum deſtinatas, ſi ille ſit ſecurus de earum reſtitutione, ac conſeruatione. ita citati Doctores, à quibus non diſſentit *Suarez to.3. de relig. l.8. c.15. num.4. & Diana ſup. reſol.37.* dicens ex Flamas, & Fagundez religioſos poſſe inuicem dare tunicam, caligas, calceos, & etiam cucullam ad vſum; dummodò dans prouiſus ſufficienter remaneat, omninò voto paupertatis ſeruato. Probatur autem aſſertio quoad primam partem ex eo quod religioſus rerum ipſius vſibus conceſſarum eſt merus vſuarius, ideoque non poteſt propria authoritate concedere alteri vſum illarum, & multo minus dominium: quorum hoc transfertur in alium per mutuum, & ille per commodatum; quæ ratio à fortiori probat religioſum ſinè debita licentia non poſſe modo explicato mutuare, aut commodare perſonis extraneis res ipſi conceſſas, & multò minus bona communia monaſterij, cùm quoad dictas perſonas, & eiuſmodi bona præſumi rationabiliter poſſit Superior magis inuitus, vt conſideranti facilè conſtabit.

QVÆRES XXXIV. An moniales ſine licentia poſſint recipere mutuum, ac commodatum, etiam à perſonis extraneis.

52 ℞. Quòd, cùm per mutuum transferatur dominium rei mutuatæ in mutuatarium, & per commodatum vſus rei commodatæ in commodatarium: & alioqui per votum paupertatis ſit prohibita acquiſitio cuiuſcumque dominij, aut vſus rei pretio æſtimabilis facta independenter à voluntate Superioris, vt conſtat ex ſupra dictis; hinc ſequitur moniales ſine legitima licentia non poſſe recipere mutuum, aut commodatum, maximè ab externis: quamuis facilius excuſari poſſint à culpa m. quoad commodatum (cum quoad illud faciliùs præſumi poſſit tacita licentia Superioris) quàm quoad mutuum; & in ipſo mutuo ad peccandum m. requiratur maior quantitas, quàm ſi hæc dono acciperetur; cum re vera iuxta moralem æſtimationem minùs ſit id, quod accipitur, vt rectè aduertit *Suar. ſup. c.11. num.44.* ex quo colligitur magna ex parte præſens reſponſio.

QVÆ-

QVÆRES XXXV. An moniales ſine licentia poſſint permutare res proprijs vſibus conceſſas etiam cum externis.

53 ℞. Quòd, quamuis Lopez, & Rodriq. relati à *Sanch. num.67.* ſuſtineant partem affirmantem, ſi ex tali permutatione magna iactura non proueniat conuentui; id probantes tum quòd adſit interpretatiua licentia Superioris: tum quòd talis commutatio non eſt propriè diſtractio, aut conſumptio, cum æqualia recipiantur pro commutatis. quia tamen actus commutandi eſt actus dominij, qui rectè poteſt exerceri ſolum ab habente dominium, aut legitimam rei adminiſtrationem: propterea ſi res, quæ commutatur, ſit magni pretij, commutatio videtur eſſe mortalis. ita Sanch. loco citato, & cum eo Laym. vbi ſupra addens religioſum ſic commutantem ſæpè excuſari à mortali, eò quòd ſæpè præſumi poſſit Superiorem non eſſe inuitum, vt quæ religioſo conceſſa ſunt ad ſuum vſum (v.g. breuiarium, aut veſtem) cum alijs commutet, quæ ſibi magis accommodata videntur: præſertim ſi permutatio fiat cum domeſticis, immò etiam cum externis, ſi quæ recipiuntur, ſint ſimilia, aut æqualia: præterquamquod interdum, etſi Superior ſit inuitus quoad modum, quia talia fiunt abſque eius licentia; non eſt tamen inuitus quoad rem ipſam, ſicque commutatio non eſt mortalis, licèt repugnet paupertatis perfectioni, & aliquando præbeat anſam grauiùs delinquendi contra votum; qua de re *Diana par.1. tract. 6. reſol.38.* citans alios.

QVÆRES XXXVI. An moniales peccent contra votum paupertatis, ſi abſque licentia Abbatiſſæ recuſent res ſibi donatas, & quidem ſine cauſa.

54 ℞. Non peccare, cum religioſus ex voto paupertatis non teneatur acquirere, ſed ſolum non alienare; peccare tamen contra charitatem, cum ſine iuſta cauſa impediat bonum conuentus, cui res illa donata ipſis acceptantibus fuiſſet acquiſita; non ſecus ac peccat in proximi charitatem, qui rogat volentem legare alicui, ne leget; rogatque nulla iuſta cauſa ductus. ita *Sanch. ſup. num.75.* & cum illo *Fagund. l.7. in decal. c.7. num.5.* monens cauſam iuſtam recuſandi dona oblata poſſe in propoſito caſu reputari, ne Superiores putent religioſum habere nimiam familiaritatem cum externis, aut certè, vt non maneat obligatus ad rem donatam remunerandam, &c.

QVÆRES XXXVII. An moniales peccent contra votum, ſi abſque debita licentia accipiant pecuniam ab ipſis liberè diſtribuendam cuicunque pauperi maluerint, nomine tamen eius, qui dedit.

55 ℞. Videri non peccare, & probatur, quia votum religioſæ paupertatis ſolum obligat religioſum, ne inſcio Superiore acceptet dominium, aut vſum proprietarium alicnius rei: in noſtro autem caſu non acceptat dominium, aut vſum proprietarium pecuniæ datæ, cum eam detineat, ac diſtribuat nomine dantis, ergò. ita *Sanchez ſup. cap.30. num.4.* alijque doctiſſimi viri

ab eo conſulti, quos ſequitur *Diana ſup. reſol.* 29. vnà cum Fauſto, contra plures alios ab ipſo Diana relatos oppoſitum ſuſtinentes ex eo quòd religioſus in iſto caſu ſibi vſurpat ius aliquod pretio æſtimabile, nempe adminiſtrandi illam pecuniam, & quidem independenter à Superiore; quod tamen nos negamus, cùm illa ſola poſſeſſio, & adminiſtratio pecuniæ independens à Superiore ſit proprietaria, quæ exercetur nomine proprio.

QVÆRES XXXVIII. An moniales delinquant contra votum paupertatis, ſi authoritate propria recipiant in depoſitum pecunias alienas.

56 ℟. Non delinquere ob rationem q. præcedenti illatam, quæ item procedit in præſenti caſu; peccare tamen aliundè, ſi abſque conſenſu ſaltem tacito, ac præſumpto Prælati depoſitum graue accipiant: idque ob contractum initum, ac obligationem propria authoritate ſuſceptam. quamuis alias monaſterium non teneatur de depoſito culpa religioſi depoſitato amiſſo, aut deteriorato, tametſi ſuſcepto ex licentia Superioris: ſiquidem licentia ſolùm facit, vt licitè religioſus recipiat depoſitum, non item vt Prælatus, aut conuentus indè obligentur; quod procedit etiam in euentu, quo ipſemet Prælatus accipiat depoſitum ſine monaſterij conſenſu: tunc.n. monaſterium non tenetur de eo, cum in illud non conſenſerit. ita *Mol. tract.* 2. *D.* 525. *Sanch. l.* 6. *mor. cap.* 14. *num.* 27. *Caſtr. Pal. tract.* 16. *D.* 4. *p.* 13. §. 4. *num.* 3. monens religioſum depoſitarium, cuius culpa ammittitur, aut deterioratur depoſitum, teneri ſoluere, ſi aliquando ſit ſoluendo: vt ſi habeat peculium ſuæ diſpoſitioni relictum, ex quo ſine graui incommodo ſoluere poſſit.

QVAERES XXXIX. An monialis recipiens aliquid ab alia moniali eiuſdem conuentus habente licentiam dandi, egeat noua licentia ad recipiendum.

57 ℟. *Sanchez l.* 7. *mor. c.* 19. *num.* 72. egere, niſi ex coniecturis probabiliter colligatur oppoſitum; & probat, quia per votum paupertatis impediuntur religioſi non ſolùm, vt non dent propria authoritate, ſed etiam vt non accipiant ſine debita licentia: ſicque conceſſio licentiæ eſt ablatio talis impedimenti: cùm ergo iſta impedimenta ſint diuerſa, & Superior poſſit de facto auferre vnum, alio non ablato (etſi ſimpliciter poſſet auferre vtrumque) conſequenter auferens impedimentum ex parte dantis non cenſetur auferre etiam ex parte accipientis, niſi ſe declaret. Oppoſitum ſuſtinet *Io. de Lugo D.* 3. *de iuſt. num.* 164. ex ſententia R. Admodum P. N. Vitelleſchi, nimirum quòd, licèt, ſtando in rigore iuris, duplex licentia requiratur in caſu propoſito; de facto tamen ea videtur eſſe mens Superioris, vt data ſubdito licentia dandi, aut accipiendi, alij eiuſdem Prælati ſubditi poſſint ab eo accipere, aut ei dare; dummodò nihil in fraudem fiat: qualis fraus interueniret: ſi quis, mediante eo, qui dictam licentiam haberet dandi, & accipiendi, vellet dona ſua tranſmittere ad alios; is.n. caſus nõ cenſeretur com-

pre-

prehenſus in ea generali intentione Superioris. idem ſentit Diana à me conſultus.

E' contra putat *Io. de Lugo loco citato num.*159. religioſum habentem à Prælato licentiam dandi, aut accipiendi, vigore illius regulariter poſſe abſque alia facultate vendere, ac emere; probatque, quia licentia dandi, & accipiendi non requiritur in religioſo, niſi vt poſſit acquirere, & transferre dominium: in quibus ille pendet à voluntate Prælati: quod autē emptio, ac venditio addunt peculiare, non videtur neceſſariū petere nouā licentiam; ſi .n. ablatum eſt impedimentū abdicādi dominium pretij, & acquirendi dominium rei, iam votum paupertatis nō obſtabit, quo minùs fiat contractus emptionis, ac venditionis; totum autem impedimentum eſt per licentiam dandi, & accipiendi ſublatum, ſicque non requiretur alia licentia ad dictos contractus. Sic *Io. de Lugo* monens tamen *num.*160. ſe hic loqui de religioſo habente facultatem dandi, & accipiendi: qui enim ſolùm haberet facultatem dandi, non poſſet vendere; cum venditio contineat acquiſitionem pretij, quæ acquiſitio non eſt datio, ſed acceptio. monet item licentiam dandi, & accipiendi præfatam ex intentione Prælati non extendi ad emptionem, & venditionem talem, quæ eſſet negotiatio, aut haberet ſpeciem negotiationis: cum in his appareat ſpecialis turpitudo, aut indecentia, quæ non adeſt in ſimplici datione, & acceptione.

Addo violare votum paupertatis monialem, quæ habens licentiam dandi rem aliquam, aut vni, dat aliam, aut alteri, cui dandi ſcit Abbatiſſam non daturam fuiſſe facultatem. ita *Barcus in ſpeculo c.6.* & patet, quia licentia data non extenditur ad hos alios caſus, ſicque monialis cenſetur dare ſine licentia.

QVAERES XL. An moniales hòc ipsò quòd deputantur ad officium monaſterij exigens multas, ac graues expenſas, ab ipſis faciendas, ſine licentia ab amicis, & conſanguineis recipere poſſint pecunias ad talem effectum.

58 ℞. Videri poſſe ex tacita, & interpretatiua voluntate Superioriſſæ deputantis ad talem officium. moueor ex doctrina, quam in ſimili caſu tradit *Suar. tom.3. de relig. l.8. cap.*11. *num.*7. Superiorem ſcilicet dantem religioſo facultatem ad peregrinandum, & non prohibentem aliquid recipere, virtualiter cenſeri dare facultatem ad recipienda, ea quæ aliàs prudenter, & cum decentia religioſa recipi poſſunt: facultas enim vna intelligitur implicitè contineri in alia; quæ doctrina vtique poteſt adaptari ad præſentem caſum, &, ſi applicetur, probabit intentum. Quamquam aliàs Superiores monialium deberent coercere nimiam licentiam, quæ in aliquibus monaſterijs quoad hoc reperitur; ijs omninò interdicendo expenſas non neceſſarias, ac nimis excedentes, quæ vtinam non ordinentur ad luxum, ac faſtum inanem.

QVÆRES XLI. An moniales delinquant contra votum pau-

pertatis,ſi indigentes maiori ſumma pecuniæ, quam concederetur ab vno tantùm ex ſuis Superioribus, recipiunt illam modò de licentia Abbatiſſæ, modò cum facultate proprij Prælati, vſque dum perueniant ad ſummam ab ipſis intentam.

59 ℞. Non delinquere, cùm ſic acceptio non fiat ſine licentia legitimi Superioris; & monialis modo dicto eam petens à pluribus Superioribus non poſſit dici facere fraudem,ſed vtatur iure ſuo, ijs cumulatiuè concurrentibus quoad facultatem concedendi dictam licentiam. quæ ratio inde etiam confirmari poteſt, quod *Sanch.l.*8. *de matr. D.*23.*n.*1. alijs citatis probabile putat indigentem diſpenſari in pluribus impedimentis matrimonij poſſe petere,& obtinere diſpenſationem ſuper vno illorum, & poſtea ſuper alio; idque etſi in priori petitione conſultò omittat proponere poſterius impedimentum: innuitque ſatis aperte ligatum voto caſtitatis, ſi velit ducere conſanguineam,poſſe priùs petere ab Epiſcopo diſpenſationem voti,& poſtea diſpenſationem conſanguinitatis à Papa: quæ perbellè faciunt ad noſtrum caſum; maximè cùm conceſſio licentiæ ad accipiendum iuxta dicta *q.*34.ſit veluti ablatio impedimenti obſtantis,ne religioſus liberè poſſit accipere.

QVAERES XLII. Quale peccatum faciant moniales violando votum religioſæ paupertatis.

60 ℞. Committere peccatum m.ſi quantitas rei indebitè vſurpatæ,alienatæ ſit grauis: talem autem grauitatem iuxta *Mirandam to.*1. *manual.q.*28. *ar.*17. determinandam eſſe in particulari pro temporum,locorum,religioſorum,perſonarum,& aliarum circunſtantiarum hìc, & nunc concurrētium varietate: ſupponendo tamen in præſenti materia differendum eſſe de religioſis,ac de filijs,ita vt eorum furta dicenda ſint æquiparari furtis filiorum; ſicut notant *Fagund.ſup.c.*5.*num.*1.hinc inferens *nu.*2.quantitatem ſufficientem ad peccatum m. eſſe ſummam quinque argenteorum; *Diana reſol.* 36. ex Sanch. & Io. ne la Cruz putante ſummam 4. argenteorum ad talem effectum ſufficere. quod non admittunt neque Cenedo,nec Petrus de Ledeſma,apud ipſum Dianam ſuſtinentes religioſum ſurripientem 8.aut 9.regales ex bonis communibus conuentus,aut religioſi particularis non peccare m.neq; *Rodriq. in ſum. tom.*4.*c.*118.*num.* 27. & 29. putans religioſum tunc committere furtum m. quando peruenit ad ſummam 2.aureorum:quòd licèt Diana dicat ſibi nō placere, ait tamen admitti tum à Soto,tum ab Aragono. Verùm in materia paupertatis religioſæ ſicut abſtinendum eſt à doctrinis nimis laxis,ne inducatur relaxatio regularis diſciplinæ: ſic & cauendum à nimis rigidis,ne religioſorum cōſcientiæ illaqueentur,vt notat *Suar. ſup.num.*40.

Notat autem *Io.de Lugo ſup.num.*162. contra Sanchez non peccare contra votum paupertatis religioſum, qui dat alteri religioſo non habenti licentiam accipiendi: probatq; ex eo quòd, ſicut habens votum caſtitatis

non

non peccat contra ſuum votum, quando eſt cauſa, quòd quis cum alia fornicetur; cùm votum ſolum obliget vouentem, vt ipſe ſit caſtus; non autem vt alij ſint caſti: ſic meum votum paupertatis me ſolum obligat, vt ego ſim pauper, non autem quòd procurem, vt alij ſint pauperes, vnde fit, vt, licèt in caſu propoſito contrahi poſſit malitia ſcandali, quatenus religioſus cooperatur peccato alterius contra ſuum votum; non tamen peccat contra ſuum votum paupertatis.

QVÆRES XLIII, Quas pœnas incurrant moniales violantes votum religioſæ paupertatis.

61 ℞. Incurrere eas, quas afferemus infra *cap.8.q.36.* moneo hìc ex *Caſtro Palao ſup. D.3.p.24. num.4.* dictas pœnas incurri ſolum poſt iudicis ſententiam, & à religioſis retinentibus proprium; non item ab ijs, quæ ſine debita facultate aliquid alienant, aut accipiunt, etſi aliàs delinquant contra votum paupertatis.

QVÆRES XLIV. Quæ licentia excuſet à violatione voti paupertatis.

62 ℞. Excuſare licentiam, quæ ſit voluntaria, ac iuſta: ſiue ſit expreſſa, ſiue tacita, ſeu præſumpta, ac interpretatiua, vt notant communiter Doctores; & ratio eſt, quod, poſita tali licentia, religioſus non operatur nomine proprio, ſed alieno, nempe Superioris. Ea autem non erit voluntaria, ſi ſit ex metu, coactione, dolo, vel fraude: cuiuſmodi eſſet etiam illa, quæ extorqueretur, tacitis ijs, quibus declaratis, licentia ſolet denegari, vel falsò expreſſis ijs, vi quorum licentia conceditur, aliàs deneganda; hæc .n. actum reddunt ſimpliciter inuoluntarium. Præterea licentia debet eſſe iuſta, .i. conceſſa ſine iniuſtitia: ſicque religioſus ſurripiens aliena cum licentia Prælati violat votum paupertatis; non quia vtitur alienis præcisè, ſed quia vtitur ſine licentia legitima: quod procedit etiam de religioſo ex licentia Prælati expendente in vſibus illicitis: cum talis licentia dari ab eo non poſſit, ac proinde ſit nulla, vt pote data à non habente poteſtatem, vt notat *Sanchez l.7. moral.c.19.num.31.*

63 Tacita autem dicitur illa licentia, quæ virtute continetur in alia expreſſa, vt in caſu propoſito *q. 35.* item ſi conſuetudine inductum ſit religioſum poſſe aliqua recipere, retinere, aut expendere, & Superior conſuetudinem non reuocet, cùm facilè poſſit: item ſi Superiore conſcio, nec prohibente, cùm facilè poſſit, aliquid recipiat, retineat, aut expendat religioſus, cùm in tali diſſimulatione virtualiter contineatur quędam approbatiua voluntas, vt patet.

64 Addo excuſari religioſum à vitio proprietatis, ſi det, aut recipiat de licentia Superioris ſolùm præſumpta, præſumens ſcilicet ipſum daturum eſſe licentiam, ſi peteretur, ſed religioſus omittit petere ex erubeſcentia, alioue reſpectu humano: cùm ad vitandam proprietatem ſufficiat religioſum operari nixum voluntati Superioris ſaltem futuræ; quo pacto ad vitandum

furtum ſufficit ea præſumptio de voluntate domini,vt conſtat ex *l.inter omnes,§.rectè,ff.de furtis*. Quamuis aliàs in tali receptione, ac bonorum diſpoſitione ferè ſemper venialiter peccetur, eò quòd Superior; cùm commodè adiri poſſit, ægrè ferat modum illum accipiendi, ac diſponendi de rebus clandeſtinum. ita *Nau.com.2.de regul.num.20.Suar. ſup.c.11. num.11. Sanch. l.7.mor.c.19.num.13.*& cum iis *Caſtr. Pal.p.23. nu.8.9.* docens ex Nau. Leſſ. Mendoza, Suar. & Sanch. in præſenti materia ſufficere probabilem cognitionem præſumptæ voluntatis Superioris, non autem requiri certam; cum ſic operans moraliter certus ſit de voluntate Prælati, nec exponatur morali periculo operandi ſine licentia,tametſi phyſico periculo exponatur,quod parum refert.

65 Cæterum voluntas præſumptiua Superioris ex multis capitibus colligi poteſt, & maximè, ſi conſtet experientia ipſum ſolere libenter concedere aliis talem licentiam,nec notabiliter ægrè ferre,vt non petatur:item ſi ſcias illum eſſe Superioris affectum in te,vt libenter tibi daret,ſi id ab eo peteres, aut noſſet te eo indigere,aut deſiderare.

66 Rurſus licentia debita, ſed negata non ſemper excuſat religioſum à vitio proprietatis,ſed ſolùm quando Superior negat ea,ad quæ religioſus habet ius à religione (cuiuſmodi ſunt neceſſaria ad victum, & veſtitum iuxta receptum morem Ordinis) & inſuper negat licentiam ea recipiendi ab externis: tunc enim licentia cenſetur concedi ipſo iure à religione, vt pote iniuſtè negata à Superiore.

An autem Abbatiſſa poſſit monialibus ſubditis concedere licentiam accipiendi,retinendi,ac diſtribuendi,& in qua quantitate.

67 ℞. Poſſe, cùm ipſa verè habeat adminiſtrationem conuentus, eique promittatur obedientia,vt inter alios notauit *Laym. ſup. num.15.* ex Sanch. aſſertionem benè limitans, niſi conſuetudine, aut conſtitutione religionis talis poteſtas reſtricta ſit. Quantitas autem, ſi aliunde non taxetur ſiue ſtatuto,ſiue conſuetudine,definiri debet arbitrio prudentis conſiderata occaſione,ſeu neceſſitate,facultate conuentus,& alijs circumſtantijs, ſicut in ſimili aduertit *Suar.c.15.num.13.* Quamquam, quòd ſpectat ad dandam licentiam accipiendi, monialium Superioribus reſtringēda non videatur facultas: cùm ex ipſa acceptione monaſterium ditescat nec appareat ratio, cur dicta facultas reſtringi debeat, vt conſideranti facilè conſtabit.

68 Quando ergo in materia paupertatis quærimus, an moniales de licentia Superioris poſſint facere,hoc,aut illud; nomine Superioris intelligimus tum propriam ipſarum Superioriſſam, tum illarum Prælatum, ſiue ſecularem,ſi ſint immediatè ſubiectæ Sedi Apoſtolicæ,aut Ordinario loci:ſiue regularem,ſi ſint exemptæ;quod eſt benè notandum.

QVÆRES XLV. Qualiter epicheia excuſet à vitio proprietatis.

69 ℞. Excuſare,ſi duo concurrant; nimirum quòd res vrgeat: & quod Superior abſit, vel certè non ita præſto adiri poſſit. ita *Leſſ.l.2.c.41.num.79.*

Lopez

*Lopez l.2.de contr.c.*40. alijque quos ſequitur *Fagund.ſup.c.5.nu.*20. monens epycheiam in eo conſiſtere, quòd ſubditus rationabiliter præſumit,& iudicat Superiorem hìc,& nunc conceſſurum talem licentiam; quo modo epycheia coincidit cum licentia præſumpta.

70 Conſtat autem,quòd,ſicut,quando tota ratio accipiendi, aut alienandi ex epycheia fuit nõ fuiſse præſentem Prælatum, aut non potuiſse commodè adiri ob aliquod impedimentum, tenetur religioſus rem totam aperire Superiori; ſic è contra ad id non tenetur, ſi ratio accipiendi, aut alienandi fuit,quia religioſus probabiliter credidit Prælatum ſibi facilè conceſſurum licentiam, ſi peteret iuxta dicta *q.præced.§.cæterum*: idque etſi res extet apud ſe inconſumpta. ita *Fagund.ſup. num.*22. ex Sánch. Nau. Mendoza, & Graphio.

QVAERES XLVI. Qualiter conſuetudo excuſet à vitio proprietatis.

71 ℞. Quòd, licèt multi DD. aſſerant conſuetudinem communem dandi, & accipiendi aliquid in religione abſque licentia non excuſare à vitio proprietatis,eò quòd voti obligatio ſit de iure naturali,contra quod non præualet conſuetudo;ſi tamen vidente,& non contradicente Superiore,vigeat conſuetudo dandi, accipiendi, aut expendendi in vſus licitos, non petita expreſſa licentia:valebit talis conſuetudo,& excuſabit à vitio proprietatis; cum ſic interueniat licẽtia tacita,& voluntas Superioris explicata per eam conſuetudinem receptam, ſicq; nil captatur renitente Superiore, aut contra votum.ita alijs citatis *Sanch.l.7.mor.c.*19.*nu.*7. quem ſequitur *Fagund. ſup.nu.*12.addens *nu.*13. eandem conſuetudinem,quæ excuſat ab acceptione, excuſare etiam à retentione,ac expenſione; cùm præcipuum ſignum proprietatis ſit poſſidere, ſeu detinere aliquid abſque legitima Superioris licentia. Quare & moniales,& viri religioſi attendere debent, in quibus rebus,& quò vſq; in proprio monaſterio, ac Ordine extet facultas generalis, & conſuetudo circa danda, & accipienda; id enim ſufficit, vt excuſentur à vitio proprietatis,ac violatione voti;modò diſtractio bonorum non fiat ad vſus inhoneſtos,ac illicitos.in quo caſu vtiq; non excuſaret cõſuetudo;cum nec excuſet licentia expreſſa Superioris,ſi fortè daretur, vt pote illegitima, & inualida,quantumuis daretur de conſenſu totius monaſterij, vt rectè aduertit *Fagund.num.*33.

QVAERES XLVII. An recipiens à monialibus in quantitate notabili abſque licentia poſſit rem acceptam retinere, vel debeat reſtituere.

72 ℞. Per ſe loquendo, teneri reſtituere rem ſic acceptam vt pote datam ab vno, qui dare non poterat; & contra voluntatem monaſterij, ſub cuius dominio eſt res accepta; quanquam *Caſtr. Pal.tract.*16. *D.*3.*par.*23.*num.*5. ex Rebello dicat per accidens frequenter indebitè recipientem à religioſo excuſari à reſtitutione, eò quòd, facta alienatione,

præ-

præſumi poteſt religionem conſentire, ne ſibi reſtituatur taliter res accepta; quod ea facere poteſt, ne aliàs honor illius, ac ſui religioſi periclitetur. Vnde *Fagund. ſup. cap. 5. num. 36.* hæc habet: *Ex vno tamen principio fortè poterimus excuſare illos, qui rem bona fide à religioſo acceperunt, & iam apud illos non extat, ſed conſumpta eſt, ex eo ſcilicet quòd bona fide acceperint, & melior ſit conditio poſſidentis: quare hoc animaduertant Confeſſarij, ne conſcientijs hominum inijciant ſcrupulos: nam ſi pœnitentes bona fide poſſident, & bona fide acceperunt, diſſimulare poterit, maximè ſi res iam non extet; & hoc iuxta aliquos, mihi tamen omninò contrarium videtur*; ſic ille.

73 Addit *Sanch. ſup. num.* 35. quòd ſi ſæcularis daret aliquid monacho non ſibi retinendum, nec ad libitum conſumendum, ſed dandum fœminæ, cum qua ipſe monachus fornicaretur; ſi is de facto illud tradat fœminæ; hæc non tenetur reſtituere, cùm illud cenſeatur accepiſſe, non à monacho, ſed ab illo ſæculari, monacho in ea datione ſe habente ſolum vt executore: nec appareat vllus titulus, ex quo illud dici debeat acquiſitum monaſterio.

Quin etiam *Cardinalis de Lugo D. 3. de iuſt. num.* 142. dicit non eſſe improbabilem doctrinam, quam tradunt *Bannes Lopez Rebellus Salas Sayrus, & Diana relati ab ipſo Cardinali*; nimirùm quando Prælatus regularis dat ſubdito plenam, ac liberam facultatem expendendi aliquid pro ſuo libito, non intelligi limitare ſuam intentionem ſolùm ad vſus licitos, ac pios; ſed potiùs auferre, quantùm eſt ex ſe, totum impedimentum, vt vſus ille non ſit contrà votum paupertatis ob defectum licentiæ; atque adeò recipientem, ab ipſo non teneri aliquid reſtituere. & ratio eſt, quod, ſicut in alijs materijs licentia generaliter conceſſa non intelligitur limitari ad ſolos vſus, vel caſus aliunde non turpes; ſed in ijs etiam aufert malitiam, quam poſſet habere ex defectu talis licentiæ; etſi remaneat malitia, ac turpitudo ex alio capite: ſic hòc ipſo, quod Prælatus vniuerſaliter concedit licentiam expendendi pro libito; non eſt, cur præſumatur limitare licentiam ad vſus ſolùm aliunde non illicitos, ſed potiùs velle auferre impedimentum, quantùm eſt ex parte ſua. maximè cùm Prælatus id præſtare poſſit non ſolùm validè (vt benè probat *Cardinalis de Lugo num.* 137.) ſed etiam licitè; vt oſtendit idem *Cardinalis num.* 139. Loquendo de licentia data in genere ad quemlibet vſum, non autem in particulari, & determinate ad vſum illicitum.

74 Addo ego, quòd ſi recipiens à moniali indebitè dante, tantundem ei refundat, quantum accipit (& quidem in re vtili) videtur liberari ab onere reſtituendi; quippe qui, etſi non habeat expreſſam intentionem compenſandi damnum ſua cauſa illatum monaſterio, habet tamen virtualem, quæ ſufficit; cùm lex abſolutè præcipiat actum, non autem quòd fiat tali intentione: & aliàs teſte *Sanch. ſup. num.* 110. poſſit talis reſtitutio fieri religioſo danti, niſi timeatur illum vanè, & contra Prælati voluntatem iterum conſumptu-

ſumpturum eſſe: in quo caſu facienda eſſet monaſterio. nobiſcum ſentit *Diana p.5.tract.13.reſolut.94.v. at negatiuam.*

QVAERES XLVIII. An, & quo modo moniales diſtrahentes bona, ſiue ſibi conceſſa ad vſum, ſiue communia Conuentus teneantur reſtituere.

75 ℞. Teneri, ſin minùs reſtitutione propriè dicta (quæ non fit niſi ex proprijs bonis) ſaltem reſtitutione impropriè dicta, nempè abdicando à ſe vſum proprij peculij, ſi quod habet, & eo minùs eget pro rebus neceſſarijs; & ratio eſt, quòd monialis in caſu propoſito non excuſatur à reſtitutione, niſi ex impotentia; impotentia autem non excuſat, niſi eo modo, quo eſt: vnde, cùm in hoc caſu non adſit impotentia abſoluta (ſtante quod monialis poteſt modo dicto reſtituere) eam abſolutè non excuſabit ab onere reſtituendi, ſed ſolùm in eo, quòd non teneatur reſtituere ex bonis ſimpliciter proprijs. Colligitur ex *P. Nauarro l.3.de reſtit.c.1.num.*198.quem ſequuntur *Fagund.l.7.in decal.c.5.num.*35.& alij; quorum aliqui addunt religioſum obligatum reſtituere monaſterio, ſi non habeat peculium, ex quo reſtituat modo ſupra dicto, teneri vel magis laborare, vel ſibi ex conceſſis aliqua minùs neceſſaria ſubtrahere, vel aliunde ab amicis, aut conſanguineis procurare bona, ex quibus debitam faciat reſtitutionem: ſed hæc duriora ſunt, ideoque magis conſulenda, quàm præcipienda; vnde *Alphonſ. de Leone de offic. & pot. confeſſ. recoll.*11.*num.*292.ait religioſum, ſi non habeat redditus, in caſu propoſito non teneri ad quidquam, niſi quod inducat eum, cui dedit, vt reſtituat; quæ ſunt benè notanda, quia facient ad praxim prætérquamquod *Roſella v. monachus num.*7.*Armilla ibi num.*12. *Tabiena ibi num.* 11.*& Sylu.v.religio.*8.*q.*3.negant religioſum abſque licentia Superioris aliquid dantem, aut diſpenſantem teneri ad reſtitutionem; cùm reſtitutio fieri debeat ex proprio, & religioſus nihil proprij habeat.

QVAERES XLIX. An monialis rem acceptam ſine licentia Superioris, debeat tradere monaſterio, vel certè reddere ei, qui dedit.

76 ℞. Debere tradere monaſterio, ſi donatio ex parte dantis facta fuit cum abſoluta voluntate donandi. ita in terminis *Suar. ſup. cap.*11.*num.*35. probatque ex eo quòd, cùm donatio hæc cedat in bonum religionis, quantumcunque ea contradicat acceptioni, poſtquam tamen facta eſt, ſemper cenſetur illam acceptare, quatenus poteſt ſibi prodeſſe, & non obeſſe: ſicque res donata cenſetur acquiri ipſi religioni iuxta regulam communem iuris: *Quidquid acquirit religioſus, acquirit religioni, cap. ſtatuimus* 18.*q.*1. præterquamquod dici poteſt donationem eſse ipſo iure validam, & acceptatam: quælibet autem res tradi debet ſuo domino, vt patet. Secùs dicendum eſset, ſi dans non habeat voluntatem abſolutam donandi, ſed ſolùm ſub conditione expreſsa, aut tacita, quòd res data cedat in proprium vſum, ac dominium monialis, cui datur, & ab ea poſſideatur independenter à Superiore: tunc enim monialis debet rem acceptam reſtituere danti; quippequi

pequi illius dominium nunquam à ſe abdicauit(idque ex defectu ſufficientis voluntatis, conditione illa appoſita impediente translationem dominij)& aliàs quælibet res debetur ſuo domino.

SECTIO II.

De Voto Caſtitatis, ad quam tenentur Moniales.

76 *AD quam Caſtitatem teneantur moniales.*
77 *Ad quid obligentur ex voto religioſæ Caſtitatis.*
78 *Eius violatio ſub qua pœna ipſis vetita.*
79 *Violator monialis quibus pœnis plectatur.*
80 *Violatio monialis eſt mixti fori.*
81 *Iure eccleſiaſtico prohibentur moniales nubere.*
82 *Qualis ſit violatio monialis quoad malitiam.*
83 *In quibus caſibus contingat violatio voti caſtitatis: ea non includit malitias; quas violans ignorat, aut non aduertit: ſi quam tamen taliter ignoratam confiteatur, benè confeſſus eſt: violatio item voti annexa peccato luxuriæ poteſt ſeorſim aperiri in confeſſione, ſi inculpatè ſit omiſſa.*
84 *Cuſtodia clauſuræ ſummè confert ad obſeruantiam caſtitatis monialium: idq; ex varijs capitibus, quæ recenſentur.*
85 *Qualiter procurata in Eccleſia.*
86 *Fuga conuerſationis ſæcularium vtilis Caſtitatis.*
87 *Moniales debent abſtinere ab ornamentis ſuperfluis.*
88 *Debent amouere occaſiones peccandi, etiam minimas.*

QVÆRES I. Ad quam Caſtitatem teneantur moniales vi huius voti.

76 ℟. Quòd, cum Caſtitas dupliciter conſiderari poſſit, nimirum vel vt importat perpetuam abſtinentiam ab omnibus voluptatibus carnis, tam licitis, quàm illicitis, & dicitur virginalis: vel vt reſpicit viduas, aliaſque fœminas non virgines, & dicitur ſimpliciter caſtitas; votum caſtitatis, quod faciunt moniales, obligat illas ad virginitatem quidem, ſi tunc ſint virgines, ad caſtitatem verò ſimpliciter dictam, ſi tunc non ſint virgines. ita in terminis *Tambur. de iure Abbatiſs. D.10. q.1. num.3.* & patet, quia votum caſtitatis importat abſtinentiam cuiuſcunque delectationis venereæ, ſiue licitæ, ſiue illicitæ, vt iam dictum eſt: ergò & importat obligationem conſeruandi virginitatem, ſi vouens illam habeat, cùm ea non poſſit deperdi, niſi per delectationem aliquam veneream, quæ ei omninò eſt prohibita vi talis voti; ex alia parte votum caſtitatis, quod facit fœmina non virgo, nequit obligare ad virginitatem ſeruandam, cum virginitas ſemel amiſſa non poſſit recuperari iuxta communem DD. ſententiam, cum *S. Thom. 2.2. q.152. art.3.*

art.3.ad 3. alias obligaret ad impoſſibile, cùm tamen impoſſibilium non ſit obligatio.

QVAERES II. Ad quid obligentur moniales vi voti caſtitatis.

77 ℞. Obligari ad perpetuò abſtinendum ab omni actu venereo tam interno, quàm externo, caſtitati contrario, & conſequenter à moroſa, ac voluntaria delectatione de actu turpi; estò illa ſit abſque deſiderio, immò cum propoſito non committendi talem actum exteriorem. ita *Suar. tom.3. de relig. l.9. c.2. num.2.* & patet ex ipſa natura virtutis caſtitatis ſimpliciter dicta, vt conſtabit eam benè conſideranti.

QVÆRES III. Sub qua pœna prohibeantur moniales violare votum caſtitatis.

78 ℞. Prohiberi ſub pœna, quòd ſi ſe violari permittant, perpetuo carceri mancipentur: idq; ex *c. impudicas 27. q.1.* & quidem meritò, cùm, teſte *Alexandro ab Alex. l.5. dier. gen. c.12.* Virgines Veſtales, quæ antiquitus dijs falſis virginitatem vouebant, ex iure ſcripto, in caſu, quo permitterent ſe violari, virgis cæderentur, & poſtea viuæ in terram defoderentur in pœnam tanti ſceleris commiſſi.

79 Notat autem *Tambur. ſup. D.11. q.2.* abutentem moniali contra caſtitatem, iure quidem pontificio in foro contentioſo puniri pœna depoſitionis ab ordine, & amiſſionis beneficiorum, ſi ſit clericus, debereque includi perpetuò in monaſterio ad agendam pœnitentiam; ſi verò ſit laicus, debere excommunicari, *c. ſi quà monacharum 27. q.1.* iure autem ciuili puniri pœna mortis, *Authent. de ſanctiſs. Epiſc. §. penult.* bonaque eius, ſi vis, aut raptus in tali ſacrilegio interueniat, debere applicari monaſterio, in quo degebat monialis modo dicto violata; idque iuxta *l. raptores, §. bona autem, C. de epiſc. & cler.* quod notauit *Farinac. de delic. carn. q.146. §. ſacrilegium nu.10.* & cum eo *Tambur. num.6.* addens *q.3. num.3.* moniales in propoſito caſu mitiùs puniri, quàm mares ſacrilegij complices, eò quòd ipſis tanta culpa non inſit, ſicut maribus, qui eas incluſas attentarunt, illarumque pudicitiam ſolicitarunt; præterquamquod moniales, cùm non rarò inuitæ includantur monaſterijs, & addicantur ſtatui religioſo contra diſpoſitionem ſacrorum canonum; in foro externo, ſin minus in totum, ſaltē ex parte videntur poſſe excuſari, ſi ex fragilitate interdum delinquāt.

Cæterum ſacrilegium commiſſum cum moniali eſt mixti fori, adeoque æque principaliter de illo contra laicum cognoſcere poteſt iudex ſæcularis, atque eccleſiaſticus; ita vt inter eos ſit locus præuentioni iuxta, *cap. propoſuiſti de foro compet. cap. fælicis de pœnis in 6. & cap. cum ſit generale de iudicijs.* ita *Farinac. in praxi crimin. q.8. num.132. Gutier. in pract. l.3. q.1. num.13.* alijque Doctores ferè communiter teſte *Tambur. ſup. q.5. num.1.* contra Baldum, & Nauarrum apud eundem *Tamburinum num.2.* ſuſtinentes cognitionem dicti delicti principaliter, & priuatiuè pertinere ad Eccleſiam, etiam contra laicos.

QVAE-

QVÆRES IV. An, qualiter, & quo iure moniales vi voti ſolemnis caſtitatis prohibeantur contrahere matrimonium.

80 ℞. Prohiberi iure ſolùm eccleſiaſtico, vt plurimis citatis oſtendit *Sanch. l.7. de matr. D.26 num.2.* & quidem ita, vt non ſolùm illicitè, ſed etiam inualidè contrahant, ſi fortè attentent contrahere. eſt de fide, cum ſit definita in pluribus Concilijs, & præſertim in *Trid. ſeſſ.24. de matr. can.9.* communiſque Doctorum, & quidem, cùm Religioſi, relicto ſtatu imperfectiori, tranſeant ad perfectiorem, magna deliberatione præmiſſa, & annua probatione, ac publicè populo inſpectante ſe Deo per vota conſecrauerint: æquum erat, vt Eccleſia ſaltem prouideret eos non poſse poſtea validè matrimonium contrahere; ne aliàs daretur anſa deſcendendi ad ſtatum imperfectiorem, & ex priori fide violatâ ſcandala multa, & grauia identidem pullularent.

81 Notat porrò *Lezana tom.1. cap.25. num.15. ex Toleto l.1. cap.39.* eos, qui ſcienter contrahunt matrimonium cum monialibus, & moniales ipſas contrahentes incurrere excommunicationem latam in *Clem. 1. de conſanguin. & affinit.* additque ex eodem *Toleto l.7. cap.15.* eum, qui monialem recipit in vxorem, in pœnam tanti ſacrilegij prohiberi contrahere cum quacunque alia: idque ex 27. *q.1. can. ſi ergò.*

QVÆRES V. An violatio voti caſtitatis reſpectu monialis, vt ſic importet plures malitias in confeſſione neceſſariò exprimendas.

82 ℞. Non importare, niſi malitiam ſacrilegij, ideoque Gloſſam (dum ait in *cap. virginibus* 27. *q.*1. eum, qui copulam habet carnalem cum moniali, illaqueari tribus criminibus, nempè ſacrilegio (quod nos etiam admittimus) adulterio ſpirituali (quatenus violat ſponſam Chriſti) & inceſtu (cum monialis ſit ſponſa Dei, qui eſt pater noſter, & conſequenter conſanguinea noſtra, cum omnes ſimus filij Dei) ſano modo intelligendam: nimirum violationem monialis præter malitiam ſacrilegij, quæ neceſſariò exprimi debet in confeſſione, inuoluere alias duas rationes, quæ aliquo modo aggrauant delictum, dicique poſſunt veluti circunſtantiæ aggrauantes; hinc tamen non ſequitur eas importare diuerſa crimina ſimpliciter dicta, & conſequenter neceſſariò exprimenda in confeſſione: cùm probabile ſit circunſtantias aggrauantes intra eandem ſpeciem non eſſe neceſſariò diſtinctè confitendas, vt ſuo loco tradunt DD. Et certè, quòd violatio monialis importet malitiam ſacrilegij, conſtat, quia monialis vi religioſæ profeſſionis eſt perſona Deo ſacra: qui autem peccat contra perſonam ſacram, committit ſacrilegium, vt colligitur ex *cap. impudicas, cap. virginibus, & cap. ſi qua monacharum* 27. *q.*1.

Concedo tamen quòd, ſi monialis violans caſtitatem cum Sacerdote inuincibiliter ignoret, aut non aduertat per votum caſtitatis à ſe, & à complice emiſſum duplicem induci rationem ſacrilegij actui luxuriæ à ſe commiſſo; non tenetur talem circunſtantiam confiteri: quam aliàs confiteri

deberet,

deberet, teſte *Leſſio l. 4. de iuſt. c. 3. num. 84.* cum, data hypotheſi, violatio caſtitatis per accidens annexam non habeat duplicem illam rationem ſacrilegij. & hoc ob doctrinam traditam à *Sanchez l. 1. mor. c. 16. num. 10.* illum ſcilicet, qui carnaliter cognoſcit fœminam, quam nôſcit non eſse ſuam, ignorat tamen inuincibiliter eſse ipſius conſanguineam (cùm verè ſit conſanguinea) eſse reum fornicationis, non item inceſtus: cùm malitia inceſtus non poſſit ei imputari ad culpam, vt pote incognita; adeòque inuoluntaria. Quæ doctrina benè notanda eſt à Confeſſarijs, tanquam fauorabilis rudioribus pœnitentibus: cùm enim ij ex ruditate ingenij, aut defectu ſcientiæ, vel etiam aduertentiæ in peccatis Luxuriæ plerumque apprehendant ſolùm rationem generalem peccati contrà caſtitatem, nullo modo aduertendo malitiam adulterij, inceſtus, ſacrilegij &c. non tenentur poſteà confiteri has tales malitias (etſi poſt factum illas aduertant) ſed ſufficit eos confiteri ſe peccaſse contrà caſtitatem, ſeu peccato Luxuriæ.

Accedit, quòd ſi monialis fornicetur cum viro coniugato inuincibiliter non aduertens ſe ex parte complicis committere adulterium; & tamen dicat in confeſſione ſe commiſiſse adulterium (quod verè non commiſit, dato quòd in actu peccandi non aduerterit hanc talem malitiam) ſi poſteà doctior facta cognoſcat copulam à ſe habitam cum viro coniugato non habuiſse malitiam adulterij formalis, ſed ſolùm materialis, ideòque non culpabilis; non tenetur id in alia confeſſione manifeſtare: cùm ſufficienter confeſsa ſit ſuum peccatum, nempe ſimplicem fornicationem (loquendo de malitia conſurgente ex parte complicis) hòc ipsò quod confeſsa eſt ſe adulterium commiſiſse; quod continet in ſe totam malitiam fornicationis ſimplicis, ſuperaddendo illi alium maliciam oppoſitum iuſtitiæ, per quam conſtituitur in eſse adulterij: ſicque non eſt opus illam confiteri ſe commiſiſse fornicationem; cùm confitens adulterium implicitè confeſsa ſit & fornicationem.

Adde ex *Cardinale de Lugo D. 16. de pœnit. num. 649. & alijs* ab ipſo relatis *num. 645.* quòd ſi adſtrictus voto caſtitatis fornicetur, & in confeſſione dicat ſe fornicatum fuiſse, omiſsa inculpatè circunſtantia voti: ſufficit illum poſteà confiteri ſe violaſse votum in re graui. & ratio eſt, quod violatio voti ſecundùm ſe habet ſuam malitiam vltimò completam, & in ſpecie atoma independenter à malitia oppoſita caſtitati: ideòque malitia violationis voti ſufficienter poteſt explicari, non explicata malitia, quæ aduerſatur caſtitati.

QVAERES VI. In quibus caſibus moniales violent votum caſtitatis?

83 ℞. Violare, ſi quem ex actibus ſequentibus exerceant: & quidem 1. ſi deliberatè capiant delectationem moroſam de rebus venereis: ſi propriam pollutionem procurent, aut de ea aliunde ſecuta turpiter delectentur: ſi munuſculis, literis, aut nuncijs turpes foueant amicitias; ſiue cum alijs moniali-

nialibus, ſiue cum perſonis laicis: ſi ex malo fine obſcænos habeant ſermones, aut ex alijs audiant, libroſue turpes, & amatorios legant: ſi retineant obſcænas imagines, vel etiam proprij amaſij imaginem: ſi aſpiciant obiecta impudica, & valdè prouocantia ad libidinem, vel ſe inſpiciendas exhibeant ijs, à quibus ſciunt ſe turpiter amari: ſi laſciua canant, aut etiam indifferentia animo excitandi audientes ad turpem ſui amorem: ſi à ſomno excitatæ delectentur de ſomnijs obſcænis noctu habitis: ſi turpes habeant conuerſationes, ſiue cum alijs monialibus, ſiue cum ſæcularibus: ſi carnaliter delectentur oſculis, amplexibus, & alijs tactibus obſcænis: ſi indebitè ſe ornent ad malum finem: ſi voluntariè ſe detineant in occaſione proxima violandi votum caſtitatis. in his, inquam, omnibus caſibus violatur votum caſtitatis à monialibus.

QVAERES VII. Vnde clauſura adeo conferat ad votum caſtitatis.

84 ℞. Conferre 1. quia per eam vitantur multa, & grauia pericula illam violandi: 2. quia per illam moniales facilius retrahuntur ab exceſſibus, in quos aliàs facilè ruerent: 3. quia liberior conuerſatio ijs auferret ſanctam ſimplicitatem, ac oſtium aperiret carnis ſuggeſtionibus: 4. quia pulchritudo neglecta ſolet efficaciùs allicere, & communiter nitimur in vetitum iuxtà illud *Prou. 9. Aquæ furtiuæ dulciores ſunt*: quæ cùm locum habeant in monialibus, facilè apparet, quàm acriter irritari poſset impudentia hominum ſceleſtorum, ſi eæ frequentiùs paterent illorum aſpectibus, ijſque concederetur liberè confabulari cum illis, diutiùs conuerſari, & ad illarum familiaritatem admitti; quæ ſine dubio euenirent non raro, ſi moniales non adſtringerentur lege clauſuræ: vt vel hinc patet, quòd in præſentia, eſtò moniales teneantur manere perpetuò intra clauſuram: nihilominus interdum non deſunt homines adeò impudentes, vt aliàs habentes copiam explendi propriam libidinem cum feminis ſæcularibus, ſacrilegè audeant accedere ad monaſteria monialium animo alliciendi aliquam illarum minùs cautam ad turpiſſimos actus, & ad violandam fidem Chriſto ipſarum Sponſo datam in religioſa profeſſione. ex his ergo capitibus, & alijs ſimilibus, quæ facilè occurrere poterunt conſideranti, ſequitur obſeruantiam clauſuræ ſummopere conferre ad ſeruandam caſtitatem, ideoq; iure optimò fuiſſe præſcriptam monialibus.

85 Hinc Summi Pontifices ſemper quàm maximè inuigilarunt circa cuſtodiam clauſuræ monialium, multiſque medijs curarunt eam integram, ac inuiolatam ſeruare; modò ferendo excommunicationem latæ ſententiæ, reſeruatam Papæ cum alijs pœnis contra moniales egredientes è clauſura, necnon contra alios ijs in hoc fauentes, licentiam indebitè concedentes, comitantes, aut recipientes (quod fecit Pius V. anno 1569.) modò reſeruantes Sedi Apoſtolicæ violationem clauſuræ monialium ob malum finem contra caſtitatem (quod præſtitit Clem. VIII. anno 1602.) modò prohi-

bendo monialibus, ne admittãt intra clauſuram proprij monaſterij quamcunque perſonam, cuiuſcunq; generis, conditionis, aut ſexus (quod factum eſt in *cap. periculoſo* ſuperiùs citato, & in *Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regul. c. 5.* modò interdicendo quibuſcunque perſonis tam eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, ne ſine debita facultate accedant ad monaſteria monialium (quod fuit ſtatutum in citato *cap. periculoſo*, & innouatum à Pio V. in Bulla, quæ incipit *Circa paſtoralis officij:*) modò præcipiẽdo, ne fœminæ aliàs habentes facultatem ingrediendi monaſteria monialium à Sede Apoſtolica, id faciant ſine conſenſu ipſarum monialium preſtando capitulariter, & per ſecreta ſuffragia (quod præſcripſit Vrb. VIII. anno 1624.) modò committendo Ordinarijs locorum, vt procedant contra Regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta monaſteriorum monialium, & quidem quoad omnia delicta, etiam non notoria, nec cum ſcandalo populi (quod ſtatuit Greg. XV. in Bulla, quæ incipit *Inſcrutabili Dei prouidentia:*) modò alia ſimilia ſtatuendo, quæ ad ſeruandam clauſuræ cuſtodiam non parum prodeſſe poterant, *& cap. ſeq.* proponentur.

QVÆRES VIII. Quantum conducere poſſit ad ſeruandum votum caſtitatis, vt moniales quàm maximè abſtineant à conuerſationibus ſæcularium.

86 ℟. Ita conducere, vt ſit valdè difficile caſtitatem ſeruari illibatam, ſi adſit frequentia conuerſationum ſæcularium; quo modo *S. Bernard. ſerm. 40. in Cant.* ſic Religioſum alloquitur: *Sede ſolitarius vt turtur, nil tibi, & turbis: nil cum multitudine cæterorum: etiam ipſum obliuiſcere populum, & domum patris tui, & concupiſces rex decorem tuum.* Cuius rei ea eſt ratio, quòd in conuerſatione ſæcularium interueniunt & colloquia interdum minùs bona (corrumpunt autem bonos mores colloquia praua) & aſpectus minùs cauti (cùm tamen mors intret per feneſtras) & alia id genus, quæ paulatim ignem accendunt concupiſcentiæ, & virtutem ipſam caſtitatis manifeſto exponunt periculo. Vt proinde meritò Sacra Congregatio ad tollendam quamcunque occaſionem ſæcularium conuerſationum præceperit tum ne ſub prætextu docendi ſonum cymbalorum, aut alterius inſtrumenti, aut muſicam, vel cantum permittatur acceſſus ad crates monialium, *Lezana tom. 1. c. 25. num. 36.* ex Gauanto: tum vt rota, ſeu feneſtella, ex qua moniales exponunt ſacras veſtes ad vſum ſacrificij miſsæ, duplici claue obſeretur, quarum altera ſit penes Abbatiſſam, altera apud confeſſarium, *Nald. v. monialis num. 10.* tum vt clauis feneſtellæ, ex qua moniales ſacram ſumunt communionem, perpetuò maneat apud confeſſarium *Gauant. in manu. v. monialium eccleſiæ num. 7.* tum ne Regulares de mandato Superioris accedentes ad moniales cauſa concionandi, aut celebrandi miſsam, vllo quæſito colore, Sorores, aut quamlibet aliam perſonam intra clauſuram degentes alioqui poſſint *Bonac. q. 3. de clauſ. p. 4. num. 3.*

QVAERES IX. Quo modo moniales ad ſeruandum votum caſtitatis teneantur abſtinere à ſuperfluis ornamentis.

87 ℞. Teneri abſtinere tum quoad veſtes, quas induunt, ne ſcilicet ſint ex materia pretioſiori, vanæ, ac excitantes ad libidinem, ſed modeſtæ, decentes, ac conformes paupertati, quam profitentur: ſicut enim aſperior cardo facit pannum leniorem, inquit *S. Bern. ep. ad Guilielmum*, ſic aſper habitus carnem facit caſtiorem; tum quoad ornatum capitis, ne videlicet comam nutriant, & multò minùs vtantur cincinnis, aut fucis vultum obliniant. ſic habetur in *Clem. attendentes de ſtatu monach.* his verbis: *Viſitatores autem huiuſmodi ſolicitudinis ſtudium diligenter impendant, vt moniales ipſæ, quarum nonnullas dolentes audiuimus inſubſcriptis excedere, pannis ſericis, variorum foderaturis, ſandalitijs, comatis, & cornutis crinibus virgatis caputiolis non vtantur*; qua de re *Tambur. ſup. D.* 10. *q.* 2. *num.* 16. & 17. monens ex *Nauarro c.* 23. *num.* 18. quòd, ſi monialis nouitatem inducat in ſe ornanda, & ſic ornata ſe oſtendat ſecularibus, qui inde grauiter prouocentur ad libidinem, non videtur excuſari à peccato m. ſecùs, ſi ex leuitate, ac vanitate muliebri abſq; praua intentione.

QVÆRES X. Quàm ſolicitè, ac ſtudiosè debeant moniales declinare quamcunque minimam occaſionem delinquendi contra caſtitatem.

88 ℞. Quòd, cum iuxtà communem SS. Patrum ſententiam conſeruatio caſtitatis maximè pendeat ex fuga occaſionum: quo pacto *S. Auguſt. lib. de honeſt. mul. c.* 2. ait: *Nec tibi verecundum ſit fugere, ſi caſtitatis palmam deſideras obtinere*; ad hoc vt moniales votum caſtitatis exactiùs obſeruent, in eo maximè debent inſiſtere, quòd quamcunque minimam occaſionem eius obſeruationi aduerſantem omni diligentia, ac ſtudio declinent. Sic Clement. VIII. teſte *Gauanto ſup. in addit. manual. v. monialium clauſura num.* 10. prohibuit, ne catelli admittantur intra monialium monaſteria; ſic in Concilio Romano ſub Innoc. III. cap. 27. cautum eſt, ne moniales vnà cum Canonicis, & Monachis conueniant in Eccleſia, & in Choro ad pſallendum, vt habetur in *cap. pernicioſam* 25. *q.* 2. ſic in Nicæna Synodo 2. c. 20. prohibita fuerunt monaſteria duplicia, in quibus ſub eodem tecto habitarent Monachi, & Moniales: ſic *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 5. prohibet, ne hodie monialium monaſteria conſtruantur extra ciuitates, & hortatur, vt ea, quæ ſunt extra mænia, in ciuitatem, aut oppidum reuocentur: ſic Sacra Congregatio 1583. cenſuit monaſteria monialium non eſſe erigenda, niſi in locis muro munitis, vt refert *Tambur. ſup. D.* 34. *q.* 2. *num.* 3. ſic eadem Sacra Congregatio anno 1590. teſte *Bonac. ſup.* interdixit Regularibus deputatis in confeſſarios monialium, *ne in ædibus monaſterij, ſeu domus, vel monaſterio*, ſeu domui monialium, aut Sororum contiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alios ſecum retineant, ne ve extra tempora generalium confeſſionum (quibus ſoli tantùm confeſſario refectio-

ſectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cùm ſua habitatio, aut virorum domus, vel monaſterium, in quo degit, à monialium, ſeu Sororum monaſterio, vel domo nimium diſtat, niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi nullo modo comedant, *reficiantur, aut cibum ſumant*: idque *ſub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipsò factò incurrendis, aliſque eiuſdem Congregationis arbitrio*: Sic Greg. XIII. apud *Bonacinam ſup. p. 2. nu.* 5. ſub pœna excommunicationis ipsò factò incurrendæ prohibuit quibuſdam Regularibus, ne ſcriberent litteras monialibus ſui Ordinis (quamquam talis prohibitio non extendatur ad Religioſos aliorum Ordinum, cum fuerit limitata, ſicut notauit idem Bonac. & ante illum *Nau. conſ. 19. de ſent. excommunic.*) ſic Gregor. XIII. anno 1582. decreuit, ne ij, quibus cura eſt monialium, ingrediantur clauſuram, niſi in caſibus neceſſarijs, & tunc cum paucis, ſenioribus, ac religioſis, ideſt deuotis viris: ſic denique Concilia, Summi Pontifices, Sacræ Cardinalium Congregationes, Ordinarij locorum, ac Prælati regulares plura alia, & valdè ſalubria ſtatuta iuxta præſentium temporum neceſſitatem ediderunt ad effectum, vt monialibus auferretur omnis occaſio delinquendi contra caſtitatem, quantumuis valdè remota, parua, & ex ſe non multùm æſtimabilis; idq; vt hinc moniales ipſæ intelligerent, quantâ diligentia, ac ſtudio debeant euitare quamcunque minimam occaſionem violandi votum caſtitatis, memores illius conſilij, quod traditur *Eccl.* 21. *Quaſi à facie colubri fuge peccatum*, & illius quod habetur, 1. *Cor. 6. fugite fornicationem*.

89 Multa alia, quæ hìc quæri poſſent de caſtitate monialium, proponuntur, & explicantur in noſtra *tract. de votis cap. 3. per totum*, ideoque ea in præſentia conſultò omittimus.

SECTIO III.

De Voto Obedientiæ, ad quam tenentur Moniales.

90 *Moniales vouendo obedientiam Abbatiſſæ, aut proprio Prælato iuxta conſuetudinem.*

91 *Ad quid obligentur ex voto obedientiæ.*

92 *Votum obedientiæ religioſæ ex genere ſuo obligat ſub mortali, non item ex vſu religionum.*

93 *Moniales quibus teneantur obedire vi voti.*

94 *Vi illius tenentur obedire Papæ.*

95 *Item Ordinario, ſi non ſint exemptæ.*

96 *Qualiter ſubiaceant ei quoad clauſuram, quantumuis exemptæ ſint.*

97 *Papæ, ac Ordinario parent ſolùm in ijs, quæ ſunt iuxta regulam.*

98 *Parent Prælato regulari ſi ſint exemptæ.*

99 *Item Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ.*
100 *Et quidem interdum ſub m. etiam ſecluſo præcepto formali.*
101 *Non item Vicariæ, ſeu Subprioriſſæ monaſterij parent ex voto obedientiæ.*
102 *Neque Vicarijs ad earum gubernationem deputatis.*
103 *Exemptæ potiùs obediunt Prælato regulari, quàm Ordinario.*
104 *In aliquibus parent potiùs Ordinario, quàm Abbatiſſæ.*
105 *Ex voto obedientiæ parent in ijs omnibus, quæ ſunt iuxta regulam.*
106 *Illis imponi nequeunt ab Abbatiſſa præcepta ſpiritualia, ita vt teneantur ea implere.*
107 *Grauiùs obligant præcepta ſpiritualia, quàm temporalia.*
108 *In quo caſu moniales teneantur parere præcepto ſpirituali Abbatiſſæ.*
109 *Abbatiſſa non præcipit in virtute obedientiæ.*
110 *Soluitur obiectio in contrarium.*
111 *Si tamen ſic præcipiat, ei parendum ſub mortali.*
112 *Imponit ſolùm præcepta temporalia concernentia ciuilem gubernationem.*
113 *Qualiter moniales peccent m. non parendo Abbatiſſæ, ſi non præcipit in virtute obedientiæ.*
114 *Ea non facit leges perpetuas.*
115 *Solùm cogit ad regularem obſeruantiam in ordine ad bonum politicum Conuentus.*
116 *Non præcipit ea omnia, quæ præcipit Prælatus regularis.*
117 *Moniales non parent in ijs, quæ ſunt contra regulam, niſi in certo caſu.*
118 *Prælatus imponit monialibus nouas auſteritates in aliquo caſu.*
119 *Eæ parent interdum cum periculo vitæ.*
120 *In re leui aliquando tenentur obedire ſub mortali.*
121 *Et è contra interdum in re graui tenentur parere ſolùm ſub veniali.*
122 *Qualiter teneantur obedire præcipienti indifferentia.*
123 *Ex voto obedientiæ non poſſunt cogi ad nubendum.*
124 *Ex dicto voto non tenentur implere quæcunque continentur in regula.*
125 *Violatio regulæ non obligantis ad peccatum poteſt eſſe actus virtutis.*
126 *Talis violatio rarò contingit ſine aliqua culpa.*
127 *Violans talem regulam ſubijcitur pœnæ.*
128 *Violans ieiunium in regula præſcriptum ſub m. & præceptum ab Eccleſia duo facit peccata.*
129 *Moniales qualiter poſſint ſe obligare contrahendo ſine licentia Superioris, & qualiter contrahendo cum licentia.*
130 *Contractus à religioſo factus de licentia Prælati nequit irritari.*
131 *Prælatus irritat contractum factum à moniali de licentia Abbatiſſæ iniquè data.*
132 *In dubio obediendum, ſed non ſemper.*

QVAE-

QVÆRES I. Cui, propriè loquendo, faciant moniales votum Obedientiæ.

90 ℞. Quòd cum iuxta dicta hic *cap. 3. ſect. 1. q. 4.* moniales emittere, poſſint religioſam profeſſionem in manibus ſiue Abbatiſsæ, ſiue proprij Prælati reſpectiuè (ſeruata tamen in hoc conſuetudine vniuſcuiuſque Ordinis, ac loci, quæ poteſt eſse varia cum Prælatus, & Abbatiſsa quoad hoc dici poſſint concurrere cumulatiuè, ideoque detur quaſi locus præuentioni:) conſequenter dicendùm eſt moniales emittere votum obedientię ſiue Pręlato proprio, ſiue propriæ Abbatiſſæ, prout profeſſionem emittunt in manibus huius, aut illius. neque verò ex eo quòd moniales votum obedientiæ emittant Abbatiſſę, ſequitur iſtam poſſe ijs pręcipere in virtute ſanctæ obedientiæ, vt benè notauit *Sanch. l. 6. mor. c. 1. num. 21.* & nos ipſi oſtendemus inferius *q. 14.*

QVÆRES II. Ad quid obligentur moniales vi voti obedientiæ.

91 ℞. Obligari ad obediendum legitimo Superiori, ſiue immediato, ſiue mediato, in ijs, quæ ſunt iuxta regulam, exequendo ea, quæ ipſis debitè pręcipiuntur: non quidem per obedientiam formalem (nimirum implendo præcepta Superioris, prout ſunt præcepta) ſed per obediētiam materialem tantùm, videlicet ea quacunque ratione exequendo. ita *Sanch. ſup. num. 6.* & patet, quia alioqui moniales tenerentur parere præceptis Superioris ſub ratione, quòd præcepta ſunt; hoc autem nemo dicet.

QVÆRES III. An votum obedientiæ obliget moniales ſub peccato m. & quando.

92 ℞. Quòd, quamuis ex genere ſuo obliget ſub m. & vſu communi religionum receptum ſit, vt, ſi Superior ſolùm ſimplici verbo præcipiat, quantumuis materia præcepta ſit grauis, non cenſeatur velle obligare ſub m. quantùm eſt ex ſuo præcepto poſitiuo, ac voto obedientiæ, niſi fortè in virtute ſanctæ obedientiæ, aut alia æquiualenti forma indicet ſe intendere obligare in præſenti materia, quantùm poteſt: vt aduertit *Suar. tom. 3. de relig. lib. 10. cap. 4. num. 11.* id tamen fallit quoad moniales; & hoc ob dicenda *q. 15.*

QVAERES IV. Quibus Superioribus teneantur moniales parere ex vi voti obedientiæ.

93 ℞. Teneri parere ijs omnibus, quibus per tale votum ſe ſubijciunt, ſiue immediatis, ſiue mediatis, ſiue regularibus, ſiue non regularibus, videlicet Papæ, Ordinario (modo tamen inferiùs explicando) Prælatis regularibus (ſi ijs immediatè ſubijciantur) & propriæ Abbatiſſæ. eſt communis Doctorum, & conſtabit ex dicendis in qq. ſequentibus.

QVAERES V. Quo modo moniales teneantur parere Papæ vi voti obedientiæ.

94 ℞. Teneri parere, non quidem in omnibus, quæ ipſe quomodocunque præcipit, ſed ſolùm in ijs, quæ præcipit tanquam ſpecialis Prælatus reli-

gionum, in ijs exigendo obedientiam ſibi debitam ex promiſſione voti obedientiæ,& quæ ſunt iuxta propriam regulam.ita *Sanch.ſup.nu.*8. & probatur ex eo quòd, cùm ipſe ſit caput omnium Prælatorum regularium, & ab eo pendeat eorum iuriſdictio; decet obligationem illis ex voto acquiſitam ei efficacius acquiri.

QVÆRES VI. Qualiter moniales teneantur parere Ordinario loci vi voti obedientiæ.

95 ℞. Diſtinguendo; vel eæ immediatè ſubijciuntur Epiſcopo,& ſic tenentur ei obedire eo modo, quo tenerentur parere Prælato regulari, ſi illi immediatè ſubijcerentur, vt pote exemptæ ab ordinario loci: cùm Epiſcopus reſpectu illarum ſit ipſarum Prælatus inſtar Prælatorum regularium, & aliàs votum obedientiæ obliget ad parendum cuicunque proprio Prælato; vel eæ ſunt exemptæ ab Ordinario: & ſic non tenentur obedire illi ex voto obedientiæ,cum eæ ipſi non ſubdantur tanquàm proprio Prælato,ſed tantùm Prælatis ſui Ordinis, ideoquè ceſſet ratio obediendi illi ex obligatione voti;niſi quoad obſeruantiam clauſuræ à *Concilio Trid.ſeſ.*25. *de regul. cap.*5.Ordinarijs commiſſæ,etiam quoad monaſteria exempta modo infra explicando.

96 Dixi *niſi quoad obſeruantiam clauſuræ*, vt innuerem, quòd,cum teſte *Suar. ſup.c.*11. *num.*18. votum obedientiæ obliget ad parendum, etiam illi, cui à proprio Prælato delegatur facultas præcipiendi: & ex alia parte de facto iam competat Epiſcopis tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis cura clauſuræ monialium aliàs exemptarum; dicendum eſt moniales,etiam exemptas teneri obedire Ordinario præcipienti in materia concernente clauſuram, non ſolùm ex virtute generalis obedientię,ſed etiam ex ipſo voto obedientiæ,quod emittunt.ita docti viri conſulti.

97 Quod autem diximus *q.præcedenti* de Papa, moniales ſcilicet non teneri ei parere ex voto obedientiæ, niſi in ijs,quæ ſunt iuxta propriam regulam, & quando præcipit tanquam ſpecialis Prælatus religionum (quod non facit ſemper) à fortiori dicendum eſt Ordinarijs,quoad moniales ipſis immediatè ſubiectas:ſicque illas non peccare contra votum obedientiæ,ſi tranſgrediantur leges generales,quas illi faciunt pro tota diœceſi:par ſi quidem ratio militat in vtroque caſu,vt patet.

QVAERES. VII. Quo pacto moniales teneantur parere Prælatis regularibus ſui Ordinis ex voto obedientiæ.

98 ℞. Teneri, ſi ſint exemptæ ab Ordinario, & quidem eo pacto, quo tenentur viri religioſi eiuſdem Ordinis: cùm votum obedientiæ, quod emittunt moniales, ſi eiuſdem rationis, ac votum, quòd faciunt religioſi eiuſdem Ordinis,ſicque inducat eandem obligationem; ſecùs, ſi moniales ſint immediatè ſubiectæ Prælatis regularibus: hæ enim ex voto obedientiæ tenentur parere non Ordinario, ſed proprijs Prælatis regularibus ob rationem allatam *q.*6.

QVAE-

QVÆRES VIII. Quo modo moniales teneantur ex obedientiæ voto parere Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ monaſterij.

99 ℞. Quòd, cum moniales per obedientiæ votum voueant parere Abbatiſſæ iuxta poteſtatem, cuius ipſa eſt capax: & poteſtas, cuius eſt capax Abbatiſſa ratione ſexus, ſit poteſtas non ſpiritualis, ſed domeſtica, ac ciuilis (qualem habet materfamilias in filios, & magiſtratus ciuilis in ciues:) conſequenter moniales debent ei præcipienti parere, etſi non poſſit præcipere in virtute ſanctæ obedientiæ (quod oſtendemus *q.* 14.) & quidem ſub peccato m. ſi conſtet illam præcipere animo taliter obligandi, & aliàs qualitas rei, & materiæ præceptæ hic, & nunc iudicio prudentis viri cenſeatur grauis. ita *Sotus in 4. d. 20. q. 1. art. 4. Sanch. ſup. num. 17. & 18. Tamb. de iure Abbatiſs. D. 12. q. 4.* alijque penes ipſum, & probatur ex eo quòd; quamuis ſexui fœmineo, vt pote non ita prudenti, non deceret communicari ab Eccleſia poteſtatem ſpiritualem; neceſſarium tamen erat ad bonum regimen monialium degentium in monaſterijs, ei committi aliquam gubernandi poteſtatem: cùm moniales immediatè, & proximè regi non poſſint per viros ob periculū cohabitationis cum feminis; & ex alia parte neceſsariò indigeant dirigi per aliquam poteſtatem proximam, ac immediatam; ad hoc autem præſtandum non requiritur abſolutè poteſtas ſpiritualis, cuius eſt incapax fœmina iure eccleſiaſtico, ſed ſufficit poteſtas ciuilis, ac domeſtica; ſicque moniales vi huius tenebuntur obedire Abbatiſſæ præcipienti iuxta limites talis poteſtatis modo infra explicando.

100 Nobiſcum ſentit *Suar. tom. 4. de relig. trac. 9. l. 1. c. 12. num. 9.* dicens quòd, cùm moniales promittant obedientiam Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, vt conſtat ex formulis profitendi; ſi Abbatiſsa ita præcipiat, vt fidem datam exigat, obligabit in conſcientia: vel (ſi modus loquendi magis placet) votum ipſum obedientiæ obligabit, poſita tali iuſſione, quæ eſt quaſi applicatio materiæ voti: in quo eadem eſt ratio poteſtatis, & obligationis in fœmina, quæ in viro; hæc ille, quæ magis etiam conſtabunt ex infra dicendis. Vnde fit, doctrinam illam, quam communiter tradunt DD. (videlicet votum religioſæ obedientiæ non obligare ſub mortali religioſos, etiam data grauitate rei præceptæ, niſi in caſu, quo Superior præcipiat in virtute ſanctæ obedientiæ, aut ſub alia forma æquiualenti; idq; ex vſu religionum) doctrinam, inquam, illam non procedere quoad moniales reſpectu propriæ Superioriſſæ: cùm hæc non poſſit imponere formalia præcepta obedientiæ, ſicque reſpectu ipſius ceſſet ratio dictæ doctrinæ. quare quotieſcunq; Superiorisſa monialium præcipit ipſis aliquid graue verbis iudicio boni viri indicantibus illam intendere obligare ſub mortali, moniales eò ipsò ſub mortali tenentur ei parere.

QVAERES IX. An moniales ex voto obedientiæ teneantur parere Vicariæ, ſeu Subprioriſſæ monaſterij.

101 ℞. Non teneri quidem ex voto, cum Vicaria monaſterij non ſit Præ-

lata monialium, cui ſit votum obedientiæ: teneri tamen obedire ex poteſtate ciuili, ac politica, quæ vtique competit dictæ Vicariæ (cùm & ipſa ſit Superiorifsa monaſterij, quamuis ſubordinata Abbatiſsæ) & iuxta ſuperiùs dicta ſufficit, vt moniales obligentur ad obediẽdum ſub peccato, etiam m. ſi res præcepta ſit ex obiecto grauis, & modus illam præcipiendi indicet intentionem præcipientis eſse obligare ſub culpa graui. ita docti Neoterici à me conſulti.

QVAERES X. An moniales vi voti obedientię teneantur parere ijs, qui interdum ipſis deputantur in Vicarios.

℞. Non teneri regulariter, cùm illi re verà non ſint Prælati monialium, & conſequenter ceſset obligatio illis obediendi. ita in terminis Miranda *tom.2.manu.q.21.art.2.* & cum eo *Lezana tom.1.c.25.num.2.* qui tamen intelligi debẽt de ijs Vicarijs, qui præcisè ſunt Vicarij, non autem ſimul Priores, aut Guardiani, & quidem etiam delegati ad tale munus Vicarij à Prouincialibus, vel Generali, ſicut in ſpecie aduertit idem Miranda: his enim vtique tenentur obedire ex voto.

QVAERES XI. Cui moniales debeant potius obedire, Ordinario ne loci, an proprio Prælato regulari, vel è contra.

℞. Cum diſtinctione; vel loquimur de monialibus exemptis, & hæ potiùs debent obedire Prælato regulari, quàm Ordinario, exceptis ijs, in quibus ipſæ ſubijciuntur Ordinario, eiuſmodi eſt in primis obſeruantia clauſuræ; ſiquidem, poſita exemptione, quo ad alia non ſubduntur Ordinario, & conſequenter nec tenentur illi obedire; vel loquimur de monialibus immediatè ſubiectis Ordinario, & hæ ſimpliciter debent ipſi obedire in omnibus, non autem Prælato regulari, vt pote quæ re vera nullo modò ſubijciuntur illius iuriſdictioni. colligitur ex *Sanchez lib.6. mor. cap.11 num.13.*

Vtrum verò moniales debeant potiùs obedire Ordinario, quàm Abbatiſſæ, vel è contra.

104 ℞. Iuxta diſtinctionem datam *q. præcedenti* debere potius obedire Ordinario, quàm Abbatiſsæ, ſi eæ immediatè ſubiaceant ipſi Ordinario: obedire, inquam, & quidem non ſolùm in ijs, quæ ſpectant ad eccleſiaſticam diſciplinam, ac criminum punitionem, ſed etiam in ijs, quæ concernunt regularem obſeruantiam. Colligitur ex *Sanchez loco ſup. allegato*, & probatur, quia Ordinarius verè eſt Prælatus talium monialium, eæq; ipſi ſubſint vnà cum Abbatiſsa, non minùs quàm ſubſint Prælato regulari moniales exemptæ vnà cum ſua Abbatiſsa; ſicut ergo hæ debent potiùs parere Prælato regulari, quàm Abbatiſsæ, etiam quoad regulares obſeruantias: ita & moniales ſubiectæ Ordinario, ei debent potiùs obedire, quàm Abbatiſsæ, etiam quoad regularem obſeruantiam.

QVAERES XII. In quibus teneantur moniales parere ex voto obedientiæ.

℞. Te-

105 ℞. Teneri parere in omnibus ijs, quæ ſunt iuxta regulam proprij Ordinis, & ſunt proportionata proprio ipſarum ſexui: idque etſi ſolùm indirectè, aut implicitè in ipſa regula contineantur, quod aduertit *S. Tho.*2.2. *q.*104.*art.*1. & concedunt etiam alij Doctores, apud *Caſtrum Palaum tr.*16. *D.*4.*p.*4.*num.*4.

QVÆRES XIII. An vi voti obedientiæ, quod emittitur Abbatiſſæ, poſſit ipſa imponere monialibus præcepta ſpiritualia, ideſt in ordine ad finem ſpiritualem, eæque teneantur illa implere ſub peccato.

106 ℞. Non poſſe, niſi fortè Prælatus ipſe monialium illis præcipiat, vt obediant Abbatiſſæ iubenti hanc, vel illam rem concernentem finem ſpiritualem, & quidem in materia graui. ita *Rodriquez tom.*1.*q.*15.*art.*1. *Sotus in* 4. *d.*20.*q.*1.*art.*4. alijque quos refert, ac ſequitur *Sanchez num.*19. & probatur, quia Abbatiſſæ non competit, niſi ſola gubernatio domeſtica, & politica inſtar poteſtatis ciuilis, & matrisfamilias: huiuſmodi autem poteſtas ſolùm extenditur ad imponenda præcepta temporalia, ordinata ad bonum temporale, ac politicum, nempè ad tranquillam reipublicæ, & domus gubernationem: ergò & idem dicendum eſt de Abbatiſſa, cùm de ea ſit par ratio, vt patet.

107 Ex quo benè infert *Sanchez num.* 36. quòd, quamuis, Prælato regulari præcipiente ſuis religioſis, vt quotidie audirent Miſſam ex eodem fine, quo Eccleſia præcipit Fidelibus auditionem Miſſæ, & quidem animo obligandi ſub m. peccato: mortaliter peccarent religioſi vel vnico die Miſsam omittentes; ſecùs eſset, ſi Abbatiſsa ſuis monialibus hoc idem præciperet ſub peccato (quod poſset facere) tunc enim monialis ſemel omittens Miſsam non peccaret m. Et ratio diuerſitatis eſt ex ratione diuerſi finis intenti à Prelato regulari, & ab Abbatiſſa, in dicto precepto, ex quo fine grauitas materiæ penſari debet ad obligationem ſub m. aut v. peccato; ſiquidem finis intentus à Prælato eſt ſpiritualis (nempe ſpiritualis profectus religioſorum:) finis verò intentus ab Abbatiſſa eſt temporalis (ideſt bona gubernatio, & pax monaſterij;) conſtat autem, quòd omiſſio vnius Miſsæ eſt materia grauis reſpectu finis ſpiritualis, non item reſpectu finis temporalis.

108 Dixi ſub initium reſponſionis, *niſi fortè Prælatus monialium illis præcipiat, vt obediant Abbatiſſæ, &c.* vt innuerem moniales in tali caſu teneri ſub m. obedire precepto ſpirituali impoſito ab Abbatiſsa: quia tale præceptum ſic obligans non oriretur ab Abbatiſsa, ſed à Prælato, ſicque Abbatiſsa ſolùm eſſet velut conditio determinans illud Prælati præceptum, vt ſine qua illud non obligaret. Quo modo, ſi in regula religionis extaret præceptum obligans ſub m. ad obediendum Abbatiſsæ, in aliquo caſu eſset m. ei non obedire, etiam ſi materia præcepti ab illa facti eſset ſpiritualis; idque non præcisè ob Abbatiſsæ præceptum, ſed ob præceptum regulæ, quod determinaretur per preceptum Abbatiſse, vt per conditionem ſine qua non; ita *Sanch. nu.*25. addens *nu.*26. præfatam vim obligandi in caſu propoſito non tribui

præ-

præceptis Abbatiſſæ ex eo ſolum, quòd ea confirmarentur à Prouinciali: nam innouatio, vel confirmatio nullum ius nouum tribuit, ſed antiquum conſeruat, vt tradit *Gloſſa in c. cum dilecta v. non videremus, de confirmat. vtili, & c. quia v. forma de conceſſ. præbend.*

QVAERES XIV. An Abbatiſſa, ſtante voto obedientiæ, quod ei faciunt moniales, poſſit eis præcipere in virtute Spiritus S. aut in virtute ſanctæ obedientiæ, & facere præcepta formalia obligantia ſub m.

109. R. Non poſſe, &, ſi taliter præcipiat, non tenere factum: quamuis *Rodriq. Salas, Azor. Cornelio, Lezana, & Nald.* relati à *Diana p. 5. tr. 9. reſol. 16.* oppoſitum ſuſtineant. ita *Val. to. 4. D. 7. q. 16. p. 3. Sylu. v. Abbatiſſa num. 1. Sanchez ſup. num. 21. Portel. de dub. regul. v. abbatiſſa num. 1. Baldell. l. 5. D. 6. num. 1. nu. 3.* alijque tum apud ipſum, tum apud *Dianam reſolut. cit.* & probatur: quia ex Eccleſiæ vſu præcepta prædicta imponere pertinet ad ſolos Prælatos eccleſiaſticos ſpirituali poteſtate præditos: vnde conſtat Principes, & alios Superiores ſæculares nunquam ſic præcipere; prætérquamquod præfata præcepta non poſſunt imponi, niſi ab habente poteſtatem ſpiritualem: hæc autem non poteſt competere fœminæ, cùm ad eam requiratur ſtatus clericalis, & aliqua ſpiritualis eminentia gradus, quæ ſignificatur, ac efficitur per Sacramentum Ordinis, aut ſaltem per primam tonſuram; cuius tamen ſtatus, & gradus clericalis fœmina eſt incapax, vt pote ex ipſa qualitate ſexus habens ſtatum ſubiectionis, vt notant communiter Doctores.

110 Nec obſtat dictis, quod moniales votum obedientiæ emittunt Abbatiſſæ, ſicque ipſa videtur poſſe exigere obedientiam virtute talis voti debitam: quod eſt præcipere in virtute obedientiæ; nam votum obediendi alteri intelligitur, prout moris eſt obtemperare, nempe, ſi laico fiat, ſicut obedientia deberi poteſt laico, qui nequit facere ſpirituale præceptum; quod omninò euenit in caſu noſtro, in quo cùm moniales voueant Abbatiſſæ obedientiam iuxta poteſtatem, cuius ipſa eſt capax (quæ eſt inſtar poteſtatis domeſticæ, & ciuilis) conſequens eſt, quod ipſa non poſſit imponere monialibus ſubditis præceptum ſpirituale; quale eſt, quod fit in virtute ſanctæ obedientiæ, aut ſub alia ſimili forma. ita *Sanch. ſup. num. 21.*

111 Aduertendum tamen eſt hìc vnum ex eodem *Sanch. ſup. cap. 4. num. 45.* quòd ſi Abbatiſſa præcipiat moniali ſubditæ in virtute ſanctæ obedientiæ aliquid ita graue, vt meritò poſſet illud præcipere ſub peccato m. monialis re vera ſub mortali teneretur illud implere; & ratio eſt, quòd vtens forma illa præcipiendi, etſi excedat ipſius poteſtatem, adeoque vſus illius ſit ineptus: ſatis explicat ſuam mentem eſſe velle illo ſuo præcepto obligare ſecundùm totam ſuam poteſtatem, & eo modo, quo Superiores habentes iuriſdictionem ſpiritualem intendunt præcipere, dum vtuntur ſimili forma præcipiendi. cum Sanchez ſentit *Tambur. ſup. q. 5. num. 4.* monens *num. 6.* ſe nõ negare, quin Abbatiſſa poſſit præcipere in virtute obedientiæ ſibi debitę ea ratione, qua Princeps ſæcularis poteſt præcipere in virtute obedientiæ,

ſeu

ſeu (quod in idē reincidit) ſub pœna obedientiæ ſibi debitæ à ſubditis, quatenus talibus; in quo caſu vtique monialis peccaret m. non obediendo, ſi aliàs res præcepta eſſet grauis ex obiecto.

QVÆRES XV. An Abbatiſſa poſſit imponere monialibus ſubditis præcepta obligantia ad peccatum m.

112 ℞. Quòd, cùm Abbatiſſæ erga moniales ſubditas competat poteſtas ciuilis, ac domeſtica; non minùs quàm competat matrifamilias erga filios, vt iam vidimus; ſicut materfamilias poteſt ex ſua poteſtate iniūgere filijs præcepta obligantia, etiam ſub mortali pro grauitate rei præceptæ: ſic & Abbatiſſa ſimilia præcepta imponere poterit monialibus ſubditis; ita vt, ſi hæc illa non impleant, m. peccent; non ſecus, ac peccant m. filij non exequendo præcepta matris familias ſpectantia ad domeſticam gubernationem: dummodò interueniat materiæ grauitas, ac intentio obligandi ad illa ſub mortali. eſt communis DD. apud *Tamburinum ſup. q. 4. num. 2.* qui pro ſe adducit Sanchez aſſerentem abſolutè nolle obedire Abbatiſſæ eſſe peccatum m. quia tenentur moniales ei obedire in ſpectantibus ad gubernationem domeſticam, ſicut filij ſuis parentibus.

113 Vnde quis benè inferat, quòd, quamuis iuxta dicta non poſſit Abbatiſſa præcipere monialibus in virtute ſanctæ obedientiæ; ſi tamen eæ detrectent illi obedire in materia graui pertinente ad domeſticam gubernationem, poſſunt interdum peccare m. contra votum, non ſecùs ac contra votum ſimplex obedientiæ peccaret ille, qui emiſſo voto obediendi confeſſario, poſtea renueret exequi illius præcepta; ſi quidem etiam moniales emittunt votum obediendi Abbatiſſæ, vt iam vidimus. Quare, ad hoc vt quis dicatur transgredi votum obedientiæ, non requiritur, quòd recuſet exequi præcepta facta in virtute ſanctæ obedientiæ, aut ſub alia ſimili forma, ſed ſufficit, quòd ſimpliciter omittat obedire ei, cui emiſit votum obedientiæ; cum præceptum factum in virtute ſanctæ obedientiæ ſolùm deſeruiat ad indicandam grauitatem obligationis: quæ tamen aliter poteſt declarari, etiam ab eo, qui eſt incapax iuriſdictionis ſpiritualis, & conſequenter ab Abbatiſſa: &, ſi declaretur, monialis tenebitur obedire ex obligatione voti, quod eſt benè aduertendum.

QVAERES XVI. An Abbatiſſa vi voti obedientiæ, quod ipſi emittunt moniales ſubditæ, poſſit facere leges perpetuas per ſe obligantes ad mortale, ſaltem de conſenſu ipſarum monialium.

114 ℞. De lege ordinarij non poſſe. ita in terminis *Suar. ſup. c. 12. num. 8.* dicens non poſſe Abbatiſſam, nec totum monialium conuentum propriam legem condere, vel præceptum ferre, per quod conſtituatur actus in propria ſpecie virtutis ſpecialis: nam hoc eſt proprium poteſtatis iuriſdictionis quæ non poteſt cōpetere Abbatiſſæ, nec toti conuentui monialium: ſicut. n. vouens parere conſilijs alicuius, non ideo illi daret poteſtatem, aut iuriſdictionem verè, ac propriè præcipiendi: ſed relinquendo illum in ſola po-

teſtate

teſtate dandi conſilium, ipſe ſe ſolùm obligaret ex voto ad acceptanda, & ſequenda illius conſilia, ſic neque ex eo quod moniales voueant obedientiam Abbatiſſæ, poſſunt illi tribuere veram iuriſdictionem ſpiritualem ad condendas veras leges eccleſiaſticas, aut ad præcipiendum in virtute ſanctæ obedientiæ, ſed ſolùm ſe obligant ad parendum ei ex virtute religionis, quando illa præceperit ex ſua poteſtate temporali, & domeſtica; quod bene notauit *Baldel. ſup. num.* 10. addens *num.* 11. ex plurium DD. ſententia probabiliſſimum eſſe, ſaltem de potentia abſoluta, poſſe mulieri delegari iuriſdictionem eccleſiaſticam ad ferendas leges per ſe obligantes ad mortale, & ad præcipiendum directè in virtute ſanctæ obedientiæ: cùm præſertim oppoſitum non ſit poſitiuè de iure diuino, neque talis poteſtas ſpectet ad Ordinem, cuius mulier eſt incapax, & aliàs cum muliere ſancta, & ſapiente diſpenſari poſſit, vt in Eccleſia publicè doceat, vt de facto fuit diſpenſatum cum S. Catherina Senenſi, quæ non ſemel dicitur habuiſſe ſermonem ad Papam, & ad Cardinales.

QVÆRES XVII. An, & quo modo Abbatiſſa poſſit cogere moniales ſubditas ad ſeruandas regulas Ordinis, & quidem vi voti obedientiæ.

115 ℞. Poſſe, non tamen in ordine ad progreſſum ſpiritualem monialium, & profectum in virtutibus, ac perfectionem (quo modo poteſt cogere Prælatus regularis) ſed ſolùm in ordine ad bonum politicum Communitatis, vt pacificè, & ſine ſcandalis, ac perturbationibus obſeruetur, & vt recta ſit gubernatio; is quippe eſt finis præceptorum poteſtatis ciuilis, ac domeſticæ, quæ competit Abbatiſſæ: cum alioqui profectus ſpiritualis ſubditorum ſit finis præceptorum poteſtatis ſpiritualis, cuius eſt incapax fœmina. ita *Sanch. ſup. num.* 30.

QVÆRES XVIII. An Abbatiſſa ex voto obedientiæ ei emiſſo poſſit præcipere monialibus ea omnia, quæ poteſt Prælatus regularis præcipere ſuis religioſis.

116 ℞. Non poſſe, & quidem etiam loquendo de ijs, quæ congruere poſſunt ſexui fœmineo. ita *Sanch.* in terminis *ſup.* & probatur, quia Abbatiſſa eſt executrix regularum, & ſolùm poteſt imponere ea præcepta, quæ ſunt neceſſaria, vt monaſterium quietè, abſque ſcandalis, ac perturbationibus gubernetur; at Prælatus regularis poteſt præcipere ea omnia, quæ ad maiorem profectum ſpiritualem ſubditorum conducunt, dummodò non ſint præter, nec ſupra regulam, ſed ad illam directè, aut indirectè pertineant.

QVÆRES XIX. An, & quando moniales ex voto obedientiæ teneantur parere in ijs, quæ apertè ipſis præcipiuntur contra regulam.

117 ℞. Non teneri, niſi taliter præcipiens habeat legitimam facultatem, & cauſam diſpenſandi ſuper regula, contra quam præcipit. ita *Miranda tom.* 1. *manu. q.* 26. *art.* 8. *Leſſ. l.* 2. *cap.* 41. *num.* 74. *Suar. to.* 3. *de relig. l.* 10. *cap.* 11. *num.* 7. alijque cum *Caietano* 2. 2. *q.* 104. *ar.* 5. dicente religioſum non teneri obedire Prælato contra regulam præcipienti, niſi in eo caſu, in quo ipſe poteſt in re-

gula

gula diſpenſare. Ratio reſponſionis eſt,quòd ex vna parte actus præceptus contra regulam,etſi ſimpliciter non ſit malus(dato quòd regula non obliget ad peccatum)in tali tamen ſtatu eſt impeditiuus maioris boni,adeoque non poteſt eſſe materia voti obedientiæ : ex alia parte dato quòd Prælatus ſic præcipiens poſſit diſpenſare in regula, actus modo dicto præceptus contra illam,non eſt formaliter contrarius,ſed ſolùm materialiter,vt benè aduertit *Suarez vbi ſup.* ſicque poteſt dici iuxta regulam , quatenus teſte *Caſtro Palao tr.16.D.4.p.4. num.4.* ea omnia dicuntur eſſe iuxta regulam , quæ in ea continentur ſiue expreſsè , ſiue tacitè, vt moraliter neceſſaria ad obſeruantiam regulæ : quale eſſe poteſt interdum id , quod modo dicto præcipitur contra regulam .

QVAERES XX. An Prælati monialium ex voto obedientiæ poſſint illis imponere nouas auſteritates in regula non præſcriptas.

118 ℞. Poſſe tum in iuſtam pœnam violationis regulæ , aut alterius delicti commiſſi:tum in caſu, quo noua auſteritas iniungatur in cautelam ad præcauendum recidiuum in aliquod peccatum. ita *Sanchez l.6.mor.cap.2.nu.25. Leſſ.l.2.cap.41.num.75.*& alij,patetque ex dicendis *cap.ſeq.num.3.* ſi monuero ex relatis Doctoribus non poſſe monialibus imponi nouas auſteritates præcisè ad exercitium virtutis , ſi eæ ſint omninò extra regulam ſecundùm ſe,& in ſua integra obſeruantia ſumptam,& ad eam non ſint neceſſariæ,nec per ſe conducentes.

QVAERES XXI. An moniales teneantur implere præcepta Superiorum etiam cum periculo vitæ,ſaltem ex voto obedientiæ.

119 ℞. Quod, quamuis lex humana ordinariè non obliget cum periculo mortis,mutilationis, grauis infamiæ, aut bonorum magnæ iacturæ , vt tradunt DD.communiter apud *Laym.l.1.tr.4.cap.14.num.5.* & ſumitur ex *cap. conſilium de obſeruat.ieiunij*,vbi dicitur,*cum non ſubiaceat legi neceſſitas* ; abſolutè tamen poteſt contingere caſus , quod monialis teneatur parere Superiori,etiam cum periculo vitæ : vt ſi iubeatur inſeruire monialibus peſte infectis in temporalibus,curam illarum gerendo,iiſque cibaria , ac neceſſaria medicamenta præbendo ; & ratio eſt , quia ad conſeruationem , & bonum regimen monaſterij ſpectat,quod moniales mutua ſibi obſequia exhibeant, mutuòque ſuccurant in neceſſarijs:quando autem ratio boni communis,& conſeruatio boni ſtatus religioſi id exigit,tenetur religioſus obedire,etiam cum periculo vitæ:quo pacto etiam ſæcularis iuſſus à Principe ire ad pugnandum debet parere cum probabiliſſimo vitæ periculo. ita *Rodriq. to.3. q.31.ar.3.Sanchez l.6.mor. cap.2.num.56. Caſtr. Pal. tr.16. D.4.p.4. num.7.* & alij , qui tamen benè notant religioſum in caſu propoſito non teneri obedire, ſi tam tenui corporis valetudine vtatur,vt cum longe maiori periculo contagionis,quàm alij id munus obeat;aut ſit vir inſignis conditionis,cuius vita ſit valdè vtilis communi bono religionis:cùm.n. talis religioſus imprudēter exponatur eiuſmodi periculo,&(vt ſuppono) adſint alij religioſi , per

quos

quos abſque tanto proprio, & boni communis diſcrimine poſſit ei malo ſuccurri, non tenetur hic obedire. Nec obſtat, quòd religioſus tenetur parere ex voto; licèt enim hæc obligatio non ſit propriè ex lege humana, ſed ex voto: quatenus tamen per voluntatem humanam, & ſuo modo præceptiuam applicatur, de ea quoad hanc partem procedit aſſertio propoſita.

QVÆRES XXII. An moniales teneantur parere ſub mortali in præcepto facto à Superiore de re leui, ſi is intendat obligare ſub mortali.

120 ℞. Teneri, ſi res, quæ præcipitur, aut prohibetur, ſecundùm ſe quidem ſit leuis, relata verò ad pacem communitatis religioſę, diſciplinam regularem, bonam famam ſeruandam, & ſcandalum cauendum ſit grauis, & tantę obligationis capax; quo modo in religionibus interdum ponuntur præcepta obedientiæ, & ſub excommunicatione de rebus minimis, quę verè obligant: cùm inter religioſos frequentiùs occurrere poſſit ob altiorem finem perfectionis ab ipſis intentæ, vt res in ſpecie leuis in tali ſtatu, & in ordine ad finem ei conſentaneum iure grauis cenſeatur; vt proinde immeritò *Alphonſ. à Caſtro l. 1. de leg. pœnal. c. 5. docum. 2.* reprehendat religioſos Prælatos res leues (puta ſilentium, tardum acceſſum ad chorum, &c.) præcipientes, aut prohibentes ſub pœna excommunicationis, vel alio modo grauem obligationem indicante. ita *Laym. ſup. num. 3. Suar. l. 3. de leg. c. 25. Salas D. 10. de leg. ſect. 6.* & alij: qui tamen oppoſitum ſuſtinent in caſu, quo res præcepta, aut prohibita abſolutè ſit leuis; idque ob varias rationes, quas affert *Suar. ſup. num. 2.* maximèque ex eo quòd neque lex naturalis, ac diuina obligat ſub mortali in re leui, ergò multo minus id poteſt facere lex humana: alioqui lex eſſet in deſtructionem, ſcandalum, ac occaſionem ruinæ.

121 E contra ſi Superior velit, poteſt ſuis religioſis præcipere, aut prohibere graue aliquid ſolùm ſub culpa leui: cùm obligatio legis, aut præcepti humani ſit effectus moralis, qui nõ poteſt fieri abſque conſenſu voluntatis humanæ; & aliàs voluntas præcipientis in præſenti caſu poſſit quidem, ſi velit, inducere obligationem grauem, de facto tamen non inducat, quippe quæ non operatur, niſi quod vult iuxta, *l. non omnis, ff. ſi cert. petat. Actus agentium non tranſcendunt intentionem eorum.* ita *Suarez ſup. c. 27. num. 6* ex communi ſenſu Doctorum, *Laym. ſup. num. 2.* & alij contra Vaſquez, Bellarminum, & B. Medinam, apud ipſum Layman ſuſtinentes non eſſe in poteſtate legiſlatoris obligare ſub culpa leui, ſi materia, quæ præcipitur, ſit grauis.

QVAERES XXIII. An moniales ex voto obedientiæ teneantur parere Superiori præcipienti indifferentia.

122 ℞. Quòd, cùm ab homine præcipi poſſint ſolùm res honeſtæ (ſub honeſtis tamen comprehendendo omnes actus non malos, qui poſſunt eſſe vtiles ad finem honeſtum, etſi ſint ex obiecto indifferentes, vt benè notauit *Suar. to. 3. de relig. l. 10 c. 8. num. 2.*) ſiquidem conſtet Superiorem præcipere moniali indifferentia vanè, inutiliter, & ſine bono fine, ea non tenetur in his

obedire;

obedire; ſecus, ſi ea præcipiat ex bono fine, v.g. ad illam exercendam in virtute obedientiæ, ita *Laym.l.4. tr.5.c.9. num.5.* & ante illum *Suar. vbi ſup.* monens quidquid non apparet ſatis turpe, honeſtum reputandum eſſe, ſi à Superiore præcipiatur; quia in dubijs melior eſt conditio Superioris, & ratio petit, vt pro eo præſumatur.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an dari poſſit caſus, in quo monialis ex voto obedientiæ cogi poſſit ad contrahendum matrimonium.

123 ℟. *Suar. ſup. c.10. num.1.* quòd, etſi fingatur caſus, in quo Papa ob vrgentem Eccleſiæ neceſſitatem licitè, & validè poſſet religioſo (& conſequenter etiam moniali) præcipere tranſitum ad ſtatum ſæcularem (v.g. contrahendo matrimonium;) non ideo poſſet illud præcipere ex voto obedientiæ, ſed ſolùm ex poteſtate ſupremæ iuriſdictionis, quam habet: obedientia quippe religioſa non habet pro materia talem tranſitum, ſed potiùs, quantùm eſt ex ſe, ei repugnat: nec pertinet ad perfectionem ſtatus religioſi peculiaris obligatio ex voto obediendi Papæ præcipienti ſtatum matrimonialem, cùm illud non ſit bonum ſupererogationis, ſed neceſſitatis, per ſe non ſpectans ad perfectionem, ſed potius, quantum eſt ex ſe, illam impediens, ideoquè toleretur in caſu propoſito ob neceſſitatem; cui ſufficienter ſuccuritur per obligationem præcepti ſine voti adiectione. quare negandum eſt abſolutè poſſe dari vllum caſum, in quo monialis ex voto obedientiæ cogi poſſit ad contrahendum matrimonium.

QVÆRES XXIV. An moniales ex voto obedientiæ teneantur ſeruare omnia contenta in regula, ita vt quælibet violatio illius ſit culpa ſiue mortalis, ſiue venialis.

124 ℟. Non teneri, ſed ſolùm eo modo, quo ea continentur in regula: nempe ſi continentur tanquam præcepta obligantia ſub mortali, teneri ſub mortali; ſi ſolùm vt obligantia ſub veniali, ſub veniali; ſi ſolùm vt conſilia, ſub nulla culpa obligantia, ſub nulla culpa teneri: idque etſi religioſus in profeſſione promittat, ac voueat ſeruare regulam, aut obedientiam ſecundùm regulam. & ratio eſt, quòd religioſus promittens ſeruare regulam, aut obedientiam iuxta regulam, non promittit ſingula in particulari, & collectiuè, ſed ſolum componere mores iuxta præſcriptum regulæ, ſeu obedire iuxta regulam; ergo eo modo intelligitur obligari, quo regula præſcribit, & obligat; aliàs religioſus ſtatus eſſet periculoſiſſimus, ac expoſitus multis occaſionibus delinquendi, cùm in regulis Ordinum plura minutiora præſcribantur, quæ facillimum eſt violari. ita *Sanch. ſup. c.4. num.1. ex Henrico, Ang. Sylu. & Vaſq.* docens *num.2.* id procedere, etſi vouens obſeruare regulam intenderit ſe obligare ſub mortali, aut veniali ad ſingula contenta in regulis, ex errore putans ita exigere profeſſionem ſui Ordinis; in re enim ſolùm intendit profiteri id, quod eius Ordinis profeſſio petebat, & maior obligatio eſt inuoluntaria, vt pote orta ex errore, ideoque non tenet.

125 Ex quibus inferre poſſumus, quòd, ſicut religioſus violans ieiunium ſub

mortali

mortali præſcriptum in regula, non minùs peccat contra obedientiæ votum,quam ſi actuale præceptum Prælati violaret; quandoquidem regula in propoſito caſu non eſt minùs præceptiua, quàm vox Superioris: ſic è contra religioſus violans regulam ad nullum peccatum obligantem ex bono fine(vt ſi extra tempus loquatur cum ſocio ad ſubleuandam eius triſtitiam) facit opus virtutis,etſi materialiter operetur contra regulam, vt notat *Sanchez num.*14.& cum eo *Laym. num.*8. addens religioſum in tali caſu debere pœnam ſubire,ſi iniungatur à Prælato;quippe quæ etiam ob defectum non culpabilem coram Deo inferri poteſt ad regularem diſciplinam magis, ac magis conſeruandam.

126 Notant autem *Sanch.& Laym. locis citatis,Suar.to.*4. *de relig. tr.*8.*l.*1.*c.*3. *num.*12.*& Caſtr.Pal.ſup.p.*3.*num.*3.*ex S.Thoma* 2.2.*q.*186.*ar.*9.quòd,quamuis tranſgredi regulas, aut conſtitutiones ad nullum peccatum obligantes nulla ſit culpa, ea ſola ratione, quòd eſt tranſgreſſio regulæ: at poteſt ibi adeſſe culpa ex malo fine,quo mouetur tranſgrediens; ſicque is regulariter peccabit venialiter,tum quia non bono fine ducitur, ſed ex ocioſitate, torpore, aut libidine: tum quia occaſionem præbet labefactandi diſciplinam religioſam;quòd eſt bene notandum.

127 Cæterùm pœna, quam paulò ante diximus teneri ſubire religioſum, qui violat regulam non obligantem ad peccatum,nõ eſt propriè pœna,ſed potius quædam pœnalitas: quippe quæ imponitur ob culpam,non moralem, ſed regularem. Immò notat *Suarez to.*3. *de relig.l.*10.*c.*7. *num.*16. religioſum in tali caſu obligari poſſe in conſcientia, & ex voto obedientiæ: alias gubernatio eſſet inefficax, & regula à mero conſilio non differret; non tamen ex vi regulæ: aliàs falſum eſſet regulam illius Ordinis abſolutè non obligare ad culpam;cum ſubire pœnam ob violationem regulæ ſit quædam regula,& quidem obligans ſub culpa,vt ſupponunt Aduerſarij.

QVAERES XXV. An monialis violans v.g. ieiunium ſub mortali præſcriptum in regula, & item præceptum ab Eccleſia committat duplex peccatum.

128 ℞. Committere vnicum; & probatur, quia peccata multiplicantur, & diſtinguuntur ſpecie per ordinem ad diuerſas virtutes oppoſitas malitijs actuum humanorum,vt tradunt DD. communiter ex *S.Thoma* 1.2.*q.*72. at ieiunium in regula monialium præſcribitur ſub motiuo Temperantiæ, & ſub eodem motiuo præcipitur ab Eccleſia: ergò monialis illud violans vnicum facit peccatum. ita in terminis *Bordonus reſol.*18.*num.*13.

QVÆRES XXVI. An moniales ſtante voto obedientiæ abſq; Superioris licentia validè poſſint contrahere, & hinc obligari ſaltem naturaliter.

129 ℞. Poſſe,ſi contrahant de proprijs actionibus perſonalibus, & Superior poſtea non contradicat;& ratio eſt,quòd ſic nulla lex reſiſtit; & ratio, quæ oſtendit religioſum teneri votis à ſe emiſſis abſque licentia Prælati,dum ab

eo

eo non irritantur, probat illum teneri etiam promiſſione facta homini, dum Superior illam non caſſat. Secùs, ſi contrahant de re ſpectante ad materiam voti paupertatis: ſic enim neque naturaliter obligantur; cùm obligatio hinc prouenitns ſit iniqua, & aduerſetur voto paupertatis: quippe-quod obligat religioſum, vt, ſicut non poteſt ſine conſenſu Superioris dare, aut recipere, ſic nec poſſit abſque dicto conſenſu ſe obligare ad dandum, aut recipiendum: quod fit per contractum. ita *Caſtr. Pal. tract.16. D.3. par. 15. num.3. ex Nauarro comm.2. de regular. num.42.* contra plures alios ab ipſo Caſtro Palao allegatos ſuſtinentes Religioſum contrahentem ſine licentia Superioris non obligari, neque naturaliter, neque ciuiliter; quod probabile putat etiam *Sanch. l.7. moral. cap.31. nu.37.* dum ait contrariam ſententiam eſſe probabiliorem.

Quòd ſi moniales de licentia Superioris contrahant, etiam de materia concernente votum paupertatis: tunc vtique obligatur & naturaliter, & ciuiliter; cùm ſic nihil ad firmitatem talis contractus petitum deſit, & voluntas religioſi pendeat ex arbitrio Superioris. ita *Sanchez num.40.* alijs citatis.

An autem Superior, qui dictam licentiam conceſſit, aut eius ſucceſſor, aut alius eo Superior poſſit talem contractum poſtea irritare.

130 ℞. *Sanch. num.41.* contra Aragonam non poſſe (quamuis religioſus ſubditus ob renitentiam Superioris iniuſtam non implens contractum poſſit excuſari à culpa, interim manens obligatus reſarcire damnum, quod fortè intulerit alteri contrahenti iniuſtè, ſi aliàs ſit ſoluendo.) ratio autẽ reſponſionis eſt, quòd, cum ex tali contractu oriatur obligatio naturalis, ac ciuilis, nõ poteſt Superior auferre tertio ius inde ei acquiſitum; præterquamquod Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare contractui prædeceſſoris, vt citatis iuribus, ac Doctoribus docet *Rodriq. tom.3. q.26. art.1.* & cum eo *Sanch. num.41.* docens *num.39.* poſſe Prelatum, etiam ſine cauſa, irritare contractum ſine eius licentia initum à religioſo ſubdito: quod negat Rebellus.

131 Verum tamen eſt, quòd ſi Abbatiſſa det moniali ſubditæ licentiam expendendi ſummam notabilem pecuniæ in re iuſtè prohibita à Prelato monaſterij, & monialis de facto illam expenderit in aliquo contractu; poteſt Prælatus irritare talem contractum: cùm ipſe ſit Superior etiam Abbatiſſę, adeoque poſſit, & debeat corrigere delictum Abbatiſſæ, ſi quod ab ea committitur; & aliàs doctrina, §. *præcedenti*, tradita intelligi debeat de legitima licentia (ſicut innuit *Sanch. num.40.* dum ait: *Quod ſi ex legitima Superioris licentia religioſus contractum ineat*) qualis vtiquè non eſt licentia data ab Abbatiſſa in caſu præſenti. Vnde patet benè me olim reſpondiſſe Ordinarium quendam monialium licitè, & validè potuiſſe irritare contractum emptionis planetæ prætioſæ de licentia Abbatiſſæ factum à moniali ſacriſta de more aliarum ſacriſtarum: cùm ipſe monialibus expreſsè prohibuiſſet, ne in obeundis officijs conuentus expenderent ex proprijs pecunijs, ſed ſo-

lum ex communibus monaſterij. quod non procederet,ſi monialis emiſſet planetam illam, non vt Sacriſta, ſed vt monialis priuata per modum eleemoſynæ factæ conuentui.

QVÆRES XXVII. An moniales teneantur obedire in dubio, num in tali caſu obediendum ſit.

℞. Teneri, ſi dubium ſit ex parte rei præceptæ, an ſit licita: ſic enim poſſeſſio ſtat pro Superiore, vt oſtendit *Sanch. l. 6. mor. cap. 3. num. 3.* & in dubio melior eſt conditio poſſidentis. Secùs, ſi dubium ſit de poteſtate Superioris, an ſit legitimus, nec ne: tunc enim Superior non dicitur eſse in poſſeſſione ſuperioritatis ergà ſubditos; & ſic poſſeſſio ſtat pro libertate ſubditi. ita *Sanch. ſup.* monens ſubditum religioſum habentem opinionem probabilem ſe hìc, & nunc non teneri obedire, poſſe non obedire; etſi credat opinionem oppoſitam eſſe probabiliorem. *Breſſerus* tamen *l. 4. de conſc. cap. 15. num. 159.* docet in dubio parendum eſſe Superiori regulari, etiam fœminæ: cùm communis fidelium ſenſus ſit religioſos teneri magis obedire ſuis Pręlatis, quàm ſeculares ſuis; & quidem tam extenſiuè, quàm intenſiuè; quippe qui ſe pleniùs tradunt ſuis Prælatis regendos, ac dirigendos, præſertim in dubijs; & Superiores eo fine à Deo recipiunt peculiarem gratiam.

CAPVT V.

De obligatione Clauſuræ, ad quam tenentur Moniales.

Explicanda nobis eſt in præſenti capite obligatio clauſuræ, quæ vltra vota religionis ſubſtantialia eſt potiſſima inter monialium obligationes, & ab aliquibus monialibus ſub expreſſo voto promittitur. Et quidem cùm clauſura monialium ſpectari poſſit tam in genere, quàm in ſpecie, caput diuidemus in 5. ſectiones, in quarum 1. agemus de clauſura monialium in genere: in 2. de egreſſu illarum è clauſura: in 3. de ingreſſu extraneorum in clauſuram: in 4. de receptione puellarum intra clauſuram cauſa educationis: in 5. de acceſsu quorumcunque externorum ad monaſteria monialium.

SECTIO I.

De Clauſura Monialium in genere.

1 *QVid ſit clauſura monialium.*
2 *Quibus iuribus inducta.*
3 *Qualiter induci potuerit de nouo.*

4 Non

4 Non eſt iuris naturalis diuini, ſed poſitiui eccleſiaſtici.
5 Ad quem finem inducta.
6 Epiſcopi eſt procurare eius obſeruantiam, immò & Prælati regularis quoad moniales exemptas.
Lex interpratans in dubio intelligenda iuxta illam, quæ interpratatur.
7 Quibus medijs debeat procurari.
8 Ad eius cuſtodiam iuuat magiſtratus laicus.
9 Et quidem etiam non viſo proceſſu Iudicis eccleſiaſtici.
10 Ordinario commiſſa videtur cuſtodia clauſuræ tum materialis, tum formalis; quod tamen non cenſetur ab aliquibus ita certum ſtando in Concilio Trid.
11 Quam poteſtatem habeat Ordinarius contra delinquentes circa clauſuram.
12 Qualiter cuſtodiri debeat clauſura.
13 Obligatio illius afficit omnes moniales.
14 Quid ſi monialis habeat facultatem degendi extra Conuentum.
15 Ab ea eximuntur moniales conuerſæ, vbi eſt conſuetudo.
16 Clauſura non obligat in omni euentu.
17 Monialis illam violans ſubeſt varijs pœnis.
18 Quot, & quibus modis violari poſſit clauſura.
19 In eius violatione datur paruitas materiæ, quod alij negant.
20 Eius violatio reſeruatur, ſi ſit ad malum finem.
21 Solus Papa diſpenſat ſuper lege clauſuræ.
22 Contra illam præſcribi poteſt.

QVÆRES I. Quid intelligatur hìc nomine clauſuræ.
1 ℞. Intelligi ſpatium illud, quod continetur intra ianuam Conuentus ſemper clauſam: ſeu (quod idem eſt) intelligitur locus ille, qui continetur, clauſa monaſterij ianua, ad quem externi nequeunt accedere, & extrà quem moniales non poſſunt egredi. patet ex Conſtit. Greg. XIII. edita anno 1572. quæ ait: *Nec ibidem licere monialibus, etiam tertiarijs, egredi è ianua monaſterij, quæ eſt pro clauſura monaſterij ipſius etiam ad claudendam aliam vlteriorem ianuam, qua patere ſolet aditus ad rotam, vel ad crates, ſeu ad loca colloquijs deſtinata, vel ad pulſandam ipſam ianuam clauſuræ: quæ loca cùm ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſæcularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt.*

QVÆRES II. Quibus iuribus inducta ſit clauſura monialium.
2 ℞. Primò fuiſſe ſub præcepto inductam à Bonifacio VIII. in *cap. periculoſo de ſtatu regul. in 6. relato, cap. præced. ſect. 2. q. 6.* &, cùm ea non eſſet vſu recepta, fuiſſe inſtauratam, ac innouatam à *Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de regul.* his verbis: *Bonifacij VIII. conſtitutionem, quæ incipit periculoſo, renouans S. Synodus vniuerſis Epiſcopis ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, vt in omnibus monaſterijs ſibi ſubiectis ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata fuerit,*

 diligen-

præceptis Abbatiſſæ ex eo ſolum, quòd ea confirmarentur à Prouinciali; nam innouatio, vel confirmatio nullum ius nouum tribuit, ſed antiquum conſeruat, vt tradit *Gloſſa in c. cum dilecta v. non videremus, de confirmat. vtili, & c. quia v. forma de conceſſ. præbend.*

QVAERES XIV. An Abbatiſſa, ſtante voto obedientiæ, quod ei faciunt moniales, poſſit eis præcipere in virtute Spiritus S. aut in virtute ſanctæ obedientiæ, & facere præcepta formalia obligantia ſub m.

109. ℞. Non poſſe, &, ſi taliter præcipiat, non tenere factum: quamuis *Rodriq. Salas, Azor. Cornelio, Lezana, & Nald.* relati à *Diana p. 5. tr. 9. reſol. 16.* oppoſitum ſuſtineant. ita *Val. to. 4. D. 7. q. 16. p. 3. Sylu. v. Abbatiſſa num. 1. Sanchez ſup. num. 21. Portel. de dub. regul. v. abbatiſſa num. 1. Baldell. l. 5. D. 6. num. 1. nu. 3.* alijque tum apud ipſum, tum apud *Dianam reſolut. cit.* & probatur quia ex Eccleſiæ vſu præcepta prædicta imponere pertinet ad ſolos Prælatos eccleſiaſticos ſpirituali poteſtate præditos: vnde conſtat Principes, & alios Superiores ſæculares nunquam ſic præcipere; præterquamquod præfata præcepta non poſſunt imponi, niſi ab habente poteſtatem ſpiritualem: hæc autem non poteſt competere fœminæ, cùm ad eam requiratur ſtatus clericalis, & aliqua ſpiritualis eminentia gradus, quæ ſignificatur, ac efficitur per Sacramentum Ordinis, aut ſaltem per primam tonſuram; cuius tamen ſtatus, & gradus clericalis fœmina eſt incapax, vt pote ex ipſa qualitate ſexus habens ſtatum ſubiectionis, vt notant communiter Doctores.

110 Nec obſtat dictis, quod moniales votum obedientiæ emittunt Abbatiſſæ, ſicque ipſa videtur poſſe exigere obedientiam virtute talis voti debitam: quod eſt præcipere in virtute obedientiæ; nam votum obediendi alteri intelligitur, prout moris eſt obtemperare, nempe, ſi laico fiat, ſicut obedientia deberi poteſt laico, qui nequit facere ſpirituale præceptum; quod omninò euenit in caſu noſtro, in quo cùm moniales voueant Abbatiſſæ obedientiam iuxta poteſtatem, cuius ipſa eſt capax (quæ eſt inſtar poteſtatis domeſticæ, & ciuilis) conſequens eſt, quod ipſa non poſſit imponere monialibus ſubditis præceptum ſpirituale; quale eſt, quod fit in virtute ſanctæ obedientiæ, aut ſub alia ſimili forma. ita *Sanch. ſup. num. 21.*

111 Aduertendum tamen eſt hìc vnum ex eodem *Sanch. ſup. cap. 4. num. 45.* quòd ſi Abbatiſſa præcipiat moniali ſubditæ in virtute ſanctæ obedientiæ aliquid ita graue, vt meritò poſſet illud præcipere ſub peccato m. monialis re vera ſub mortali teneretur illud implere; & ratio eſt, quòd vtens forma illa præcipiendi, etſi excedat ipſius poteſtatem, adeoque vſus illius ſit ineptus: ſatis explicat ſuam mentem eſſe velle illo ſuo præcepto obligare ſecundùm totam ſuam poteſtatem, & eo modo, quo Superiores habentes iuriſdictionem ſpiritualem intendunt præcipere, dum vtuntur ſimili forma præcipiendi. cum Sanchez ſentit *Tambur. ſup. q. 5. num. 4.* monens *num. 6.* ſe nõ negare, quin Abbatiſſa poſſit præcipere in virtute obedientiæ ſibi debitę ea ratione, qua Princeps ſæcularis poteſt præcipere in virtute obedientiæ, ſeu

ſeu (quod in idē reincidit) ſub pœna obedientiæ ſibi debitæ à ſubditis, quatenus talibus; in quo caſu vtique monialis peccaret m. non obediendo, ſi aliàs res præcepta eſſet grauis ex obiecto.

QVÆRES XV. An Abbatiſſa poſſit imponere monialibus ſubditis præcepta obligantia ad peccatum m.

112 ℞. Quòd, cùm Abbatiſſæ erga moniales ſubditas competat poteſtas ciuilis, ac domeſtica; non minùs quàm competat matrifamilias erga filios, vt iam vidimus; ſicut materfamilias poteſt ex ſua poteſtate iniūgere filijs præcepta obligantia, etiam ſub mortali pro grauitate rei præceptæ: ſic & Abbatiſſa ſimilia præcepta imponere poterit monialibus ſubditis; ita vt, ſi hæc illa non impleant, m. peccent; non ſecus, ac peccant m. filij non exequendo præcepta matris familias ſpectantia ad domeſticam gubernationem: dummodò interueniat materiæ grauitas, ac intentio obligandi ad illa ſub mortali. eſt communis DD. apud *Tamburinum ſup. q. 4. num.* 2. qui pro ſe adducit Sanchez aſſerentem abſolutè nolle obedire Abbatiſſæ eſſe peccatum m. quia tenentur moniales ei obedire in ſpectantibus ad gubernationem domeſticam, ſicut filij ſuis parentibus.

113 Vnde quis benè inferat, quòd, quamuis iuxta dicta non poſſit Abbatiſſa præcipere monialibus in virtute ſanctæ obedientiæ; ſi tamen eæ detrectent illi obedire in materia graui pertinente ad domeſticam gubernationem, poſſunt interdum peccare m. contra votum, non ſecùs ac contra votum ſimplex obedientiæ peccaret ille, qui emiſſo voto obediendi confeſſario, poſtea renueret exequi illius præcepta; ſi quidem etiam moniales emittunt votum obediendi Abbatiſſæ, vt iam vidimus. Quare, ad hoc vt quis dicatur tranſgredi votum obedientiæ, non requiritur, quòd recuſet exequi præcepta facta in virtute ſanctæ obedientiæ, aut ſub alia ſimili forma, ſed ſufficit, quòd ſimpliciter omittat obedire ei, cui emiſit votum obedientiæ; cum præceptum factum in virtute ſanctæ obedientiæ ſolùm deſeruiat ad indicandam grauitatem obligationis: quæ tamen aliter poteſt declarari, etiam ab eo, qui eſt incapax iuriſdictionis ſpiritualis, & conſequenter ab Abbatiſſa: &, ſi declaretur, monialis tenebitur obedire ex obligatione voti, quod eſt benè aduertendum.

QVAERES XVI. An Abbatiſſa vi voti obedientiæ, quod ipſi emittunt moniales ſubditæ, poſſit facere leges perpetuas per ſe obligantes ad mortale, ſaltem de conſenſu ipſarum monialium.

114 ℞. De lege ordinarij non poſſe. ita in terminis *Suar. ſup. c.* 12. *num.* 8. dicens non poſſe Abbatiſſam, nec totum monialium conuentum propriam legem condere, vel præceptum ferre, per quod conſtituatur actus in propria ſpecie virtutis ſpecialis: nam hoc eſt proprium poteſtatis iuriſdictionis quæ non poteſt cōpetere Abbatiſſæ, nec toti conuentui monialium: ſicut. n. vouens parere conſilijs alicuius, non ideo illi daret poteſtatem, aut iuriſdictionem verè, ac propriè præcipiendi: ſed relinquendo illum in ſola po-

teſtate

teſtate dandi conſilium, ipſe ſe ſolùm obligaret ex voto ad acceptanda, & ſequenda illius conſilia, ſic neque ex eo quod moniales voueant obedientiam Abbatiſſæ, poſſunt illi tribuere veram iuriſdictionem ſpiritualem ad condendas veras leges eccleſiaſticas, aut ad præcipiendum in virtute ſanctæ obedientiæ, ſed ſolùm ſe obligant ad parendum ei ex virtute religionis, quando illa præceperit ex ſua poteſtate temporali, & domeſtica; quod benè notauit *Baldel. ſup. num.* 10. addens *num.* 11. ex plurium DD. ſententia probabiliſſimum eſſe, ſaltem de potentia abſoluta, poſſe mulieri delegari iuriſdictionem eccleſiaſticam ad ferendas leges per ſe obligantes ad mortale, & ad præcipiendum directè in virtute ſanctæ obedientiæ: cùm præſertim oppoſitum non ſit poſitiuè de iure diuino, neque talis poteſtas ſpectet ad Ordinem, cuius mulier eſt incapax, & aliàs cum muliere ſancta, & ſapiente diſpenſari poſſit, vt in Eccleſia publicè doceat, vt de facto fuit diſpenſatum cum S. Catherina Senenſi, quæ non ſemel dicitur habuiſſe ſermonem ad Papam, & ad Cardinales.

QVÆRES XVII. An, & quo modo Abbatiſſa poſſit cogere moniales ſubditas ad ſeruandas regulas Ordinis, & quidem vi voti obedientiæ.

115 ℞. Poſſe, non tamen in ordine ad progreſſum ſpiritualem monialium, & profectum in virtutibus, ac perfectionem (quo modo poteſt cogere Prælatus regularis) ſed ſolùm in ordine ad bonum politicum Communitatis, vt pacificè, & ſine ſcandalis, ac perturbationibus obſeruetur, & vt recta ſit gubernatio; is quippe eſt finis præceptorum poteſtatis ciuilis, ac domeſticæ, quæ competit Abbatiſſæ: cum alioqui profectus ſpiritualis ſubditorum ſit finis præceptorum poteſtatis ſpiritualis, cuius eſt incapax fœmina. ita *Sanch. ſup. num.* 30.

QVÆRES XVIII. An Abbatiſſa ex voto obedientiæ ei emiſſo poſſit præcipere monialibus ea omnia, quæ poteſt Prælatus regularis præcipere ſuis religioſis.

116 ℞. Non poſſe, & quidem etiam loquendo de ijs, quæ congruere poſſunt ſexui fœmineo. ita *Sanch.* in terminis *ſup.* & probatur, quia Abbatiſſa eſt executrix regularum, & ſolùm poteſt imponere ea præcepta, quæ ſunt neceſſaria, vt monaſterium quietè, abſque ſcandalis, ac perturbationibus gubernetur; at Prælatus regularis poteſt præcipere ea omnia, quæ ad maiorem profectum ſpiritualem ſubditorum conducunt, dummodò non ſint præter, nec ſupra regulam, ſed ad illam directè, aut indirectè pertineant.

QVÆRES XIX. An, & quando moniales ex voto obedientiæ teneantur parere in ijs, quæ apertè ipſis præcipiuntur contra regulam.

117 ℞. Non teneri, niſi taliter præcipiens habeat legitimam facultatem, & cauſam diſpenſandi ſuper regula, contra quam præcipit. ita *Miranda tom.* 1. *manu. q.* 26. *art.* 8. *Leſſ. l.* 2. *cap.* 41. *num.* 74. *Suar. to.* 3. *de relig. l.* 10. *cap.* 11. *num.* 7. alijque cum *Caietano* 2. 2. *q.* 104. *ar.* 5. dicente religioſum non teneri obedire Prælato contra regulam præcipienti, niſi in eo caſu, in quo ipſe poteſt in re-

regula

gula diſpenſare. Ratio reſponſionis eſt, quòd ex vna parte actus præceptus contra regulam, etſi ſimpliciter non ſit malus (dato quòd regula non obliget ad peccatum) in tali tamen ſtatu eſt impeditiuus maioris boni, adeoque non poteſt eſſe materia voti obedientiæ: ex alia parte dato quòd Prælatus ſic præcipiens poſſit diſpenſare in regula, actus modo dicto præceptus contra illam, non eſt formaliter contrarius, ſed ſolùm materialiter, vt benè aduertit *Suarez vbi ſup.* ſicque poteſt dici iuxta regulam, quatenus teſte *Caſtro Palao tr.16.D.4.p.4.num.4.* ea omnia dicuntur eſſe iuxta regulam, quæ in ea continentur ſiue expreſsè, ſiue tacitè, vt moraliter neceſſaria ad obſeruantiam regulæ: quale eſſe poteſt interdum id, quod modo dicto præcipitur contra regulam.

QVAERES XX. An Prælati monialium ex voto obedientiæ poſſint illis imponere nouas auſteritates in regula non præſcriptas.

118 ℞. Poſſe tum in iuſtam pœnam violationis regulæ, aut alterius delicti commiſſi: tum in caſu, quo noua auſteritas iniungatur in cautelam ad præcauendum recidiuum in aliquod peccatum. ita *Sanchez l.6.mor.cap.2.nu.25. Leſſ.l.2.cap.41.num.75.* & alij, patetque ex dicendis *cap.ſeq.num.3.* ſi monuero ex relatis Doctoribus non poſſe monialibus imponi nouas auſteritates præciſè ad exercitium virtutis, ſi eæ ſint omninò extra regulam ſecundùm ſe, & in ſua integra obſeruantia ſumptam, & ad eam non ſint neceſſariæ, nec per ſe conducentes.

QVAERES XXI. An moniales teneantur implere præcepta Superiorum etiam cum periculo vitæ, ſaltem ex voto obedientiæ.

119 ℞. Quod, quamuis lex humana ordinariè non obliget cum periculo mortis, mutilationis, grauis infamiæ, aut bonorum magnæ iacturæ, vt tradunt DD. communiter apud *Laym.l.1.tr.4.cap.14.num.5.* & ſumitur ex *cap. conſilium de obſeruat. ieiunij*, vbi dicitur, *cum non ſubiaceat legi neceſſitas*; abſolutè tamen poteſt contingere caſus, quod monialis teneatur parere Superiori, etiam cum periculo vitæ: vt ſi iubeatur inſeruire monialibus peſte infectis in temporalibus, curam illarum gerendo, iiſque cibaria, ac neceſſaria medicamenta præbendo: & ratio eſt, quia ad conſeruationem, & bonum regimen monaſterij ſpectat, quod moniales mutua ſibi obſequia exhibeant, mutuòque ſuccurrant in neceſſarijs: quando autem ratio boni communis, & conſeruatio boni ſtatus religioſi id exigit, tenetur religioſus obedire, etiam cum periculo vitæ: quo pacto etiam ſæcularis iuſſus à Principe ire ad pugnandum debet parere cum probabiliſſimo vitæ periculo. ita *Rodriq. to.3. q.31.ar.3. Sanchez l.6.mor. cap.2.num.56. Caſtr. Pal. tr.16. D.4.p.4. num.7.* & alij, qui tamen benè notant religioſum in caſu propoſito non teneri obedire, ſi tam tenui corporis valetudine vtatur, vt cum longe maiori periculo contagionis, quàm alij id munus obeat; aut ſit vir inſignis conditionis, cuius vita ſit valdè vtilis communi bono religionis: cùm.n. talis religioſus imprudēter exponatur eiuſmodi periculo, & (vt ſuppono) adſint alij religioſi, per

quos

quos abſque tanto proprio, & boni communis diſcrimine poſſit ei malo ſuccurri, non tenetur hic obedire. Nec obſtat, quòd religioſus tenetur parere ex voto; licèt enim hæc obligatio non ſit propriè ex lege humana, ſed ex voto: quatenus tamen per voluntatem humanam, & ſuo modo præceptiuam applicatur, de ea quoad hanc partem procedit aſſertio propoſita.

QVÆRES XXII. An moniales teneantur parere ſub mortali in præcepto facto à Superiore de re leui, ſi is intendat obligare ſub mortali.

120 ℞. Teneri, ſi res, quæ præcipitur, aut prohibetur, ſecundùm ſe quidem ſit leuis, relata verò ad pacem communitatis religioſę, diſciplinam regularem, bonam famam ſeruandam, & ſcandalum cauendum ſit grauis, & tantę obligationis capax; quo modo in religionibus interdum ponuntur præcepta obedientiæ, & ſub excommunicatione de rebus minimis, quę verè obligant: cùm inter religioſos frequentiùs occurrere poſſit ob altiorem finem perfectionis ab ipſis intentæ, vt res in ſpecie leuis in tali ſtatu, & in ordine ad finem ei conſentaneum iure grauis cenſeatur; vt proinde immeritò *Alphonſ. à Caſtro l.1. de leg. pœnal. c.5. docum.2.* reprehendat religioſos Prælatos res leues (puta ſilentium, tardum acceſſum ad chorum, &c.) præcipientes, aut prohibentes ſub pœna excommunicationis, vel alio modo grauem obligationem indicante. ita *Laym. ſup. num.3. Suar. l.3. de leg. c.25. Salas D.10. de leg. ſect.6.* & alij: qui tamen oppoſitum ſuſtinent in caſu, quo res præcepta, aut prohibita abſolutè ſit leuis; idque ob varias rationes, quas affert *Suar. ſup. num.2.* maximèque ex eo quòd neque lex naturalis, ac diuina obligat ſub mortali in re leui, ergò multo minus id poteſt facere lex humana: alioqui lex eſſet in deſtructionem, ſcandalum, ac occaſionem ruinæ.

121 E contra ſi Superior velit, poteſt ſuis religioſis præcipere, aut prohibere graue aliquid ſolùm ſub culpa leui: cùm obligatio legis, aut præcepti humani ſit effectus moralis, qui nō poteſt fieri abſque conſenſu voluntatis humanæ; & alias voluntas præcipientis in præſenti caſu poſſit quidem, ſi velit, inducere obligationem grauem, de facto tamen non inducat, quippe quæ non operatur, niſi quod vult iuxta, *l. non omnis, ff. ſi cert. petat. Actus agentium non tranſcendunt intentionem eorum.* ita *Suarez ſup. c.27. num.6.* ex communi ſenſu Doctorum, *Laym. ſup. num.2.* & alij contra Vaſquez, Bellarminum, & B. Medinam, apud ipſum Layman ſuſtinentes non eſſe in poteſtate legislatoris obligare ſub culpa leui, ſi materia, quæ præcipitur, ſit grauis.

QVAERES XXIII. An moniales ex voto obedientiæ teneantur parere Superiori præcipienti indifferentia.

122 ℞. Quòd, cùm ab homine præcipi poſſint ſolùm res honeſtæ (ſub honeſtis tamen comprehendendo omnes actus non malos, qui poſſunt eſſe vtiles ad finem honeſtum, etſi ſint ex obiecto indifferentes, vt benè notauit *Suar. to.3. de relig. l.10 c.8. num.2.*) ſiquidem conſtet Superiorem præcipere moniali indifferentia vanè, inutiliter, & ſine bono fine, ea non tenetur in his obedire;

obedire; ſecùs, ſi ea præcipiat ex bono fine, v.g. ad illam exercendam in virtute obedientiæ. ita *Laym. l.4. tr.5. c.9. num.5.* & ante illum *Suar. vbi ſup.* monens quidquid non apparet ſatis turpe, honeſtum reputandum eſſe, ſi à Superiore præcipiatur: quia in dubijs melior eſt conditio Superioris, & ratio petit, vt pro eo præſumatur.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an dari poſſit caſus, in quo monialis ex voto obedientiæ cogi poſſit ad contrahendum matrimonium.

123 ℞. *Suar. ſup. c.10. num.1.* quòd, etſi fingatur caſus, in quo Papa ob vrgentem Eccleſiæ neceſſitatem licitè, & validè poſſet religioſo (& conſequenter etiam moniali) præcipere tranſitum ad ſtatum ſæcularem (v.g. contrahendo matrimonium;) non ideo poſſet illud præcipere ex voto obedientiæ, ſed ſolùm ex poteſtate ſupremæ iuriſdictionis, quam habet: obedientia quippe religioſa non habet pro materia talem tranſitum, ſed potiùs, quantùm eſt ex ſe, ei repugnat: nec pertinet ad perfectionem ſtatus religioſi peculiaris obligatio ex voto obediendi Papæ præcipienti ſtatum matrimonialem, cùm illud non ſit bonum ſupererogationis, ſed neceſſitatis, per ſe non ſpectans ad perfectionem, ſed potius, quantum eſt ex ſe, illam impediens, ideoque toleretur in caſu propoſito ob neceſſitatem; cui ſufficienter ſuccuritur per obligationem præcepti ſine voti adiectione. quare negandum eſt abſolutè poſſe dari vllum caſum, in quo monialis ex voto obedientiæ cogi poſſit ad contrahendum matrimonium.

QVÆRES XXIV. An moniales ex voto obedientiæ teneantur ſeruare omnia contenta in regula, ita vt quælibet violatio illius ſit culpa ſiue mortalis, ſiue venialis.

124 ℞. Non teneri, ſed ſolùm eo modo, quo ea continentur in regula: nempe ſi continentur tanquam præcepta obligantia ſub mortali, teneri ſub mortali; ſi ſolùm vt obligantia ſub veniali, ſub veniali; ſi ſolùm vt conſilia, ſub nulla culpa obligantia, ſub nulla culpa teneri: idque etſi religioſus in profeſſione promittat, ac voueat ſeruare regulam, aut obedientiam ſecundùm regulam. & ratio eſt, quòd religioſus promittens ſeruare regulam, aut obedientiam iuxta regulam, non promittit ſingula in particulari, & collectiuè, ſed ſolum componere mores iuxta præſcriptum regulæ, ſeu obedire iuxta regulam; ergo eo modo intelligitur obligari, quo regula præſcribit, & obligat; alias religioſus ſtatus eſſet periculoſiſſimus, ac expoſitus multis occaſionibus delinquendi, cùm in regulis Ordinum plura minutiora præſcribantur, quæ facillimum eſt violari. ita *Sanch. ſup. c.4. num.1. ex Henrico, Ang. Sylu. & Vaſq.* docens *num.2.* id procedere, etſi vouens obſeruare regulam intenderit ſe obligare ſub mortali, aut veniali ad ſingula contenta in regulis, ex errore putans ita exigere profeſſionem ſui Ordinis; in re enim ſolùm intendit profiteri id, quod eius Ordinis profeſſio petebat, & maior obligatio eſt inuoluntaria, vt pote orta ex errore, ideoque non tenet.

125 Ex quibus inferre poſſumus, quòd, ſicut religioſus violans ieiunium ſub mortali

mortali præſcriptum in regula, non minùs peccat contra obedientiæ votum, quam ſi actuale præceptum Prælati violaret; quandoquidem regula in propoſito caſu non eſt minùs præceptiua, quàm vox Superioris; ſic è contra religioſus violans regulam ad nullum peccatum obligantem ex bono fine (vt ſi extra tempus loquatur cum ſocio ad ſubleuandam eius triſtitiam) facit opus virtutis, etſi materialiter operetur contra regulam, vt notat *Sanchez num.*14. & cum eo *Laym. num.*8. addens religioſum in tali caſu debere pœnam ſubire, ſi iniungatur à Prælato; quippe quæ etiam ob defectum non culpabilem coram Deo inferri poteſt ad regularem diſciplinam magis, ac magis conſeruandam.

126 Notant autem *Sanch. & Laym. locis citatis, Suar. to.*4. *de relig. tr.*8.*l.*1.*c.*3. *num.*12. *& Caſtr. Pal. ſup. p.*3. *num.*3. *ex S. Thoma* 2.2.*q.*186.*ar.*9. quòd, quamuis tranſgredi regulas, aut conſtitutiones ad nullum peccatum obligantes nulla ſit culpa, ea ſola ratione, quòd eſt tranſgreſſio regulæ: at poteſt ibi adeſſe culpa ex malo fine, quo mouetur tranſgrediens; ſicque is regulariter peccabit venialiter, tum quia non bono fine ducitur, ſed ex ocioſitate, torpore, aut libidine: tum quia occaſionem præbet labefactandi diſciplinam religioſam; quòd eſt bene notandum.

127 Cæterum pœna, quam paulò ante diximus teneri ſubire religioſum, qui violat regulam non obligantem ad peccatum, nō eſt propriè pœna, ſed potius quædam pœnalitas: quippe quæ imponitur ob culpam, non moralem, ſed regularem. Immò notat *Suarez to.*3. *de relig. l.*10.*c.*7. *num.*16. religioſum in tali caſu obligari poſſe in conſcientia; & ex voto obedientiæ: alias gubernatio eſſet inefficax, & regula à mero conſilio non differret; non tamen ex vi regulæ: aliàs falſum eſſet regulam illius Ordinis abſolutè non obligáre ad culpam; cum ſubire pœnam ob violationem regulæ ſit quædam regula, & quidem obligans ſub culpa, vt ſupponunt Aduerſarij.

QVAERES XXV. An monialis violans v.g. ieiunium ſub mortali præſcriptum in regula, & item præceptum ab Eccleſia committat duplex peccatum.

128 ℞. Committere vnicum; & probatur, quia peccata multiplicantur, & diſtinguuntur ſpecie per ordinem ad diuerſas virtutes oppoſitas malitijs actuum humanorum, vt tradunt DD. communiter ex *S. Thoma* 1.2.*q.*72. at ieiunium in regula monialium præſcribitur ſub motiuo Temperantiæ, & ſub eodem motiuo præcipitur ab Eccleſia: ergò monialis illud violans vnicum facit peccatum. ita in terminis *Bordonus reſol.*18.*num.*13.

QVÆRES XXVI. An moniales ſtante voto obedientiæ abſq; Superioris licentia validè poſſint contrahere, & hinc obligari ſaltem naturaliter.

129 ℞. Poſſe, ſi contrahant de proprijs actionibus perſonalibus, & Superior poſtea non contradicat; & ratio eſt, quòd ſic nulla lex reſiſtit; & ratio, quæ oſtendit religioſum teneri votis à ſe emiſſis abſque licentia Prælati, dum ab

eo non irritantur, probat illum teneri etiam promiſſione facta homini, dum Superior illam non caſſat. Secùs, ſi contrahant de re ſpectante ad materiam voti paupertatis: ſic enim neque naturaliter obligantur; cùm obligatio hinc proueniēns ſit iniqua, & aduerſetur voto paupertatis: quippequod obligat religioſum, vt, ſicut non poteſt ſine conſenſu Superioris dare, aut recipere, ſic nec poſſit abſque dicto conſenſu ſe obligare ad dandum, aut recipiendum; quod fit per contractum. ita *Caſtr. Pal. tract.* 16. *D.* 3. *par.* 15. *num.* 3. *ex Nauarro comm.* 2. *de regular. num.* 42. contra plures alios ab ipſo Caſtro Palao allegatos ſuſtinentes Religioſum contrahentem ſine licentia Superioris non obligari, neque naturaliter, neque ciuiliter; quod probabile putat etiam *Sanch. l.* 7. *moral. cap.* 31. *num.* 37. dum ait contrariam ſententiam eſſe probabiliorem.

Quòd ſi moniales de licentia Superioris contrahant, etiam de materia concernente votum paupertatis: tunc vtique obligatur & naturaliter, & ciuiliter; cùm ſic nihil ad firmitatem talis contractus petitum deſit, & voluntas religioſi pendeat ex arbitrio Superioris. ita *Sanchez num.* 40. alijs citatis.

An autem Superior, qui dictam licentiam conceſſit, aut eius ſucceſſor, aut alius eo Superior poſſit talem contractum poſtea irritare.

130 ℞. *Sanch. num.* 41. contra Aragonam non poſſe (quamuis religioſus ſubditus ob renitentiam Superioris iniuſtam non implens contractum poſſit excuſari à culpa, interim manens obligatus reſarcire damnum, quod fortè intulerit alteri contrahenti iniuſtè, ſi alias ſit ſoluendo.) ratio autē reſponſionis eſt, quòd, cum ex tali contractu oriatur obligatio naturalis, ac ciuilis, nō poteſt Superior auferre tertio ius inde ei acquiſitum; præterquamquod Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare contractui prædeceſſoris, vt citatis iuribus, ac Doctoribus docet *Rodriq. tom.* 3. *q.* 26. *art.* 1. & cum eo *Sanch. num.* 41. docens *num.* 39. poſſe Prelatum, etiam ſine cauſa, irritare contractum ſine eius licentia initum à religioſo ſubdito: quod negat Rebellus.

131 Verum tamen eſt, quòd ſi Abbatiſſa det moniali ſubditæ licentiam expendendi ſummam notabilem pecuniæ in re iuſtè prohibita à Prelato monaſterij, & monialis de facto illam expenderit in aliquo contractu; poteſt Prælatus irritare talem contractum: cum ipſe ſit Superior etiam Abbatiſſe, adeoque poſſit, & debeat corrigere delictum Abbatiſſæ, ſi quod ab ea committitur; & aliàs doctrina, §. *præcedenti*, tradita intelligi debeat de legitima licentia (ſicut innuit *Sanch. num.* 40. dum ait; *Quod ſi ex legitima Superioris licentia religioſus contractum ineat*) qualis vtiquè non eſt licentia data ab Abbatiſſa in caſu præſenti. Vnde patet benè me olim reſpondiſſe Ordinarium quendam monialium licitè, & validè potuiſſe irritare contractum emptionis planetæ prætioſæ de licentia Abbatiſſæ factum à moniali ſacriſta de more aliarum ſacriſtarum: cùm ipſe monialibus expreſsè prohibuiſſet, ne in obeundis officijs conuentus expenderent ex proprijs pecunijs, ſed ſo-

lium ex communibus monaſterij. quod non procederet, ſi monialis emiſſet planetam illam, non vt Sacriſta, ſed vt monialis priuata per modum eleemoſynæ factæ conuentui.

QVÆRES XXVII. An moniales teneantur obedire in dubio, num in tali caſu obediendum ſit.

℞. Teneri, ſi dubium ſit ex parte rei præceptæ, an ſit licita: ſic enim poſſeſſio ſtat pro Superiore, vt oſtendit *Sanch. l. 6. mor. cap. 3. num. 3.* & in dubio melior eſt conditio poſſidentis. Secùs, ſi dubium ſit de poteſtate Superioris, an ſit legitimus, nec ne: tunc enim Superior non dicitur eſſe in poſſeſſione ſuperioritatis ergà ſubditos; & ſic poſſeſſio ſtat pro libertate ſubditi. ita *Sanch. ſup.* monens ſubditum religioſum habentem opinionem probabilem ſe hìc, & nunc non teneri obedire, poſſe non obedire; etſi credat opinionem oppoſitam eſſe probabiliorem. *Breſſerus* tamen *l. 4. de conſc. cap. 15. num. 159.* docet in dubio parendum eſſe Superiori regulari, etiam fœminæ: cùm communis fidelium ſenſus ſit religioſos teneri magis obedire ſuis Prælatis, quàm ſeculares ſuis; & quidem tam extenſiuè, quàm intenſiuè; quippequi ſe pleniùs tradunt ſuis Prælatis regendos, ac dirigendos, præſertim in dubijs; & Superiores eo fine à Deo recipiunt peculiarem gratiam.

CAPVT V.

De obligatione Clauſuræ, ad quam tenentur Moniales.

EXplicanda nobis eſt in præſenti capite obligatio clauſuræ, quæ vltra vota religionis ſubſtantialia eſt potiſſima inter monialium obligationes, & ab aliquibus monialibus ſub expreſſo voto promittitur. Et quidem cùm clauſura monialium ſpectari poſſit tam in genere, quàm in ſpecie, caput diuidemus in 5. ſectiones, in quarum 1. agemus de clauſura monialium in genere: in 2. de egreſſu illarum è clauſura: in 3. de ingreſſu extraneorum in clauſuram: in 4. de receptione puellarum intra clauſuram cauſa educationis: in 5. de acceſſu quorumcunque externorum ad monaſteria monialium.

SECTIO I.

De Clauſura Monialium in genere.

1 *QVid ſit clauſura monialium.*
2 *Quibus iuribus inducta.*
3 *Qualiter induci potuerit de nouo.*

4 Non

4 Non eſt iuris naturalis diuini, ſed poſitiui eccleſiaſtici.
5 Ad quem finem inducta.
6 Epiſcopi eſt procurare eius obſeruantiam, immò & Prælati regularis quoad moniales exemptas.
Lex interpretans in dubio intelligenda iuxta illam, quæ interpretatur.
7 Quibus medijs debeat procurari.
8 Ad eius cuſtodiam iuuat magiſtratus laicus.
9 Et quidem etiam non viſo proceſſu Iudicis eccleſiaſtici.
10 Ordinario commiſſa videtur cuſtodia clauſuræ tum materialis, tum formalis; quod tamen non cenſetur ab aliquibus ita certum ſtando in Concilio Trid.
11 Quam poteſtatem habeat Ordinarius contra delinquentes circa clauſuram.
12 Qualiter cuſtodiri debeat clauſura.
13 Obligatio illius afficit omnes moniales.
14 Quid ſi monialis habeat facultatem degendi extra Conuentum.
15 Ab ea eximuntur moniales conuerſæ, vbi eſt conſuetudo.
16 Clauſura non obligat in omni euentu.
17 Monialis illam violans ſubeſt varijs pœnis.
18 Quot, & quibus modis violari poſſit clauſura.
19 In eius violatione datur paruitas materiæ, quod alij negant.
20 Eius violatio reſeruatur, ſi ſit ad malum finem.
21 Solus Papa diſpenſat ſuper lege clauſuræ.
22 Contra illam præſcribi poteſt.

QVÆRES I. Quid intelligatur hìc nomine clauſuræ.
1 ℞. Intelligi ſpatium illud, quod continetur intra ianuam Conuentus ſemper clauſam: ſeu (quod idem eſt) intelligitur locus ille, qui continetur, clauſa monaſterij ianua, ad quem externi nequeunt accedere, & extrà quem moniales non poſſunt egredi. patet ex Conſtit. Greg. XIII. edita anno 1572. quæ ait: *Nec ibidem licere monialibus, etiam tertiarijs, egredi è ianua monaſterij, quæ eſt pro clauſura monaſterij ipſius etiam ad claudendam aliam vlteriorem ianuam, qua patere ſolet aditus ad rotam, vel ad crates, ſeu ad loca colloquijs deſtinata, vel ad pulſandam ipſam ianuam clauſuræ: quæ loca cùm ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſæcularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt.*

QVÆRES II. Quibus iuribus inducta ſit clauſura monialium.
2 ℞. Primò fuiſſe ſub præcepto inductam à Bonifacio VIII. in *cap. periculoſo de ſtatu regul. in 6. relato, cap. præced. ſect. 2. q. 6.* &, cùm ea non eſſet vſu recepta, fuiſſe inſtauratam, ac innouatam à *Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de regul.* his verbis: *Bonifacij VIII. conſtitutionem, quæ incipit periculoſo, renouans S. Synodus vniuerſis Epiſcopis ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, vt in omnibus monaſterijs ſibi ſubiectis ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata fuerit,*

diligenter reſtitui, & vbi innouata eſt, conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per cenſuras eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes. Quin etiam poſtea Pius V. præfatam Conſtitutionem Bonifacij VIII. & relatum decretum Concilij Trident. confirmauit per ſpecialem Bullam, quæ incipit *Circa paſtoralis:* quam Gregorius XIII. confirmauit per aliam Bullam, cuius initium eſt *Deo ſacris*.

QVÆRES III. Quo modo potuerit induci obligatio clauſuræ etiam quoad moniales, quæ antea profeſſionem religioſam emiſerant.

3 ℞. Potuiſſe induci, tum quia aſſumens aliquem ſtatum virtualiter ſe obligat ad ea omnia, quæ expediunt, aut decent in tali ſtatu, vt conſtat ex titulis *de vita, & honeſt. cleric. & de cohabitat. cleric. & mul. & ne clerici, vel monachi* cum ſimilibus: clauſura autem monialium eſt moraliter neceſsaria ad puritatem ſtatus, quem illæ profitentur, & quidem non ſolùm ad obſeruandam caſtitatem, ſed etiam ad tollenda multa impedimenta perfectionis religioſæ, ideoque potuit iuſtè præcipi legitima poteſtate; tum quia poſito voto obedientiæ, quod faciunt religioſi, poteſt Prælatus præcipere illis aliquam auſteritatem non contentam expreſsè in regula, ſi ad obſeruanda ea, quæ continentur in regula, & præſertim ſi ad vota ſubſtantialia in ſua integritate conſeruanda ſit moraliter neceſsaria, vel ita vtilis, vt aliter religio difficilè poſſit contineri: talis porrò eſt clauſura reſpectu monialium, ergò, ita *Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. l. 1. cap. 8. num. 8. Sanch. l. 6. mor. cap. 2. num. 42. Miranda q. 1. de monial. art. 2. Rodriq. tom. 1. q. 44. art. 1.* alijque apud ipſos.

4 Ex quibus conſtat clauſuram monialium inductam fuiſſe, non iure naturali, aut diuino, ſed humano poſitiuo eccleſiaſtico; ſiquidem ius naturale ſemper eſt idem, cùm tamen clauſura monialium olim non eſſet in vſu; ius item diuinum, ſi quod extaret circa dictam clauſuram, colligendum eſset, ſiue ex ſacris ſcripturis, ſiue ex traditione aliqua diuina: quæ certè nullibi reperiuntur, ideoque neceſsariò fatendum eſt clauſuram monialium eſse ſolùm de iure humano. ita *Bonac. de clauſ. q. 1. p. 3.* alijque communiter, & conſtat ex iuribus allegatis *q. præced.*

QVAERES IV. Ad quem finem inducta fuerit monialium clauſura.

5 ℞. Fuiſse inductam principaliter ad tollenda pericula honeſtatis violandæ, & auferendas monialibus occaſiones infringendi votum caſtitatis, quæ, data libertate vagandi, & conuerſandi cum viris ſæcularibus, non rarò periclitaretur; ad quod faciunt, quæ habet *Dionyſ. Carthuſ. in dial. de reformat. monial. art. 3.* his verbis: *Fœminæ ſunt ſpecialiter, & naturaliter multùm inſtabiles, fragiles, molles, ac debiles ratione: ideò periculoſiſſimum eſt monialibus inter viros apparere, ipſoſque inſpicere, alloqui, audire. nec aliqua lingua poteſt exprimere, quanta peccata, & ſcandala orta ſint, atque aſſiduè creantur ex hoc quòd moniales clauſtra ſua egrediuntur, & perſonas*

viſi-

viſitant ſæculares, viros quoque permittunt ingredi ſua clauſtra; vtinam tumentes vteri, & argumenta currentia ſuper terram non demoſtrarent hoc ipſum.

QVÆRES V. Ad quem ſpectet ex officio adſtringere moniales ad obſeruantiam clauſuræ regularis.

6 ℟. Spectare ad Epiſcopum, quoad moniales quidem ipſi immediatè ſubiectas ex poteſtate ordinaria, delegata verò erga ſubiectas Sedi Apoſtolicæ; ad Prælatos autem regulares quoad moniales ipſis ſubditas. ita *Sanchez ſup. cap. 15. num. 21. ex Nau. comm. 4. de regul. num. 60. & Tamburin. de iure Abbatiſſ. D. 18. quæſt. 4. num. 6.* alijque docti Recentiores à me conſulti, & ſatis probabiliter, niſi obſtet vſus in contrarium legitimè præſcriptus. probat Sanchez ex eo quòd in citato *cap. periculoſo*, id expreſsè deciditur his verbis: *Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis mandamus, quatenus eorum quilibet in ciuitate, ac diæceſi propria in monaſterijs monialium ſibi ordinario iure ſubiectis ſua, in his verò, quæ ad Romanam immediatè ſpectant Eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ auctoritate: Abbates verò, & alij tam exempti, quàm non exempti Prælati eccleſiarum, monaſteriorum, & Ordinum quorumcunque in monaſterijs huiuſmodi ſibi ſubiectis de monialibus includendis quàm primùm commodè poterunt, prouidere procurent;* huic autem decreto non derogat *Concilium Trident. ſeſſ. 25. de regul. c. 5.* dum Epiſcopis *præcipit, vt in omnibus monaſterijs ſibi ſubiectis ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi innouata eſt, conſeruari maximè procurent:* immò ſe illud renouare proteſtatur, illudque interprætatur; conſtat autem, quòd conſtitutio interpretans in dubio debet intelligi iuxta illam, quam interprętatur, & recipit omnes illas interprętationes: idque etiamſi noua lex declarans loquatur ſtrictiùs, vt ex multis probat idem *Sanchez l. 7. de matrim. D. 46. num. 21.* Quæ ratio confirmari poteſt ex verbis, quæ hac de re Pius V. habet in ſuo motu proprio *Circa paſtoralis*, videlicet: *Mandantes Patriarchis, &c. quatenus in monaſterijs monialium ſibi ordinario iure ſubiectis ſua, in his verò, quæ ad Romanam immediatè, vel mediatè ſpectant Eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ authoritate vnà cum Superioribus eorundem Monaſteriorum clauſuram ſeruari procurent.* vbi notanda ſunt illa verba *vnà cùm Superioribus*, quæ ſatis apertè innuunt cuſtodiæ clauſuræ curam quoad moniales ſubditas Prælatis regularibus, ſpectare ad ipſoſmet Prælatos, & non ad alios, quanquam verba illa *vnà cum Superioribus* videantur committere dictam curam clauſuræ Prælatis regularibus, non priuatiuè, ſed cumulatiuè quoad Epiſcopos: ita vt ea pertineat ad vtroſque in ſolidum; vnde forſan inductus eſt vſus in multis locis, vt Epiſcopi curam clauſuræ monialium, etiam ſubditarum Regularibus, ſibi tanquam propriam aſciuerint, Prælatis regularibus fortè in hoc iuri ſuo cedentibus. Certè *Caſtrus Pal. tract. 16. D. 4. par. 9. num. 7.* ex Mi-

randa docet Ordinarium hac in re poſse ſupplere negligentiam Prælati regularis: idque etſi non conſtet de manifeſta violatione clauſuræ, ſed ſolùm dubitetur; quod etiam notauit *Barboſa de offic. Epiſcop. alleg.*102. *num.* 7.& 8.

7 Addit *Concilium Trid. loco citato* quòd, ſi opus ſit ad cogendas moniales ad clauſuram auxilio brachij ſæcularis,id inuocandum eſt, atque à brachio ſæculari præſtandum; aitque *Quod auxilium vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur S. Synodus, & ſub excommunicationis pœna ipsò factò incurrenda omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungit*. Vnde infert *Sanch. num.*22. Principes abſque iuſta cauſa dictum auxilium denegantes, attento præcisè hoc decreto Concilij Trid. non peccare, peccare tamen magiſtratus ſæculares:cum de vtriſque loquatur Concilium diuerſo modo,nimirum priores ſolùm exhortando (quod non importat præceptum, *c.quiſquis* 14.*q.*1.) poſteriores verò ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ iubendo præſtare dictum auxilium; quanquam Principes in propoſito caſu denegantes auxilium peccarent ex alio capite, eò quòd deficerent notabiliter in proprio officio iuxta notata,*c.*1.*de offic.Ordin.& c.omnes principes de maiorit.& obed.& c.duo,& c.ſi imperator d.*96.

Quòd ſi quæras,quid ſignificetur in citato decreto Tridentini per verba illa omnibus magiſtratibus ſæcularibus.

8 ℞. Significari perſonas publicas ſæculares,quæ non proprio iure ius dicunt,ſed iure alterius Superioris,à quo dependent(quicunq; demum ij ſint, ſiue magni,ſiue medij,ſiue infimi:) & quidem omnes,cùm dictio *omnibus* ſit vniuerſalis,adeoque nullum magiſtratum ſæcularem excludat,*l.Iulian.& l. textorib.ff.de legatis* 3.*& l.hoc articulo,ff.de hæred.inſtit.*ita *Bonac.ſup.p.*7.*num.* 4. addens *num.*5. eccleſiaſticos etiam venire hic nomine magiſtratuum, ſi ſæcularem iuriſdictionem exerceant titulo poteſtatis ſæcularis:vt ſi à Principe ſæculari conſtituantur Præſides, aut Conſiliarij alicuius magiſtratus, à quo Ciuitas,aut Prouincia gubernetur:Concilium enim non reſpexit præcisè ad circunſtantiam perſonæ, ſed ad qualitatem muneris, ac officij, à quo magiſtratus nomen deſumitur.

Vtrum verò ſæculares Principes, & Magiſtratus teneantur Iudici eccleſiaſtico imploranti brachium ſeculare ipſorum opem ferre,etiam non viſo proceſſu,ac ſententia Iudicis eccleſiaſtici.

9 ℞. Teneri, & probatur tum quia facultas cognoſcendi de iuſtitia cauſæ competit Superiori: Magiſtratus autem ſæcularis in cauſis eccleſiaſticis non eſt Superior, vt patet; tum quia ſæculares hic non aſciſcuntur vt Iudices, ſed vt executores ordinationis factæ ab eccleſiaſtico Iudice: at officium executoris non eſt cauſam cognoſcere, ſed exequi, quoties non conſtat de eius iniuſtitia; tùm quia in dubio, præſertim in facto Principis, non præſumitur delictum, *l.meritò, ff. pro ſocio*: ergò ſæculares vocati ad ferendam opem Iudici eccleſiaſtico iniquè agunt negligendo auxilium ferrè,eò

quòd

quòd nondum cognita ſit iuſtitia cauſæ, & nondum examinati actus proceſsus, vtpote præſumentes delictum in facto Iudicis eccleſiaſtici, ita *Marta de iuriſd.p.1.q.51. Alciat.c.1.de offic. Ordin.* alijque apud *Bonac. de cenſur. in partic.D.1.q.20.§.3.num.1.* contra alios ab eodem allegatos: qui benè monet *q.1.de clauſ.p.7.num.6.* excommunicationem, de qua egimus hoc loco, non eſſe reſeruatam Papæ, cùm in Concilio, vbi fertur, nulla ſit mentio de reſeruatione.

QVÆRES VI. An cura cuſtodiæ clauſuræ monialium commiſsa Epiſcopis in Conc.Trid.intelligatur de clauſura ſolùm materialiter ſumpta (prout ſcilicet importat ſpatium, quod intra ianuam monaſterij ſemper clauſum continetur) vel etiam de clauſura formaliter, vt ſic loquar, ſumpta (quatenus videlicet compræhendit etiam ingreſsum extraneorum intra clauſuram, egreſsum ipſarum monialium ab illa, & acceſſum aliorum ad ipſas moniales cauſa eas inuiſendi, & alloquendi.)

10 ℟. *Barboſa alleg.102.de offic. Epiſc. num.11.* ad auctoritatem Epiſcoporum in cuſtodienda monialium clauſura pertinere, vt impediant tum acceſsum ad ipſas moniales, & colloquia cum eiſdem, tum ingreſsum extraneorum intra ſepta monaſterij, tum egreſsum earundem monialium è monaſterijs; quod eſt dicere curam commiſsam Epiſcopis de cuſtodia clauſuræ monialium non eſse ſolùm de clauſura materialiter ſumpta, ſed etiam de ea formaliter ſumpta: idque ex decreto Concilij Trident. ſuperiùs adducto. ita Barboſa, alijque docti Recentiores à me conſulti, & ſatis probabiliter, attenta praxi Epiſcoporum multis in locis prohibentium ſub cenſuris eccleſiaſticis acceſsum ad moniales ſine legitima ipſorum licentia, & quidem etiam exemptas: quod non facerent, ſi non preſumerent monaſteria monialium, etiam aliàs exemptarum, ipſis ſubijci quoad cuſtodiam clauſuræ tum materialiter, tum formaliter ſumptæ: ſiquidem locus exemptus æquiparatur territorio poſito extra diœceſim. Quamquàm, ſi conſiderentur verba, quibus præfata cura clauſuræ committitur Epiſcopis, videantur illis ſolùm tribuere auctoritatem cuſtodiendi clauſuram monialium materialem; vt inde patet, quod iuxta propriam verborum ſignificationem, & communem loqnendi modum non dicitur violare clauſuram monialium, qui ſine debita licentia accedit ad illas inuiſendas, & alloquendas: cùm tamen Concilium Trident. committens Epiſcopis curam clauſuræ monialium vtatur his verbis, *vt clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent*; ſed de hoc infra *cap.10.ſect.1.ſubſ.1.q.13.* ſolùm hìc addo quòd, cùm conſuetudo, quæ eſt optimus legum interpres, & bulla Gregorij XV. mox alleganda ſtent pro doctrina Barboſæ ſuprà relata, ab ea in praxi non videtur recedendum.

11 Certè Gregor. XV. In ſua Conſtitut. *Inſcrutabili Dei prouidentia* edita 1622. dat Ordinarijs locorum poteſtatem puniendi, & coercendi tam re-

gulares, quàm ſæculares delinquentes circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem monaſteriorum monialium, etiam Regularibus ſubiectarum: & concedit, vt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati id facere valeant, quoties, & quando opus fuerit; ſed de hoc infra *cap.* 10. *num.* 19.

QVAERES VII. Qualiter cuſtodiri debeat monialium clauſura per Ordinarios locorum, & alios Superiores.

12 ℞. Debere cuſtodiri, ita vt ſit circumſepta, & munita altis mænijs, ac excelſis vndique parietibus, ne è vicinorum ædibus, quicunque illi ſint, monaſteria inſpiciantur; præſertim ſi ijs immineant Fratrum, aut Presbyterorum ædes; quo caſu curandum eſset, vt parietes altiùs attollerentur. Quod ſi contingat muros clauſuræ confringi, & monaſterij redditus non ſufficere ad illorum reparationem; tunc ij fidelium eleemoſynis reſtaurari debent, &, ſi eæ ſint minùs ſufficientes, ad hoc ipſum cogi poſſunt, ac debent monialium conſanguinei. ita *Barboſa ſup. num.* 10. ex Moſconio, & cum his *Tamburin. ſup. quæſt.* 1. *num.* 9. & 10. mònens in defectu conſanguineorum recurrendum eſse ad illum, ex cuius auctoritate, ac voluntate fuit conſtructum monaſterium; ſicut enim conſanguinei monialium, durante vinculo conſanguinitatis, tenentur eas conſeruare in debita honeſtate, vt colligitur ex *cap. ſi quis dereliquerit* 30. *diſt.* ſic & ijs quoad hoc ſuccedit fundator monaſterij, quippequi potuit, & debuit præuidere huiuſmodi neceſſitates futuras. ſic citati DD. & benè; ſi addas id etiam ſpectare ad proprium Epiſcopum, ſi redditus epiſcopatus id ei permittant, aut aliunde poſſit conſulere præſenti monialium neceſſitati: cùm ipſe ex officio teneatur reſtituere clauſuram monialium, eamue conſeruare, ſuoque exemplo quàm maximè poſſit alios excitare ad ſubueniendum tantæ monialium neceſſitati; ne alioqui ipſi dicatur: *Qui alios doces, te ipſum non doces?*

QVÆRES VIII. An obligatio clauſuræ adſtringat omnes moniales.

13 ℞. Adſtringere omnes, & ſingulas moniales cuiuſcunque Ordinis, etiam militaris, quæ religioſam profeſſionem emittunt, & viuunt in congregatione. ita *Sanchez ſup. num.* 10. *Miranda ſup. quæſt.* 1. *art.* 3. *Bonac. par.* 2. *num.* 1. alijque communiter, & probatur tum quia *Concilium Trident. ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 22. ſtatuit omnia, & ſingula contenta in ſuperioribus decretis ſeruari in omnibus cœnobijs, ac monaſterijs quarumcunque Sanctimonialium, etiamſi illæ ſub gubernio Militiarum, etiã Hieroſolymitanæ, viuant, & quocunque nomine appellentur ſub quacunque regula, vel inſtitutionibus: vnum autem ex præfatis decretis ea ſeſſione factis eſt de clauſura monialium; tum quia Pius V. in ſua Bulla *Circa paſtoralis* ait *cuiuſcunque Ordinis, vel Militarium, etiamſi Hieroſolymitanæ ſint*: quæ dictio *etiam* in vtroque decreto poſita ſignificat à fortiori comprehendi moniales aliorum Ordinum militarium.

Dixi

14 Dixi in reſponſione, *& viuant in congregatione*, vt innuerem, quòd, ſi quæ fœmina hodie licitè profiteretur ea conditione, vt in domo propria maneret, prout permittitur, *cap. fin. qui clerici, vel vouent.* ea non teneretur ad clauſuram: ſiquidem iura loquuntur de monialibus viuentibus in congregatione (vt apertè conſtat ex Conſtit. Pij V.) &, cùm ſint odioſa, non debent ampliari, ſed reſtringi. ita *Graff. 1. p. decif. l. 4. cap. 23. num. 17. Miranda ſup. art. 4. Bonac. num. 5.* alijque inter quos rectè notauit *Nau. comm. 4. de regul. num. 53.* priuilegia olim conceſſa monialibus profeſſis quoad exemptionem à clauſura, modò non ſuffragari, vtpote reuocata in Concilio Trid. ſup. & Pij V. conſtitutione.

15 Excipiendæ tamen ſunt moniales conuerſæ, quæ ex eiuſdem Pij V. conceſſione in monaſterijs ad ſuam ſuſtentationem indigentibus fidelium eleemoſynis per dictas moniales colligendis, poſſunt degere extra clauſuram ad effectum quæritandi eleemoſynas: dummodo ſint ætatis annorum 40. degant in domo contigua monaſterio, non ingrediantur clauſuram monialium, niſi in caſibus expreſſis per ſuas Conſtitutiones, ac de ſuis domibus non exeant ad colligendas eleemoſynas, niſi de licentia Ordinarij. Quanquam Greg. XIII. in ſua Conſtitut. *Deo ſacris* cupiens hanc ipſam exceptionem auferri, iniungat Ordinarijs, vt quacunque ratione cognouerint poſse conuenienter Conuētuum moniales ſuſtentari abſque dicta eleemoſynarum collectione, eaſdem Conuerſas ſub eadem clauſura cum alijs monialibus reducant, neque ampliùs permittant illas exire è ſuis monaſterijs.

QVAERES IX. An obligatio clauſuræ adſtringat moniales in quocunque euentu, & conſequenter etiam cum graui periculo vitæ.

16 ℞. Quòd, cum obſeruantia clauſuræ poſſit afficere, & de facto afficiat moniales ſecundùm duplicem reſpectum, nimirum ne ipſæ egrediantur è proprio monaſterio, & ne admittant intra illud perſonas extraneas abſque debita licentia: quoad vtrumque reſpectum dari poſſunt plures caſus, in quibus ceſsat obligatio clauſuræ, vt apertè conſtabit ex dicendis in duabus ſequentibus ſectionibus; in quarum priori proponemus caſus concernentes clauſuram ſub priori reſpectu, in poſteriori verò caſus verſantes circa clauſuram ſub poſteriori reſpectu. Hìc vnum ſolùm aduerto, quòd, cùm neceſſitas non habeat legem, *l. vnic. ff. de offic. pro conſul.* & lex humana ordinariè non obliget cum tanto ſubditorum diſpendio, vt probat *Laym. l. 1. tract. 4. cap. 14. nu. 5.* ex communi DD. ſententia; vtique & lex clauſuræ non obligabit moniales, neque cum graui periculo vitæ (eo tamen modo, quo explicabimus *ſect. ſeq. q. 8.*) neque cum alio graui damno, ſicut notauit *Sanch. l. 6. mor. c. 15. num. 62.* ex Dominico, Franco, Sylu. Rodriq. & alijs.

QVAERES X. Sub quibus pœnis teneantur moniales ſeruare clauſuram.

℞. Te-

17 ℞. Teneri ſeruare ſub pœna excommunicationis maioris latæ ſententiæ Papæ reſeruatæ, necnon priuationis officiorum, dignitatum, & adminiſtrationum, & inhabilitatis ad illa; ſiue ipſæ moniales ſine debita facultate egrediantur è monaſterio: ſiue alios ingredi faciant, aut permittãt; idque quoad moniales egredientes ex Bulla Pij V. declaratoria, quæ eſt 8. in ordine, de qua *ſect. ſeq. q.* 3. quo verò ad ingredi facientes, aut permittentes ex Bulla Gregorij XIII. in ordine 28. eo tamen modo, quo dicemus hic *ſect.* 3. *q.* 3.

QVAERES XI. Quod, & quibus modis contingere poſſit obligationem clauſuræ violari à monialibus.

18 ℞. Violari poſſe ijs duobus modis, quos recenſuimus *q. praecedenti*, videlicet indebitè egrediendo è proprio monaſterio, vel extraneos ingredi faciendo aut, permittendo intra clauſuram monaſterij. quòd bene aduertit *Portel. de dub. regul. v. clauſura monial. in addit. num.* 1.

An autem violatio clauſuræ monialium excuſari poſſit à culpa m. ratione paruitatis materiæ.

19 ℞. *Nald. v. clauſura num.* 2. *ex Graff. de caſ. reſeru. c.* 5. *num.* 45. quos adducit, & non reprobat *Diana p.* 3. *tr.* 2. *reſol.* 52. poſſe excuſari, adeoque monialem ambobus pedibus ſe transferentem extra ianuam terminos clauſuræ terminantem ad vnum, vel duos palmos, non peccare m. ſi ſtatim regrediatur; idem ſentit & Merolla relatus à *Tamburin. ſup. D.* 19. *q.* 4. qui tamen oppoſitum ſentit cum *Bonac. ſup. p.* 4. *num.* 2. & alijs alioqui concedens paruitatem materiæ in præſenti caſu poſſe admitti, ſi monialis toto corpore non egrediatur è clauſura, ſed maiori parte corporis manens intra ſepta monaſterij pede, aut pedibus exeat: ſic quippe non videtur conſummari tota tranſgreſſio violationis clauſuræ in eo conſiſtens, quòd monialis egrediatur è terminis definitæ clauſuræ; quod vtique verificatur, ſiue ea longè recedat à dictis terminis, ſiue tantùm ad duos pede mox regreſſura: quæ eſt ratio, cur citati Doctores ſuſtineant in violatione clauſuræ non debere admitti paruitatem materiæ, & quidem ſatis probabiliter. Quanquam non audeam damnare oppoſitam ſententiam, quam admittunt docti Neoterici à me conſulti, nec immeritò; ſtante quòd obligatio clauſuræ eſt de iure poſitiuo humano, quod cum debeat eſſe accommodatum fragilitati humanæ, non ſolet, nec debet interpretari adeò rigoroſè, vt non admittat leuitatem materiæ, etiam in caſu, quo eius violatio dicatur perfectè cõſummata modo dicto, idque iuxta doctrinam *Sanchez* traditam *l.* 1. *mor. c.* 4. *num.* 1. aſſerentem tunc ſolùm non dari paruitatem materiæ, quando in materia parua reperitur integra ratio irreuerentiæ, ac offenſionis; cuiuſmodi ſunt ea, quæ immediatè, ac directè verſantur circa Deum, vt odium Dei, contemptus illius, infidelitas, periurium aſſertorum, ſimonia, & alia id genus; inter quæ tamen non videtur computanda violatio clauſuræ, etſi *Sanch. l.* 6. *mor. c.* 16. *num.* 70. id neget.

QVAE-

QVÆRES XII. An violatio clauſuræ monialium ſit reſeruata, etiam ſecluſa reſeruatione pœnarum, quas incurrunt illius tranſgreſſores.

20 ℞. Eſſe, ſi fiat ad malum finem contra caſtitatem: & hoc ex decreto Clementis VIII. edito 1601. in quo vltra caſus contentos in Bulla Cœnæ abſtulit Regularibus aliàs quoad hoc priuilegiatis, facultatem abſoluendi ab alijs quinque caſibus, inter quos enumeratur violatio clauſuræ monialium ob malum finem; quanquam, vt oſtendimus in *tract. de prohibit. c. 2. q. 14.* non improbabile videatur huiuſmodi reſeruatione non comprehendi ipſas moniales, vt pote in præfato decreto expreſſas tantùm per modum termini, & vt ſe habentes merè paſſiuè ad dictam violationem; ſicut colligitur ex modo illo loquendi *violatio clauſuræ monialium*: præſertim cum ſimus in materia odioſa, quæ debet reſtringi.

QVÆRES XIII. Quis diſpenſare poſſit cum monialibus ſuper obligatione clauſuræ, vt licitè poſſint ipſæ egredi ex illa, & alios admittere intra illam.

21 ℞. Poſſe diſpenſare Papa, abſolutè, & ſimpliciter loquendo: vt inde patet, quòd obligatio clauſuræ eſt iuris humani, adeoque ſubijcitur Papæ poteſtati; in caſibus verò neceſſitatis, in quibus non poteſt commodè adiri Papa, poſſe diſpenſare Ordinarium loci, ſiue ex ſe ſolo, ſi monialis diſpenſanda non ſit exempta, ſiue de conſenſu etiam Prælati regularis, ſi monialis ſit immediatè ſubiecta Prælatis Ordinis: idque ex *Concilio Tridentino ſeſſ. 25. c. 5.* & ex Conſtit. Pij V. relata *qu. 10.* prout notat *Lezana to. 1. c. 25. num. 21.* addens tamen in Hiſpania videri vſu receptum, vt pro licito egreſſu monialium Regularibus ſubiectarum in caſibus permiſſis nequaquam requiratur conſenſus Ordinarij: quod vtique poteſt admitti, ſi conſtet dictam conſuetudinem fuiſſe legitimè inductam iuxta doctrinam generalem, quam tradunt DD. de præſcriptione. Quin etiam admittit Lezana ex Sylu. Rodriq. & Bonac. quòd, ſi vrgente caſu grauiſſimæ neceſſitatis, non poſſet monialis obtinere licentiam exeundi à proprio Prælato, vtpote abſente: poſſet, eo inconſulto, exire; cùm neceſſitas careat lege, & huiuſmodi caſus per epicheiam cenſeri poſſit exceptus à decretis Concilij Trid. & Pontificij Conſtitutionibus.

QVÆRES XIV. An moniales per contrariam conſuetudinem poſſint derogare decretis indicentibus clauſuram.

22 ℞. Quòd, cum obligatio clauſuræ monialium ſit de iure humano, vt dictum eſt *q. 3.* & ius quodcunque humanum, ſimpliciter loquendo, poſſit abrogari; ſequitur etiam moniales poſſe alicubi derogare præfatæ obligationi. ita in terminis *Sanch. l. 6. mor. c. 15. nu. 4. ex Azorio to. 1. l. 13. c. 8. q. 1.* alijq; docti recentiores conſulti, &, vt putò, ſatis probabiliter: quidquid in contrarium ſentiat Llamas relatus ab eodem Sanch. ſuſtinens contra obligationem clauſuræ nullam poſſe præualere conſuetudinem, aut ſtatutum. vtpote tacitè comprehenſam in voto tanquam neceſſariam ad caſtitatis promiſ-

sè ob-

sè obſeruantiam; quod alij communiter negant, & nos etiam negamus, alioqui concedentes præſentem reſponſionem non procedere quoad illas moniales, quæ ſub expreſſo voto ſe obligant ad clauſuram.

SECTIO II.

De obſeruantia clauſuræ Monialium quoad non exeundum è ſeptis proprij monaſterij.

23 Egreſſus è clauſura vetitus monialibus ex multiplici iure.
24 Si fiat indebitè, interdum plures continet malitias, at non ſemper.
25 Monialis ſic egrediens ſubditur excommunicationi reſeruatæ Papæ.
26 Incurrit etiam alias pœnas, quæ item incurruntur à cooperantibus.
27 Dicta excommunicatio incurritur ante ſententiam, non item aliæ pœnæ.
28 Quis abſoluat à præfatis pœnis.
29 Quæ cauſa requiratur, & ſufficiat, vt moniales licentiari poſſint ad egreſſum.
30 Quale incendium ſufficiat ad licitum egreſſum.
31 Qualis caſus Lepræ.
32 Qualis caſus epidimiæ: quid ſit epidimia.
33 Iuxta aliquos licentiari poteſt monialis ad egreſſum ob morbum ei ſoli nociuum.
34 Alij communiùs negant contra Suarez, & iuxta praxim.
35 Concedi poteſt egreſſus in caſibus ſimilibus.
36 In his tamen caſibus ſemper requiritur licentia Prælati, niſi ſit periculū in mora.
37 Cuius Prælati requiratur licentia.
38 Hæc debet eſſe ſpecialis, & expreſſa.
39 Item in ſcriptis, etiam pro foro conſcientiæ: quod alij negant.
40 Non eſt ſemper opus, quòd ſit in effectu obtenta.
41 Illicitus eſt egreſſus factus ex licentia iniuſta inferioris Papa.
42 Sic tamen egrediens monialis non incurrit pœnas, immò nec peccat iuxta aliquos, ſi licentiam obtineat à Papa.
43 Licentia egrediendi, & diſpenſatio ad egreſſum inter ſe differunt.
44 Egrediens ſine licentia in caſu neceſſario id interdum ſignificat Prælato.
45 Egreſſus permittitur monialibus in caſu belli, inundationis, ac ruinæ Conuentus.
46 Item vt eæ eligantur in Abbatiſſam alterius Conuentus, aut ad aliud officium.
47 Ad id tamen requiritur licentia Sedis Apoſtolicæ: quod alij negant.
48 Monialis ſic egrediens redit poſtea ad ſuum Conuentum.
49 Item ad fundandum nouum Conuentum, aut reformandum alium iam fundatum.
50 Inconſulto Papa moniales egrediuntur ad habitandum nouum Conuentum.
51 Talis autem egreſſus faciendus in aurora.

Permittitur

52 *Permittitur egreſſus monialium cauſa correctionis.*
53 *Seruatis tamen ſeruandis.*
54 *Monialis profeſſa tranſit ad ordinem ſtrictiorem, repetita, probatione, ac profeſſione.*
55 *Egrediens cum licentia aliquantulum diuertit licitè.*
56 *Si indebitè diuertat, ſubeſt pœnis latis contra violantes clauſuram.*

QVAERES I. Quibus iuribus interdictum ſit monialibus egredi è clauſuræ proprij monaſterij.

23 ℞. Quòd, quamuis in antiquis canonibus multa extent huiuſmodi clauſuræ præcepta (vt in *can.*33. Concilij III. Carthagin. *can.* 46. Trullano, qui attribuitur VI. Synodo, & *can.*65. Concilij Cabilon. II.) ea tamen nullibi erat abſolutè iniuncta, ſed dependenter ferè à legitima facultate Abbatiſſæ, ſicque paulo maior, ac rigidior clauſura imponebatur fœminis, quàm viris. Primò Bonifacius VIII. in *cap. vn. de ſtatu Regular. in 6.* illam abſolutè præcepit monialibus, nulla relicta facultate egrediendi quacunque ratione, aut cauſa, excepto tantùm caſu, in quo monialem tanto, & tali morbo euidenter laborare conſtaret, vt non poſſet cum alijs abſque graui periculo, ſeu ſcandalo commorari: quæ exceptio vtique firmat regulam in contrarium. Cùm autem tale decretum Bonifacij VIII. non fuiſſet vſu receptum, vel certè per contrariam conſuetudinem antiquatum, vt indicat *Concilium Trident. ſeſs.*25.*c.*5. *de Regular.* & Auctores paſſim teſtantur, à dicto Concilio fuit innouatum his verbis: *Nemini Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire è monaſterio, etiam per breue tempus quocunque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda indultis, & priuilegijs quibuſcunque non obſtantibus*: necnon approbatum, ac confirmatum tum à Pio V. *in ſua Conſtitut.*8.*in ordine*, tum à Greg. XIII. *in ſua Conſtitut. item* 8. *in ordine*, in qua explicat, quæ loca comprehendantur ſub clauſura monialium; cùm Pius V. *in citata Conſtitut.*8. latiùs declaraſſet decretum Bonifacij VIII. & Concilij Trid. ſuperiùs allegatum, expreſſis in declaratione dictæ bullæ caſibus, in quibus moniales poſſunt licentiari ad exeundum è clauſura, & latis varijs pœnis aduersùs violantes ipſam clauſuram, de quibus infra.

QVAERES II. Qualiter peccet monialis indebitè egrediendo è proprio monaſterio, & quot peccata committat.

24 ℞. Peccare m. niſi excuſet paruitas materiæ iuxta dicta *ſect. præced. q.*11. committere verò vnum tantùm peccatum, idque inobedientiæ contra præceptum eccleſiæ, monialibus clauſuram indicentis, ſi ſolo præcepto eccleſiaſtico teneantur ad clauſuram, non autem etiam ex voto, ſicut de facto aliquæ moniales tenentur; quæ proinde exeuntes è clauſura ſine debita facultate duo peccata committunt neceſſariò exprimenda in confeſſione; vnũ ſcilicet contra præceptum Eccleſiæ (quod eſt peccatum inobe-

dientiæ)& alterum contra votum, quod eſt ſacrilegium. Et ratio eſt, quòd, cùm præceptum clauſuræ impoſitum monialibus ſit de re grauiſſima, eius violatio ex genere ſuo non poteſt non eſſe mortalis; ex alia parte in vno, ac eodem actu multiplicantur malitiæ ſpecie diuerſæ, quando actus opponitur diuerſis ſpecie virtutibus, ac perfectionibus. vnde fit, quòd, ſi clauſura præſcriberetur tum ab Eccleſia, tum à regula: non ideo eius violatio duplicem contineret malitiam; cùm ſic opponeretur eidem virtuti, ac perfectioni, nimirum obedientiæ.

QVÆRES III. Sub quibus pœnis prohibeantur moniales egredi è clauſura proprij monaſterij.

25 ℟. Prohiberi ſub pœna excommunicationis maioris ipsò facto incurrendæ, eaq; reſeruata Papæ, ſi ſit publica, ac notoria. patet ex Pij V. Conſtit. 8. ſuperiùs adducta, quæ ſic habet: *Aliter autem egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocunque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſæculares, vel eccleſiaſticas, conſanguineas, vel non, excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eò ipsò abſque aliqua declaratione ſubiacere, à quo, præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quàm præſidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus, officijs, & adminiſtrationibus per eas, & eos tunc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles*(ſupple)*decernimus*.

26 Vbi notandum vi iſtius Conſtitutionis moniales indebitè egredientes è proprio monaſterio non ſolùm incurrere excommunicationem maiorem ipsò facto, abſque alia declaratione, eamque Papæ reſeruatam: ſed etiam remanere priuatas dignitatibus, officijs, & adminiſtrationibus, quæ habent tunc temporis, immò & inhabiles ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda. Quin etiam talibus pœnis ſubiacent non moniales tantùm modo dicto clauſuram violantes, ſed etiam Epiſcopi (cùm de his expreſſa mentio fiat in citata Conſtit. Pij V.) Prælatique Regulares, ſi fortè ſine iuſta cauſa illis dent licentiam exeundi è monaſterio; necnon ij, qui moniales iniuſtè egreſſas comitantur, aut recipiunt, ſi ſuo comitatu, aut receptione cooperentur egreſſui monialium ipſarum, aut ſint in cauſa, quòd non redeant ad monaſterium, ſicut debent; quòd benè aduertit *Bonac.q.1. de clauſ.p.4.nu.4. & 5.* hinc inferens cum Rodriquez Sanchez & Llamas non incurrere dictas pœnas illum, qui cauſa vrbanitatis, amicitiæ, honoris, aut conſanguinitatis monialem illicitè egreſſam comitaretur, aut reciperet, dummodo eius delicto re vera non cooperetur: qua de re *Sanch.l.6.mor.c.14.num.72.*

Difficultas eſt, vtrùm præfatæ pœnæ incurrantur ante ſententiam Iudicis declaratiuam, ſin minùs pœnę, ſaltem delicti.

27 ℟. Excommunicationem quidem incurri ante omnem ſententiam Iudicis, etiam declaratiuam delicti (quod omnes concedunt) alias verò pœnas probabile eſſe non incurri, niſi poſt ſententiam criminis declaratoriam; la-

tam

tam à Iudice; qua ſcilicet declaretur iuridicè monialem violaſſe clauſuram egrediendo è monaſterio abſque legitima facultate; idque non ſolùm ob doctrinam; quam tradit *Sanchez ſup. num. 65. ex Nau. Mol. & Soſa*: ſed etiam quia clauſula illa, *abſque aliqua declaratione*, in relata Conſtitut. Pij V. ex tenore textus videtur referri ſolùm ad excommunicationem, non item ad alias pœnas; ſicut & vi textus reſeruatio ſolùm afficit excommunicationem non autem reliquas pœnas: cùm ſic habeat: *Excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eò ipsò, abſque aliqua declaratione ſubiacere; à quo, præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant: & inſuper tam egreſſas* (ideſt moniales) *quam præſidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus, officijs, & adminiſtrationibus per eas, & per eos tunc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & ad alia in poſterum obtinenda inhabiles decernimus*. Vbi noto clauſulam illam *abſque alqua declaratione*, & illam aliam, *præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant*, ſolùm apponi, vbi agitur de excommunicatione, non item poſtea, vbi agitur de alijs pœnis; quod eſt ſignum Pium V. in dicta Conſtitutione noluiſſe cum tanto rigore obligare ad reliquas pœnas, atque obligat ad excommunicationem: ſi enim pari rigore voluiſſet obligare ad vtrumque id potuiſſet exprimere, immò & expreſſiſſet iuxta illud *ſi voluiſſet expreſſiſſet*: quod maximè locum habet in odioſis, quæ non debent ampliari, ſed reſtringi.

Quod ſi quæras, qui poſſit abſoluere à præfatis pœnis.

28 ℞. Non poſſe abſoluere, niſi ſolum Papam, aut alium habentem ab eo facultatem, ſi eæ ſint publicæ: cùm excommunicatio ſit reſeruata Papæ, & doctrina generalis ſit inferiorem Papa non poſſe regulariter diſpenſare in pœnis ab ipſo latis, præſertim poſt ſecutam Iudicis ſententiam. Dixi *ſi eæ ſint publicæ*; ſi enim pœnæ ſint occultæ, ab ijs poſſunt abſoluere non ſolùm Epiſcopi virtute *Concilij Trid. ſeſſ. 24. c. 6.* ac Prælati regulares ex conceſſione bullata Pij V. relata à *Rodriquez to. 1. q. 61. ar. 9.* ſed etiam religioſi priuilegiati ex indulto bullato Pauli III. conceſſo Societati Ieſu, & à nobis explicato in *Manuali tract. de priuileg. cap. 2. ſect. 1. ſubſ. 2. q. 2. ita Bonac. ſup. p. 5.* alijq; apud ipſos.

QVÆRES IV. An, & ex qua cauſa moniales licentiari poſſint ad egreſſum è monaſterio, non obſtante obligatione clauſuræ.

29 ℞. Ex vi quidem Conſtitutionis Bonifacij VIII. citatæ in *cap. periculoſo de ſtatu Regul. in 6.* poſſe tantùm in vno caſu ibi excepto, nimirum quando monialis euidenter laborat tanto, ac tali morbo, vt non poſſit cum alijs commorari abſque graui periculo, aut ſcandalo; ex vi vero Conſtitut. Pij V. relatæ *q. præced.* poſſe exire in tribus caſibus ab ipſo ibi expreſſis, videlicet ex incendio, ex morbo lepræ, & ex infirmitate epidemiæ: immò & in alijs caſibus ſimilibus, aut vrgentioribus, qui cenſentur comprehendi in tribus allatis iuxta dicenda *q. 8.* Quare moniales nequeunt licentiari ad egreſſum

niſi

niſi ex cauſa valdè graui, ac vrgenti: cuiuſmodi ſunt omnes relatæ in *cap. periculoſo*, & in Conſtitutione Pij V.

QVAERES V. Quandonam caſus incendij ſufficiat, vt monialis licitè poſſit exire è monaſterio.

30 ℞. Non ſufficere, niſi quando incendium eſt adeò magnum, vt moniales ſint morituræ, ſi non exeant; quanquam, vt omnes moniales in tali euentu exire poſſint, opus ſit, vt omnium vita periclitetur, niſi omnes exeant. vnde, ſi contingat non imminere periculum omnium, ſed aliquarum tantùm, eò quòd vna pars monaſterij incendatur, & in alia non ſit periculum: tunc eæ ſolùm exire poſſunt, quæ aliter mortem euitare non poſſunt; vt ſi fingamus eas habitare in parte, quæ incenditur, & non poſse tranſire ad aliam, niſi per ignem: idemque erit de vna tantum moniali, ſi caſus ad hoc reſtringatur, vt illa ſola incendio periclitetur. ita *Suar. to. 4. de relig. tr. 8. l. 1. c. 9. n. 11.* hinc inferens caſum incendij in præſenti euentu non reſpicere communitatem, vt communitas eſt, ſed omnes perſonas eius vt ſingulas, & ſufficere in vnaquaque, ſi illam ſolam tangat.

QVAERES VI. Quando caſus lepræ ſit ſufficiens ad hoc vt monialis licitè egredi poſſit è monaſterio.

31 ℞. Tunc ſolùm eſſe ſufficientem, quando, moniali tali morbo infecta non egrediente, omnes aliæ moniales euidenti periculo infectionis exponerentur; vnde, ſi ceſset tale periculum, eò quòd monaſterium ſit valdè capax, ibique adſit commoditas medendi ei morbo abſque periculo contagionis aliarum monialium: tunc monialis ſic infecta non poteſt exire, cùm ceſset periculum, ratione cuius præcisè licitus erat exitus, vt apertè colligitur ex *cap. periculoſo*, innouato per Concilium Trid. & Pij V. Conſtitutione ferè hoc ipſum exprimentibus ijs verbis, *quod non poſſit cum alijs abſque graui periculo commorari*. Vt proinde dicat *Sanchez num. 32.* ad hoc vt Superiores iuſtam licentiam exitus concedant, non debere eſse contentos ſola probatione morbi, ſed prætcrea probandam eſse incommoditatem monaſterij ad medendum ſine periculo infectionis aliarum monialium; quod etiam indicat *Tambur. ſup. D. 20. q. 1. num. 4.* dicens ad hoc vt monialis ex lepræ morbo licitè poſſit exire è monaſterio, huiuſmodi infirmitatem debere eſſe talem, vt homo ſæcularis ea infectus extraheretur è propria domo, & ad vitandum infectionis periculum duceretur ad locum ſegregatum vulgò nuncupatum *Lazaretto*.

QVÆRES VII. Quid intelligatur hìc nomine epidemiæ, ob quam moniali eo morbo infectæ concedi poteſt, vt exeat è monaſterio.

32 ℞. Intelligi non ſolùm epidemiam, quæ eſt vera peſtis, ſed etiam epidemiam ſimplicem, morbū ſcilicet communem adeo contagioſum, vt ab vno facilè diffundatur ad alios cum ipſo communicantes; ſi tamen non obſtet declaratio quædam Sacræ Congregationis facta anno 1609. & relata à *Diana p. 2. tr. 15. reſol. 23.* nimirum in Conſtitut. Pij V. nomine epidemiæ

venire

venire ſolùm veram, ac realem peſtilentiam, nō autem morbum gallicum, & S.Lazari, ſtrumas, cancros, alioſque huiuſmodi morbos contagioſos. ita *Suarez ſupra num.3. Sanchez num.35. Rodriq.ſup. q.49. art.3. Miranda q.3. de monial.art.5. Portel.de dub.regul.v.clauſura num.*18. alijque, quos citat,& ſequitur *Tambur.num.6.* dicens huiuſmodi caſum ſic communiter explicari à Doctoribus, & probatur tum quia intentio Pij V. in excipiendo iſto caſu, quę eſt cōſulere indemnitati Communitatis religioſæ,æque militat in morbis iſtis contagioſis,qui poſsunt inficere totum monaſterium,aut maiorem illius partem: vbi autem procedit eadem ratio, procedit & eadem iuris diſpoſitio; tum quia veriſimilius eſt nomen epidemiæ hìc ſumi non rigoroſe pro illa,quæ peſtis dicitur, & ſic per cōtagium communicatur,vt maiorem partem hominum, quos inficit, occidat, ſed vt latiùs dicitur de quocunque morbo communi contagioſo modo ſupra dicto: cùm enim Pij V. conſtitutio ſit odioſa,ac reſtrictiua quoad hanc partem,eius verba interpretari debent in mitiori ſignificatione propria; vnde, cùm iuxta vſum Medicorum vox epidemiæ abſolutè dicta ſignificet quemcunque morbum contagioſum, ſecundùm hanc ſignificationem debet hìc ſumi: quæ rationes faciunt iſtam ſententiam ſatis probabilem;præſertim cùm non conſtet authenticè de declaratione illa Sacræ Congregat. ſuperiùs allegata ex Diana, ſicut notauit ipſemet Diana, & innuit etiam *Lezana tom.1. cap.25.num.20.* dum noſtram amplexus ſententiam ſubdit,*licèt oppoſitum in praxi omninò ſequendum ſit,ſi authenticè conſtet de quadam declaratione Sacræ Congregat.in contrarium.*

Vtrùm verò dari poſſit moniali licentia exeundi è monaſterio in caſu, quo ea laboret morbo ipſi ſoli nociuo, & tali, vt moraliter ſit certum eum non poſse ſufficienter curari,niſi exeundo è monaſterio,verbi gratia eundo ad balnea.

33 ℞. Quòd, quamuis Azorius, Nauar. Graff. Zipæus, Bonac. & alij relati à Diana ſupra ſuſtineant moniali in tali caſu poſse concedi facultatem exeundi è monaſterio, idque admittat etiam *Diana p.5.tract.3.reſol.*137. & non improbabiliter, ſecluſa praxi, quæ viget in contrarium; abſolutè tamen dicendum videtur in iſto caſu non debere, nec poſſe concedi moniali, vt exeat è monaſterio. ita *Sanchez num.39. Barboſa de offic. Epiſc. alleg. 102.num.20.Gutier.l.1.canonic.qq.cap.14.Zerola p.1.praxis v.moniales q.16.* alijque penes Dianam vbi ſupra, & probatur tum quia ſententia Azorij; & illorum aliorum cedit in magnum detrimentum clauſuræ ſtatutæ in commune bonum religionis, ſtante quòd morbi periculoſi ſunt frequentiſſimi,auiditaſque monialium exeundi è monaſterio eſt maxima,ſicq; facilè attraherent Medicos ad iudicandum egreſſum vitando periculo mortis eſſe ipſis neceſſarium, & ita paſſim concederetur facultas egrediendi; tum quia in citato *cap.periculoſo*(cuius obſeruantia maximopere commendatur in *Concilio Trid.ſeſſ.25. de regul. cap.5.* & in Conſtitut. Pij V. ſæpiùs relata)

ob ſolam rationem communis boni monialium permittebatur egreſsus, vt conſtat ex ijs verbis, *niſi fortè tanto, & tali morbo euidenter earum aliquam laborare conſtaret, quòd non poſſet cum alijs abſque graui periculo, ſeu ſcandalo commorari*; ergò caſus reſpiciens ſolam monialis vtilitatem priuatam non præbet cauſam ſufficientem egrediendi; tum quia, eſtò Doctores iuxta inferiùs dicenda concedant quacunque dictione exceptiua adiecta non excludi caſus ſimiles, aut vrgentiores; fatentur tamen vniuerſi excludi caſus diſſimiles, ac minùs vrgentes: quia alioqui dictio exceptiua eſset inutilis: conſtat autem quòd præſens caſus eſt valde diſſimilis, ac longè minùs vrgens, quam tres expreſſi in Conſtitut. Pij V. vt facilè patebit conſideranti.

34 Diſſentit *Suarez num.9.* dicens ſe non poſſe diſcedere à pia ſententia Nauarri ſuſtinentis in caſu propoſito concedi poſſe moniali licentiam exeundi è monaſterio; probatq; tum quia leges humanæ non obligant ad ſui obſeruationem cum graui periculo mortis, niſi vbi honor fidei, aut religionis, vel magna neceſſitas boni communis intercedit: nihil autem horum in præſenti interuenit; tum quia lex humana debet eſſe tolerabilis, adeoque non poteſt obligare cum graui periculo mortis, niſi ex cauſa proportionata, qualis nõ eſt, niſi neceſſitas communis boni temporalis, aut ſpiritualis; tum quia id videtur ſatis apertè colligi ex quadam declaratione Sacræ Congregat. quam idem *Suarez nu.11.* refert his verbis: *Curandæ valetudinis cauſa ad balnea monialem exire poſſe Sedes Apoſtolica conceſſit, dum tamẽ eat cum honeſto comitatu perſonarum, quem ordinarius dandum cenſuerit, atque tam eundo, quàm redeundo nullum ad locum extra viam rectam diuertat, neque diutiùs maneat apud ipſa balnea, quàm ad curandam infirmitatem neceſſe fuerit.* Verùm, quia praxis communiter eſt in contrarium, ſaltem in his noſtris regionibus: non videtur recedendum à noſtra ſententia, eſto oppoſita ſpeculatiuè cenſeri poſſit probabilis; præſertim cùm dici poſſit præfatam declarationem Sacræ Congregat. non fuiſse generalem, ſed potiùs fuiſse diſpenſationem cum aliqua moniali in particulari, ideoque non facere ius: maximè cùm non conſtet eam fuiſse authenticam: cum Suarez ſentit *Caſtr. Pal. trac.16. D.4. p.9. num.15.*

QVÆRES VIII. An prædicti tres caſus excepti in citata Conſtitutione Pij V. poſſint extendi ad alios ſimiles, aut etiam vrgentiores.

35 ℞. Poſse, & probatur tum quia dictio taxatiua non excludit caſus ſimiles, & in quibus militat eadem ratio, aut vrgentior, ſicut ex multis oſtendit *Euerard. in ſuis topicis legalibus loco à natura dictionum taxatiuarum num.4.* & colligitur ex varijs iuribus, quæ adducit *Sanch. nu.37.* tum quia Clem. VIII. In ſua Conſtitut. *Religioſæ Congregationes* ad puritatem paupertatis magis conſeruandam prohibuit munera à Religioſis dari, præterquam in caſibus ibi exceptis: & tamen Sanchez ſupra cum Soſa putat præfatos caſus ex-

tendi

tendi ad ſimiles, in quibus militat eadem, vel maior ratio; tum quia in nouellà Conſtitut. Iuſtiniani *collat.4. ſub tit. de nuptijs, §. ſed etſi quis*, dicitur ſolis Clericis promotis ad Ordines minores lectoris, & cantoris integrum eſſe vxorem ducere: & nihilominus id etiam licitum eſt ijs, qui initiati ſunt alijs duobus ordinibus minoribus; quinam autem ſint caſus, qui extendi poſſunt ad eos, qui recenſentur in motu proprio Pij V. conſtabit ex quæſtionibus inferiùs proponendis, ac ſoluendis.

QVÆRES IX. An occurrente aliquo caſu, in quo iuxta dicta licitus eſt egreſsus monialium è monaſterio, eæ propria auctoritate poſſint egredi, vel certè requiratur legitima licentia Superioris.

36 ℟. Requiri licentiam Superioris; idque non ſolùm ex decreto *Concilij Trident. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 5.* vbi dicitur: *Nemini Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire à monaſterio, etiam ad breue tempus, quocunque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda:* ſed etiam ex Conſtit. Pij V. ſuperiùs citata, quæ incipit *Decori*, & ſic habet, *quæ tamen infirmitas præter alios Ordinum Superiores, quibus cura monaſteriorum incumberet, etiam per Epiſcopum, ſeu alium loci Ordinarium, etiamſi prædicta monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit.* eſt communis DD. inter quos *Portel. ſupra num. 20.* benè; aduertit, quòd, quamuis in caſibus allegatis à Pio V. expectanda eſt licentia ad egrediendum, ſi Superior adſit; ſecùs eſt, ſi Superior abſit, & periculum ſit in mora, aut eam iniuſtè deneget, & certò conſtet de iniuſtitia.

At, dices, cuius Superioris licentia requiritur, vt monialis in aliquo dictorum caſuum licitè egrediatur?

37 ℟. In monaſterijs quidem ſubiectis Epiſcopo requiri, & ſufficere licentiam ſolius Epiſcopi, aut Ordinarij loci: cùm ipſe reſpectu illorum ſit & Epiſcopus, & Prælatus Religionis; in Monaſterijs verò exemptis præter licentiam Epiſcopi, ſeu Ordinarij loci requiri etiam licentiam Prælati regularis proprij, Prouincialis ſcilicet, aut Generalis iuxta vniuſcuiuſque Ordinis inſtitutum. patet tum ex Concilio Trid. loco citato, quod, quamuis non requirat expreſsè licentiam Prælati regularis reſpectu monaſteriorum exemptorum, illam tamen non excludit, ſed potius ſupponit, vt iure communi neceſſariam; vtpote ſemper loquens ſecundùm ius, quando illud non immutat; tum ex Conſtitut. Pij V. §. præcedenti allegata, in qua id totum ſatis expreſsè deciditur. ita *Suarez ſupra num. 13. Barboſa num. 28. Sanchez ſupra num. 24. & ſeqq.* alijque apud ipſos; qui rectè monent non immeritò Pium V. in citata Conſtitutione dicere *per Epiſcopum, ſeu alium loci Ordinarium*, vt innuat huiuſmodi licentiam poſſe concedi nō ſolùm ab Epiſcopo propriè dicto, qui ſcilicet habeat vltra iuriſdictionem Epiſcopalem, etiam poteſtatem Ordinis Epiſcopalis, ſed etiam à quocunque habente iuriſdictionem Epiſcopalem, qualis eſt Vicarius generalis Epiſcopi, immò

& Vicarius generalis Capituli, ſede vacante: qui vtiq; veniunt nomine Ordinarij loci, vt in ſpecie adnotauit *Barboſa vbi ſupra* ex Llamas, & Sanchez reijciens, quod ait *Rodriq. ſup. art. 6.* monialem ſcilicet exemptam in adductis caſibus poſſe abſque vllo ſcrupulo recedere è monaſterio cum ſola licentia Prælati regularis, Generalis, aut Prouincialis, & non requiri vllam approbationem Epiſcopi ſæcularis; ſtante quòd Prælatus regularis eſt etiã ipſe Ordinarius talis monaſterij, ſicq; de illo poſſunt intelligi allegata verba Pij V. *per Epiſcopum, ſiue alium loci Ordinarium*; cùm tamen ſecundùm communem loquendi modum Prælatus regularis nunquam dicatur loci Ordinarius, eſtò ſit Ordinarius proprij monaſterij.

Quòd ſi queras, an licentia egrediendi è monaſterio in caſibus permiſſis concedenda monialibus debeat eſſe ſpecialis, ac expreſſa: idque ita, vt aliàs licentia ſit eò ipsò irrita, ac nulla.

38 ℟. Attenta Conſtitutione Pij V. debere eſſe & ſpecialem, & expreſſam; cùm id ibi ſatis apertè explicetur ijs verbis, *& expreſsè in ſcriptis approbata ſit* (ideſt cauſa egrediendi è monaſterio) hoc enim ipsò quòd talis cauſa debet expreſsè approbari ad dandam dictam licentiam, licentia non poteſt non eſſe ſpecialis, vtpote data hìc, & nunc in caſu particulari & quidem in ſcriptis, cùm id diſertis verbis exprimatur. quæ doctrina procedit tum in cauſis exitus expreſſis in dicta Conſtitut. Pij V. tum in alijs quibuſcunque vt notauit *Sanch. ſup. num. 29.*

An autem, vt talis licentia ſit valida, debeat neceſſariò eſſe in ſcriptis, ita vt non valeat, ſi concedatur verbotenus.

39 ℟. Videri probabilius, quòd neceſsariò debeat eſſe in ſcriptis, etiam quoad forum conſcientiæ. ita *Bonac. quæſt. 1. de clauſ. p. 8. num. 5. & Tambur. ſupra quæſt. 6. num. 1.* ex Sanchez, Miranda, ac Victorello, alijque communiter, & probatur tum quia id ſatis clarè ſignificatur in citata Bulla Pij V. ijs verbis, *aliter autem, quàm, vt præfertur, egredientes excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eò ipsò abſque aliqua declaratione ſubiacere, &c.* tum quia, vbi lege, contractus requirit ſcripturam, ea deficiente, irritus eſt contractus, *l. contractus 16. C. de fide inſtrum.* ergò & idem dicendum eſt in caſu noſtro: tum quia iure cautum eſt, vt talis licentia detur in ſcriptis, non ſolùm vt poſſit exhiberi, ſi petatur, ſed vt maturiùs, ac rariùs concedatur (quæ enim ſcripto tradi debent, maturiori conſilio ſolent examinari, & rariùs concedi) non ergo ſolemnitas ſcripturæ cenſeri debet leuis, ſed valdè ſubſtantialis. Oppoſitum tamen ſentiunt Homobon. & Bellocch. quos refert, & non reijcit *Diana par. 3. tract. 2. reſolut. 129.* ex Innocentio, Abb. & Felino docentes quòd, quamuis licentia ad ingrediendum ſepta monaſterij monialium ex decreto Concilij Trident. in ſcriptis obtenta requiratur: id intelligitur quoad forum exterius: nam in interiori foro animæ, in quo attenditur veritas, ſufficit, quòd interueniat conſenſus iure naturali requiſitus, qualis eſt etiam, qui oretenus conceditur; eſt autem eadem

dem ratio de licentia requiſita ad licitum egreſſum monialium è monaſterio,vt patet.

QVAERES X. An, occurrente cauſa legitima egrediendi è monaſterio, poſſit monialis exire abſque licentia Superioris, ſi propoſita cauſa egreſsus petat licentiam,& non obtineat.

40 ℞. Quòd, cùm ad licitum egreſsum monialis requirantur approbatio cauſæ, & licentia exeundi: & hæ poſſint ſeparari, quatenus poteſt ad aliquem pertinere approbatio cauſæ (quæ conſiſtit in iudicio de ſufficientia illius) abſque eo quòd poſſit dare licentiam: ſi quidem monialis ſit exempta,& Epiſcopus nolit approbare cauſam ab ea propoſitam ad exeundum; Prælatus verò regularis proprius eam approbet, ac det licentiam exeundi, conſtito euidenter de iniuſtitia Epiſcopi:videtur monialis poſse exire,cùm ſic ratio Religionis propriè illam non obliget, & aliàs lex poſitiua in tali caſu videatur non obligare:quippequæ re vera impletur,eſtò deſit exterior ſolemnitas (quamuis fortè in foro externo aliud præſumeretur.) Si verò è cõtra Epiſcopus approbet cauſam,& Prælatus regularis renuat dare licentiam:tunc,moraliter loquendo,non debet monialis exire,cùm ſic obſtet & Conſtitutio Pij V. & intrinſeca obligatio religioſæ obedientiæ, & præterea tunc vix poſſit vitari graue ſcãdalum, & periculum apoſtaſiæ,vel certè ſpecies cum infamia religionis. Quòd ſi monialis egreſsura è monaſterio ſit ſubiecta Epiſcopo;tunc,ſi ipſe non approbet cauſam egrediendi propoſitã, adeoq; etiam neget licentiam exeundi, nullo modo poteſt monialis exire: cùm ex vna parte obſtet diſpoſitio Concilij Tridentini, ac Pij V. conſtitutio, & ex alia per modũ defenſionis, aũt iuſtæ excuſationis id fieri nequeat ſine magno ſcandalo, & in caſu potiùs ficto,quàm morali. ita *Suar. ſup.c.9. nu.16.* monens iuxta diſpoſitionem Concilij Trid. & Conſtitutionem Pij V. approbationem cauſæ exeundi quoad monaſteria exempta pertinere ad Epiſcopum, & ſic Concilium nihil aliud dixiſse, niſi, cauſam ab Epiſcopo approbandam: licentiam autem proprij Superioris eſse neceſsariam ex vi religioſi ſtatus.

QVAERES XI. An monialis tuta conſcientia exire poſſit è monaſterio, ſi ei à legitimo Superiore detur licentia exeundi ſine iuſta cauſa.

41 ℞. Non poſse, ſi ei conſtet in conſcientia iuſtam cauſam egrediendi non ſubeſſe,& licentiam fuiſſe conceſsam ex fauore,vel alia ratione iniqua. ita *Suarez num.14.* & probat,quia talis licentia re ipſa eſt nulla,& id non latet monialem;ſiquidem Pius V. in ſua illa Conſtit.dicit: *Aliter autem,quàm vt præfertur,egredientes:* prædictum autem fuerat, vt moniales ſine legitima cauſa,& probata non exeant.

42 Concedo tamen, quòd ſi Papa ſine iuſta cauſa daret huiuſmodi licentiam, poſset monialis exire abſque eò quòd incurreret pœnas latas contra violantes clauſuram: immò ne venialiter quidem peccaret iuxta plures

Doctores ſuſtinentes vtentem diſpenſatione valida data à Superiore ſine cauſa non peccare, nec venialiter, vt mox videbimus: eſtò Papa taliter diſpenſans peccaret ſaltem venialiter, vt tradunt plures DD. penes *Sanch. l. 8. de matrim. D. 18. num. 6.* ratio reſponſionis eſt, quòd, cùm obligatio clauſuræ ſit de iure humano, vt iam probauimus, poteſt Papa in ea validè diſpenſare, etiam ſine cauſa, vt innumeris Doctoribus citatis eruditè probat *Sanch. Diſput. modò citata num. 3.* contra plurimos alios ab eodem relatos *num. 2.* quorum opinionem dicit *Caſtrus Pal. tract. 3. D. 6. p. 8. §. 1. nu. 2.* non poſſe defendi vt probabilem; alioqui ſuſtinens *num. 8.* ex communi Canoniſtarum probabile eſſe, vtentem diſpenſatione valida, ſed illicita, vt pote data ſine cauſa, non peccare, nec venialiter: quod tamē negant plures alij Doctores; aliqui quidem ſuſtinentes in tali caſu peccari m. alij verò ſolùm venialiter; quòd putat *Sanch. num. 7.* eſſe probabilius.

43 Vnum hìc obiter moneo ex *Suar. ſup. num. 13.* in præſenti materia diſtingui facultatem, ſeu licentiam exeundi è monaſterio à diſpenſatione; quòd, cùm prohibitio non exeundi ſit prohibitio non exeundi ſine legitima facultate; conceſſio talis facultatis non eſt diſpenſatio in lege clauſuræ, ſed potiùs eſt pars materiæ ipſius legis; diſpenſatio autem propriè tunc contingit, quando præfata facultas datur ſine iuſta cauſa; quod eſt benè notandum.

QVAERES XII. An, & quando monialis ex vrgenti neceſſitate exiens è monaſterio ſine licentia teneatur poſtea id ſignificare Superiori, cuius intererat approbare cauſam exitus, & dare facultatem exeundi.

44 ℞. Teneri, ſi poteſt, quamdiu dêgit extra monaſterium. ita *Bonac. ſup. par. 8. num. 6.* ex Sanch. & Zecchio, quos ſequitur *Tambur. ſup. quæſt. 5. num. 4.* & patet, quia cognitio cauſæ exitus è monaſterio ſpectat ad Superiorem, fierique poteſt, vt cauſa, quæ monialibus videbatur legitima, non approbetur à Superiore, & conſequenter monialis teneatur redire ad monaſterium; hoc autem præſtari nequit, niſi monialis modo dicto ſignificet cauſam ſui egreſsus. Secùs, ſi, ceſſante cauſa egreſſus, monialis iam redijt ad monaſterium; tunc quippe non eſt opus, vt manifeſtet Superiori cauſam ſui exitus, cùm ſic ceſſet finis talis manifeſtationis, moniali non ampliùs indigente Superioris approbatione, ac facultate. Addit autem *Sanch. ſup. cap. 15. num. 70.* contra Zecchium monialem in priori caſu non ſignificantem Superiori cauſam ſui exitus non incurrere pœnas latas contra moniales indebitè exeuntes; probatque ex eo quod tales pœnæ ſunt latæ contra moniales iniuſtè egredientes: tales verò non ſunt moniales in præſenti caſu egredientes; cum talis caſus per epicheiam cenſeatur exceptus ratione neceſſitatis carentis lege.

QVÆRES XIII. An moniales habeant iuſtam cauſam exeundi in caſu belli imminentis, aut inundationis, aut ruinæ totius monaſterij.

℞. Ha-

45 ℞. Habere. ita *Suar.ſup.cap.9.num.4.Tambur.de iure Abbatiſſ.D.20. q.2. num.2.&* 3. alijque apud ipſum: inter quos *Peyrin. tom.2. de priuil.Conſtit.B. Pij V. num.25.* ait ſubeſſe monialibus iuſtam cauſam exeundi, imminente caſu belli; ſiue intentetur ab hęreticis, alijſue infidelibus, ſiue à Catholicis: ſiquidem in omnes milites regulariter cadit illud: *Nulla fides, pietáſque viris, qui caſtra ſequuntur;* & de militibus communiter verificatur quòd *iocus, & ludus ſunt in militia, domus diripere, familias ſpoliare, virgines rapere, ſolidas vrbes, atque oppida incendere: hæc ſunt militum decora, profuiſſe nemini, nocuiſſe quamplurimis, nullo reſpectu, aut recordatione præſidentis mundo Dei.* Ratio autem reſponſionis eſt, quòd in iſtis caſibus agitur de communi bono totius monaſterij; &, cùm habeant ſimilitudinem magnam cum caſu incendij expreſſi in motu proprio Pij V. cenſentur etiam ipſi per epicheiam, ac æquiparationem excepti: dummodò aliàs ſeruentur ſeruanda, prout diximus *q.8.*

QVAERES XIV. An iuſta ſit egreſſio monialis ad hoc vt eligatur Abbatiſſa alterius monaſterij eiuſdem ſui Ordinis, ac habitus, vel magiſtra nouitiarum, vel Præfecta ianuæ, ſeu rotæ.

46 ℞. Eſſe, dummodò id fiat cũ debita licentia. ita *Miranda ſup.art.2.Sanch. num.45.Bonac.p.9.num.10.Barboſa de offic.Ep.alleg.102.num.25.* alijque communiter: & probant, quia iſte caſus eſt ſimilis exceptis in motu proprio Pij V. cùm in eo agatur de bono communi totius religionis, non autem particulari huius, aut illius monialis; ſicque *Conc.Trid.ſeſſ.25.c.7 de Regul.* cùm *cap.5.* valdè commendaſſet clauſuram, concedit exitum in caſu, quo in proprio monaſterio non reperiatur monialis prædita dotibus requiſitis ad munus Abbatiſſæ.

47 Dixi *dummodò id fiat cum debita licentia*, vt innuerem, quòd, licèt ad exitum monialis in caſu propoſito non videatur peti conſenſus Sedis Apoſtolicæ: id tamen fallit, attenta declaratione Congregationis Cardinalium allata à *Suarez num.5.* quæ ita habet: *Monialis non poteſt tranſire de vno ad aliud monaſterium, etiam de conſenſu Epiſcopi, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, etſi translatio fiat ad aliud eiuſdem Ordinis.* quam declarationem inquit Suarez ſeruandam eſse, quotieſcunque cauſa mutationis talis non fuerit, quæ vel in iure ſit expreſsa ſpecialiter (ſicut expreſsum eſt de officio Abbatiſſæ, ad quod proinde non requiretur conſenſus Sedis Apoſtolicæ: cum Concilium Trident. ſtatuendo in neceſſitate poſſe eligi Abbatiſſam ex alio monaſterio eiuſdem Ordinis ſimul cenſeatur dare licentiam exeundi iuxta illud: *Concedens vnum, etiam approbat neceſſarium medium ad illud;*) vel certè niſi per æquiparationem rationis cauſa egreſſus reducatur ad cauſas à Pio V. enumeratas in ſua bulla; cuiuſmodi eſſet caſus transferẽdi monialem aliò ob prauos mores: nam talis cauſa iure comparatur morbo contagioſo, aut ſcandalo communi, pro quo euitando etiam Bonifac. VIII. egreſſum conceſſit. hæc Suarez, & benè, niſi aliter ferat conſuetudo

& præſens ſtylus Curiæ, quibus omnino ſtandum eſt; quod etiam aduertit Bonacina generaliter dicens in ſimilibus caſibus tutius eſse conſulere Sedem Apoſtolicam, niſi ſit periculum in mora.

48 Notant tamen *Sanchez num.46. Miranda ſup. Tambur. num.8. Rodriq. tom. 1. q. 49. art. 5.* & alij monialem in caſu propoſito translatam ad aliud monaſterium, expleto ſuo munere, ac officio, poſse de vtriuſque monaſterij conſenſu redire ad proprium monaſterium; quantumuis ſocia ipſi adiuncta in trãslatione renuat redire: ſicut & è contra, renuente moniali principali, poſset reuerti etiam ſocia.

QVAERES XV. An, & quo modo exire poſſit monialis ad fundandum nouum monaſterium, aut etiam ad aliud reformandum iam fundatum.

49 ℞. Poſse, modò id fiat de conſenſu Sedis Apoſtolicæ: idque ex decreto ſacræ Congreg. quæ, teſte *Zerola p.2. praxis v. monialis d.8. & 12.* decidit non licere hunc exitum cauſa reformationis, aut nouæ fundationis, aut correctionis, ſed in his omnibus caſibus Sedem Apoſtolicam eſſe conſulendam. ita *Nau. l.3. conſil. de Regul. conſ.48. nu.7. Rodriq. ſup. Sanch. nu.47. Tamb. nu.7.* & alij apud ipſos, patetque quia iſti caſus ſunt ſimiles ijs, qui excipiuntur in Bulla Pij V. vtpote ſpectantes ad bonum commune illius religionis: conſtat autem ex dictis *q.8.* ſub caſibus expreſſis à Pio V. compræhendi etiam alios ſimiles, aut vrgentiores.

QVAERES XVI. An caſu, quo totum aliquod monaſterium monialium transferri debeat in aliud monaſterium de nouo conſtructum, talis translatio fieri poſſit, inconſulta Sede Apoſtolica.

50 ℞. Poſſe, niſi fortè vſus obſtet, de quo mihi non conſtat. Colligitur tum ex *Gutierez l.1. pract. qq. c. 14.* qui docet Epiſcopum poſse dare monialibus licentiam exeundi ex quacumque cauſa rationabili, ob quam monialis authoritate ac præcepto Prælatorum mutetur ab vno monaſterio, vt in alio inhabitet: idque non ſolùm quia occurrat iuſta cauſa; ſed quòd talis exitus non eſt is, quem iura prohibent, vtpote ordinatus, non ad manendum extra monaſterium, ſed ad aliud inhabitandum; cùm tamen iura loquantur de exitu non neceſsario, & ad manendum in ſæculo pro aliquo tempore: tum ex *Barboſa ſup. num.27.* dicente manifeſtè iuſtam extare cauſam egrediendi, quando ex iuſta cauſa totus monialium Conuentus locum mutat iuxta diſpoſitionem *Concilij Trid. ſeſſ.25. de Regul. c.5.* præcipientis monaſteria monialium conſtructa extra vrbes, & oppida transferri ad alia monaſteria exiſtentia intra vrbes, & oppida: cùm alioqui ſit par ratio in præſenti caſu, vt patet: tum ex quadam declaratione Sacræ Congreg. edita 17. Iulij 1615. quam refert idem *Barboſa in collectan. v. monialium translatio* his verbis *Moniales transferri non poſſunt in monaſteria nouiter erecta, niſi eadem monaſteria auctoritate Apoſtolica extructa fuiſſe priùs conſtiterit: ipſaque præuia viſitatione, earumdem monialium capacia, eiſque*

accom-

accommodata, atque ita abſoluta reperta fuerint, vt cœmentarijs, alijſue fabris nulla ædificationis cauſa in ipſa poſtea ingrediendi neceſſitas relinquatur. Vbi noto, quòd, cùm auctoritas Sedis Apoſtolicæ ſolùm requiratur ad conſtruenda noua monialium monaſteria, hòc ipsò quòd ea interuenit in eorum conſtructione, ea non videtur neceſſaria ad faciendam poſtea monialium translationem; cùm in tali euentu ea expreſsè hìc non requiratur, & aliàs procedat regula iuris, *Qui concedit vnum, concedit & medium neceſſarium ad illud*: cuiuſmodi eſt translatio monialium ad inhabitandum monaſterium de nouo conſtructum auctoritate Apoſtolica.

51 Cæterum in caſu, quo facienda eſt talis translatio, fieri debet in aurora; & quidem ita, vt moniales conſpici poſſint à paucis, & aſſocientur à perſonis grauioribus honeſtis, ac conſanguineis proximioribus: idq; ex decreto Sacræ Congreg. adducto à Barboſa vbi ſupra.

QVÆRES XVII. An, & quo modo monialis poſſit dimitti è proprio monaſterio ad hoc vt in alio monaſterio meliùs corrigatur, aut puniatur.

52 ℞. Poſſe eo modo, quo diximus *cap.3. ſect.1. q.14.*

QVÆRES XVIII. An, & quo modo, non obſtante obligatione clauſuræ, poſſint moniales dimitti è monaſterio ratione incorrigibilitatis.

53 ℞. Non poſſe dimitti, niſi eo modo, quo diximus *ſup. cap.3. ſect.1. q.13.* vbi latè egimus de hac re.

QVÆRES XIX. An moniales, etiam ſtante lege clauſuræ, poſſint à proprio monaſterio tranſire ad Ordinem arctiorem.

54 ℞. Poſſe, eo tamen modo, quo oſtendimus *ſup. citata ſect.1. quæſt.12.* Addo hìc ſolùm monialem in tali caſu teneri facere nouum nouitiatum, & nouam profeſſionem: de nouitiatu patet, quia annus probationis inſtitutus eſt ad effectum vt religio probet nouitium, & nouitius religionem *cap. ad apoſtolicam de regular.* in noſtro autem caſu neuter probauit alterum, ſicque peragendus eſt nouus nouitiatus iuxta *Concilium Trident. ſeſſ. 25. c.16. de regul.* non diſtinguens inter ingredientes religionem à ſæculo, & eos, qui ingrediuntur ab alia religione. De profeſſione verò probatur quia monialis tranſiens ad alium Ordinem debet in eo ſe obligare: hoc autem fit per profeſſionem; quæ eſt contractus quidam reciprocus, per quem profitens ſe obligat religioni, & religio profitenti, prout, Deo dante, fuſiùs oſtendemus in *tractat. de nouitiatu.*

QVAERES XX. An monialis ex legitima facultate exiens è ſuo monaſterio (v.g. ad fundandum aliquod monaſterium) violet legem clauſuræ, ſi ea occaſione aliò diuertat cauſa inuiſendi aliquam cognatam, aut viſitandi deuotam aliquam imaginem.

55 ℞. Quòd, cùm præceptum clauſuræ debeat moraliter intelligi, non ita rigorosè obligat monialem, vt in propoſito caſu non poſſit aliquantulum

diuertere

diuertere à recto itinere, aut peracto negotio, ad quod conceditur exitus, immorari extra monaſterium pro aliquo breui tempore; idque etſi deuiet à recta via 8. aut 9. leucis (quod in ſpecie notat *Sanchez ſup.c.*15.*nu.*61.) ſic *Bonac.ſup.p.*9.*nu.*21. monens ex eodem Sanch. per tempus breue poſſe intelligi ſpatium vnius, aut duplicis diei, *Nald.v. clauſura num.*5. *Miranda ſup.q.*2. *ar.*20. *Barboſa de offic. Epiſc. alleg.*102. *num.*58. *Sorbus in comp.v. ingredi monaſt. monial.*§.34. alijque & patet tum ex ratione adducta ſub initium reſponſionis; tum quia illa deuiatio, ſeu mora morali modo non videntur cedere in fraudem clauſuræ; tum quia quod dicitur in motu proprio Pij V. *ſed nec in prædictis caſibus extra illa monaſteria, niſi ad neceſſarium tempus, ſtare licet*, non eſt interpretandum ſecundùm regulas metaphyſicas, ſed morali modo, vt iam dixi: ſicque ſolùm indicat, ſecluſa paruitate materiæ, monialem legitimè egreſſam teneri ſub peccato m. redire, abſoluto negotio, ad quod conceſſus eſt exitus, & non poſſe diutiùs commorari extra clauſuram vltra tempus re vera neceſſarium; quod citati Doctores non negant, cùm monialem excuſent à peccato m. in præſenti caſu ſolùm ex paruitate materiæ: quæ maximè debet admitti in præceptis Eccleſiæ, cuius iugum ſuaue eſt, & onus leue; nobiſcum ſentit *Caſtr. Pal. tr.*16.*D.*4.*p.*9. *num.*19. *ex Rodriq. to.*1.*q.*47.*ar.*11.

56 Quin etiam notat *Sanch. num.*70. quòd, ſi monialis legitimè egreſſa è monaſterio ita diuertat à recta via, ad quam tendit, aut vltra tempus neceſſarium immoretur tam diuturno tempore, vt iudicio prudentis cenſeatur peccare m. non ideo incurrit pœnas latas contra moniales violantes clauſuram: quippe quæ non generaliter latæ ſunt contra violantes clauſuram, ſed ſtrictè contra moniales illicitè egredientes: ſicque non debent extendi ad illas, quæ licitè egreſſæ ſunt (.i. cum legitima licentia) ſed poſt egreſſum illicitè diuertunt aliò, aut diutiùs morantur extra monaſterium, quàm ferat neceſſitas: nam pœnæ non debent ampliari, ſed reſtringi, vt patet; diſſentit *Caſtrus Pal. tr.*16.*D.*4.*p.*9.*num.*21.

Vnde inferri poteſt, & benè, moniales conuerſas deputatas ad quærendas eleemoſynas pro monaſterio non peccare contra clauſuram, ſi occaſione quæſtuationis inuiſant ſuos conſanguineos, & amicos: ſiquidem eæ non ſubijciuntur obligationi clauſuræ, vt conſtat ex dictis *hìc n.*15. quamquam poſſit contingere illas aliunde peccare, ſi præfata viſitatio conſanguineorum, aut alia ſimilis diuerſio ipſis ſub mortali ſit aliunde prohibita; v.g. ex conſtitutionibus, aut præcepto Superioris.

57 *Violat clauſuram monialis tranſiens ad aliud monaſterium contiguum; duplex peccatum facit, & duplicem cenſuram incurrit.*

58 *Item, ſi fugiat è carcere, cui perpetuò iuſtè damnata eſt.*

59 *Licitè tamen ea fugeret ad vitandam mortem, aut mutilationem.*

60 *Item ad cauendam mortem ſibi intentatam ab inuaſore.*

Item

61 Item ad edendum fœtum illicitè conceptum, ſicque conſulendum ſuæ famæ.
62 Licitè egreditur in aliquo caſu ad vocandum Medicum, aut Confeſſarium.
63 Item ad præſtandum iuramentum fidelitatis debitum ex feudo Conuentus.
64 Non item, vt grauiter vexata ab Abbatiſſa adeat Prælatum.
65 Non vt ſubueniat graui indigentiæ parentum.
66 Non vt ſubueniat nepotibus.
67 Licitè egreditur, ſi ſit energumena, vt exorcizetur.
68 Item ad reclamandum coram Ordinario contra nullitatem profeſſionis.
69 Violat clauſuram exiens ad ſpatium, quod interiacet inter oſtium clauſuræ, & ianuam patentem ſæcularibus.
70 Non item, ſi ioco impulſa tranſgrediatur oſtium clauſuræ.
71 Violat, ſi in limine oſtij clauſuræ ludat ludo nauis.
72 Secùs, ſi ponens ſe in rota eam voluat ad partem patentem ſæcularibus.
73 Non violat, ſi toto corpore conſiſtat in liminari oſtij clauſuræ.
74 Neque, ſi aſcendat ſupra tectum Conuentus, & conſiſtat intra partem reſpicientem ipſum conuentum, aut eccleſiam interiorem.
75 Violat, ſi à tecto Conuentus prætergrediatur ad tectum porticus exteriùs annexæ ipſi Conuentui factæ præcisè in commodum externorum.
76 Non item, ſi inſideat muro conuentus virili more quaſi equitans.
77 Violat, ſi è feneſtra toto corpore ſe ſuſpendat viam publicam versùs.
78 Item, ſi conſiſtat ſuper ramo arboris ſitæ intra clauſuram omninò prominente extra illam.
79 Non item, ſi magica arte, feratur per aerem intra ambitum clauſuræ; cum limitatione tamen.
80 Violat ſi præuidens ſe in ſomnis egreſſuram id non impediat.
81 Item, ſi aſcendens equum ferociorem vi feratur extra clauſuram, hoc præuiſo.
82 Secùs, ſi legitimè degens in domo priuata extra eam liberè exeat.
83 Limita, niſi iuſſu Superioris ibi degat cum obligatione clauſuræ.
84 Non violat, ſi licentiata ad egreſſum exeat etiam ad malum finem.

QVÆRES XXI. An monialis cenſeatur violare clauſuram, ſi recedat è proprio monaſterio in aliud monaſterium monialium immediatè contiguum, ſiue eiuſdem ſui Ordinis, ſiue alterius: idq; gratia recreationis, &c.

57 ℞. Violare, & probatur ex eo quòd monialis non tenetur ad clauſuram in communi, ſed ad clauſuram proprij monaſterij: ſicque eſtò in caſu propoſito tranſeat de clauſura ad clauſuram, ita vt non poſſit verè dici, quòd in tali tranſitu vllo tempore ſit extra clauſuram; hòc ipsò tamen quòd totaliter recedit à proprio monaſterio (intra cuius ambitum continetur eius clauſura) eò ipsò violat clauſuram, & incurrit pœnas latas contra moniales violantes clauſuram; quæ ratio vtique probat intentum, ſiue monaſterium,

in quod

in quod monialis ingreditur, ſit eiuſdem ſui Ordinis, ſiue alterius: cum monialis eodem modo non teneatur ad clauſuram in communi ſui Ordinis, ſed ad illam, quæ eſt propria ſui monaſterij, in quo eſt profeſſa. ſic reſpondi in facti contingentia: nec obſtat quod docet *Sanchez ſup.c.16. num.10.v. ſecundus caſus*; nam ibi non ſupponitur violatio clauſuræ ex parte termini à quo, ſicut ſupponitur in caſu, qui hic controuertitur.

Addo quòd, cùm moniali prohibeatur non ſolùm egreſſus è propria clauſura, ſed etiam ingreſſus in alienam; & hæ prohibitiones ſint duæ numero diuerſæ: monialis in caſu propoſito duo peccata committet in confeſſione neceſſariò exprimenda, duplicemque incurret excommunicationem iuxtà doctrinam *Bonacinæ D.1.de cenſur.in comm.q.1.p.5.n.2.* tot ſcilicet incurri cenſuras, quot ſunt moraliter, & formaliter actus commiſſi contrà præceptum. Sic ego reſpondi, & reſponſioni poſtea ſubſcripſerunt *Pollacchus, Baldell. Steph. à S. Greg. alijque viri docti à me conſulti*; à quibus diſſenſit *Bordonus* item à me conſultus, putans in iſto caſu vnicam incurri excommunicationem: eò quòd bulla Pij V. præcisè afficiat excommunicatione moniales illicitè egredientes, nulla mentione facta alterius loci, ad quem contingat acceſſus; & aliàs, regulariter loquendo, moniales egredi non ſoleant ad ingrediendum aliud monaſterium, ſed ad liberè vagandum: vt proinde non fuerit opus ſub lege clauſuræ comprehendere caſum hunc adeò extraordinarium; cùm lex ad ea, quę raró accidunt, non aptetur *l. nam ad ea .ff. de legibus*. ſic *Bordonus* alioqui concedens monialem, ſi ingrediatur conuentum virorum religioſorum, ſubiacere excommunicationi latæ contra mulieres ingredientes clauſtra Regularium ex Pij V. bulla, quæ incipit *Regularium perſonarum*, iuncta eiuſdem alia Conſtitut. *Decet Romanum*. idque etſi ius interdicens fœminis ingreſſum in clauſtra Regularium vtatur verbo *mulieres*; cuius ſignificatio videtur reſtringi ad fæminas laicas: monialis .n. verè eſt mulier, & eſt expoſita periculis non minùs, quàm quælibet fæmina ſæcularis.

QVÆRES XXII. An monialis violet clauſuram, adeoque ſubijciatur pœnis latis contra violantes clauſuram, ſi damnata in pœnam delicti commiſſi ad perpetuum carcerem intra proprium monaſterium ab eo occultè recedat.

58 ℞. Violare, & probatur à fortiori ex eo, quod docent *Nau. comm.4. de Regul.num.64. Rodriquez to.2.q.22.ar.6. Sanchez ſup.c.8.num.13.* & alij, virum ſcilicet religioſum condemnatum perpetuo carceri non poſſe licitè fugere; cùm frequentiſſima, & longè probabilior ſententia Doctorum habeat nulli perpetuis carceribus damnato licitum eſſe fugere, nedum religioſo, qui aliàs non poteſt exire è monaſterio abſque Superioris licentia, lege clauſuræ ipſum ad id aſtringente, vt oſtendimus alibi: cùm tamen lex clauſuræ ſtrictiùs obliget moniales, quàm viros religioſos, vt patet.

Verùm tamen eſt, quòd, ſicut citati Doctores apud *Sanch. num.14.* concedunt

cedut virum Religioſum perpetuo carceri condemnatum à Superiore poſſe inde fugere, ſi aut iniuſta ſit condemnatio, aut iniuſtus ſit modus illam exequendi (vt ſi cuſtos carceris ei iniuſtè deneget cibum, veſtitum, aut ignem ad vitæ ſuſtentationem neceſſariam:) idem proportionaliter concedendum videtur etiam de moniali damnata perpetuo carceri; illam videlicet poſſe fugere: ſic conſtet vel ſententiam eſſe iniuſtam vel iniuſtum modum illam exequendi: nemo enim tenetur parere huiuſmodi ſententiæ; nec lex clauſuræ cenſenda eſt obligare in talibus circunſtantijs.

Dubium grauius eſt, an monialis poſſit licitè fugere, ſi iuſtè ipſi imponenda ſit pœna mortis, aut mutilationis.

59 ℞. Videri poſſe, & probatur, quia ius fugiendi vnicuique competens iure naturali ad conſeruandam propriam vitam, nullo Religioſorum voto abdicatur, ideoque ſicut poſſet vir ſæcularis in tali caſu fugere, vt docent *Leſſius l.2.c.31.num.33.* & alij cum *S. Tho.2.2.qu.69.ar.4.* ita & poterit religioſus; quòd ſi id conceditur viro religioſo, debet concedi & monialibus: cum ipſæ non poſſint dici arctiùs teneri non fugere, niſi ratione clauſuræ, quæ tamen non obligat cum tanto vitæ periculo, vt oſtendimus *qu.7.§.diſſentit.* ita viri docti à me conſulti contra Caietanum, Valentiam, & Sayrum; qui, ſicut cenſent virum religioſum non poſſe fugere in præſenti caſu, conſequenter, & quidem à fortiori, id aſſerent de Monialibus.

QVÆRES XXIII. An monialis licitè poſſit egredi è proprio monaſterio, ſi ibi inuaſa ab hoſte non poſſit vitare mortem, niſi inde fugiendo.

60 ℞. Poſſe, & probatur tum ex ratione allata *q. præcedenti*; tum quia, eſtò concedamus non poſſe dari facultatem exeundi, quantumuis Medici iudicent iuxta regulas medicinæ id eſſe ſimpliciter neceſſarium adconſeruandam vitam monialis ægrotantis (qua de re diximus *quæſt.7.*) id tamen non procedit in præſenti caſu, quo periculum mortis violentæ eſt certiſſimum, & prouenit à principio extrinſeco: cùm è contra periculum mortis prouenìens ex morbo intrinſeco non vitetur egreſſu, ſed monialem ipſam comitetur; præterquamquòd monialis in præſenti caſu duplicem habet cauſam egrediendi, nimirum vt impediat peccatum aggreſſoris ipſi mortem inferentis, & vt vitam propriam tueatur: quarum cauſarum ſolùm iſta poſterior ſubeſt in ægritudine naturali. ſic *Tambur.ſup.D.20.q.3.num.2.* & ante illum *Sanch.ſup.D.15.num.39.*

QVAERES XXIV. An peccet contra præceptum clauſuræ monialis, quæ ex illicita copula gerens vterum occultè exit è monaſterio ad fœtum edendum, vt ſic conſulat propriæ famæ, ac bonæ exiſtimationi ſtatus religioſi.

61 ℞. *Tambur.ſup.D.19.q.4.§. ad 12.* ex Victcrello monialem in tali caſu incurrere excommunicationem, & conſequenter peccare, niſi egrediatur ad vitandum periculum vitæ imminens ex veneno, aut vulnere, & alioqui

ante egreſſum non poſſit priùs conſulere Superiorem : probatque quia lex humana clauſuræ non poteſt tollere ius naturale ſeruandi vitam . At mihi non placet iſta reſponſio:immo puto monialem in iſto caſu poſse modo dicto recedere à monaſterio ad conſulendum famæ tum propriæ, tum monaſterij, ac Ordinis: idque ob rationem adductam ab ipſo Tamburino, nimirum quòd lex humana clauſuræ non poſſit auferre ius naturale,quod habet monialis conſeruandi propriam famam , quæ ſine dubio in præſenti euentu grauiſſimè periclitatur. nititur autem iſta ratio doctrina illa,quam teſte *Laym.l.*1*.tr.*4*.c.*14*.num.*4.tradunt communiter DD. legem humanam ordinariè non obligare cum periculo mortis,mutilationis,grauis infamiæ, aut bonorum magnæ iacturæ;qua de re *ſup.q.*7.

QVAERES XXV. An monialis licitè poſset exire ad vocandum Medicum, aut Confeſsarium pro alia moniali monaſterij ex repentino morbo adducta ad extremum vitę,ſi non poſſit alius reperiri,qui eos aduocet.

62 ℞. Dato caſu, videri poſse , ſi probabilis ſit ſpes ope Medici conſultum iri præſenti neceſſitati monialis infirmæ, vel probabiliter timeri poſſit illam eſse in peccato m. ſiue ex ipſius atteſtatione, ſiue aliunde. Moueor tum ex doctrina adducta *q. præcedenti*, quæ vtique locum poteſt habere etiam in iſto caſu; tum ex alia doctrina, quam tradunt DD. communiter; nimirum quòd, quando concurrunt duo præcepta ita incompoſſibilia, vt non poſſit eodem tempore impleri vtrumque, tunc præualet illud , quod procedit à virtute ſuperiori ; cùm ergò in præſentia concurrant præceptum charitatis de ſubueniendo neceſſitati proximi grauiter indigentis, & præceptum Eccleſiæ de ſeruanda clauſura,quod prouenit ab obedientia:& ex alia parte virtus charitatis ſit ſuperior virtute obedientię:hòc ipsò quòd non poſsunt ſimul impleri illa duo præcepta,ſed vnum tantùm (vtpote incompoſſibilia) debet præualere præceptum charitatis, poſthabito præcepto obedientiæ . ita docti recentiores, & ſatis probabiliter ex hypotheſi quòd detur talis caſus;qui tamen in praxi vix poteſt contingere.

QVAERES XXVI. An monialis fungens officio Abbatiſsæ, quæ ratione feudi tenetur præſtare iuramentum fidelitatis Domino ſæculari, poſſit ad talem effectum exire de licentia Superioris,ſi,tali iuramento non præſtito,amittendum ſit feudum cum notabili damno monaſterij.

63 ℞. Poſse , modò exeat cum honeſta ſocietate, & præſtito iuramento, ſtatim reuertatur ad proprium monaſterium . patet reſponſio tum quia hìc agitur de bono communi monialium , cùm fieri poſſit, vt neglecto illo iuramento monaſterium amittat illud feudum , eò quòd præfatum iuramentum fieri nequeat per procuratorem : Pius autem V. in ſua Conſtitutione indicens monialibus clauſuram extra tres caſus ibi exceptos quemcunque egreſsum è monaſterio prohibuit, præterquam in caſibus, in quibus commune bonum Conuentus petat egreſsum ; tum quia in ipſomet

cap.

cap. periculoſo ſæpiùs allegato, §. *verùm*, id expreſsè conceditur, nec fuit alicubi reuocatum: cùm Pius V. in ſuo motu proprio *Circa paſtoralis* potiùs confirmauerit omnia contenta in dicto capite. ita *Sanchez l.6. mor.c.15. num.51. Bonac. ſup. p.9. num.9. Tambur. ſup. D.20.q.2. num.5. & Barboſa l.1. de iure eccleſ. c.44. num.79.* qui benè notant Abbatiſſam teneri quidem in iſto caſu petere à Superiore licentiam exeundi: ſi tamen is eam iniuſtè deneget; & conſtet euidenter de iniuſtitia negationis, poſſe nihilominùs exire, cùm Superior teneatur dare talem licentiam, eaque iniuſtè negata cenſeatur exire auctoritate ipſiuſmet iuris. Dixi, *& conſtet euidenter de iniuſtitia negationis*, quia in dubio, & vbi res non eſt certa, iudicium Superioris ſequendum eſt; quippe cuius eſt cauſas egreſſus diſcutere, & approbare, ſicut optimè aduertit Sanchez.

QVÆRES XXVII. An monialis dici poſſit delinquere contra clauſuram, ſi grauiter vexata ab Abbatiſſa, & quidem iniuſtè, ſæpiùs accerſito Epiſcopo, aut Superiore, ſed fruſtra, tandem exeat è monaſterio ad effectum illos conueniendi, vt ipſis coram aperiat iniurias ſibi illatas, & ab ijs opportunum obtineat remedium.

64 ℞. Monialem in tali caſu delinquere contra clauſuram, niſi fortè aliàs immineat graue periculum vitæ. ita in terminis *Tambur. ſup. D.19.q.4.§. ad 8.* cum Victorello; & patet, quia talis caſus non concernit bonum commune totius monaſterij, nec eſt expreſſus in bulla Pij V. immò multum differt ab ijs, qui ibi exprimuntur; ſicque non apparet, quo titulo reputari debeat ſufficiens ad legitimè exeundum è monaſterio.

QVÆRES XXVIII. An monialis exire poſſit licitè ad ſubleuandam neceſſitatem ſuorum parentum grauiter indigentium.

65 ℞. Non poſſe, & probatur tum ex ratione allata *q. præcedenti*; tum quia, eſtò demus viros religioſos poſſe de licentia ſuorum Superiorum egredi è monaſterio ad ſubleuandam ſuorum parentum indigentiam: id tamen non videtur concedendum quoad moniales, quippe quæ ſtrictiùs tenentur ad obſeruantiam clauſuræ, & ratione ſexus, ac ſtatus minùs opportunè poſſent conſulere neceſſitati ſuorum parentum, etiamſi ad talem effectum egrederentur; præterquamquod ex monialium egreſſu plura, & grauiora timeri poſſunt inconuenientia, quàm ex egreſſu virorum: ad quæ vitanda nullo modo permitti debent moniales exire è monaſterio, vt commodiùs ſuccurrere poſſint indigentiæ ſuorum parentum; excepto tamen caſu extremæ neceſſitatis illorum, in quo ſine dubio eæ poſſent, & deberent exire, vt oſtendimus in *tract. de profeſſ. cap.2.q.22.*

QVAERES XXIX. An monialis habeat iuſtam cauſam exeundi, vt curam gerat ſuorum nepotum omnibus alijs propinquis deſtitutorum.

66 ℞. Non habere, & patet ex dictis *q. præcedenti.*

QVÆRES XXX. An monialis energumena licitè poſſit licentiari

ad

ad exeundum è monaſterio, vt poſſit extra illud exorcizari.

67 ℞. Poſſe ex decreto Sacræ Congregat. Concilij, quod refert *Barboſa in collectan. v. monialium clauſura circa egreſſum*, his verbis: *Monialis nulla energumena intra monaſterij ſepta à quocunque Presbytero ſæculari, vel regulari, etiam Confeſſario exorcizetur, ſed ad Eccleſiam exteriorem eiuſdem monaſterij, obtenta priùs à Sacra Congregatione licentia, ea de cauſa deducatur, vel transferatur: in tranſlatione autem huiuſmodi, ſicut & in actu exorcizationis honeſtæ perſonæ conſanguineæ, vel aliæ mulieres prouectæ ætatis, ac probæ conuerſationis energumenam comitentur; exorciſta ſit ad actum huiuſmodi ab Ordinario approbatus: exorcizatio minori, quo poterit, fiat ſtrepitu; Eccleſiæ ianua eo vſque occluſa remaneat, quoſque exorcizatione completa ad monaſterium energumena reducatur. cæterum tam in reditu, quàm in acceſſu ad Eccleſiam, & monaſterium reſpectiuè, rectà, & ſine diuerticulo tendatur.*

QVAERES XXXI. An caſu, quo dubitetur de validitate profeſſionis alicuius monialis, ea poſſit exire, inconſulta Sede Apoſtolica, ad effectum vt audiatur ab Ordinario extra monaſterium, ſicque liberiùs poſſit in hoc procedere.

68 ℞. Videri poſſe, & probatur tum ex declaratione Sacræ Congregationis quam *Marzilla ad ſeſſ. 25. c. 17. de Regul.* refert his verbis: *Si monialis, aut Nouitia neget ſe eſſe profeſſam, Ordinarius audire poteſt illam extra monaſterium*; tum quia ſic de facto obſeruatur in praxi pro matrimonio carnali iuxta *c. cùm olim de ſponſal.* cùm tamen id potiori ratione faciendum ſit in matrimonio ſpirituali, nempe in religioſa profeſſione, quæ maiorem petit libertatem. ita *Nau. l. 2. conſil. tit. de confeſſis*, & cùm eo *Portel. p. 1. reſponſ. mor. caſu. 9. num. 9.* benè monens in tali caſu non requiri licentiam Sedis Apoſtolicę ad exeundum: cùm prohibitio exeundi afficiat ſolùm moniales, quę verè ſunt profeſſæ, non autem illas, quarum profeſſio aut eſt nulla, aut valdè dubia; pręterquamquod monialis in tali caſu dicitur exire de licentia tacita Sedis Apoſtolicæ hòc ipsò quòd Congregatio Cardinalium nomine Papæ declarauit monialem in iſto euentu poſſe interrogari extra monaſterium.

QVAERES XXXII. An monialis violet clauſuram, ſi egrediatur ad ſpatium, quòd eſt inter ianuam monaſterij clauſam, & aliam ſæcularibus patentem; & quidem, dum hæc exteriùs eſt clauſa, ita vt à monialibus ipſis aperiri nequeat.

69 ℞. Violare, & conſtat ex Gregorij XIII. Bulla, quæ incipit *Deo ſacris*, & ſic habet: *Nec itidem licere monialibus, & Tertiarijs egredi à ianua monaſterij, quę eſt pro clauſura ipſius monaſterij, etiam ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, qua patere ſolet aditus ſæcularibus venientibus, vel ad rotam, vel ad crates, ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria appellantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ: quę loca, cùm ſaltem pro cauſis prę fatis patere ſoleant ſęcularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt.*

ſunt. Quanquam Bononiæ (& fortè etiam in aliqua alia diœceſi) Bulla Gregorij XIII. quoad hanc partem non ſit in vſu, ſcientibus, & non contradicentibus Prælatis; ſicque dici debet quoad hanc partem abrogata.

QVAERES XXXIII. An violet clauſuram monialis, quæ exiſtens in oſtio aperto monaſterij per iocum compellitur à ſocia extra illud.

70 ℞. *Tambur. de iure Abbatiſſ. D.* 19. *q*. 4. §. *ad* 10. non violare, dummodò monialis eo modo compulſa perfectè non ſit egreſſa, citatque pro ſua ſententia Portellum, & Naldum, addens idem dicendum etiam in caſu, quo monialis impulſu brachiorum, & per iocum inuita compellatur extra ſepta monaſterij. Verùm, cùm *ſect. præced. q.* 11. §. *an autem* dixerimus in violatione clauſuræ admitti poſſe paruitatem materiæ: in præſenti caſu excuſanda videtur monialis à peccato, ſaltem m. tum ob leuitatem materiæ, quæ in tali euentu interueniat, ſi monialis compulſa ſtatim regrediatur: tum quia huiuſmodi violatio clauſuræ non videtur formalis violatio, ſed ſolùm materialis, vtpote inuoluntaria reſpectu monialis compulſæ, vt ſuppono.

QVAERES XXXIV. An monialis violet clauſuram, ſi appenſo fune ex liminari oſtij clauſuræ monaſterij, eoq; manibus appræhenſo ſe toto corpore à terra eleuatam agitet motu reciproco, modò intra clauſuram, & modò extra, idque ad longum tempus: qui ludus multis in locis eſt ſatis vſitatus apud adoleſcentes, & alicubi vocatur ludus nauis.

71 ℞. Violari, adeoque monialem tali genere ludi ſe exercentem peccare m. & incurrere pęnas latas contra violantes clauſuram. Moueor, quòd, cùm in materia violationis clauſuræ non attendatur mora temporis, ſed exitus corporis per ſui partes, aut per ſpatium notabile: & in præſenti caſu quælibet agitatio, ſeu delatio monialis ipſam monialem deferat extra oſtium clauſuræ vltra duos pedes (quæ menſura duorum pedum iuxta dicta *ſect. præced. q.* 11. ab aliquibus reputatur materia leuis in violatione clauſuræ;) videtur hìc interuenire perfecta violatio clauſuræ, eaque grauis, ac proinde ſufficiens ad peccatum m. præſertim cùm ea cenſeri poſſit grauis, etiam ratione moræ: quatenus omnes eæ delationes, ex quibus conſurgit talis ludus, conſtituunt moram notabilem, vtpote continuatæ in vnum quid notabile virtute intentionis, cui eæ ſubſunt, & per quam fiunt per modum vnius actionis moralis; proportionaliter vt multa furta parua coaleſcũt in vnum magnum, ſi furans habeat intentionem ea proſequendi, vſque dum perueniat ad quantitatem notabilem: quod benè aduertit *Sanch. l.* 1. *mor. c.* 4. *num.* 10. ita Io. de Lugo, Diana, alijque docti viri à me conſulti contra Naldum, Baldellum, Sanctarellum, Bordonum, & Auerſam item à me conſultos oppoſitum ſuſtinentes.

QVAERES XXXV. An monialis faciat contra legem clauſuræ, ſi ponẽs ſe in Rota eam voluat ad partem exteriorem, ad quam accedunt ſęculares, non tamen egrediendo è rota, ſed ſemper manendo in ea.

72 ℞. Non facere, eſtò aliunde poſſit peccare ratione periculi, cui ſe exponit, aut aliunde. ita *Diana p.3.tract.2.reſol.52.ex Bonac.q.1.de clauſ.p.8.nu.7. Lezana tom.1.c.25.num.18.Tambur.ſup.§.ad V.* & alij contra *Comitolum l.6. reſp.mor.q.3. & Portellum de dub.regul.v.clauſura num.25.* ſuſtinentes in iſto caſu monialem violare clauſuram, eò quòd ſic accedat ad locum patētem ſæcularibus accedentibus, quod eſt expreſsè prohibitum in bulla Gregorij XIII. probatur autem noſtra reſponſio, quia monialis, in caſu propoſito non egreditur ex ambitu monaſterij, ſed perinde ſe habet, ac ſi eſſet in ipſo oſtio clauſuræ; vnde, ſicut ſtans in oſtio cenſetur eſſe in domo, & incurrit pœnas ingredientis domum, vt tradunt Bartolus, Bald. Alex. Iaſon. & alij apud *Sanch.l.6.mor.c.16.nu.70.* & ſtans in oſtio clauſuræ cenſetur eſſe in ipſamet clauſura: ſic monialis modo dicto ſtans in rota, reputatur adhuc eſſe in clauſura; præterquamquòd hìc videtur interuenire paruitas materiæ excuſans à peccato m. dato etiam quòd velimus hìc intercedere aliqualem fractionem clauſuræ.

QVÆRES XXXVI. An monialis delinquat contra clauſuram, ſi conſiſtat in ſolo oſtio intra clauſtra.

73 ℞. Non delinquere; & patet tum ex dictis *q.præcedenti*: tum quia oſtium partim eſt intra clauſuram, & partim extra, vt docet *Gloſſa in c.cum ſanctam de pœnit.d.2.* ſicque in iſto caſu violatio clauſuræ, ſi quæ interuenit, eſt imperfecta adeoque inſufficiens ad hoc vt dicatur mortalis, & ſubijciat pœnis latis contra violatores clauſuræ: quidquid contradicant Baldus, & Iaſon, apud Sanchez vbi ſupra, ſuſtinentes adhoc vt quis puniatur pœna taxata contra delinquentem in domo, ſufficere, quòd delinquat in oſtio domus: cùm ſatis ſit tangere partem; quod ego non puto admittendum, vtpote nimis amplians pœnas, quæ debent maximè reſtringi iuxta regulam iuris: *Odia reſtringi oportet*; præſertim attenta doctrina tradita in fine *q.præcedentis.*

QVAERES XXXVII. An frangat clauſuram monialis, ſi aſcendat ſupra tegulas tecti monaſterij, & quando.

74 ℞. Non frangere, ſi conſiſtat intra illam partem, quæ monaſterium reſpicit, atque ad ipſum pertinet; ſecus, ſi eam prætergreſſa tranſeat ad alieni tecti partem. & ratio eſt, quòd, cùm prior pars pertineat ad monaſterium, cenſetur eſſe intra clauſuram (quo modo etiam communiter tradunt DD. inuentum ſuper tegulas eccleſiæ dici inuentum in ipſa eccleſia, ideoq; gaudere eius immunitate;) ſecùs eſt de parte poſteriori, quæ cùm ſit pars alterius domus, reputatur eſſe extra clauſuram. ita *Sanch.ſup.c.15.num.7.Lezana ſup.Tambur.ſup.§.ad 4.& Diana p.5.tract.13.reſol.88.* alijque cum quibus dicendum violari clauſuram à moniali perambulante ſupra tectum propriæ eccleſiæ exterioris, non item, ſi interioris, nobiſcum ſentit P. Baldellus à me conſultus id inde probans, quòd, vt verificetur monialem non violare clauſuram, ſufficit verificari illam eſſe intra monaſterium, aut ſaltem in

mona-

monaſterio: monialis autem exiſtens ſupra tectum monaſterij, etſi non poſſit dici eſſe intra monaſterium, dicitur tamen eſſe in monaſterio; quo modo Chriſtus Dominus,& Beati abſolutè dicuntur eſſe in cœlo empyreo, licèt ſint ſolùm in extrema ſuperficie illius, vt rectè aduertit *S. Thom. 3. par. quæſt.54.art.4.*

Difficultas maior eſt,an monialis violet clauſuram,ſi à tecto monaſterij prætergrediatur ad tectum porticus exteriùs annexæ ipſi monaſterio, nullaque habentis habitacula clauſurata: quippe quæ conſtructa eſt, non ad vſum monialium, ſed ciuium illac deambulantium; & ratio dubitandi eſt, quòd, cùm tectum porticus continuetur cum tecto monaſterij, videtur facere vnum quid cum tecto monaſterij, ſicq; pertinere ad ipſum tanquam pars illius,ſicq; cenſeri poſſet procedere doctrina *q. præcedenti*, tradita ex Sanchez.

75. ℞. Nihilominus in tali caſu violari clauſuram, niſi bona fides, aut inaduertentia excuſet.colligitur ex Sanchez & Bonac.locis ſupra citatis;patetque ex eo quòd tunc violatur clauſura, quando monialis prætergreditur ambitum proprij monaſterij; at monialis modo dicto ſe transferens ad tectum porticus, prætergreditur ambitum monaſterij: vt inde conſtat, quòd ambitus monaſterij comprehenditur parietibus ipſis monaſterij,vltra quos vtique ſe extendit tectum præfatæ porticus; vnde & negandum eſt dictum tectum ſe habere per modum vnius cum monaſterio: ſiquidem hòc ipsò quòd eſt extra ambitum monaſterij, non eſt pars monaſterij; ſicut neque dicitur pars monaſterij tectum domus alienæ continuatum cum tecto ipſius monaſterij. ita Recentiores valdè docti, & meo iudicio ſatis probabiliter.

QVAERES XXXVIII. An faciat contra legem clauſuræ monialis,ſi aſcendat murum monaſterij,eique virili more quaſi equitans inſideat.

76. ℞. Non facere.ita in terminis *Tamb.ſup.§.ad 7.ex Suarez tom.4.de relig. tract.8.l.1.c.10.nu.7.*& probatur tum quia monialis in tali caſu re vera non egreditur extra ambitum monaſterij, vti *q.36.* diximus non egredi, dum conſiſtit in oſtio ipſo clauſuræ:ſi quidem,cùm inſideat muro clauſurę,videtur veluti eſſe in ipſo muro,& conſequenter non excedere terminos clauſurę;tum quia,eſtò demus in preſenti euentu dari aliquam violationem clauſuræ, ea non eſt perfecta, & ratione paruitatis materiæ excuſatur à culpa graui;proportionaliter vt in ſimili diximus *q.35.*quod puto habere verum, etſi monialis modo dicto inſidens muro clauſurę ambos pedes vertat viam exteriorem versùs:ſi quidem adhuc militant rationes allatę,vt conſideranti facilè conſtabit.

QVAERES XXXIX. An monialis peccet contra clauſuram, ſi faciat ſe demitti è feneſtra reſpondente viæ publicæ patentis ſæcularibus: ita tamen,vt non deſcendat totaliter,ſed maneat ſuſpenſa in medio aere pendens ex aliquo fune, idque ad multum tempus.

L 2 ℞. Pec-

77 ℞. Peccare, cùm ſic verè excedat terminos clauſuræ, & ſit in loco, ad quem abſque fractione clauſuræ per ingreſſum patere poteſt aditus perſonis ſæcularibus media aliqua ſcala lignea parieti appoſita: quæ vtique arguunt violationem clauſuræ, vt conſtat ex dictis *q.32.* ita docti Recentiores à me conſulti, & maximè Cardinalis de Lugo.

QVAERES XL. An violet clauſuram monialis, ſi aſcendens arborem poſitam in horto monaſterij procedat ad ramum omninò prominentem extra murum clauſuræ, ibique cauſa recreationis, aut ex alio fine diutiùs conſiſtat.

78 ℞. Violare, & patet ex dictis *q.præcedenti*, quæ item procedunt in præſenti caſu, vt rectè notarunt docti magiſtri à me conſulti.

QVAERES XLI. An faciat contra legem clauſuræ monialis, ſi magicis artibus curet ferri per aerem ſupra proprium monaſterium.

79 ℞. Non facere, ſi eo modo feratur ſolùm intra ambitum clauſuræ; ſecùs, ſi extra ambitum. Ducor, quòd monialis in priori caſu perinde ſe habet, ac ſi deambularet ſupra tectum proprij monaſterij: ſicut ergo in iſto euentu non diceretur violare clauſuram, niſi excederet terminos tecti pertinentis ad proprium monaſterium; ita nec violabit in præſenti euentu: è contra ſi monialis feratur modo dicto per aerem extra ambitum monaſterij, ſe habet, ac ſi deambularet ſupra tectum alienæ domus, quod fortè continuaretur cum tecto proprij monaſterij: ſicque ſicut in iſto caſu cenſeretur violare clauſuram, vt diximus *q.37.* ita & cenſeri debet violare in præſenti. ita Baldellus, Naldus, alijque doctiſſimi viri à me conſulti: inter quos benè aduertit Baldellus reſponſionem non procedere in caſu, quo monialis modo dicto multùm ſe eleuaret ſupra ipſum tectum monaſterij: ſic enim cenſeretur violare clauſuram cùm in tali euentu non poſſit dici eſſe intra monaſterium vt patet, nec in monaſterio, vtpote non inſiſtens vlli parti monaſterij: aliàs aues ſupra monaſterium euolantes dicerentur eſſe in monaſterio; quod non videtur admittendum, cùm totus aer, qui eſt ſupra monaſterium vſque ad cœlum, ſit quidem communis monaſterio, non tamen ſit pars ipſius monaſterij. idem notauit Bordonus à me conſultus in litteris ad me reſcriptis, vbi conſequenter ad dicta in *reſolutione ſua* 119.*q.*2. monialem ſcilicet gradientem ſupra tectum ſui Conuentus violare clauſuram, ſuſtinet item violari clauſuram in præſenti caſu, & poſtea ſubdit; *neque hoc admitterem in ſententia communiori aſſerentium non violari clauſuram à moniali gradiente ſupra tectum clauſuræ, quia per hanc dæmonis arreptionem monialis nullatenus dicitur inhærere extremis limitibus clauſuræ, ſed ab illis diſtat: immò, hoc conceſſo, magnum ſequeretur abſurdum monialem efferri poſſe à dæmone ſuper tectum perpendiculariter per plura milliaria, & tamen non violari clauſuram; quod eſſe falſum omnibus notum eſt:* ſic ille.

QVAERES XLII. An peccet monialis contra clauſuram, & incurrat

rat

rat pœnas iure ſtatutas, ſi præuidens ſe inter ſomniandum exituram è monaſterio non curet id impedire; tradendo v.g.alteri monaſterij claues diligentiùs cuſtodiendas,quas alioqui ſolet apud ſe noctu retinere.

80 ℞. Peccare,eò quòd violatio clauſuræ ei cenſeatur voluntaria indirectè, quatenus poteſt illam impedire tradēdo alteri claues monaſterij, & debet, & ſciens, ac volens intermittit, ſicque ei ad culpam imputatur violatio, vtpote moraliter,ac interpretatiuè voluntaria:ſicut colligitur ex *S.Tho.1.2.q.6.art.3.* immò & incurrere pœnas eccleſiaſticas iuxta doctrinam, quam tradit *Sanch.l.1.mor.c.16.nu.47. ex Vaſq.1.2.q.71.art.5.D.94.c.4.* tanquam communem, & in omnium ſententia ſuſtinendam; nimirum peccata ante ebrietatem, ſomnum, aut quando vitari poterant,præuiſa, ſi in ſomno, aut ebrietate committantur,inducere irregularitatem, excommunicationem, ac reſtituendi obligationem,æque ac ſi in vigilia facta fuiſſent:quod tamen negaret Suarez conſequenter ad illam doctrinam, quam tradit *tom.2. de relig.l.3.de iuram.c.8.num.6.*

QVÆRES XLIII. An delinquat contra clauſuram monialis,quæ ex leuitate aſcendens equum ferociorem, quem ſibi curauit adduci ad illum equitandum in atrio monaſterij, vi abripitur extra portam clauſuræ tunc apertam.

81 ℞. Delinquere, ſi id præuidit, & conſequenter voluit ſaltem indirectè, ac interpretatiuè; ſecùs,ſi id non præuidit. patet reſponſio ex dictis *q. præcedenti*,ſi monuero non videri improbabile,quòd monialis in iſto caſu euadat pœnas latas contra violantes clauſuram; idque ex doctrina, quam tradunt DD.communiter teſte *Bonac.q.1.de cenſur.in com.p.3.num.7.* nimirum non incurri cenſuram eccleſiaſticam,niſi actio,contra quam eſt lata,etiam externè ſit talis, vt ſit ſufficiens ad peccatum m. ideoque percutientem leuiter Clericum animo illum occidendi non incurrere excommunicationē, eò quòd percuſſio ſit mortalis ſolùm quoad actum interiorem,non autem externè: ſi quidē etiam in præſenti caſu violatio clauſuræ eſt quidem mortalis ratione actus interni, per quem fuit præuiſa, ac volita, at non eſt talis externè,quatenus, latente eo actu interno, externè cenſetur inuoluntaria, vtpote facta ex violentia equi,per quam monialis renitens fuit abrepta extra clauſuram.ita docti recentiores.

QVAERES XLIV. An monialis violet clauſuram, ſi iuſtè, vel iniuſtè egreſſa è monaſterio, & incluſa intra aliquam domum priuatam, inde egrediatur huc,& illuc diuagatura.

82 ℞. Non violare. ita *Nau.com.4.de regul.num.44.not.2.Sanch.l.6. mor.cap.15.num.9. Tambur.ſup.* §. *ad* 8. & alij, patetque quia monialis non tenetur ad clauſuram, niſi intra proprium monaſterium: domus autem illa priuata non eſt monaſterium; vnde, cùm obligatio clauſuræ ſit odioſa, non debet ampliari,ſed reſtringi;ſicq; non debet extendi ad loca,quæ propriæ nō ſunt monaſterium. Excipe, niſi fortè Superior ex iuſta cauſa moniali extra

monaſterium aliquam domum priuatam deputaret in habitationem cum obligatione clauſuræ (ſicut interdum fit ex auctoritate Papæ; & mihi conſtat factum fuiſſe cum quadam moniali energumena hic Ferrariæ, vbi hæc ſcribo:) tunc enim monialis, etiam in tali domo priuata teneretur ſeruare clauſuram; cùm ea ibi per legitimam poteſtatem, cuius eſt indicere clauſuram, fuerit præſcripta.

QVÆRES XLV. An monialis peccet contra clauſuram, ſi habens legitimam facultatem exeundi ad aliquod opus honeſtum, exeat animo non ſolùm efficiendi illud opus, ſed etiam patrandi aliquod delictum, v. g. fornicandi.

83 ℞. Non peccare; & probatur à ſimili ex doctrina, quam tradit *Sanchez ſupra cap. 16. num. 69. ex Zerola par. 1. praxis v. monialis quæſt. 8.* videlicet non peccare contra præceptum clauſuræ illum, qui ingrediens cum legitima licentia monaſterium aliquod monialium corruptam habet intentionem, v. g. fornicandi cum moniali, ibique de facto fornicatur; ſi quidem præceptum clauſuræ obligat tantùm, ne quis ſine debita facultate ingrediatur: quod vtique in præſenti euentu impletur; militat autem par ratio in caſu hic propoſito, cùm monialis re vera non exeat ſine debita licentia (quod ſolùm ei interdicitur ex præcepto clauſuræ) eſto aliunde peccet ratione corruptæ illius intentionis. Quæ confirmari poſſunt ex alia etiam doctrina, quam adducit idem Sanch. vbi ſup. docens non incurrere cenſuras monialem cum legitima licentia egredientem, ſi, finita cauſa egreſſus, diuturnam extra monaſterium moram trahat quacunq; praua intentione: cùm in tali caſu monialis verè non dicatur egreſſa abſque licentia, & cenſuræ latæ ſint ſolùm contra talem egreſſum; quæ ratio vtique intentum probat etiam in præſenti caſu: diſſentit *Caſtrus Palaus tract. 16. D. 4. par. 9. num. 21. ex Llamas in method. curat. in append. §. 10.*

SECTIO III.

De obſeruantia clauſuræ Monialium quoad non admittendas perſonas extraneas intra monaſterium.

84 V*Arijs iuribus prohibetur ſæcularibus ingredi clauſuram monialium.*

85 *Iuribus iiſdem prohibentur moniales illos admittere, necnon facere, aut permittere eos ingredi, ſiue ſint Abbatiſſæ, ſiue aliàs præſint clauſuræ, ſiue ſint moniales priuatæ.*

86 *Sub varijs pœnis vetitus talis ingreſſus.*

87 *Quid veniat nomine Conuentus in Bulla Gregorij XIII. Vbi gratiæ.*

88 *Quid*

88 *Quid ſit facere, aut permittere ingredi.*

89 *Pœnæ latæ contra facientes, aut permittentes ingredi afficiunt Prælatos monaſteriorum.*

90 *Ad eas incurrendas petitur prætextus facultatum.*

91 *Bulla Gregorij XIII. afficit ingredientes ex licentia ab Epiſcopo obtenta ante dictam bullam.*

92 *In terminis dictæ bullæ non incurrunt præfatas pœnas ingredientes ſine licentia: quod tamen alij negant.*

93 *Dictas pœnas non incurrunt ingredientes prætextu facultatis inualidæ.*

94 *Item non incurrunt bona fide ingredientes prætextu facultatum.*

95 *Dictæ pœnæ incurruntur ſine præſumptione; non item latæ à Paulo V.*

96 *Ex pœnis latis à Gregorio XIII. reſeruatur ſola excommunicatio.*

97 *Illæ non incurruntur à monialibus comitantibus perſonam indebitè ingreſſam.*

98 *Non à monialibus priuatis, ſi ingreſſuris præbeant ſcalas, eos excipiant conuiuio, aut alia ſimilia præſtent; modò ingreſſus fiat ſine prætextu facultatum.*

99 *Reuocatio facultatum facta à Paulo V. extenditur ſolùm ad licentias continentes facultatem conuerſandi, & prandendi intra clauſuram.*

100 *Et viri, & fœminæ prohibentur ingredi clauſuram monialium.*

101 *Perſonæ laicæ cooperantes ingreſſui illicito non ſubſunt præfatis pœnis.*

102 *Abbatiſſa compræhenditur ſub illis verbis Bullæ Gregorij XIII. (Ne vc moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant.)*

103 *Prohibitio ingrediendi clauſuram monialium afficit omnes fideles vtriuſque ſexus.*

104 *Non tamen infantes vſu rationis carentes, qui proinde poſſunt admitti: idque etſi ſeptennium excedant 2. menſibus.*

105 *Alij id negant, ſed reijciuntur.*

106 *Fatui, & amentes puberes recipi nequeunt intra clauſuram.*

107 *Monialis vnius Ordinis recipitur intra Conuentum alterius Ordinis, at non ſemper.*

108 *Puellæ recipiendæ ad habitum religioſum non ingrediuntur ſine Ordinarij licentia.*

109 *Non recipiuntur in educationem ſine facultate Sacræ Congregationis, ac Prælati monialium recipientium.*

110 *Eadem facultas regulariter requiritur ad recipiendas fœminas coniugatas.*

111 *Prælati monialium ſolùm ingrediuntur in caſibus neceſſarijs.*

112 *Et, ſi aliter ingrediantur, ſubſunt excommunicationi.*

113 *Id tamen non procedit de Vicarijs Epiſcoporum.*

114 *Regulares Prælati incurrunt pœnas, quoties indebitè ingrediuntur; etſi alij id negent non improbabiliter: item ſi ingreſſi expedito negotio ſtatim non exeant.*

QVÆRES I. Quibus iuribus interdictum ſit ingredi monaſteria monialium abſque debita facultate.

84 ℟. Fuiſſe interdictum abſolutè, ac ſimpliciter; primò quidem à Bonifacio VIII. in *cap. periculoſo de ſtatu regul. in 6.* vbi dicitur: *Nulli aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, neque etiam honeſtæ, niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius, ad quem pertinuerit, ſpeciali licentia, ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem* vbi notat *Suarez tom. 4. de relig. tractat.* 8. *l.* 1. *cap.* 10. *num.* 2. huiuſmodi præceptum quoad perſonas eſſe vniuerſale; cùm nomine perſonæ honeſtæ tam fœminæ, quàm viri, & tam Laici, quàm Clerici, vel monachi, ac Epiſcopi (addo ego, & moniales in ordine ad Conuentus extraneos compræhendantur:) Secundo hoc idem fuit interdictum, & clariùs, in *Concilio Trident. ſeſs.* 25. *de regul. cap.* 15. dum ait: *Ingredi autem ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipsò factò incurrenda:* denique Gregor. XIII. hoc idem interdixit in ſua Conſtitut. quæ incipit *Vbi gratiæ*, & ſic habet: *Inhibentes eiſdem* (ideſt hominibus) *qui illas obtinuerunt* (ideſt facultates ingrediendi monaſteria monialium) *ſub excommunicationis pœna ipsò factò incurrenda, ſuper qua à nemine, niſi à Romano Pontifice, præter quam in mortis articulo abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu huiuſmodi monaſteria quouis modo ingredi audeant: Abbatiſſis verò, necnon Abbatibus, Conuentibus, ac alijs monaſteriorum vtriuſque ſexus Superioribus, & perſonis, quocunque nomine vocentur, diſtrictè præcipimus ſub eadem excommunicationis pœna, necnon priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in monaſteria, domos, & loca ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. quin etiam ſub eiſdem pœnis ipsò factò incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, & ſæcularibus, ac etiam Ordinum quorumcunque, etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Epiſcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in caſibus neceſſarijs tantùm ex decreto Concilij Trident. tribuitur, ne monaſteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgèntibus dumtaxat, ingredi, aut moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant.* Pro cuius Conſtitutionis intelligentia aduertere oportet Gregorium XIII. in ea reuocaſſe licentias, & facultates conceſſas quibuſcunque, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcunque ſtatus, & conditionis mulieribus ingrediendi monaſteria, domos, & loca monialium, aut virorum, & quibuſcunque viris, etiam eiuſdem conditionis, & ſtatus ingrediendi monaſteria, domos, aut loca monialium, licèt à quocunque Pontifice, vel Legato, aut alijs conceſſa ſint motu proprio, & ex certa ſcientia, & cum quibuſcunque clauſulis, & ex quibuſcunque vrgentiſſimis cauſis, & licèt iteratis vicibus renouata

ſint. Quin & Paulus V. 10. Iulij 1612. ſimilem edidit Conſtitutionem, in qua modo dicto reuocauit omnes licentias ab ipſo, & alijs Pontificibus conceſſas mulieribus cuiuſcunque ſtatus, ac conditionis quoad ingrediendum monaſteria monialium, aut conuerſandum cum ipſis: & præterea prohibuit Abbatiſſis, ſeu Prioriſſis, ac Superioribus, ne dictas mulieres introducere, ſeu admittere, vel admiſſas quoquomodo retinere audeant, ſeu præſumant: idque ſub omnibus pœnis contentis in citata bulla Gregorij XIII. prohibito ingreſſu dictarum mulierum ſub pœna excommunicationis maioris reſeruatæ Papæ.

QVAERES II. Quid propriè interdicatur monialibus vi prohibitionis contentæ in citatis iuribus de non admittendis perſonis extraneis intra clauſuram.

85 ℞. Interdici, ſi quidem ſint Abbatiſſæ, aut aliter ipſis incumbat cuſtodia clauſuræ, ne prætextu facultatum conceſſarum ante bullam Gregorij XIII. ſupra relatam, extraneos ingredi faciant, aut permittant (idque ex motu Greg. XIII.) immò ne eos introducere, ſeu admittere, vel admiſſos quoquo modo retinere præſumant (& hoc ex bulla Pauli V. modò relata;) ſi verò ſint ſubditæ ſimplices, ne citra caſus vrgentis neceſſitatis admittere præſumant extraneos prętextu licentiarum obtentarum ab Epiſcopis, ac Superioribus ipſarum monialium; idque ex citata Conſtitut. Gregorij XIII.

QVÆRES III. Sub quibus pœnis prohibeantur ingreſſus perſonarum extranearum intra monialium monaſteria.

86 ℞. Quòd, cùm talis prohibitio attendi poſſit tum reſpectu ipſorum ingredientium (ſiue hi ſint perſonæ priuatæ, ſiue Prælati monialium;) tum reſpectu ipſarummet monialium admittentium ingredientes: ſi quidem ingredientes ſint perſonæ priuatæ, & ingrediantur prætextu facultatum à Papa, Legato, Epiſcopo, aut alijs obtentarum ante Conſtitutionem, ipſiuſmet Gregorij, incurrunt excommunicationem latam ab eodem Gregorio, & reſeruatam Papæ, vt iam vidimus (quæ excommunicatio, licèt non reſeruata, incurritur item vi *Concilij Trid. ſeſſ. 25. de reg. c. 5.* ab ijs, qui ſine licentia in ſcripto ingrediuntur, ſecluſo quocunque prætextu facultatum;) quin etiam ſi dictæ perſonæ priuatæ in caſibus non neceſſarijs ingrediantur prætextu licentiarum obtentarum ab Epiſcopis, aut Superioribus, qui eas poſſint dare, incurrunt non ſolùm excommunicationem præfatam Papæ reſeruatam, ſed etiam priuationem dignitatum, beneficiorum, ac officiorum, & inhabilitatem ad illa, & alia in poſterum obtinenda latas in dicta Conſtitut. Gregorij XIII. non tamen reſeruatas, vt benè aduertit *Sanch. l. 6. mor. c. 16. num. 83. contra Confectium.*

Quòd ſi ingredientes monaſteriã monialium ſint Prælati ſæculares monialium, & ingrediantur vltra caſus neceſſarios; pro prima vice, qua ingrediuntur, incurrunt interdictũ ab ingreſſu Eccleſiæ, pro ſecũda ſuſpenſionem

à mu-

à munere pontificali,& à diuinis,pro tertia vice , ac deinceps excommunicationem ipsò factò : ſi autem ſint Prælati regulares , incurrunt excommunicationem,& ſimul priuationem omnis officij,ac miniſterij ; idque ex alia Conſtitut.Gregorij XIII. edita 23.Decemb.1581.in qua tamen nulla ſit mentio reſeruationis talium pœnarum .

Quòd ſpectat ad moniales indebitè admittentes perſonam extraneam intra clauſuram , eæ incurrunt excommunicationem reſeruatam Papæ vnà cum alijs pœnis relatis *q.1.* ſiue ingredi faciant, aut permittant externos prætextu facultatum conceſſarum ante Bullam Gregorij XIII. reuocatoriam ſimilium facultatum,& ſint Superioriſſæ monialium(quod benè aduertit *Sanchez l.6.moral.c.16.num.78.79.& 87.*) ſiue faciant,aut permittant ingredi intrantes prætextu licentiæ habitæ ab Epiſcopo , aut alio Superiore habentibus facultatem dandi talem licentiam ſolùm ex cauſis neceſſarijs,& ad hoc actione poſitiua cōcurrant(v.g.inuitando ad ingreſſum) ſintque ſiue moniales priuatæ,ſiue Superioriſſæ , ſiue ex officio præſidentes clauſuræ(quod colligitur ex eodem *Sanchez ſup.num.93.& 91.iuncto nu.90.*) non item,ſi ſolùm concurrant actione negatiua,ideſt non impediendo,cùm poſſint: tunc enim præfatas pœnas incurrunt tantùm Abbatiſſæ,& illæ moniales,quæ cuſtodiæ clauſuræ præficiuntur,non autem moniales priuatę,vt expreſsè notauit *Sanchez citato num.39.*Colligitur aſſertio ex allegata Gregorij XIII. bulla , quæ cùm prohibeat duplex genus actionis cooperantis illicito ingreſſui clauſuræ : quarum vna eſt *ingredi facere , aut permittere* prætextu facultatum conceſſarum ante Bullam Gregorij XIII. reuocatoriam talium facultatum ; & altera *præſumere admittere* prætextu licentiæ obtentæ ab Epiſcopo , aut alio potente illam dare : in prohibitione prioris actionis loquitur bulla ſolùm de Superioriſſis monialium , ac de conuentibus, vt infra videbimus,§.*vtrum autem,*ſicque bulla quoad hanc partem illos ſolùm afficit:in prohibitione verò poſterioris actionis loquitur indefinitè de monialibus , vt conſtat ex illis verbis, *ne ve moniales ſub iiſdem pœnis aliter admittere præſumant,* ſicque comprehendit tam Superioriſſas monialium,ac moniales præfectas clauſuræ , quàm ipſas moniales priuatas : cum hac tamen differentia,quòd Superioriſſæ,ac Præfectæ clauſurę comprehenduntur ſub prohibitione,ſiue cooperentur ingreſsui poſitiuè , ſiue negatiuè (ſiquidem admittere,quòd hìc prohibetur,idem eſt ac cooperari ingreſsui , ſiue directè (.i.exercendo actionem poſitiuam)ſiue etiam indirectè (.i.negatiuè ſe habendo, cùm ex officio teneantur impedire) ſicut re vera tenentur impedire , & Superiorisſæ monialium , & præfectæ clauſuræ , moniales verò priuatæ comprehenduntur ſub dicta prohibitione ſolùm in caſu , quo poſitiuè cooperentur ingreſsui; negatiua enim cooperatio dici non poteſt admiſſio,niſi reſpectu monialis,quæ ex officio tenetur, & poteſt impedire , & non impedit. Paulus deinque V. ſub iiſdem pœnis prohibuit Superioribus,ac Superioriſſis monialium,ne vllam fœminam prætextu licentiarum

apo-

apoſtolicarum audeant introducere,ſeu admittere, vel retinere intra clauſuram; intellige,ad conuerſandùm, & ad ſumendam refectionem cum ipſis monialibus,vt dicemus *q.*10.§.*quod ſi hic*.

Quòd ſi quæras, quid intelligatur nomine conuentus in bulla Gregorij XIII. relata *q.*1.dum ait,*nec non Abbatibus,Conuentibus,&c.*

87 ℞. Intelligi religioſos cum Superiore in vnum congregatos, ideoque pœnas ibi latas incurri ab omnibus illis, qui inter eos modo dicto cõſenſerunt in ingreſſum, aut certè non contradixerunt, cùm commodè potuiſſent:ſic.n.dicitur Conuentus delinquere.ita *Sanch.num.*85.& cum eo *Bonac. ſup.nu.*17. Immò addit Sanch. quòd,ſi Superior non cogat conuentum, ſed tractet ſolùm cum ſuis Conſultoribus de permittendo ingreſſu modo ſupra dicto:tunc Superior quidem incurret præfatas pœnas; cùm in Conſtitutione Gregorij expreſſa mentio ſiat de Superioribus:non item incurrent Conſultores;cùm tunc non veniant nomine Conuentus,nec nomine conuentus ſuffragium tulerint. Quod etiam admittit Bonacina, addens tamen prædictos Conſultores præfatis pœnis affici,quatenus ſunt perſonæ permittentes ingreſſum,quem impedire poterant,& tenebantur. quod an ſit verum, conſtat ex dicendis §. ſequenti.

Addo quòd quando a Gregorio XIII. in præfata Bulla ſub dictis pœnis prohibetur Superioribus vtriuſque ſexus, ne in monaſteria faciant, aut permittant ingredi perſonas alioqui prohibitas prætextu facultatum; prohibitio hæc afficit Prælatos regulares ſolùm in caſu,quo fœminas modo dicto ingredi faciant, aut permittant in monaſteria religioſorum ſibi ſubditorum; non item in euentu,quo,modo dicto faciant, aut permittant ingredi in Conuentus monialium ipſis ſubiectarum; vt rectè notauit *Sanch. ſup. num.*92.

Difficultas modò eſt,quis dicatur *ingredi facere,aut permittere.*

88 ℞. Iuxta communem modum loquendi in præſenti materia illum dici *facere ingredi*,qui ſua actione poſitiua eſt in cauſa,vt alter ingrediatur (v.g. aperiendo ianuam,iubendo,aut conſulendo ingreſſum) illum verò dici *permittere ingredi*,qui ingredientem non impedit,cùm commodè poſſit,immò & teneatur ex officio:ſi enim ſic non teneatur,non incurrit illas pœnas,eſtò non impediat commodè valens impedire. ita *Rodriquez to.*1. *qu.*47.*ar.*3. *Miranda qu.*2.*de monial.ar.*12.*Sanch.ſup.num.*84.& alij. Quanquam putem, quòd,cùm in hac parte textus ſolùm ſit ſermo de Superioriſſis monialium; verba illa *ingredi facere,aut permittere*,non extenduntur ad Præfectas ianuæ, etſi aliàs ex officio præſint cuſtodiæ clauſuræ:cùm ſimus in materia odioſa, quæ reſtringi debet.

Vtrum autem dictis pœnis ſubijciantur omnes, & ſinguli, qui viros, aut fœminas ingredi faciunt,vel permittunt in monaſteria monialium.

89 ℞. Quòd, cùm pœnæ non debeant ampliari,ſed reſtringi, quantum patitur proprietas verborum, ſub quibus feruntur: probabile videtur huiuſmodi

modi pœnis ſubijci ſolos Superiores monaſteriorum vtriuſque ſexus, non item alios religioſos ſubditos. ita Rodriq. Miranda, & Sanch. locis citatis *Barboſa de offic. Epiſc. alleg.*102.*num.*37. & alij contra *Bonac. ſup. num.*3. ex Llamas oppoſitum ſuſtinentem ex eo quòd Greg. XIII. in illa ſua Conſtit. vbi dixit: *Abbatiſſis verò, necnon Abbatibus, Conuentibus, ac alijs monaſteriorum vtriuſque ſexus Superioribus*, ſtatim ſubdit, *& perſonis quocunque nomine vocentur*, ſub quibus verbis videntur venire religioſi vtriuſq; ſexus, etiam ſubditi, cùm nomen perſonæ genericum ſit, & comprehendat quaſcunque perſonas. ducor, quòd moniales priuatæ, ac ſimplices ſemper vocantur moniales, nec gaudent varijs nominibus: ſicque de ijs nequeunt verificari verba illa *quocunque nomine vocentur*; vnde neceſſariò debent intelligi de Superioribus monialium, qui gaudent varijs nominibus. quod benè aduertit *Sanchez vbi ſup.* monens *num.*91. quòd, licèt in citata Conſtitut. Gregorij XIII. pœnę latę contra præſumentes admittere intra clauſuram expreſsè ferantur contra moniales (vt conſtat ex ijs verbis, *ne ve moniales ſub eiſdem pœnis aliter admittere præſumant*; & nomine *monialis* regulariter non veniat Abbatiſſa: in præſenti tamen caſu Abbatiſſæ, ſi externos præſumant admittere intra clauſuram, ſubſunt dictis pœnis: & hoc ob rationes ibi allatas à Sanchez.

90 Illud certè bene aduertit Bonac. loco citato quòd, cùm in Gregorij XIII. Conſtitut. pœnæ dictæ ferantur contra ingredi facientes, aut permittentes prætextu licentiarum, & facultatum: illas non incurrent ij, qui ſine tali prætextu dictum ingreſſum permittunt; ſecùs, ſi qui ingrediantur ſimili prætextu: & hoc, quantumuis admittentes proteſtentur ſe non admittere ex dicto prætextu: nam factum aduerſatur proteſtationi.

Addo, quòd ſpectat ad moniales mandantes, aut conſulentes indebitum ingreſſum; ſi quidem eæ illum mandent, aut conſulant, ipſis ingredientibus, incurrunt pœnas, cùm ſic cooperentur ingreſſui directè: non item, ſi non perſonis ingreſſis, ſed alij mandent, aut conſulant; ſic.n. non incurrent, cùm in tali caſu cooperentur ingreſſui ſolùm indirectè: qui modus cooperandi ſolùm Superioriſſis, ac Præfectis clauſuræ citatis iuribus vetatur iuxta dicta.

Dubitat hìc etiam *Sanchez num.*76. an excommunicatio lata à Gregorio XIII. contra ingredientes monaſteria monialium prætextu facultatum vſque tunc conceſſarum comprehendat ingredientes virtute licentiæ obtentæ ab Epiſcopo ante Conſtitutionem illam Greg. XIII.

91 ℞. Comprehendere, & ſatis clarè videtur inde colligi, quòd in priori parte dictę Conſtitutionis ſit ſermo de licentijs quorumcunque Superiorum, vt conſtat ex illis verbis, *tam à prædeceſſoribus noſtris, quàm etiam à nobis, & à Sedis Apoſtolicæ Legatis, aut alijs*: dictio autem *alijs* indefinitè poſita comprehendit quoſcunque alios Superiores, qui poſſunt ſimiles licentias concedere, & conſequenter etiam Epiſcopos: alioqui eſſet ſuperflua. ita

San-

Sanchez addens non obſtare, quòd Greg. XIII. in citata Conſtitut. excommunicat ingredientes ex licentia Epiſcopi, aut alterius legitimi Superioris conceſſa vltra caſus neceſſarios; cùm priùs excommunicet ingredientes virtute licentiarum, etiam conceſſarum in caſibus neceſſarijs. Id.n.non inuoluit vllam contradictionem; eſtò dicamus hìc Papam loqui de licentijs Epiſcoporum, ac inferiorum Prælatorum: ſi quidem Papa in hac priori parte illius ſuæ Conſtitutionis loquitur de licentijs à quocunque vſque tunc conceſſis ex quauis vrgentiſſima cauſa, eaſque omnes reuocat, & ideo excommunicat illum, qui vtitur ijs iam reuocatis: in poſteriori verò parte loquitur de licentijs in poſterum concedendis, illaſq; ibi non reuocat, ſicq; ſolùm excommunicat eos, qui illis vtuntur extra caſus neceſſarios; vnde tollitur omnis contradictio.

QVÆRES IV. An incurrant pœnas contentas in Conſtitut. Greg. XIII. ij, qui monaſteria monialium ingrediuntur abſque vlla prorſus licentia, non autem prætextu alicuius facultatis, quam habeant.

92 ℞. Sanchez cum alijs infra adducendis non incurrere, ſtando præciſè in motu proprio Gregorij XIII. ſæpius adducto; & probatur tum quia Pius V. & Greg. XIII. (qui ſunt auctores dictarum pœnarum) expreſſè loquuntur de ijs tantùm, qui prætextu licentiarum ingrediuntur, aut admittunt; tum quia tales pœnæ, cùm ſint grauiſſimæ, non debent extendi ad caſum in ijs non compræhenſum, etiamſi aliàs ſint in fauorem animæ: id enim facit quidem, quòd decreta pænalia poſſint aliquantulum extendi; non tamen ſufficit, vt potrahantur ad caſum omninò diuerſum, vt rectè notauit *Sanchez ſup.num.*78.ita *Sanchez num.79.* ex Suarez, Zerola, Rodriquez Sayro, & Philiarco addens *num* 80. non ſubijci iſtis pœnis illos, qui dictas facultates habent, ſi verè prætextu illarum non ingrediantur, ſed quaſi illis prorſus carentes: ſicut nec ſubijciuntur ij, qui taliter ingredientes admittunt. Oppoſitum ſuſtinent *Nau.c.27.nu.150. Coriolan. de caſ. reſeru.p.2. caſu 3.nu.40.Bcia 1.p.caſu 3. Azor.to.1. l.3.c.8. q. vlt.* & alij, quorum ſententiam ait *Filliuc. tract.29. num.* 170. comprobari ſtylo curiæ, ac praxi ſacræ Pœnitentiariæ; quod ſi eſt verum, cùm ſtylus Curiæ faciat ius, horùm ſententia amplectenda eſt: quanquam Bonacina allegans hanc doctrinam Filliucij hòc ipsò quòd dicit illius ſententiam eſſe tutiorem, tacitè indicet opinionem Sanchez eſſe tutam, & conſequenter minùs ſibi conſtare de dicto ſtylo Curiæ.

QVÆRES V. An incurrat pœnas contentas in motu proprio Gregorij XIII. qui ingreditur monaſteria monialium prætextu facultatis inualidè à ſe obtentæ ob ſubreptionem, aut alia de cauſa.

93 ℞. Videri non incurrere, eſtò ſubijciatur excommunicationi latæ in Concilio Trid. & relatę q.1. moueor quòd Greg. XIII. ibi loquitur de ingredientibus prętextu facultatum, quas ipſe tunc reuocat, vt cōſtat ex illis verbis *ipſarum licentiarū prætextu*: ſicq; videtur ſupponere dictas facultates

eſſe

eſſe validas, cùm non poſſit irritari id, quod non ſubſiſtit iuxta illud *Non entis nullæ ſunt qualitates*. ita in terminis *Bonac. ſup. p. 5. nu. 6.* addens *nu. 7.* quòd, ſicut excommunicatio iſta Gregorij XIII. non afficit ingredientem vi facultatis ab Epiſcopo obtentæ poſt præfatum motum Gregorij XIII. cùm in eo irritentur ſolùm facultates iam obtentæ, non autem in futurum obtinendæ; ſic dictam excommunicationem non incurreret, qui tempore ingreſſus fingeret ſe habere facultatem aliquam ingrediendi obtentam poſt prædictum motum Gregorij XIII. quamuis in iſto caſu incurreretur excommunicatio lata in Concilio Trid. vtpote abſtrahens à quouis prætextu facultatum.

QVÆRES VI. An ingrediens monaſteria monialium prætextu facultatum, ſed bona fide putans id ſibi eſſe licitum, ſubijciatur pœnis contentis in motu proprio Gregorij XIII.

94 ℟. Non ſubijci, & probatur, quia dictæ pœnæ latæ ſunt contra præſumentes ingredi prætextu facultatum: conſtat autem, quòd præſumptio ſupponit ſcientiam, aut ſaltem ignorantiam coniunctam cum ingenti temeritate. ſic *Bonac. num. 8.* hinc inferens non ſolùm bonam fidem, ſed etiam ignorantiam vincibilem, craſſam, ac ſupinam excuſare à præfatis pœnis: quod etiam docet *Diana p. 3. tr. 6. reſol. 7.* alijs citatis; addit tamen Bonac. & benè in caſu propoſito incurri excommunicationem latam in Concilio Trid. eò quod ibi abſolutè interdicatur ingreſſus ſub pœna excommunicationis, abſtrahendo à quacunq; præſumptione.

QVAERES VII. An requiratur præſumptio ad hoc vt moniales incurrant pœnas latas in bulla Gregorij XIII. contra facientes, aut permittentes ingredi monaſteria monialium prætextu facultatum, & in motu proprio Pauli V. contra introducentes, ſeu admittentes intra monialium monaſteria, aut admiſſas quoquomodo retinentes.

95 ℟. Non requiri ad incurrendas pœnas contentas in bulla Gregorij XIII. cùm in ea nullum adhibeatur verbum importans præſumptionem; requiri verò ad contrahendas pœnas latas in motu proprio Pauli V. cùm in eo adhibeantur verba *audeant ſeu præſumant*, quæ important præſumptionem. ita expreſsè *Bonac. ſup. p. 6. num. 19.*

QVÆRES VIII. An pœnæ latæ in motu proprio Gregorij XIII. contra facientes, aut permittentes ingredi monaſteria monialium, reſeruentur Papæ.

96 ℟. Reſeruari excommunicationem: non item aliàs pœnas, à quocunq; demum incurrantur, & ratio eſt, quòd Papa eaſdem infert pœnas facientibus, aut permittentibus ingredi, quas tulerat contra ingredientes, vt colligitur ex illis verbis *Abbatiſſis verò, &c. præcipimus ſub eadem excommunicationis pœna, necnon priuationis dignitatum, &c.* at contra ingredientes lata erat excommunicatio reſeruata Papæ, alijs pœnis nemini reſeruatis: ergò & idem erit quoad facientes, ſeu permittentes ingredi. ita *Sanchez*

ſupra

ſupra num. 83. ex Confectio, Suarez & Llamas.

QVÆRES IX. An moniales incurrant pœnas ſuperiùs relatas, ac explicatas, ſi cum perſona iam illicitè ingreſſa in monaſterium diutiùs confabulentur, & ipſam comitentur.

97 ℞. Videri non incurrere: idque ſiue ingreſſus fiat bona fide, ſiue mala; cùm ſit par ratio in vtroque caſu, vt conſtabit ex ratione mox adducenda. Probatur ergò aſſertio ex eo quod Gregorius XIII. in ſua conſtitutione ſuperiùs allegata vtitur verbo *admittere*: verbum autem *admittere* ſimpliciter, & ſine addito prolatum non ſignificat approbare iam factum, vt benè aduertit *Sanch.l.6.moral.c.16.num.95.* ſicque ſub dicta conſtitutione non comprehenditur monialis, quæ non expellit perſonam iam ingreſſam, quantumuis indebitè, ſed ſolùm illam, quæ cùm poſſit, & teneatur reſiſtere ingredienti, non reſiſtit. ita reſpondi in facti contingentia, & reſponſionem poſtea approbarunt viri valdè docti è Societate à me conſulti.

QVÆRES X. An moniales ſubijciantur præfatis pœnis tanquam poſitiuè cooperantes ingreſſui perſonæ extraneæ, ſi ad talem effectum deferant ſcalam ligneam, per quam ille deſcendat; ſi exhibeant ſcenicam repræſentationem; ſi excipiant conuiuio; ſi ſuaues coram ea inſtituant cantus; ſi ei oſtendant officinas, & habitacula monaſterij, aliaque id genus præſtent.

98 ℞. Non ſubijci, ſi ſint moniales priuatæ, & ijs conſtet perſonas illas extraneas ingredi, aut fuiſſe ingreſſas abſque prætextu facultatum, ſiue ante bullam Gregorij XIII. reuocatoriam talium licentiarum obtentæ, ſiue poſt ab Epiſcopo, aut Superiore monialium conceſſæ ſint, ſecùs ſi præſint monaſterio, aut clauſuræ: tunc .n. incurrerent pœnas illas tum in terminis Conſtitutionis Gregorij XIII. prohibentis Abbatiſſis, ac alijs monaſteriorum vtriuſque ſexus Superioribus, & perſonis, quocunque nomine vocentur, ne quemquam ingredi faciant, aut permittant, ſi ingrediens id faciat prætextu facultatis conceſſæ ante dictam Conſtitutionem Gregorij XIII. tum in terminis ſimilis Conſtitutionis Pauli V. interdicentis Abbatiſſis, ac alijs Superioriſſis monialium, ne perſonas habentes facultates ingrediendi pontificias audeant introducere, ſeu admittere, vel admiſſas quoquomodo retinere; vnde, cùm iſta Conſtitutio loquatur ſolùm de perſonis habentibus pontificias facultates ingrediendi monaſteria monialium, poſſet quis inferre Prælatas monialium non ſubiacere dictis pœnis, ſi admittant, aut admiſſam retineant perſonam aliquam extraneam, nullam talem facultatem habentem: ſi quidem in pœnis ſtricta fieri debet interpretatio. patet autem reſponſio ex tenore Conſtitutionum citatarum, quæ proinde in contingentia facti legi debent attentiùs, perpenſis ſingulis illarum verbis; ſic enim conſtabit, quænam prohibeant monialibus ſubditis, & quæ Superioriſſis; & quando hæ, aut illæ incurrant pœnas in eis contentas ob admiſſionem, aut detentionem perſonæ extraneæ intra monaſterium.

Quòd

Quòd ſi hìc obiter quæras, an Paulus V. in ſua Conſtitutione ſuperiùs relata ſimpliciter reuocauerit fœminis omnes licentias ingrediendi monaſteria monialium, an verò ſolùm eas, in quibus continebatur facultas ibi conuerſandi, & ſumendi cibum: ſicut videtur colligi ex ijs verbis: *omnes, & ſingulas licentias ingrediendi monaſteria monialium vbique locorum exiſtentium ac cum monialibus conuerſandi, & refectionem ſumendi corporalem*.

99 ℞. *Bonac. ſup. p.* 5. *num.* 4. videri poſſe non improbabile reuocaſſe licentias ſolùm in hoc poſteriori ſenſu; probatque ex eo quòd Paulus V. in citata Conſtitut. vtitur forma loquendi coniunctiua per dictiones *ac, &*; quæ ratio inde magis confirmatur, quòd, cùm reuocatio dictarum licentiarum ſit odioſa, non debet ampliari vltra propriam verborum ſignificationem, vti diximus *q.* 4. Nec obſtat, quòd idem Paulus V. in dicta Conſtitutione paulo poſt imponens excommunicationem, mentionem facit ſimpliciter de ingredientibus; nam mentionem facit de ingredientibus prætextu licentiarum ab ipſo reuocatarum; vt colligitur ex verbis illis *prætextu licentiarum huiuſmodi*, quæ relationem habent ad præcedentia, nempe ad licentiam ingrediendi, conuerſandi, ac refectionem ſumendi, de qua ſuperiùs. ita Bonacina contra Cherubinum in ſuo bullario ad citatam Conſtitutionem Pauli V. vtens clauſula diſiunctiua *aut* loco dictionum coniunctiuarum.

QVÆRES XI. An prohibitio non admittendi perſonas extraneas intra monaſteria monialium extendatur tam ad fœminas, quam ad viros, ideoque moniales prohibeantur admittere vtroſque eadem prorſus ratione.

100 ℞. Extendi; & ratio eſt, quòd, quanquam Gregorius XIII. in ſua bulla in genere maſculino dicat, *ne in monaſteria ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum ingredi faciant*: & Paulus V. in ſua Conſtitut. expreſsè loquatur ſolùm de fœminis, vt maximè conſtat ex verbis illis: *Inhibentes mulieribus prædictis licentias huiuſmodi habentibus, ne monaſteria prædicta prætextu licentiarum huiuſmodi ingredi audeant*; re vera tamen, & Gregorius XIII. ſub verbo illo *quemquam* comprehendit tam fœminas, quàm maſculos, vtpote ex grammaticorum inſtitutione, ac vſu loquentium vtroſque ſignificante: & Paulus V. ſub nomine fœminarum dicendus eſt comprehendiſſe etiam maſculos (ſi qui tales licentias habebant;) idque iuxta communem illam doctrinam, quòd lex odioſa, ac pœnalis extendi poteſt, & debet ad caſum in ea non expreſſum, ſi ex negata extenſione ſequatur aliquod abſurdum: vt de facto ſequitur in præſenti caſu, ſi dicamus Paulum V. intendiſſe ſolùm comprærhendere ſub ſua Conſtitutione fœminas, iiſque ſolum vetare ingreſſum in monaſteria monialium, non autem viris, de quibus tamen erat maior ratio, quod comprærhenderentur ſub dicta prohibitione. Quin potius hìc procedit, quod habetur, *l. non dubium, C. de legib.* in legem committere eum, qui verba legis amplexus contra legis nititur voluntatem: & quidem meritò, cùm mens, & voluntas legislatoris ſit veluti *ſpiritus*, & anima

legis,

legis, vnde omnis vis obligandi per verba tanquam inſtrumentalia ſigna prouenit: quo modo in *c. humanæ aures 22. q. 5.* dicitur: *Non debet aliquis verba conſiderare* (intellige cum *Laym. l. 1. trac. 4. c. 18. num. 4.* nudè, ac ſimpliciter) ſed intentionem, ac voluntatem; quia non debet intentio verbis deſeruire, ſed verba intentioni.

QVAERES XII. An præfatas pœnas incurrant viri, & fœminæ ſæculares, ſi poſitiuè cooperentur illicito ingreſſui intra monialium monaſteria, etiam prætextu licentiarum, de quibus ſupra.

101 ℞. Non incurrere, cùm pœnæ non debeant extendi vltra caſus expreſſos, & in iuribus, in quibus ſtatutæ ſunt pœnæ contra violantes clauſuram monialium, non fiat mentio de perſonis laicis modo dicto cooperantibus illicito alterius ingreſſui, vt facilè conſtabit tenorem illorum legenti.

QVAERES XIII. An ſub nomine monialium comprænhendatur etiam Abbatiſſa in ijs verbis, quę habentur in bulla Gregorij XIII. *ne ve moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant.*

102 ℞. Compræhendi; & probatur tum quia, eſtò ibi non fiat expreſſa mentio Abbatiſſæ, & in materia odioſa (qualis eſt hęc) nomine monachi non veniat Abbas, nec nomine monialis Abbatiſſa, vt tradunt communiter DD. *cap. fin. de ſimonia:* quando tamen materia concernit ſalutem animæ, aut eſt pariter proportionabilis Prælato, ac ſubditis, nomine monachi, & monialis veniunt Abbas, & Abbatiſſa, vt oſtendit alijs citatis *Sanch. l. 6. mor. c. 16. num. 91.* tum quia non eſt credibile Papam hìc voluiſſe punire moniales ſubditas, quibus non incumbit ex officio, magiſque delinquunt admittendo, ſicque procedit doctrina tradita *q. 11.* ſub finem. nobiſcum ſentit *Caſtr. Palaus trac. 16. D. 4. p. 10. §. 4. num. 3.*

QVAERES XIV. Quæ perſonæ ex iuribus ſuperius adductis, ac explicatis prohibeantur ingredi monaſteria monialium ſine legitima facultate.

103 ℞. Prohiberi omnes, & ſingulos fideles vtriuſque ſexus, cuiuſcunque demum ætatis, ſtatus, conditionis, & gradus fuerint; idque ex iuribus relatis *q. 1.* & maximè ex *Concilio Trid. ſeſſ. 25. de Regul. c. 5.* quod ſic habet: *Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat cuiuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine Epiſcopi, aut Superioris licentia in ſcriptis obtenta;* quanquam *Sanch. ſup. nu. 3.* alijque probabiliter putent tali decreto nō compræhendi Reges, Reginas, Imperatores, Imperatrices, & filios, & filias earum, vt videbimus infra *q. 39.*

QVAERES XV. An moniales poſſint admittere intra ſepta monaſterij infantes, non obſtantibus iuribus ſupra allegatis.

104 ℞. Poſſe, ſi ij careant vſu rationis, & ratio eſt, quòd reſpectû horum ceſſat, ſaltem magna ex parte, finis huius prohibitionis, qui eſt vitare perturbationem monaſteriorum ac incitamenta monialium ad peccatum: pręter quam quòd cooperatio monialium ad ingreſſum non eſt per ſe mala, ſed

ſolùm ſuppoſita culpa in ingredientibus: vnde, cùm reſpectu dictorum infantium nulla ſit culpa in ingreſſu, nec vlla aderit culpa ex parte monialiũ admittentium, vt benè aduertit *Suar. tom. 4. de relig. trac. 8. l. 1. c. 10. num. 2.* id inde colligens, quòd prohibitio non admittendi extraneos intra monaſterium afficit moniales ſolùm indirectè, ideoq; cùm ea directè non cadat in infantes, nec indirectè cadere poterit in ipſas. ita *Azorius tom. 1. l. 13. c. 8. q. 5. Henriq. l. 4. de pœnit. c. 5. num. 2. Riccius in prax. deciſ. 648. Mirand. q. 2. de monial. art. 1.* alijq; penes *Tambur. de iure Abbatiſſ. D. 22. q. 4. nu. 1.* qui benè notant, quòd, quando Concilium Trid. excludit omnes cuiuſcunq; ætatis, loquitur de habentibus vſum rationis, & de ijs, qui poſſunt mouere moniales ad peccandum.

105 Diſſentiunt *Comitolus l. 6. reſp. mor. q. 19. num. 6. & Nald. v. clauſura num. 4.* aſſerentes moniales, ſi recipiant infantes vſu rationis carentes intra ſepta monaſterij, incurrere excommunicationem: ſicque à Sacra Congregatione deciſum fuiſſe 12. Febr. 1585. quòd pueri, & puellæ cuiuſuis ætatis non poſſunt admitti intra ſepta monialium; idem ſentit & *Scortia in ſelect. conſtitut. theor. 336.* nixus dicta deciſione Sacræ Congregationis: verùm noſtra ſententia eſt probabilis, & de facto ſuſtinetur à pluribus Doctoribus, qui poſt præfatam deciſionem ſcripſerunt; ſiue quia de ea non conſtat authenticè; ſiue quia non habet vim legis vniuerſalis, vt in ſimili tradunt Hurtadus, Laym. Ochagau. Torreblanca, Merolla, & alij, quos refert, & ſequitur *Diana p. 5. trac. 2. reſol. 96.* Quæ reſponſio videtur procedere etiam in caſu, quo infans excederet ſeptennium duobus menſibus: idq; ob doctrinam, quam tradunt *S. Antoninus, & Henriq.* apud *Dianam p. 3. trac. 6. reſol. 87.* pueros ſcilicèt non obligari pręceptis eccleſiæ ſtatim ac habent vſum rationis; quod eſt concedere hac in re dari aliquam latitudinem; quam tamen negat *Diana ex Sanchez Salus Suarez & Azorio.*

QVAERES XVI. An moniales delinquant contra clauſuram, & incurrant pœnas ſtatutas, ſi intra monaſterium admittant fatuos, & amentes.

106 ℟. Delinquere, & incurrere pœnas, ſi illi ſint ætatis puberis, & poſſint incitare moniales ad peccandũ: idq; ſiue habeant lucida interualla, adeoq; peccare poſſint, ſiue ſint perpetuò amentes, ac proinde ſint incapaces formalis peccati. ita *Sanch. ſup. num. 8.* ex Nau. Rodriq. Zerola, & Llamas, *Suar. ſup. num. 5. Barboſa de offic. Epiſc. alleg. 102. num. 32. Bonac. ſup. p. 1. num. 7.* alijq; & probatur tum quia in talibus amentibus, cuiuſcunq; generis ſint, militat finis prohibitionis, quatenus ij poſſunt incitare ad peccandum, & præbere monialibus occaſionem peccandi, monaſterium perturbant, turpiter iocantur, inhoneſta loquuntur, aliaq; agunt minùs decentia honeſtatem religioſam: vbi autem militat eadem ratio, ſeu finis, militat & eadem iuris diſpoſitio. Nec obſtat, quòd perpetuò amentes, qui nunquam vſi ſunt ratione, ſint incapaces peccati, ſicq; videtur procedere doctrina tradita de infan-

infantibus; illos ſcilicet admitti poſſe à monialibus abſque peccato, cùm ipſi re vera non peccent ingrediendo; ſiquidem hoc eſt diſcrimen inter infantem, & adultum perpetuò ſtolidum, quòd infans per ſe eſt incapax præcepti, ideoque ad illum non dirigitur obligatio legis; adultus verò, per ſe loquendo, eſt capax præcepti, & quòd in ætate per ſe ſufficiente ad vſum rationis habeat eius impedimentum, per accidens eſt: ſicque tale impedimentum excuſat quidem perſonam à tranſgreſſione præcepti, non tamen excludit, quin præceptum cadat in ipſum; vnde, eſtò talis perſona non peccet ingrediendo monaſteria monialium, ſi admittatur, aut introducatur, peccant tamen aliæ: cùm talis ingreſſus ſit contra præceptum clauſuræ, & alioqui ſit liber, non quidem amenti, ſed alijs illum admittentibus, aut introducentibus; qui proinde non excuſantur à peccato, licèt ille excuſetur; vt ſi quis dormiens introducatur in monaſterium monialium, ipſe ſine dubio non peccat, & tamen peccant, qui illum introducunt: quia in illo carentia culpæ eſt ſolùm per excuſationem, & non quia non ſit materia præcepti; quæ tamen excuſatio non habet locum in alijs, vt patet.

QVÆRES XVII. An, & quibus in caſibus monialis legitimè egreſſa è proprio monaſterio admitti poſſit intra alia monaſteria monialium, ſiue ſui, ſiue alterius Ordinis.

107 ℞. Cum diſtinctione; vel iſta monialis petit admitti intra monaſterium eiuſdem Ordinis, & habitus: & ſic excipi poteſt abſq; alia licentia Superioris nõ ſolùm cauſa hoſpitij, ſed etiam in caſu, quo illa degeret in aliqua domo priuata ad recuperandam ſanitatem, & vellet ingredi monaſterium gratia recreationis, v.g. ſic.n. monialis non cenſetur extranea, cùm ſit eiuſdem Ordinis, ac habitus, ideoq; non cadit in illam prohibitio ingrediendi monaſteria monialium, quæ compræhendit ſolùm extraneos. Vel monialis petit excipi in monaſterium diuerſi Ordinis, ac habitus; & ſic, ſi itineretur per loca, vbi non adeſſet monaſterium ſui Ordinis, poſſet recipi intra monaſterium diuerſi Ordinis (de licentia tamen Superioris illius monaſterij, & non aliter) cùm id requirat & religioſa charitas, quæ debet maximè vigere inter perſonas religioſas, ac honeſtas ipſiuſmet ſtatus monialis; ſecùs, ſi ibi ſit ſolùm cauſa recreationis, aut etiam ad inuiſendum monialem Conſanguineam, velitq; ingredi monaſterium diuerſi Ordinis, ac habitus: tunc quippe non poſſet in illud excipi, neq; de licentia Superioris illius, cùm monialis itinerans reſpectu talis monaſterij verè ſit extranea, adeoq; ex hac ſola cauſa non poſſit in illud admitti: ſicut nec poſſet admitti quæcunq; alia perſona extranea. ita *Sanchez ſup. num.* 10. & cum eo *Peyrin. tom.* 2. *priuil. Conſtit.* 6. *Pij V. num.* 28. *& Tambur. ſup. D.* 24. *quæſt.* 15. contra *Caſtrum Palaum tract.* 16. *D.* 4. *p.* 10. §. 1. *num.* 4. *& Llaman in methodo curat. in append.* §. 11.

QVÆRES XVIII. An puellæ poſſint abſque alia licentia admit-

ti intra monaſterium ad ſuſcipiendum habitum Religioſum, & peragendum nouitiatum.

108 ℞. Non poſſe abſque licentia proprij Ordinarij; & ratio eſt, quòd ad licitè ingrediendum non ſufficit iuſta cauſa, ſed requiritur debita Superioris licentia, ſicut benè aduertit *Sanchez num.* 74. addens fœminam in tali caſu ingredientem eo animo, regulariter loquendo, videri poſſe excuſari tum à culpa, tum à pœnis ratione bonæ fidei, & quòd ducta zelo Religionis, ac timens, ne ſibi ingreſſus impediatur à conſanguineis, taliter ingreditur. Non puto tamen ad id deſiderari licentiam Papæ, idque ob dicta *cap.2.ſect.2.quæſt.*17.vbi etiam oſtendimus, an, & quando Nouitia exiens è monaſterio ſine legitima facultate, poſſit abſque alia licentia illud iterum ingredi.

QVAERES XIX. An, & quo modo poſſint moniales admittere intra monaſterium puellas cauſa educationis.

109 ℞. Poſſe eo modo, quo latè dicemus *infra ſect.* 5. interim conſulantur *Sanchez ſup.num.*61.*Bonac.ſup.q.*4.*p.*4.*num.*15. *Lezana tom.*1.*c.*25.*nu.*29. *&* *Tambur.de iure Abbatiſſ.D.*1.*q.*1.2.3.

QVAERES XX. An poſſint admitti de licentia ſolius Ordinarij, aut Superioris regularis intra monaſteria monialium fœminæ coniugatæ à proprijs viris ſibi grauiter timentes ex adulterio commiſſo, aut alia cauſa graui hìc, & nunc emergente.

110 ℞. Videri non poſse, niſi in caſu valdè raro, in quo non eſset commodus recurſus ad Papam, & eſset graue periculum in mora. ita *Rodriq.tom.*1. *quæſt.*46. *art.*10. *Mirand. ſup.art.*7. *Barboſa ſup.num.*66.*Portel.de dub.regul.v. clauſ.mon.in addit.num.*2. *Sanchez num.*64. alijq; communiter, & probatur tum ex praxi, quæ modò viget: tum quia hìc non agitur de communi vtilitate monaſterij, in quo caſu Ordinarius poteſt dare licentiam ingrediendi iuxta alibi dicta; tum quia de hoc extat ſpecialis declaratio Sacræ Congregationis relata à *Zerola par.*1.*praxis v.moniales quæſt.*12. his verbis: *Sacra Congregat. cenſuit mulieres, quæ ſunt in diſcordia cum marito, & eius ſæuitiam timent, ſi extra culpam ſunt, quamdiu iuſtam cauſam timendi habuerint, debere, ſi ſunt in monaſterijs, tolerari: in poſterum verò non debere recipi; ſi verò mulier aliqua venerit in ſuſpectionem marito, quo timet, ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debet permitti, vt poſſit ingredi monaſterium monialium, ſi modò Conſtitutiones monaſterij non repugnent, & accedat conſenſus Superiorum, Abbatiſſæ, & monialium*; quanquam *Azorius ſupra quæſt.*4. dicat eandem Sacram Congregationem declaraſse poſse recipi intra clauſuram monialium viduam bonæ famæ cupientem honeſtatis cauſa degere in monaſterio: immò & fœminam de adulterio ſuſpectam apud virum ſuum, ideoq; ſibi certo timentem de periculo vitæ. quæ declaratio ad minus probat noſtram reſponſionem, quatenus admittit in aliquo caſu valdè raro poſse mulierem coniugatam de licentia ſolius Ordinarij recipi intra

clauſu-

clauſuram; cuiuſmodi caſus vtique procederet tempore belli de quacunque femina ſiue nupta,ſiue innupta ad conſulendum earum pudicitiæ aliàs periclitanti.

QVÆRES XXI. An,& quando Epiſcopi,& alij Superiores monialium poſſint ingredi monaſteria ſibi reſpectiuè ſubdita.

111 ℞. Non poſſe, niſi in caſibus neceſſarijs, &, ſi aliter ingrediantur, incurrere pœnas relatas *q.3.*patet ex Conſtit.Gregor. XIII.die 23.Decemb. 1581. edita, quæ ſic habet: *Harum tenore auctoritate Apoſtolica declaramus Prælatos omnes tam ſæculares,quàm regulares, quibus cura, & regimen monaſteriorum monialium quouis modo incumbit facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta,ita demum vti poſſe,ſi id faciant in caſibus neceſſarijs,& à paucis,iiſque ſænioribus religioſis perſonis comitati.* Vbi notat *Suarez ſupra num.23.* hinc ſatis apertè declarari præfatos Epiſcopos, & Prælatos compræhendi generali prohibitione Concilij Trident. vt non poſſint ingredi monaſteria monialium ſubditarum,niſi in caſibus neceſſarijs,ac proinde illos caſu, quo ingrediantur, cenſeri dare ſibi ipſis licentiam, ac veluti ſe ipſos diſpenſare in lege generali, ſicque eandem, ſeu proportionatam cauſam ad id requiri; quod certè ſatis clarè explicuit ipſum Concilium,dum *ſeſſ.25.de regul.cap.7.* præcipit, vt is, qui electioni Abbatiſſæ præeſt Epiſcopus, ſeu Superior, clauſura monaſterij non ingrediatur, ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat,vel accipiat: ſi quis enim ingreſſus videri poterat habere rationem aliquam, maximè is talis videtur, & tamen, quia non habet neceſſitatem, deciditur in eo non licere ingreſſum.

112 Quòd autem ſpectat ad pœnas,quas incurrunt Epiſcopi,& Prælati Regulares ingrediendo in caſu non neceſſario, rectè notat *Bonac.ſup.p.5.num.12.*eos non affici excommunicatione, ſi ingredientes in caſu neceſſario intrent ſoli,aut ſecum ducendo perſonas non religioſas(.i.minùs pias,& chriſtianis moribus imbutas, vt explicat *Tambur.ſup.D.24.q.10.nu.4.* ex Victorello)nec ſenes;& ratio eſt,quòd dicta excõmunicatio ſtatuitur ſolùm contra ingredientes in caſibus non neceſſarijs,non autem contra ingredientes abſq; debito comitatu,vt conſtat ex tenore textus.quod etiam prius notauerat *Sanchez nu.100.*addens *num.98.*prçfatam excommunicationem non eſſe reſeruatam;cùm in citata Conſtit. Gregorij XIII. nulla mentio fiat reſeruationis,& aliàs reſeruatio induci non debeat ſine ratione.

113 Addit *Sanch.num.99.*quod,cum Gregorius in relata Conſtitut.ſtatuens pœnas contra Prælatos ſæculares ingredientes in caſu non neceſſario, ſolùm meminerit Prælatorum dignitatem pontificalem habentium, & quorumcunque Prælatorum regularium (cùm alioqui omnibus Prælatis interdicat talem ingreſſum:) Vicarij Epiſcoporum, & Prælati ſæculares habentes iuriſdictionem quaſi epiſcopalem ingredientes monaſteria monialium ſibi ſubdita præter caſus neceſſitatis, nullis pœnis ſubduntur: quippe quæ

non debent ampliari vltra caſus in iure expreſſos iuxta regulam *Odia reſtringi oportet.*

Dubiũ paulò grauius eſt, an Pręlati Regulares ingrediendo cęnobia monialium ſubditarum citra caſus neceſſarios, incurrant pœnas ſtatutas non ſolùm tertia vice (vti ſolùm incurrunt Epiſcopi) an etiam prima, ac ſecunda vice; & ratio dubitandi eſt, quòd Conſtitutio Gregorij XIII. loquens de Prælatis pontificali dignitate inſignitis ſtatuit pro prima, & ſecunda vice diuerſas pœnas, & pro vlterioribus etiam excommunicationem: ſtatimq; ſubiungit pœnas pro Prælatis regularibus; vnde Llamas relatus à *Sanch. nu.* 102. ex adiunctis putat dictas pœnas intelligi pro præfatis Prælatis, quando tertiò, & vlterius ingrediuntur citra caſus neceſſarios.

114 ℞. Sanch. loco citato Prælatos regulares dictas pœnas incurrere quacunq; vice modo dicto ingrediuntur: probatque quia Papa non meminit primi, ac ſecundi ingreſſus Prælatorum regularium, ſicut fecit loquens de Epiſcopis; ſed abſolutè imponit pœnam excommunicationis, ac priuationis officij, & miniſterij contra Prælatos regulares in caſu non neceſſario ingredientes monaſteria monialium: quod eſt ſignum ipſius intentionem eſſe, quòd ij dictas pœnas omnes incurrant toties, quoties indebitè ingrediuntur. Diſſentit *Bonac. ſup.* & cum eo *Tamb. ſup. q.* 11. aſſerentes ex Llamas, & nõ improbabiliter, Prælatos regulares ſubijci dictis pœnis ſolùm pro tertia vice, ac ſequentibus, ſicque probabiliter ſuſtineri poſſe illos prima vice, qua ingrediuntur, eſſe interdictos ab ingreſſu Eccleſiæ, pro ſecunda ſuſpenſos à diuinis, & pro tertia, ac deinceps affici excommunicatione. ducuntur, quòd in pœnis mitior pars eligi debet, ſicque ſeruatur proportio inter pœnas in dictas Epiſcopis, ac Prælatis regularibus.

Addo Pręlatum monialium ſiue ſæcularem, ſiue regularem ex iuſta cauſa ingredientem monaſterium monialium ſubditarum, expedito negotio, ad quod ingreditur, non poſſe liberè vagari, ſed teneri egredi, æque ac teneretur quilibet alius de eius licentia ingrediens. Ducor, quod lex clauſuræ afficit etiam Pręlatos monialium, ideòque ſicut, ceſſante cauſa, ceſſat licentia data alijs ad ingrediendum; ſic & ceſſat reſpectu Prælati facultas manendi intrà clauſuram; cùm par ratio militet in vtriſque. ita *Pollacchus, Bordonus, Baldell. Steph. à S. Gregorio,* alijque *docti viri à me conſulti:* inter quos *P. Baldellus* mihi teſtatus eſt extare in confirmationem huius reſponſionis quandam Sacræ Congregat. declarationem.

115 *Confeſſarij monialium ingrediuntur in varijs caſibus, immò & quicunque alius Sacerdos in caſu neceſſitatis inopinato.*

116 *Medicus licitè intrat in caſibus neceſſarijs; item obſtetrix.*

117 *Item Pharmacopola, vt doceat moniales componere medicinam.*

118 *Item barbitonſor in caſu neceſſario.*

119 *Medicus non ingreditur, ſolùm vt cognoſcat, quæ moniales debeant diſpenſari*

ſuper

ſuper quadrageſimali obſeruantia:extraordinarius non vocatur liberè.

120 *Oeconomi,Syndici,& Factores ingrediuntur ſolùm vrgente neceſſitate.*

121 *Ingreditur Notarius ad excipiendum teſtamentum nouitiæ ægrotantis.*

122 *Ingrediuntur operarij in caſibus neceſſarijs,cum debita tamen licentia.*

123 *Item baiuli ad deferendas res extraneorum,ſed non ſemper.*

124 *Deficiente deputato ad ferenda onera non liberè ſufficitur alius.*

125 *Ruſtici ſi plures aſſocient currus tritico onuſtos,omnes ingrediuntur ad deferendum triticum.*

126 *Non delinquit deputatus ad ferenda onera intra clauſuram, ſi ſingulis vicibus minora onera ferat,vt ſic pluries ingrediatur.*

127 *Pictor licentiatur ad ingreſſum, vt pingat ſcenam iam factam intra clauſuram.*

128 *Licentiatur mulier laica in ſeruitium tum Conuentus, tum monialis ſingularis: & ex cauſa mutatur vi prioris licentiæ.*

129 *Recipiuntur admittendæ inter Conuerſas etiam ad aliquot menſes, prius quàm admittantur ad habitum.*

130 *Fœmina laica ingreſſa modo dicto in ſeruitium liberè recedit.*

131 *Famuli ingrediuntur ad ſeruitia,quæ æque benè fieri nequeunt à monialibus.*

132 *Moniales nequeunt recipere reum ad ſecuritatem, etſi ipſe aliàs poſſit ingredi.*

133 *Reus ipſe ingreſſus inde poteſt expelli.*

134 *Debet tamen poni in loco tuto.*

135 *Fœminæ de licentia Papæ ingrediuntur ad prandendum,& conuerſandum.*

136 *Sed aſſociatæ à fœminis 3. grauibus,ac nobilibus,& non aliter.*

137 *Quæ ſemel electæ variari nequeunt:quod alij limitant.*

138 *Hæ ſemper aſſociant fœminam priuilegiatam vſque ad egreſſum.*

139 *Explicantur verba indulti Papalis (tribus vicibus in totum, non autem eorum ſingula quolibet anno)idque ſiue in Breui nominentur 4.monaſteria(quod fit interdum)ſiue nominentur duo ſolùm.*

140 *Ad talem ingreſſum petitur conſenſus capitularis monialium, & licentia Prælati.*

141 *Licentiata ad ingreſſum modo dicto non viſitat cellas monialium.*

142 *Poteſt eligere ad ingreſſum diem,qua in Conuentu fiat comœdia.*

143 *Conſenſus capitularis monialium debet eſſe maioris partis illarum ſemel dandus,ac ſimul quò ad fœminam priuilegiatam,& 3. matronas.*

144 *Licentiata non ingreditur iterum,ſi ingreſſa ex accidenti fruſtretur ex parte ſuo fine:ſecùs,ſi ſtatim cogatur exire.*

QVÆRES XXII. An, & quibus in caſibus poſſint Confeſſarij monialium ingredi monaſteria monialium ſibi commiſſa.

115 ℞. Poſſe ingredi in ijs caſibus,quos referemus infra *cap.*10.*ſect.*3.*ſubſ.*1.& 2. vbi hac de re latè diſſeremus ex propoſito. Solùm hìc moneo ex

Mancino pract.4.p.1.d.8. pro ſe citante Rodriq.& Sorbum, quòd, ſi contingat ſimplicem Sacerdotem non deputatum ad monialium confeſſiones ſecùs aliquod monaſterium tranſeuntem vocari ad audiendam confeſſionem alicuius monialis ex caſu inopinato exiſtentis in periculo mortis, poteſt, & tenetur ingredi monaſterium, etiam ſine licentia Superioris. ſiquidem cenſeretur id facere de licentia interpratatiua, non ſolùm Ordinarij, ac Superioris, ſed etiam ipſius Papæ, qui non præſumuntur extendere obligationem clauſuræ ad talem caſum : ſicut nec præſumitur extendi ad caſum incendij, ruinæ monaſterij, violentiæ illatæ, & ſimilium, in quibus conſtat licitum eſſe ingredi monaſteria monialium abſque vlla licentia ; quæ omnia concedit etiam *Sanch. ſup. num.*34. ex Nau. & Graffio dicens non deſiderari licentiam, neque in ſcriptis, neque oretenus; quandocunque ea expectata, graue periculum adeſt in mora : quamuis alioqui dicat *num.*37. in ſimilibus caſibus exigi licentiam Abbatiſſæ, quæ poterit eam concedere ex præſuppoſita voluntate Prælati; ſed de hoc infra.

QVÆRES XXIII. An, & quando Medici, Chirurgi, Barbitonſores, & ſimiles ingredi poſſint monaſteria monialium ad effectum medendi ipſis monialibus, prout hìc, & nunc exigit ratio morbi occurentis.

116 ℞. Poſſe in caſibus neceſſarijs, cum debita tamen licentia, vt inferiùs dicemus, & ſeruatis aliàs ſeruandis. eſt communis DD. apud *Sanch. nu.*43. inter quos *Bonac. ſup. p.4. num.*5. notat probabiliter dici poſſe medicum poſſe accerſiri ad lectum monialis dubitantis de ſua valetudine, ad ictum pulſus explorandum, eſtò ipſa poſſet ſine magno ſalutis damno accedere ad ianuam : idque licèt id faciat ex ſola erubeſcentia. Quod admittit etiam *Tambur. D.24. q.6. num.*2. addens *num.*3. ex Sorbo non poſſe medicum habere ſocium, aut alios medicos, niſi morbus monialis ſit valdè grauis. idem aduertit *Barboſa de offic. Ep. alleg.*102. *num.*52. monens medicum debere aſſociari à duabus, vel tribus monialibus antiquioribus; addenſque *num.*53. ex Miranda, ad hoc vt medicus ingredi poſſit, non requiri neceſſariò, vt ſit Doctor, aut graduatus: cùm medicus dicatur à medendo, & non à dignitate, vt tradit *Bartol. in l. ſciendum ff. de delict.*

Moneo hìc obiter, quòd, ſi fœmina prægnans de licentia Superioris ingrediatur clauſuram : tempore partus ingredi poterit obſtetrix ad illam iuuandam in partu. ita in terminis *Port. de dub. regul. v. clauſ. mon. num.*18. ex Collectore & cum his *Monacus inſtr. monial. p.*5. patetque ex eo quòd in tali caſu neceſſarius eſt ingreſſus obſtetricis, vt facilè conſtabit conſideranti : ad talem tamen ingreſſum requiretur licentia Prælati ; quod dicendum eſt ſupponi à citatis Doctoribus licèt expreſsè id non aſſerant: cùm Portello ſentit *Tamburinus vbi ſupra q.1. num.*5.

117 ℞. De Pharmacopola notant Sanchez Bonac. & Tambur. locis citatis, eum quidē poſſe ingredi monaſteria monialiū, vt ipſas inſtruat ad componenda pharmaca, cùm in hoc adſit iuſta cauſa neceſſitatis ; non item ad

præbendam medicinam moniali infirmæ,cùm hoc a monialibus æque benè præſtari poſſit,ideoque quoad hoc non ſit neceſſarius eius ingreſſus.

118 Addit *Barboſa num.*54. ex Sorbo quòd,ſicut Barbitonſor ingreſſurus ad minuendum ſanguinem moniali ęgrotanti,debet ingredi aſſociatus eo modo,quo diximus de Medico,& ſolùm poſtquam Medicus iudicauit minuendum eſſe ſanguinem;ſic,ſi quæ monialis conſueuit ſe aliquoties minuere ad præcauendum morbum,tunc debet interuenire conſenſus,& conſilium tam Præfectæ,quàm Diſcretarum monaſterij.

Quòd ſi obiter quæras,an Medicus ſub initium Quadrageſimæ poſſit ingredi ad cognoſcendum, quæ moniales poſſint, & debeant diſpenſari ſuper ieiunio,& eſu ciborum quadrageſimalium.

119 ℞. Quòd, cùm talis cognitio haberi poſſit à Medico exiſtente extra clauſuram, non videtur poſſe ingredi præcisè ad talem effectum: cùm ſic ceſſet ratio ingrediendi, quæ eſt neceſſitas vrgens, rationabilis, & manifeſta,vt inferiùs dicemus agentes de licentia ad ingrediendum.

Addo ego, quòd ſi moniales habeãt Medicum Ordinarium,& alium extraordinarium; loco Ordinarij non poſſunt pro arbitrio vocare extraordinarium: cùm is concedatur ſolùm in defectum Medici ordinarij, aut in caſu,quo,morbo monialis ingraueſcente habendum ſit collegium, & vtriuſq; Medici neceſſaria ſit viſitatio:aliàs Medicus extraordinarius idem eſſet,ac ordinarius;& cùm licentia ingrediendi data extraordinario ſit limitata, non poteſt is vi illius ingredi illimitate,& in quocunque caſu,vt notat *Barchus in ſpeculo monial.c.*8.

QVAERES XXIV. An Oeconomi, Syndici, aut Factores monialium ingredi poſſint monaſterium,& in quibus caſibus.

120 ℞. Poſſe ingredi,quotieſcunque occurrit caſus vrgentis neceſſitatis,cui aliter æque benè non poteſt conſuli: vt ſi in archiuio quærenda ſint aliqua inſtrumenta monaſterij,aut conſtruendum ſit notabile aliquod ædificium, aut fabricæ conſtructæ timeatur imminere magna aliqua ruina,cui iudicio peritorum occurrendum ſit ad illam euitandam, aut eueniat ſimilis alius caſus magnæ neceſſitatis. colligitur ex *Sanchez ſup.num.*55.*& Tambur.ſup. q.6.num.*4. pro ſe citante Llamam, patetque tum quia alioqui minùs ſufficienter eſſet conſultum bono monialium; quod non debet præſumi de pia matre Eccleſia: tum quia neceſſitas vrgens monaſterij eſt ratio ſufficiens diſpenſandi in lege clauſuræ,vt iam diximus.

QVÆRES XXV. An Notarius poſſit ingredi clauſuram monialium, ſi contingat Nouitiam, aut puellam ibi commorantem cauſa educationis grauiter infirmari, velleque diſponere de ſuis bonis per modum teſtamenti.

121 ℞. Poſſe, & quidem cùm neceſſarijs teſtibus, dummodò id faciant debita cum licentia. ita in terminis *Nald.v. monialis num.*14. & probatur tum ex dictis *q. præced.* tum quia ſic expreſsè declarauit Sacra Congregatio

anno

anno 1585. vt teſtatur idem Nald. & cum eo *Gauant. in enchirid.v. monialium educatio num.14.& Monacus in inſtruct.monial.p.5.*

QVAERES XXVI. An,& quando Operarij,ſeu artifices poſſint ingredi monaſteria monialium ad exercenda opera ſuæ artis.

122 ℞. Poſſe de legitimi Superioris licentia, & quidem ad exercenda omnia illa opera,quæ extra monaſterium nequeunt commodè fieri; idque ob rationes adductas *q.24. & alibi.* Sic poſſunt ingredi fabricatores, hortulani,fabri lignarij,putearij,putatores,molitores,& ſimiles artifices:ſic poſſunt ingredi baiuli ad ferenda onera, quæ à monialibus non poſſunt commodè geſtari (quanquam ſine ſpeciali licentia iuxta Tamburinum ſupra Barchium,& Pollacum ab eo relatos non poſſet ad talem effectum ingredi aliquis alius loco baiuli: quod tamen non videtur ita certum, admiſſa doctrina tradenda hic *ſect.5. num.* 207. & caſu,quo in tenore licentiæ non exprimatur hic,aut ille baiulus:) ſic ingredi poſſunt ruſtici ad deferenda ea, quæ ferri nequeunt à monialibus, ſi aliàs ad id habeant debitam licentiam. E contra non poſſunt ingredi Sutores; cùm poſſint de calceorum menſura certiores fieri, ſiue oſtenſo eis calceo, ſiue declaratis punctis, quibus conſtat: immò nec Sartores iuxta communiorem DD. ſententiam,quam ſuſtinent *Miranda ſup.ar.4.Bonac.num.11.Tambur.num.9.* & alij ea ducti ratione, quòd Sartor menſuram veſtium capere poſſit vel ex alijs veſtibus eiuſdem monialis, vel ex eadem moniali exiſtente prope ianuam monaſterij apertam: in quo diſſentiunt *Nau. comm.4. de Regul. num.59. & Sanch. ſup. num.43.* putantes Sartorem habere iuſtam cauſam ingrediendi ad veſtes monialium corpori dimetiendas, & panno forcipibus aptando; eò quòd iſta non poſſint fieri æque benè extra clauſuram: quæ opinio non videtur improbabilis,ſi talis ſit vſus,ſciente,& conſentiente Superiore.

Notat autem *Bonac.num.8.* quòd,cùm baiulis non permittatur ingreſſus in monaſterium,niſi ob vtilitatem,ſeu neceſſitatem monaſterij(modò aliud non ſuadeat ius naturale,aut diuinum;)hinc ij non poſſunt ingredi,vt pecuniam alicuius in arca reconditam, aut alias res magni ponderis in monaſterio deponant:niſi fortè id cederet in bonum monaſterij,aut res illę eſſent benefactoris alicuius inſignis monialium, cui ſine graui diſpendio monaſterij, dictarum rerum cuſtodia non poſſet negari, aut charitas oppoſitum ſuadeat: vnde in hoc ſtandum eſt prudenti iudicio Superioris. quod etiam aduertit *Tambur. num.8.* addens *num.9.* habentem licentiam ingrediendi pro vno ſeruitio non poſſe ingredi ad præſtandum aliud ſeruitium, cùm ad talem caſum non extendatur licentia,vt ſuppono.

Sic *Barcus in ſpeculo c.8.* putat, & benè, quòd ſi moniales prohibeantur recipere in cuſtodiam pecuniam,aut alia bona externorum;& eæ nihilominus faciant i[illegible] deferri intra clauſuram per baiulos aliàs generaliter licentiatos ad ferendas res conuentus intra ipſum:peccabunt contra clauſuram & moniales baiulos admittentes; & ipſi baiuli prædicta introducentes; immò &

mò & incurrent pænas latas contra violantes clauſuram tam baiuli, quàm ipſæ moniales (intellige, ſi concurrant ea, quæ diximus ſupra *q.*3. & maximè *num.*86. ratio eſt, quòd licentia illa generalis ingrediendi conceſſa baiulis non extenditur ad præſentem caſum: vt hinc patet, quòd Superior prohibens monialibus, ne res externorum recipiant in cuſtodiam, conſequenter prohibet baiulis, ne dictas res deferant intra clauſuram: conſtat autem, quòd, ſi ille ipſis id expreſsè prohibuiſſet, tunc non poſsent eas introducere; ergò nec poterunt in præſenti caſu; cùm taciti, ac expreſſi eadem ſit virtus. quæ ratio probat non licere præfatis baiulis deferre intra clauſuram res externorum à monialibus cuſtodiendas, etiam ſecluſa prohibitione, de qua hìc. quanquam fortè non ita facilè conuinci poſſet falſitatis, qui mallet ſuſtinere licentiam generalem deferendi intra clauſuram res monialium extendi ad res modo dicto ipſis committendas in cuſtodiam: quatenus eæ ſub hac ratione formali dici poſsunt res monialium, & verſamur in materia fauorabili, quæ debet ampliari. quo modo plures DD. apud *Bonacinam D.*3*. de contr. q.*9*. p. vn. num.*23. putant furari res laicorum traditas Eccleſiæ in cuſtodiam eſse ſacrilegium, eò quòd tales res cenſeantur res Eccleſiæ: quod maximè admittendum eſset, ſi talis cuſtodia cederet in bonum etiam ipſarum monialium; ſicut cederet, ſi res illæ eſsent benefactorum Conuentus, &c.

Difficultas maior eſt, an caſu, quo Prælatus generaliter indulgeat monialibus, vt onera vſibus monaſterij neceſsaria faciant deferri per baiulos intra clauſuram; vi talis licentiæ generalis eæ ad effectum intentum poſſint ſemper vti opera eiuſdem baiuli, vel certè debeant variare.

123 ℞. *Barchus ſup.* & cum eo *Monacus p.*5*. inſtruct. monial.* debere variare, vtendo opera modò vnius, modò alterius baiuli; ſed re vera intentum minùs efficaciter probat: quare oppoſitum mihi probatur, & inde ſuadetur, quòd beneficium Principis latè interpretandum eſt; & vbi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus: cùm ergò licentia generalis, de qua hìc, ſit gratia principis: & in eius conceſsione non diſtinguatur, num moniales debeant ſemper vti opera eiuſdem baiuli, vel non; neque nos diſtinguere debemus, licentiam arctando eo modo, quo illam arctat Barcus. nec obſtat, quod in tenore licentiæ dicitur in numero plurali *per baiulos*: ſiquidem non eſt nouum vſurpari numerum pluralem pro ſingulari: vt Iacobi 5. *Infirmatur quis ex vobis, inducat presbyteros*; cum tamen ad miniſtrandam extremam vnctionem inducatur vnus tantùm Sacerdos.

Dubitari hìc poſſet, an caſu, quo alicui artifici detur licentia ingrediendi cum ſuo famulo, is etiam ſine Artifice ingredi poſſit ad exercendam ſuam artem, ibiq; ſolus commorari.

124 ℞. *Barcus ſup.* non poſſe, niſi in euentu, quo artifex ex impedimento occurrente non poſſet ingredi, aut ingreſſus cogeretur exire; dummodò tamen non omninò deſerat opus aſſumptum, aut non ſit abfuturus pro maiori par-

ri parte diei. hęc Barchus; ſed mihi non placent: puto. n. oppoſitum eſſe probabile, ſi aliter non conſtet de mente concedentis, aut aliud non ſuadeant occurrentes circunſtantię, moueor, quòd tenor licentię in præſenti caſu datę non facit hunc ſenſum, quòd artifex, & famulus debeant ſimul ingredi, & ſimul commorari (quo pacto infra *q.*30. dicemus fæminam nobilem licentiari ad ingreſſum clauſuræ cum comitatu aliquot matronarum; vnde & Barchus concedit in caſu propoſito famulum poſſe in aliquo euentu ingredi, & commorari intra clauſuram etiam ſine artifice; quod certè non poteſt concedi de fæmina nobili modo dicto licentiata ad ingreſſum, vt q. citata dicemus:) ſed facit hunc ſenſum, quòd artifex ille, & eius famulus ingredi poſſunt ad exercendam ſuam artem: non ſecùs ac dicens Petrum cum Paulo eſſe domi, indicat & Petrum, & Paulum eſſe domi; cùm ergò tenor conceſſionis poſſit facere hunc poſteriorem ſenſum, cur eam reſtringit Barcus ad priorem ſenſum adeò rigidum contra regulam iuris, quod gratia Principis latè debet interpretari?

Dices, quid ſi licentiatus ad ferenda onera intra clauſuram abſit, aut ægrotet; nec poſſit æque benè differri geſtatio dictorum onerum, eò quòd v.g. coloni, qui curru ea detulerunt, volunt, & debent recedere; poteſt ne in tali caſu abſq; ſpeciali licentia Superioris ſubſtitui alius, qui tunc ſuppetias ferat geſtando illa onera?

125 ℞. Videri non poſſe: cùm ex vna parte ſimus in materia valdè zeloſa, delicata, ac periculoſa: & ex alia non videatur in propoſito caſu ſubeſse iuſta cauſa vtendi epicheia; maximè in re, ad quam iura requirunt licentiam ſpecialem, & in ſcriptis. ita docti viri conſulti, ſicque reſpondi in facti contingentia.

Dubitari hìc etiam poſset in caſu, quo coloni ſuis curribus frumentum, aut aliud ſimile onus deferant, poſſint ſinguli eorum ingredi ad geſtanda dicta onera intra monaſterium; ſi duo v.g. poſſint ſufficere ad præſtandum tale ſeruitium, pluries ingrediendo.

126 ℞. Simpliciter loquendo, non videri id neceſsarium, niſi ſortè aliud ferat conſuetudo, cui tanquam optimo legis interpreti omninò ſtandum eſt; ideoque poſse omnes colonos ingredi ſuis vicibus; vt ſic tantò citius ſe expedire poſſint, & minor ſingulis imponatur labor, iuſtitia diſtributiua id exigente. ita magiſtri admodum docti à me conſulti, & ſuffragatur praxis multorum locorum, Prælatis ſcientibus, & conſentientibus.

An autem cenſeri debeat delinquere contra clauſuram is qui, cùm ſit deputatus ad ferenda aliqua onera intra monaſterium, ſingulis vicibus minora onera ſibi imponit, vt ſic habeat occaſionem pluries ingrediendi, cùm aliàs poſset ſine ſuo graui diſpendio maiora onera ferre.

127 ℞. Non videri delinquere; & ratio eſt, quòd is verè ingreditur cum debita licentia, & aliàs ex vi legis clauſuræ de rigore iuris non tenetur ſibi imponere onera tanti ponderis, quanti ſimpliciter poſset ferre, vt ſic tanto ci-

tiùs

tiùs ſe expediat; in quo ergo cenſendus eſt iſte delinquere contra clauſuram? ſic ego ſentio,& vt puto,ſatis probabiliter.

Proponam modò caſum, de quo olim in contingentia facti fui interrogatus. quædam moniales piam repræſentationem ſcenicam facturæ petierunt ab Ordinario licentiam admittendi intra monaſterium Pictorem, qui ſibi ſcenam depingeret iam conſtructam:dubitatum eſt, an hæc eſſet iuſta cauſa concedendi ingreſſum dicto Pictori.

℞. Quòd, cùm iuſta cauſa concedendi ingreſſum intra clauſuram monialium ſit vrgens neceſſitas; & hæc non debeat eſſe talis ſimpliciter, & abſolutè, ſed moraliter iudicio boni,ac prudentis viri, vt inter alios aduertit *Miranda q.2. de monial. art.4.* in caſu propoſito videtur adeſſe iuſta cauſa concedendi ingreſsum, dato quòd rationabiliter ſoleat concedi monialibus,vt ſimiles exhibeant repræſentationes, ſicut de facto communiter conceditur. Ducor,quòd,quamuis bono monialium non ſit ſimpliciter neceſſaria exhibitio talium repræſentationum; poſita tamen conſuetudine eas permittente, neceſsarium eſt, vt eis concedantur illa omnia, quæ ad talem effectum ſunt neceſsaria iuxta illud:*Qui vult finem debet velle & media ad finem,ſinè quibus is obtineri nequit*;at dato quòd ſcena intra monaſterium iam ſit conſtructa (vt ſupponit caſus) neceſsarius eſt Pictoris ingreſsus, vt eam ibi pingat: ergò adeſt iuſta cauſa concedendi ingreſsum, iuſta, inquam, ex hypotheſi facta: dico ex hypotheſi, quia regulariter huiuſmodi ſcenæ poſſunt per partes pingi extra clauſuram; antequam ſimul componantur: quòd vtique fieri poteſt æque benè extra monaſterium, & debet communiter ſic obſeruari. ita tunc reſpondi,& reſponſionem approbarunt viri ſatis docti poſtea à me conſulti.

QVÆRES XXVII. An, & quo modo Prælati monialium poſſin ipſis concedere, vt intra clauſuram admittant fœminas ſæculares in obſequium,& famulatum proprij monaſterij.

128 ℞. Poſse, dummodò tales fœminæ ſint timoratæ conſcientiæ, & ſeruent clauſuram; & quidem non ſolùm in obſequium commune totius monaſterij,ſed etiam alicuius particularis monialis,ſiue graui ſenectute laborantis, ſiue affectæ praua valetudine, ſiue iuxta ſui ſtatus exigentiam famulæ alicuius opera indigentis, cui commodè inſeruiri nequeat per aliquam ex monialibus conuerſis. ita *Sanchez ſup. num.66. Rodriq. to.1. qu.46. ar.7. Bonacina num.*10. *Tambur. ſup. q.*16. *num.*1. alijque apud ipſos; inter quos ait *Lezana num.*32. quòd, cùm oppoſitum ſuſtineat *Miranda ſup. ar.9.* quoad moniales particulares, cautè in hoc procedi debet: præſertim attenta declaratione Sacræ Congregationis, quæ teſte *Gauanto ſup. v. monial. receptio num.*14. ſtatuit huiuſmodi famulas ſæculares non debere introduci in ſeruitium infirmarum, ſeu decrepitarum ſine licentia Sedis Apoſtolicæ. probatur autem reſponſio tum quia dato quòd moniales conuerſæ, quę exiſtunt in monaſterio, minùs ſufficiant ad neceſſaria obſequia monia-

lium

lium, adeſt iuſta cauſa concedendi ingreſſum: ne aliàs moniales deputatæ ad chorum cogantur deſerere chorum, ad vacandum vilioribus obſequijs monaſterij, quod ipſis eſset nimis durum: tum quia id expreſsè conceſſit Greg. XIII. per motum proprium, quem refert *Tambur. ſup. D.24.q.16. num.4.* & citat etiam Lezana vbi ſupra: cùm hoc idem prius conceſſiſsent etiam alij Pontifices, teſte *Miranda ſup. ar.5.*

Addo quòd, ſi Sacra Congregatio concedat nobili fœminæ ingreſsum in monaſterium aliquod monialium, vt ibi degat cum vna famula, quæ ſit virgo, ac ætate grauior: ſi primò electa ad talem effectum, ac ingreſsa monaſterium velit recedere; vi prioris licentiæ poterit ei ſubſtitui alia fœmina, quæ habeat eaſdem conditiones: modò licentia non fuerit limitata ad certam numero perſonam, ſed data ſit indeterminatè. idque puto procedere, etſi mulier electa in famulam a fœmina nobili dimittatur inuita, eò quod minùs benè impleat ſuum famulatum: & hoc toties, quoties fœmina nobilis iuſtam habebit cauſam faciendi dictam mutationem, ſecluſo dolo quocunq; Ducor, quod talis præſumi poteſt eſse mens Sacræ Cõgregationis, ſicque exigit æquitas; cùm famulæ iſtæ mercenariæ non raro mutata voluntate reſilire ſoleant à priori famulatu; & id cenſeri poſſit aduertiſse Sacra Congregatio. Nec obſtat, quod ſermo ſimpliciter prolatus intelligitur de prima vice *l. boues §. hoc ſermone ff. de verb. ſignificat.* nam regula hæc fallit. 1. in diſpoſitione, cuius cauſa non reſtringitur ad primum actum: 2. ex veri ſimili mente diſponentis: 3. quando ex primo actu non eſt ſatisfactum menti diſponentis; vt notat *Tuſchus concl.499. lit.D. n.39.45.46.* quæ omnes limitationes videntur in præſenti caſu militare.

129 De monialibus certè conuerſis iam admiſſis ait *Nald. v. monialis num.14.* eas poſse recipi intra clauſuram ad inſeruiendum monialibus pro maiori earum probatione, & quidem ad 2. aut 3. menſes, antequam recipiantur ad habitum regularem, ſicque deciſum fuiſse à Sacra Congregat.

130 Quod autem dixi ſub initium reſponſionis, *dummodo ſint conſcientiæ timoratæ, & ſeruent clauſuram,* non ita debet intelligi, vt, ceſſante neceſſitate famulatus ipſarum, eæ non poſſint recedere (ſine dubio enim poſsunt, ſicut poſsunt & Nouitiæ, & puellæ, quæ educantur in monaſterio) ſed ſenſus eſt, quod quãdiu volunt vacare obſequio monialium, non poſsunt libere ingredi, & egredi, ſed debent manere ſub clauſura: &, ſi exeant, abſque noua licentia Superioris non poſsunt iterum introduci.

QVAERES XXVIII. An, & quando famulus ordinarius monaſterij poſſit ingredi ad inſeruiendum monialibus.

131 ℞. Non poſse, nec debere ingredi, niſi in ijs caſibus, in quibus moniales ſe ipſis non poſsunt commodè præſtare illud ſeruitium (quod eſt dicere in caſibus neceſſitatis moraliter vrgentis,) &, ſi citra tales caſus ingrediatur, delinquit contra clauſuram, & incurrit excommunicationem. quod benè debent aduertere etiam moniales; quæ interdum ſunt nimis faciles in admittendis

mittendis proprijs famulis, etiam ad ea obſequia, quæ iudicio prudentis poſſunt commodè præſtari à monialibus conuerſis; cùm tamen etiam ipſæ in hoc peccent, & ſubijciantur pœnis ſuperius explicatis, ſi non excuſentur ratione inaduertentiæ, aut bonæ fidei, & aliàs concurrant quæ diximus hìc *num.* 86.

QVÆRES XXIX. An moniales abſque violatione clauſuræ poſſint admittere intra monaſterium malefactorem petentem ingredi ad euadendum periculum Iudicis inſequentis.

132 ℞. Non poſſe, quamuis alioqui malefactor in tali diſcrimine poſitus non peccaret ingrediendo, ſi oſtium inueniret apertum: quippe cui præſens periculum aufert anſam maturioris deliberationis, & ius tuendi vitam, aut vitandi graue corporis damnum, cenſetur reddere licitum talem ingreſſum. ita in terminis *Sanch. num.* 59. *Bonac. num.* 14. *Tambur. ſup. q.* 7. alijq; & patet, quia ſtatum monialium dedecet tueri malefactorem intra clauſuram proprij monaſterij.

An verò in caſu propoſito adſit iuſta cauſa concedendi Iudicibus, & alijs viris licentiam ingrediendi ad expellendum malefactorem nolentem exire è monaſterio.

133 ℞. Adeſſe, cùm non deceat virum commorari inter moniales, & ex alia parte ipſis monialibus non ſuppetant vires ad illum vi expellendum. ita Sanch. Tambur. & Bonac. locis ſup. citatis; cùm quibus ſentit etiam *Rodriq. to.* 1. *q.* 47. *ar.* 4. addens in tali euentu non eſſe opus recurrere ad Superiores longè abſentes, cùm ſit periculum in mora: ſed ſufficere cõſenſum Abbatiſſæ, ac Diſcretarum. Immò notat *Io. de la Cruz l.* 1. *de ſtatu relig. c.* 5. *d.* 2. Prælatos regulares poſſe per ſe, & per alios capere dictum malefactorem, illum incarcerare, & ex ſuo arbitrio iuxta delicti quantitatem ipſum punire, idq; ex conceſſione Bonifacij IX. facta Prædicatorum Ordini, vt habetur *in eorum conſtitutionibus diſt.* 2. *c.* 2. *in gloſſa*: quæ tamen non videtur eſſe in vſu.

134 Aduertit tamen Tambur. & benè, quòd ſi malefactor in caſu propoſito verè gaudeat immunitate Eccleſię, non poteſt ſubijci examini, neque detrudi in carcerem, cùm remoueatur à loco ſacro, ac immuni, & id non fieri debeat cum præiudicio ipſius immunitatis. Vnde patet olim me benè reſpondiſſe in caſu, quo reus confugiat cauſa ſecuritatis ad aliquam eccleſiam monialium, debere quidem inde remoueri, etiam vi, ſi opus ſit, ob rationem modò adductam; reponendum tamen eſſe in tuto loco, ita vt gaudere poſſit etiam ibi priuilegio immunitatis.

QVÆRES XXX. An, & quo modo fœminæ poſſint admitti intra monaſteria monialium ad conuerſandum, immò etiam ad refectionem corporalem ſumendam ſingulis annis pro certis vicibus.

135 ℞. Poſſe, de licentia tamen Papæ, & non alterius, quam ille non ſolet concedere, niſi cum certis limitationibus, vt videre eſt ex literis ſimilis conceſſionis,

ceſſionis,quæ ſic habent;*Tibi,quæ,vt aſſeris,Venerabilis Fratris noſtri N. Cardinalis N. nuncupati conſanguinea exiſtis, vt à tribus matronis, modeſto, ac decenti habitu indutis;quas ſemel electas nec variare,nec mutare poſſis,niſi alicuius earum obitu eueniente,aſſociata, & ſuper veritate narratorum cognitione per Ordinarium loci adhibita Sancti N. ac Sanctæ N. & Sancti N. monialium monaſteria Ciuitatis N. tribus vicibus in totum, non autem eorum ſingula quolibet anno de earundem monialium capitulariter,& per ſecreta ſuffragia præſtando, & illarum Superiorum conſenſu, non tamen dominicis, ſeu alijs feſtiuis, aut vigiliarum diebus, neque Quadrageſimæ, vel Aduentus temporibus ingredi, ac cum eiſdem monialibus conuerſari,& refectionem etiam ſumere corporalem;dummodò tamen monialium particularium cellas præter eas,quarum cauſa monaſteria huiuſmodi ingrederis,non viſites,neque tu,minùſq; dictæ matronæ inibi pernoctetis,liberè,& licitè poſſis, & valeas Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus: non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum monaſteriorum,& illorum Ordinum,etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate aliàs roboratis; ſtatutis,& conſuetudinibus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque præſentibus ad quinquennium tantùm valituris.*

136 Circa cuius conceſſionis intelligentiam, ac vſum aliqua nobis hìc breuiter notanda ſunt; & quidem 1. nomine *Matronarum* venire fœminas ætate, prudentia,ac pietate graues,immò & nobiles,ſi fieri poſſit:ſic .n. communi vſu loquendi ſolet ſumi nomen matronæ, ſicque præſumendum eſt ſumi in præſenti conceſſione; cùm quilibet loquens cenſeri debeat vſurpare verba iuxta communem ſignificationem.

Suppono autem comitatum dictarum 3. matronarum hic ita requiri,vt, ſi qua ex electis nolit,aut non poſſit die preſcripta ingredi,fœmina priuilegiata ingredi nequeat cum reliquis duabus & ratio eſt, quòd aſſociatio 3. matronarum à Papa preſcribitur in Breui veluti ad cuſtodiam fœminæ priuilegiatæ,& videtur ſpectare ad ſubſtantiam,ac ſolemnitatem reſcripti;cuius forma non ſeruata corruit conceſſio *cap. cum dilecta* 22. *de reſcript. cap. ſi cui* 23. *de elect. in* 6. poterit tamen eligi alia in ſociam iuxtam dicenda §. *ſequenti*, imò & debebit ob rationem modò adductam: idque (ſtando in rigore iuris)& abſque conſenſu Ordinarij;quæ tamen requiri debet in ordine ad forum externum; vt ſic conſtare poſſit in tali foro, quæ matronæ electæ ſint inſocias à fœmina priuilegiata. Dixi *ſtando in rigore iuris*,vt indicarem ex tenore Breuis ad electionem 3. matronarum verè non requiri interuentum Ordinarij loci,cùm id ibi non exprimatur,& aliàs verſemur in materia odioſa,quæ non debet ampliari.

137 Noto 2. Huiuſmodi matronas, vbi ſemel electæ ſunt, non poſſe neque mutari, neque variari, niſi ex ſecuta morte alicuius illarum; *mutari* autem eſt, ijs pro ſemper excluſis, alias eligere ad ingrediendum : *variari* verò eſt pro vna vice aſſumere in ſociam aliquam, quæ non ſit ex electis, ſpreta aliqua ex electis. quanquam *Peyrin.in formul.lit.M.c.*3.*num*.4. putet præfatam

varia-

variationem non ita prohiberi,quin ea licitè interdum poſſit fieri(vt ſi aliqua ex electis ſit abſens,aut ægrota,aut non poſſit aliàs, vel etiam nolit aſſociare licentiatam ad ingrediendum;)probat,quia priuilegium fauorabile latè interprætandum eſt, ideoq; cùm præſens conceſſio ſit fauorabilis, benignè poteſt interprætari, quòd excludat ſolùm mutationem, ſeu variationem ſociarum voluntariam,nō autem neceſſariam,per quam dicendum eſt potiùs loco alicuius ex ſocijs electis aliam ſupplere, quàm illas mutari, ſeu variari:alioqui talis conceſſio facilè redderetur inutilis; cùm tamen tenor illius eam indicet eſſe perpetuam, & beneficium principis deceat eſse manſurum;iſta doctrina videtur ſatis probabilis, modò in dicta mutatione non intercedat fraus,aut dolus.

Imò putant aliqui viri doctiſſimi, omni exceptione maiores à me conſulti quòd, ſi mulier aliqua cupiat ingredi monaſteriū aliquod monialium tanquam ſocia:ideòq; cupiens eligi in ſociam à fœmina habente licentiam ingrediendi, & quidem loco alterius mulieris iam electæ in ſociam, & adhuc viuentis,curet,vt fœmina iſta electa liberè eligat nolle pro ea vice aſſociare ; & hoc ad effectum vt illa alia mulier loco ipſius ſubſtituatur in ſociam iuxtà doctrinam *Peyrini* ſup.traditam (quam probabilē cenſet *P.Baldellus* à me conſultus in caſu veræ neceſſitatis)electio videtur licita,& valida,nec poteſt repræhendi. probant tum quia in tali caſu verificatur ſociam electam non velle ingredi(ad quod parum videtur facere quod ea nolit ingredi motu proprio,& ex ſe, aut ex inſtigatione fęminæ cupientis ſubſtitui in ſociam,dummodo liberè eligat non velle ingredi) & conſequenter adeſt iuſta cauſa faciendi præfatam ſubſtitutionem, aliàs conceſſam : tum quia mulier, quæ ſic curat eligi in ſociam, verè non poteſt dici facere fraudem ; cùm alioqui,ſimpliciter loquēdo, eligi poſſit in ſociam, & nullo iure prohibeatur indicare fęminę iam electę in ſociam deſiderium,quod habet ingrediendi; quantumuis præuideat ex tali notificatione mulierem iam electam in ſociam inductum iri ad nolēdum tunc aſſociare, vt ei gratificetur: quod eſt illam vti iure ſuo ; non facit autem fraudem qui vtitur iure ſuo. Et hæc doctrina à fortiori procedit, etiam in ſentētiam P. Baldelli ſuperiùs relata, in caſu,quo mulier electa in ſociam ingrediatur religionem, ideòq; nō poſſit aſſociare fœminam priuilegiatam : cùm in tali euentu concurrat caſus veræ neceſſitatis, non autem meræ voluntatis ; & verba illa Breuis Pontificij: *quas ſemel electus nec variare,nec mutare poſſis niſi alicuius earum obitu occurrente*, benignè explicari poſſint, ita vt extēdantur ad quemcumq; alium caſum ſimilem : ſiquidem facultas ingrediendi monaſteria monialium eſt beneficium,& gratia; beneficium autem Principis decet eſſe manſurum, & latam admittit interprætationem.ſic ego reſpondi in facti contingentia,& ſic de facto me conſulente practicatum eſt.

138 Noto 3. Mentem concedentis eſſe, vt eiuſmodi ſociæ electæ comitentur fœminam licentiatam non ſolùm in ipſo ingreſſu, ſed etiam, quamdiu

illa commoratur intra monaſterium, ſicq; ipſam aſſocient, dum circumit monaſterium, ac inuiſit illius officinas, dum prandet, dum conuerſatur; nam conceſſionis tenor copulat verbum *aſſociata* cum *ingredi*, *conuerſari cum monialibus, & refectionem etiam corporalem ſumere*: præterquamquod finis præſcribendi ſocias militat non ſolùm in ingreſſu, ſed etiam in ipſa commoratione, ſicq; procedit regula: *Vbi militat eadem ratio, &c.*

139 Noto 4. Quòd, dum dicitur in conceſſione *de 3. monaſterijs, in qua conceditur ingreſſus, tribus vicibus in totum, non autem eorum ſingula quolibet anno*: ſenſus eſt, quòd vitalis conceſſionis non poteſt fęmina licentiata ingredi tribus vicibus quodlibet dictorum trium monaſteriorum, ſed tantùm pro vna vice quodlibet illorum: idq; iuxta Bullam Pauli V. à nobis allatam *ſup. c. 5. ſect. 3. q. 45.*

Ex quorum verborum intelligentia puto, quod ſi in Breui conceſſionis nominentur 4. monaſteria (quod interdum fit) & nihilominùs in eo dicatur *tribus vicibus in totum &c.* in tali caſu fœmina priuilegiata quolibet anno ingredi poterit ſolum tria ex dictis monaſterijs, vno illorum omiſſo iuxtà electionem ab ea liberè faciendam. E contrà ſi in Breui nominẽtur ſolum duo monaſteria (quod etiam aliquando fit,) & tamen apponatur clauſula *tribus vicibus in totum &c.* tunc mulier priuilegiata quolibet anno poterit bis ingredi vnum ex nominatis monaſterijs, ſemel tantũ ingrediendo aliud monaſterium item nominatum: aliàs, ſi ſemel ſolùm liceret ingredi quolibet anno quodlibet dictorum duorum monaſteriorum, inutilis eſſet conceſſio 3. vicium; cùm alioqui actus ſemper exemplari debeat potiùs vt valeat, quàm vt corruat *l. quoties in actionibus. ff. de rebus dubijs.*

At diſſentit *Bordonus*, qui hac de re per litteras conſultus ad me reſcripſit in hæc verba: *Si nominentur in reſcripto 4. monaſteria, & oratrix preces porrexit ſolùm pro tribus, excludetur innominatum: ſi verò ſupplicauit pro quatuor, & reſcriptum illa exprimit; vti poteſt gratia, non obſtante clauſula tribus vicibus in totum &c. cùm hoc vitium adſcribi debeat ſcriptori, qui non aduertit ad ſpecialẽ gratiam factam, adeòq; in reliquis adhibuit clauſulas generales, ac ordinarias.* Probat quia Princeps ſolet ſe accommodare precibus ſibi porrectis *l. ſi preces ff. de leg. c. inter dilectos §. cęterum de fide inſtr.* vbi *Gloſ. v. petitioni*: cùm ergò oratrix expreſſerit in petitione 4. monaſteria, & obtinuerit; clauſula *tribus vicibus in totum* non obſtabit, quò minus illa ingredi poſſit vnumquodq; ex illis 4. monaſterijs; ſicq; clauſula *pro 3. vicibus* ex mente Papæ interprætari debebit pro 4. vicibus: & defectus attribuendus ſcribæ inaduertenter vtenti ſtylo ordinario. è contrà cenſet *Bordonus*, quod, ſi in conceſſione exprimantur ſolùm 2. monaſteria, & apponatur clauſula *pro tribus vicibus*: tunc oratrix ſemel tantùm ingredi poteſt; cùm certa detur regula non concedi duplicem ingreſſum; & gratia facta de duobus monaſterijs ſuum effectum ſortiatur, & valeat. ſic *P. Bordonus* mihi amiciſſimus, & admodùm doctus: at mecum ſenſerunt 4. viri doctiſſimi è ſocietate noſtra.

Addo quod,licèt,ſecluſa Pauli V. Conſtitutione paulò ante relata verba illa *tribus vicibus in totum &c.* benignè poſſent explicari; ita vt vigore conceſſionis mulier priuilegiata vno anno ingredi poſſet bis vnum ex monaſterijs nominatis,& ſemel aliquod aliud itẽ ex nominatis,vno illorũ omiſſo; cum in tali euentu verificetur vnico anno non fieri ingreſſum 3. vicibus in aliquod ex nominatis monaſterijs, ſed ſolùm duabus vicibus; data tamen ea Conſtitutione admitti non poteſt;nec debet talis interpretatio.

140 Noto 5.Vltra conſenſum monialium capitulariter præſtandum per ſuffragia ſecreta requiri ad ingrediendum vigore iſtius conceſſionis etiã conſenſum Superioris monaſterij, in quod conceditur ingreſſus; nempe Ordinarij,ſi monaſterium non ſit exemptum,aut ſubiectum Sedi Apoſtolicę,vel Prælati regularis,ſi monaſterium ſit exemptum.

141 Noto 6.Per verba illa præſentis conceſſionis,*dummodò tamen monialium particularium cellas præter eas, quarum cauſa monaſteria huiuſmodi ingrederis, non viſites*, nequaquam prohiberi, quo minus licentiatæ ad ingrediendum poſſint inuiſere officinas,& alia loca publica monaſterij;exceptio enim firmat regulam in contrarium; maiorq; adeſt ratio prohibendi viſitationem particularium cellarum,quàm locorum communium,vt patet: hæc tamen limitatio fortè non eſt in vſu.

142 Noto 7. Hinc non improbabiliter poſſet inferri licentiatam ad ingrediẽdum poſſe eligere ad ingreſſum diem illam, in qua fortè moniales illius monaſterij habituræ ſunt ſpiritualem repræſentationem in refectorio, aut alio loco publico.ducor, quòd poteſt liberè eligere illam diem, prout ipſi magis libuerit,dũmodò non ſit ex diebus in conceſſione prohibitis: ex alia parte poteſt accedere ad locum,in quo facienda eſt repræſentatio,ibiq; liberè commorari (vt ſuppono:) quid ergò obſtat, quin licitè poſſit ingredi dicta die ad effectum intereſſendi illi repræſentationi? ita ego conſului in contingentia facti,& approbarunt viri ſanè docti.

143 Noto 8.Quòd,cùm ad talem ingreſſum requiratur iuxta dicta conſenſus monialium capitulariter datus; neceſſe eſt, vt maior pars monialium in talem ingreſſum conſentiat: alioqui non diceretur Capitulum conſentire, cùm illud ſolùm dicatur fieri à toto Conuentu, quod fit à maiori parte illius.

Cenſeo autem conſenſum capitularem non eſſe præſtandum à monialibus quò ad 3. ſocias ſeorſim ab eo, qui præſtatur quò ad fœminam priuilegiatam;nec requiri quò ad vtraſq; vt preſtetur toties,quoties faciendus eſt ingreſſus,ſed ſufficit illum præſtari ab initio ſimul, & ſemel. ratio eſt, quod ſic verificantur verba Breuis; &,ſi Papa aliquid aliud intendiſſet, expræſſiſſet. præter quàm quòd talis eſt praxis,ſaltem in multis diœceſibus; & aliàs ſumus in materia odioſa, quæ ſine ſufficienti fundamento non debet ampliari.

144 Noto 9.Quòd,ſi contingat fœminam vi talis conceſſionis ingredientem

monaſterium non poſſe illa die ibi ſumere refectionem corporalem, ſicut ſtatuerat, eò quòd ex repentino accidenti fuerit domum reuocata, ideoq; non potuerit ibi diutiùs commorari; nō propterea poteſt eodem anno iterum ingredi idem monaſterium ad prandendum, vtpote aliàs fruſtrata fine conceſſionis ſibi factæ ex illo accidenti emergente. moueor, quòd, cùm tenor conceſſionis habeat, *vt ingredi, ac cum eiſdem monialibus conuerſari, & refectionem, etiam corporalem ſumere liberè, & licitè poſſis:* ingreſſus is non videtur principaliter ordinatus ad corporalem comeſtionem (ita vt perſona licentiata in caſu propoſito dici poſſit fruſtrata ſuo fine, & conceſſio ipſa reddita inutilis) ſicq; non datur iuſta ratio præſumendi de mente concedentis, quòd ſit contentus eam iterum ingredi: præſertim, cùm ſimus in materia adeò zeloſa. Secùs dicendum, ſi fœmina priuilegiata ex euentu inopinato ſtatim ac eſſet ingreſſa cogeretur recedere: & hoc ex epicheia in eo fundata, quòd verba intelliguntur cum effectu; qui in iſto caſu eſt conuerſatio cum monialibus, quæ non eſt ſubſecuta.

145 *AD ingreſſum clauſuræ petitur legitima licentia.*
146 *Talis licentia datur ab Ordinario quoad moniales exemptas; quoad exemptas verò à Prælato regulari.*
147 *In caſu, quo danda ſit ab Ordinario, dari poteſt etiam ab eius generali Vicario ſpeciale mandatum ad id habente.*
148 *In eodem caſu dari poteſt à Capitulo, ſede vacante.*
149 *Quoad moniales exemptas danda à Prouinciali, non autem à Prælato locali, niſi ex commiſſione Prouincialis, aut Generalis.*
150 *Requiritur ad ingreſſum clauſuræ conſenſus Abbatiſſæ, ſeu Conuentus.*
151 *Facultas dandi talem licentiam committitur ſoli Superiori Conuentus in capite.*
152 *Abbatiſſa iure Ordinario nequit dare talem licentiam; poſſet ex delegatione.*
153 *Alicubi non repugnat dari talem licentiam ab Ordinario, quoad moniales exemptas.*
154 *Si Papa moniales aliquas ſubderet alicui ſoli Prælato locali, dicta licentia ab eo ſolo dari poſſet, & non à Generali, vel Prouinciali, quibus eæ aliàs ſubeſſent.*
155 *In Conuentus aliquarum monialium conceditur ingreſſus à ſolo Papa.*
156 *Ingreſſus clauſuræ non conceditur ſine cauſa rationabili, manifeſta, ac neceſſaria, non tamen neceſſitate logica, ſed morali.*
Talis neceſſitas attendi poteſt ex parte proximi grauiter indigentis.
157 *Cauſa quando dicatur manifeſta, & qualiter influat in validitatem licentiæ.*
158 *Licentia ingrediendi debet item eſſe ſpecialis, & in ſcriptis.*
159 *Extenditur ad ſocium.*
160 *Non finitur primo actu, niſi aliter colligatur de mente concedentis.*

Data

161 *Data Medico, & alijs officialibus Conuentus renouatur quouis trimeſtri: quod alij extendunt ad ſemeſtre.*

162 *Qualiter ea debeat eſſe ſpecialis.*

163 *Licentia generalis ingrediendi data ijs omnibus, quos Abbatiſſa v.g. iudicauerit eſſe opus ingredi, etiam ipſa debet eſſe in ſcriptis.*

164 *In neceſſitate repentina, & graui, permittitur ingreſſus ſine licentia; ſi Superior adiri nequeat, & periculum ſit in mora.*

165 *Reuocatio licentiarum facta à Gregorio XIII. & Paulo V. non afficit Imperatrices, Reginas, ac earum filias.*

166 *Ingrediens finito negotio, ad quod conceditur ingreſſus, non niſi breui ibi manet; ſi non ſit vſus contrarius.*

167 *Non violat clauſuram ingrediens cum licentia, etſi habeat malum finem.*

168 *Nec qui ſe ponens in Rota eam vertit ad partem interiorem clauſuræ.*

169 *Nec qui aſcendens murum clauſuræ vtroq; pede ei inſidet clauſuram verſus.*

170 *Nec qui ſe ſtatuit in ipſo oſtio clauſuræ.*

171 *Licentia ingrediendi quoad numerum vicium ſtrictè explicatur, aliàs latè interpratanda; idq; ex Pauli V. decreto.*

172 *Qualiter moniales conſentire debeant in ingreſſum ex Vrbani VIII. decreto.*

173 *Hoc decretum obligat ſolùm quoad ingreſſum fœminarum (non tamen in caſu, quo ingreſſura ſit Imperatrix, aut alia mulier priuilegiata) & in caſu, quo fiat ingreſſus ſine neceſſitate, v.g. ad prandendum.*

174 *Violatio clauſuræ monialium ſpecialiter reſeruatur Papæ, ſed non ſemper.*

QVÆRES XXXI. Quid requiratur ad hoc vt, non obſtante generali prohibitione non ingrediendi monaſteria monialium, poſſit quis ea licitè ingredi.

145 ℞. Requiri legitimam Superioris licentiam: idq; ex *Concilio Trid. ſeſſ. 25. de Regul. c. 5.* vbi dicitur: *Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat cuiuſcunq; generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipſò factò incurrenda.*

QVAERES XXXII. Cuius ſit concedere licentiam ingrediendi monaſteria monialium tam exemptarum, quàm non exemptarum.

146 ℞. Diſtinguendo; vel loquimur de monialibus immediatè ſubiectis Epiſcopo, aut de ijs, quę ſubijciuntur Sedi Apoſtolicę; & conceſſio talis licentiæ ſpectat ad Epiſcopum, eiuſue Vicarium generalem ſpeciale mandatum ad hoc habentem; quoad illas quidem moniales poteſtate ordinaria, quoad has verò delegata. Vel loquimur de monialibus exemptis ab Ordinario, & ſubiectis Pręlatis regularibus: & quoad has conceſſio licentię ſpectat ad ipſos Pręlatos regulares, non autem ad Epiſcopum, aut eius Vicariũ. ita *Nau. comm. 4. de Reg. n. 60. Azor. to. 1. l. 13. c. 8. q. 7. Rodriq. to. 1. q. 46. ar. 2. Sanch. l. 6.*

*mor.cap.16.num.13.Barboſa de offic.Epiſ.alleg.102.num.40.*alijq; apud *Tamburinum de iure Abbatiſſ. D.23. quæſt.1. num.4.* & probatur tum ex declaratione Sacræ Congregat. quam refert *Tambur.num.6.* his verbis: *Sacra Congregat. Cardinalium Concilij interpretum cenſuit licentias ingrediendi intra ſepta monialium ex vera tantùm neceſſitate concedendas quoad monaſteria Regularibus ſubiecta pertinere tantùm ad ipſos Superiores regulares*; tum quia illius eſt dare licentiã ingrediendi clauſurã, cuius eſt indicere clauſuram iuxta illud; *Per quas cauſas res naſcitur per eas & diſſoluitur*: at Epiſcopi eſt indicere clauſuram monialibus ſibi, aut Sedi Apoſtolicæ ſubiectis; Prælati verò regularis monialibus ſibi immediatè ſubditis: ergò & horum erit dare licentiam ingrediendi clauſuram monialium reſpectiuè ſibi ſubiectarum: tum quia id ſatis apertè indicat Concilium Trid. loco ſupra citato, dum diſiunctiuè ait, ad id ſufficere licentiam Epiſcopi, aut Superioris; ſic innuens licentiam Epiſcopi ſufficere quoad monaſteria ſibi ſubiecta, aut Sedi Apoſtolicæ; aliorum verò Superiorum, quoad monaſteria ipſis ſubdita, vt benè aduertit Sanch. vbi ſupra.

147 Dixi in reſponſione, *eiuſue Vicarium generalem ſpeciale mandatum ad id habentem*, vt innuerem nomine Epiſcopi hìc venire etiam Vicarium generalem; cum Sacra Congregatio Cardinalium, teſte *Suar.tom.4.de relig.tract. 8.l.1.c.10.num.11.* ſic declarauerit; addens tamen conditionem, *dummodo mandatum ſpeciale ad hoc habeat*, oſtendendo conceſſionem licentiæ ingrediendi clauſuram monialium eſſe caſum adeò ſpecialem, vt reputari non debeat in generali conceſſione, niſi exprimatur.

148 Concedit tamen Suar. & benè, nomine Epiſcopi hìc venire tum Capitulum ſede vacante, & conſequenter Vicarium Capitularem; cùm ſuccedat in ordinaria iuriſdictione Epiſcopali, & reſpectu monaſteriorum non exemptorum comprehendi poſſit etiam nomine Superioris: tum à fortiori Epiſcopum electum, & confirmatum, quamuis nondum conſecratum; cùm huiuſmodi actus ſit iuriſdictionis Epiſcopalis, quam ille poteſt exercere, *cap. tranſmiſſam de elect.* tum Abbates ſæculares, aut ſimiles Prælatos inferiores iuriſdictionem Epiſcopalem habentes, ſi habeant aliqua monialium monaſteria ſibi ſubiecta.

Difficultas eſt quoad monaſteria immediatè ſubiecta Regularibus; quis debeat intelligi nomine Superioris ad effectum concedendi licentiam ingrediendi, an ſcilicet Generalis, aut Prouincialis, aut Prælatus localis.

149 ℞. *Suar. num.13.* ſtando in iure Concilij Trid. ſufficere licentiam Prouincialis; quippe qui eſt quaſi Epiſcopus quoad iuriſdictionem reſpectu ſuorum ſubditorum; non item Prẹlati localis; ſiquidem, cùm Concilium ſub diſiunctione ponat Epiſcopum, & Superiorem, videtur cum proportione loqui de Superiore habente locum Epiſcopi, quoad iuriſdictionem, cùm quoad hoc adſit æqualitas rationis; conſtat autem Prælatum localem, ſimpliciter loquendo, non habere iuriſdictionem Epiſcopalem; vnde facultas

conce-

concedendi præſatam licentiam non pertinet ad iuriſdictionem ordinariam Prælati localis, ſaltem in Ordinibus Mendicantibus; quanquam, ſi Prouincialis, aut Generalis voluerit committere huiuſmodi poteſtatem Prælato alicui locali, qui aliàs item ſit immediatus Prælatus ordinarius monialium, poſſit id facere, etiam iuxta mentem Concilij. Quòd ſi ex vi regulæ alicuius Ordinis neceſſaria ſit licentia Generalis; id non repugnat Concilio: cùm Generalis tunc ſit Superior quoad illum caſum, & non alius, ſicq; de eo verificetur decretum Bonifacij IX. ſtatuentis ad ingrediendum clauſuram monialium requiri licentiam ſpecialem eius, ad quem pertinuerit: in quo Concilium nihil innouauit. quæ doctrina proportionaliter militaret etiam in caſu, quo Conſtitutiones regulares dictam facultatem reſtringerent ad Papam: cùm per legem generalem non derogentur ſtatuta particularia, quorum mentio non fit; præſertim quando illorum rigor magis fauet intentioni legis, & Concilium ipſum *ſupra cap.* 22. declaret ſe non intendere per ſuperiora decreta relaxare vlla ex parte arctiores regulas.

150 Cæterum notandum eſt, quòd, quando dicimus ad ingrediendum clauſuram monialium ſufficere licentiam Epiſcopi, aut Superioris; non ideo excluditur conſenſus Abbatiſſæ, ſeu monaſterij; hic enim ex natura rei ſupponitur, & neceſſarius eſt, ſemperq; ſubintelligitur in facultate, quando non egreditur terminos facultatis. quanquam poſſet euenire talis caſus, aut occaſio, quòd Prælatus poſſet non ſolùm dare facultatem ingrediendi, ſed etiam præcipere, &, ſi opus foret, etiam cogere moniales, vt ingreſſum non impediant; quod pendet ex modo iuriſdictionis, & cauſæ hic, & nunc occurrentis.

151 Addit *Suar. num.* 14. Prælatum regularem non poſſe committere facultatem concedendi dictam licentiam alicui, qui non ſit Superior monaſterij in capite, vt vocant, probatq; ex eo quòd Concilium Trid. vult ſolos Superiores poſſe habere huiuſmodi facultatem: tales autem ſimpliciter dicuntur ij, qui ſunt in capite.

Vtrùm autem Abbatiſſa poſſit in aliquo caſu dare talem licentiam.

152 ℞. Iure ordinario non poſſe, & probatur tum quia is ſolùm poteſt dare licentiam ingrediendi clauſuram, qui poteſt illam indicere: at Abbatiſſa non poteſt indicere clauſuram, ergò; tum quia Concilium expreſsè ſtatuit talem licentiam debere concedi ab Epiſcopo, aut Superiore, & poſtea ſubdit *neq; vllus vllo modo poſſit, etiam vigore cuiuſcunq; facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi* (intellige, dare talem licentiam) ſicq; excludit Abbatiſſam; cùm nomen maſculini generis compræhendat etiam fœminas, vt eſt vulgaris regula. eſt communis DD. apud *Nauarrum ſupra num.* 59. qui addit *num.* 60. poſſe nihilominus Epiſcopum, aut Superiorem delegare Abbatiſſæ facultatem concedendi præfatam licentiam in caſibus ſæpiùs contingentibus, ſi id iudicauerint expedire; & hoc, ne mo-

niales cum magno ſuo incommodo cogantur paſſim recurrere ad Epiſcopum, aut Prælatum regularem, quibus interdum non eſt ita facilis acceſſus; cum Nauarro ſentiunt *Sanchez num.23. Rodriq. art.2. Bonac. q.4. de clauſ. p.2. num.5. Tambur. q.3. num.4.* & alij contra Suarez oppoſitum ſuſtinentem; &, vt puto, conformiùs ad praxim, quamuis alioqui opinio Nauarri ſit ſatis probabilis. Quin etiam notat *Barboſa nu.39. ex Rodriq.* & Campanili, quòd, ſi Superior monialium longè abſit, poteſt Præfecta monaſterij in caſibus repentinis concedere licentiam ingrediendi: idq; ex Prælati ratihabitione fundata in rationabilitate caſus occurrentis: quamuis aliàs, ſimpliciter loquendo, non ſit neceſſe obtinere talem licentiam ab Abbatiſſa, niſi eo modo, quo diximus *ſup.* §. *cæterum*, & aduertit *Caſtr. Pal. trac.16. D.4. p.10. §.2. num.8.*

153 Nec obſtat dictis, quòd dicitur circumferri quædam declaratio Sacræ Congregationis ſtatuentis, vbi poſt Concilium Trident. inducta fuerit conſuetudo, vt Ordinarius det huiuſmodi licentiam in monaſterijs Regularibus ſubiectis, obſeruandam eſſe; nam id prouenit, non ex vi Concilij, iuxta cuius diſpoſitionem nos loquimur, ſed ex vi conſuetudinis, quæ vtiq; poteſt & conferre iuriſdictionem, & auferre priuilegium. ita *Suar. num.15.* monens ab eadem Sacra Congregatione deciſum fuiſſe: quòd, vbi inducta fuerit conſuetudo, vt Epiſcopus aliquam habeat ſuperintendentiam ſuper conceſſione talium licentiarum (*v.g.* quòd debeant apud ipſum regiſtrari) obſeruanda eſt: licèt Epiſcopus tunc non poſſit improbare licentiam. Verum tamen eſt, quòd ſi tales licentiæ dentur fœminis, aut alijs perſonis ſæcularibus Epiſcopo ſubiectis; poterit Epiſcopus ex parte prohibere, illarum ingreſſum, ſi iuſtam cauſam ad id habeat; quod tamen magis habere poteſt locum in acceſſu, quàm in ingreſſu in talia monaſteria, ſiquidem ingreſſus non adeò facilè permittitur.

154 Notant præterea *Sanch. num.16. & Rodriq. art.5.* quòd ſi auctoritate Papæ monaſterium aliquod monialium ſubderetur alicui ſoli peculiari Prælato conuentuali, non poſſet Generalis, aut Prouincialis dare licentiam ingrediendi tale monaſterium; cùm re vera nullam in illud habeant iuriſdictionem: poſſent tamen in viſitatione inquirere, num talis Prælatus ea poteſtate vſus fuerit licitè, illumq; punire, ſi in hoc deliquiſſet: cùm in hoc non exerceatur iuriſdictio in monaſterium illud, ſed ſolùm in religioſum ipſis ſubiectum. quæ ratio probat idem dicendum eſſe, etiam de Epiſcopo reſpectu clerici ſæcularis, cui modo dicto monaſterium aliquod monialium ſubderetur.

155 Quo modo autem ad ingrediendum monaſteria monialium S. Claræ, ac Conceptionis non ſufficiat ſola licentia Epiſcopi, aut Superioris, ſed requiratur licentia Papæ, & hoc idem locum habeat in Fratribus minoribus; benè oſtendunt *Miranda art.3. Rodriq. art.3. Sanch. num.20.* & alij, conſtatq; ex dictis hac *quæſt.* §. *difficultas eſt*, ſub finem.

Quod

Quod autem ſpectat ad licentiam ingrediendi clauſuram monialium: ſicut certum eſt eam poſſe dari ab Epiſcopo in caſibus neceſſarijs iuxtà dicenda infrà *num.*156. ſic ſolus Papa extrà caſus neceſſarios illam dare poteſt, & debet; non autem vllus ipſo inferior, nec Legatus de latere in ſua Prouincia: vt non ſemel ex Curia Romana in caſu occurrenti reſcriptum eſt à Secretario Sacræ Congregationis Epiſcoporum, ac Regularium: vt egomet audiui à virò in dignitate conſtituto, ac fide digniſſimo. Et ratio eſt, quòd licentiam illam non poteſt dare Legatus de Latere, neque de iure communi, neque ex Breui Legationis, neque vt Ordinarius totius ſuæ Prouinciæ: non de iure communi, cùm tale ius non extet (quod ego ſciam) non ex Breui legationis: cùm in eo id non exprimatur: non vt Ordinarius totius ſuæ Prouinciæ; cùm vt talis habeat ſolùm illam poteſtatem, quam habet quilibet Epiſcopus in propria diœceſi, & alioqui licentiam talem dare non poſſit Epiſcopus in ſua diœceſi extrà caſus neceſſarios: ex nullo alio autem capite dici poteſt quod Legatus delatere dare poſſit dictam licentiam, vt conſideranti patebit. Sicq; me conſulente, Eminentiſſimo quidam Legatus de latere olim denegauit ſimilem licentiam, aliàs paratus illam dare, ſi eius poteſtas ad hoc ſe extendiſſet: & à viro fide digno intellexi Legatum quemdam alium de latere à Papa tunc regnante fuiſſe acriter redargutum, eò quòd talem licentiam dediſſet. Concedo tamen quòd, ſicut Epiſcopus in ſua diœceſi poteſt dare dictam licentiam in caſibus neceſsarijs: ſic de rigore iuris eam dare poteſt & Legatus de latere in ſua Prouincia; cùm in ea ſit Ordinarius, imò maior quocunque Ordinario; vt colligitur ex *cap.2.de offic.Legati in 6. & cap.ſi Abbatem de elect. in 6.* etſi fortè id non ſemper expediat; multa enim licent, quæ non expediunt.

QVÆRES XXXII. Quæ, & qualis cauſa requiratur ad ingreſsum licitè concedendum intra ſepta monialium.

156 ꝶ. Quòd cum in *Conc.Trid.ſeſſ. citata c.*5. dicatur: *niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius, ad quem pertinuerit, ſpeciali licentia*, & infra; *dare autem tantùm Epiſcopus, vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſarijs*; ita vt quod Bonifacij IX. in *cap. periculoſo de regul. in 6.* vocat cauſam rationabilem *niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat*, Concilium vocet *neceſſariam*: conſequenter dicendum eſt cauſam, quæ requiritur ad licite ingrediendum, debere eſse, & neceſsariam, & manifeſtam: neceſsariam, inquam, non neceſſitate logica, aut metaphyſica (quam alij vocant abſolutam) ſed morali, regulanda arbitrio Prælati, eaque maiori ad hoc vt ingrediantur viri, quàm vt intrent fœminæ. ita *Sanch.ſup.num.*40. *Rodriq.ar.*4. *Miranda ar.*4. *Barboſa num.*48. *Portel.de dub.regul.v.clauſ.monial. num.*4. alijque communiter apud *Tamb.ſup. D.*24.*q.*1.*n.*1. qui alijs pluribus citatis rectè ait tūc cēſeri poſſe dari neceſſitatē moralē admittēdi extraneos intra clauſurā, quādo aliquid in monaſterio fieri debet, quod per ſolas moniales fieri nequit cōmodè: ſiue talis neceſſitas ſit ex parte monaſterij, ſiue moniali ū.

Pro-

Probatur autem reſponſio; tum quia præcepta Eccleſiæ benignè debent explicari, eorumque obligatio regulariter ſuſpenditur ex morali neceſſitate hìc, & nunc adueniente; tum quia in *cap. periculoſo* non requiritur ſtrictiſſima neceſſitas, ſed cauſa rationabilis, quam ſupponit moralis neceſſitas: vnde, cum Tridentinum in præſenti materia maximè inhæreat dicto textui, & Gregorius XIII. decreto Tridentini; ſequitur ab ipſis ad ingreſſum clauſuræ ſolùm peti cauſam grauem, cui moraliter abſq; tali ingreſſu ſuccurri non poſſit: quòd eſt benè aduertendum.

Porrò, quòd diximus neceſſitatem ſufficientem ad ingrediendum clauſuram monialium attendi debere, ſiue ex parte monialium, ſiue ex parte ipſius monaſterij; non facit, quin etiam interdum attendi poſſit ex parte proximi grauiter indigentis; vt conſtat ex dictis ſupra *num. 168. §. moneo.*

157 Addo ex Bonacina hìc cauſam dici manifeſtam non ſolùm quando ea eſt nota toti populo, ſed etiam quando nota eſt ſoli Prælato, qui conceſſurus eſt licentiam: non enim idem eſt *manifeſtum*, & *publicum*: in *cap. autem periculoſo* requiritur cauſa manifeſta, non verò publica. Quin addit *Bonac. ſup. p. 4. num. 3.* ad hoc vt cauſa concedendi licentiam ingreſſus, iudicetur ſufficiens, non requiri, vt de ea certò, ac euidenter conſtet, ſed ſufficere, quòd de ea conſtet probabiliter; aliàs aperiretur via infinitis ſcrupulis, & interdum in cognoſcenda certitudinem cauſæ tantum temporis inſumeretur, vt, exiſtente periculo in mora, iam inutilis eſſet ingreſſus fini intento.

Monet autem *Sanchez ſup. num. 90.* quòd, ſicut ingrediens clauſuram monialium cum licentia legitima incurrit pœnas latas à Gregorio XIII. in Conſtit. *Vbi gratiæ*, ſi tunc temporis non ſubſiſtat cauſa ex qua licentia data fuerat (quod idem clarè ſignificat *Suarez D. 22. de cenſur. ſect. 6. num. 14.*) ſic è contra præfatas pœnas non incurrit, qui ingreditur cum licentia data ex cauſa ſubſiſtente pro tempore ingeſſus, quæ verè non ſubſiſtebat pro tempore, quo data fuit licentia. Priorem partem huius aſſertionis probat Sanchez, quia ex tenore allegatæ Conſtitutionis puniuntur ingredientes ex licentia, ſi abſq; cauſa vrgenti ingrediantur, nec dicit textus, quando nulla fuit cauſa conceſſionis; hìc autem fit ingreſſus ſine cauſa; cùm hæc ceſſauerit pro tempore ingreſſus; poſteriorem verò partem probat, quia in tali caſu ingreſſus verè non fit extra caſus vrgentes, & alioqui citata Conſtitutio parum curat in his pœnis de valore licentiæ (licentia enim hìc data eſt irrita) ſed ſolùm punit ingredientes abſq; caſu neceſſitatis vi licentiæ ſuorum Superiorum. ita Sanchez addens in hoc poſteriori caſu incurri excommunicationem latam à *Concilio Trident. ſeſſ. 25. de regul. c. 5.* & à nobis ſuperiùs explicatam: cùm ingreſsus fiat ſine licentia, quippe quæ data fuit ſine cauſa pro tempore conceſſionis ſubſiſtente, & fieri non potuit valida ex cauſa poſtea ſuperueniente.

QVÆRES XXXIII. Qualis debeat eſse licentia ad hoc vt

ingreſsus

ingreſſus clauſuræ ſit licitus, ac legitimus.

158 ℞. Quòd, cùm Concilium Trid. ſupra loquens de tali licentia dicat, *ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta*: communiter Doctores ſuſtinent eiuſmodi licẽtiam debere eſſe ſpecialem, & in ſcriptis, etiam quoad forum conſcientiæ: idq; ob dicta *ſect. præced. q. 9.* vbi etiam retulimus aliquos Doctores ſuſtinentes ſolum pro foro externo requiri in Concilio, vt præfata licentia ſit in ſcriptis; quorum opinio regulariter quidem non videtur deducenda in praxim, eò quòd in foro externo ſequens oppoſitam ſententiam minùs benignam poſſet procedere contra taliter ingredientem: abſolutè tamen in aliquo caſu grauioris neceſſitatis, in quo commodè haberi non poſſet ſcriptura, non auderem damnare peccati m. dictum ingredientem, cùm opinio illum excuſans à peccato non ſit omninò improbabilis tam à principijs intrinſecis, quam extrinſecis, vt vidimus *citato quæſito 9.*

QVÆRES XXXIV. An licentia conceſſa ad ingrediendum clauſuram monialium extendatur ad ſocium.

159 ℞. Extendi, ideoq; non eſſe opus, vt in ea exprimatur ſocius, quotieſcunq; perſona ingrediens, aut finis, ad quem fit ingreſſus iuxta decentiam ſtatus, aut conditionem rei requirunt ſocium. colligitur apertè ex *Sanch. num. 46.* & probatum tum ex *cap. licèt de priuil. in 6.* vbi deciditur, conceſſo alicui ingreſſu ad audienda diuina tempore Interdicti, cenſeri etiam conceſſum ingreſſum comitum decentium. ne aliàs priuilegium ſit inutile, vt aduertit ibi *Gloſſa v. non debent*; tum quia ipſemet Gregorius XIII. in ſua Conſtitut. quæ incipit *Dubijs, quæ emergunt*, id non obſcurè indicat, dum iubet Prælatis ingredientibus in caſibus neceſſarijs, vt comitati ingrediantur; tum quia acceſſorium ſequitur principale, adeoque conceſſo principali præſumitur conceſſum etiam acceſſorium: conſtat autem, quòd ſociùs in præſenti caſu habet rationem acceſſorij.

QVÆRES XXXV. An, & quando licentia ingrediendi clauſuram monialium finiatur primo actu.

160 ℞. Videri probabile nõ finiri, niſi ex cõcurrentibus circunſtantijs aliter colligatur de mẽte cõcedentis; & ratio eſt, quòd, licèt priuilegiũ in odioſis, litigioſis, ac pœnalibus finiatur vnico actu; in fauorabilibus tamen, aut parum oneroſis fieri poteſt extenſio ad iteratos actus, quoties priuilegium conceditur abſolutè, niſi aliter conijciatur de intentione concedentis iuxta *l. placet. ff. de liberis, & poſthumis*: quæ ratio inde etiam confirmatur, quòd modo, ex ſtylo Curiæ Romanæ licentiæ ingrediendi clauſuram monialium ſolent limitari, & quoad numerum vicium, & quoad ſocios, & quoad tempus, & quoad alias ſimiles circunſtantias; vt ſic tollatur omnis ratio illas interpretandi cum maiori amplitudine. ita *Bonac. q. 3. de clauſura p. 5. n. 8.* ex Nauarro, Nugno, Sayro, Regin. & alijs contra plures alios ab ipſo Bonac. citatos; quos ſequitur *Tamburinus ſup. D. 23. q. 5. num. 5.* dicens ex Riccio ſic de facto iudicatum fuiſſe.

QVAE-

QVÆRES XXXVI. An, & qualiter debeat renouari licentia ingrediendi clauſuram monialium, quæ conceditur Medicis, Chirurgis, Hortulanis, alijſque ſimilibus operarijs.

161 ℞. Debere renouari ſingulis quibuſq; trimeſtribus: & hoc ex decreto Sacræ Congregationis Regularium 27. Martij 1588. allegato apud *Tamburinum ſup.D.24.q.6.num.7.* quamuis Reuerendiſſ. Bonafides Vicarius generalis Eccleſię Ferrarienſis mihi teſtatus, ſit ſe habere exemplar alterius declarationis eiuſdem Sacræ Congregationis; qua præcipitur ſolùm, vt dicta licentia renouetur vnoquoq; ſemeſtri, ſicq; in Synodo Ferrarienſi habita ſub Eminentiſſimo Card. Magaloto *tit. de Sanctimonialibus* ſtatutum fuiſſe, vt licentiæ medicorum, ac operariorum quolibet ſemeſtri renouentur: vt proinde dicendum ſit hac in re ſtandum eſſe conſuetudini vniuſcuiuſq; diœceſis; reddiq; probabilem doctrinam, quam inferiùs adducemus *cap.*10. *n.*21. *&* 44.

QVAERES XXXVII. An licentia ingrediendi clauſuram monialium neceſſariò debeat eſſe ſpecialis, & in ſcriptis.

162 ℞. Sufficere, quòd ſit generalis: idq; non obſtante quòd in *cap. periculoſo* ſepiùs citato requiratur ſpecialis licentia ijs verbis, *niſi ſpeciali licentia*; ſiquidem teſte *Sanchez num.*28. Doctores ibi nomine ſpecialis licentiæ intelligunt, quòd ea ſpecialiter concedatur ad ingreſſum, non autem ſolùm indirectè, & conſequenter (quo modo Superior concedens facultatem fabricandi in monaſterio cenſeretur conferre cæmentarijs, & alijs operarijs facultatem ingrediendi ipſum monaſterium iuxta regulam: *Concedens principale cenſetur concedere, & acceſſoria, ſine quibus illud obtineri nequit*: at iſta facultas non eſſet ſpecialis in ordine ad ingreſſum, ſed generalis, ideoq; inſufficiens) non autem intelligunt Doctores, quòd dicta licentia debeat concedi toties, quoties, & non generaliter (ad 3. menſes v.g.) vel quòd non poſſit eſſe generalis, ſiue quoad monaſteria, ſiue quoad perſonas ingreſſuras; vt ſi concedatur alicui Medico generalis facultas ingrediendi omnia monaſteria monialium exiſtentia in aliqua ciuitate; aut concedatur alicui Abbatiſſæ, vt poſſit intra clauſuram admittere omnes baiulos, medicos, fabros, & ſimiles: hæ enim licentiæ eſſent ſpeciales quoad ingreſſum (quòd ſolùm requiritur in *cap. periculoſo*) licèt generales quo ad perſonas ſingulares, & monaſteria particularia, ſicut benè notauit *Bonac. ſup. p.3. num.*1. & ante illum *Sanch. vbi ſup.* cum quibus ſentit *Tamburinus q.5. num.*1. monens *num.*2. ingredienti non eſſe opus licentia ſcripta, ſicut petit Concilium Trid. ſi ingrediatur vnà cum ipſo Epiſcopo, aut Superiore, ſicq; deciſum fuiſſe in Concilio Mediolanenſi *6*. Et certè quòd licentia ingrediendi non debeat eſſe ſpecialis in eo ſenſu, vt concedi debeat toties, quoties; conſtat ex communi praxi Epiſcoporũ, ac Superiorum, qui ad certũ tempus ſolent concedere Medicis, Chirurgis, & alijs ſimilibus licentiam generalem ingrediendi monaſteria monialium, quotieſcunq; illorum opera fuerit ipſis neceſſaria.

Addo

Addo ad hoc vt licentia ingrediendi Conuentum Artifici cum ſuis ſocijs dici poſſit ſpecialis, non requiri, vt ſocij proprio nomine exprimantur. ducor tum quia ſocij identidem mutantur, ideòq; licentia crebrò innouanda eſſet non ſine tædio, ac moleſtia Superioris, ſi ſocij nominatim deberent exprimi: tum quia ſic habet praxis in pluribus diœceſibus, & maximè Ferrariæ: vbi Artifici principali in ſpecie nominato licentia ingrediendi vnà cum ſocijs conceditur appoſita hac clauſula; *quòd ſi intrà clauſuram à ſocijs aliquis exceſſus committatur, is imputetur ipſi Artifici*: idq; vt ille ſit cautior in ſocijs ſuis tum eligendis, tum regendis; qui mos mihi plurimùm probatur.

163 Qualiter autem talis licentia debeat eſſe in ſcriptis, conſtat ex dictis *ſect. præced. num.39.* ſolùm hìc addo talem ſcripturam peti, etiam in caſu, quo Prælatus licentiam generalem ingrediendi det omnibus ijs, quos Abbatiſſa v.g. ingredi opus eſſe judicauerit: cùm iſta conceſſio ſit vera licentia ingrediendi, vt notat *Caſtr.Pal.tr.16. D.4.p.10.§.2. num.6.* non item in caſu, quo Abbatiſſæ generaliter concedatur, vt poſſit dare licentiam ingrediendi quibuſcunque in caſu neceſſario: hæc enim conceſſio non eſt verè licentia ingrediendi, ſicq; non debet eſſe in ſcriptis.

QVÆRES XXXVIII. An dari poſſint aliqui caſus, in quibus poſſit quis ingredi clauſuram monialium abſq; debita licentia Superioris.

164 ℞. Poſſe in neceſſitatibus repentinis, & quidem grauibus, in quibus periculoſa eſt mora, & acceſſus ad Superiorem eſt moraliter impoſſibilis; quamuis in talibus caſibus petenda ſit licentia ab Abbatiſſa, ſicut diximus *q.32.§.cæterum.* ita *Sanchez num.34. Rodriq. to.1.q.46. ar.2. Azor.to.1.l.13.c.8.q.8. Bonac.ſup. q.4.p.3.num.2.* alijq; & patet tum ex dictis citata *q.32.§. vtrum verò*: tum quia neceſſitas caret lege: tum quia præcepta humana, etiam Eccleſiæ non obligant cum tanto incommodo: tum quia impoſſibilium non eſt obligatio; talia autem reputantur, quæ ſunt valdè difficilia.

QVAERES XXXIX. An generalis reuocatio licentiarum facta à Gregorio XIII. & Paulo V. quoad ingrediendum monaſteria monialium, afficiat etiam Imperatrices, Reginas, & filias illarum.

165 ℞. Videri non afficere; & ratio eſt, quòd, cùm reuocatio dicta licentiarum ſit odioſa, non debet ampliari vltra rigoroſam verborum ſignificationem, ſed potiùs reſtringi, ita vt ſit quàm minimum oneroſa: in bulla autem Gregorij XIII. quæ incipit *Vbi gratiæ*, dicitur prohibitus ingreſſus in monaſteria monialium quibuſcunq; perſonis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, nulla facta mentione de Imperatricibus, Reginis, & filiabus earum (quod item fit in motu proprio Pauli V. hac de re edito:) quod eſt ſignum præfatis iuribus non compræhendi perſonas ſtatus longè altioris, vtpote dignas ſpeciali nota; vnde & *Concilium Tridcnt. ſeſſ.25.*

de

*de regul.c.*5. in præſenti materia vtens eodem modo loquendi nomine perſonarum cuiuſcunque generis, aut conditionis non includit perſonas tantæ notæ (idq; puto eſse verum, etſi filiæ Imperatricum, ac Reginarum ſint nuptæ Principi inferiori.) ita *Sanch.l.6.mor.c.16. num.3. Rodriq. to.1.q.48.ar.1. Bonac.q.4. de clauſ.p.1. num.4.* & alij contra alios oppoſitum ſuſtinentes, & probabiliter teſte Bonacina.

QVÆRES XL. An, & qualiter ingrediens clauſuram monialium cum debita licentia ad peragendum ibi aliquod miniſterium, eo abſoluto poſſit ibi ad aliquod tempus commorari curioſitatis cauſa.

166 ℞. Poſſe, & quidem etiam ſine peccato veniali contra clauſuram, ſi commoratio ſit breuis (cuiuſmodi eſset mora vnius quadrantis horæ iuxta *Tamburinum ſup. q.12. num.2.* pro ſe allegantem Villalobum, & Dianam idem ſentientes. ratio reſponſionis eſt, quod, quamuis ingrediens clauſuram monialium cum debita facultate, de rigore iuris exire debeat, finito negotio, ad quod conceſsus fuit ingreſsus: vſu tamen receptum eſt, vt præceptum clauſuræ non intelligatur cum tanto rigore, ſicq; viri etiam timorati abſq; ſcrupulo ſolent occaſione ingreſsus alicuius monaſterij monialium circumire officinas illius. ita *Sanch.num.69. Rodriq.ſup.q.47.ar.11. Mirandæ q.2.de monial.ar.20. Bonac.p.4.num.22. Peyrin.to.2.priuil. Conſtit.6. Pij V. num.32. Diana p.3.tr.2.reſol.51.* alijq; communiter; inter quos Sanch. ex Zerola, & Rodriq. (quorum opinionem dicit *Diana reſol.67.* non eſse minùs probabilem, ac tutam in praxi) putant ingredientem cum legitima licentia non incurrere pœnas latas contra violantes clauſuram ad malum finem, ſi ea occaſione cum moniali intra monaſterium fornicetur (quòd tamen negant Bonac. ſupra, & Merolla citatus à Diana) & non improbabiliter, ſicut oſtendimus in ſimili caſu *ſect. præced.q.20.* quorum opinionem cenſet Peyrin. loco citato eſse probabilem, non abſolutè, ſed in caſu, quo durante negotio, ad quod quis ingreditur cum legitima licentia (v.g. commendatione animæ, aut fabrica monaſterij) ille cum moniali fornicaretur: ſi quidem is & eſt legitimè ingreſſus, & non tenetur exire, niſi finito negotio, ad quod ingreditur, ſicque non poteſt dici ibi manere ſine licentia, vtpote non amplius præſumpta legitima.

Imò doctrina tradita ſub initium huius reſponſionis limitari poſſet, niſi adſit conſuetudo in contrarium: ſi .n. hæc adſit (ſicut de facto dicunt adeſſe in aliquibus locis) tunc immorans intrà clauſuram abſoluto negotio, ad quod ingreditur, non peccabit, etſi diutiùs immoretur; cùm quò ad hoc obligatio clauſuræ abrogari potuerit; ſicq; conſuli debet vſus vniuſcuiuſque diœceſis.

Quòd ſi hìc obiter quæras, quo iure ingrediens cum debita licentia teneatur egredi, finito negotio, ad quod ingreditur.

℞. teneri ratione conſuetudinis communiter receptæ; quæ fundatur in indecentia, ac periculo alicuius grauis mali imminentis in caſu, quo contrarium

trarium fiat; non autem ex iure ſcripto: quamuis, cùm talis obligatio ſpectet ad finem clauſuræ, cenſeatur comprehendi ſub præcepto ipſius clauſuræ. Dixi, *non autem ex iure ſcripto*, quia lex lata de monialium clauſura, quæ de facto extat; ſolùm expreſsè prohibet, ne quis ſine licentia legitima ingrediatur clauſuram, non item quòd legitimè ingreſſus ibi non commoretur; quod eſt benè aduertendum.

QVAERES XLI. An dici poſſit violare clanſuram, & ſubiacere pœnis inflictis contra tranſgreſſores is, qui legitimam habens licentiam ingrediendi clauſuram monialium, ingreditur animo & peragendi negotium, ad quòd fuit conceſſus ingreſſus, & ſimul fornicandi cum moniali.

167 ℞. Videri probabile, quòd poſſit dici in iſto caſu neq; violari clauſuram, neq; incurri pœnas latas contra tranſgreſſores. colligitur ex Sanchez ſupra, & patet ex dictis *ſect. præced. q.* 45.

QVÆRES XLII. An poſſit dici ingreſſus monaſterium monialium is, qui ſe ponens in Rota à parte exteriori patente ſæcularibus poſtea facit ſe volui ad partem interiorem clauſuræ patentem ſolis monialibus, & quidem deponens è rota ambos pedes, nunquam tamen recedens ab ipſa rota, vſq; dum ea iterum voluatur ad partem exteriorem.

168 ℞. Iſtum non poſse re vera dici in tali caſu ingreſsum, ita vt incurrat pœnas: idq; ob dicta *ſect. præced. q.* 35.

QVÆRES XLIII. An violet clauſuram monialium ingrediendo, qui per ſcalam ligneam aſcendens ad parietem ipſius clauſuræ ipſi inſidet, vtroq; pede depoſito versùs partem interiorem clauſuræ.

169 ℞. Non violare; & probatur ex ijs, quæ diximus *ſect. præced. qu.* 38.

QVÆRES XLIV. An violet clauſuram ingrediendo, qui ſe ſtatuit in oſtio ipſiuſmet clauſuræ.

170 ℞. Non violare. ita in terminis *Nald. v. clauſura num.* 14. dicens clauſuræ oſtio conſiſtentem, ibiq; delinquentem non dici delinquere in clauſura, cùm partim ſit intra, & partim extra: ſed de hoc plura in ſimili caſu *ſect. præced. q.* 36.

QVÆRES XLV. Strictè ne, an latè interprætari debeant licentię, & facultates ingrediendi monaſteria monialium conceſsæ à Papa.

171 ℞. Quòd, quamuis, ſtando in iure communi, debeant interprętari latè, quantùm patitur propria verborum ſignificatio; cùm ſimus in materia fauorabili, quę debet ampliari iuxta regulam iuris *Fauores oportet ampliari*: attenta tamen Conſtitutione Pauli V. edita 1. Sept. 1608. quæ incipit *Facultatum*, eæ debent ſtrictè explicari quo ad numerum vicium, pro quibus dictus ingreſsus conceditur; ita vt habens vi vnius talis licentiæ facultatem ingrediendi plura monaſteria monialium pluribus vicibus, non poſſit ingredi pluribus vicibus ſingula dictorum plurium monaſteriorum, ſed ſolùm ſemel vnumquodq; illorum: vnde, ſi cui concedatur facultas ingrediendi plura monaſteria tribus vicibus, vi talis facultatis is non poteſt ingredi, niſi

tria

tria monaſteria, & conſequenter vnumquodque illorum trium ſemel tantùm; idq; licèt in conceſſione non apponeretur clauſula *in totum, ſeu in vniuerſa, non autem in eorum aliqua, vel ſingula.* ſic enim ſtatuit Paulus V. in citata Conſtitut. his verbis: *Tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quòd nulla perſona cuiuſcunque gradus, ſtatus, & conditionis, ac præeminentiæ exiſtat, etiam ſi ducali, marchionali, aut alia dignitate præfulgeat, vigore licentiarum plura monaſteria domos, & loca monialium pluribus vicibus ingrediendi; etiam abſq; clauſula in totum, ſeu in vniuerſa non autem in eorum aliqua, vel ſingula, à Nobis, vel prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ſub quouis tenore, vel forma, etiam motu proprio conceſſarum, & expeditarum, aut in poſterum forſan concedendarum, & expediendarum aliqua, vel ſingula monaſteria pluribus vicibus ingredi poſſit, ſed licentiæ huiuſmodi reſpectu vniuerſorum, non autem aliquorum, vel ſingulorum monaſteriorum ſuffragentur: ita vt cui bis in anno, ſeu ampliùs plura monaſteria ingredi conceditur, bis, vel amplius tantùm vniuerſa, non autem eorum aliqua, vel ſingula ingredi liceat, etiamſi prædicta monaſteria in diuerſis ciuitatibus, terris, diæceſibus, & locis exiſtant; iiſdemq; mulieribus aliter, quam, vt præfertur, eaſdem licentias interpretari, vel illis vti ſub cenſuris, & pœnis à Concilio Trid. & Apoſtolicis conſtitutionibus intra ſepta monaſteriorum monialium abſq; licentia ingredientibus inflictis ipſò factò incurrendis eadem auctoritate prohibemus.* hæc Paulus V. quæ ex dictis ſatis clarè patent; ſi monuero quòd, cùm Paulus V. reſtrinxerit interpretationem præfatarum licentiarum ſolùm quoad definiendum numerum vicium, pro quibus fieri poteſt ingreſſus vi dictarum licentiarum; & loquatur ſolùm de licentijs obtentis a Papa ad præfatum ingreſſum: conſequenter quo ad alia particularia, ea etiam modò poſſunt, ac debent interpretari iuxta regulas generales Doctorum de interpretatione legis fauorabilis; & talis reſtrictio non procedit quo ad licentias obtentas ab inferioribus Papa.

QVAERES XLVI. An, & qualis conſenſus monialium requiratur, vt fœmina habens legitimam licentiam ingrediendi aliquod monaſterium poſſit licitè ea vti, ac liberè ingredi.

172 ℞. Requiri conſenſum monialium monaſterij, in quo faciendus eſt ingreſſus; eumq; capitulariter præſtitum per ſecreta ſuffragia maioris partis illarum: & hoc ex Conſtitutione Vrbani VIII. hac de re edita 27. Octob. 1624. quæ ſic habet: *Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, harum ſerie decernimus, atq; declaramus conſenſum dictarum monialium* (in quarum conuentum ingrediendum eſt vigore licentiæ pontificiæ) *de cætero per eaſdem moniales capitulariter, & per ſecreta ſuffragia præſtandum eſſe, & præſtari debere: aliàs licentiæ huiuſmodi mulieribus, quibus conceſſæ fuerunt, nullatenus ſuffragentur, & quæ Sanctimonialium monaſteria vigore licentiarum prædictarum abſq; conſenſu capitulariter præſtito ingredi præſumpſerint, ſententias, cenſuras, & pœnas contra clauſuras monaſteriorum monialium violantes inflictas ſe nouerint incurſuras.* Dixi *per ſecreta ſuffragia maioris partis illarum,* vt indicarem, quòd, cùm

in

in citata Conſtitutione non determinetur expreſsè, num præfatus conſenſus præſtari debeat ab omnibus, ac ſingulis monialibus, an ſufficiat eum præſtari à maiori parte capituli: dicendum eſt ſufficere eum prȩſtari à maiori parte monialium capitulariter congregatarum iuxta *cap.1. de his quæ fiunt à maiori parte:* hòc enim ipsò quòd Papa de hoc nihil noui ſtatuit, illud reliquit diſpoſitioni iuris communis, vt rectè notauit *Tambur. ſup. D.24. q.19.num.2.*

An verò dictus conſenſus maioris partis monialium capitulariter, & per ſecreta ſuffragia præſtitus requiratur vi præfatæ Conſtitut. Vrbani VIII. in caſu, quo vir aliquis ingrediatur monaſteria monialium de licentia Papæ; aut etiam in caſibus, in quibus viri, aut fœminæ de licentia Ordinarij, aut Superioris ingreſſuri ſunt ratione vrgentis neceſſitatis.

173 ℞. Quòd, cùm in citata Conſtitutione ſit mentio ſolùm de licentijs conceſſis mulieribus à Papa (vt clarè conſtat ex tenore textus) & alioqui verſemur in materia odioſa, quæ non debet ampliari, ſed reſtringi; dicendum eſt conſenſum illum non requiri, neq; in caſu, quo vir aliquis eſſet ingreſſurus de licentia Papæ, cùm ibi non ſit ſermo de licentijs, quæ conceduntur viris à Papa extra caſus neceſsarios (fortè quia vix, aut nunquam ſolent concedi; ideoq; non erat, cur compræhenderentur lege generali complectente ſolùm caſus communiter contingentes:) neq; in caſu, quo de licentia Ordinarij, aut Superioris vir aliquis, aut aliqua fœmina ingredi deberent ratione vrgentis neceſſitatis iuxta iuris communis conceſſionem; cùm ibi tantùm ſit ſermo de licentijs, quæ conceduntur à Papa, non autem de ijs, quæ de iure communi dantur in caſibus neceſsarijs ab Ordinario, aut Superiore. Quin etiam puto dictum conſenſum monialium non requiri in euentu, quo ingreſsura ſit, ſiue aliqua perſona priuilegiata, v. g. Imperatrix, aut Regina (ad quas diximus non extendi prohibitionem ingrediendi clauſuram monialium) ſiue aliqua puella admittenda ad habitum religioſum, & probationem nouitiatus: ſiue fœmina aliqua coniugata, aut vidua de licentia ipſius Papæ ad commorandum ibi ex iuſta cauſa ad aliquod tempus. Ducor, quòd vel in iſtis caſibus nulla interuenit licentia Papæ (quæ tamen hìc ſupponitur) vel, ſi interuenit, ea non videtur compræhendi citata Conſtitutione Vrbani VIII. quippe qui loquitur de licentijs, quæ ſolent perturbare pacem monialium, vt colligitur ex verbis illis, quæ habentur in proœmio relatæ Conſtitutionis *qua Sanctimonialium quieti opportunè conſulitur:* tales autem videntur eſſe ſolùm eæ licentiæ, quȩ à Papa conceduntur ad ingrediendum monaſteria monialium abſq; cauſa, & ad aliquot horas, v.g. ad ſumendum ibi prandium certo aliquo die, ad viſitandam conſanguineam, ad videndam fabricam monaſterij, &c. ita docti viri à me conſulti.

QVÆRES XLVII. An, & quando violatio clauſuræ monialium ſit reſeruata Papæ quoad extraneos ingredientes.

174 ℞. Eſſe, ſi fiat ad malum finem contra caſtitatem; idq; ex decreto Sacræ Congregat. iuſſu Clementis VIII. edito 26. Nouemb. 1601. relato à *Quaranta in ſuo bullario v. caſus reſeruati pag. mihi* 199. & à nobis alibi latè explicando. Vnum hìc tantùm moneo ex *Naldo v. reſeruatio num.* 1. Regulares non compræhendi ſub citato decreto tanquam pœnitentes, ſed tantùm vt Confeſſarios (quod eſt dicere illos non poſſe quidem abſoluere ſęculares pœnitentes à caſibus in eo decreto contentis, poſſe tamen ipſos ab illis abſolui, ſi fortè eos incurrant;) ſic & idem modò dicendum eſt de monialibus, illas ſcilicet poſſe abſolui à præfatis caſibus, & conſequenter à violatione clauſuræ ob malum finem contra caſtitatem, ſi demus ab illis incurri poſſe talem caſum (de quo aliqui ſubdubitāt:) poſſe, inquam, abſolui à quocunq; Confeſsario regulari iuxta dicenda inferiùs *c.9. q.12.* vbi ex Naldo, & alijs afferemus quandam Sacræ Congregationis declarationem mirè facientem pro hac reſponſione.

SECTIO IV.

De obſeruantia clauſuræ Monialium quoad ingreſſum puellarum in monaſterio ad tempus educandarum.

175 *Aliqua iura afferuntur, quibus videtur prohiberi talis educatio, verè tamen non extat talis prohibitio in præſentia.*
176 *Quid de hoc ſtatuerit Sacra Congregatio Cardinalium.*
177 *Talis receptio non permittitur omnibus monaſterijs monialium.*
178 *Ad eam petitur conſenſus monialium Capitularis, & per ſuffragia ſecreta.*
179 *Petitur & conſenſus Prælati monialium: imò, ſi nimis differatur ingreſſus, requiritur nouus conſenſus monaſterij.*
180 *Puellæ non recipiendæ, niſi in numero taxato.*
181 *Illis non conceditur ancilla.*
182 *Non debent eſſe minores 7. annis, nec maiores 25.*
183 *De rigore non videtur opus, quòd ſeptennium completum ſit, etſi obſtet praxis.*
184 *Ordinarius non diſpenſat, vt puella vltra annum 25. maneat intra clauſuram.*
185 *Puellarum alimenta anticipatè ſoluenda in pecunia quolibet ſemeſtri.*
186 *Eæ habitant ſcorſim à monialibus.*
187 *Non tenentur ad clauſuram, niſi quòd egreſſæ prohibentur reingredi ſine licentia.*
188 *Debent incedere veſtitu modeſto.*
189 *Non excommunicatur cogens puellam ingredi clauſtra in educationem.*
190 *Puellæ in monaſterijs exemptis degentes in educatione eximuntur ab Ordinario, quod tamen alij negant, & probabiliùs.*

Non

191 *Non ſubſunt reſeruationi caſuum Ordinarij , ſi ſint in monaſterio item exempto.*

192 *Tempore Interdicti aſſiſtunt diuinis officijs,ſeruatis tamen ſeruandis.*

193 *Poſſunt intra clauſuram teſtari de bonis,ſi cum periculo vitæ ægrotent.*

QVÆRES I. An , & quo iure intra monialium monaſteria recipi poſſint puellæ educationis cauſa.

175 ℞. Quòd,quamuis in Concilio Aquiſgranenſi ſub Leone III.*cap.4.can.6.* expreſsè ſtatuatur in monialium monaſterijs illas tantùm virgines eſſe educandas , quæ in dictis monaſterijs voluerint perſeuerare : & hoc idem ſancitum ſit in Concilio Aurinenſi V. ſub Vigilio Papa,immò & in *cap.periculoſo de regul.in 6.* ijs verbis: *Nulliq; aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, vel etiam honeſtæ ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem* (ideſt ad moniales) *vt ſic à publicis , & mundanis aſpectibus ſeparatæ omninò ſeruire Deo valeant* : nihilominùs dicendum eſt puellas educationis cauſa poſſe admitti intra monialium monaſteria; dummodò id fiat cum debita licentia, & ſeruatis aliàs ſeruandis; idq; non eſſe prohibitum, neq; à *Concilio Trid.ſeſs.25. de Regul.c.5.* per ea verba : *ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunq; generis, aut conditionis, ſexus , vel ætatis fuerint* ; neq; vllo alio iure ex ijs , quæ refert *Tambur.de iure Abbatiſs. D.1. q.1. nu.1.* allegans plures Doctores nobiſcum ſentientes,& maximè *Rodriquez tom.1.q.46.art.10.* oſtendens id non ſolùm eſſe licitum,immò & eſſe conſulendum, tanquam valde vtile, & puellis ipſis,quæ educantur,& monaſterijs, in quibus educantur; eæ enim ibi ſanctis moribus inſtituuntur,& inde ad religionem afficiuntur, & ad profitendum promouentur : quòd ſi ſtatum coniugalem aſſumant , maiorem procul dubio virtutis , orationis , & miſericordiæ operum curam habent , ac frequentiùs , & diligentiùs ad pœnitentiæ , & Euchariſtiæ Sacramentum accedunt.

176 Ratio autem præſentis reſponſionis maximè nititur decreto Sacræ Congregat.31.Aug.1575. edito,quod refert *Quaranta v.monaſteria monialium*,in hæc verba: *Nullo Concilij decreto prohibetur, quominùs puellæ in monaſterijs monialium educentur ; ſi tamen eadem monaſteria ante Concilium conſueuerint huiuſmodi puellas recipere, ſiq; à Superioribus monaſteriorum ſcriptam licentiam obtinuerint,atq; Abbatiſſæ,& reliquarum monialium conſenſus acceſſerit:tum verò hæ ipſæ puellæ eo veſtitu in monaſteria intromittantur, qui virginali pudori,ac modeſtiæ conueniat,nullamq; ſecum famulam adducant, nec manere in eis poſſint,niſi vſq; ad ætatis ſuæ annum 25.atq; in eis, dum erunt, eandem ſeruent clauſuræ legem,quam moniales ipſæ;&,ſi ſemel exierint,nullam habeant ad ea reuertendi facultatem.* Vbi notandum hìc proponi illas omnes conditiones,quæ neceſsariæ ſunt ad recipiendas,ac retinendas puellas intra monialium monaſteria, vt ibi educentur: at eæ meliùs explicabuntur in ſequentibus qq.

QVAERES II. An de facto quælibet monaſteria monialium poſſint recipere puellas ibi educandas.

177 ℞. Non poſſe quælibet, ſed ſolùm ea, quæ habent talem conſuetudinem, nec aliunde id ipſis prohibetur; vnde neq; monaſteria S. Claræ, neq; illa alia, quæ à principio, & à ſua fundatione promiſerunt clauſuram, ſeu ad illam ſeruandam voto, vel præcepto regulæ ſe obligarunt, poſsunt dictas puellas recipere (prout, teſte *Miranda q. 2. de Monial. art. 6.* ſæpiùs declarauit Sacra Congregatio:) neq; monaſteria Conuertitarum, cùm id nō ſit in vſu, immò etiam fuerit prohibitum à Sacra Congregatione 12. Martij 1619. apud *Gauantum in Manu. v. monial. educ. act. num. 4.*

QVAERES III. Qualis conſenſus Superioris, Abbatiſſæ, ac monialium requiratur ad hoc vt puellæ intra clauſuram recipi poſſint ad educationem.

178 ℞. Loquendo de conſenſu monialium, requiri, vt detur capitulariter, & per ſuffragia ſecreta: ideoq; non ſufficere, quòd Abbatiſsa in capitulo ſimpliciter proponat receptionem dictarum puellarum, ſed requiri, vt præfatus conſenſus per occulta ſuffragia ſingillatim, & capitulariter præſtetur tam ab Abbatiſsa, quàm ab alijs monialibus (intellige, ſaltem à maiori parte illarum iuxta *cap. 1. de his quæ fiunt à maiori parte*) ita *Barboſa l. 1. de iure eccl. c. 44. num. 54.* & cum eo *Tambur. q. 2. num. 5.* præſentem probantes reſponſionem ex quadam declaratione Sacræ Congregat. facta die 4. Ianuar. 1608. quibus accedit *Portel. de dub. regul. v. clauſura, §. cuius ætatis puellæ num. 12.*

179 Adde præter conſenſum Abbatiſsæ, ac monialium, & licentiam Superioris ſcriptam (qui Superior eſt Ordinarius reſpectu monialium non exemptarum, aut Prælatus Regularis reſpectu exemptarum;) requiri etiam licentiam Sacræ Congregationis Epiſcoporum, ac Regularium; eamq; obtentam præſentandam eſse ei, cui directa fuerit, necnon in propriæ Cancellariæ regiſtris recondendam: aliàs enim inualida redderetur: idq; ex declaratione eiuſdem Sacræ Congregat. 27. Maij 1603. relata à *Gauanto ſup. num. 8.*

Accedit quòd, ſi puella, obtenta facultate ingrediēdi monaſterium cauſa educationis, nimis differat ingreſſum; non videtur poſſe ingredi ſine nouo conſenſu monaſterij; ſi concurrant proportionaliter quæ diximus in ſimili *cap. 2. num. 11. §. an autem:* par enim ratio militat in vtroq; caſu.

QVAERES IV. In quo numero admitti poſſint puellæ intra monaſteria monialium ad educationem.

180 ℞. Non poſſe admitti, niſi in eo numero, qui vnicuiq; monaſterio fuerit deputatus iuxta decretum Sacræ Congreg. editum 27. Maij 1603. & relatum à *Gauanto num. 7.* quamuis aliàs nihil referat, quòd in idem monaſterium educande recipiantur duæ ſorores, aut etiam plures, vt aduertit *Tambur. num. 6.* ex Barboſa.

QVAE-

QVAERES V. An vnà cum puella admittenda ad educationem poſſit ſimul recipi aliqua ſocia, aut ancilla, quæ ei inſeruiat, ſi puella recipienda ſit valdè nobilis, ac diues.

181 ℞. Non poſse abſq; facultate Sacræ Congregationis; quæ, teſte *Tamburino num.*7. rogata, vt in hoc diſpenſaret cum quadam puella è familia Caracciola, reſpondit non dari ancillam pro educandis; idq; ex decreto eiuſdem Sacræ Congregat. facta 12. Martij 1619. & relato à *Barboſa ſup. num.*55.

QVÆRES VI. Cuius ætatis debeant eſſe puellæ, vt licitè poſſint, intra monialium monaſteria admitti ad educationem.

182 ℞. Non debere eſſe minorem 7. annis, nec maiorem 25. ita *Barboſa de offic. Epiſ. alleg.*102. *num.*64. alijs citatis referens ſic deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione; quę teſte eodem *Barboſa nu.*45. item ſtatuit, quòd, vbi puella tradita monialibus in educationem expleuit 25. annum, vel ſtatim egrediatur, vel, ſi non egreditur ſtatim, Epiſcopus ei conſtituat pręfixum terminum, ſiue ad exeundum è monaſterio, ſiue ad religioſum habitum ſuſcipiendum. Quanquam, ſi ea in tali caſu non ſtatim egrediatur, non ideo incurrat excommunicationem commorando intra clauſuram; ſicut nec eam incurrunt Abbatiſſæ monaſteriorum illas poſt dictum tempus retinentes; & ratio eſt, quòd talis excommunicatio ligat illicitè ingredientes clauſuram monialium, aut detinentes illicitè ingreſſum: quorum nullum verificatur in præſenti caſu.

Dubium eſſe poteſt, qualiter explicari debeat, quod diximus ſupra, puellam non poſse admitti in educationem intra monialium clauſuram, ſi minor ſit ſeptennio; num ſcilicet annus ſeptimus debeat eſſe expletus de momento in momentum, vel ſolùm moraliter: quo pacto puella dici poſſet 7. annorum, & ſi illi deeſſent aliquot dies.

183 ℞. De rigore iuris nõ videri neceſſarium, quòd annus 7. ſit expletus de momento in momentum eo modo, quo ad valorem profeſſionis religioſæ requiritur, vt annus ætatis 16. ſit completus de momento in momentum: ſiquidem finis, ob quem præſcribitur ætas ſeptennij completi ad ingrediendum monaſteria monialium cauſa educationis non eſt ita grauis, ac eſt finis, ob quem ad valorem profeſſionis requiritur, vt annus ętatis 16. ſit completus: ſicq; mirum non eſt admitti paruitatem materiæ in ætate requiſita ad ingrediendum cauſa educationis, & non admitti in ætate præſcripta ad valorem religioſæ profeſſionis; idq; etiam ex interpretatiuo cõſenſu Superioris vtramq; illam ætatem præſcribentis. Dixi *de rigore iuris*, quia praxis videtur eſſe in contrariũ, ſaltem in multis locis; nimirũ quòd Ordinarij non ſinant puellas ingredi ad educationem intra monaſteria monialium, niſi poſt ſeptennium expletum, quantumuis ante illam ætatem completam à Sacra Congregatione obtinuerint facultatem ingrediendi; ſicq; iubeant illas differre ingreſſum, vſq; dum ætatem debitam ſeptennij complenerint.

Dubium paulò maius eſſet poſſet, an Ordinarius loci, occurrente iuſta cauſa, vt puella commoretur vltra annum ætatis 25. completum intra monaſterium, poſſit cum ea in hoc diſpenſare: & ratio dubitandi eſt quòd hìc agitur, non de ingrediendo monaſterium, ad quod concedendum requiritur maior poteſtas; ſed de permanendo poſt ingreſſum legitimum, ad quòd vtiq; requiritur longè minor poteſtas.

184 ℞. Ordinarium non poſſe in hoc diſpenſare; & ratio eſt, quòd nullus inferior poteſt diſpenſare in lege Superioris: conſtat autem, quòd Sacra Congregatio Epiſcoporum, quæ prohibet puellas intra clauſuram commorari educationis cauſa vltra annum 25. ætatis completum, eſt ſuperior quocunq; Ordinario, & quilibet Ordinarius reſpectu illius eſt inferior: ergò non poterit diſpenſare in dicta prohibitione; quanquam negari non poſſit in præſenti materia dari aliquam latitudinem, ideoq; puellam degentem intra clauſuram titulo educationis, non teneri exire ſtatim, ac expleuit 25. ætatis annũ maximè attenta doctrina, quam tradit *Nald. v. verba n.* 22. clauſulã *ſtatim, illico*, & ſimilem, ſolere intelligi cum aliquo interuallo temporis, idq; iuxta ſubiectam materiam, & quidem interdum etiam 2. menſium, immò & 4. iuxta qualitatem rei, de qua agitur: quæ doctrina à fortiori hìc locum habet, ſtante quòd in decreto allato Sacrę Congregationis non extat (quòd ego ſciam) particula *ſtatim*, aut alia ſimilis.

Quæ doctrina proportionaliter procedit in caſu, quo fœmina aliqua ingrederetur monaſterium ad ſeruiendum Fœminæ alicui nobili ibi de licentia Papæ degenti, & fœmina hæc nobilis ibi moreretur: tunc .n. mulier admiſſa ad eius famulatum debet egredi è clauſura; quippequæ ibi erat acceſſoriè; &, ceſſante principali, ceſſat acceſſorium. quamquam, ſi mulier ex alia iuſta cauſa detinenda eſſet intrà monaſterium; poſſet ibi permanere, vſq; dum obtineatur licentia, quæ Romæ procuretur.

QVÆRES VII. Qualiter debeant miniſtrari alimenta puellis, quæ intra monaſteria monialium educantur.

185 ℞. Debere ſolui anticipatè in quolibet ſemeſtri, & quidem in pecunia: nec permittendum eſſe, quòd parentes earum ipſis tranſmittant victum dietim; idq; ex decreto Sacræ Congregat. facto 27. Maij 1603. & adducto à *Gauanto ſup. num.* 11. quin etiam notat *Tambur. num.* 17. pro ſolutione dictorum alimentorum idoneam ſecuritatem conſtitendam eſſe: & hoc, vt tantò cautiùs conſulatur indemnitati monaſteriorum.

QVÆRES VIII. In quo loco monaſterij habitare debeant puellæ receptæ in educationem.

186 ℞. Debere habitare in loco ſeparato tam à dormitorio monialium, quàm à loco, in quo ipſæ moniales ſolent vacare operibus manuum; idq; eſſe adeò neceſſarium, vt monaſteria non habentia loca propria deſtinata ad vſum puellarum ibi educandarum, non poſſint huiuſmodi puellas recipere in educationem ex decreto Sacræ Congregat. edito 16. Ianu. 1615. quod

refert

refert *Barboſa l.1. de iure eccleſ. cap. 44. num. 53.*

QVÆRES IX. An, & quo modo puellæ admiſsæ in educationem intra monaſteria monialium teneantur ſeruare clauſuram.

187 ℞. Teneri, non quidem quòd ſine debita licentia exeuntes incurrant excommunicationem latam contra moniales violantes clauſuram (vt cenſet *Tambur. num.* 14. ex Pollacco dicens præfatas puellas incurrere dictam excommunicationem, etiamſi exeant animo non reuertendi ampliùs;) ſed quòd, vbi ſemel exierint, non poſſint iterum recipi abſq; noua licentia Sacræ Congregationis, quam petere debent, exprimendo ſe aliàs extitiſse cauſa educationis in eodem, aut alio monaſterio; prout notant *Barboſa in collectan. v. puella, & Tambur. num.* 15. monens, quod ait *Rodriq. tom.* 1. *quæſt.* 46. *ar.* 10. puellam è monaſterio exeuntem ad balnea cauſa valetudinis, poſse iterum reuerti in idem monaſterium, ſi recta via à balneis redeat ad clauſuram, non habere verum, niſi in caſu, quo de licentia Sacræ Congregationis ea recedat è monaſterio ad dictum effectum. Et certè, quòd dictæ puellæ non teneantur ſeruare clauſuram, ita vt exeuntes incurrant excommunicationem; inde ſuadetur, quòd neque Nouitiæ tempore nouitiatus eo rigore adſtringuntur lege clauſuræ, vt tradunt Nauarr. Azorius, Zerola, Sanchez & alij, quos citat, & ſequitur *Tambur. ſupra D.* 18. *queſt.* 6. *num.* 1. id inde probantes, quòd iura, quibus indicitur clauſura, loquuntur ſolùm de monialibus tacitè, aut expreſsè profeſſis, quales vtiq; non ſunt nouitiæ, vt patet; quæ ratio ſine dubio à fortiori intentum probat in puellis, quæ educantur intra monaſteria monialium vnde non video, cur citati Doctores velint illas ſubijcere legi clauſuræ inſtar monialium. quòd ſi ad id mouentur ex verbis illis, quæ habentur in decreto Sacræ Congregat. relato *q.* 1. *atq; in eis, dum erunt, eandem ſeruent legem clauſuræ, quam moniales ipſæ*: conſtat ex dictis eos niti fundamento minùs firmo; ſiquidem ſenſus illorum verborum eſſe poteſt, illas non poſſe exire de clauſura cum iure iterum reuertendi ad illam: vnde & ſubditur in decreto, *& ſi ſemel exierint, nullam habeant ad ea reuertendi facultatem*; quod eſt teneri aliquo modo lege clauſuræ, non tamen eodem prorſus modo, quo tenentur moniales. ita docti viri à me conſulti, & patet tum ex dictis, tum ex doctrina, quam DD. tradunt cum *Sà v. interpretatio num.* 2. nimirum quòd, vbi agitur de obligatione imponenda, ſtricta debet fieri interprætatio, *c.* 1. *de iure iurando in* 6.

QVAERES X. Quali veſtitu incedere debeant puellę commorantes in monialium monaſterijs cauſa educationis.

188 ℞. Debere incedere veſtitu conueniente virginali ipſarum modeſtiæ, ac pudicitiæ; ſic quippe præſcripſit Sacra Congregratio in decreto adducto *q.* 1. vt proinde S. Carolus in ſui ſtatutis ſynodalibus *l.* 6. *§. de puellis ſæcularibus num.* 4. decreuerit, vt dictè puellæ nigri tantummodò, aut fuſci, vel albi coloris veſtes, non ſericas, adhibeant, & nullo prætextu, exquiſito

vtantur ornatu, nec concinnatæ incedant, neq; inaures, neq; monilia, aut eius generis inanes delicias ferant.

QVAERES XI. An ſine periculo incurrendi excommunicationem latam in *Concilio Trid. ſeſſ.* 25. *c.* 18. puellę cogi poſſint ad ingrediendum monaſteria monialium educationis cauſa.

189 ℞. Videri probabile, quòd poſſint; modò talem ingreſſum directè, aut indirectè non ordinent ad habitum religionis ſuſcipiendum: idq; ſiue puella nondum ad annos pubertatis peruenerit (quod eſt certum quoad parentes, aut tutores dictam vim inferentes, cùm ſic vtantur iure, quod habent in filiam pro illa ætate) ſiue puella iam facta ſit pubes; cùm Concilium loquatur ſolùm de ingreſſu, qui per ſe ordinetur ad ſuſceptionem habitus religioſi, & aliàs talis ingreſſus non deroget libertati, quam Concilium intendit conſeruare in puellis ad ſtatum religioſum admittendis, vt ex verbis illius conſtat: quamuis alioqui, regulariter loquendo, peccent parentes cogendo puellas ad ingrediendum monaſteria monialium modo dicto, ſi eæ iam ſint puberes; licèt enim interdum excuſari poſſint, ſi habitatio illa ad tempus credatur moraliter neceſſaria ad decentiam, aut cuſtodiam puellæ; ſecluſa tamen tali neceſſitate, cùm filia ætatis maioris in pertinentibus ad ſtatum animæ ſit ſui iuris, non poteſt licitè cogi à parente ad tam arctam cuſtodiam, ſeu clauſuram, talemq; viuendi modum, etiam temporarium. ita *Suarez tom.* 3. *de relig. l.* 5. *cap.* 9. *num.* 4. addens puellam, etiam impuberem, non poſſe cogi ad ingrediendum monaſteria monialium cauſa educationis ab eo, qui in ipſam non habet poteſtatem, &, ſi cogatur, actionem eſſe iniurioſam, ideoq; malam. Diſſentiunt tamen plurimi alij DD. relati à *Diana par.* 2. *trac.* 15. *reſol.* 56. quorum aliqui cum *Barboſa de offic. Epiſc. alleg.* 104. *num.* 5. *Zerola par.* 2. *praxis v. moniales quæſt.* 13. *Filliuc. tract.* 14. *num.* 89. ſuſtinent in caſu propoſito cogentes puellam puberem ad ingrediendum modo dicto incurrere excommunicationem, etiamſi non intendant illam ingredi ad habitum religionis ſumendum, aut profitendum, ſed ſolùm vt ibi maneat cum habitu ſæculari, donec occurrat occaſio nubendi; alij verò cum *Rodriquez tom.* 2. *ſum. cap.* 8. *num.* 9. *Portel. de dub. regul. v. moniales in addit. num.* 14. *&* *Sanchez l.* 4. *mor. cap.* 4. *num.* 12. aſſerunt tunc ſolùm incurri dictam excommunicationem, quando ingreſſus ille ordinaretur ad ſuſceptionem ſtatus religioſi. quas omnes opiniones dicit Diana eſſe ſatis probabiles, ac tutas in praxi; notans ex Portello, ac Villalobos in præſenti euentu non incurri excommunicationem, ſi ingreſſus procedat ex metu reuerentiali puellæ in parentes, aut ex ſuaſione importuna, cùm ſic verè non intercedat coactio, quæ tamen præſupponitur ad contrahendam dictam excommunicationem.

QVAERES XII. An puellæ manentes in educatione apud moniales exemptas ſubiaceant iuriſdictioni proprij Ordinarij.

190 ℞. Quòd, cùm iuxta dicta à *Layman. lib.* 1. *tract.* 4. *cap.* 11. *num.* 5. locus exem-

exemptus, & locus extra diœceſim æquiparentur ex *Gloſſa in Clement.1. de foro compet.* non omninò improbabiliter poſſet quis aſserere dictas puellas non ſubiacere Ordinario, niſi in ijs caſibus, in quibus ei ſubiacent ipſæmet moniales exemptæ: ſicut neque ſubiacerent in caſu, quo illæ eſſent extra diœceſim; quanquam non deſint qui oppoſitum ſuſtineant, & probabiliùs ex doctrina *Suarez D.5. de cenſur. ſect.4. num.6.* dicentis regulam illam (quòd locus exemptus, & locus extra diœceſim æquiparantur) intelligendam eſſe de loco exempto, non ratione perſonarum (quo modo exempta dicuntur monaſteria Regularium) ſed ratione loci vt ſic (quo modo exempta dicuntur aliqua loca, quæ ſunt Papæ immediatè ſubiecta;) verum noſtra ſententia non eſt improbabilis, & colligitur ex *Regin.l.9.n.154. Naldo v.exemptio num.5. Peyrino to.1. priuil.conſtit.2. Sixti IV. nu.9. & Laym. loco ſup. citato* dicente ſe diſtinctionem illam Suarij apud alios non legiſſe.

QVÆRES XIII. An dictæ puellæ, quandiu commorantur in monaſterijs monialium exemptarum, ſubiaceant reſeruationi caſuum factæ ab Ordinario loci.

191 ℞. Diſſerendo conſequenter ad dicta *q. præced.* videri probabile, quòd non ſubiaceant: ſi enim non ſubiacerent caſibus Ordinarij Ferrarienſis v.g. ſi exiſterent extra diœceſim Ferrarienſem: ſic nec illis ſubiacebunt, ſi exiſtant in loco exempto (cuiuſmodi eſt monaſterium monialium exemptarum:) ſi quidem locus exemptus æquiparatur loco extra diœceſim. ita viri valdè docti à me conſulti.

QVAERES XIV. An puellæ commorantes in monialium monaſterijs cauſa educationis poſſint tempore Interdicti, ſiue generalis, ſiue particularis audire miſſam, & alia diuina officia, recipere ſacramenta, & donari eccleſiaſtica ſepultura, ſine pompa tamen.

192 ℞. Videri poſſe, dummodò eæ non ſint excommunicatæ, aut interdictæ, & aliàs ſeruentur ea, quæ quo ad hoc præſcribuntur in *cap. Alma mater*, nimirum vt prædicta fiant ianuis clauſis, excommunicatis, ac interdictis iectis, & campanis non pulſatis. Colligo ex *Sorbo in compend. priuil. v.interdictum 3. in annotat. §. quinto Tertiarij*, vbi ſic ait: *Tertiarij, beatæ, famuli, familiares, domeſtici, &c. Fratrum, & monialium poſſunt tempore interdicti, ſiue generalis, ſiue particularis, miſſam, cæteraq; diuina officia audire, eccleſiaſticæ ſepulturæ in noſtris eccleſijs ſine pompa tradi, ibiq; omnia Sacramenta recipere: dummodò tamen nemo ex ſupradictis ſic excommunicatus, vel interdictus, &c. ac cæteris obſeruatis limitatibus; cap. alma mater*. Et notandum, quòd ſecundùm ius commune, & regularium priuilegia familiares, & domeſtici dicuntur omnes, qui in eorum domibus viuunt, & per eos ſuſtentantur, quāuis aliquo tēpore pro alicuius negotij cauſa fuerint abſentes: & ſic domicellæ, & ſeruientes, aliæq; in monialium monaſterijs degentes hoc priuilegio gaudent. Vbi noto verba illa, *aliæq; in monialium monaſterijs degentes*, putoq; ſub ijs poſſe intelligi puel-

las commorantes in monaſterijs cauſa educationis; quippequæ viuunt in domibus monialium,& per illas ſuſtentantur (quamuis ſumptibus ſuppeditatis à parentibus ipſarum puellarum) ſicq; vocari poſſunt familiares, ac domeſticæ; maximè cùm ſimus in materia fauorabili concernente bonum ſpirituale animæ, quæ iuxta regulas generales & poteſt,& debet ampliari. ita Naldus, Baldellus, Bordonus, & alij à me conſulti: ſed de hoc iterum dicemus, *cap.9.q.18.§.difficultas.*

QVAERES XV. An caſu, quo aliqua ex dictis puellis ægrotet cum periculo vitæ, poſſit de proprijs bonis diſponere per ſolemne teſtamentum.

193 ℞. Poſſe, vt *ſect.præced.q.25.* diximus poſse de ſuis bonis diſponere monialem nouitiam in vitæ periculo conſtitutam. ita in terminis *Tamb.ſup.D.1.q.2.num.16.ex Naldo v. moniales num.14.* afferente ad id declarationem Sacræ Congregationis factam anno 1595.

SECTIO V.

De obſeruantia clauſuræ Monialium quoad acceſſum extraneorum ad ipſas Moniales.

194 *VArijs iuribus prohibitus acceſſus ad moniales, & quidem etiam regularibus.*

195 *Qualis acceſſus prohibeatur in dictis iuribus.*

196 *In ijs prohibetur acceſſus tum ſimplex, tum frequens.*

197 *Frequens acceſſus iudicandus ex communi modo loquendi, & arbitrio prudentis viri.*

198 *Prohibitio accedendi ad moniales afficit omnes fideles.*

199 *Obligat ſub mortali ex genere ſuo.*

200 *Idq; modò procedit etiam quoad religioſos.*

201 *Leuitas materiæ in hoc excuſat à mortali.*

202 *Acceſſus ad moniales indebitus eſt iniurioſus Abbatiſſæ monaſterij.*

203 *Prohibitio præfata ſub varijs pœnis eſt lata pro diuerſitate accedentium.*

204 *Regulares indebitè accedentes iure communi Ordinarij cenſuris ſubiacent.*

205 *Ex varijs capitibus excuſatur indebitus acceſſus à dictis pœnis.*

206 *Licentia accedendi ad moniales exemptas datur, vel à ſolo Ordinario, vel à ſolo Prælato regulari, vel ab vtroq; iuxta conſuetudinem; quoad non exemptas autem à ſolo Ordinario.*

207 *Regularibus datur ab Ordinario, ac Prælato regulari ſimul, ſi monialis inuiſenda ſit exempta: exponuntur variæ formæ licentiæ.*

208 *De iure communi non requiritur licentia, vt accedatur ad Abbatiſſam, noui-*

tias,

tias, & alias mulieres ſæculares degentes intra clauſuram: quod non procedit de iure proprio diœceſium.

209 *Parentes, & filij ſine licentia accedunt ad filiam, & matrem moniales.*

210 *Hæc prohibitio afficit Epiſcopos, ſtando in rigore iuris, non item ex conſuetudine.*

211 *Afficit peregrinos etiam in alieno territorio, tum ſit de iure communi; etſi aliàs peregrini non ſubſint legibus locorum, per quæ tranſeunt.*

212 *Non afficit pauperes mendicantes quo ad petendam eleemoſynam à monialibus.*

213 *Famuli ſine licentia accedunt ad deferenda monialibus dona.*

214 *Non violat iſtam prohibitionem, qui monialem alloquitur è domo vicina.*

215 *Nec qui loquitur per interpretem, aut per nutus: hoc tamen alij negant.*

216 *Nec qui loquitur idiomate moniali ignoto.*

217 *Nec qui audit monialem loquentem, nihil ipſe dicens: violat verò qui loquitur cum moniali nihil reſpondente; quod tamen poſterius aliqui negant.*

218 *Non violat, qui ſcribit litteras moniali.*

219 *Violat verò qui cum licentia accedit ad vnam monialem, & loquitur cum alia.*

220 *Adiens monialem exemptam effugit pœnas latas à proprio Ordinario.*

221 *Prohibitio adeundi moniales non ligat impuberes.*

222 *Magiſtri canendi, aut pulſandi cymbala ordinariè non ſinuntur adire moniales cauſa docendi.*

QVÆRES I. Quo iure, extranei, ſiue ſæculares, ſiue regulares prohibeantur accedere ad monaſteria monialium.

194 ℞. Prohiberi tum in *cap. monaſteria de vita, & honeſt. cleric.* vbi dicitur: *Monaſteria Sanctimonialium ſi quis clericus ſine manifeſta, & rationabili cauſa frequentare præſumpſerit, per Epiſcopum arceatur, &, ſi non deſtiterit, ab officio eccleſiaſtico reddatur immunis: &, ſi laici, excommunicationi ſubdantur, & à cœtu fidelium fiant penitus alieni*; tum in *cap. periculoſo de ſtatu regul. in 6.* quod ita habet: *Ne quis abſq; ſpeciali facultate, & ſine rationabili, & manifeſta cauſa ingrediatur, vel accedat ad monaſteria monialium*; tum in *cap. definimus 18. q. 2.* vbi in ſpecie prohibetur talis acceſsus his verbis: *Si contigerit monachum aliquam ſuam propinquam videre velle, in præſentia Abbatiſſæ huic confabuletur per modica, & compendioſa verba, & in breui ab ea diſcedat*; tum deniq; in alijs iuribus relatis a *Tamburino de iure Abbatiſſ. D. 25. q. 1.* & præſertim in decreto Sacræ Congregat. de mandato Sixti V. edito anno 1590. per quod mandatur *nulli poſthac religioſo cuiuſcunq; ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat, (Superiore, cui monaſterij, ſeu domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus, confeſſarioq; ordinario, & extraordinario, cùm ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) licere abſq; licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregat. accedere ad monaſteria, ſeu domus quarumcunq; Monialium, vel Sororum ſiue*

ſui,

ſui, ſiue alterius cuiuſuis Ordinis ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis: quamuis eadem Sacra Congregatio non parum temperauerit rigorem dicti decreti iuſſu Vrbani VIII. vt indicabimus infra *c.10.num.20.*

Moneo hìc, quòd, cum in relatis verbis ſolùm ſit ſermo de monialibus, & nomine monialium non veniant neq; nouitiæ (ſtando in odioſis) neq; aliæ fœminæ intra clauſuram degentes; vi præfatorum verborum videri poſſet alicui ſolùm regularibus vetari acceſſum ad moniales profeſſas; non item ad illas alias fœminas, ad quas tamen prohibetur accedere regularis in caſu, quo monialibus concionetur, aut celebret; ſiquidem in decreto Sixti hìc relato immediatè poſt verba allegata ſubditur; *quòd ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos religioſos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarum Monialium, ſeu Sororum Eccleſijs mitti contigerit, prohibuerunt, ne dicti religioſi vllo quæſito colore moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam intra clauſtra degentes alloqui poſſint;* per hæc enim verba, *aut quamlibet aliam perſonam, &c.* conſtat venire etiam nouitias, & alias fœminas intra clauſuram degentes. & hæc de rigore iuris; cùm aliàs conſulendum ſit, vt regulares in vtroq; caſu abſtineant ab accedendo ad nouitias, aliaſq; fœminas ſæculares intra monaſterium commorantes. ita aliqui docti recentiores; quàm probabiliter ipſi viderint; ij certè ſuam ſententiam firmare poſſent ex dicendis *q.8.*

QVÆRES II. Quid hìc intelligatur per *accedere ad monaſteria* monialium.

195 ℞. Intelligi aditum, non quidem ad monaſteria monialium materialiter ſumpta, ſed ad ipſas moniales cauſa illas viſitandi, aut colloquendi; ac proinde in citatis iuribus non prohiberi acceſſum ad earum eccleſias, ſed ad illarum colloquia, & aſpectum; quòd ſatis clarè indicatur in *cap. pericu-loſo* ſuperiùs relato, dum ibi loco *monaſterij* dicitur *ad moniales* his verbis, *nulli pateat ingreſſus, vel acceſſus ad moniales*: quod eſt dicere, *ad monaſteria monialium formaliter ſumpta.* ita *Suar. to.4. de relig. tract.8.l.1.c.10. num.24. Sanch.l.6.mor.c.16.num.112. Bonac.q.3. de clauſ.p.1.num.1. & 2.* alijq;, qui conſequenter dicent eum cenſeri accedere ad monaſteria monialium contra iura id prohibentia, qui accedit ad eccleſiam exteriorem monialium, ibique ex feneſtella communionis diutiùs loquitur cum aliqua moniali: cum hoc verè ſit adire moniales cauſa illas alloquendi, quòd eſt prohibitum in citatis iuribus; ſed de hoc plura in allegata *tractat. de prohibit. c. 6.q.9.*

QVAERES III. Quotuplex acceſſus ad moniales interdicatur in iuribus relatis *q.1.*

196 ℞. Duplicem acceſſum interdici, in *cap. quidem monaſteria de vita, & honeſt. cleric.* frequentem acceſſum, quem DD. vocant frequentationem adeundi monaſteria monialium: idq; in ijs verbis *monaſteria Sanctimonialium ſi quiſpiam clericus ſine manifeſta, & notabili cauſa frequentare præſumpſerit,*

*pſerit,&c.*in alijs verò iuribus ſimplicem acceſſum, ſicut importat frequenquentatio accedendi,quæ ſupponit acceſſum ſæpiùs repetitum.

Quòd ſi quæras, quid intelligatur hìc per frequentationem accedendi.

197 ℞. Non intelligi ſolùm binum acceſſum, vt putant aliqui ex *cap. ita nos* 25.*q.*1. generaliter aſſerentes binum actum ſufficere ad inducendam frequentiam,cùm actus geminatus conſuetudinem inducat,*c.*2.*C.de Epiſc. audientia;* ſed potiùs id iudicandum eſſe ex communi vſu loquendi, ac iudicio prudentis viri;quo modo *Nau.comm.*4.*de Regul.num.*61.*Rodriq.to.*1.*q.*45.*ar.* 2. *Sanch. num.*110.*Bonac.p.*2.*num.*4. alijq; arbitrantur eum non poſſe dici frequentare monaſteria monialium, qui moniales alloqueretur duodecies 3. annis, aut ſemel vnoquoq; trimeſtri: ſecùs, ſi ter alloqueretur 3. diebus continuis:quin etiam *Sanch.num.*111. addit ſe credere tunc demum cenſeri poſſe frequentiam in præſenti materia,quando quis ſemel ſingulis menſibus, aut ter.3. diebus continuis accederet ad moniales: vt proinde *Suarez ſup. num.*25. generaliter dicat tunc poſſe dici frequentiam, quando intra breue tempus ſępiùs acceditur;non item,ſi inter vnum,& alterum acceſſum longum tempus interponatur.

QVAERES IV. Quæ perſonæ prohibeantur accedere ad monialium monaſteria vi iurium relatorum *q.*1.

198 ℞. Prohiberi omnes tam laicos, quàm clericos, ac regulares, vt apertè conſtat ex *cap. periculoſo,* in quo generaliter dicitur, *ne quis abſq; ſpeciali facultate,& ſine rationabili,& manifeſta cauſa ingrediatur,vel accedat ad monaſteria monialium;* cùm alioqui in *cap. monaſteria ſup. relato,* non compræhendantur Regulares,quippe quòd loquitur tantùm de laicis,& clericis;nomine quorum non veniunt Regulares in odioſis, ſicut benè aduertit *Bonac. num.*3.monens dicto nomine non venire Epiſcopos, Prælatos, aut Canonicos Eccleſiæ cathedrális,vtpote dignos ſpeciali nota:niſi forte verba textus ſint adeò generalia, vt extendantur ad quoslibet; quod etiam notauit *Sanchez ſup.c.*15.*num.*74.

QVAERES V. An acceſſus ad moniales ſit prohibitus ſub peccato m. ſi fiat abſq; debita licentia,& cauſa legitima.

199 ℞. Eſſe,& quidem etiam ſecluſis circunſtantijs extrinſecis ſcandali,prauæ intentionis,aut etiam iniuriæ,quæ fit Abbatiſſę monaſterij,ad cuius moniales acceditur ſine eius licentia; quòd eſt contra ius monaſterij, ac ipſius Abbatiſsæ. ita *Rodriq.ſup.ar.*4. *Mirand.q.*4. *de monial. ar.*1. *Bonac.p.*3. *num.*1. & alij;à quibus non videtur diſsentire *Suar.num.*27. cùm dicat ſe non dubitare,quin decretum Bonifacij(quod ſcilicet edidit de hac re, & continetur in *cap.periculoſo*)ex ſuo genere inducat obligationem ſub mortali; eſtò poſtea ſubiungat; *ſi tamen illud conſuetudine derogatum eſt, affirmare non poſſumus hoc eſſe peccatum m. ex ſuo genere, quia nullum apparet aliud ius poſitiuum, quo diſtrictè prohibeatur, ſecluſa frequentia, quam ſatis grauiter*

prohibet

probibet cap. monaſteria; quod non poteſt dici derogatum. vbi ego noto, quòd, cùm Suarez non aſſerat tanquam certum, *cap. periculoſo* fuiſſe derogatum, & alij DD. de facto ſupponant non fuiſſe derogatum; non negaret Suar. accèſſum ad moniales vigore dicti *capitis* eſſe prohibitum ſub peccato m. cùm re vera ſolùm oſtendat ſe dubitare, num illud fuerit derogatum, nec ne. Diſſentit tamen *Sanchez num.* 120. ex Nauarro dubitante, num indebitè accedens ad moniales peccet ſaltem venialiter, aitq; eum, qui frequentat monaſteria monialium, non committere grauem culpam, niſi ab Epiſcopo monitus omittat deſiſtere: quamuis ſubdat, quòd, ſicut acceſsus ſine cauſa, & abſq; licentia eſt venialis, ſic frequentans monaſteria monialium rariſſimè excuſatur à mortali, attentis circunſtantijs extrinſecis, & præſertim ſcandali, quod rariſſimè non inde conſurget; ſicut & rariſſimè deficiet finis aliquis turpis. Ratio noſtræ reſponſionis eſt, quòd de ratione legis eſt, vt in materia graui obliget ſub mortali, vt tradunt communiter DD. in materia de legibus: conſtat autem quòd lex prohibens acceſsum ad moniales ex genere ſuo eſt de re graui, vt colligitur ex grauitate finis in ea intenti; vnde ſolent Ordinarij dictum acceſsum prohibere ſub grauibus cenſuris eccleſiaſticis ipsò factò incurrendis, vel reponere inter caſus ipſis reſeruatos; quę vtiq; fieri non poſsent, ſi dictus acceſsus non eſset mortalis.

200 Certè, quod ſpectat ad Regulares, num videlicet ipſi peccent m. accedendo ſine debita licentia ad moniales, nec ne; eſtò aliàs non defuerint, qui ſententiam negantem ſuſtinuerint, ea ducti ratione, quòd decretum Sacræ Congregat. relatum *q.* 1. & de ipſis in ſpecie editum, ſit pænale, adeoq; obliget ſolùm ad pœnam, non ad culpam, vt notauit *Diana p.* 1. *tr.* 10. *reſol.* 22. in præſentia tamen indubitatum eſt in tali caſu interuenire peccatum m. cùm id expreſſis verbis declarauerit Sacra Congregatio 1. Iulij 1606. teſte *Duardo l.* 3. *in Bullam Cœnæ* §. 8. *q.* 2. *num.* 45. Declaratio autem Sacrę Congregatio ſic habet: *Attentis narratis, ac dubio præfato maturè diſcuſſo, & examinato, cenſuit Sacra Congreg. ac declarauit Regulares accedentes ad monaſteria monialium contra formam decreti, quo huiuſmodi acceſſus per Sacram Congregationem prohibetur, vltra pænas priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ incurrere etiam pænam peccati m.*

201 Verum tamen eſt, quòd, cùm leuitas materiæ in ſimilibus rebus excuſet à mortali, ſic & excuſabit in præſenti materia; ideoq; ſtando in iure communi, excuſabitur à mortali is, qui vna, aut altera vice accedat ad moniales abſq; debita licentia (loquendo de prohibitione facta in *cap. monaſteria* interdicente non ſimplicem acceſſum, ſed frequentiam accedendi, non item de ea, quæ fit in alijs iuribus interdicentibus etiam ſimplicem acceſſum) quanquam, etiam ſtando in illis, dari poſſit paruitas materiæ ex alio capite; vt ſi habens facultatem loquendi cum vna moniali, ea occaſione aliam alloquatur, quaſi per accidens vrbanitatis cauſa, ac verbis compendioſis: quod rectè notauit Bonac. vbi ſup.

Quod

202 Quòd verò innui in reſponſione accedere ad moniales ſine legitima licentia cedere in iniuriam Abbatiſſæ monaſterij, ad quòd acceditur; aduertit expreſsè Suar. ſup. id inde probans, quòd etiam inter ſæculares furtiuè accedere ad colloquendum cum virgine exiſtente ſub cura parentum ex ſuo genere eſt grauis iniuria: ſicq; à fortiori erit in virgine ſacra; maximè ſi acceſſus ſit ad loquendum per loca inuſitata; cùm ſic iniuria ſit maior, & periculum ſcandali grauius.

QVÆRES VI. Sub quibus pœnis prohibeatur acceſſus ad moniales, ſtando in iure communi.

203 ℞. Diſtinguendo; vel loquimur de laicis perſonis, & hæ nullam pœnam incurrunt accedendo ad moniales, ſi non adſit frequentatio accedendi: nulla enim pœna reperitur iure communi lata contra laicos taliter accedentes; debent autem excommunicari ab Epiſcopo, ſi frequentent monialium monaſteria, & ab eo moniti non deſiſtant; idq; ex *cap. monaſteria*, vbi dicitur: *Si laici, excommunicationi ſubdantur, & à cætu fidelium fiant penitus alieni:* quod eſt dicere *contra illos debere ferri excommunicationem, eoſq; declarandos eſſe excommunicatos*. Vel loquimur de clericis, & hi, ſi frequentent monaſteria monialium, ac moniti ab Epiſcopo non deſiſtant, debent ſuſpendi ab officio eccleſiaſtico, i. ab vſu ordinis, ac iuriſdictionis (& hoc ex *citato cap. monaſteria*) immò & excommunicari, ac deponi, ſi nolint corrigi, vt conſtat ex *cap. vt clericorum de vita, & honeſt. clericorum*; ſi verò interdum accedant, ſed non ita, vt dici poſſint frequentare, nullam pœnam incurrunt, cùm aduersùs talem acceſſum nulla pœna in iure communi ſtatuta ſit. Vel deniq; loquimur de Regularibus; & hi, ſiue frequentent monaſteria monialium, ſiue etiam ſemel tantum accedant, incurrunt pœnam priuationis officiorum, & vocis actiuæ, ac paſſiuæ ipsò factò incurrendam iuxta decretum Sacræ Congregationis editum iuſſu Sixti V. & relatum *q.* 1. quippe quod loquitur ſimpliciter de accedentibus abſq; licentia Sedis Apoſtolicæ, non de frequentantibus.

An autem Regulares accedentes ſine licentia ad moniales incurrant cenſuras ab Ordinarijs ſtatutas contra accedentes ad monaſteria monialium ſine ipſorum licentia.

204 ℞. Incurrere, ſi non gaudeant priuilegio relato à *Sanchez l. 7. de matr. D. 33. num.* 23. quòd non poſſint cenſurari ab Ordinarijs locorum. & ratio eſt, quòd, licèt ij ſint exempti; in caſu tamen propoſito poſſunt contra eos procedere Ordinarij, etiam cenſuris; cùm in eo procedant tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, adeoq; non ſuffragetur exemptio. quod fallit, ſi gaudeant dicto priuilegio, vtpote regulares priuilegiatos eximente etiam à poteſtate delegata quo ad hoc generaliter conceſſa. Quod tamen non facit, quin religioſi ſine debita licentia alloquentes aliquam monialem puniri poſſint ab Ordinario iuxta Gregorij XV. Conſtitutionem *Inſcrutabili*; immò & carcerari, tradendi ipſorum Prælatis; qui tenentur eos punire, &

hoc

hoc ipſum ſignificare tum Sacræ Congregationi, tum Ordinario: idq; ex eiuſdem Sacræ Congregationis decreto, quod refert *Tamburinus de iure Abbatiſſ. D.25.q.4.num.5.*

QVÆRES VII. An, & quibus ex capitibus excuſari poſſint à culpa, ac pœnis ſuperiùs explicatis ij, qui accedunt ad monialium monaſteria.

205 ℞. Poſſe excuſari tum ex paruitate materię (vti oſtendimus *q.5.§.verum tamen eſt:*) tum ex legitima conſuetudine inducta in contrarium, per quam vſu receptum ſit, vt fœminæ, ac viri, præſertim laici, abſq; conſcientiæ ſcrupulo accedant ad moniales, cùm conſuetudo habeat vim legis: tum ex legitima licentia obtenta à Superiore competenti, eaq; data cum cauſa rationabili, ac manifeſta; prout ſtatuitur in *cap. periculoſo*, & *cap. monaſteria* ſuperiùs citatis: quæ licentia non eſt opus, quòd detur in ſcriptis; cùm in iure id non requiratur, & de ratione priuilegij non ſit ſcriptura, niſi ipſa iura aliter decernant: & non finitur primo actu, ſi detur indefinitè, & abſq; temporis præfinitione: idq; ob dicta ſuperiùs *ſect.3.q.35.* ita *Bonac. ſup. p.5.num.4. & 8.* addens *num.5.* quòd, licèt in re præſenti non videatur ſufficere licentia tacita, quæ conijcitur ex taciturnitate Superioris potentis reclamare, & non reclamantis contra accedentem ad moniales ſine expreſſa eius licentia: cùm taciturnitas vt ſic non ſit ſufficiens ſignum conſenſus præſtiti; quatenus contingere poteſt, quòd Superior iuſta de cauſa taceat, & tamen non conſentiat iuxta regulam iuris, *qui tacet, neq; conſentire, neq; diſſentire videtur*; ſi tamen ex ſignis, & coniecturis appareat Superiorem conſentire in talem acceſſum; tutus erit in conſcientia talis acceſſus, vtpote factus ex licentia tacita. quòd à fortiori admittunt *Sanch. ſup. num.114. & Rodriq. vbi ſup.* generaliter docentes, licentiam, etiam tacitam, ſufficere, vt quis abſq; peccato accedere poſſit ad moniales.

Quòd ſi quæras, ad quem ſpectet dare huiuſmodi licentiam accedendi ad moniales tam exemptas, quàm non exemptas.

206 ℞. Cum diſtinctione; vel moniales, ad quas vult quis accedere, ſunt immediatè ſubiectæ Epiſcopo, & licentia debet dari ab ipſo Epiſcopo, eiuſue Vicario generali; quòd eſt indubitatum apud omnes; vel moniales ſunt ſubiectæ Prælatis, ſiue regularibus, ſiue ſæcularibus: & licentia concedi poteſt, & debet vel à ſolo Epiſcopo, vel ab Epiſcopo ſimul & Prælato proprio monialium, vel à ſolo proprio Prælato, prout fert conſuetudo, ac vſus vniuſcuiuſq; loci; in hoc enim ſtatuit Sacra Congregatio ſeruandam eſſe locorum conſuetudinem, vt benè aduertit *Tambur. ſup. D.26.qu.2.num.1.* ex Barboſa, & Quaranta monens huiuſmodi licentias in aliquibus locis ſolere concedi ſolùm ab Epiſcopo, vel ab Epiſcopo, & Prælato monialium ſimul; cùm alioqui, ſecluſa conſuetudine, facultas concedendi dictas licentias ſpectet ad proprios Prælatos monialium; quanquam conſuetudo communior, ſaltem in hiſce regionibus, habeat, vt præfatæ licentiæ concedantur à ſolo

Epiſcopo,

Epiſcopo,Prælatis monialium ſcienter cedentibus iuri ſuo,fortè ad euitandos rumores,& tricas.

207 Quod autem ſpectat ad regulares, ij non poſſunt accedere ad moniales iuxta conceſſionem Vrban. VIII. niſi vltra licentiam Ordinarij interueniat etiam conſenſus Prælati Regularis, ſi monialis, ad quam petunt accedere, ſit exempta; idq; colligo ex verbis illis, quæ ſunt in decreto hac de re edito, *prædictaq; licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem ſpectet eam concedere:* quæ vtiq; intelliguntur de Prælato Regulari.

Dubitari hìc poſſet, an fœmina habens licentiam accedendi ad moniales ſub his terminis *con le ſue donne*, poſſit ſecum ducere mulierem aliquam extraneam, excluſa aliqua alia ex domeſticis, quæ aliàs illam ſolet aſſociare; idq; ad gratificandum mulieri ſic electæ.

℞. Videri poſſe, & probatur tum quia verba illa *con le ſue donne*, commodè poſſunt explicari non ſolùm de mulieribus fœminam dictam ordinariè comitantibus, ſed etiam de muliebri comitatu proprio ſtatui illius condecenti; quo modo ſub eo compræhendi poſſunt etiam fœminæ extraneæ: gratia autem Principis ampliari debet, quantùm patitur verborum proprietas: tum quia ad præſentẽ caſum facit doctrina, quam tradit *Sanch. l.6.mor.c.16.num.49.* dicens poſſe excuſari fœminam, quæ ex ſola curioſitate videndi monaſterij monialium, illud cum debita licentia ingrederetur ad exercendum miniſterium ipſius ſtatui minùs conſonum, monialibus tamen neceſſarium, quippequod ab ijs commodè nequit exerceri; & de facto in eo occuparetur non minùs quàm famulæ, & aliæ viliores fœminæ aliàs ad talem effectum ingreſſuræ: ſiquidem re vera ingreditur ex cauſa neceſſaria, eamq; exequitur ingreſſa inſtar famulæ, etſi alioqui ſit nobilis fœmina, &c. quæ doctrina à fortiori probabilem facit præſentem reſponſionem; cùm etiam in iſto caſu fœmina electa accedat ad moniales inſtar famulæ, eiq; æquiparetur: qui acceſſus vtiq; eſt quid minus, quàm ingreſſus clauſuræ, vt patet. Puto quidem fœminam ſic licentiatam ad acceſſum non poſſe in fraudem legis ſecum ducere plures fœminas, ſiue domeſticas, ſiue extraneas, quàm ducere communiter ſoleat profectura in alia loca: nam aliàs non videntur verificari verba illa *con le ſue donne*, quæ intelligenda videntur ſolùm de comitatu eius ordinario.

Addo quòd, ſi quis habeat licentiam inuiſendi aliquam monialem ſemel pro quolibet menſe: is non tenetur inter vnam, & alteram viſitationem interponere ſpatium vnius menſis integri; ſed poteſt v. g. inuiſere monialem 27. die Aprilis, & iterum 2. die Maij, dummodò in reliquo menſe Maij iterum non inuiſat. Moueor ex eo quod docet *Sanchez l. 8. de matr. D.34. num.36.* videlicèt diſpenſatum à Sacra Pœnitentiaria cum onere confeſſionis menſtruæ in perpetuum faciendæ ſatisfacere, etſi ab vltima confeſſione plùs quàm menſis elabatur; vt ſi confeſſio præcedens fa-

cta ſit 1. die Decembris, ſatisfaciet, facta confeſſione vltima die Ianuarij: quocunq; enim die menſis fiat confeſſio, verificatur illam fuiſſe factam in eo menſe. quæ ratio proportionaliter procedit in præſenti caſu; cùm inuiſens monialem modo dicto ſemel tantùm in quolibet menſe verè dici poſſit inuiſere monialem ſolùm ſemel in quolibet menſe, ideòq; non excedere limites licentiæ ad hunc effectum obtentæ.

QVAERES VIII. An requiratur licentia, vt quis poſſit ſine peccato accedere ad Abbatiſſam monaſterij, necnon ad Nouitias, puellas ibi commorantes in educatione, aut alias fœminas ibi degentes cauſa ſecuritatis.

208 ℞. Non requiri, attento præcisè iure communi; & quidem de Abbatiſſa inde patet, quòd, ſicut nomine Monachorum non venit Abbas in odioſis (vt benè notauit *Gloſſa in cap. fin. de ſimonia, & Panormitan. ibidem num.* 2.) ſic nomine monialium non venit Abbatiſſa, ſicut notant contra *Graſſium l.* 2. *de caſ. reſeru. cap.* 5. *num.* 37. *Diana par.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 48. *& Tambur. ſup. D.* 25. *quæſt.* 8. §. *ad* 5. in hoc nobiſcum ſentientes; vnde, cùm iure communi ſolùm prohibeatur acceſſus ad moniales, vt conſtat ex iuribus relatis *quæſt.* 1. vi illius præcisè non erit prohibitus acceſſus ad Abbatiſſas, ſeu Prioriſſas ipſarum monialium. De Nouitijs verò patet reſponſio, quòd de iure communi tantùm interdicitur acceſſus ad moniales, vt modò diximus: Nouitiæ autem non ſunt moniales; cùm monialis propriè dicatur per profeſſionem: ſicq; ſub prohibitione accedendi ad moniales non vetatur acceſſus ad Nouitias, vt in ſpecie tradunt Diana, & Tamburin. locis citatis, & *Bellocch. par.* 2. *de caſ. reſeru. quæſt.* 9. *num.* 181. Quæ ratio à fortiori intentum probat de puellis manentibus in educatione, & alijs fœminis quibuſcunq; commorantibus intra monialium monaſteria; nam hæ nomine monialium non veniunt, neq; in odioſis, neq; in fauorabilibus, cùm aliàs Nouitiæ in fauorabilibus reputentur moniales. Dixi ſub initium reſponſionis *attento præcisè iure communi*, vt indicarem iure particulari locorum poſſe contingere oppoſitum; vt ſi alicubi prohibeatur acceſſus ad moniales, & alias quaſcunq; fœminas intra clauſuram degentes; ſicut re vera fit aliquibus in locis: tunc quippe requireretur licentia, etiam vt quis accederet ad nouitias, puellas, aliaſq; fœminas cum monialibus degentes: cùm prohibitio ſit generalis, adeoq; comprehendat illas omnes: quod tamen non puto procedere de Abbatiſſa, cùm de illa militet ratio allata ſub initium reſponſionis, etiam in præſenti caſu.

QVÆRES IX. An parentes, & filij indigeant licentia, vt poſſint accedere ad moniales, quæ ſunt ipſorum filiæ, aut matres.

209 ℞. Non indigere, ex declaratione Sacræ Congregat. facta 25. Ian. 1616. & relata à Gauanto in man. [illegible] monialium [illegible] num. 7. his verbis: *Patres, & Matres monialium poſſunt eas alloqui ſine licentia,* [illegible]

[illegible]

in diebus prohibitis: item filij monialium proprias matres; quod declarauit eadem Sacra Congregat. 15. Martij 1619. teſte eodem *Gauanto num.* 8. Quanquam huiuſmodi declarationes non ſint vbiq; in vſu, cùm in varijs locis neq; parentes ad filias moniales, neq; filij ad matres audeant accedere abſq; licentia Superioris competentis; ſiue quia ignorant ius ipſis quoad hoc conceſſum; ſiue quia Ordinarij illas declarationes non acceptarunt, aut poſtea abrogarunt; ſiue quia tales declarationes re vera non faciunt ius vniuerſale, vt diximus ſup. Certè, ſi demus præfatas declarationes eſſe in vſu, puto vi illarum parentes, ac filios item poſſe accedere ad proprias filias, & matres reſpectiuè quoquo modo intra monialium monaſteria degentes, etiamſi nullam ad id habeant licentiam, & alioqui ibi ſit generaliter prohibitus acceſſus ad quaſcunq; mulieres intra clauſuram commorantes: idq; iuxta regulam iuris, *l. illud, ff. ad leg. aquil. vbi eſt eadem ratio, ibi idem ius ſtatui debet.*

QVAERES X. An Epiſcopi, alijq; Prælati extra ſuam diœceſim poſſint accedere ad moniales ſine licentia Ordinarij, aut Superioris illarum.

210 ℞. Non poſſe (niſi fortè præſumatur adeſſe tacita licentia dicti Ordinarij, aut Superioris; quàm *quæſt.* 7. diximus ſufficere, vt quis accedere poſſit ad moniales, &, ſi indebitè accedant, incurrere pœnas latas in *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 5. *de regul.* vtpote compræhenſos in *cap. periculoſo de regul. in* 6. innouato per dictum Concilium: non tamen poſſe excommunicari ab Ordinario loci, in quo ſit acceſsus; idq; non obſtante declaratione Sacræ Congregationis relata à *Tambur. ſupra D.* 25. *quæſt.* 2. *num.* 4. his verbis: *Petitum fuit ab Illuſtriſſimis Patribus Concilij Tridentini decreta interpratantibus declarari, an Prior Eccleſiæ Collegiatæ S. Nicolai Barenſis, quamuis Epiſcopus, poſſit in tuitione iuriſdictionis Archiepiſcopalis in caſibus à Sacro Rotæ Romanæ auditorio reſolutis, ſeruatis ſeruandis, excommunicari: & an eidem Priori permiſſum ſit ad monaſteria monialium iſtius Ciuitatis accedere abſq; Amplitudinis tuæ licentia* (nempe Archiepiſcopi Barenſis) *& abſq; eo quòd incurrat in cenſuras in edicto deſuper publicato contentas; Sacra Congregat. licèt cenſeret Amplitudini tuæ licere D. Priorem Barenſem excommunicare ex auctoritate tua ordinaria, illumq; edicto contrauenientem pœnis in eo contentis ſubiacere: attamen tutius eſſe putauit, etiam S. D. N. annuente, vt Amplitudo tua tanquam Sedis Apoſtolicæ delegata contra dictum Priorem in caſibus ſupra expreſſis ad cenſuras, & pœnas reſpectiuè procedat.* Hæc enim declaratio non probat quemlibet Ordinarium loci poſſe excommunicare Epiſcopos extraneos indebitè accedentes ad moniales ipſi ſubiectas; cum edita ſit in fauorem Archiepiſcopi Barenſis contra Priorem Barenſem Epiſcopali dignitate fulgentem, ſubditum dicto Archiepiſcopo: contra quem proinde Sacra Congregatio declarauit præfatum Archiepiſcopum iure ſuo potuiſſe fer-

re excommunicationem, eò quòd Epiſcopatus dicti Prioris contineretur intra Prouinciam illius: quæ ratio non procedit quo ad Epiſcopos extraneos, ſicq; in ijs non habet locum talis declaratio: Immò *Diana par. 3. tract. 2. reſol.* 48. ex Graffio dicit, teſte experientia, Epiſcopos abſq; ſcrupulo loqui cum monialibus ſine licentia Ordinariorum, quibus eæ ſubſunt.

QVÆRES XI. An peregrini indigeant licentia Ordinarij loci, ad hoc vt licitè poſſint accedere ad moniales in locis, per quæ tranſeunt.

211 ℞. Indigere, ſi ſupponamus prohibitionem accedendi ad moniales contẽtam in iure communi non fuiſſe abrogatam; ſic enim lex eſt communis & conſequenter obligat fideles, etiam exiſtentes extra proprium territorium: ſicq; non ſuffragatur doctrina, quam tradunt *Sanch. l. 3. de matrim. D.* 18. *num.* 6. *Clau. reg. l.* 3. *cap.* 4. *nu.* 15. alijq; apud *Layman l.* 1. *tract.* 4. *cap.* 12. *num.* 4. *& Dianam par.* 1. *tract.* 10. *reſol.* 15. peregrinum non teneri ſeruare leges locorum, in quibus obiter reperitur, dummodò non adſit periculum ſcandali, cùm talis doctrina procedat ſolùm de conſuetudinibus, ac legibus locorum particularium, non autem de communibus, prout ſupponunt citati Doctores. Secùs dicendum, ſi prohibitio accedendi ad moniales ſupponeretur eſſe de iure particulari locorum: tunc quippe locum haberet doctrina modò indicata; quæ videri poteſt probabilis, maximè ex eo quòd iuriſdictio requiritur ad obligandum aliquem legibus: peregrini autem ob breuem hoſpitij moram (qualem hìc ſupponimus) non ſubijciuntur iuriſdictioni, ſeu non acquirunt forum, vt conſtat ex *l. hæres abſens*, §. *proinde, ff. de iudicijs*. Nec obſtat, quòd Ordinarius in cauſis concernentibus materiam clauſuræ monialium procedit vt Sedis Apoſtolicæ delegatus; non enim hìnc ſequitur peregrinos ei ſubijci in dictis cauſis, æque ac ſubijciuntur Sedi Apoſtolicæ, ideoq; teneri ſeruare edicta Ordinariorum prohibentia acceſſum ad moniales, non ſecùs ac ſi eſſent edita à Papa. ſiquidem talis delegatio ipſis facta eſt ſolùm in ordine ad moniales exemptas; ad hoc ſcilicet, vt, non obſtante priuilegio exemptionis, poſſint procedere contra illas in cauſis concernentibus clauſuram; non autem in ordine ad peregrinos earum monaſteria adeuntes indebitè: ſicq; in terminis ſentit nobiſcum *Diana par. 3. trac. 2. reſol.* 48.

QVÆRES XII. An pauperes victum ſibi oſtiatim emendicantes ſine peculiari licentia poſſint accedere ad moniales cauſa quærendi æleemoſynam.

212 ℞. De iure communi videri poſſe, & quidem ex tacita licentia Ordinariorum; quæ rationabiliter præſumi poteſt tum ex vſu ferè communi: tum quia talis acceſſus, cùm ex genere ſuo ſit pro breuiſſimo tempore, non eſt compræhenſus in generali prohibitione accedendi ad moniales: tum quia regulariter in huiuſmodi acceſſu non militant rationes, ob quas inducta eſt præfata prohibitio.

QVÆ-

QVAERES XIII. An famuli, & famulæ ſine ſpeciali licentia poſſint accedere ad moniales, vt ipſis deferant aliqua munuſcula.

213 ℞. Poſſe pro foro conſcientiæ; & quidem, etſi aliàs non paterentur graue aliquod incommodum, non obediendo dominis ipſos mittentibus. Ducor tum quia in tali euentu faciliùs præſumi poteſt tacitus conſenſus Ordinariorũ, qui non ſupponuntur velle obligare ſuis legibus cum tanto rigore; tum quia hìc interuenit paruitas materiæ excuſans à peccato; de minimis autem non curat Prętor: tum quia famuli moraliter adſtringuntur obedire ſuis dominis, nec poſſunt ſine damno proprio detrectare illorum iuſſa; qui autem iuſſu iudicis aliquid facit, non videtur dolo malo facere, quia parere neceſſe habet. ita *Bellocch. num.* 178. ex Graſſio, & Homob. & Bonac. nec improbabiliter; quamuis forum externum, vtpote nitens præſumptionibus, dictos famulos puniret, ſi abſq; licẽtia inuenirentur acceſſiſſe ad moniales; vnde omninò conſulendi ſunt non accedere abſq; debita licentia; vel certè, vt in hoc cautè ſe gerant.

QVAERES XIV. An delinquant contra prohibitionem accedendi ad colloquendum cum monialibus, qui de domo ſua poſita prope monaſterium monialium loquitur cum aliqua illarum.

214 ℞. Non delinquere, quidquid contradicat *Graff. tom.* 1. *conſ.* 22. *de excommunic. num.* 23. ita *Diana p.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 48. & cum eo *Tambur. ſup. q.* 8. §. *ad* 1. citans pro ſe Henriquez: patetq; ex eo quòd pœnæ debent interpretari ſtrictè; ideoq; ſi latæ ſint contra accedentes ad colloquendum cum monialibus, non debent extendi ad eum, qui loquitur quidem cum moniali, at non accedit ad ipſam, & conſequenter non facit actum externè conſummatum ſub dictis pœnis prohibitum, prout requiritur ad incurrendas dictas pœnas.

QVÆRES XV. An modo dicto delinquat, qui accedit ad monialem, ſed cum ea loquitur ſolùm per interpretem, aut tantùm ſignis, ac nutibus.

215 ℞. Non delinquere, ſi ſolùm per interpretem loquatur: quod expreſsè docent *Diana ſup. & Tambur.* §. *ad* 4. ea ducti ratione, quòd loqui per interpretem non eſt propriè loqui, prout requiritur ad incurrendum pœnas contra loquentes: quippe quæ ſunt ſtrictæ interpretationis, vt paulò ante diximus; quæ ratio ſi valet in præſenti caſu, videri poſſet alicui valere etiam in caſu, quo quis monialem alloquatur ſignis, ac nutibus: quod tamen negat Diana, ſed minùs conſequenter, cùm aliàs concedat prohibitionem alloquendi moniales obſtare, quin ad eas mitti poſſint literæ, ac nuncij; in quibus tamen militat finis prohibitionis, vt patet. ego quidem in praxi puto conſulendam, & ſequendam eſſe opinionem Dianæ, vt fauorabiliorem animæ.

QVAERES XVI. An modo ſup. dicto delinquat, qui accedit ad monialem, & cum ea loquitur idiomate, quod non intelligitur à moniali.

216 ℞. Videri non delinquere, & probatur ex doctrina, quam in ſimili tradit, *Sanch. l. 2. mor. c.* 10. *num.* 51. dicens legentem librum lingua ſibi omninò ignota conſcriptum, ac prohibitum non affici pœnis latis contra legentes libros prohibitos; eſt enim par ratio in vtroq; caſu.

QVÆRES XVII. An modo dicto delinquat, qui accedit ad monialem loquuturus cum illa, ipſa nihil reſpondente, vel certè illam loquentem ſolùm auditurus, ipſo nihil dicente.

217 ℞. Diana ſup. delinquere in priori caſu, cùm tunc re vera loquatur cum moniali (quod iure prohibetur) non item in poſteriori, cùm lex pœnalis non debeat extendi, & aliàs prohibitio loquendi cum moniali propriè non ſit prohibitio audiendi monialem: vnde, cum in hoc poſteriori euentu accedens non loquatur, ſed ſolùm audiat monialem loquentem (quod iura non prohibent) non poteſt dici delinquere contra prohibitionem, quæ præcisè vetat loqui cum moniali. ita Diana, & cum eo *Tambur. ſup.* §. *ad* 2. contra aliquos tacito nomine relatos à Diana ſuſtinentes, quòd, cùm pœnæ debeant reſtringi, & colloqui ſit idem, ac ſimul loqui; probabile videtur non incurrere excommunicationem latam contra colloquentes cum monialibus eum, qui cum moniali loquitur, ipſa nihil reſpondente: ſiquidem in tali caſu non interuenit propria collocutio, quæ ſola prohibetur ſub cenſura; quæ opinio fortè non eſt improbabilis, attenta communi doctrina ad incurrendam cenſuram prærequiri effectum completum, & conſummatum ſub ea prohibitum; vnde oppoſitum ſuſtinendum eſſet, ſi prohiberetur non collocutio, ſed præcisè locutio cum moniali: ſic quippe accedens verè diceretur loqui cum moniali; quod ſupponimus eſſe prohibitum.

QVÆRES XVIII. An faciat contra prohibitionem accedendi ad moniales cauſa colloquendi cum illis, qui ad ipſas ſcribit litteras.

218 ℞. Non facere: & patet tum ex dictis *q. præcedenti*, quæ hic applicari poſſunt proportionaliter: tum ex communi illa regula, quæ habetur, *l.* 1. §. *hæc autem verba, ff. quod quiſq; iuris, verba cum effectu intelligenda ſunt*: quæ regula in præſenti caſu non habet locum, ſtante quòd ſcribere litteras non eſt idem, ac loqui, ſed quid omninò diuerſum, vt conſtat, ita *Nau. conſ.* 19. *de ſent. excommunic. Sanch. l.* 6. *mor. c.* 16. *num.* 117. *Rodriq. tom.* 1. *q.* 45. *art.* 3. aliijq; apud *Tambur.* §. *ad* 6.

QVAERES XIX. An violet prohibitionem ſup. dictam, qui accedens cum debita licentia ad vnam monialem loquitur poſtea etiam cum alijs monialibus, ſiue ſpontè accurrentibus, ſiue ab ipſo vocatis.

219 ℞. Violare, ſi paruitas materiæ non excuſet (vt ſi illis alijs monialibus aliquid obiter dicat vrbanitatis cauſa, eas ſalutando, aut aliquam reſponſionem reddendo) & aliàs dictę moniales iuxta ſtatuta, ac locorum conſuetudines non debeant ex munere ſuo intereſse collocutioni monialis, ad quam is accedit cum licentia: ſic enim aut materiæ paruitas excuſat, aut

præ-

præſumitur adeſſe tacita licentia Superioris ad loquendum cum monialibus ex munere ſuo intereſsentibus (cuiuſmodi ſunt auſcultatrices;) idq; ex regula connexorum, de quibus idem eſt iudicium, *cap. translato de conſtitut.* vnde in his duobus caſibus habens licentiam loquendi cum certa aliqua moniali non prohibetur loqui cum alijs monialibus ex officio intereſſentibus; immò & cum quibuſcunq; alijs, modò id faciat verbis compendioſis. Secùs, ſi diutiùs loquatur cum monialibus non intereſſentibus ex officio; tunc enim violatur prohibitio, cùm talis collocutio dici poſſit facta ſine licentia; facultate loquendi cum vna certa moniali non ſe extendente ad loquendum cum alijs monialibus, vt patet. ita docti Neoterici à me conſulti, & probabiliter; idq; innuunt *Bonac. ſup. q. 3. p. 3. num. 1. ac Bellocch. num. 176.*

QVAERES XX. An accedens ad moniales exemptas incurrat pœnas latas ab Ordinario contrà indebitè accedentes ad monaſteria monialium.

220 ℞. Quòd, cùm locus exemptus, & locus extrà diœceſim æquiparentur ex *Gloſſa in Clem. 1. de foro compet,* & æquiparatorum idem ſit iudicium: ſicut accedens ad monaſteriũ monialium poſitum extrà diœceſim (Epiſcopi reg. Ferrarienſis) non ſubeſt pœnis latis ab eo contrà indebitè accedentes ad moniales; ſic nec eas incurret qui accedit ad moniales exemptas ab Ordinario; cùm monaſterium exemptum æquiparetur monaſterio ſito extrà diœceſim. Colligitur reſponſio ex *Reginaldo l. 9. num. 154. Naldo v. monialis num. 17. Peyrino tom. 1. priuil. conſt. 2. Sixti IV. num. 9. Bordono reſol. 33. n. 12. & Laym. l. 1. trac. 4. c. 11. n. 5.* monente exceptionem illam, quam facit *Suarez D. 5. de cenſur. ſect. 4. n. 6.* de loco plenè exempto per ſe, & de loco exempto ratione perſonarum, non vidiſſe apud alios. Nec obſtat, quòd, admiſſa hac reſponſione, extrahens frumentum ſine licentia non incurreret pœnas; cùm delictum extractionis conſumetur in loco non ſubiecto non minùs, quàm in loco exempto conſumetur delictum indebiti acceſſus ad moniales: cùm enim prohibitio extrahendi frumentum, & prohibitio accedendi ad moniales fiant ratione damni vitandi; & damnum accedendi ad moniales inferatur in termino ad quem; damnum verò extractionis in termino à quo: mirum non eſt, quòd diuerſus ſubiectionis terminus attendi debeat, & conſequenter in priori caſu incurrantur pœnæ, non item in poſteriori; cùm in his duobus caſibus magna adſit rationis diſparitas.

QVAERES XXI. An dici poſſint tranſgreſſores præſentis prohibitionis pueri, ac puellæ, ſi ante 14. annum completum ſine licentia accedant ad moniales cauſa colloquendi cum illis, & diutiùs colloquantur.

221 ℞. Non poſſe dici tranſgreſſores, & probatur tum quia reſpectu illorum non concurrunt cauſæ, ex quibus ſolet induci dicta prohibitio; ſicq; procedit doctrina, quòd *ceſſante fine legis ceſſat lex*; tum quia Eccleſia non ſolet cogere quemquam ſuis cenſuris ante annos pubertatis, compa-

tiens fragilitati illius ætatis; conſtat autem quòd talis prohibitio ſolet fieri ſub aliqua cenſura. ita *Tambur.* §. *ad* 8. *ex Bonac. Diana ſup.* & alij contra *Graſſium tom.*1.*conſ.*22. *de ſentent.excommunic. num.*9. cuius opinio vtiq; eſt probabilior.

QVÆRES XXII. An Ordinarij, ac Superiores monialium poſſint permittere, vt magiſtri canendi, aut pulſandi cymbala, aliaq; muſica inſtrumenta poſſint accedere ad moniales, vt eas doceant.

222 ℞. Non debere, immò nec poſſe; cùm id expreſsè prohibuerit Sacra Congregatio Epiſcoporum 13. Sept. 1583. teſte *Gauanto in manu.v.monialium collocutio num.*4. qui huiuſmodi prohibitionem refert his verbis: *Non permittatur acceſſus ad moniales ſub prætextu docendi ſonum cymbalorum, aut alterius inſtrumenti, aut muſicam, cantumue ad crates.*

CAPVT VI.

De varijs obligationibus, ad quas tenentur Moniales ratione ſtatus religioſi.

1 *Moniales debent tendere ad perfectionem per media præſcripta in regula.*

2 *Non tenentur tamen vi ſtatus eſſe perfectæ.*

3 *Implent hanc obligationem obſeruando vota religioſa, ac præcepta.*

4 *Tenentur ad regulam eo genere obligationis, quo in ea præſcribitur: non tenentur tamen ſtatutis Ordinis, ſi ſubſint immediatè Ordinario loci: ſed non ſub voto ad omnia in ea poſita, etſi voueant regulam.*

5 *Quando peccent contra hanc obligationem ſtatuendo non ſeruare regulam.*

6 *Peccant ſolùm v. ſtatuendo non ſeruare regulas obligantes ad veniale.*

7 *Interdum moniales vnius Conuentus non obligantur ad legem generalem, vtpote ab ipſis non acceptatam, aut certè abrogatam.*

8 *De iure communi tenentur ſolùm ad confeſſionem annuam, et communionem paſchalem: nec vllo iure probatur oppoſitum.*

9 *Feria 6. Paraſceue communicant: & in Miſſa in feſto Natiuitatis D.N. media nocte celebrari ſolita.*

10 *De iure communi non tenentur audire Miſſam frequentiùs, quam alij fideles: in eius auditione ſufficit attentio externa, ac moralis præſentia: eius obligatio admittit leuitatem materiæ, quæ variè aſſignatur: ea interdum præuenienda: impletur audiendo mediam Miſſam ab vno, & mediam ab alio: idq; etiam eodem tempore: plures item Miſſæ ex diuerſo titulo debitæ ſimul audiuntur audiens Miſſam poteſt recitare horas debitas ex præcepto, imò confiteri ſacramentaliter iuxtà aliquos.*

11 *Debent curare, ſi poſſunt, vt in ſuis templis dicatur Miſſa Conuentualis.*

12 *Recitant horas in choro ex conſuetudine, non tamen ſingulæ moniales tenentur ad id.*

13 *Quid*

13 *Quid ſtatuerit Leo X. de hoc: Abbatiſſa diſpenſat quo ad tempus recitandi horas in choro.*

14 *Recitare debent horas extrà chorum: nec id ſine nota temeritatis poteſt negari: etſi aliqui id negent; non enim quidquid ſuſtinent aliqui Doctores, cenſeri debet probabile.*

15 *Laicæ tamen loco horarum tenentur ſolùm ad certas præces; at non ſub mortali.*

16 *Ex indulto Clementis VII. moniales choriſtæ, ſi ſint imperitiores, poſſunt recitare officium monialium laicarum, & quidem non ſub mortali: alia item talia indulta ijs conceſſa.*

17 *Satisfacit recitans horas ſine vlla attentione interna: item recitans officium pro officio: non omnis omiſſio partis horarum eſt mortalis: eæ interrumpuntur ſine culpa graui: idq; procedit de inuertente ordinem earum: earum ſyncopatio non eſt ſemper mortalis: in dubio an recitatæ ſint, non repetuntur: recitans cum alio ſatisfacit audiendo ab illo omnes lectiones: recitanti certam orationem in fine horarum remittuntur defectus commiſſi in illis dicendis: omittens ſimul omnes horas vnicum facit peccatum.*

18 *Moniales exemptæ tenentur ad officia Sanctorum Ordinis: ſecùs, ſi ſubſint Ordinario: etſi hæ poſſint ea recitare.*

19 *Extrà chorum non tenētur ad officia Defunctorum dici ſolita pro benefactoribus; nec ad Litanias in Rogationibus, etſi non interſint proceſſioni; quod alij negant.*

20 *Non peccant omittendo præces indictas pro benefactoribus.*

21 *Tenentur ad habitum Religioſum, ac tonſuram: prohibentur induere habitum virorum.*

22 *Tenentur ad clauſuram.*

23 *Iure communi tenentur ſolum ad ieiunia communia omnibus fidelibus.*

24 *Ad ieiunia Aduentus regulariter non tenentur ſub mortali.*

25 *Quinquagenariæ excuſantur à ieiunijs Eccleſiæ, & regulæ; ſicut & eæ, quæ 21. annum non expleuerunt (quod alij negant) & hæ ſaltem diſpenſari poſſunt in ieiunijs regulæ ſine magna difficultate.*

26 *Non tenentur ad ieiunia Diœceſis, in qua degunt.*

27 *In die ieiunij anticipant comeſtionem per horam cum dimidia ante meridiem: aſſignatur quantitas refectiunculæ veſpertinæ, eaq; maior in vigilia Natiu. D.N. in refectiuncula ſumi poteſt iuſculum: inſeruiturus menſæ in die ieiunij aliquid edit poſteà prandium repetiturus.*

28 *Obſeruant feſta, cenſuras, ac interdicta Ordinarij loci.*

29 *Iuxtà aliquos in die feſto faciunt rechamaturas.*

30 *Ad proceſſionem in diebus Rogationum non tenentur ſtrictè.*

31 *Soluunt debita contracta, niſi excuſet impotentia: at recipientes ab ijs ad illicita interdum non tenentur reſtituere.*

32 *Tenentur corripere proximum, & maximè Superiorissæ.*

33 *Poſſunt facere eleemoſynas, ſed non tenentur ſemper, etſi ſint Superioriſſæ.*

34 *Solicitatæ à Confeſſario ad turpia tenentur eum denunciare.*

QVAE-

hoc ipſum ſignificare tum Sacræ Congregationi, tum Ordinario: idq; ex eiuſdem Sacræ Congregationis decreto, quod refert *Tamburinus de iure Abbatiſſ. D. 25. q. 4. num. 5.*

QVÆRES VII. An, & quibus ex capitibus excuſari poſſint à culpa, ac pœnis ſuperiùs explicatis ij, qui accedunt ad monialium monaſteria.

205 ℞. Poſſe excuſari tum ex paruitate materię (vti oſtendimus *q. 5. §. verum tamen eſt:*) tum ex legitima conſuetudine inducta in contrarium, per quam vſu receptum ſit, vt fœminæ, ac viri, præſertim laici, abſq; conſcientiæ ſcrupulo accedant ad moniales, cùm conſuetudo habeat vim legis: tum ex legitima licentia obtenta à Superiore competenti, eaq; data cum cauſa rationabili, ac manifeſta; prout ſtatuitur in *cap. periculoſo*, & *cap. monaſteria* ſuperiùs citatis: quæ licentia non eſt opus, quòd detur in ſcriptis; cùm in iure id non requiratur, & de ratione priuilegij non ſit ſcriptura, niſi ipſa iura aliter decernant: & non finitur primo actu, ſi detur indefinitè, & abſq; temporis præfinitione: idq; ob dicta ſuperiùs *ſect. 3. q. 35.* ita *Bonac. ſup. p. 5. num. 4. & 8.* addens *num. 5.* quòd, licèt in re præſenti non videatur ſufficere licentia tacita, quæ conijcitur ex taciturnitate Superioris potentis reclamare, & non reclamantis contra accedentem ad moniales ſine expreſſa eius licentia: cùm taciturnitas vt ſic non ſit ſufficiens ſignum conſenſus præſtiti; quatenus contingere poteſt, quòd Superior iuſta de cauſa taceat, & tamen non conſentiat iuxta regulam iuris, *qui tacet, neq; conſentire, neq; diſſentire videtur*; ſi tamen ex ſignis, & coniecturis appareat Superiorem conſentire in talem acceſſum; tutus erit in conſcientia talis acceſsus, vtpote factus ex licentia tacita. quòd à fortiori admittunt *Sanch. ſup. num. 114. & Rodriq. vbi ſup.* generaliter docentes, licentiam, etiam tacitam, ſufficere, vt quis abſq; peccato accedere poſſit ad moniales.

Quòd ſi quæras, ad quem ſpectet dare huiuſmodi licentiam accedendi ad moniales tam exemptas, quàm non exemptas.

206 ℞. Cum diſtinctione; vel moniales, ad quas vult quis accedere, ſunt immediatè ſubiectæ Epiſcopo, & licentia debet dari ab ipſo Epiſcopo, eiuſue Vicario generali; quòd eſt indubitatum apud omnes; vel moniales ſunt ſubiectæ Prælatis, ſiue regularibus, ſiue ſæcularibus: & licentia concedi poteſt, & debet vel à ſolo Epiſcopo, vel ab Epiſcopo ſimul & Prælato proprio monialium, vel à ſolo proprio Prælato, prout fert conſuetudo, ac vſus vniuſcuiuſq; loci; in hoc enim ſtatuit Sacra Congregatio ſeruandam eſse locorum conſuetudinem, vt benè aduertit *Tambur. ſup. D. 26. qu. 2. num. 1.* ex Barboſa, & Quaranta monens huiuſmodi licentias in aliquibus locis ſolere concedi ſolùm ab Epiſcopo, vel ab Epiſcopo, & Prælato monialium ſimul; cùm alioqui, ſecluſa conſuetudine, facultas concedendi dictas licentias ſpectet ad proprios Prælatos monialium; quanquam conſuetudo communior, ſaltem in hiſce regionibus, habeat, vt præfatæ licentiæ concedantur à ſolo

Epiſcopo,

Epiſcopo,Prælatis monialium ſcienter cedentibus iuri ſuo,fortè ad euitandos rumores,& tricas.

207 Quod autem ſpectat ad regulares, ij non poſsunt accedere ad moniales iuxta conceſſionem Vrban. VIII. niſi vltra licentiam Ordinarij interueniat etiam conſenſus Prælati Regularis, ſi monialis, ad quam petunt accedere, ſit exempta; idq; colligo ex verbis illis, quæ ſunt in decreto hac de re edito, *prædictaq; licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem ſpectet eam concedere:* quæ vtiq; intelliguntur de Prælato Regulari.

Dubitari hìc poſſet, an fœmina habens licentiam accedendi ad moniales ſub his terminis *con le ſue donne*,poſſit ſecum ducere mulierem aliquam extraneam,excluſa aliqua alia ex domeſticis, quæ aliàs illam ſolet aſſociare;idq; ad gratificandum mulieri ſic electæ.

℟. Videri poſſe, & probatur tum quia verba illa *con le ſue donne*, commodè poſſunt explicari non ſolùm de mulieribus fœminam dictam ordinariè comitantibus, ſed etiam de muliebri comitatu proprio ſtatui illius condecenti; quo modo ſub eo compræhendi poſſunt etiam fœminæ extraneæ: gratia autem Principis ampliari debet, quantùm patitur verborum proprietas:tum quia ad præſentẽ caſum facit doctrina, quam tradit *Sanch. l.6.mor.c.16.num.49.*dicens poſſe excuſari fœminam, quæ ex ſola curioſitate videndi monaſterij monialium, illud cum debita licentia ingrederetur ad exercendum miniſterium ipſius ſtatui minùs conſonum, monialibus tamen neceſſarium,quippequod ab ijs commodè nequit exercerĩ;& de facto in eo occuparetur non minùs quàm famulæ, & aliæ viliores fœminæ aliàs ad talem effectum ingreſſuræ: ſiquidem re vera ingreditur ex cauſa neceſſaria,eamq; exequitur ingreſſa inſtar famulæ, etſi alioqui ſit nobilis fœmina,&c.quæ doctrina à fortiori probabilem facit præſentem reſponſionem; cùm etiam in iſto caſu fœmina electa accedat ad moniales inſtar famulæ, eiq; æquiparetur: qui acceſſus vtiq; eſt quid minus, quàm ingreſſus clauſuræ, vt patet. Puto quidem fœminam ſic licentiatam ad acceſſum non poſſe in fraudem legis ſecum ducere plures fœminas,ſiue domeſticas,ſiue extraneas, quàm ducere communiter ſoleat profectura in alia loca: nam aliàs non videntur verificari verba illa *con le ſue donne*,quæ intelligenda videntur ſolùm de comitatu eius ordinario.

Addo quod, ſi quis habeat licentiam inuiſendi aliquam monialem ſemel pro quolibet menſe: is non tenetur inter vnam, & alteram viſitationem interponere ſpatium vnius menſis integri; ſed poteſt v.g. inuiſere monialem 27.die Aprilis, & iterum 2. die Maij, dummodò in reliquo menſe Maij iterum non inuiſat. Moueor ex eo quod docet *Sanchez l.8.de matr.D.34.num.36.* videlicèt diſpenſatum à Sacra Pœnitentiaria cum onere confeſſionis menſtruæ in perpetuum faciendæ ſatisfacere, etſi ab vltima confeſſione plùs quàm menſis elabatur; vt ſi confeſſio præcedens fa-

cta ſit 1. die Decembris, ſatisfaciet, facta confeſſione vltimâ die Ianuarij: quocunq; enim die menſis fiat confeſſio, verificatur illam fuiſſe factam in eo menſe. quæ ratio proportionaliter procedit in præſenti caſu; cùm inuiſens monialem modo dicto ſemel tantùm in quolibet menſe verè dici poſſit inuiſere monialem ſolùm ſemel in quolibet menſe, ideòq; non excedere limites licentiæ ad hunc effectum obtentæ.

QVAERES VIII. An requiratur licentia, vt quis poſſit ſine peccato accedere ad Abbatiſſam monaſterij, necnon ad Nouitias, puellas ibi commorantes in educatione, aut alias fœminas ibi degentes cauſa ſecuritatis.

208 ℞. Non requiri, attento præcisè iure communi; & quidem de Abbatiſſa inde patet, quòd, ſicut nomine Monachorum non venit Abbas in odioſis (vt benè notauit *Gloſſa in cap. fin. de ſimonia, & Panormitan. ibidem num. 2.*) ſic nomine monialium non venit Abbatiſſa, ſicut notant contra *Graſſium l. 2. de caſ. reſeru. cap. 5. num. 37. Diana par. 3. tract. 2. reſol. 48. & Tambur. ſup. D. 25. quæſt. 8. §. ad* 5. in hoc nobiſcum ſentientes; vnde, cùm iure communi ſolùm prohibeatur acceſſus ad moniales, vt conſtat ex iuribus relatis *quæſt.* 1. vi illius præcisè non erit prohibitus acceſſus ad Abbatiſſas, ſeu Prioriſſas ipſarum monialium. De Nouitijs verò patet reſponſio, quòd de iure communi tantùm interdicitur acceſſus ad moniales, vt modò diximus: Nouitiæ autem non ſunt moniales; cùm monialis propriè dicatur per profeſſionem: ſicq; ſub prohibitione accedendi ad moniales non vetatur acceſſus ad Nouitias, vt in ſpecie tradunt Diana, & Tamburin. locis citatis, & *Bellocch. par. 2. de caſ. reſeru. quæſt. 9. num.* 181. Quæ ratio à fortiori intentum probat de puellis manentibus in educatione, & alijs fœminis quibuſcunq; commorantibus intra monialium monaſteria; nam hæ nomine monialium non veniunt, neq; in odioſis, neq; in fauorabilibus, cùm aliàs Nouitiæ in fauorabilibus reputentur moniales. Dixi ſub initium reſponſionis *attento præcisè iure communi*, vt indicarem iure particulari locorum poſſe contingere oppoſitum; vt ſi alicubi prohibeatur acceſſus ad moniales, & alias quaſcunq; fœminas intra clauſuram degentes; ſicut re vera ſit aliquibus in locis: tunc quippe requireretur licentia, etiam vt quis accederet ad nouitias, puellas, aliaſq; fœminas cum monialibus degentes: cùm prohibitio ſit generalis, adeoq; compræhendat illas omnes: quod tamen non puto procedere de Abbatiſſa, cùm de illa militet ratio allata ſub initium reſponſionis, etiam in præſenti caſu.

QVÆRES IX. An parentes, & filij indigeant licentia, vt poſſint accedere ad moniales, quæ ſint ipſorum filiæ, aut matres.

209 ℞. Non indigere, ex declaratione Sacræ Congregat. facta 15. Ian. 1616. & relata à *Gauanto in manu. v. monialium collocutio num.* 7. his verbis: *Patres, & Matres monialium poſſunt eas alloqui ſine licentia, non tamen in dic-*

in diebus prohibitis: item filij monialium proprias matres; quod declarauit eadem Sacra Congregat. 15. Martij *1619.* teſte eodem *Gauanto num.* 8. Quanquam huiuſmodi declarationes non ſint vbiq; in vſu, cùm in varijs locis neq; parentes ad filias moniales, neq; filij ad matres audeant accedere abſq; licentia Superioris competentis; ſiue quia ignorant ius ipſis quoad hoc conceſſum; ſiue quia Ordinarij illas declarationes non acceptarunt, aut poſtea abrogarunt; ſiue quia tales declarationes re vera non faciunt ius vniuerſale, vt diximus ſup. Certè, ſi demus præfatas declarationes eſſe in vſu, puto vi illarum parentes, ac filios item poſſe accedere ad proprias filias, & matres reſpectiuè quoquo modo intra monialium monaſteria degentes, etiamſi nullam ad id habeant licentiam, & alioqui ibi ſit generaliter prohibitus acceſſus ad quaſcunq; mulieres intra clauſuram commorantes: idq; iuxta regulam iuris, *l. illud, ff. ad leg. aquil. vbi eſt eadem ratio, ibi idem ius ſtatui debet.*

QVAERES X. An Epiſcopi, alijq; Prælati extra ſuam diœceſim poſſint accedere ad moniales ſine licentia Ordinarij, aut Superioris illarum.

210 ℞. Non poſse (niſi fortè præſumatur adeſse tacita licentia dicti Ordinarij, aut Superioris; quàm *quæſt.* 7. diximus ſufficere, vt quis accedere poſſit ad moniales, &, ſi indebitè accedant, incurrere pœnas latas in *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 5. *de regul.* vtpote compræhenſos in *cap. periculoſo de regul. in 6.* innouato per dictum Concilium: non tamen poſſe excommunicari ab Ordinario loci, in quo fit acceſsus; idq; non obſtante declaratione Sacræ Congregationis relata à *Tambur. ſupra D.* 25. *quæſt.* 2. *num.* 4. his verbis: *Petitum fuit ab Illuſtriſſimis Patribus Concilij Tridentini decreta interpratantibus declarari, an Prior Eccleſiæ Collegiatæ S. Nicolai Barenſis, quamuis Epiſcopus, poſſit in tuitione iuriſdictionis Archiepiſcopalis in caſibus à Sacro Rotæ Romanæ auditorio reſolutis, ſeruatis ſeruandis, excommunicari: & an eidem Priori permiſſum ſit ad monaſteria monialium iſtius Ciuitatis accedere abſq; Amplitudinis tuæ licentia* (nempe Archiepiſcopi Barenſis) *& abſq; eo quòd incurrat in cenſuras in edicto deſuper publicato contentas; Sacra Congregat. licèt cenſeret Amplitudini tuæ licere D. Priorem Barenſem excommunicare ex auctoritate tua ordinaria, illumq; edicto contrauenientem pœnis in eo contentis ſubiacere: attamen tutius eſſe putauit, etiam S. D. N. annuente, vt Amplitudo tua tanquam Sedis Apoſtolicæ delegata contra dictum Priorem in caſibus ſupra expreſſis ad cenſuras, & pœnas reſpectiuè procedat.* Hæc enim declaratio non probat quemlibet Ordinarium loci poſse excommunicare Epiſcopos extraneos indebitè accedentes ad moniales ipſi ſubiectas; cum edita ſit in fauorem Archiepiſcopi Barenſis contra Priorem Barenſem Epiſcopali dignitate fulgentem, ſubditum dicto Archiepiſcopo: contra quem proinde Sacra Congregatio declarauit præfatum Archiepiſcopum iure ſuo potuiſse fer-

re excommunicationem, eò quòd Epiſcopatus dicti Prioris contineretur intra Prouinciam illius: quæ ratio non procedit quo ad Epiſcopos extraneos, ſicq; in ijs non habet locum talis declaratio. Immò *Diana par. 3. tract. 2. reſol.* 48. ex Graffio dicit, teſte experientia, Epiſcopos abſq; ſcrupulo loqui cum monialibus ſine licentia Ordinariorum, quibus eæ ſubſunt.

QVÆRES XI. An peregrini indigeant licentia Ordinarij loci, ad hoc vt licitè poſſint accedere ad moniales in locis, per quæ tranſeunt.

211 ℞. Indigere, ſi ſupponamus prohibitionem accedendi ad moniales contẽtam in iure communi non fuiſſe abrogatam; ſic enim lex eſt communis & conſequenter obligat fideles, etiam exiſtentes extra proprium territorium: ſicq; non ſuffragatur doctrina, quam tradunt *Sanch. l. 3. de matrim. D. 18. num. 6. Clau. reg. l. 3. cap. 4. nu.* 15. alijq; apud *Layman l. 1. tract. 4. cap. 12. num. 4. & Dianam par. 1. tract. 10. reſol.* 15. peregrinum non teneri ſeruare leges locorum, in quibus obiter reperitur, dummodò non adſit periculum ſcandali, cùm talis doctrina procedat ſolùm de conſuetudinibus, ac legibus locorum particularium, non autem de communibus, prout ſupponunt citati Doctores. Secùs dicendum, ſi prohibitio accedendi ad moniales ſupponeretur eſſe de iure particulari locorum: tunc quippe locum haberet doctrina modò indicata; quæ videri poteſt probabilis, maximè ex eo quòd iuriſdictio requiritur ad obligandum aliquem legibus: peregrini autem ob breuem hoſpitij moram (qualem hìc ſupponimus) non ſubijciuntur iuriſdictioni, ſeu non acquirunt forum, vt conſtat ex *l. hæres abſens, §. proinde, ff. de iudicijs*. Nec obſtat, quòd Ordinarius in cauſis concernentibus materiam clauſuræ monialium procedit vt Sedis Apoſtolicæ delegatus; non enim hinc ſequitur peregrinos ei ſubijci in dictis cauſis, ęque ac ſubijciuntur Sedi Apoſtolicæ, ideoq; teneri ſeruare edicta Ordinariorum prohibentia acceſſum ad moniales, non ſecùs ac ſi eſſent edita à Papa. ſiquidem talis delegatio ipſis facta eſt ſolùm in ordine ad moniales exemptas; ad hoc ſcilicet, vt, non obſtante priuilegio exemptionis, poſſint procedere contra illas in cauſis concernentibus clauſuram; non autem in ordine ad peregrinos earum monaſteria adeuntes indebitè: ſicq; in terminis ſentit nobiſcum *Diana par. 3. trac. 2. reſol.* 48.

QVÆRES XII. An pauperes victum ſibi oſtiatim emendicantes ſine peculiari licentia poſſint accedere ad moniales cauſa quærendi æleemoſynam.

212 ℞. De iure communi videri poſſe, & quidem ex tacita licentia Ordinariorum; quæ rationabiliter præſumi poteſt tum ex vſu ferè communi: tum quia talis acceſſus, cùm ex genere ſuo ſit pro breuiſſimo tempore, non eſt compræhenſus in generali prohibitione accedendi ad moniales: tum quia regulariter in huiuſmodi acceſſu non militant rationes, ob quas inducta eſt præfata prohibitio.

QVÆ-

QVAERES XIII. An famuli, & famulæ ſine ſpeciali licentia poſſint accedere ad moniales, vt ipſis deferant aliqua munuſcula.

213 ℞. Poſſe pro foro conſcientiæ; & quidem, etſi aliàs non paterentur graue aliquod incommodum, non obediendo dominis ipſos mittentibus. Ducor tùm quia in tali euentu faciliùs præſumi poteſt tacitus conſenſus Ordinariorũ, qui non ſupponuntur velle obligare ſuis legibus cum tanto rigore; tum quia hìc interuenit paruitas materiæ excuſans à peccato; de minimis autem non curat Prętor: tum quia famuli moraliter adſtringuntur obedire ſuis dominis, nec poſſunt ſine damno proprio detrectare illorum iuſſa; qui autem iuſſu iudicis aliquid facit, non videtur dolo malo facere, quia parere neceſſe habet. ita *Bellocch. num.* 178. ex Graſſio, & Homob. & Bonac. nec improbabiliter; quamuis forum externum, vtpote nitens præſumptionibus, dictos famulos puniret, ſi abſq; licẽtia inuenirentur acceſſiſſe ad moniales; vnde omninò conſulendi ſunt non accedere abſq; debita licentia; vel certè, vt in hoc cautè ſe gerant.

QVAERES XIV. An delinquant contra prohibitionem accedendi ad colloquendum cum monialibus, qui de domo ſua poſita prope monaſterium monialium loquitur cum aliqua illarum.

214 ℞. Non delinquere, qnidquid contradicat *Graff. tom.* 1. *conſ.* 22. *de excommunic. num.* 23. ita *Diana p.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 48. & cum eo *Tambur. ſup. q.* 8. §. *ad* 1. citans pro ſe Henriquez: patetq; ex eo quòd pœnæ debent interprętari ſtrictè; ideoq; ſi latæ ſint contra accedentes ad colloquendum cum monialibus, non debent extendi ad eum, qui loquitur quidem cum moniali, at non accedit ad ipſam, & conſequenter non facit actum externè conſummatum ſub dictis pœnis prohibitum, prout requiritur ad incurrendas dictas pœnas.

QVÆRES XV. An modo dicto delinquat, qui accedit ad monialem, ſed cum ea loquitur ſolùm per interpretem, aut tantùm ſignis, ac nutibus.

215 ℞. Non delinquere, ſi ſolùm per interprætem loquatur: quod expreſsè docent *Diana ſup. & Tambur.* §. *ad* 4. ea ducti ratione, quòd loqui per interprętem non eſt propriè loqui, prout requiritur ad incurrendum pœnas contra loquentes; quippe quæ ſunt ſtrictæ interprætationis, vt paulò ante diximus; quæ ratio ſi valet in præſenti caſu, videri poſſet alicui valere etiam in caſu, quo quis monialem alloquatur ſignis, ac nutibus: quod tamen negat Diana, ſed minùs conſequenter, cùm aliàs concedat prohibitionem alloquendi moniales obſtare, quin ad eas mitti poſſint literæ, ac nuncij; in quibus tamen militat finis prohibitionis, vt patet. ego quidem in praxi puto conſulendam, & ſequendam eſſe opinionem Dianæ, vt fauorabiliorem animæ.

QVAERES XVI. An modo ſup. dicto delinquat, qui accedit ad monialem, & cum ea loquitur idiomate, quod non intelligitur à moniali.

P 3 ℞. Vi-

216 ℟. Videri non delinquere;& probatur ex doctrina, quam in ſimili tradit, *Sanch. l. 2. mor. c. 10. num.* 51. dicens legentem librum lingua ſibi omninò ignota conſcriptum, ac prohibitum non affici pœnis latis contra legentes libros prohibitos; eſt enim par ratio in vtroq; caſu.

QVÆRES XVII. An modo dicto delinquat, qui accedit ad monialem loquuturus cum illa, ipſa nihil reſpondente, vel certè illam loquentem ſolùm auditurus, ipſo nihil dicente.

217 ℟. Diana ſup. delinquere in priori caſu, cùm tunc re vera loquatur cum moniali (quod iure prohibetur) non item in poſteriori, cùm lex pœnalis non debeat extendi, & aliàs prohibitio loquendi cum moniali propriè non ſit prohibitio audiendi monialem: vnde, cum in hoc poſteriori euentu accedens non loquatur, ſed ſolùm audiat monialem loquentem (quod iura non prohibent) non poteſt dici delinquere contra prohibitionem, quæ præcisè vetat loqui cum moniali. ita Diana, & cum eo *Tambur. ſup. §. ad* 2. contra aliquos tacito nomine relatos à Diana ſuſtinentes, quòd, cùm pœnæ debeant reſtringi, & colloqui ſit idem, ac ſimul loqui; probabile videtur non incurrere excommunicationem latam contra colloquentes cum monialibus eum, qui cum moniali loquitur, ipſa nihil reſpondente: ſiquidem in tali caſu non interuenit propria collocutio, quæ ſolà prohibetur ſub cenſura; quæ opinio fortè non eſt improbabilis, attenta communi doctrina ad incurrendam cenſuram prærequiri effectum completum, & conſummatum ſub ea prohibitum; vnde oppoſitum ſuſtinendum eſſet, ſi prohiberetur non collocutio, ſed præcisè locutio cum moniali: ſic quippe accedens verè diceretur loqui cum moniali; quod ſupponimus eſſe prohibitum.

QVÆRES XVIII. An faciat contra prohibitionem accedendi ad moniales cauſa colloquendi cum illis, qui ad ipſas ſcribit litteras.

218 ℟. Non facere: & patet tum ex dictis *q. præcedenti*, quæ hic applicari poſſunt proportionaliter: tum ex communi illa regula, quæ habetur, *l. 1. §. hæc autem verba, ff. quod quiſq; iuris, verba cum effectu intelligenda ſunt*: quæ regula in præſenti caſu non habet locum, ſtante quòd ſcribere litteras non eſt idem, ac loqui, ſed quid omninò diuerſum, vt conſtat. ita *Nau. conſ. 19. de ſent. excommunic. Sanch. l. 6. mor. c. 16. num. 117. Rodriq. tom. 1. q. 45. art. 3.* alijq; apud *Tambur. §. ad 6.*

QVAERES XIX. An violet prohibitionem ſup. dictam, qui accedens cum debita licentia ad vnam monialem loquitur poſtea etiam cum alijs monialibus, ſiue ſponte accurrentibus, ſiue ab ipſo vocatis.

219 ℟. Violare, ſi paruitas materiæ non excuſet (vt ſi illis alijs monialibus aliquid obiter dicat vrbanitatis cauſa, eas ſalutando, aut aliquam reſponſionem reddendo) & aliàs dictę moniales iuxta ſtatuta, ac locorum conſuetudines non debeant ex munere ſuo intereſſe collocutioni monialis, ad quam is accedit cum licentia: ſic enim aut materiæ paruitas excuſat, aut

præ-

præſumitur adeſſe tacita licentia Superioris ad loquendum cum monialibus ex munere ſuo intereſsentibus (cuiuſmodi ſunt auſcultatrices;) idq; ex regula connexorum, de quibus idem eſt iudicium, *cap. translato de conſtitut.* vnde in his duobus caſibus habens licentiam loquendi cum certa aliqua moniali non prohibetur loqui cum alijs monialibus ex officio intereſsentibus; immò & cum quibuſcunq; alijs, modò id faciat verbis compendioſis. Secùs, ſi diutiùs loquatur cum monialibus non intereſſentibus ex officio; tunc enim violatur prohibitio, cùm talis collocutio dici poſſit facta ſine licentia; facultate loquendi cum vna certa moniali non ſe extendente ad loquendum cum alijs monialibus, vt patet. ita docti Neoterici à me conſulti, & probabiliter; idq; innuunt *Bonac. ſup. q. 3. p. 3. num. 1. ac Bellocch. num. 176.*

QVAERES XX. An accedens ad moniales exemptas incurrat pœnas latas ab Ordinario contrà indebitè accedentes ad monaſteria monialium.

220 ℞. Quòd, cùm locus exemptus, & locus extrà diœceſim æquiparentur ex *Gloſſa in Clem. 1. de foro compet.* & æquiparatorum idem ſit iudicium: ſicut accedens ad monaſteriũ monialium poſitum extrà diœceſim (Epiſcopi reg. Ferrarienſis) non ſubeſt pœnis latis ab eo contrà indebitè accedentes ad moniales; ſic nec eas incurret qui accedit ad moniales exemptas ab Ordinario; cùm monaſterium exemptum æquiparetur monaſterio ſito extrà diœceſim. Colligitur reſponſio ex *Reginaldo l. 9. num. 154. Naldo v. monialis num. 17. Peyrino tom. 1. priuil. conſt. 2. Sixti IV. num. 9. Bordono reſol. 33. n. 12. & Laym. l. 1. trac. 4. c. 11. n. 5.* monente exceptionem illam, quam facit *Suarez D. 5. de cenſur. ſect. 4. n. 6.* de loco plenè exempto per ſe, & de loco exempto ratione perſonarum, non vidiſſe apud alios. Nec obſtat, quòd, admiſſa hac reſponſione, extrahens frumentum ſine licentia non incurreret penas; cùm delictum extractionis conſumetur in loco non ſubiecto non minùs, quàm in loco exempto conſumetur delictum indebiti acceſſus ad moniales: cùm enim prohibitio extrahendi frumentum, & prohibitio accedendi ad moniales fiant ratione damni vitandi; & damnum accedendi ad moniales inferatur in termino ad quem; damnum verò extractionis in termino à quo: mirum non eſt, quòd diuerſus ſubiectionis terminus attendi debeat, & conſequenter in priori caſu incurrantur pœnæ, non item in poſteriori; cùm in his duobus caſibus magna adſit rationis diſparitas.

QVAERES XXI. An dici poſſint tranſgreſſores præſentis prohibitionis pueri, ac puellæ, ſi ante 14. annum completum ſine licentia accedant ad moniales cauſa colloquendi cùm illis, & diutiùs colloquantur.

221 ℞. Non poſſe dici tranſgreſſores, & probatur tum quia reſpectu illorum non concurrunt cauſæ, ex quibus ſolet induci dicta prohibitio; ſicq; procedit doctrina, quòd *ceſſante fine legis ceſſat lex*; tum quia Eccleſia non ſolet cogere quemquam ſuis cenſuris ante annos pubertatis, compa-

tiens fragilitati illius ætatis; conſtat autem quòd talis prohibitio ſolet fieri ſub aliqua cenſura. ita *Tambur.* §. *ad* 8. *ex Bonac. Diana ſup.* & alij contra *Graffium tom.*1. *conſ.*22. *de ſentent. excommunic. num.*9. cuius opinio vtiq; eſt probabilior.

QVÆRES XXII. An Ordinarij, ac Superiores monialium poſſint permittere, vt magiſtri canendi, aut pulſandi cymbala, aliaq; muſica inſtrumenta poſſint accedere ad moniales, vt eas doceant.

222 ℞. Non debere, immò nec poſſe; cùm id expreſsè prohibuerit Sacra Congregatio Epiſcoporum 13. Sept. 1583. teſte *Gauanto in manu. v. monialium collocutio num.*4. qui huiuſmodi prohibitionem refert his verbis: *Non permittatur acceſſus ad moniales ſub prætextu docendi ſonum cymbalorum, aut alterius inſtrumenti, aut muſicam, cantumue ad crates.*

CAPVT VI.

De varijs obligationibus, ad quas tenentur Moniales ratione ſtatus religioſi.

1 *Moniales debent tendere ad perfectionem per media præſcripta in regula.*
2 *Non tenentur tamen vi ſtatus eſſe perfectæ.*
3 *Implent hanc obligationem obſeruando vota religioſa, ac præcepta.*
4 *Tenentur ad regulam eo genere obligationis, quo in ea præſcribitur: non tenentur tamen ſtatutis Ordinis, ſi ſubſint immediatè Ordinario loci: ſed non ſub voto ad omnia in ea poſita, etſi voueant regulam.*
5 *Quando peccent contra hanc obligationem ſtatuendo non ſeruare regulam.*
6 *Peccant ſolùm v. ſtatuendo non ſeruare regulas obligantes ad veniale.*
7 *Interdum moniales vnius Conuentus non obligantur ad legem generalem, vtpote ab ipſis non acceptatam, aut certè abrogatam.*
8 *De iure communi tenentur ſolùm ad confeſſionem annuam, et communionem paſchalem: nec vllo iure probatur oppoſitum.*
9 *Feria 6. Paraſceue communicant: & in Miſſa in feſto Natiuitatis D.N. media nocte celebrari ſolita.*
10 *De iure communi non tenentur audire Miſſam frequentiùs, quam alij fideles: in eius auditione ſufficit attentio externa, ac moralis præſentia: eius obligatio admittit leuitatem materiæ, quæ variè aſſignatur: ea interdum præuenienda: impletur audiendo mediam Miſſam ab vno, & mediam ab alio: idq; etiam eodem tempore: plures item Miſſæ ex diuerſo titulo debitæ ſimul audiuntur audiens Miſſam poteſt recitare horas debitas ex præcepto, imò confiteri ſacramentaliter iuxtà aliquos.*
11 *Debent curare, ſi poſſunt, vt in ſuis templis dicatur Miſſa Conuentualis.*
12 *Recitant horas in choro ex conſuetudine, non tamen ſingulæ moniales tenentur ad id.*

13 *Quid*

13 *Quid ſtatuerit Leo X.de hoc: Abbatiſſa diſpenſat quo ad tempus recitandi horas in choro.*

14 *Recitare debent horas extrà chorum: nec id ſine nota temeritatis poteſt negari: etſi aliqui id negent; non enim quidquid ſuſtinent aliqui Doctores, cenſeri debet probabile.*

15 *Laicæ tamen loco horarum tenentur ſolùm ad certas præces; at non ſub mortali.*

16 *Ex indulto Clementis VII. moniales choriſtæ, ſi ſint imperitiores, poſſunt recitare officium monialium laicarum, & quidem non ſub mortali: alia item talia indulta ijs conceſſa.*

17 *Satisfacit recitans horas ſine vlla attentione interna: item recitans officium pro officio: non omnis omiſſio partis horarum eſt mortalis: eæ interrumpuntur ſine culpa graui: idq; procedit de inuertente ordinem earum: earum ſyncopatio non eſt ſemper mortalis: in dubio an recitatæ ſint, non repetuntur: recitans cum alio ſatisfacit audiendo ab illo omnes lectiones: recitanti certam orationem in fine horarum remittuntur defectus commiſſi in illis dicendis: omittens ſimul omnes horas vnicum facit peccatum.*

18 *Moniales exemptæ tenentur ad officia Sanctorum Ordinis: ſecùs, ſi ſubſint Ordinario: etſi hæ poſſint ea recitare.*

19 *Extrà chorum non tenẽtur ad officia Defunctorum dici ſolita pro benefactoribus; nec ad Litanias in Rogationibus, etſi non interſint proceſſioni; quod alij negant.*

20 *Non peccant omittendo præces indictas pro benefactoribus.*

21 *Tenentur ad habitum Religioſum, ac tonſuram: probibentur induere habitum virorum.*

22 *Tenentur ad clauſuram.*

23 *Iure communi tenentur ſolum ad ieiunia communia omnibus fidelibus.*

24 *Ad ieiunia Aduentus regulariter non tenentur ſub mortali.*

25 *Quinquagenariæ excuſantur à ieiunijs Eccleſiæ, & regulæ; ſicut & eæ, quæ 21. annum non expleuerunt (quod alij negant) & hæ ſaltem diſpenſari poſſunt in ieiunijs regulæ ſine magna difficultate.*

26 *Non tenentur ad ieiunia Diœceſis, in qua degunt.*

27 *In die ieiunij anticipant comeſtionem per horam cum dimidia ante meridiem: aſſignatur quantitas refectiunculæ veſpertinæ, eaq; maior in vigilia Natiu. D.N. in refectiuncula ſumi poteſt iuſculum: inſeruiturus menſæ in die ieiunij aliquid edit poſteà prandium repetiturus.*

28 *Obſeruant feſta, cenſuras, ac interdicta Ordinarij loci.*

29 *Iuxtà aliquos in die feſto faciunt rechamaturas.*

30 *Ad proceſſionem in diebus Rogationum non tenentur ſtrictè.*

31 *Soluunt debita contracta, niſi excuſet impotentia: at recipientes ab ijs ad illicita interdum non tenentur reſtituere.*

32 *Tenentur corripere proximum, & maximè Superiorisſæ.*

33 *Poſſunt facere eleemoſynas, ſed non tenentur ſemper, etſi ſint Superiorisſæ.*

34 *Solicitatæ à Confeſſario ad turpia tenentur eum denunciare.*

QVAE-

QVÆRES I. An, & quo modo, moniales debeant tendere ad perfectionem religioſam.

1 ℞. Debere tendere; non quidem per omnia, & ſingula media, quæ ſimpliciter poſſunt deſeruire ad talem effectum, ſed ſolùm per ea media, quæ ipſis præſcribuntur in regulis, ſeu conſtitutionibus proprij Ordinis. eſt communis DD. cum *S. Thoma 2.2.q.186.art.2.* & probatur ex eo quòd nec Deus, nec Eccleſia, nec finis ſtatus religioſi, nec ipſa vota religioſa aliquid ampliùs petunt, quàm vt religioſus ducat vitam regularem iuxta proprium inſtitutum à Sede Apoſtolica approbatum: id autem ſufficienter impletur, ſi moniales tendat ad perfectionem religioſam per media præſcripta in propria regula, ſeu conſtitutionibus.

2 Vbi notandum ex eodem *S. Tho.q.184.art.5.ad 2.* moniales ex vi ſui ſtatus non teneri eſse perfectas, ſed ſolùm curare exequi ea, quæ conferre poſſunt ad acquirendam perfectionem religioſam conſiſtentem in dilectione Dei, ac proximi, & in eo quòd per conſilia euangelica, & præſertim per 3. vota ſubſtantialia religionis religioſus vacet ſtudio chriſtianarum virtutum, harùm exercitio remouendo ea omnia, quæ acquiſitioni ipſius religioſæ perfectionis obſtare poſſunt.

Quòd ſi quæras, ad quid abſolutè teneatur monialis, vt dici poſſit implere obligationem, quam habet tendendi ad perfectionem religioſam.

3 ℞. Teneri intendere ſeruare ſua vota integrè, prout in ſua regula fiunt, & alia omnia præcepta proprij Ordinis vltra communia. ita *Suar.tom.4.de relig.tract.8.l.1.c.4.nu.11.* & patet, quia, ſi id faciat monialis, verè tendit ad perfectionem, cùm ſic velit ſeruare ſtatum, qui ſecundùm ſe eſt in conſilio tantùm, & non ſub præcepto (in quo conſiſtit tendentia ad præfectionem;) non .n. religioſus debet habere intentionem currendi ad perfectionem, ſed ſolùm tendendi ad illam, vt benè aduertit *Sylu.v.religio.1.q.5.* quamuis alioqui teneatur retinere propoſitum vtendi aliquo medio, quod non ſit in precepto, ſicut iam indicauimus; vnde infert idem Sylu. religioſum non eſse extra ſtatum ſalutis, ſi vnum retineat medium conducens ad perfectionem aliàs in malo ſtatu futurus, ſi omnia media ad finem perfectionis à ſe omninò ab dicet; quod eſt benè notandum; ſed de hoc latiùs in *1. tract. noſtri manualis.*

QVAERES II. An, & quo genere obligationis teneantur moniales ſeruare regulam, ſeu Conſtitutiones, & ſtatuta proprij Ordinis.

4 ℞. Teneri, & quidem cùm obligatione, ſiue ad culpam mortalem, aut venialem, ſiue ad pœnam, pro vt illarum Auctores inſtituerunt; regula .n. religioſa non eſt propriè conſilium, ſed neceſſitatem aliquam inducit operandi, per hoc participans de ratione legis, & differens à puro conſilio: ſiquidem præter regulam dantur alia multa, quæ fieri poſſunt a religioſis ex conſilio, cùm tota perfectio non ſit in ſola regula, ſicut rectè notauit *S. Benedictus cap. vlt. ſuæ regulæ*; vnde ad cognoſcendam obligationem regulæ

monia-

monialium,inſpici debet ipſa regula, & ex eius tenore colligendum eſt, an obliget ad culpam, ſiue mortalem, ſiue venialem ; vel ſolùm ad pœnam, & hanc, ſiue determinatè taxatam, ſiue commiſſam prudenti arbitrio Superioris. Ratio reſponſionis eſt,quòd moniales omnes profitentur regulam, & promittunt obedientiam iuxta regulam : vnuſquiſq; verò debet impleri id,quod promittit, & quòd competit ſtatui, quem profitetur : ita *Suar. ſup. tract.9.l.1.c.12.num.11.* monens quòd,quamuis ſtatuta religionis non obligent ad culpam,poſſunt moniales per ſuos Prælatos cogi ad illorum obſeruantiam, cuius ipſis peculiarem curam habere debent in viſitationibus earundem monialium.

3 Vnum hìc ego moneo (quod etiam noto in *tract. de obligat.c.2.q.31.*) nimirum moniales, quæ ſubiectæ ſunt immediatè Ordinario, & non ampliùs ſubijciuntur regimini Prælati regularis,non teneri ſeruare ſtatuta, quæ poſtea fiant in Ordine à Prælatis regularibus;ſiquidem lex non poteſt ferri,niſi in ſubditos : moniales autem non ſunt ſubditæ Prælatis regularibus, ſi, quo tempore fiunt illa ſtatuta,ſunt immediatæ ſubiectæ Ordinario: præterquamquòd alioqui poſſent onerari ſtatutis tam ab Ordinario,quàm à Prælatis regularibus,ſicq; plus iuſtò grauari contra leges æquitatis.

4 Addo moniales vouentes regulam S. Claræ v.g.(vt faciunt Capuccinæ Ferrariæ ſub his verbis : *Promitto Deo me toto vitæ meæ tempore in perpetuum formam, & vitam pauperum Sororum S. Claræ)* non peccare contrà votum, quoties violant dicta regulam ; ſed ſolùm, quando illam violant in materia votorum ſubſtantialium religionis,vel alterius voti;quod fortè emittant ex ſpeciali inſtituto,& contineatur in regula. ita *Peyrinus de R.S.q.1.c.5.§.noto primò ex S. Thoma 2.2.q.186.ar.9.ad 1. alijſq;* cum quibus ſentit *Bordonus cap.1.de profeſſ.q.48.* & probatur,quia vouens regulam non vouet implere omnia,quæ continentur in regula,ſed tantùm vouet vitam regularem;quæ conſiſtit in votis ſubſtantialibus religionis: aliàs religio, in qua vouetur regula,eſſet ſuis religioſis in laqueum perditionis;quippe quæ plura continet minima,quæ ex humana fragilitate facillimè ſolent violari.

5 Monet autem *Suar.ſup.tract.8.l.1.c.4.num.15.* quòd, quamuis, moraliter loquendo, non poſſit reperiri religioſus adeò rectus in ſubſtantialibus, ſeu neceſſarijs,vt illæſa ea ſeruare ſtatuat,qui in reliquis ſit ita remiſſus,vt intẽdat nullam omninò regulam ſeruare, aut ſemper & in omnibus tranſgredi(quod vix poteſt contingere abſq; contemptu:)poteſt tamen facilè inueniri religioſus ſic remiſſus, vt contentus neceſſarijs nolit eſſe ſolicitus de alijs, adeoq; ſtatuat non ſemper ſeruare regulam ; ſed ſolùm quando diſciplina ipſa, ac ordo religioſus morali quadam neceſſitate compulerit ; vel quando id fieri poſſit abſq; grauamine, ac difficultate; cum quo propoſito conſtat talem religioſum velle in aliquibus actibus,vel ſecundùm regulam, vel vltra illam operari multa opera ſupererogationis, ac meliora facere; ſicq; in tali intentione per ſe,& ex vi obiecti nullum videtur committi peccatum,

catum, ſi regula Ordinis ad nullum obliget peccatum. Quæ dicta eſſe volo, non vt monialibus, alijſue religioſis occaſionem tribuam remiſsè viuendi,ſeq; exponendi periculo peccandi,ſed ne inijciam laqueum, imponendo periculum peccandi m. vbi verè non eſt,vt habet ipſemet Suarez.

Dices, quid ſi regula obliget ad culpam venialem tantùm, qualiter peccabit monialis proponendo frangere illam,oblata occaſione?

6 ℞. Secluſo periculo grauioris lapſus, & contemptu non peccaturam m. ſed ſolùm venialiter;peccato tamen grauiori in genere culpæ venialis.ſicut enim tranſgredi talem regulam eſt peccatum v. ſic & erit id proponere; grauius tamen,quatenus in eo propoſito maior malitia includitur,quàm in qualibet particulari tranſgreſſione. ita *Suar. num.* 16. addens facilè defendi poſſe in dicto propoſito non contineri tot malitias,quot ſunt regulæ diuerſarum virtutum, ſed vnicam tantùm contra generalem rationem obediendi legi; ſicut.n. obſeruationes omnium regularum conueniunt in hac generali ratione:ſic tranſgreſſio regulæ vt ſic præcisè opponitur generali illi rationi,ideoq; intentione voluntatis in eam præcisè tendente,ex illa conſurgit vna ſpecifica malitia,non autem multiplex; qua de re *Caſtrus Pal. tr.* 16. *D.*4.*p.*1.*num.*4.

Placet hìc reſoluere dubium olim propoſitum;an ſcilicet in caſu, quo lex aliqua generalis fiat pro omnibus monialibus vnius Diœceſis; ſi conſtet illam in aliquo Conuentu monialium non fuiſſe acceptatam à maiori parte monialium dicti conuentus, aut certè fuiſſe poſtea abrogatam, monialibus aliorum conuentuum maiori ex parte obſeruantibus talem legem; an, inquam,iſta lex obliget moniales præfati conuentus.

7 ℞. Videri non obligare;& inde ſuadetur quòd,quando dicitur acceptatio legis debere fieri à maiori parte communitatis, id non intelligitur de communitate ſolùm totali(v.g.de toto aliquo regno)ſed etiam de communitate particulari, & quidem etſi non ſit ſatis ampla (quod eſt contra *Baldellum l.*5.*D.*18.*num.*23. requirentem in propoſito caſu, vt communitas ſit ſatis ampla;)qualis vtiq; eſt etiam particularis conuentus monialium vnius diœceſis;quod ſatis apertè indicat *Bonac. D.*1.*de legibus q.*1.*p.vlt.*§.3.*num.* 15. dicens communitatem fœminarum poſſe ſua conſuetudine ius inducere. cùm ergò lex non obliget,niſi ſit acceptata;ſi moniales vnius conuentus pro maiori parte non acceptent legem aliquam generalem latam à legitimo Superiore pro omnibus monialibus illius diœceſis; eæ ad illam non obligantur, quamuis moniales aliorum conuentuum communiter illam obſeruent,vtpote ab ipſis acceptatam,& poſtea non abrogatam. colligitur reſponſio ex *Bonacina ſup.p.*4.*num.*33. pro ſe citante Gloſsam, Nauarrum, Azorium,Salas,Valent. Reginald.& alios.

QVÆRES III. Ad quam Sacramentorum frequentiam teneantur moniales ex vi iuris communis.

8 ℞. De rigore præcepti obligantis ſub mortali non teneri, niſi ad confeſſio-

feſſionem annuam,& communionem in paſchate:ſicut tenentur alij fideles ex *cap. vtriuſq; ſexus de pœnit. & remiſſ.* de conſilio autem teneri ad confeſſionem,& communionem menſtruam ex decreto *Concilij Trid. ſeſſ.25. c.10. de Regul.* vbi referens in margine Clementinam *ne in agro de ſtatu mon.*(quæ iuxta dicenda poſset ingerere aliquam difficultatem)ſic habet: *Attendant diligenter Epiſcopi, & cæteri Superiores monaſteriorum Sanctimonialium, vt in Conſtitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, vt ſaltem ſingulis menſibus confeſſionem peccatorum faciant,& Sacroſanctam Eucharistiam ſuſcipiãt: vt eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter ſuſtinendas.* Quæ verba, ſi benè perpendantur, indicant Concilium neq; imponere præceptum monialibus,vt ſingulis menſibus confiteantur, & communicent;neq; præcipere,vt illud imponatur;ſed ſolũ admonere Epiſcopos, & Superiores ipſarum monialium,vt in earum conſtitutionibus illas moneant de dicta Sacramentorum frequentia; quod eſt illam proponere per modum conſilij, non autem ſub obligatione præcepti adſtringentis ſub mortali, vt apertè colligitur ex verbo *admoneantur*. ita contra *Nauarrum c.21. num.59.* & alios *Miranda q.10. de monial. art.1. Fagund. præc.3. eccl.l.1. c.6. num.8. Regin.l.29. num.73.* & alij apud *Tamburinum ſup. D.16. quæſt.6. num.2.*

Nec obſtat, quòd in citata *Clement.§. ſanè*, dicitur: *Singulis menſibus tam in monaſterijs, quàm extra, ſublata occaſione quacunq; ad confeſſionem ſaltem ſemel accedant omnes, & ſinguli monachi, & in prima dominica menſis cuiuslibet in monaſterijs ſemper communicent, &c.* quæ verba important non conſilium, ſed præceptum, nec videntur derogata per Concilium Trid. quod potiùs, ea allegando in margine, indicat ſe illa approbare (vnde Caietanùs relatus à Miranda putat moniales teneri ſemel confiteri in menſe, etiamſi habeant ſolùm venialia, idq; ad implendum præceptum dictæ Clementinæ: *Sotus verò in 4.d.18. quæſt.1. art.3.* reijciens hãc opinionem tanquam nimis rigidam docet præceptum poſitum in præfata Clementina ſolùm abbreuiaſse tempus confeſſionis pro religioſis, ſiue monachis; ita vt, ſicut fideles omnes tenentur ſingulis annis confiteri, ſi habeant mortalia, ſic & monachi teneantur confiteri ſingulis menſibus, ſi mortalia habeant.) Non obſtat, inquam; primò quidem quia citata Clementina loquitur de monachis nigris, ideoq; non debet extendi ad alios religioſos, & multò minùs ad moniales, vt colligitur ex *gloſſa ibi v. ſinguli*: ſecundò quia, eſtò detur, dictam Clementinam extendi modo dicto; ea fuit moderata per Concilium Trident. ſuprà: ſicut conſtat ex verbo *admoneantur*, quod adhibet, alioqui indicans ſe apponendo in margine dictam Clementinam, ad eam reſpexiſse in conficiendo decreto à notabis relato in præſenti reſponſione.

Quòd ſi hic obiter quæras, an moniales poſſint communicare feria 6.

para-

paraſceue,ſi occurrat iuſta cauſa;v.g. feſtum Annuntiationis B. Virg.

9 ℟. Videri poſſe: & probatur tum quia hoc eſt per ſe bonum, nec extat prohibitio in contrarium; non ergò apparet, vnde debeat damnari, ac reprobari;tum quia quod dicitur in *c.ſabbato de conſecr.diſt.3.* Sacramenta eo die penitus non celebrari, manifeſtè intelligi debet de ſacrificio Miſſæ,non autem de communione laica;cùm celebrare ſacramenta,propriè loquendo non ſit miniſtrare euchariſtiam populo,ſed eam conficere. ita *Sà v. euchar. nu.19.Suar.D.80.de Sacr. ſect.2. Fagundez præc.1.eccl.l.3.c.15. num.16.* alijq; quos citat, & ſequitur *Diana p.6. tr.6.reſ.19.* addens ex Vaſquez quemlibet ex cauſa, vel deuotione poſſe dicta feria ſexta communicare: intellige, niſi ſubſit periculum ſcandali;quod ſine dubio facilè poſſet caueri.

Addo moniales, ſi velint, poſſe communicare in miſſa dici ſolita media nocte in Natiuitate Domini: idq; ex doctrina,quam tradit *Suarez D.69. De euch.ſect. 4. §. tandem inquiri poteſt ex Angelo,ac Syluestro,& ſequuntur Laym. l.5,tract.4.c.6.num.19. Fagund. præc.3. Eccl.l.3.c.7.num.13.* & alij; nimirum ſeruato ieiunio,ſecluſo ſcandalo,ac per ſe loquendo, poſse hominem qualibet hora diei communicare; etſi communio frequentiùs dari ſoleat vſq; ad meridiem,eò quod illud tempus ſit opportunius:nulla enim eſt lex, quæ ad hoc obliget; nec conſuetudo hactenus ita introducta eſt, vt præceptum induxerit. quæ doctrina in eo fundatur,quod dies, intra quem licet communicare,computatur à media nocte in mediam noctem.

QVÆRES IV. An moniales teneantur audire Miſsam frequentiùs, quàm teneantur alij fideles.

10 ℟. Quòd, quamuis maximè deceat moniales, alioſq; Religioſos quàm frequentiſſimè audire Miſsam ob maximum fructum ſpiritualem inde prouenientem,vt in ſpecie notauit *S. Antonin.3.p.tit. 16.c.7.§.2.* ſicq; communiter in regulis, ſeu conſtitutionibus religionum præſcribi ſoleat quotidiana Miſsæ auditio;nihilominùs,ſtando in iure communi,moniales nō tenentur frequentiùs audire Miſsam, quàm teneantur alij fideles; nimirum in diebus dominicis,ac feſtis ex præcepto,ſiue communibus toti Eccleſiæ,ſiue proprijs vniuſcuiuſq; diœceſis, ideſt ab Ordinario inductis;idq; tum ex *cap. omnes fideles de conſecrat.d.1.* ſub quo vtiq; comprehenduntur etiam moniales,& alij religioſi,cùm etiam ipſi ſint fideles.

Ex occaſione autem obligationis audiendi miſsam hic explicatam placet modo proponere aliqua dubia practica de ipſa obligatione, quæ à monialibus proponi poſsent ſuis Confeſsarijs:vt,ſi fortè hi de ijs interrogentur promptè,ac benè reſpondere valeant.

Dico ergò 1. ad implendum præceptum miſsæ ſufficere attentionem externam: eo modo, quo *infra q.7.§. moneo igitur* 1. diximus illam ſufficere ad implendum pręceptum horarum canonicarum. *Diana p.1. tract. 12. reſol.2. ex Coninco & Layman. Cardin. de Lugo D.22.n.29.* alijq; *ab ipſo citati num.27.*

Dico 2. ad ſatisfaciendum huic pręcepto requiri moralem præſentiam

in

in eo conſiſtentem, vt aſiſtens miſsæ vel audiat, vel videat celebrantem, vel ſaltem ſociet alios videntes, aut audientes ſurgendo, genua flectendo, ac pectus tundendo cum alijs. *Fagund. præc.1. eccl.l.1.c.7.num.3. ex Sanch. Ledeſma, & Segura:* à quibus non diſſentit *Cardin. de Lugo ſup. num.20.* hinc benè inferens *n.21.* poſſe impleri hoc præceptum audiendo miſsā ex feneſtra propriæ domus, ſi audiens inde videat Sacerdotem in eccleſia ex aduerſo celebrantem, & altare, in quo celebratur, non ita diſtet à feneſtra, vt impediat moralem pręſentiā; ſic verè non impediret, ſi diſtantia non ſit vltra 30. paſsus: ſic *Cardinalis*, & meo iudicio probabiliter.

Dico 3. duriuſculum videri damnare de mortali illum, qui interueniret miſſæ ab offertorio (vnde principium miſſæ deſumi debet, teſte *Iſidoro*) vſq; ad benedictionem Sacerdotis. *Laym.l.4. tract.7.c.3.n.3. ex Amalario* monens tamen ſe nihil definire contrà communem ſententiam; ex Doctoribus enim plures apud *Fagund. c.6.n.2.* cenſent non peccare m. illum, qui à principio miſſæ omittit vſq; ad euangelium excluſiuè; alij verò apud *Bonacinam D.4. de Sacram.q.vlt.p.11.n.17.* ſuſtinent non peccare m. eum, qui accedit ad miſſam poſt recitatū euangelium: ſi reliquum miſſæ audiat vſq; ad euangelium S. Ioannis incluſiuè.

Dico 4. monialem, quæ pręuidet fore, vt miſſam audire non poſſit per vltimas 3. horas ante meridiē (eò quòd v.g. corripietur febri quartana) ſi poſſit abſq; notabili incommodo peruenire ad auditionē miſſæ, teneri pręuenire ſub mortali: cùm præceptum miſſę quò ad horam, in qua illa audienda eſt, non ſtatuat tempus omninò limitatum, ſed ſolùm miſſam ea die audiri quacunq; hora, moraliter loquendo, id fieri poteſt. colligitur ex *Leſſio l.4.c.2.n.56 Sanch.l.1.mor.c.12.n.32.*

Dico 5. iuxtà plures, & graues Doctores relatos à *Diana p.2. tract.17. reſol.18.* non videri improbabile monialem ſatisfacere præcepto miſſæ, ſi audiat mediam miſſam ab vno Sacerdote, v.g. poſt conſecrationem vſq; ad finem, audiendo poſteà ab alio Sacerdote aliam miſsam à principio vſq; ad conſecrationem excluſiuè: cùm ſic audiatur miſsa integra, & ordo partium inter ſe non videatur eſse de ſubſtantia præcepti: contraria tamen ſententia eſt probabilior, & in praxi regulariter amplectenda. Imò *Diana ſup. ex Molfeſio Hurtado, & S. Fauſto* putat impleri pręceptum miſsæ, ſi ea eodem tempore ſimul audiatur à duobus Sacerdotibus, ab vno à principio miſsæ vſq; ad conſecrationem, & ab alio à conſecratione vſq; ad finem: additq; *p.5.tract.14.reſol.52. ex S. Fauſto* poſse quem eodem tempore audire 3. miſſas ex triplici titulo diuerſo debitas, v.g. ex voto, præcepto Eccleſiæ, ac pœnitentia impoſita à Confeſsario.

Dico 6. moniales tempore miſsæ debitæ ex præcepto Eccleſiæ poſse recitare horas canonicas ex debito profeſſionis recitandas, vel alias pręces debitas ex voto, aut pœnitentia: cùm in auditione miſsę, ac recitatione pręcum ſufficiat attentio mediocris, ideòq; ſufficienter eodem tempore attendi

tendi poſſit ad vtramq; *Fagundez ſup.l.2.c.7.nu.10.* pro ſe adducens alios 9. Doctores; addenſq; *c.9. num.12.* implere præceptum miſsæ illum, qui eo tempore cónfitetur ſacramentaliter: quod item probabile putant *Reginaldus l.19.num.14.* & alij docti recentiores, non omninò diſsentiente *Suarez D.88.de Euchar.ſect.3.* cùm ibi dicat, *Quidam putant toto illo tempore* (loquitur de miſsa) *neceſſariam eſſe attentionem ad ipſum Deum vel orando, ſeu petendo, vel gratias agendo, vel etiam de peccatis dolendo, vel aliquid ſimile.*

QVÆRES V. An moniales teneantur curare, vt in ſuis templis celebretur miſsa conuentualis quotidie.

11 ℞. Teneri, ſi commodè poſſint, & non adſit impedimentum, quod obſtet. & ratio eſt, quòd in *cap. cum creatura de celebrat. miſſ. 5. rubr.* habetur in Eccleſiis collegialibus quotidie celebrandam eſse Miſsam conuentualem de feſto, aut de feria iuxta temporis conuenientiam: monaſteria autem monialium ſunt Eccleſiæ collegiatæ, vt ait rubrica in citato *cap. cum creatura,* ſicq; comprǣhenduntur ſub diſpoſitione dicti iuris. ita *Tambur. ſup. D. 15. q.6. num.1.* ex Corduba, ac Sylu. monens Capellanos monialium debere dicere Miſsam de Sancto, de quo fit officium ab ipſis monialibus (ex miſsali tamen Romano) non verò teneri eam applicare pro benefactoribus viuis, atq; defunctis; eſtò religioſi Ordinis id habeant in vſu; vt notarunt etiam *Rodriq. to.3. q.6. art.7. & Portel. de dub. reg. v. miſſa num.7.*

QVAERES VI. An, & quo iure moniales teneantur recitare horas canonicas in choro.

12 ℞. Teneri, ſi ſint ex deputatis ad chorum: idq; non ex vllo præcepto canonico, quod extet, ſed ſolùm ex peculiari inſtituto, ac conſuetudine vbiq; recepta, vt colligitur ex *Clem.1. de celebrat. miſſ. c. dolentes titulo eod.* ita *Miranda q.9. de monial. art.6. Lezana tom.1. c.25. num.13. Tambur. ſup. q.1. num.2.* & alij, pateтq, ex dictis, ſi aduertero cum *Suarez l.4. de hor. canon. c.10. nu.15.* ex obligatione chori in toto corpore monaſterij exiſtente non ſufficienter naſci obligationem chori in ſingulis monialibus; hæ enim vi legis generalis obligantis ſub mortali non tenentur recitare diuinum officium in choro, niſi ſpeciali conſtitutione id ipſis præcipiatur; vnde *Caiet. v. horæ canonicæ,* ait: *Vbi contemptus deeſt, & propter meam abſentiam non notabiliter læditur diuini cultus officij, & Prælati diſſimulant, non incurro m. peccatum ex hoc quòd deſum horis canonicis in eccleſia mea; quia contra præceptum iuris poſitiui propriè non venio, nec notabile damnum infero diuino cultui.* quod approbat etiam *Tambur. num.3.* his verbis: *Quando Superior non imponit ſpeciale, aut perſonale præceptum, non eſt talis obligatio* (videlicet frequentandi chorum) *in ſingulis ex præcepto.* ſed de hoc plura *Suar. vbi ſup. num.7.8.9.15. & 16.*

13 Moneo ſolùm ex *Rodriq. tom.3. q.6. art.6.* Leonem X. quo ad obligationem perſoluendi diuinum officium in choro decreuiſse, etiam ſanas moniales S. Claræ non teneri ſemper officium huiuſmodi in choro perſoluere, ac exonerando conſcientiam ipſarum monialium diſcretioni Abbatiſsa-

rum

rum pro tempore exiſtentium commiſiſſe, vt quãdo, & quomodo, ſiue cum quibus ſit hæc remiſſio, ſiue exemptio toleranda, ſolerter inuigilent.

Accedit quòd, cùm *Suar. ſup. c.15. n.13.* dicat Prælatos poſſe ex iuſta cauſa diſpenſare quo ad tempus ſtatutum recitandi horas in choro: ſic, occurrente iuſta cauſa, idem præſtare poterunt & Abbatiſſæ quo ad moniales ſibi ſubditas: cùm etiam ipſis occurrere poſſit caſus taliter diſpenſandi, nec adſit ratio eis negandi hanc poteſtatem.

QVAERES VII. An, & quo iure moniales teneantur ad quotidianam recitationem horarum canonicarum extra chorum faciendam, ſi non poſſint, aut nolint intereſſe choro.

14 ℞. Teneri, ſi ſint ex deputatis ad chorum; patetq; tum ex communi ſenſu Doctorum, quæ in moralibus maximi debet æſtimari (cùm rarò benè loquatur, qui cõtra omnes loquitur, vt ait *Bald. conſ. 112. l.2.*) tum ex antiquiſſimo vſu omnium ferè monialium, & quidem inducto tanquam ex obligatione iuxta regulas à Doctoribus tradi-ſolitas ad dignoſcendum, quæ conſuetudo inducta ſit ex obligatione, & quę ex deuotione: tum quia talis obligatio eſt communis omnibus religioſis addictis choro, ergo & erit cõmunis monialibus vacãtibus choro, cùm etiam ipſæ verè ſint religioſæ. ita *Rodriq. to.1. q.42. art.20. Miranda ſup. Sotus l.10. q.5. art.3. Diana p.3. trac.2. reſol. 96.* alijq; communiter contra Angelum, & Aragonam, apud *Tamb. n.8.* docentes Religioſum non peccare m. niſi omittat diuinum officium ex conſuetudine, vel contemptu: à quibus non omninò diſſentiunt Tamb. & Rodriq. relatus à Diana; cùm noſtram ſententiam dicant eſſe communiorem, & meliorem, ſic innuentes oppoſitam eſſe communem, ac bonam; at hoc mihi non placet, quamuis Diana apertè non reprobet dicens ſolùm ſe id remittere alijs iudicandum. *Reginal. certè l.18. n.140.* dicit, quòd, licèt aliqui dubitarint de pręfata conſuetudine, tot tamen eam teſtantur, vt temerariũ ſit ipſam negare: præſertim, cùm is de illa ſenſus ſit, & conſenſus virorũ bonorum, vt monachos, ac moniales contrauenientes damnent de peccato, non minùs, quàm Diaconos, & Subdiaconos; quos ipſe *Reginal. nu.136.* probat teneri ad horas canonicas priuatim recitandas ſolùm ex conſuetudine præſcripta. Nec refert, quòd aliqui Doctores graues ſuſtinent moniales nõ teneri extrà chorum recitare horas canonicas: ſi quidem, teſte *Suar. l.7. de leg. c.8. nu.7.* non videtur tutum in re morali diſcedere à receptiſſima ſententia; præſertim ſi materia ex iure poſitiuo pendeat (adde tu vel ex cõſuetudine) præter quàm quòd, vt ſententia aliqua dicatur practicè probabilis, non ſufficit multitudo Auctorum ſine ratione, aut fundamento probabili; maximè in re, quæ multùm poteſt vrgere contrà bonos mores; vt rectè aduertit idem *Suarez l.2. de diebus feſtis cap.14. num.2.* Ad quod faciunt quæ habet *Baldellus l.4. d.11. num.14. ex Sanchez, & Salonio,* eos ſcilicèt, qui non ſunt ſatis verſati in materijs moralibus, non poſſe tuta conſcientia ſequi id, quod inuenerint in vno, aut alio Doctore antiquo: quia poſſunt timere, ne

id ſit antiquatum ex aliquo poſteriori decreto, aut aliter ſit factum improbabile. Quæ benè aduertant ij qui probabile putant, quidquid inueniunt apud aliquem Doctorem; minùs benè attendentes interdum occurrere multa falſa probabiliora veris.

15 Dixi ſub initium reſponſionis, *ſi ſint deſtinatæ ad chorum*, quia de monialibus, quas vocant Conuerſas, dicendum eſt eas nequaquam teneri ad horas Canonicas; quamuis aliàs teneantur recitare quotidie certas præces in regula præſcriptas, aut certè ex legitima conſuetudine inductas (quas appellant officium laicarum.) Puto tamen, & mecum idem ſenſerunt viri docti à me conſulti, huiuſmodi obligationem non eſse ſub peccato m. quo modo eſt obligatio recitandi horas Canonicas reſpectu monialium choro addictarum; & ratio eſt, quòd iſta obligatio oritur ex conſuetudine inducta tanquam obligatoria; illa verò prouenit ex regula religionis, quæ communiter quo ad hoc non obligat ad culpam, ſed ſolùm ad pœnam: quæ ratio confirmari poteſt ex communi ſenſu ipſarummet monialium, qui eſt optimus legum interpres.

16 Quin etiam Clemens VII. teſte *Caſarubio in comp. v. moniales num.* 30. conceſſit viuæ vocis oraculo monialibus degentibus ſub cura Fratrum Minorum deputatis ad chorum, vt, ſi quę illarum ob imperitiam neſciant perfectè recitare diuinum officium, iudicio Prælati, Confeſſarij, aut Abbatiſsæ ſatisfacere poſſint obligationi recitandi horas Canonicas dicēdo officium Sororum laicarum. Vbi notādum eſt, quòd ſi monialis admiſſa ad vſum talis indulti poſtea omitteret recitare prefatum officium Sororum laicarum, non peccaret m. cùm ea perinde ſe habeat, ac monialis conuerſa, ſicq; in ea locum poſſet habere doctrina tradita de monialibus cōuerſis, §. *præced.* nec obſtat, quod ſubrogatum ſapit naturam illius, in cuius locū ſubrogatur; ſiquidē hæc regula varias patitur limitationes, vt benè aduertit *Nald. v. ſubrogatum nu.* 2. dicens in ſpecie illam non procedere, quando ſubrogatum, & id, in cuius locum ſubrogatur, ſunt diuerſæ qualitatis; quod euenit in caſu noſtro. vnde non valet dicere, monialis addicta choro tenetur ſub mortali recitare horas Canonicas; ergò & ſub mortali tenebitur recitare officium Sororum laicorum, vtpote ſubrogatum in locum horarum canonicarum vi præfati indulti; quanquam hoc indultum cùm fuerit conceſſum viuæ vocis oraculo, poſita generali reuocatione viuæ vocis oraculorum, iam non ſubſiſtat, niſi demus aliunde reuixiſſe iuxta dicenda infra *c.* 10. *n.* 76. Quāquam hæc doctrina minùs neceſſaria videatur: cùm Innoc. IV. per *bullam* 10. dictis monialibus indulſerit, vt caſu, quo ex rationabili occaſione recitare nō poſſint horas canonicas, ſatisfaciant recitādo officium ſororum laicarum. Verba autem bullæ ſunt hæc: Et quæ (loquitur Papa de monialibus choriſtis) *occaſione rationabili non poſſunt aliquando legendo dicere horas ſuas, liceat eis, ſicut aliæ ſorores, dicere Pater noſter.* Vbi noto, quod, cùm iuxtà dicta ſuperius omnes moniales choriſtæ ex conſuetudine teneantur recitare horas

cano-

canonicas;hoc ipsò quod Papa declarat moniales S.Claræ ſatisfacere recitando officium ſororum laicarum(etſi eæ ſint choriſtæ)ſi ex rationabili occaſione non poſſint recitare horas canonicas;cenſetur diſpēſaſſe ſuper præfata cōſuetudine,conceſſo ipſis ad id ſpeciali priuilegio relato in earum regula;quæ tota inſeritur in dicta bulla. Quod priuilegium, vt hic,& nunc ſuffragetur monialibus,non petit licentiam,ac conſenſum Superioris (vt conſtat ex illis verbis *liceat eis,ſicut aliæ ſorores, dicere Pater noſter*, nulla limitatione appoſita;& ſuffragatur etiam in caſu,quo horarum canonicarum recitatio fieri poſſet ſine graui difficultate; vt colligitur ex illis verbis *occaſione rationabili*; & ſuadetur ex eo,quod dictum priuilegium eſſet illuſorium,ſi ſolum ſuffragaretur in euentu,quo illa rationabilis occaſio eſt talis,& adeò grauis,vt ex ſe ſufficiat ad excuſandum ab onere recitādi horas canonicas; tunc.n.abſq; vllo priuilegio non eſt opus ſupplere alijs præcibus: ſicq; præfatum priuilegium concedens, vt tunc poſſint recitare officium ſororum laicarum,eſſet onerosum;quod non eſt admittendum.

Videtur autem dictum priuilegium ſuffragari etiam monialibus aliorum Ordinum per viam generalis cōmunicationis : non.n.apparet, cur dici debeat non compræhenſum in illa;cùm nō conſtet de exceptione,nec probetur illud indigere ſpeciali nota,vt communicatum cenſeatur,quod ſi nō eſt in vſu, id fortè prouenit quia moniales illud ignorant, vel quia neſciunt, an habeant cōmunicationem priuilegiorū.Quæ rationes videntur ſuadere dictum priuilegium poſſe,per viam cōmunicationis etiam ſuffragari viris religioſis quorumcumq; Ordinū habentiū communicationē priuilegiorum ; cùm iuxtà dicenda *c.9.q.3*. viri Regulares fruantur priuilegijs in ſpecie cōceſſis monialibus; & nō appareat,cur ij debeāt excludi à communicatione huius priuilegij particularis , Intellige, ſi viri regulares communicationem priuilegiorum habeant adeò amplam , vt ſub ea probabiliter cenſeri poſſit compræhenſum Innocentij indultū: ad quē effectum ij debebunt conſulere propria priuilegia . Addo per verba illa *rationabili occaſione*, quæ ſunt in dicto indulto,poſſe intelligi,reſpectu quidē monialiū hos caſus;nimirū ſi monialis ſit ſcrupuloſa circa diuini officij recitationē ; ſi minùs expeditè ſciat legere ex Breuiario; ſi ſit defatigata ex aliquo labore extraordinario;ſi præ manibus habeat extraordinariā aliquā occupationē,quæ illam angat,& ſimiles:reſpectu verò virorū regularium etiā hos alios caſus;ſi actum litterariū extraordinariū habituri ſint;ſi concionentur in Quadrageſima cū labore nō ordinario(idq; etſi non concionentur quotidie) ſi cōfluat magna frequentia pœnitentiū ad confitendū; ſi ſint laſſati ex itinere,aut cōcione,aut alia de cauſa conſimili;ſi ſint conualeſcentes(ita tamē vt ſine graui diſpendio poſſent recitare horas canonicas,)& alios ſimiles caſus.

Indultū autem Clem.VII.confert ad effectū vt monialis nouitia,quę ſub finē nouitiatus reperitur minùs ſufficienter inſtructa circa recitationē horarū canonicarū, poſſit ad tempus diſpēſari modo dicto ad recitandū offi-

cium Sororũ laicarum; vſq; dum ſcilicet ſciat benè recitare horas canonicas: & hoc ne vlteriùs ei hac de cauſa differatur religioſa profeſſio. Ducor quòd,vbi maius conceditur,etiam minus conceſſum eſſe videtur *arg.c.ex p. 27.de decimis:* ac proinde,ſi Prælatus monialium ſiue ſæcularis,ſiue regularis vi dicti indulti poteſt modo dicto diſpẽſare in perpetuum,à fortiori poterit diſpenſare etiam ad tempus,ſi iuſta occurrat cauſa; qualis in præſenti caſu re vera occurrere videtur: ita in facti contingentia interrogatus reſpondi,& reſponſio à viris doctiſſimis fuit poſteà approbata.

Monet autem *Tamb.n.*13.quod,cùm Clemens VII. conceſſerit per bullã Clericis regularibus,vt tempore grauis ęgritudinis ſatisfacere poſſint obligationi diuini officij,orationem Dominicam ſepties recitando in die: hoc eodem priuilegio gaudere poſſint moniales,ſi communicent de priuilegijs Ordinum mendicantium;vt verè communicant.

17 Cœterùm,quia in praxi plura,& grauia dubia de recitatione horatũ canonicarum occurrere poſſunt monialibus,vt earum Cõfeſſarij de ijs rogati illa facile ſoluere poſſint,aliqua hìc breuiter notabo.

Moneo igitur 1.non eſſe improbabile ad implendũ pręceptum diuini officij,ſufficere attentionem externã:quæ in eo conſiſtit,vt recitans tunc non ſe occupet in actu externo incompoſſibili cum attentione orationis: ſicq; recitans,ſi in ipſa recitatione diuagetur ſolũ quo ad actũ internum,etſi cõſultò id faciat,non peccat m.ita docent 10.grauiſſimi Doct. relati à *Sanch. l.7.conſ.c.2.d.28.n.6.*& alij adducti à *Diana p.2.tr.12.reſ.2.*

Moneo 2.iuxtà 16.Doctores magni nominis relatos à *Diana reſol.3.*recitãtem officium pro officio, etiam ſine cauſa,& ex quadam accidia animi, vt faciliùs,ac breuiùs officiũ abſoluat: peccare ſolũ venialiter; vt ſi dicatur officiũ de Sancto loco officij de Feria. quamuis *Diana p.5.tr.5.reſol.26.* hãc doctrinã limitet(& meo iudicio benè)niſi dicatur officium Reſurrectionis. Non.n. cenſeo poſſe admitti quod ait *Caramuel in reg. D. Benedicti D.*109. *n.* 1387.nimirùm quærentem dedita opera officium totius Breuiarij breuiſſimum,& ſemper illud recitantem,adimplere præceptum diuini officij ſecũdùm ſubſtantiã,& deficere quò ad modum; ideòq; peccare venialiter,non mortaliter. Nomine autẽ officij breuiſſimi totius Breuiarij non poteſt non intelligi officiũ Reſurrectionis;cùm hoc ſit officiũ totius Breuiarij breuiſſimum, vt benè notauit *Diana p.7.tr.11.reſ.7.* Quamquã *Caramuel inferiùs D.* 106.*n.*1438.obſeruans P.Suarez ferè omnibus diebus,octodecim horis ſtuduiſſe,& dubitãs,qualiter reliquis ſex horis diei potuerit comedere dormire,Miſſam celebrare,& dicere horas canonicas; hoc ipsò quòd ait illũ fortè ſingulis diebus recitaſſe officium Reſurrectionis; & id viros occupatiſſimos laudabiliter facere, ſic apertè declarat ſe exiſtimare licitum eſſe loco officij currẽtis recitare quotidie officiũ Reſurrectionis. Quod autẽ dicitur de Suarez,putò improbabile;cùm,teſtè *Allegambe in Bibliotheca Scriptorum Societ.v.Franciſcus Suarez* is, quotidie oraret per duas horas cũ dimidia; & inter-

interdũ diceret, ſi ipſi neceſſitas imponeretur amittẽdi vel horã orationis ſolitã fieri quotidiè à Religioſis Societatis, vel ſcientiam tot annorum labore acquiſitam, æquiori laturum animo huius; quàm illius amiſſionem. quo modo enim Suarez recitando quotidie officium Reſurrectionis ſubtraxiſset tempus orationi debitæ ex præcepto Eccleſiæ, qui quotidie per duas horas cum dimidia vacabat orationi, quam ſine vllo peccato omittere poterat? malo igitur potiùs dubitare, num ſit verum illum ſtudio vacaſſe quotidie 18. horis, quàm ſuſpicari illum loco officij currentis quotidie officium Reſurrectionis recitaſſe.

Moneo 3. ex *Diana par. 2. tract. 12. reſolut.* 4. pro ſe referente 10. Doctores grauiſſimos, interrumpentem Diuini officij recitationem, etiam ſine cauſa, & per multum tempus, non teneri repetere recitata, nec peccare m. (immò nec venialiter, ſi interruptio fiat ex cauſa) ſed ſolùm teneri ſupplere omiſſa: cùm ſic verè ſaluetur ſubſtantia recitationis Diuini officij.

Moneo 4. recitantem Matutinum diei ſequentis, antequàm abſoluat officium diei præſentis, non peccare m. etſi id faciat ſine cauſa; immò nec venialiter. ſi cum cauſa. ita *Diana reſolut.* 15. *ex Suarez Vaſquez Reginald. & Villalobos.*

Moneo 5. recitantem horas Diuinas ſyncopando non teneri repetere illas, niſi notabiliter ſenſum verborum corrumpat; quod rarò accidere notat *Diana reſolut.* 22. citans pro hac doctrina *Filliucium, Azorium, ac Villalobum:* cum quibus ſentit *Sanchez ſupra d.* 17. notans *num.* 3. non oportere Clericos, nimis eſſe ſcrupuloſos caſu, quo putant ſe non integrè pronunciaſſe, vel aliqualiter ſyncopaſſe, vel verba aliqua ſolo gutture dixiſſe; niſi defectus ſit valdè notabilis.

Moneo 6. ex *Sanchez d.* 34. pro ſe referente *Nauarrum, Sandoual. Angles, & aliquos iuniores* recitantem horas non teneri repetere, quod non meminit ſe dixiſse; modò non recordetur ſe non dixiſse & coniecturam iuſtam habeat credendi quòd dixerit: qualem videtur habere is, qui ſcit communiter ſe non errare in tali hora. Immò addit *Sanchez num.* 4. recitantem in hoc caſu malè facere, ſi repetat: cum det locum ſcrupulis; &, ſi recordetur ſe incœpiſse Pſalmum, lectionem, aut talem horam, & poſteà caſu diſtractus inuenit ſe in fine talis horæ, legendo ex Libro, vel memoriter dicendo ea, in quibus communiter non ſolet errare; iuſtè poteſt credere ſe totum dixiſse, & vltrà progredi.

Moneo 7. recitantem Diuinum officium cum alio priuatim ſatisfacere, ſi lectiones omnes audiat à ſocio nullam ipſe dicens. ita *Diana ſupra reſolut.* 12. *ex Villalobos*, & conformiter praxi.

Moneo 8. ex indulto Leonis X. monialibus, & alijs horas Canonicas ex obligatione recitantibus remitti omnes defectus, & culpas ex humana fragilitate contractas in recitando, ſi poſt recitationem deuotè dicant hanc

orationem: *Sacroſanctæ, ac indiuiduæ Trinitati, Crucifixi Domini noſtri Ieſu Chriſti humanitati, & Beatiſſimæ, ac glorioſiſſimæ Virginis Mariæ fœcunditati, & integritati; ac omnium Sanctorum, Sanctarumq; vniuerſitati ſit ſempiterna laus, honor, virtus, & gloria ab omni creatura, nobiſq; remiſſio omnium peccatorum nunc, & ſemper, & per infinita ſæcula ſæculorum. Amen.*

℣. *Beata viſcera Mariæ Virginis, quæ portauerunt æterni Patris Filium.*

℟. *Et beata Vbera, quæ lactauerunt Chriſtum Dominum: Pater noſter: Aue Maria.*

Hanc autem orationem placuit hic afferre, vt Confeſſarij monialium omninò curent, vt poſt vnamquamq; recitationem diuini officij ea aſſueſcant recitare, ſicq; fruantur gratia à Leone X. vigore illius conceſſa.

Moneo 9. Monialem omittentem recitare omnes, aut plures horas eiuſdem diei, vnicum peccatum m. committere, loquendo de omiſſione externa: cùm violet vnicum præceptum, quo vnicum integrum officium cõſtans 7. partibus integratur. Quod non procedit de omiſſione interna: ſiquidem actus interni multiplicantur cum morali interruptione; adeòq; tot erunt peccata, quot repetitæ voluntates cum morali interruptione vnam, aut plures horas omittendi: immò non pauci Doctores probabiliter ſuſtinent (etiam loquendo de omiſſione externa,) tot eſſe peccata, quot horæ omittuntur; quod ab alijs probabiliùs negatur; & nos etiam negamus cum *Nauarr. Vaſq. Suar. Bonac. & Garcia relatis à Caſtro Palao tract. 7. D. 2. par. 5. num. 1.* cum quibus ſentit *P. Tiberius in inſtruct. ordinand. quæſt. 89.* addens ex communi Doctorum ſententia omittentem horas teneri in confeſſione exprimere quot horas omiſerit: quod tamen dicit *Diana par. 2. tract. 12. reſol. 5.* debere negari ab ijs, qui ſuſtinent in confeſſione circunſtantias aggrauantes non eſſe neceſſariò exprimendas; ſicq; iuxtà hos Doctores ſufficit omittentem plures horas dicere in confeſſione *Peccaui mortaliter in omiſſione diuini officij.*

Addo hic obiter (quod non reperi deciſum ab vllo Doctore) omittentem officium Defunctorum in die Cõmemorationis Defunctorum, & officium octauæ omnium Sanctorum, videri non improbabile quòd faciat vnicum peccatum: cum illa die hæc duo officia videantur præcipi per modum vnius: in quo mecum ſenſit P. Zanettus, addens de rigore contrarium eſſe ſuſtinẽdum. Quamuis non deſint docti Recentiores, qui ducti rationibus adductis à *Diana p. 4. trac. 4. reſol. 243.* putant obligationem recitandi officium Defunctorum in die Commemor. defunctorum non eſſe ſub peccato; quod etiam ſuſtinent alij relati ab ipſo Diana, & fortè temporis progreſſu alij id admittent vt probabilem, & abſq; formidine id ſuſtinebunt: ſicut de facto tanquam probabile à pluribus recentioribus modò ſuſtinetur Litanias in diebus Rogationum poſſe omitti ab ijs, qui non interſunt proceſſionibus; quod antea non audebant aſſerere.

QVÆRES VIII. An moniales poſſint,& teneantur recitare officia propria Sanctorum ſui Ordinis.

18 ℞. Poſſe, & teneri, ſi immediatè ſubijciantur Prælatis proprij Ordinis: ſic enim & gaudent priuilegijs conceſſis ſuo Ordini; inter quæ adeſt facultas recitandi dicta officia;&, cùm ſubiaceant iuriſdictioni Ordinis, tenentur implere ea, quæ præſcribuntur à Prælatis illius, cuiuſmodi eſt etiam recitatio illorum officiorum: ſi verò exemptæ ſint à poteſtate ſuorum Prælatorum regularium, & immediatè ſubdantur Sedi Apoſtolicæ, aut Ordinatio loci; tunc poſſunt quidem ea recitare, cùm non deceat eas priuari priuilegijs ſui Ordinis, non tamen tenentur, cùm ſic exemptæ ſint à poteſtate ſui Ordinis, ideoq; non teneantur obſeruare ſtatuta, & conſuetudines illius. ita docti recentiores à me conſulti: à quibus videtur diſsentire *Rodriq.ſup.q.42.art.21.* dum ait,quod, cùm Fratres Ordinis Minorum poſſint recitare officia de Sanctis ſui Ordinis ex priuilegio ipſis conceſſo, & quilibet cedere poſſit iuri ſuo, ij poterunt priuatim recitare de Sanctis occurrentibus in Calendario Romano, omiſſo officio de Sancto ſui Ordinis quanquam, cùm dicat *priuatim*, videtur indicare ſecùs dicendum de publica recitatione officij in choro: cùm ſic renuncietur ius, prout tangit Ordinem, & conſequenter renunciatio illa cedat in præiudicium tertij, ideoq; ſit illicita.

QVAERES IX. An moniales teneantur recitare extra chorum officia Defunctorum, quæ pro benefactoribus ſolent certis diebus recitari in choro, ſi eæ tunc culpabiliter, aut inculpabiliter non accedant ad chorum.

19 ℞. Non teneri,& quidem etiamſi dicta officia recitari debeant ex obligatione iuſtitiæ(v.g.titulo legati ad hunc finem relicti.)moueor,quòd obligatio recitandi illa officia non afficit ſingulas moniales, vt ſingulas, ſed vt faciunt corpus vnum morale: quo modo *quæſt.6.* diximus obligationem recitandi horas Canonicas in choro non afficere ſingulas moniales, vt ſingulas, ſed prout conſtituunt vnum corpus morale, quod vocamus monaſterium;ſicut ergo obligatio iſta recitandi horas in choro cumulatè impletur, licèt aliquæ moniales non interſint: ita & plenè ſatisfiet obligationi recitandi illa officia, ſi de facto à monialibus recitentur in choro, eſtò non omnes tunc interſint: cùm ſic verè dici poſſint recitata officia à monaſterio, & impleta mens benefactorum: quos ſuppono voluiſſe imponere obligationem dictorum officiorum monialibus eodem prorſus modo, quo ſolent imponi monaſterijs virorum religioſorum; conſtat autem quòd, ſi quis eorum non interſit choro, dum ibi talia officia recitantur, non ideo ea priuatim recitat, nec vllum ſibi facit de hoc ſcrupulum. Nec obſtat, quòd moniales non recitantes horas in choro tenentur eas recitare extra: ſiquidem lex ipſis præſcribens recitationem horarum in choro, ita illas obligat, vt, ſi eas non recitent in choro, teneantur illas recitare extra:

quod non euenit in præſenti caſu, vt conſtat ex modò dictis. Quo modo ait *Suar.tom.4.de relig.trac.*10.*l.*8.*cap.*2. *num.*4. Religioſos noſtræ Societatis ex legitimo impedimento, aut ex facultate Superioris non intereſſentes recitationi Litaniarum fieri ſolitæ à noſtris in communi; non teneri poſteà per ſe dicere priuatim: cùm ſolùm teneantur illas dicere cum communitate, & alioqui ab hac obligatione ſimpliciter fuerint excuſati. Immò addit *Suarez* hoc procedere etiam in caſu, quo ij contrà obligationem obedientiæ omittant intereſſe dictæ recitationi: quamuis enim imperfectè egerint tamen iam ceſſat materia illius obligationis, ſeu obedientiæ; nec tenentur aliam ſubſtituere loco illius; ſicut non ieiunans die præſcripta ab eccleſia non tenetur ieiunare alia die.

Addo non eſſe improbabile moniales in diebus Rogationum minimè teneri recitare Litanias priuatim, etſi non interſint proceſſioni; cùm de facto id concedant *Diana p.*2.*trac.*12.*reſol.*42. ex Macigno, Vaſquez, & Molfeſio, alijq; docti recentiores generaliter de obligatis ad horas Canonicas, nec appareat vlla ratio id negandi de monialibus, vt patet: contraria tamen ſententia eſt communis, & probabilior.

Quòd ſi quæras, an moniales peccent, ſi omittant recitare præces, quæ interdum ab Abbatiſſa præſcribuntur recitandæ priuatim pro benefactoribus, aut alia occurrenti neceſſitate.

20 ℞. Videri non peccare, cùm impoſitio talium præcum non ſoleat tranſcendere obligationem ſimplicis regulæ, aut obedientiæ; ſicut in ſimili notauit *Suar.to.*4. *de relig.tr.*9. *l.*8.*c.*2. *num.*5. loquens in ſpecie de orationibus vocalibus, quæ in Soc. Ieſu iniunguntur dicendæ pro Defunctis, aut fundatoribus; quare, niſi conſtet huiuſmodi præces indici, ſiue ex obligatione iuſtitiæ legitimè impoſita monaſterio, ſiue ex præcepto obligatorio; monialis eas omittens non peccabit, ſaltem grauiter.

QVÆRES X. An, & quo modo moniales teneantur deferre habitum religioſum, immò & tonſuram ipſarum ſtatui conuenientem.

21 ℞. Teneri deferre & habitum, & tonſuram; habitum quidem ex *cap.*2. *ne clerici, vel monachi in* 6. vbi diſtrictiùs inhibetur, *ne de cætero aliquis quamcunq; Religionem tacitè, vel expreſsè profeſſus in ſcholis, aut alibi temerè habitum religionis ſuæ dimittat: ſi quis autem horum temerarius violator extiterit, excommunicationis incurrat ſententiam ipsò facto:* tonſuram verò ex *Clem. attendentes de ſtatu monachorum*, ſicut ex Gloſſa, ac Panormitano aduertit *Sylu.v.clericus* 2.*num.*1. dicens, quòd etiam moniales deferre debent tonſuram capillorum inferiùs vſq; ad aures. & quidem quòd ſpectat ad obligationem deferendi habitum religioſum, dicit *Suarez ſupra tract.*8. *l.*1. *cap.*5. *num.* 18. ex vi iuris communis illam non eſſe ſub mortali; cùm iura, quæ eam inducunt, non indicent rigoroſum præceptum, nec communi vſu, ac conſuetudine taliter interpretentur; quare quo ad hoc conſuli debet

regula

regula vniuſcuiuſq; Ordinis, & ex ea colligi debet qualitas præſentis obligationis. Certè *Diana p.5.tract.14.reſol.72.* ex Fabro, & alijs docet religioſos ob æſtum, aut ad dormiendum deponentes religioſum habitum non peccare m. cùm debitum, quòd habent regulares vtendi ſemper ſuo habitu, non ſit neceſſitatis, ſed honeſtatis. quæ ratio probat idem dicendum in caſu, quo deponatur habitus ad alios ſimiles effectus (*v.g.* ad meliùs currendum, ad faciendam aliquam repræſentationem ludicram;) & procedit tam quo ad moniales quam quo ad viros religioſos.

Accedit, quòd, etſi demus cum *Suar.D.23.de cenſur.ſect.4.num.34.* & alijs, quos refert, ſed non ſequitur *Sanch.l.6.mor.c.8.num.62.& 63.* religioſum retinentem habitum ſui Ordinis, ſed illum ita occultantem abſq; iuſta cauſa, vt exteriùs nullo modo appareat, non incurrere præfatam excommunicationem; oppoſitum nihilominùs dicendum videtur de religioſo, qui ſuum habitum plicatum geſtaret ſub brachio, alia veſte extranea ſuperindutus; cùm in tali caſu adſit non ſolùm occultatio habitus, ſed etiam dimiſſio: & quidem non ſolùm moralis, ſed etiam phyſica, ac temeraria (vt ſuppono) dans anſam vagandi; quæ requiruntur, & ſufficiunt ad contrahendam dictam excommunicationem, niſi excuſet materiæ paruitas: vt ſi habitus dimittatur ad dimidiam, aut etiam ad integram horam; quod in ſpecie notant plurimi DD. apud *Sanch. n.55.* hoc idem *nu.56.* concedentem etiam in caſu, quo dimiſſio fiat ex cauſa turpi, v.g. ad fornicandum.

QVÆRES XI. An, & quo modo teneantur moniales ſeruare clauſuram.

22 ℞. Teneri ſeruare eo modo, quo oſtendimus *cap.præced.per totum.*

QVAERES XII. Ad quæ ieiunia teneantur moniales de iure communi.

23 ℞. Teneri ſolùm ad ea, ad quæ tenentur reliqui fideles, & non ad alia; cùm in iure communi non reperiatur vllum ieiunium peculiariter iniunctum Regularibus, nedum ſolis monialibus: cum alioqui de monachis in *clem.exiui de verb.ſignificat.* dicatur monachos propter ieiunia inſtituto Ordinis, & regulæ indicta liberos non eſſe à ieiunijs eccleſiaſticis, quæ Chriſtiani obſeruare debent. Dixi de *iure communi*; quia de iure particulari tenerentur moniales ſeruare ieiunia præſcripta in propria regula, & quidem ſub mortali, ſi ea obliget ad culpam mortalem.

Solùm eſſe poſſet difficultas, an moniales iure communi teneantur ſeruare ieiunium Aduentus (vt vocant.)

24 ℞. Quòd, cùm ieiunium ſacri Aduentus (vt vocant) non obliget religioſos, & monachos de iure communi, ſed apud eos manſerit partim ex proprijs inſtitutis, partim ex vſu, ac more, vt notauit *Azor.p.1.l.7.c.27.q.3.* ex propria regula, aut conſuetudine, vel ſtatutis ſui Ordinis poſſunt, & debent moniales colligere, num ipſæ teneantur ſub mortali ſeruare

ieiu-

ieiunium aduentus, nec ne; nam de iure communi eæ non tenentur ſub peccato m. ad ieiunia Aduentus.

An autem moniales quinquagenariæ eò ipsò excuſentur à ieiunijs tum communibus Eccleſiaſticis, tum præſcriptis in regula proprij Ordinis.

25 ℞. Quòd, cùm *Sanch. l. 7. de matr. D. 32. num. 17.* conſultis viris doctis dicat, ſe, dum aliud non apparuerit clariùs conuincens, tanquam probabiliorem eligere opinionem, quæ ſuſtinet indiſcriminatim de ætate viri, & fœminæ ad excuſandum à ieiunijs loquendum eſſe, nec quidquam à ratione deuium, aut alienum à probabilitate dicturum eum, qui fœminas quinquagenarias excuſaret à ieiunio (etſi tandem ſic concludat, *Verum tamen, licèt prædicta oſtendāt eam opinionem eſſe probabilem, ſpeculatiuè loquendo; at in praxi non cenſeo eſſe tutam*) contra quam limitationem facit doctrina, quam ex Sancio refert, & non refutat *Diana p. 2. tr. 13. reſol. 12.* Cùm, inquam, Sanchez non improbabiliter aſſerat fœminas quinquagenarias excuſari à ieiunijs communibus Eccleſiæ, probabiliter item dici poteſt moniales quinquagenarias excuſari etiam à ieiunijs præſcriptis in regula. moueor ex doctrina, quam tradit idem *Sanch. l. 4. mor. c. 11. num. 54.* nimirum ætatem ſexagenariam, ſicut excuſat viros à præcepto ieiunij. ita & excuſare à voto ieiunij: cùm talia vota non obligent aliter, quàm præcepta eccleſiaſtica de ijſdem rebus (ſi tamen aliter non conſtet de intentione vouentis) quod ſi hæc doctrina. procedit de obligatione ieiunij ex voto; à fortiori procedet de obligatione prouениente ex profeſſione religioſa, ſeu ex regula: &, ſi admittitur de viris, admitti debet & de fœminis; cùm ſit par ratio de vtriſque. Colligitur hæc doctrina ſatis apertè ex *Graffio q. 1. deciſ. l. 2. c. 37. num. 42.* pro ſe citante *Bartholomæum Medinam l. 1. inſtruct. c. 14. §. 10.* alijſq; doctis viris probabilis viſa eſt; etſi, teſte *Diana p. 1. tract. 9. reſol. 16.* communiter à Doctoribus reijciatur tamquam improbabilis. *Colligitur item ex Tamburino to. 2. de iure Abb. D. 12. q. 4. n. 4. Paſqualigo de ieiunio deciſ. 254. & alijs relatis à Sancio, in ſelectis D. 54. num. 3.* ſuſtinentibus religioſos infrà annum 21. non teneri ad ieiunia regulæ: & à fortiori ex *Sancio ſup. num. 8. Rodriq. in comp. reſol. 75. num. 10. Tambur. ſup. q. 5. num. 7. & Paſqualigo vbi ſup. deciſ. 259. num. 3.* docentibus religioſos ſexagenarios eò ipsò eximi à ieiunijs regulæ.

Quæ doctrina proportionaliter procedit etiam de monialibus, quæ nondum expleuerunt annum 21. hæ. n. licèt iuxtà communem Doctorum ſententiam teneantur ad ieiunia regulæ, aliàs exemptę à ieiunijs ordinarijs eccleſiæ: *Paſqualigus tamen deciſ. 254. de ieiunio, Tambur. ſup. alijſq; relati à Sancio ſup. n. 3. cum Graffio, & Medina* ſuperiùs allegatis, putant eas non teneri ad ieiunia regulæ: idq; ob rationem paulò ante adductam ex *Sanchez* pro ſexagenarijs; quæ æq; militat pro ipſis. Quin etiam monet *Paſq. n. 6.* dato quòd religioſi ante 21. annum teneantur ad ieiunia regulæ, poſſe Prælatum cum ijs diſpenſare in præfatis ieiunijs, & benè facere, ſi diſpenſet: idq; etſi aliàs nequeat diſpenſare ſuper conſtitutionibus Ordinis: talis quippe facultas illi com-

competit tamquam Ordinario; & aliàs Ordinarij ex cauſa diſpenſare poſſunt ſuper lege pontificia ieiunij: ſic ille.

Dubium maiùs eſt, an moniales teneantur ſeruare ieiunia, quæ à populis loci, in quo ipſæ degunt, obſeruantur ex voto, aut etiam indicuntur à proprio Ordinario.

26 ℞. Videri probabile non teneri ob ea, quæ in ſimili dicimus in *tract. de obligat.c.5.q.21.* idq; maximè, ſi moniales ſint exemptæ ab Ordinario, cùm ſic nō ſubijciantur eius iuriſdictioni, quod requireretur ad hoc vt tenerētur ſeruare ieiunia ab ipſo indicta, vel approbata; quanquam, dato etiam quòd moniales immediatè ſubijciantur Ordinario, adhuc probabile ſit eas non teneri ad dicta ieiunia, niſi in lege ſufficienter exprimantur: quippe quæ non veniunt nomine populi in odioſis, immò neq; nomine Cleri, vt colligitur ex *Bonac.D.5.de cenſur.in comm.p.1.num.11.*

27 Addo quòd, cùm Leo X. teſte *Portello v. ieiunium num.4.* conceſſerit Minoribus, vt in die ieiunij poſſint prandere vna hora ante horam conſuetam; hincq; benè inferat *Diana p.1.tract.9.reſo.27.* poſſe religioſos per horam cum dimidia ante meridiem præuenire prandium ſine vllo peccato: hoc eodem priuilegio vti poterunt moniales, etiam non exemptę iuxta dicenda *cap.9.q.1.& 2.*

Quòd autem ſpectat ad refectiunculam veſpertinam ſumi ſolitam in die ieiunij; moneo quòd, cùm *Fagundez præc.4. Eccl.l.1.c.4.n.13.* ex mente *Suarez* concedat ſumi poſſe in ea 8. vncias cibi (& has partim ex pane, partim ex fructibus, aut herbis) & aliàs *Diana p.5.tract.5.reſol.11.ex Turriano* probabiliter doceat ad violationem mortalem ieiunij non ſufficere quantitatem 2. vnciarum cibi communis: conſequenter fatendum eſt iuxtà hos Doctores ſolùm venialiter peccare illum, qui in refectiuncula ieiunij vltrà 8. vncias cibi licitè conceſſas ſumeret alias 2. vncias; quod eſt benè aduertendum. Immò in peruigilio Nat. Domini in refectiuncula veſpertina ſumi poſſunt 16. vnciæ cibi iuxtà *Fagund.ſup.n.19. Dianam p.1.tract.9. reſol.35.* & alios: idq; etiam in caſu, quo, occurrente feſto Natiuitatis in feria 2. ieiunium vigiliæ pręueniatur in Sabbatò, vt aduertit *Sanch.l.5.conſil.c.1.d.26.* addens in vigilia Natiuit. ſumi poſſe collationem duplò, & triplò maiorem: qua de re plura in *noſtro tract. de obligat. regul. cap.5.q.5.* vbi oſtendimus etiam religioſis, & conſequenter monialibus, permittendum eſſe, vt in vigilia Natiu. ſumant refectiunculam paulò maiorem ſolita: quidquid contradicant *Villalob. & Ledeſma apud Dianam vbi ſuprà.*

Addo quòd, ſicut *Azorius Reginald. & Bonacina relati à Diana p.1. tract.9. reſol.34. Boſſius citatus ab eodem Diana p.5. tract.14. reſol.14.* non improbabiliter docent in collatione ſerotina ieiunij poſſe ſumi iuſculum ex aqua & pane aut herbis, etiam ſecluſa ſpeciali indigentia: ſic puto cum *Sanch. ſup.d. 24.n.2.* monialem, quæ v.g. inſeruire debet menſæ in die ieiunij, poſſe ſumere aliquid cibi, etiam per modum ſuſtentationis; quippe quæ ex tunc cen-

ſetur,

ſetur, inchoare prandium, poſteà interrumpendum ex occaſione illius ſeruitij, illud poſteà abſolutura; quo pacto plures illæ comeſtiones moraliter reputantur vna; non ſecus ac euocatus à prandio in die ieiunij ob aliquod negotium, poteſt peracto negotio redire ad abſoluendum prandium, etiam poſt 2. horas, vt notant plures DD. apud *Diana ſup. reſol.* 32.

QVAERES XIII. An moniales teneantur obſeruare feſta præſcripta ab Ordinario loci, nec non cenſuras, & interdicta ab eo lata.

28 ℞. Teneri ex decreto Concilij Trid. *ſeſſ.* 25. *de regul. c.* 12. quod ſic habet: *Cenſuræ, & interdicta, nedum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum eccleſijs publicentur, atque ſeruentur; dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus ſeruentur.* Vbi notandum, quòd licèt in iſto decreto non fiat mentio expreſſa de Monialibus; eæ tamen in illo comprǽhenduntur ſub nomine Regularium, quod eſt commune tam Monialibus, quàm viris religioſis.

An autem moniales poſſint in die feſto exercere ſe in faciendis recamaturis ad vitandam otioſitatem.

29 ℞. Armillam, Azorium, Villalobum, Io. de la Cruz, Sà, Marchantium, Sylueſtrum, ac Ghilinum relatos à *Diana p.6. tract.6. reſol.* 15. ſuſtinere partem affirmantem ob rationes adductas ab ipſo Diana; quin nec omninò ab ijs diſſentit *Sanch. l.5. conſ. c.2. d.*18. *num.*13. quatenus aſſerens opinionem contrariam eſſe veriorem, indicat ſententiam horum Doctorum non eſſe improbabilem. Certè, ſi hæc doctrina admittatur de puellis (quo modo illam admittunt citati DD.) & admitti poterit reſpectu monialium, præſertim iuniorum, quæ difficiliùs ſciunt vitare otium. quod autem dicunt præfati DD. de recamaturis, admittent etiam de thecis ex ſerico confectis cum cera ſancta collo geſtari ſolitis, alijſq; ſimilibus rebus deuotionis; qua de re *Paſqualigus deciſ.* 148.

QVÆRES XIV. An moniales in diebus Rogationum, ac iubilei intrà proprium monaſterium teneantur facere proceſſiones ab Eccleſia præſcriptas, & quo genere obligationis.

30 ℞. Quod quidem ſpectat ad monialium communitatem, ſeu Conuentum, id debere colligi ex communi ipſarum monialium ſenſu, & conceptu: proportionaliter vt dicit *Sanchez l.6. mor. c.4. num.*27. ad dignoſcendam qualitatem obligationis huius, aut illius regulæ multùm conferre communem exiſtimationem religioſorũ, communemq; ſenſum, ac iudicium illorum, quibus incumbit regularum obſeruatio, ſic, aut ſic illas accipientium, ac intelligentium: puto autem moniales exiſtimare conſuetudinem faciendi dictas proceſſiones eſſe ſolùm ex deuotione, adeoq; a toto monaſterio illas poſſe omitti abſq; peccato mortali. quod ſi eæ de hoc dubitent; id debent conijcere ex 4. coniecturis relatis à *Bonacina d.* 1. *de leg. q.*1. *p. vlt.* §.3. *num.*21. nimirum conſuetudine præſumi inductã tanquam obligatoriam, ſi

Superior

Superior puniat, aut arguat aliter facientes, ſi populus grauiter ſcandalizetur ob violationem dictæ conſuetudinis, ſi materia, & obligatio illius multùm conferant ad bonum commune; ſi deniq; conſuetudo ſit maioris partis illius Communitatis. Quod verò ſpectat ad præſentem obligationem reſpectu ſingularum monialium: puto illam non eſſe maiorem ea, quã *hic q.6.* diximus ſingulas moniales teneri ad aſſiſtentiam chori, & conſequenter non excedere culpam venialem.

1 QVÆRES XV. An, & quo modo Moniales teneantur ſoluere debita realia contracta, ſiue ante ingreſſum religionis, ſiue poſt.

31 - 1 ℟. Diſtinguendo: vel debita ſunt contracta ante profeſſionem, & hæc debebant ſolui à moniali ante emiſſionem profeſſionis, ſi erat ſoluendo: &, ſi non ſoluit, peccauit quidem reddendo ſe impotentem ad ſoluendum: modò tamen excuſatur ratione impotentiæ; quatenus per profeſſionem facta eſt incapax acquirendi bona propria, ex quibus ſoluat. quod benè notauit *Sanch. l.4. mor.c.19. num.*14. addens, cùm ſit medium extraordinarium, ac difficile cogi acquirere bona in religione ad ſoluendum creditoribus; monialem in præſenti caſu non teneri manibus ſuis laborare ad acquirendum, vnde ſoluat æs alienum; nec Superiorem teneri ei dare licentiam ſic laborandi. quæ ratio cum procedat etiam quò ad petendam eleemoſynam à parentibus, aut conſanguineis ad effectum ſatisfaciendi creditoribus neq; ad hoc ipſa tenebitur. Puto tamen, quod ſi monialis habeat peculium eius vſibus conceſſum; tenetur ex eo ſoluere debita: cùm *Sanchez l.7. mor.c. 19. num.*38. *ex Molina, ac Leſſio* dicat Religioſum teneri reſarcire damnum iniuſtæ illatum; cum reſtituendo fuerit, & quidem modo poſſibili; & alias monialis ſit reſtituendo eò ipsò, quod habet peculium eius vſibus permiſſum, vt patet. intellige, niſi id ei prohibeatur à Superiore; vt de facto prohiberi poteſt, teſte *Sanchez ſup. num.*13. vbi ſupponit Superiorem non teneri concedere religioſo ſubdito licentiam expendendi proprium peculium in ſoluendo ære alieno, & conceſſam poſſe auferre; cum peculium ſit monaſterij, & monaſterium non teneatur illud expendere in reſarciendo dãno per ſuum religioſum illato: qui proinde religioſus eatenus tenebitur ſoluere creditoribus ex ſuo peculio, quatenus libera illius adminiſtratio ei permittitur Quod autem dixi de peculio, procedit etiam de donatione, aut æleemoſyna factis moniali; ſi hæ vſibus illius permittantur: nempe eas debere expendi à moniali in ſoluendis debitis: de his enim militat eadem ratio, vt patet. Vel debita contracta ſunt à moniali poſt profeſſionem: & hæc ea tenetur ſoluere eo ſolum modo, quo diximus illam poſt emiſſam profeſſionem teneri ſoluere debita contracta ante illam: videlicet implicando ad talem effectum peculium ipſi liberè conceſſum, vel etiam, donationem aliquam liberæ diſpoſitioni illius relictam à Superiore ita vt illam inſumere poſſit in vſibus licitis; non autem laborando, aut procurando eleemoſynas &c. idq; ob rationes ſup. allatas, quæ militant etiam in hoc caſu. Nec ob-

ſtat

ſtat quod *Sanch.ſup. num.*38. ait religioſum teneri damnum culpabiliter illatum reſarcire modo poſſibili: nam explicari debet illum loqui de medijs ordinariis, non autem extraordinarijs.

An autem monaſterium teneatur ſoluere debita à moniali contracta ſiue ante profeſſionem, ſiue poſt.

℞. Loquendo de debitis contractis ante profeſſionem, teneri monaſterium ea ſoluere ex bonis, quæ ratione monialis ei obuenerunt, aut obuenient in futurum (non tamen ſuprà vires dictorum bonorum.) & ratio eſt quod, cùm per profeſſionem religioſam non derogetur iuri creditorum: ſicut monialis tenebatur ante profeſſionem ex bonis illis ſoluere creditoribus; ſic tenetur monaſterium ſuccedens in ea bona, quo pacto ait *Sanchez l.7.mor.c.*31 *.num.*4.regulam illam *Quidquid acquirit Monachus, acquirit monaſterio,* intelligi debere, niſi religioſus ære alieno grauatus ſit admiſſus ad profeſſionem.: tunc enim non monaſterio, ſed creditoribus acquirit, quidquid arte, induſtria, donatione, aut hæreditate comparat. Loquendo verò de debitis contractis poſt profeſſionem: hæc ſolui non debent à monaſterio, niſi ea contracta ſint ex legitima Superioris licentia, aut monaſterium inde ſit factum locupletius: (tunc .n. tenebitur quò ad eam partem., vt aduertit *Sanch.num.9.)* & ratio eſt, quod perſonæ delictum non eſt conuertendum in eccleſiæ damnum *c.ſi Epiſcopi* 16.*q.*6. quæ ratio item probat monaſterium non teneri reſtituere mutuum pecuniarium à religioſo acceptum cùm licentia Superioris, ſed ſine conſenſu Capituli, ſi Superior non poterat diſponere de tanta ſumma ſine dicto conſenſu; ſicq; in concedenda ea licentia exceſſit limites ſuæ poteſtatis; quod aduertit *Sanch.num.*10.

Addo hic obiter ex *Cardinali de Lugo D.*3. *de iuſt. num.*142. pro ſe citante *Bannez Lopez Debellum Salas Sayrum, & Dianam* recipientem à moniali ad vſus illicitos, non teneri ſummam acceptam reſtituere; ſi monialis, quæ dedit, habebat facultatem plenam, ac liberam expendendi dictam ſummam pro libito: cùm Prælatus dans talem facultatem non cenſeatur limitaſſe illam ad vſus honeſtos, ſed potiùs abſtuliſſe pro parte ſua totum impedimentum, vt vſus ille non eſſet contrà votum paupertatis ex defectu licentiæ; etſi maneat turpitudo ex alio capite: quod ſi monialis potuit dare dictam ſummam; ergò & ille alius potuit illam recipere & poteſt eam retinere. Præterquam quòd, vt notat idem *Cardin. num.*143. etſi donatio illa ab initio fuiſſet nulla ob malum titulum; poſtea tamen monialis, ſi aliàs habet licentiam dandi illam ſummam ad vſus licitos, mutato animo, poteſt illam donare illi eidem perſonæ alio titulo honeſto v. g. quia pauper eſt, vel ex gratitudine; ad quam donationem licitam ſufficientem habet licentiam. Nec obſtat, quod Prælatus eſt adminiſtrator bonorum monaſterij, ideoq; non poteſt dare licentiam ea ad vſus illicitos expendendi, cum id iure prohibeatur: id enim procedit quando inde damnificatur monaſterium; quod non militat regulariter in præſenti caſu; in quo monialis poteſt

libere

libere inſumere illam ſummam, adeoq; ſine vtilitate monaſterij; etſi de facto illam expendat ad vſus illicitos.

QVAERES XVI. An, & qualiter moniales teneantur ad correctionem fraternam proximorum.

32 ℞. Teneri: cùm præceptum hac de re latam à Chriſto *Matth.* 18. *Si peccauerit in te frater tuus, corripe eum*, afficiat omnes, ac ſingulos fideles, & conſequenter etiam moniales: ſi quidem concurrant debitæ circumſtantiæ; nimirum quòd certò conſtet de peccato proximi, & probabile credatur illum non reſipuiſſe; quod ſubſit ſpes fructus ex correptione; quòd non adſit alius æq; idoneus, qui correpturus credatur: & quòd locus, tempus, aliæq; ſimiles circumſtantiæ iudicio prudentis viri ſuadeant correptionem profuturam. Quæ circumſtantiæ cùm raro omnes concurrant: raro item euenit quod præceptum correptionis obliget, præſertim homines vulgares, ac minoris auctoritatis; vt ait *Valentia tom.* 3. *D.* 3. *q.* 10. *p.* 2. & confirmat *Granadus in* 2. 2. *tract.* 12. *D.* 1. *controu.* 3. *num.* 6. monens non facilè credendum eſſe timoratos præſertim viros peccare mortaliter ob omiſſionem correptionis fraternæ: cùm præcepta charitatis non ita ſtrictè obligent; adeoq; omittentem corripere ex quadam tegriditate, aut ſimili affectu, non autem ex intentione, ac propoſito, nequaquam peccare mortaliter; niſi damnum ſpirituale proximi ex tali omiſſione proueniens eſſet tale, vt grauiter imputaretur omittenti correptionem.

Obligatio autem correptionis fraternæ eſt ſub mortali; ſi delictum, ſuper quod ea debet cadere, ſit graue; cùm ſit materia obligationis ſit grauis, & finis in ea intentus ſit grauiſſimus. Secùs, ſi materia correptionis ſit peccatum veniale: tunc.n. hæc obligatio non adſtringit ſub mortali; quidquid dicāt aliqui apud *Caſtrum Palaum tract.* 6. *D.* 3. *p.* 3. *num.* 1. quorum doctrinam puto ſolum procedere de ijs, qui habent curam aliorum: quales ſunt Superiores Regularium vtriuſq; ſexus: hi.n. teſte *Sanchez l.* 1. *moral. c.* 6. *num.* 19. peccant mortaliter, ſi permittant frequenter violari regulas Ordinis obligantes ſolùm ad veniale: quippequi ex officio tenentur curare bonum progreſſum religionis; qui ex dicta permiſſione non mediocre damnum pateretur. quod docet etiam *Naldus v. Prælatus num.* 11. monens non eſſe mirum Superiores in iſto caſu peccare mortaliter, cùm ſubditi in violatione regularum peccent ſolum venialiter: nam etiam cuſtos vineæ, ſi videns ingredientes vineam ſeorſim, vt ſinguli racemum vnum, aut alium aſportent, taceat, & non impediat (cùm ex officio teneatur impedire) mortaliter peccat ob damnum notabile illatum vineæ, ijs ſolum venialiter peccantibus; ſic & euenit in caſu noſtro, vt conſideranti conſtabit. Et hanc doctrinam benè debent Confeſſarij inculcare Superioriſſis monialium; vt eę hinc excitentur ad regularum obſeruantiam procurandam: etſi Superioriſſæ interdum Superioriſsæ excuſentur, ſiue ob inaduertentiam, ſiue ex bona fide, ſiue quia non ſperant fructum ex admonitione, imò timent maiora

mala

mala inde euentura: quæ interdum erunt magnæ conſolationi Superioriſſis timoratis, ideòq; opportunè ijs ſuggerenda erant à Confeſsarijs.

QVÆRES XVII. An, & quo modo teneantur Moniales facere eleemoſynas ex prouentibus monaſterij redundantibus.

33 ℟. quòd, quamuis *Sanchez Emanuel, & Hieronymus Rodriquez, & Sotus apud Dianam p.5.tract.8.reſol.33.* doceant, ſicut Epiſcopi tenentur arctiſſimè præcepto eleemoſynæ, ita teneri monaſteria Regularium, in quibus prouentus redundant: & *Reginaldus l.4.num.283.* dicat Abbatem, vel auctoritate ſimili præditum in domo, & familia religioſa non modo poſse facere eleemoſynam, ſed etim teneri quidquid ſuper eſt vltrà neceſſitates monaſterij erogare in pias cauſas (reſpiciendo tamen neceſſitates etiam futuras, quæ probabiliter poſsunt occurrere (idq; ex intentione fidelium, qui bona ſua elargiti ſunt Regularium monaſterijs, non vt ij diuites efficerentur, cùm profiteantur paupertatem, ſed tãtùm vt ſuſtentarentur, & quæ ſuperſunt, in alios pauperes erogarent. Quamuis, inquam Doctores ſic diſserant circa præſentem quæſtionem; mihi tamen magis placet quod ait *Suarez tom.4.de relig.tract.8.l.2.c.26.num.13.* nimirum regulariter non eſse neceſsarium, nec conueniens Prælatos Regularium omnes ſuperabundantes redditus dare in eleemoſynam; etſi interdum poſſit eſse laudabile, imò & aliquando præceptum: hoc enim pendet ex neceſſitatibus proximorum hic, & nunc occurentibus; nam ſi hæ ſint extremæ, non ſolum ſuperflua, ſed etiam aliqua ex neceſsarijs dari debent, habita ratione aliorum, qui ſolent concurrere ad ſubleuandam talem neceſſitatem: ſi verò neceſſitas ſit grauis, omnia ſuperflua dari debent, niſi ex aliorum concurſu minuatur neceſſitas: quod ſi neceſſitates ſint communes, licèt tunc aliquid dari debeat ex ſuperfluis ob bonum exemplum; dare tamen omnia non eſt neceſsarium: imò nec in Prælato religioſo eſset conſilium: ſicq; regulariter loquendo, non eſt in eius poteſtate id facere; cùm melius ſit, ſi commodè poteſt augere, ac perficere ipſum monaſterium ſiue quoad pertinentia ad cultum diuinum, aut habitationem, ſiue quò ad perpetuos redditus, quibus plures religioſi ali poſſint; quod cedit in maius Dei obſequium, quàm abundans eleemoſyna in communibus neceſſitatibus, vt aduertit *Nauar. comm.3. de Regul. num.7.* ex quibus habent Confeſſarij monialium quid reſpondere debeant Superioriſſis ipſos in ſpecie interrogantibus de obligatione, quam habent faciendi eleemoſynas ex bonis communibus monaſterij, cui eæ præſunt.

Quod autem ſpectat ad moniales particulares; hæ non tenentur facere eleemoſynam, regulariter loquendo, cùm nihil habeant proprij, ex quo illam faciant: & ex illis ipſis bonis, quæ ijs conceduntur ad vſum, ſine licentia Superioris, ſaltem tacità, ac interpretatiua donare non poſſint: poſſunt tamen eleemoſynam facere in pluribus caſibus relatis à *Sanchez l.7. moral. cap.19. num.96. vſq; ad* 100. incluſiuè. qui *n.95.* expreſsè nobiſcum ſentit, probatq; ſua aſſertionem tum ex *cap. cum ad monaſterium de ſtatu monach.*

&

& cap.non dicatis 12.*q*.1.tum quia religioſus non habet neq; dominiũ,neq; vllam bonorum adminiſtrationem, ſed ſolum vſum facti; ideòq; ſi abſq; licentia faciat eleemoſynam, peccat contrà votum paupertatis, vt potè exercens actum dominij:monialis ergo,cui abſq; vlla reſtrictione conceſſa ſunt aliqua bona ad vſum ſuum, ac diſpoſitionem, poteſt facere eleemoſynas, & alias donationes religioſum ſtatum decentes ex licentia ſaltem tacita Superiorum;vt notauit *Sanchez ſup.nu.*104.monens *nu.*106.quod,quãuis Superior interdicat Religionis ſubditis largiri eleemoſynas; non videtur interdicere moderatas,ſed tantùm videtur velle,ne modum excedant; ſicut de vxore,cui vir interdicit eleemoſynas,aſſerunt communiter Doctores:quod notat etiam *Rodriquez to.*2.*q.*57.*art.*2.addens Superiori expreſsè vetanti etiam eleemoſynas moderatas obediendum eſſe à Religioſis ſubditis.

Porrò ad cognoſcendum vtrum eleemoſyna facienda hic, & nunc à moniali cenſeri debeat moderata, nec ne; habenda eſt ratio tum facultatum monaſterij, tum peculij conceſſi ad vſum monialis, tum operis pij, in quo implicanda eſt eleemoſyna, tum neceſſitatis, cui per illam conſulendum eſt,tum aliarum ſimilium circunſtantiarum, quæ hìc, & nunc concurrunt:ſi enim monaſterium ſit valdè diues,monialis habeat pingue peculiũ, opus pium cedat in magnum Dei honorem,immò & in bonum non vulgare ipſiuſmet monaſterij; tunc maior eleemoſyna dari poterit à moniali de licentia Superioriſſæ,aut ſaltem Prælati monaſterij.ex quo patet in contingentia facti me benè reſpondiſſe moniales cuiuſdam monaſterij potuiſſe conuenire inter ſe, vt ex pecunijs ipſarum vſui permiſſis conſtituerent dotem cuidam puellæ inopi inter ipſas admittendæ ad religionem,quæ maximè neceſſaria erat bono communi monaſterij. Dixi,*aut ſaltem Prælati monaſterij*: vt indicarem moniales de licentia proprij Prælati poſſe maiorem ſummam elargiri ex bonis ipſis conceſſis titulo eleemoſynæ, aut donationis; quàm de licentia ſolius Superioriſſæ monaſterij: cùm quò ad hoc maior poteſtas ſupponatur in Prælato, cui ſubeſt etiam ipſa Superioriſſa, quàm ſit in Superioriſſa: quod pro praxi eſt benè aduertendum: licèt id non approbet *Sanchez num.*42. dicens, quòd ſi conſuetudine, aut ſtatuto Ordinis, aut præcepto Superioris mediati quò ad hoc non ſit reſtricta facultas immediati Superioris, non eſt cur ad certam ſummam arctetur, & ad maiorem adiri debeat Prouincialis; ſed qualiſcumq; eſt Superior, poteſt concedere licentiam ad quantitatem moderatam arbitrio prudentis viri elargiendam, id colligentis ex quantitate redditũum, ac neceſſitate pauperum.ita *Sanchez* ex *Molina tom.*2.*d.*276.*col.*2.

QVÆRES XVIII. An, & quo modo moniales teneantur denunciare Confeſſario ſollicitantem ad turpia, ſi fortè (quod Deus auertat) in Sacramento pœnitentiæ id contingat.

34 ℞. Teneri, cum Gregor. XV. in ſua Conſtitut. *Vniuerſi dominici gregis*

edita 30. Auguſt. 1622. onus denunciandi Confeſſarium ſollicitantem ad turpia imponat perſonis modo dicto ſollicitatis, *quæcunq; illæ ſint*; & ſub hac clauſula generaliſſima comprehendantur etiam moniales. Tenentur autem denunciare, ſiue ſollicitatio fiat in actu confeſſionis Sacramentalis, ſiue ante, ſiue poſt immediatè, vel etiam occaſione prætenſæ confeſſionis; ſiue id fiat extrà occaſionem confeſſionis, ſed in confeſſionario, aut in loco quocunq; vbi confeſſiones Sacramentales audiuntur, ſeu electo ad audiendas confeſſiones (ſi quidem Confeſſarius ibi ſimulet audire confeſſionem;) ſiue id fiat ad committenda turpia cum ipſo ſolicitante, ſiue cum alijs. Denuntiatio autem hæc, etſi cumulatiuè fieri poſſit tum Ordinario, tum Inquiſitori, (quod ſpectat ad moniales,) regulariter videtur commodiùs fieri poſſe Ordinario, ſeu Vicario eius generali ſub alio prætextu ad monaſterium accito, aut accedenti: ſic enim ſuauior, & minùs grauis fiet denuntiatio, quam ſi ad talem effectum aduocandus eſſet Inquiſitor. Quòd ſi monialis induci nequeat ad faciendam hanc denuntiationem per ſe ipſam; poſſet Ordinarius concedere Confeſſario, ad quem tunc accedit monialis, vt ipſe excipiat denuntiationem per ſcripturam iuratam ab ipſamet moniali confectam, eamq; Ordinario ſtatim tradat. idq; ex decreto Sacræ Congregationis S. Officij Vrbis de mandato Vrbani VIII. die 27. Septemb. 1624. edito, quod refert *Nald. v. confeſſio num.* 41. addens eandem Sacram Congregationem ſtatuiſſe, quòd, ſi pœnitens ſollicitata adhuc denunciare recuſet, tunc ad Papam tota res deferri debet, eiuſq; reſponſum omninò implendum.

Porrò hìc placet monere quòd, ſicut iuxtà *Zanardum, Rodriquez, Peyrinum, Sanctarellum, & alios relatos à Diana par.* 1. *tract. de denunt. reſolut.* 27. ſimpliciter non eſt neceſſe, vt dicta denuntiatio fiat, antequam pœnitens abſoluatur, cùm ſufficiat promiſſio, & propoſitum denunciandi: *ſic Ioan. de la Cruz Dominicanus in direct. confeſ. par.* 1. *præc.* 5. *quæſt.* 2. *d.* 5. *concluſ.* 2. *& alij* ſuſtinente mulierem ſollicitatam in confeſſione non eſſe abſoluendam ſi non denunciet; niſi fortè ſit ſpes, quòd Confeſſarius aliàs denunciandus per ſecretam correctionem emendabitur: quæ ſpes colligi poſſet ex qualitate corrigentis, & ex conditione confeſſarij corrigendi; ſicq; monialis ſollicitata, ſi ſciat idoneitatem alicuius ad præfatam correctionem, poſſet in hoc vti opera illius. ita *Ioan. de la Cruz*; nec videntur diſſentire *Portellus, Regin. Gundiſal. Fagund. & Peyrin. relati à Diana ſupra reſol.* 2. alijq; ſi conſequenter philoſophari velint iuxtà doctrinam, quam tradunt in materia ſimili, nimirum in caſu, quo quis denunciari debet Inquiſitori, ante denuntiationem præmitti poſſe, & debere correctionem fraternam; quàm verò benè id dicant, iudicent viri docti.

CAPVT

CAPVT VII.

De prohibitionibus iure communi latis contra Moniales.

1 *PRohibitiones iure communi factæ regularibus, aut eccleſiaſticis, afficiunt moniales.*

2 *Moniales nequeunt confiteri cuicunq; Sacerdoti approbato.*

3 *Vi bullæ Cruciatæ, aut alterius ſimilis indulti non eligunt Confeſſarium.*

4 *Idq; ex decreto Clementis VIII. quod non afficit moniales exemptas à ſuo Ordine.*

5 *Item hoc decretum non extenditur ad generalia iubilea.*

6 *Moniales in ſua Eccleſia interiori non aſſeruant Euchariſtiam.*

7 *In ſuis templis non admittunt liberè Sacerdotes ad celebrandum.*

8 *Earum Capellani recitant Miſſam de feſto, de quo ipſæ recitant officium.*

9 *Eæ non admittunt laicos ad canenda officia in ſuis templis cantu ſimplici, aut figurato: immò & ipſis vetita cantus figuratus, & inſtrumenta ad ſonum.*

10 *Non recipiunt laicos ad ſepulturam in ſua Eccleſia interiori.*

11 *Ipſæ poſſunt ſepeliri in ſua Eccleſia exteriori, ſi adſit conſuetudo.*

12 *Tangunt calices, corporalia, & agnos Dei.*

13 *Non exeunt è propria clauſura.*

14 *Non recipiunt extraneos intra clauſuram.*

15 *Non admittunt puellas in educationem, aut alias mulieres niſi ſeruatis ſeruandis.*

16 *Non recipiunt fœminam ad conuerſandum intra clauſuram ſine certis conditionibus.*

17 *Non retinent ancillas in Conuentu abſq; certis conditionibus.*

18 *Earum Conuentus non erigendi extra loca murata, & quæ degunt extra loca murata, conſultum eſt vt reducantur intra loca murata.*

19 *Non erigunt nouos Conuentus abſq; certis conditionibus.*

20 *Non retinent oſtium à propria clauſura ad eccleſiam exteriorem.*

21 *Non habent ſingularem habitationem.*

22 *Quælibet monialis debet dormire ſola.*

23 *Non recipiunt nouitias, niſi iuxta numerum taxatum, nec plures duabus ſororibus.*

24 *Recipiunt Conuerſas, non obſtante Pij V. prohibitione.*

25 *Non admittunt nouitiam ad profeſſionem, niſi eius voluntate priùs explorata.*

26 *Non recipiunt fœminas renuentes profiteri, & ſeruare clauſuram.*

27 *De bonis nouitiæ non accipiunt ante profeſſionem.*

28 *Retinent peculium, etiam poſt Concilium Trid.*

29 *Non alienant bona Conuentus ſine ſolemnitate, (quod non procedit de bibliothe-*

ca librorum latinorum ijs legata, vel alia ré inutili,) nec accipiunt pecuniam ad cambium aut mutuo cum pacto ſoluendi intereſſe: vaſa item prætioſa oppignorari non poſſunt, niſi vrgente graui neceſſitate.

30 *Non faciunt donationes, niſi ſeruatis ſeruandis ex Clem. VIII. decreto, quod eæ non legunt publicè.*

31 *Non exercent negotiationem.*

32 *Non appellant à proprio Prælato.*

33 *Immò nec ab Abbatiſſa, propriè loquendo.*

34 *Non appellant neq; ad iudices competentes, neq; ad incompetentes.*

35 *Illis tamen non denegatur defenſio naturalis.*

36 *Teſtificantur contra moniales Conuentus, etiam in criminalibus, immò & in cauſis criminalibus perſonarum laicarum.*

37 *Non fiunt commatres per baptiſmum, aut confirmationem.*

38 *Non habitant in eodem Conuentu cum religioſis Ordinis.*

39 *Non accedunt ad loquendum cum externis ſine licentia.*

40 *Non ſcribunt litteras, nec recipiunt ſine debita licentia.*

41 *Non vtuntur lineis; ſi tamen vtantur, peccant ſolùm venialiter.*

42 *De iure communi edunt carnes, cùm ius earum abſtinentiam ſolùm conſulat.*

43 *Non nutriunt comam, nec veſtiunt ſuperbè.*

44 *Non prohibentur vti laruis, & choreis intra Conuentum, ſaltem ſub mortali.*

45 *Non induunt habitum virorum ex occaſione repræſentationis, quam faciant.*

46 *Non eligunt Abbatiſſas perpetuas.*

47 *Terminus triennij Abbatiſſatus includit primum diem.*

48 *Moniales non parant, nec vendunt cibos externis.*

49 *Non imprimunt libros ſine debita approbatione, ac licentia.*

QVAERES I. An prohibitiones iure communi latæ contra Religioſos, ſeu Regulares, aut eccleſiaſticos indefinitè, afficiant moniales.

1 ℞. Afficere, & inde probatur, quòd lex generaliter loquens generaliter debet intelligi; & ſub maſculino genere compræhenditur etiam fœmininum in materia, quæ æqualiter congruit viro, ac fœminæ; ex alia parte ſecundùm omnem proprietatem loquendi moniales ſunt, & dici poſſunt perſonæ religioſæ, regulares, ac eccleſiaſticæ; ſicq; non apparet, quo titulo excipi poſſint à prohibitionibus generaliter latis contra religioſos, regulares, ac eccleſiaſticos, loquendo de ijs, quæ pro ratione ſexus, ac conditionis monialium poſſunt cadere in ipſas.

QVAERES II. An moniales poſſint confiteri cuicunq; Sacerdoti approbato generaliter ad confeſſiones in diœceſi, in qua ipſæ degunt.

2 ℞. Non poſſe, etſi aliàs ſint exemptæ à Prælatis regularibus proprij Ordinis. conſtat ex bulla Gregorij XV. edita 5. Febr. 1622. quæ incipit *Inſcrutabili*, & ſic habet: *Confeſſores verò, ſiue regulares, ſiue ſæculares, quomodocunq;*

cunq; exempti, tam ordinarij, quàm extraordinarij ad confeſſiones monialium, etiam Regularibus ſubiectarum audiendas nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Quin etiam Sacra Congregatio Concilij de mandato Vrbani VIII. declarauit Confeſſarios regulares extraordinarios ſemel deputatos ad audiendas monialium confeſſiones pro vna vice infra annum ad præſcriptum Sacri Concilij Trid. non poſſe virtute dictæ approbationis pluries audire illarum confeſſiones, ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit; ſed de hoc plura inferius, vbi de confeſſario monialium.

QVAERES III. An moniales poſſint in virtute bullæ cruciatæ, aut alterius ſimilis priuilegij eligere Confeſſarium, & per eum abſolui ab omnibus reſeruatis, ſicut poſſunt perſonæ ſæculares.

3 ℞. Non poſſe, niſi indultum eligendi Confeſſarium, aut obtinendi abſolutionem reſeruatorum contineat clauſulam ſufficienter derogantem prohibitioni; quam Clemens VIII. die 23. Nouemb. 1599. quò ad hoc tulit contra moniales per bullam relatam à *Rodriq. in bullario nonam in ordine*, his verbis: *Conceſſionem S. Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium quantùm ad articulum eligendi Confeſſorem, & abſoluendi à caſibus reſeruatis cum Fratribus, & Sororibus monialibus Ordinis prædicti* (idest B. Mariæ de Carmelo) *ac aliorum quorumcunq; Ordinum, & Congregationum cuiuſuis inſtituti mendicantium, & non mendicantium tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet, locum minimè habere, nec cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quòd ijdem Fratres, & Moniales quantùm ad Sacramentum pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò declaramus: eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles exhibeant, præcipimus.*

4 Circa cuius conceſſionis intelligentiam placet aduertere ſub ea non videri compræhenſas moniales exemptas à Prælatis regularibus proprij Ordinis, & immediatè ſubiectas, ſiue Sedi Apoſtolicæ, ſiue Ordinario loci. moueor tum quia reſpectu harum ceſſat finis præſentis prohibitionis in eo conſiſtens, quòd electio illa Confeſſarij cum facultate reſeruatorum aliquando vergit in ſpeciale detrimentum religionis, vt apertè inſinuat Clemens ipſe in prœmio citatæ bullæ ijs verbis: *quod aliquando in ſpeciale vergit Religionis detrimentum:* ſi quidem hòc ipsò quòd moniales eximuntur à ſubiectione proprij Ordinis, nullam habent cum eo communicationem quò ad regimen, & conſequenter præfata electio Confeſſarij inde pendens à proprijs Prælatis nō videtur poſſe cedere in damnum ipſius Ordinis; tum quia iſta prohibitio eo fine inducitur, vt moniales quò ad Sacramentum pœnitentiæ ſubijciantur diſpoſitioni ſuorum Prælatorum: at qua ratione poſſunt moniales quò ad hoc ſubijci Prælatis ſui Ordinis, ſi ſunt

omninò exemptæ ab illorum iuriſdictione? ita viri valdè docti à me conſulti, & ſatis probabiliter, maximè attenta generali regula, quòd *odia reſtringi oportet.*

5 Addo mihi videri probabile ſub iſta prohibitione non comprææhendi facultatem eligendi confeſſarium cum poteſtate reſeruatorum concedi ſolitam in generalibus iubileis; ducorq; ex eo quòd Clemens in citata bulla ſolùm mentionem facit de bulla Cruciatæ, & alijs indultis particularibus: cùm alioqui iubileum ſit quid diuerſum à bulla Cruciatæ, & non ſit indultum particulare, ſed vniuerſale, ſicq; cenſeri debeat non compræhenſum in dicta prohibitione, vtpote non expreſſum ſufficienter, neq; in ſpecie (vt patet) neq; in genere, vt iam probatum eſt; quod eſt verum, etiam reſpectu monialium, quæ ſubſunt iuriſdictioni ſui Ordinis.

QVAERES VI. An moniales poſſint detinere intra propriam eccleſiam interiorem, venerabilem Euchariſtiam.

6 ℞. Non poſſe ex decreto *Concilij Trid. ſeſſ.* 25. *de reg. c.* 10. vbi dicitur: *Quòd verò Sanctiſſimum Chriſti corpus intra chorum, vel ſepta monaſterij, & non in publica eccleſia conſeruetur, prohibet S. Synodus, non obſtante quocunq; indulto, aut priuilegio.* Immò *Barboſa in Collect. v. moniales,* refert Sacram Congregationem cenſuiſſe clauem cuſtodiæ S. Euchariſtię non committi debere monialibus, ſed retinēdam eſſe ſemper penes Sacerdotem, ad quem ſpectat illam ipſis adminiſtrare. quod item notauit *Tambur. d.* 24. *de iure Abbatiſſ. q.* 2. *nu.* 5. addens eandem Sacram Congregationem ſtatuiſſe ſacras reliquias non eſſe aſſeruandas intra Eccleſiam interiorem, aut ſepta monialium; quod tamē non videtur eſſe in vſu, ſaltem in multis locis; eò quod fortè vaſa prætioſa, in quibus reliquiæ repoſitæ ſunt, extra clauſuram monaſterij minùs tutò cuſtodiri poſſint.

QVAERES V. An moniales poſſint facere in proprijs eccleſijs celebrare Miſſas per quemcunq; Sacerdotem.

7 ℞. Non poſſe abſq; conſenſu ſuorum Superiorum: idq; ex Clementis VIII. Conſtitut. relata à *Moſconio de maieſt. milit. eccl. p.* 1. *l.* 4. in qua hæc habentur: *Nulla monialis, vel alia perſona ſæcularis audeat celebrare facere in Eccleſijs monialium priuatas Miſſas præter eas, quæ à Capellanis deputatis celebrari ſolent, ſine licentia Ordinarij;* cui Conſtitutioni conformis eſt praxis ferè communis, à qua nullo modo videtur recedendum, cùm ſit valdè rationabilis, & originem traxerit ex Conſtitutione pontificia. Dixi ſub initium reſpónſionis, *abſq; conſenſu ſuorum Superiorum,* ad indicādum, vt Sacerdotes extranei celebrare poſſint in templis monialium exemptarum ab Ordinario, ſufficere licentiam proprij Prælati regularis: ſicq; videtur obſeruari in praxi ſaltem in multis locis.

8 Addo hìc obiter ex decreto Sacræ Congregat. ſub 20. Nouemb. 1628. Capellanos monialium poſse Miſsam celebrare de Sancto, de quo ipſæ moniales recitant officium, ſed cum Miſsali Romano de communi, ſi de eo

Sancto

Sancto non extet propria Miſsa in Romano Miſsali; moniales verò non poſse quidquam mutare in *Confiteor*, neq; poſse in eo dicere, *& tibi Mater, & vobis Sorores* : cum hoc expreſsè fuerit prohibitum ab eadem Sacra Congregat. 18. Aug. 1629.

QVAERES VI. An moniales poſſint per ſæculares perſonas canere diuina officia cantu ſimplici, aut figurato.

9 ℟. Non poſse, attenta declaratione Sacræ Congregationis, quam refert *Gauant. in manu. v. monialium Eccleſiæ nu.* 12. ſub his verbis : *ne permittatur in Eccleſijs monialium cantus ſimplex, vel figuratus à perſonis ſæcularibus*; quanquam talis declaratio non ſit in vſu, ſaltem in multis locis; niſi quòd talis cantus ibi non fit abſq; licentia Ordinarij. Quòd autem ſtatuit Clemens VIII. in Conſtit. relata *q. præced.* quòd ſcilicet monialibus prohibeãtur cantus figurati, & inſtrumenta omnia ad ſonum, organis tamen permiſſis in Eccleſia ipſarum exteriori; non eſt in vſu in pluribus loci, immò aut non fuit acceptatum, aut certè poſtea abrogatum eſt.

QVAERES VII. An moniales poſſint in propria Eccleſia interiori concedere ſepulturam perſonis laicis.

10 ℟. Non poſſe, cùm id prohibuerit Sacra Congregat. 1. die Martij 1585. apud *Tamb. ſup. d.* 34. *q.* 1. *nu.* 2. declarans in monialiũ ſepulchris non debere tumulari corpora laicorum, etiam mulierum nobilium, quæ in proprijs teſtamentis legatum relinquentes mandauerint ſe ſepeliri in ſepultura monialium. Ad quod item facit declaratio Gregorij XIII. quam refert *Portel. de dub. regul. v. ſepultura nu.* 14. dicens illum declaraſſe corpora volentium ſepeliri in monaſterio monialium debere ſepeliri in Eccleſia exteriori, & non intra clauſtra; hinc indicando ſine licentia Papæ non poſſe eligi ſepulturam intra clauſuram monialium, aut certè abſq; facultate alterius Superioris competentis.

Quòd ſi quæras, an moniales poſſint ſepeliri in eccleſia ipſa exteriori.

11 ℟. Poſse, ſi extet conſuetudo: qualis extat apud moniales Congregationis Vallis vmbroſæ, teſte *Tamburino ſupra num.* 5. qui *num.* 1. in probationem præſentis reſponſionis affert quandam declarationem Sacræ Congregationis ſub 21. Septemb. 1594. non extat autem talis conſuetudo, ſaltem communiter, ſicq; moniales regulariter debent ſepeliri in propria eccleſia interiori.

QVAERES VIII. An moniales poſſint abſq; peccato tangere vaſa ſacra, purificatoria, corporalia, agnos Dei benedictos, ac reliquias Sanctorum.

12 ℟. *Sanchez l.* 2. *mor. cap.* 43. *num.* 27. quòd, cùm *Sotus in* 4. *d.* 13. *quæſt.* 2. *artic.* 3. *ad* 3. & multi neoterici ipſum ſequentes dicant fœminas tangere corporalia, & calices abſq; contemptu, aut nullam eſſe culpam, aut leuiſſimam venialem; ea ducti ratione, quòd canones id prohibentes loquuntur de conſilio; à fortiori tangere agnos Dei non excedet culpam venia-

lem, immò nulla eſt culpa; eò quòd vſus obtinuerit, vt à laicis, etiam fœminis, tangantur; hæc Sanch. & non improbabiliter, quæ vtiq; maiori aliqua ratione locum habere poſſunt in monialibus, quæ vel exercent officium ſacriſtæ, vel ſe occupant in agnis Dei artificioſè compingendis ex panno ſerico, aut alia ſimili materia; quamuis conſultius ſit, immò & conſulendum, vt abſtineant à ſupradictis tangendis ob reuerentiam ipſis debitam. nobiſcum ſentit in terminis *Perſicus l.1.de præcipuo Sacerdot.offic.c.9.num.56.* alijs relatis.

QVAERES IX. Quo modo moniales prohibeantur egredi è clauſura proprij monaſterij.

13 ℞. Prohiberi eo modo, quo oſtendimus *c.5.ſect.2.per totum.*

QVÆRES X. Qualiter moniales prohibeantur admittere perſonas extraneas intra clauſuram ſui monaſterij.

14 ℞. Prohiberi, ſicut dictum eſt *c.5.ſect.3.per totum.*

QVÆRES XI. Qua ratione prohibeantur recipere intra ſepta monaſterij puellas in educationem, aut etiam viduas, & alias fœminas coniugatas, vt ibi ad multum tempus commorentur.

15 ℞. Prohiberi ea ratione, qua docuimus *c.5.* de puellis quidem *ſect.4.per totum*, de alijs verò fœminis *ſect.3. q.20.*

QVÆRES XII. An, & quo pacto moniales poſſint recipere intra monaſterium fœminam aliquam nobilem ad ſumendam ibi corporalem refectionem, & conuerſandum per plures horas cum ipſis monialibus.

16 ℞. Non poſſe, niſi eo pacto, quo latè indicauimus *c.5.ſect.3.q.30.* vbi de præſenti difficultate ex profeſſo egimus.

QVÆRES XIII. Qualiter poſſint moniales retinere intra monaſterium ancillas ſæculares.

17 ℞. Non poſſe, niſi eo modo, quo oſtendimus *c.5.ſect.3. q.27.* qui vult, conſulat *Barboſam de offic.Ep.alleg.102.num.60.*

QVÆRES XIV. An moniales liberè poſſint habitare etiam in locis non muratis.

18 ℞. Quòd, quamuis olim monaſteria monialium conſtruerentur in ſolitudinibus, ne ex frequentia externorum ad ipſas accedentium impediretur earum deuotio, & monaſtica quies turbaretur iuxtà *cap.luminoſo 18.q.2.* in præſentia tamen ex decreto *Concilij Trid.ſeſſ.25.de regul.c.5.* ad conſulēdum decori, ac pudicitiæ virginum Chriſti monentur Epiſcopi, & alij Superiores monialium, vt ex monaſterijs extra mœnia vrbis, aut oppidi conſtitutis, ſi ita videbitur expedire, eas reducant ad noua, vel antiqua monaſteria intra vrbes, aut oppida frequentia. Quin teſte *Barboſa l.2.de iur.eccl.c.12.num.10.* Sacra Cōgregatio eiuſdem Concilij 13.Septemb.1583. cenſuit monialium monaſteria non eſſe erigenda, niſi Ordinarijs locorum conſentientibus, ijſq; ſolùm in locis, quæ muro munita ſunt, & in quibus adeſt copia Sacer-

dotum,

dotum,ſiue ſæcularium,ſiue regularium ad audiendas illarum confeſſiones nisi forte monaſterium habeat, vnde ex ſuis facultatibus ſuſtentare valeat Confeſſarium aliunde aſcitum.

QVAERES XV. An moniales poſſint erigere noua monaſteria,prout maluerint,vel certè ſolùm aliquibus ſeruatis.

19 ℞. Non poſſe, niſi habeant paratum redditum annuorum ſcutorum 300. qui ſufficiat ad competentem ſuſtentationem 12. monialium, vnà cum lucro, quod ipſæ acquirant ex propria induſtria,& laboribus manuum ſuarum (ſic enim explicanda videtur declaratio Sacræ Congregationis, quam adducit *Gauantus in manu.v. monialium monaſt.num*.1.his verbis, *Noua ne erigantur, quibus ad minus* 300. *ſcutorum redditus annuus non aſſignetur pro* 12. *ſuſtentandis.*) Quin addit idem *Gauant. num.*3. dicta monaſteria non poſſe erigi abſq; ſpeciali indulto Sedis Apoſtolicæ ex decreto Sacræ Congregationis edito 12. April.1615. quæ apud eundem *Gauantum num.*5. die 13. Sept. 1583. ſtatuerat monialium monaſteria non eſſe multiplicanda in ijs locis, in quibus iam erecta laborant inopia, nec habent, vnde poſſint commodè ſuſtentari.

QVAERES XVI. An moniales poſſint habere oſtium, per quod è propria clauſura pateat acceſſus ad eccleſiam ipſarum exteriorem.

20 ℞. Non poſſe ex Conſtitut. Gregorij XIII. quæ eſt in ordine 8.& §.6. ſic habet, *Declaramus præterea nullis monialibus,etiam Tertiarijs, licere habere oſtium, per quod ex monaſterio introiri poſſit in ipſarum monialium eccleſiam exteriorem,in quam ſæcularibus ad miſſas,& diuina officia patere ſolet acceſſus,ſed omninò muro obſtruendum.*

QVAERES XVII. An moniales poſſint habere ſingularem habitationem,in qua maneant,comedant,ac dormiant.

21 ℞. Non poſſe, ſed debere omnes habere communem Eccleſiam, refectorium,ac dormitorium;idq; ex 18.*q.*2. *cap. pernicioſam,* vbi ſub pœna excommunicationis prohibetur monialibus, ne ſibi faciant propria receptacula,& priuata domicilia;ſed tam in eccleſia, quàm in refectorio, atq; dormitorio communiter ſint; quanquam iſta excommunicatio non ſit latæ ſententiæ,ſed ferenda; vt conſtat ex tenore verborum,quibus fertur, & non ampliùs videatur eſſe in vſu.

22 Adde ex Conſtitutione Clementis VIII. adducta *q.*5. vnamquamq; monialem debere ſolam dormire, ideoq; tot cellas in vnoquoq; monaſterio faciendas eſſe, quot ibi degunt moniales. Sic etiam Sacra Congregatio apud *Zerolam in praxi v.moniales ad* 11. ſtatuit puellas commorantes in monaſterijs monialium cauſa educationis debere habere locum ſeparatum à monialibus pro earum dormitione,ſicut & pro operibus.

QVAERES XVIII. An moniales poſſint recipere ad habitum religionis in quocunq; numero, & quidem etiam Sorores, pluſquam duas.

℞. Non

23 ℞. Non poſſe recipere, niſi iuxta numerum taxatum à Superioribus: ſic quippe ſtatutum eſt varijs iuribus allatis *cap.2.ſect.1.q.6.* quæ tamen non prohibent, quin poſſit recipi aliqua ſupernumeraria, dummodò concurrant ea, quæ ibidem indicauimus; non poſſe verò recipi Sorores pluſquam duas ſecluſa diſpenſatione Sacræ Congregat. Epiſc. & Regul. quæ non ſolet concedi, niſi cum certis conditionibus, vt conſtat ex dictis *citata ſect.1. quæſt.15.*

QVÆRES XIX. An moniales poſſint recipere Conuerſas, etiam poſt Pij V. Conſtitutionem, quæ incipit *Circa paſtoralis*, & prohibet earum receptionem.

24 ℞. *Sanch.l.6. mor.c.15. num.59.* Quòd, quamuis, ſtando in rigore litteræ recipi non poſſint; cùm receptio expreſsè prohibeatur à Pio V. quia tamen conſuetudine receptum eſt, vt etiam modò Conuerſæ recipiantur in conuentibus monialium, & quidem ſatis rationabiliter ob rationes adductas ab ipſo Sanch. poteſt talis conſuetudo tutò ſeruari; dummodò dictæ Conuerſæ legitimam faciant profeſſionem: qua de re conſulantur quæ diximus *ſup.cap.2.num.10.*

QVÆRES XX. An moniales recipere poſſint ad nouitiatum puellas, priùſquam illarum voluntas exploretur ab Ordinario.

25 ℞. Non poſſe, & conſtat ex dictis *cap.2.ſect.1.q.4.*

QVÆRES XXI. An poſſint admitti ad probationem religionis fœminæ in monaſterijs viuere volentes abſq; profeſſionis emiſſione, ac obſeruantia clauſuræ.

26 ℞. Non poſſe, cùm id expreſsè prohibuerit Pius V. in ſua Conſtitut. *Circa paſtoralis* 8. *in ordine*; quæ §.4. ſic habet: *Cæteris autem omnibus ſic abſq; emiſſione profeſſionis, & clauſura viuere omninò volentibus interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum vllam aliam prorſus in ſuum Ordinem, religionem, congregationemue recipiant. quòd ſi contra huiuſmodi noſtram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendum omninò inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet profeſſiones, & receptiones irritas facimus, & annullamus.*

QVÆRES XXII. An moniales poſſint ex bonis Nouitiæ aliquid recipere ante eius profeſſionem, & quid.

27 ℞. Non poſſe recipere, niſi ea, quæ ſpectant ad eius victum, ac veſtitum: idq; ex decreto *Concilij Trid. ſup.c.16.* relato *cap.2.ſect.2. q.9.* Quin etiam Clemens VIII. in Conſtitut. allegata *q.5.* prohibuit munera dari ſolita in ingreſſu monialium, ac ſuſceptione habitus, iuſſitq; quod ſpontè offertur à conſanguineis Nouitiæ ingredientis, aſſeruari in communi, nullaq; conuiuia fieri inter moniales, & multò minùs cum ſæcularibus: iſta tamen Conſtitutio non videtur eſſe in vſu, ſaltem in multis locis; & maximè quò ad conuiuia facienda inter moniales; quæ, quamuis difficilè poſſint omninò relegari, deberent ſaltem moderari quo ad exuberantem exceſſum.

QVAE-

QVÆRES XXIII. An moniales poſſint retinere peculium, & quale.

28 ℞. Quòd, quamuis vſus peculij videatur prohibitus Regularibus, & conſequenter etiam monialibus ex decreto *Concilij Trid.ſup.c.2.*vſus tamen obtinuit,vt moniales poſſint habere certos redditus annuos,moderatos tamen eo modo,quo diximus *cap.4.ſect.1.q.2.*

QVAERES XXIV. An moniales poſſint alienare bona monaſterij, & in ſpecie dotes earum,quæ recipiuntur ad religionem.

29 ℞. Non poſſe, niſi ſeruata forma in iure præſcripta, de qua ſuo loco: & quidem quò ad bona monaſterij generaliter ſumpta (loquor de immobilibus,aut mobilibus prętioſis,quæ ſeruando ſeruari poſſunt) conſtat ex bulla Pauli II. edita hac de re 1. Martij 1468. quæ cum generaliter loquatur de omnibus perſonis eccleſiaſticis, vt patet ex illis verbis: *Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quidquam alienare præſumpſerit:*vtiq; ſub ea compræhenduntur etiam moniales,attenta doctrina ſuperius tradita,quòd ſub maſculino continetur fœmininum,quando in vtroq; procedit par ratio,vt in præſenti caſu:quò verò ad dotes, conſtat ex dictis *c,3.ſect.2.q.11.*

Addo quòd, ſi monialis ex mutuo recipiat mille aureos cum pacto ſoluendi quinquaginta mutuanti quotannis ex annuis redditibus ipſi moniali ad vitam conceſſis;& hoc,vſq; dum reſtituantur dicti mille,& ex titulo lucri ceſſantis; verè non dicitur alienare, nec incurrit pœnas latas contra alienantes bona eccleſiaſtica. & ratio eſt quòd, quando Sacra Congregatio prohibuit,ne Regulares recipiant mutuo pecunias cum ſolutione lucri ceſſantis,vel damni emergentis; loquitur ſolùm in caſu,quo fundus,vnde colligi debent annui redditus,obligetur,& ipſe fundus ſit monaſterij. Vnde fit, vt,quamuis in caſu propoſito de licentia domini obligaretur fundus à conſanguineo moniali ei aſſignatus ad ſolutionem præfatorum redditũum; non ideo interueniret propria alienatio,nec incurrerentur pœnæ latæ contra alienantes bona eccleſiaſtica.ita Baldellus,Naldus,Bordonus,& alij docti viri à me conſulti.

Concedit tamen *Portell.p.1.reſp. mor. caſu* 7. *num.*5. quòd, ſi alicui conuentui monialium ex legato relinquatur bibliotheca librorum latinorum; ea abſq; licentia Sedis Apoſtolicæ poſſet ab illis alienari,eius prætio implicato in bonis fructiferis emendis:ſicq; in regno Portugalliæ in facti contingentia deciſum fuiſſe à Collectore Apoſtolico; & quidem non per modum diſpenſationis, ſed per modum rationabilis declarationis in eo fundatæ, quòd bibliotheca librorum latinorum eſt omninò inutilis Monialibus, ideoq; ceſſat finis legis vetantis alienationem bonorum eccleſiaſticorum. ita *Portell.* addens eodem modo ſine licentia Sedis Apoſtolicæ potuiſſe vendi quoſdam pannos prætioſos monaſterio cuidam monialium relictos pro ornatu parietum, qui erant conuentui omninò inutiles, &

ex

ex vetuſtate iam corrumpi incipiebant .

Vnum hìc moneo ex decreto Sacræ Congregationis moniales , & quoſcumq; alios Regulares prohiberi ſub pœnis ex alio decreto inferiùs referendis , recipere pecunias ad cambium , aut mutuo cum pacto ſoluendi lucrum ceſſans,aut damnum emergens:cùm .n. decretum loquatur generaliter de Regularibus ; vtiq; compræhendit etiam moniales,vt patet ex dictis hìc in reſponſione.Decretum autem iuſſu Vrbani VIII.editum fuit 21.Maij 1626. his verbis.*Cùm poſt editum decretum de rebus Regularium non alienandis compertum ſit Regulares , qui eodem decreto prohibentur cenſus imponere ſuper bonis ad eorum monaſteria pertinentibus , loco cenſuum huiuſmodi pecunias ad cambium,vel mutuo accipere cum ſolutione lucri ceſſantis,& damni emergentis: cùmq; ex huiuſmodi contractu eludatur mens ſacræ Congregationis, cui in primis in votis fuit conſulere Regularium indemnitati, quæ ex impoſitione cenſuum huiuſmodi plurimùm læderetur. S.D.N. approbante,decreuit,ac declarauit huiuſmodi contractum eſſe contrà mentem decreti vt ſuprà editi ideoq; non licere Regularibus pecunias,vt proponitur,accipere,ac ſi acceperint,in ipſius decreti pœnas ipsò factò incidere.* decretum verò,de quo loquitur præſens decretum , editum fuit à S. Congregatione iuſſu Vrb.VIII. die 7.Sept.1624. continetq; vltra pœnas contentas in Paulina *Ambitioſæ* priuationem omnium officiorum obtentorum,vociſq; actiuæ, ac paſſiuæ, & perpetuam inhabilitatem ad illa impoſterum obtinenda(& quidem ipsò factò incurrendas abſq; alia declaratione , ac ſoli Papæ reſeruatas) declaratq; ipsò iure nullum , ac irritum quidquid contrà huiuſmodi prohibitionem actum fuerit.

Addo moniales non poſſe oppignorare mobilia prætioſa proprij Conuentus ; vt lampades,& candelabra ,& alia vaſa argentea ſine facultate ſacræ Congregationis:& probatur tum quia oppignoratio,teſte *Quaranta v. alienatio num.*20.eſt quædam alienatio(maximè ſi res tanti obligetur,vt difficilè poſſit redimi,ideoq; exponatur periculo probabili alienationis) ergò compræhenditur ſub iuribus prohibentibus alienationem bonorum eccleſiaſticorum: tum quia prohibita alienatione à iure,prohibetur oppignoratio *l.fin.C.de reb.alienis non alien.* idq; ratione periculi,cui exponitur res oppignorata , ne omninò alienetur . ita *Diana p.5.tract.13.reſol.6. ex Molina Quaranta Layman Lezana Bonacina Caſtro Palao Barboſa Rodriq.& Leſſio*;qui tamen limitant aſſertionem, niſi vrgeat ſumma neceſſitas, & ſit periculum in mora: tunc .n. oppignorari poſſunt vaſa prætioſa,inconſulta Sacra Congregatione;cùm lex non liget,quãdo de facto ſeruari nõ poteſt *l.1.§. dies.ff. quando appellandum ſit* & neceſſitas non habeat legem *l.vn.ff.de offic.conſu.* ſic Diana ex Peyrino addens oppignorationem in hoc poſteriori caſu fieri poſſe abſq; conſenſu Ordinarij,etſi is facilè haberi poſſit.

QVAERES XXV. An,& quas donationes, ſeu largitiones munerum poſſint facere moniales ex bonis proprio vſui conceſſis.

30 ℞. Non poſſe,niſi de licentia propriæ Superioriſſæ,& in caſibus permiſ-

ſis in

ſis in *decretis Sacræ Congregat.de largit.mun.* editis iuſſu Clementis VIII. & nouiſſimè confirmatis,ac innouatis ab Vrbano VIII. prout oſtendimus in *tract.de prohibit.cap.9.per totum.* Addo hìc Prælatos monialium ex Conſtitut. eiuſdem Clementis VIII. relata *q.5.* teneri prohibere, ne ab illis fiant munera ſæcularibus, niſi quæ charitatis cauſa iudicauerit Præfecta de bonis communibus,nomine, & de licentia Conuentus: & quod, mellarijs penitus abolitis, tantummodò concedantur eſculenta, & poculenta munuſcula ab ijs fieri eo modo, & forma; quibus in dicta Conſtitut. præſcribitur.

Moneo hìc obiter, quòd, quamuis vigore præfatorum decretorum Clementis VIII. moniales deberent publicè legere dicta decreta quotannis;cùm in ijs id expreſsè ipſis præciperetur (ijs in vernaculum, ſeu vulgarem cuiuſq; monaſterij ſermonem verſis:)id tamen non videtur eſſe in vſu, ſaltem in multis locis(quòd mihi conſtet:) immò nec expreſsè monialibus præcipitur in ijſdem decretis de mandato Vrbani VIII. innouatis(vnde poſſet colligi tolerantia dicti non vſus) quamuis alias expediret, vt etiam moniales annuam lectionem talium decretorum non omitterent; maximè cùm in innouatione dictorum decretorum damnetur omnis prętenſus non vſus præcedentis decreti ſub Clemente VIII. &c.

QVÆRES XXVI. An, & quo pacto monialibus prohibita ſit negotiatio.

31 ℞. Eſſe prohibitam eodem pacto, ac eſt prohibita viris religioſis; idq; ex *cap.ſecundùm ne cler. vel monac.* quod, licèt loquatur ſolùm de clericis, aut monachis, nulla mentione facta de monialibus (vt conſtat ex illis verbis:*Sub interminatione anathematis prohibemus,ne monachi,vel clerici cauſa lucri negotientur:)*compræhendit tamen etiam moniales,cùm iuxta ſæpiùs dicta fœmininum compræhendatur ſub maſculino,etiam in odioſis,ac pænalibus, quando par ratio procedit in vtroq; ſicut re vera in præſenti caſu procedit;ſed de hoc plura in *tract. de prohibit.cap.*10.

QVÆRES XXVII. An,& qua ratione poſſint moniales appellare à correctione ſuorum Superiorum.

2 ℞. Non poſſe,niſi in caſu, quo euidenter conſtet moniali notabilem inferri iniuriam in fama,honore,aut vita à proprio Superiore; & hoc non ſolùm ex *cap.ad noſtram,& cap. reprehenſibilis de appellat.* vbi generaliter interdicitur religioſis, & per conſequens etiam monialibus (quæ vtiq; compræhenduntur ſub nomine religioſorum iuxta dicta *q.præced.*)ne appellare præſumant à correctione ſuorum Superiorum ad Iudices extraneos: ſed etiam ex conceſſione bullata Iulij II. quam refert *Caſarub. in comp.v. appellare num.*3. his verbis: *Iulius II. prohibuit ſub excommunicationis pœna Fratribus,& Sororibus Ordinis Prædicatorum,ne à mandatis, & ordinationibus Prælatorum dicti Ordinis appellare valeant. Iudicibus verò quarumcunq; curiarum ſub præfata pœna diſtrictè inhibuit, ne appellationes huiuſmodi recipere,*

aut

aut illas cognoſcere quoquo modo præſumant; decernens irritum; & inane quidquid ſecùs attentari contigerit. Quæ conceſſio ſine dubio eſt communis monialibus,etiam aliorum Ordinum;quippe quę,licet ſit odioſa monialibus in particulari;eſt tamen fauorabilis toti communitati,ideoq; dicenda eſt cadere ſub generali communicatione priuilegiorum, prout alibi aduertimus.

An autem propriè dari poſſit appellatio à correctione,& mandatis Abbatiſsæ;quo modo poteſt dari à correctione, & mandatis Prælati regularis in caſibus permiſſis,& à nobis ſuo loco explicatis.

33 ℞. Non poſse,cùm Abbatiſsa ſit incapax iuriſdictionis propriè dictæ;& aliàs in eo, a quo appellandum eſt, ſupponatur propria iuriſdictio: vt vel hinc patet, quòd alioqui licitum eſset filijsfamiliàs appellare à matrefamiliàs, eiuſq; correctione, ac mandatis: quod eſt omninò inauditum; cùm in familiam,cui ea prçeſt,ſolùm habeat poteſtatem dominatiuam,non autem veram,ac propriam iuriſdictionem; quæ,vt diximus, præſupponitur in eo,à quo appellandum eſt. ita docti viri à me conſulti.

34 Notat porrò *Lezana tom.1.c.9. num.6.* non ſolùm religioſis, & conſequenter etiam monialibus interdictum eſse appellare ad Iudices non competentes,cuiuſmodi ſunt magiſtratus ſæculares, ac Iudices laici (de quibus loquuntur iura ſuperiùs adducta, & alia non pauca, quæ referuntur à Doctoribus)ſed etiam ad Iudicem competentem;nimirum ad Sedem Apoſtolicam,Legatos,Nuncios,& Sacram Congregationem Regularium;quo modo Ciſtercienſibus,Canonicis Regularibus,ac Fratribus Minoribus ſub pœna excommunicationis interdicta eſt appellatio,etiam ad Sedem Apoſtolicam;intellige,prçter quam in caſibus,in quibus DD. concedunt licitum eſse Religioſis appellare à correctione, ac mandatis ſuorum Superiorum, non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs in contrarium collatis.

35 Illud item benè notat *Suar. tom.4. de relig. tract. 8.l.2.c.11.num.4.* ex eo quòd in pluribus euentibus appellatio denegetur Religioſis, non rectè inferri ijs item denegari defenſionem naturalem; ſiquidem illi tunc poſsunt recurrere ad Superiorem per ſimplicem querelam, vel per modum ſupplicationis,aut precum,& ab eo obtinere iuſtitiam, aut gratiam: quod eſt remedium ſufficiens,diuerſum ab appellatione. Ad quos autem poſſint moniales licitè appellare,quo ordine,in quibus caſibus, quo modo, & ſimilia, quæ hoc loco quæri poſsent, colligenda ſunt ex dictis in *tractat. de prohibit. cap.7.per totum* vbi ex profeſso agimus de appellatione.

QVAERES XXVIII. An, & qualiter poſſint moniales teſtificari in cauſis,ſiue ciuilibus,ſiue criminalibus.

36 ℞. *Rodriq. tom.2.q.11. art.3.* quòd, quamuis de iure canonico fœmina non poſſit eſse teſtis idoneus in cauſis criminalibus, vt oſtendit *Tiraquel. tract. de leg. connubial.l.9. num.43.* dicens neminem de hoc dubitare præter Philippum Decium (quod idem putant aliqui apud *Marantam de ord. indic.*

p.4.num.43. dicendum eſſe etiam de iure ciuili.)nihilominus dicendum eſt moniales poſſe teſtificari contra alias moniales, etiam in criminalibus: cùm mulieres laicæ, etiam de iure canonico, in criminalibus admittantur in teſtes, quandocunq; aliter conſtare nō poteſt de veritate; & delicta monialium nonniſi per alias moniales probari poſſint, vt patet: præterquamquod longè peius eſt, & magis contrarium canonibus Sanctorum Patrum, quod contra perſonas religioſas admittantur laici in teſtes. hæc Rodriq. addens non eſſe concedendum de monialibus, quod ait Decius duarum mulierum teſtimonium non ſufficere, vt quis poſſit iuſtè condemnari eæ.n. licèt ſint mulieres, tamen ſunt religioſæ, ac timentes Deum, ſicq; duæ illarum ſufficienter probarent, ſi alioqui eſſent omni exceptione maiores. Quæ doctrina magna ex parte oſtendit moniales poſſe admitti ad teſtificandum, etiam in cauſis criminalibus perſonarum ſæcularium, ſi occurrat caſus, in quo aliàs non poſſit conſtare de delicto; quamuis ad id non poſſint cogi; ſi agatur de condemnatione: quod benè aduertit de viris religioſis *Lezana ſup. c.11. num.24.* docens eos nec poſſe compelli ad teſtificandum in ciuilibus, niſi quando aliter haberi nequit veritas idq; ex *cap. cùm ſuper, & cap. dilectorum de teſtib. cog.*

37 QVÆRES XXIX. An moniales poſſint ſibi facere commatres per Sacramentum baptiſmi, aut confirmationis.

℞. Non poſſe, & probatur tum ex *c. peruenerit el.1.d.18.q.2.* vbi id expreſsè prohibetur Religioſis: tum quia commatres aſſumuntur in partem ſolicitudinis infantis; quam impartiri non poteſt monialis, cùm non ſit domina ſui ipſius, ſed ſubijciatur obedientiæ Superioris. ita in terminis *Zerola v. moniales §.ad 7.*

QVÆRES XXX. An moniales cum monachis ſui Ordinis habitare poſſint in eodem monaſterio.

38 ℞. Non poſſe, cùm id in ſpecie prohibeatur *c. diffinimus, cap. in nullo 18. q.2.* vbi dicitur: *In nullo loco monachos, & monachas permittimus vnum monaſterium habitare: ſed nec ea, quæ duplicia vocant. &, ſi quod tale eſt, religioſus Epiſcopus mulieres quidem in ſuo loco manere ſtudeat, monachos autem aliud monaſterium ædificare cogat; ſi autem plurima ſint talia monaſteria, ſeparentur in alijs monaſterijs monachæ, & in alijs monachi: res autem, quas habent communes ſecundum iura eis competentia diſtribuantur.*

QVAERES XXXI. An moniales liberè poſſint accedere ad collocutorium, vt loquantur cum extraneis ad ipſas accedentibus.

39 ℞. Non poſſe, cùm iuxta *cap. in decima 18.q.2.* Monialis non debeat loqui ſola cum aliquo, ſed aſſociata à duabus, vel tribus Sororibus, quas vocant Auſcultatrices: ita vt rara ſit acceſſio, & breuis locutio; quod etiam communiter ſolent Ordinarij præſcribere in proprijs edictis, ſed minùs communiter obſeruatur, & quidem interdum cum graui diſpendio boni nominis monialium: quæ, remotis arbitris, audent aliqua perpetrare, quæ

non

non auderent, ſi aſſiſtentes haberent auſcultatrices; fœlix enim neceſſitas, quæ ad meliora compellit. Quàm maximè ergò vrgeant Prælati monialium in obſeruantia huius adeò neceſſarij, ac vtilis ſtatuti, curentq; , vt moniales, præſertim iuniores, ſolæ non accedant ad loquendum cum perſonis extraneis ad illas accedentibus. Audiant moniales, quæ habet S. *Bernardus epiſt.* 115. eaq; ad rem præſentem applicent: *Agnoſco filia*, inquit, *agnoſco vtinam & tu mecum agnoſcas ſerpentis virus, fraudulenti dolum, verſipellis aſtutiam: ſi ſola ouicula vmbras penetras, præda vis eſſe lupo: ſed audi me, filia, noli te ſeparare à grege, ne quando rapiat, & non ſit, qui eripiat.*

QVAERES XXXII. An moniales poſſint ſcribere literas, cuicunq; maluerint, aut eas recipere à quocunq;.

40 ℟. Non poſſe, cùm id in terminis prohibitum fuerit à Clemente VIII. in bulla relata *cap. præced. q.* 5. his verbis: *Literæ, ſeu Epiſtolæ nullo modo à monialibus ſcribantur ſine licentia Superiorum, nec recipiantur niſi priùs lectæ fuerint à Præfecta monaſterij*; quanquam talis prohibitio parùm videatur eſſe in vſu; cùm tamen ſit ſancta, vtilis, ac neceſsaria, ideoq; in viridi obſeruantia deberet manuteneri, aut certè reſtitui. Vtinam Prælati monialium curarent ſeruari id, quòd piè ſtatuit S. Carolus in *Conc. Mediol.* 1. ſub his verbis: *Ne ſcribant literas, niſi ad Superiorem, & Epiſcopum ſine licentia Præfectæ, neq; ad ſe miſſas aperiant, niſi Præfecta priùs eas aperuerit, legerit ue, ſub pœna ſcribenti, vel recipienti, ne per duos menſes exeat è cella, & ieiunet in ſextis ferijs in pane, & aqua, ſi literæ ſuſpicionem criminis habent, eaq; præterea priuetur facultate loquendi cum exteris per 6. menſes, & velo: id circò non habeant priuatim atramentum, nec calamum.*

QVAERES XXXIII. An moniales vti poſſint lineis.

41 ℟. Quòd, licèt *c. cùm ad monaſterium de ſtatu monach.* prohibeatur monachis, & conſequenter monialibus, lineis vti, cùm habitus monachorum, etiam interior, debeat eſſe laneus; nihilominus *Sylu. v. religio 7. num.* 15. *Graff.* 1. *p. deciſ. l.* 3. *c.* 5. *num.* 69. & 70. *Lezana ſup. c.* 9. *num.* 21. *Nald. v. monialis num.* 11. & alij docent, regulariter loquendo, moniales vtendo lineis, peccare ſolùm venialiter, immò nec venialiter, ſi extet communis vſus in contrarium, & à fortiori ſi id fiat ratione infirmitatis. ſiquidem (vt aduertit Sylu. ex Archidiacono) huiuſmodi prohibitio non eſt ſub præcepto, ac proinde non obligat ſub peccato: vnde ait Nald. poſse tolerari vſum, cuius initij memoria non extat, vt contra regulas proprij Ordinis moniales vtantur linteaminibus, & ſubuculis, non laneis, ſed lineis, non prætermittendo tamen, quæ ſunt ſubſtantialia regulæ: intellige, ſtando præcisè in iure communi; quod enim ſpectat ad ius peculiare vniuſcuiuſq; Ordinis, attendenda ſunt ſpecialia ſtatuta, ac conſuetudines ſingularum religionum: quo pacto Lezana ſubdit ex Marchanto Fratrem Minorem peccare m. vtendo lineis camiſiis, eò quòd illis id in ſua regula piè prohibeatur.

QVAERES XXXIV. An moniales poſſint edere carnes.

℟. Vi-

42 ℞. Videri poſſe, ſecluſo iure particulari proprij Ordinis; idq; eſtò in citato *c.cum ad monaſterium* eſus carnium prohibeatur monachis, & per conſequens etiam monialibus, præter quàm in infirmitate; nam iuxta dicta *q. præced.* talis prohibitio non fuit inducta iure communi tanquam obligatoria ſub præcepto, vt benè aduertit Sylu. vbi ſupra.

QVAERES XXXV. An moniales poſſint nutrire comam, ac ſuperbè veſtire.

43 ℞. Non poſſe, cùm ijs id interdicatur in *Clem. attendentes de ſtatu monach.* vbi dicitur: *Viſitatores autem huiuſmodi ſolicitudinis ſtudium diligenter impendant, vt moniales ipſæ, quarum nonnullas dolentes audiuimus in ſubſcriptis excedere, pannis ſericis, variorum foderaturis, ſandalitijs, comatis, & cornutis crinibus ſcaccatis, & virgatis caputiolis non vtantur.* Circa quæ verba notat *Tambur. ſup. D.10.q.2.num.17.* quòd, quamuis Gloſſa dubitet, num hìc ſimpliciter prohibeatur monialibus habere comam, ſi eam honeſtè, ac occultè deferant, vel certè ſolùm interdicatur fucata compoſitio crinium; ſicut videtur colligi ex verbis illis *vtantur comatis, & cornutis* (ideſt tortis) *crinibus*: re vera tamen Gloſſa oppoſitum ſentit, & fatetur vſu receptum eſſe, vt moniales potiùs tondeantur, & deformato capite Deo viuant, potiùs quàm crines poliendo humani generis hoſti deſeruiant.

QVAERES XXXVI. An, & qualis vſus laruarum, ac chorearum ſit prohibitus monialibus.

44 ℞. Quòd, quamuis DD. communiter dicant Religioſos peccare m.tum deferendo laruas, ſi id faciant extra monaſteria, & ſine rationabili cauſa, vt rectè aduertit *Baldel. l.3. D.32. nu.14.* ex Armilla, Viualdo, & Comitolo: tum choreas ducendo publicè, & in præſentia ſæcularium, ſicut indicat idem *Baldel. nu.16.* regulariter tamen, cùm moniales ſoleant geſtare laruas intra propria clauſtra pro honeſta recreatione, & ducere choreas ſecretò, & ſolùm coram ipſis monialibus: propterea dicendum videtur illas poſſe facere vtrunq; ſine peccato, ſaltem mortali; cùm ſic ceſſet periculum ſcandali, & interueniat paruitas materiæ excuſans à peccato. colligitur ex Baldello pro ſe alios Doctores citante.

QVAERES XXXVII. An moniales poſſint habitum mutare occaſione alicuius repræſentationis, quam faciant, aſſumendo habitum virorum.

45 ℞. Non poſſe, ſi ſit in vſu prohibitio illis hac de re facta à Sacra Congr. 27. April. 1604. & relata à *Barboſa l.1. de iure eccl. c.44. num.57.* at ea non videtur eſſe in vſu, ſaltem in multis locis, & quidem ſcientibus, ac plerumq; non contradicentibus Prælatis ipſarum monialium vnde, cùm aliàs dimiſſio proprij habitus religioſi, & ſuſceptio alterius ad breue tempus, etiam pro aliqua actione ludicra teſte *Suarez D.23. de cenſur. ſect.4. nu.29.* excuſari poſſit à peccato: non peccabunt moniales modo dicto aſſumendo habitum virorum, proprio dimiſſo.

QVAERES XXXVIII. An moniales poſſint eligere Abbatiſſas ad vitam, quæ ſcilicet perpetuò durent in munere abbatiſſatus.

46. ℞. Non poſſe, id prohibente Gregorio XIII. in bulla hac de re edita 1. Ianu. 1583. qua præcipitur monialibus quorumcunq; Ordinum in vniuerſa Italia, & præſertim in vtriuſq; Siciliæ regnis conſiſtentibus, vt non eligãt Abbatiſſam, niſi ſolùm ad triennium, aliàs electiò ſit nulla. Quod tamen nõ facit, quin Abbatiſſæ ſingulis annis mutari poſſint iuxta declarationem Sacræ Congreg. quam affert *Tambur. D.* 30. *q.* 1. *num.* 10. addens *num.* 11. Abbatiſſas abſoluto triennio ſuæ præfecturæ, teneri illam renunciare; & tunc ei ſuccedere in poteſtate monialem profeſſione antiquiorem vti Vicariam (niſi aliter ferat conſuetudo) & quidem vſq; ad electionem nouæ Abbatiſſę. quanquam præfata Conſtitutio Gregorij non obliget extra Italiam, ac inſulas adiacentes, vt conſtat ex tenore illius.

Addit *Nald. v. Abbatiſſa num.* 5. quòd, cùm in citata Conſtit. dicatur *à die finitæ adminiſtrationis*, & hec verba contineant fauorem; terminus ille triennij includit primum diem; ſicq; Abbatiſſa poterit iterum eligi illo eodem die, quo antea deſierat, recurrente triennio ſuæ electionis.

Maius dubium eſt, an caſu, quo Abbatiſſa poſt elapſum triennium præfecturæ ex indulto Sacrę Congreg. confirmetur ad aliud triennium immediatè ſequens, elapſo hoc alio triennio, poſſit à monialibus iure proprio iterum eligi ad aliud triennium immediatè ſequens.

47 ℞. Videri non improbabile, quòd poſſit, in rigore loquendo; & probatur tum quia aliàs fauor conuerteretur in odium contra regulam iuris 61. tum quia priuilegium, & gratia Principis debet aliquid operari ſupra ius commune; ideoq; cùm monialis ſpatio 9. annorum bis eligi poſſit in Abbatiſſam de iure communi, non videtur dicendum hoc tolli per conceſſionem Sacræ Congregationis, quatenus indulget, vt alio triennio intermedio eligatur. ita in ſimilis Diana, Naldus, Bordonus, & alij à me conſulti contra Cardinalem de Lugo, Baldellum, Sanctarellum, & alios item à me conſultos oppoſitum ſuſtinentes: qua de re *cap.* 10. *q.* 13.

QVÆRES XXXIX. An, & quo modo moniales parare poſſint cibos, aut illos vendere externis.

48 ℞. Non poſſe, exceptis rebus minimi momenti pro infirmis, parentibus, ac conſanguineis: idq; ex Sacræ Congreg. decreto, quod refert *Barboſa l.* 1. *iur. eccl. c.* 44. *num.* 58.

QVÆRES XL. An dato quod monialis velit imprimere aliquem librum vltrà examinationem, & approbationem Ordinarij debeat obtinere licentiam proprij Prælati regularis, cui ſubeſt, & libri approbationem factam in Ordine iuxtà decretum *Concilij Trid. ſeſſ.* 4.

49 ℞. Debere obtinere vtrumq; & inde probatur, quod Concilium loquitur generaliter de Regularibus dicens: *Et ſi Regulares fuerint, vltrà examinationem, & approbationem huiuſmodi* (ideſt ordinarij loci) *licentiam quoq; à ſuis*

Supe-

Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris iuxtà formam ſuarum ordinationum: conſtat autem ex dictis hìc *q.1.* moniales ſubiacere prohibitionibus iure communi latis contrà Regulares: præter quàm quod finis prohibitionis huius (qui eſt impedire, ne in libris, qui imprimuntur, diſſeminentur errores contrà fidem, aut bonos mores, maximè militat in monialibus, quæ licèt interdum ſint inſtructæ doctrina excedente ordinariam conditionem ſexus muliebris: facilius tamen errare poſſunt, adeoq; maiori egent directione. Concedo quidem, quod ſi monialis, quæ imprimit librum, ſit exempta ab Ordine, cuius inſtitutum profitetur; tunc non tenetur petere licentiam imprimendi librum à Prelato regulari Ordinis: cùm is reſpectu dictæ monialis non poſſit dici Prælatus illius (quod requirit Concilium) ſed ſufficit librum approbari ab Ordinario loci, cui monialis ſubeſt, & de eius licentia imprimi. Quod ſi monialis imprimit librum non ſeruatis ſeruandis incurrit illas eaſdem pœnas, quas reſpectiuè incurreret vir religioſus in tali caſu: idq; ob dicenda *cap. ſeq. q.1.*

CAPVT VIII.

De Pœnis iure communi latis contra Moniales.

1 *MOniales ſubſunt pœnis latis iure communi contra regulares, aut eccleſiaſticos.*
2 *Proponitur, & ſoluitur obiectio.*
3 *Subſunt pœnis latis in ſpecie contra religioſos Ordinis, ſi ſint exemptæ.*
4 *Si ſint exemptæ, non ſubſunt pœnis latis ab Ordinario.*
5 *Limita, niſi pœna feratur ab eo, vt Sedis Apoſtolicæ delegato.*
6 *Quod tàmen fallit, attentis priuilegijs regularium, quæ etiam competunt monialibus.*
7 *Moniales ſunt capaces ſuſpenſionis eccleſiaſticæ.*
8 *Non item irregularitatis propriè dictæ: qualiter ſint capaces degradationis.*
9 *Varijs pœnarum generibus ſubiacent.*
10 *Apoſtatantes à religione iure proprio religionum excommunicantur.*
11 *Item, ſi appellent ad iudices incompetentes, ſiue ad competentes in caſu vetito.*
12 *Non tamen ſubſunt excommunicationi Iulij II. ſi appellent ab Ordinario, cui immediatè ſubſint.*
13 *Priuilegia regularibus appellationem vetantia illam non vetant abſolutè.*
14 *Differunt ius commune, & ius priuilegij prohibens regularibus appellationem.*
15 *Excommunicantur procurantes alienum abortum, non item, ſi proprium procurent, etſi alij id negent: referuntur aliqua de opinione probabili.*
16 *Item inducentes ad promittendam electionem ſepulturæ apud ipſas.*
17 *Item dantes aliquid in receptione nouitiæ, aut recipientes, aut petentes.*
18 *Item impedientes proprium Prælatum à viſitatione iuxta aliquos incurrunt*

excommunicationem Bullæ Cœnæ; quod alij negant.
19 *Incurrunt tamen aliam excommunicationem non reſeruatam.*
20 *Excommunicantur cogentes fœminam ad ingreſſum religionis, aut ab eo retrahentes.*
21 *Item, ſi temerariè dimittant habitum.*
22 *Item, ſi violent interdictum, aut ceſſationem à diuinis.*
23 *Item, ſi indebitè vſurpent decimas.*
24 *Item, ſi poſt profeſſionem de facto contrahant matrimonium: & , ſi contrahant, fiunt bigamæ.*
25 *Item, ſi ſine licentia Papæ recipiant nouos Conuentus, aut receptos alienent.*
26 *Quid ſtatuerit Vrbanus VIII. quò ad receptionem nouorum Conuentuũ.*
27 *Item, ſi indebitè alienent bona Conuentus.*
28 *Item, ſi in electione non abſtineant ab ijs, quæ gignere poſſunt diſcordias.*
29 *Item, ſi priuata domicilia faciant ad excipiendos hoſpites.*
30 *Incurrunt excommunicationem ferendam, ſi recipiant de bonis nouitiæ ante profeſſionem.*
31 *Item, ſi vacent negotiationi.*
32 *Amittunt præterea priuilegium exemptionis à gabellis, quamdiu negotiantur.*
33 *Prohibitio negotiandi afficit moniales, etſi de ijs expreſsè non loquatur.*
34 *Excommunicantur moniales percutientes monialem quamcunq; aut violantes clauſuram: non item intereſſentes agitationi taurorum; etſi alij diſſentiant.*

QVAERES I. An moniales ſubiaceant pœnis iure communi ſatis contra Regulares, ſeu Religioſos, aut Eccleſiaſticos.

1 ℞. Subiacere, ſi verſentur circa materiam ipſis monialibus proportionatam; & probatur tum quia mulieres ligantur ſtatutis generaliter, ac indefinitè latis, æq; ac maſculi, niſi ſpecialiter excipiantur, vt notant aliqui Doctores cum *Baldo in l. ne paſſim, C. de iur. & fact. ignorant.* tum quia ſub ſexu maſculino ſemper intelligitur fœmininum, præſertim in ſtatutis factis per Prælatos, quæ ſint proportionata maſculis, ac fœminis, ſicut aduertit *Graff. conſ. 22. num. 2. & 4. de ſent. excommunic.* tum quia *Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. num. 61. & ſeq. Tiraquel.* & alij penes *Sanch. l. 6. mor. cap. 16. num. 89.* aiunt frequentiſſimam ſententiam eſſe in legum diſpoſitione, etiam in materia odioſa, ac pœnali ſub maſculino claudi fœmininum: quod etiam admittit *Bonac. q. 4. de clauſ. par. 6. num. 18.* in ſimili; cùm alioqui *D. 2. de cenſur. in partic. q. 5. par. 7. num. 10.* oppoſitum ſentiat dicens in materia pœnali cenſurarum ſtrictam verborum interpretationem debere fieri, & non valere argumentum à minori ad maius, vel è contra; ſed ſtandum eſſe propriæ verborum ſignificationi, ideoq; moniales non affici pœna à Pio V. lata cõtra Clericos tam ſæculares, quàm regulares intereſſentes agitationi taurorum, eò quòd illæ nõ ſint Clerici ſæculares, aut regulares: quam opinionem

Iuſti-

ſuſtinent alij Doctores, & non improbabiliter, quamuis oppoſita ſit communior, probabilior, & praxi conformior.

2 Neq; ex eo quòd, interdicto Clero, non cenſentur interdicti Regulares ſecundùm probabilem ſententiam, quam ſequuntur Henriq. Sayrus, Vgol. & Auila, apud *Bonac. D. 5. de cenſur. in comm. p. 1. num. 11.* ſequitur moniales in pœnis non venire nomine religioſorum, aut eccleſiaſticorum: ſiquidem, cùm ipſæ verè, ac propriè ſint perſonæ eccleſiaſticæ, ac religioſæ, non apparet, ex quo titulo excipi debeant à pœnis latis generaliter contra perſonas religioſas, aut eccleſiaſticas.

QVAERES II. An moniales ſubijciantur pęnis latis contra religioſos ſui Ordinis, ſiue iure pontificio, ſiue proprio ipſiuſmet Ordinis.

3 ℞. Subijci, ſi eæ ſint exemptæ ab Ordinarij iuriſdictione, & immediatè ſubijciantur Prælatis regularibus: ſecùs, ſi immediatè ſubijciantur Sedi Apoſtolicæ, aut Ordinario loci, & ſint exemptæ à Prælatis regularibus. Ratio reſponſionis eſt, quòd pœnæ non poſſunt ferri, niſi in ſubditos, vtpote prouenientes ex iuriſdictione, quæ ſolùm exercetur in ſubditos: & ex alia parte non debent extendi vltra perſonas in illis compræhenſas iuxta propriam verborum ſignificationem, cùm ſint odioſæ, & odia debeant reſtringi. cùm ergò moniales immediatè ſubiectæ Sedi Apoſtolicæ, aut Ordinario non ſint ampliùs ſubditæ Prælatis Ordinis, immò nec cenſeantur eſſe ex Ordine quò ad odia, ne aliàs nimis grauentur; non ſubiacebunt pœnis latis contra religioſos ſui Ordinis, ſiuę iure ipſius Ordinis, ſiue pontificio: ſicut è contra, ſi ſint immediatè ſubiectæ Prælatis Ordinis, cùm ſic verè ſint ſubditæ, & membra illius, ſubiacebunt dictis pœnis, ſiue iure proprio Ordinis, ſiue pontificio latis.

QVAERES III. An moniales ſubijciantur pœnis, ac cenſuris latis ab Ordinarijs locorum.

4 ℞. Non ſubijci, ſi ſint exemptæ ab illorum iuriſdictione (excepto tamen caſu inferiùs apponendo) ſic enim non ſunt ſubditæ Ordinarijs, ideoq; non ſubſunt illorum pœnis, ac cenſuris; maximè attento priuilegio, quod habent Regulares (& conſequenter etiam moniales per communicationem) ne poſſint excommunicari ab Epiſcopo (de quo ſuo loco;) ſecùs, ſi immediatè ſubſint iuriſdictioni Ordinarij tunc quippe, ſicut ſunt ſubditæ, ſic & ſubijciuntur pœnis ab eo latis, ſi ex tenore verborum ſufficienter conſtet eas ſub illis compræhendi non enim apparet, cur ab illis eæ eximi debeant; cùm illæ generaliter ferantur; & ſic procedant generales regulæ iuris, lex generaliter loquens generaliter intelligenda: &, vbi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.

5 Caſus autem, in quo moniales, etiam exemptæ ſubijciuntur pœnis, ac cenſuris latis à Concilijs prouincialibus, aut edictis epiſcopalibus, eſt, quãdo Ordinarij dictas pœnas ferunt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, aut ex ſpeciali facultate ipſis ad talem effectum commiſſa; quo modo Sacra

Cõgregatio 29.Ian.1633.teſte *Barboſa in Collect.v.moniales*,declarauit moniales Regularibus ſubiectas loquentes cum Regularibus etiam eiuſdem Ordinis,licentiam legitimam non habentibus incurrere pœnas,& cenſuras à Concilijs Prouincialibus,vel edictis Epiſcopalibus in ſimilibus appoſitas; vnde infert *Tamb.de iure Abbatiſſ.D.25.q.8.§.ad 9.*à fortiori præfatis pœnis aſſici omnes alias moniales Epiſcopis ſubiectas mediatè,ſeu immediatè, ſi contra ipſorum edicta loquantur cum Regularibus.

6 Quod autem dixi moniales,etiam exemptas, ſubiacere cenſuris latis ab Ordinario,ſi eas ferat tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus:non habet verum in ſententia eorum, qui dicunt Epiſcopos nõ poſſe ferre cenſuras contra regulares,neq; in caſu,quo procedant vt delegati Sedis Apoſtolicæ:niſi id ipſis expreſsè concedatur:quod notat *Sanch.l.7.de matr.D.33.nu.23.*idq; ex varijs priuilegijs bullatis à nobis relatis in *tract.de priuil.c.6.ſect.1.q.19.* quæ ſine dubio ſunt communia etiam monialibus : quale eſt illud quod Paulus III. conceſſit Societati Ieſu in ſua Conſtitut. *licèt debitum*, relata in *bullar.Societ.fol.28.* qua de re Sanch.ſup.ex dictis inferens poſſe ſtare, quòd Epiſcopus iuriſdictionem habeat in exemptos , & tamen eos ligare non poſſit cenſuris.

QVAERES IV. An moniales ſint capaces ſuſpenſionis Eccleſiaſticæ .

7 ℞. Eſſe,cùm de facto in *Concil.Trid.ſeſſ.25.de reg.c.17.* contra Præfectas monialium feratur ſuſpenſio ab officio , quamdiu Epiſcopo videbitur , ſi Epiſcopum certiorem non faciant ante menſem de profeſſione à moniali nouitia facienda ; quod eſt ſignum moniales non eſſe incapaces ſuſpenſionis eccleſiaſticæ, non quidem cuiuſcunq; ſed illius, quæ iuxta conditionem ſtatus,ac ſexus illarum ipſis poſſit adaptari .

QVAERES V. An,& quo modo moniales ſint capaces alicuius irregularitatis inductæ,immò & degradationis .

8 ℞. Quòd,cùm iuxta communem ſenſum Doctorum irregularitas ſit canonicum impedimentum ex facto , aut defectu proueniens ; quod directè impedit ſuſceptionem ordinum eccleſiaſticorum , aut vſum illorum ob diuinam reuerentiam:hoc ipſo quòd fœmina eſt incapax ordinis,eſt & incapax irregularitatis propriè dictæ;vnde *Suar.to.4.de relig.trac.9.l.1.c.11.n.7.* cautè dixit,quòd fœminam violenter corruptam non poſſe recipere velum conſecrationis eſt quaſi quædam irregularitas; quæ licet ſine peccato contrahatur, impedit talem conſecrationem . Dixi *eſt & incapax irregularitatis propriè dictæ*,vt innuerem fœminam,& per conſequens etiam moniales poſſe affici irregularitate aliqua minùs propriè dicta : qualis eſt illegitimitas natalium,bigamia,infamia iuris,aut facti,& ſimiles reſpectu prelationis acquirendę inter moniales;quas conſtat à Doctoribus recenſeri inter ſpecies irregularitatis,& ſuo modo cadere etiam in moniales.

Quod autem ſpectat ad degradationem, putat *Martinus Delrio lib.5. diſ-*

quiſit.

*quiſit.ſect.*16.§.*de his vltimis*,eam poſſe cadere in moniales,aitq; ad id videri ſufficere, quòd moniali auferatur velum cum habitu monaſtico ſupremo,ac veſtis laica ipſi inijciatur,necnon ab Ordine,cui ſe addixerat,eiecta, ac ſpoliata omni priuilegio religioſo ſortis laicæ effecta declaretur, ſicq; curiæ ſæculari tradatur. ſic ille, addens tamen ſe praxim huius caſus nondum vidiſſe,ſed ſuſpicari hanc eſſe,vel eſſe debere.

9 Et quidem, cùm moniales poſſint incurrere non ſolùm excommunicationes,ſed etiam ſuſpenſiones, interdicta, priuationes officiorum, dignitatum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, aliaſq; ſimiles pœnas, etiam corporales; propterea,vt de illis omnibus,ac ſingulis conſtet,clarè, & diſtinctè, eas ſingillatim hìc explicabimus ſub ſuis proprijs titulis;nimirum 1.excommunicationes, 2. ſuſpenſiones, 3. interdicta, 4. priuationes officiorum, dignitatum,5.varias alias pœnas,etiam corporales.

De Excommunicationibus latis contra Moniales.

QVAERES VI. Quam excommunicationem incurrant moniales apoſtatando à religione.

10 ℞. Quòd, quamuis Religioſus apoſtatando à religione non incurrat iure communi excommunicationem ratione apoſtaſiæ præcisè; cum talis excommunicatio non extet in iure, vt alijs citatis rectè notauit *Bonac. quæſt*,2. *de clauſ.par.*11.§.4. *num.*1. iure tamen proprio religionum in præſentia omnibus ferè Ordinibus religioſis, & conſequenter etiam monialibus competente,ſiue directè,ſiue per priuilegiorum participationem; hòc ipsò quòd aliquis eſt apoſtata à religione, incurrit excommunicationem ipsò factò,eamq; Papæ,aut Superiori religionis reſeruatam. ſic per bullam conceſſit Pius V. anno 1565. Societati Ieſu, quòd, ſi quis ipſius Societatis, ſiue profeſſus, ſiue ſcholaris, ſiue coadiutor poſt emiſſa vota ſecundùm Societatis conſtitutiones ab ea ad ſæculum receſſerit, etiam prætextu cuiuſuis indulti conceſſi, aut concedendi, abſq; expreſſa ſui Superioris licentia ad id ab eo ſpecialiter obtenta, ipsò factò ſit excommunicatus, & abſolui nequeat, niſi à Romano Pontifice,aut Superiore Societatis, prout colligitur ex compendio *Soc.v.apoſtata*,§.1. Vbi notandum, quòd, cùm hæc conceſſio fauorabilis ſit toti religioni, vtiq; cadit ſub communicatione priuilegiorum, adeoq; illa gaudent etiam moniales iuxta dicenda, *cap. ſequenti*; nomine autem Superioris, cui conceditur facultas abſoluendi à tali excommunicatione, puto venire etiam Prælatum localem, & non ſolùm Generalem, aut Prouincialem; cùm Prælatus localis verè ſit Superior, adeoq; veniat nomine Superioris generaliter prolato; maximè in materia ita fauorabili animæ: qualis Superior ſine dubio eſſet Epiſcopus reſpectu monialis non exemptæ, & Prælatus regularis localis reſpectu monialis exemptæ.

QVAERES VII. An, & qualem excommunicationem incurrant moniales appellando in caſu non permiſſo à correctione regulæ, & à mandatis ſuorum Superiorum.

11 ℞. Incurrere ipsò factò excommunicationem, eamq; Papæ reſeruatam, ſiue appellent ad tribunalia ſæcularia (idq; ex Bulla Clementis VIII. in ordine 110. prohibentis Carmelitis, ne ad tribunalia ſæcularia quouis prętextu, aut quæſito colore appellare, vel ad illa confugere, aut ea propterea quoquo modo adire audeant, vel præſumant ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, à qua nonniſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præter quam in mortis articulo abſolui poſſint, necnon priuationis perpetuæ officiorũ per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia quæcunq; dicti Ordinis officia exercenda, ac vocis tam actiuæ, quàm paſſiuæ eò ipsò abſq; alia declaratione incurrendis pœnis) ſiue appellent à Generali, aut Viſitatoribus per ipſum deputatis ab eorum reformationibus, ſeu correctionibus ad quodcunq; tribunal, etiam Iudicis competentis, etiam ad Sedem Apoſtolicam; præter quàm in caſu, quo appellatio fieret à generali Congregatione, & in caſu denegatæ iuſtitiæ, aut pro notoria iniuria: & hoc ex conceſſione facta Ciſtercienſibus relata in *comp. Soc. v. appellatio, §. 2.* quæ extenditur ſolum ad caſum, in quo appellatio fiat à Generali, aut Viſitatoribus. Bulla verò Clementis VIII. vti poſſunt alij Ordines per communicationem, ſi velint.

12 Quòd ſi moniales immediatè ſubiectæ Ordinario appellent ab ipſo Ordinario in caſu non permiſſo ad tribunal Iudicis competentis: poſſet quis dubitare, an tunc incurrant excommunicationem, quam olim tulit Iulius II. contra Fratres, & Sorores Ordinis Prędicatorum appellantes à mandatis, ac ordinationibus Prælatorum Ordinis, & refert *Caſarub. in comp. v. appellare num. 3.* notans talem conceſſionem eſſe bullatam. Verùm puto in tali caſu non incurri dictam excommunicationem, cùm Ordinarius non ſit verè Prælatus Ordinis, neq; reſpectu monialium ipſi immediatè ſubditarũ, eſtò ſit earum Prælatus, & aliàs indultum loquatur de Pręlatis Ordinis: pœnæ autem non debent ampliari. Non nego tamẽ, quin, ſi qua extat excommunicatio lata contra Religioſos appellantes à proprio Prælato: tunc moniales ſubiectæ Ordinario eam incurrant in caſu, quo indebitè appellent; ſi quidem Ordinarius reſpectu talium monialium verè eſt earum Prælatus, ſicq; verificaretur illas appellare à proprio Prælato; quod requireretur, & ſufficeret ad contrahendam talem excommunicationem.

13 Moneo hic vnum, priuilegia conceſſa Regularibus quo ad hoc, vt non appellent à ſuis Superioribus, non auferre illis ius appellandi, niſi in caſu, quo nullum ipſis illatum ſit grauamen, aut certè leue; adeoq; ſi ijs inferatur notabile aliquod grauamen, poſſe appellare à Superiore illud inferente, non obſtantibus præfatis priuilegijs; aliàs talia priuilegia eſſent iniqua, & fouerent iniuſtitiam, vt patet.

Addit

14 Addit autem *Sanch.l.6.mor.c.8.num.*110. & benè,illud eſſe diſcrimen inter ius commune,& ius priuilegij interdicens Regularibus appellationem; quòd ius commune illam non tollit,quando grauamen eſt dubium; priuilegia verò eam tollunt,etiam in tali euentu;& ſolùm concedunt,quando grauamen eſt manifeſtum,& magni momenti.

QVAERES VIII. An, & quo caſu moniales incurrant excommunicationem latam à Sixto V. contra procurantes abortum.

15 ℞. Videri incurrere ſolùm in caſu, quo procurent abortum alterius fœminæ; non item, ſi proprium procurent abortum. ita in terminis *Auila de cenſur.p.2.c.5.D.3.d.12.Nald.v.abortus num.*1. aliqui tacito nomine citati ab *Henriquez l.3.de pœnit.c.*10. & non reiecti *Trullenchus l.5.in decal. cap.*1.*d.3.num.*3. Cardinal de Lugo, Baldellus, Bordonus, Stephanus à S. Gregorio, alijq; docti viri à me conſulti: & inde probant, quòd in bulla Sixti in ea parte, in qua fertur iſta excommunicatio, nulla fit mentio de fœminis procurantibus proprium abortum, dum agitur de excommunicatione (fortè Papa compatiente in hoc fragilitati ſexus fœminei) cùm tamen de ijs fiat mentio expreſſa, quando in ea agitur de pœnis temporalibus, vt facilè conſtabit conſideranti tenorem textus; quod eſt ſignum fœminas procurantes proprium abortum ſubijci quidem pœnis temporalibus, non item excommunicationi: cùm enim ſimus in materia odioſa, ac pœnali, ſtricta fieri debet interpratatio. Nec obſtat, quòd in bulla Sixti, in qua parte fertur iſta excommunicatio, præcedunt illa verba, *ſiue vt principalis, ſiue vt ſocia*: cùm ly *principalis* intelligi poſſit de principali in dando poculo ad abortiendum (quòd colligitur ex verbo *dederint* poſito in dicta bulla, à quo verbo regitur ly *principalis*) & aliàs iuxta vſitatum modum loquendi dicere ſoleamus fœminam ſumere poculũ ad abortiendum, & è contra vtamur verbo *dare* in ordine ad aliam fœminam, dicentes Luciam,v.g.dediſſe Titię poculum ad faciendum abortum:lex autem odioſa ſemper in benigniorem partem explicanda eſt. Et quidem quòd etiam moniales ſubſint huic excommunicationi, ſi procurent alienum abortum, conſtat ex verbis illis bullæ, *necnon mulieres ſæculares, vel quemcunq; Ordinem profeſſas*, ſub quibus vtiq; conſtat compræhendi etiam moniales. Nobiſcum ſentit *Alphonſus de Leone de cenſur. recollect.7.num.*34. nec diſſentit *Machadus relatus à Diana par.7.tractat.5.reſol.*7. qui *Diana* notat cum *Mazuchello* mulierem ex metu cadente in conſtantem virum coactam ſummere potionem, ex qua ſequatur abortus; excuſari à dicta cenſura; eò quòd in tali euentu non poſſit dici procurare abortum; quippe quæ hoc ipsò quòd cogitur ſummere potionem, dici nequit ſtudioſè quærere, vt fœtus abigatur: quod tamen videtur requiri ad incurrendum præfatam cenſuram. Addo obiter pro noſtra ſententia ſtare *Henriquez vbi ſupra* hoc ipsò quòd aliquos Doctores tacito nomine citat

pro

pro illa, & non refutat: nam referens, nec improbans aliquos Doctores videtur ſequi; vt notauit *Sanchez l.6.mor.c.9. num.*18.*l.7.c.12. num.7. & c.25. num.*18.& alibi ſæpè indicans *l.5.mor.c.4.num.30.fine* hoc ipsò quod Doctores vltimo loco referunt aliquam opinionem, videri illam tenere: quod etiam innuit *l.4.c.15.num.40. circà medium,l.6.c.7. num.9. & c.9. num.*14.& alibi ſæpè.

QVÆRES IX. Quam excommunicationem incurrant moniales inducendo aliquem ad promittendam electionem ſepulturæ apud ipſas.

16 ℞. Incurrere excommunicationem ipsò factò Papæ reſeruatam, & latam in *Clem. cupientes de pœnis*; ſub qua docet *Suar. D.*22. *de cenſuris ſect.*4. *num.*26.compræhendi etiam moniales; quippe quæ ſecundùm omnem proprietatem loquendi veniunt nomine religioſorum, de quibus expreſsè loquitur dicta Clementina. quæ autem conditiones requirantur ad contrahendam iſtam excommunicationem, recenſentur à *Suarez ſup. & Sayro l.3. de cenſur.c.29.num.*40.alijſq;, & à nobis exponuntur in *tract. de pœnis cap.*2. *ſect.*2.

QVÆRES X. Quam excommunicationem incurrant moniales, ſi directè, aut indirectè dare, petere, vel exigere quoquomodo præſumant in nouitiarum receptione, ſiue ante, ſiue poſt, prandia, ſeu cœnas, pecunias, iocalia, aut alia, etiam ad vſum pium deputata, aut deputanda.

17 ℞. Eò ipsò incurrere excommunicationem Papæ reſeruatam, ſi dantes, aut recipientes ſint perſonæ ſingulares; ſuſpenſionem verò ab omni actu, ſeu officio capitulari requirente iuriſdictionem, & adminiſtrationem eccleſiaſticam (eamq; reſeruatam, vt conſtat ex *Extrauag.ſanè de ſimon.* vbi hæ pœnæ inducuntur) ſi recipiens ſit collegium, ſeu conuentus. Conſtat enim ex dictis *q.*1. moniales ſubiacere huic excommunicationi: quanquam, vt huiuſmodi cenſuræ incurrantur à Regularibus in propoſitis caſibus requiratur, vt ex pacto præuio aliquid detur, aut recipiatur pro ingreſſu religionis, ideſt pro religioſa profeſſione, ſicut aduertit *Bonacina D.*2. *de cenſur. in partic. q.3.p.29. num.*11. ex Suarez monens *num.*2. quòd, cùm in textu bis repetatur verbum *præſumunt* ad contrahendas pœnas præfatas præſupponitur præſumptio; qua de re qui plura vult, conſulat Bonacinam loco cit. per totum punctum.

QVÆRES XI. Quam excommunicationem contrahant moniales, ſi impediant proprium Epiſcopum, aut Prælatum regularem accedentem ad ipſarum viſitationem, quo minùs vti poſſint ſua iuriſdictione ordinaria.

18 ℞. *Fuſcus l.*2. *de viſitat. c.*32. *num.*10. moniales in tali caſu non ſolùm poſſe excommunicari iuxta *cap. dilecto de ſent. excommun. in* 6. ſed de facto affici excommunicatione lata in Bulla Cœnæ, & conſequenter reſeruata Papæ. idem ſentit etiam *Gelianes v. clauſura num.*20. de monialibus ſic dicens; *Recuſantes viſitari poſſunt excommunicari tanquam impedientes iuriſdictionem*

ſtionem Epiſcopi : immò excommunicantur in Bulla Cœnæ. Tenor autem Bullæ ſic habet: *Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſq; ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcunq; iudices eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerando, vel moleſtando eorum agentes, procuratores, familiares, necnon conſanguineos, & affines impediunt, quominùs ſua iuriſdictione eccleſiaſtica contra quoſcunq; vtantur, ſecundùm quòd canones, & ſacræ conſtitutiones eccleſiaſticæ, decreta Conciliorum generalium, & præſertim Tridentini ſtatuunt, &c. anathematizamus.* Vbi ſuppono tanquam certum ſub nomine Prælatorum venire etiam Prælatos regulares reſpectu monialium ſibi reſpectiuè ſubditarum : quippe qui verè ſunt Prælati ipſarum, & ordinariam habent iuriſdictionem in illas. Sic citati Doctores, & non improbabiliter, ſi canon præfatus bullæ loqueretur de quibuſcunq; impedientibus, etiam auctoritate priuata: cùm tamen *Bonac. ſup. D. 1. q. 17. p. 1. num. 7.* ex Nau. Suarez Graff. Duardo, Filliuc. & Alterio contra aliquot alios probabiliter dicat poſſe ſuſtineri ſub dicto canone comprænhendi ſolùm impedientes auctoritate publica : quippe qui continuari videtur cum præcedenti canone, in quo tantùm eſt ſermo de perſonis publicam auctoritatem laicam exercentibus.

19 Verum tamen eſt, quòd, quamuis moniales in caſu propoſito effugiant excommunicationem contentam in bulla cœnæ, ſi doctrinam hanc Bonacinæ tanquam probabiliorem ſequamur (ſicut ſequi debemus, cùm ſimus in materia pœnali, quæ non debet ampliari, ſed reſtringi) non tamen effugient excommunicationem latam in *Clem. attendentes de ſtatu monac.* his verbis: *Si qui verò viſitatores ipſos* (ideſt monialium) *in præmiſſis impedire præſumpſerit, ſeu aliquo præmiſſorum, niſi moniti reſipiſcant, ipſò factò excommunicationis ſententiam ſe nouerint incurſuros, priuilegijs, ſtatutis, & conſuetudinibus quibuſcunq; in contrarium minimè valituris.* Ex quibus conſtat hanc excommunicationem eſſe quidem latæ ſententiæ (vt colligitur ex clauſula *ipsò factò*) non tamen reſeruatam; cùm in textu nulla fiat mentio reſeruationis: immò nec incurri, niſi impedientes viſitationem monialium priùs legitimè moneantur eo modo, quo explicabimus infra *cap. 10. ſect. 1. ſubſ. 3. q. 11.*

QVÆRES XII. Quàm excommunicationem incurrant moniales cogendo fœminam ad ingrediendum religionem, aut illam retrahendo ab illa.

20 ℞. Incurrere excommunicationem ipsò factò latam in *Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 18.* non tamen reſeruatam Papæ, vt aduertimus *cap. 2. ſect. 1. q. 19.* vbi latè oſtendimus in quibus caſibus, & per quas actiones incurratur præſens excommunicatio.

QVAERES XIII. Cui excommunicationi ſubiaceant moniales, ſi habitum religioſum dimittant, & quæ requirantur ad illam incurrendam.

21 ℞. Subijci excommunicationi latæ in *cap. vt periculoſa ne cler. vel mon. in 6.* non tamen reſeruatæ : quamuis aliàs ipsò factò incurratur, ſi monialis

dimit-

dimittens habitum ſit profeſſa, ſi habitus, qui dimittitur, ſit proprius illius religionis, ſi dimiſſio ſit temeraria (id eſt ſine cauſa rationabili) taliſq; vt attentis præſentibus circumſtãtijs iudicio prudentis cenſetur apta ad vagandum. Colligitur ex *Sanch.l.6. mor.c.*8. *num.*38. & patebit ex dictis in *tract. de pœnis c.*2. *ſect.*3.*q.*3. Moneo hìc ſolùm quòd, quamuis in iure relato ad incurrendam iſtam excommunicationem videatur requiri, vt dimittatur habitus, & ſimul vacetur ſtudio phyſicæ, aut legum ſine Superioris licentia, vt colligitur ex verbis illis: *Si quis horum temerarius violator extiterit, excommunicationis incurrat ſententiam* (quæ duo cùm regulariter non poſſint ſimul cadere in moniales, conſequenter dicendum videtur in eas non poſſe cadere iſtam cenſuram) re vera tamen communis DD. ſententia, teſte *Suar. ſup. D.*23.*ſect.*4. *num.*26. cum Gloſſa habet ad incurrendam iſtam excommunicationem ſufficere, quòd religioſus temerè dimittat habitum (quòd vtiq; cadere poteſt in monialem) ſicq; verba illa: *Si quis horum violator temerarius extiterit*, ſumi debent diſiunctiuè; caſu plurali adhibito pro ſingulari, ſicut notauit *Bonac.ſup.D.*2.*q.*8.*p.*6.*num.*31.

QVÆRES XIV. Qua excommunicatione afficiantur moniales non ſeruando interdictum, aut ceſſationem à diuinis aliàs obſeruanda iuxta *Clem.*1.*de ſent.excommunic.in 6.*

22 ℞. Affici excommunicatione contenta in *dicta Clem.* & quidem ipsò factò; non tamen reſeruata; cùm de reſeruatione talis excommunicationis nullibi fiat mentio, & alioqui reſeruatio tanquam odioſa debeat quàm maximè vitari: intellige, ſi interdictum ſit generale, latum auctoritate pontificia, & ſeruetur ab Eccleſia matrice, ſeu parochiali, conſtetq; de hoc monialibus: hæ enim omnes conditiones ſupponuntur in citata *Clem.* Quamuis *Auila p.*5.*de Cenſur. D.*5.*d.*3. notet Regulares violantes interdictum, quod ipſis conſtet eſſe legitimum, affici pœnis latis *c.fin.de exceſſ.prælat. c. author. c.epiſc.de priuil.in 6.* etſi illud non obſeruetur à matrice.

QVAERES XV. Quæ excommunicatio iure communi impoſita ſit contra moniales indebitè ſibi vſurpantes decimas, earumue ſolutionem impedientes.

23 ℞. Impoſitam eſſe excommunicationem latam in *Clem.*1.*de decimis*, incurrendam quidem ipsò factò (quamuis non ſtatim, vt mox ſubijciam) non tamen reſeruatam. conſtat ex *citata Clem.* in qua expreſsè habetur. iſtam excommunicationem non incurri ſtatim, ac religioſi fecerunt aliquam ex actionibus ibi prohibitis, ſed ſolùm poſt duos menſes, ſi decimas vſurparunt, & intra tale tempus non exhibent debitam ſatisfactionem: poſt vnum verò menſem, ſi decimas prohibuerunt, aut non permiſerunt ſolui, & intra tale tempus poſt monitionem de hac re ipſis factam non ſatisfaciunt. Qua de re latè *Bonac. ſup. q.*8.*p.*12. monens *num.*8. in ſpecie etiam moniales ſubijci præſenti excommunicationi, ſi aliquam faciant ex actionibus ſub ea prohibitis; quæ ſunt appropriare ſibi noualia, vſurpare decimas, non per-

mittere, aut etiam prohibere, ne ſoluantur: dixi *non tamen reſeruatam expreſſè*, vt inuerem eam virtualiter reſeruari hòc ipsò quòd non poteſt tolli per abſolutionem, niſi præſtita debita ſatisfactione.

QVÆRES XVI. Quæ excommunicatio contrahatur à monialibus poſt religioſam profeſſionem matrimonium de facto contrahentibus.

24 ℟. Contrahi excommunicationem ipsò factò latam in *Clem.1. de conſangu. & affinit.* non tamen reſeruatam: idq; ſiue illud conſumment, ſiue non; conſtat ex dictis in *tract. de pœnis vbi ſup. q.*10. & habetur expreſsè in *citata Clem.* ijs verbis *necnon religioſos, & moniales, ac clericos in ſacris ordinibus conſtitutos matrimonia contrahentes refrænare metu pœnæ ab huiuſmodi eorum temeritatis audacia cupientes, ipſos excommunicationis ſententiæ ipsò factò decernimus ſubiacere.*

Addo moniales matrimonium contrahentes fieri bigamas ex *cap. quotquot 27. q.1.* ſicq; *Gloſſa, & Archidiaconus* ibi dicunt illas eò ipsò fieri inhabiles ad gradus, ad quos Moniales virgines aſſumuntur.

QVAERES XVII. Quæ excommunicatio ſtatuta ſit contra moniales abſq; licentia Papæ noua monaſteria admittentes, aut iam recepta alienantes.

25 ℟. Iure communi ſtatutam eſſe excommunicationem, ipsò quidem factò incurrendam, non tamen reſeruatam, quæ extat *cap. vn. de exceſſ. prælat. in 6.* quanquam ea incurratur ſolùm à monialibus Ordinum mendicantium, vtpote lata ſolùm contra Religioſos mendicantes; ſicut dicemus in *tract. de pœnis ſupra q.*12. vbi agemus de hac re ex profeſſo, monentes, ſuppoſitis priuilegijs poſtea conceſſis Regularibus, huiuſmodi excommunicationem fuiſſe abolitam, quò ad non recipienda noua loca ſine licentia Papæ, ſicq; ampliùs eam non contrahi, ſi abſq; dicta licentia Papæ niſi præfatis priuilegijs noua loca recipiant.

26 Vrbanus certè VIII. *in ſua Conſtitut.*25. *in ordine* omnium Ordinum, etiam mendicantium Superioribus, cæteriſq; perſonis, ad quos ſpectat, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœna priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon officiorum quorumcunq; ac inhabilitatis ad illa, & alia in futurum obtinenda, necnon etiam excommunicationis ipsò factò incurrendis pœnis prohibet; ne licentiarum, ſeu facultatum ab ipſo annullatarum, ſiue quouis alio prætextu, vel cauſa, etiam quantumuis priuilegiata, noua monaſteria, ac alia loca regularia, niſi de expreſſa Ordinariorum licentia, ac ſeruata in omnibus, & per omnia ſacrorum Canonum, & Concilij Trident. necnon Conſtitutionis Clementis VIII. quæ incipit *Quoniam ad iuſtitiam*, ac decretorum de mandato eiuſdem Clementis; necnon Gregorij XV. de ſuper editorum forma recipere, erigere, fundare, ſeu aliàs quomodolibet inſtituere, ſeu incæpta finire, & abſoluere audeant.

QVAE-

QVAERES XVIII. Quæ excommunicatio iure communi inducta ſit contra moniales alienantes bona monaſterij prohibita alienari.

27 ℞. Inductam fuiſſe excommunicationem eò ipsò incurrendam, non tamen reſeruatam, vt conſtat ex bulla Pauli II. *Ambitioſæ*, in qua fertur talis excommunicatio his verbis: *Et tam qui alienant, quam is, qui alienatas res,& bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrant.* Certum eſt autem quòd, cùm iſta excommunicatio lata ſit contra quaſcunq; perſonas eccleſiaſticas alienantes bona eccleſiaſtica prohibita alienari; & aliàs moniales verè, ac propriè ſint perſonæ eccleſiaſticæ: etiam ipſæ ſub ea compræhenduntur, ſicq; illam incurrent, ſi de bonis immobilibus communibus monaſterij, aut etiam priuato ipſarum vſui conceſſis indebitè alienent; ſed de hoc plura *Bonac. D. 2. de cenſur. in partic. q. 4. p. 11.*

QVAERES XIX. Quam excommunicationem incurrant moniales, ſi vocatæ ad dirigendas ipſas moniales in electionibus, non abſtineant ab ijs, ex quibus oriri poſſunt diſcordiæ, aut ortæ enutriri circa electiones.

28 ℞. Ipsò factò incurrere excommunicationem latam in *cap. indemnitatibus de elect. in 6.* ſed non reſeruatam; vt colligitur ex tenore textus, qui ſic habet, *Poſtremò hi, quos ad dirigendas in huiuſmodi electionibus moniales eaſdem deinceps contingerit euocari, ab his prorſus abſtineant, quæ inter eas ſuper faciendis ipſis electionibus oriri poſſit diſcordia, vel exorta nutriri: aliàs eò ipsò excommunicationis ſententiæ ſe nouerint ſubiacere.* Vbi notat *Bonac. ſup. q. 2. p. 5. num. 4.* diſpoſitionem huius iuris procedere, non ſolùm Prælatis ex officio intereſſentibus dictis electionibus; ſiue id faciant ex poteſtate ordinaria, ſiue delegata (ſi quidem hi poſſunt dici vocati ad dirigendas moniales in electionibus, prout ſupponitur in textu) ſed in alijs omnibus tam viris, quàm fœminis, atq; adeo in ipſis etiam monialibus, quæ fortè modo dicto auocentur ad dirigendas moniales Conuentus in aliqua electione: ſi quidem textus loquitur generaliter; lex autem generaliter loquens generaliter debet intelligi.

QVAERES XX. Quæ excommunicatio iure communi inducta ſit contra moniales propria ſibi ædificantes receptacula, & priuata domicilia in quibus ſub hoſpitalitatis prætextu paſſim aduersùs ſacros canones ſuſcipiant hoſpites, & minùs religioſos.

29 ℞. Inductam eſſe excommunicationem, non tamen latæ ſententiæ, ſed ferendam; vt colligitur ex 18. *q. 2. cap. perniciosam*, vbi fertur iſta excommunicatio ſub his verbis, *hoc tam inhoneſtum, deteſtandumq; flagitium ne vlteriùs fiat, omnimodis prohibemus, & ſub pœna anathematis interdicimus.* Vbi notandum ſub præſenti cenſura non prohiberi præcisè habitacula ſingularia monialium, ſed in ordine ad ibi non excipiendas perſonas minùs honeſtas; fortè quia tunc non extabat obligatio clauſuræ.

QVAERES XXI. Sub qua excommunicatione prohibeantur moniales aliquid recipere ex bonis Nouitiæ, quam admittunt ad probationem,

nem, ſupra victum, ac veſtitum, & iubeantur ei ante profeſſionem abeunti reſtituere omnia, quæ ſua erant.

30 ℞. Et illud prohiberi, & hoc præcipi ſub pœna excommunicationis ferendæ; vt conſtat ex *Concilio Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 16.* quod ita habet, *Quin potius præcipit. S. Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat, & vt abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur, quæ ſua erant.* qua de re *Peyrin. de R. S. q. 1. c. 29. Lezana to. 1. c. 24. num. 32. & Tambur. D. 6. de iure Abbatiſſ. q. 4. num. 5.* ibi monens ex Naldo, & Galleto non ſolùm reddenda eſſe omnia bona nouitiæ, ſi ea recedat à monaſterio, ſed etiam in caſu, quo illa moriatur; niſi fortè, cùm ſit ſui iuris, aliter de dictis bonis diſponat ante mortem.

QVAERES XXII. Quam incurrant excommunicationem moniales, ſi vacent negotiationi iure cõmuni prohibitæ perſonis eccleſiaſticis.

31 ℞. Incurrere excommunicationem, non tamen ipsò factò, ſed per ſententiam iudicis; & hoc ex *cap. ſecùndum ne cler. vel mon.* quod ſic habet: *Secùndùm inſtituta prædeceſſorum noſtrorum ſub interminatione anathematis prohibemus, ne monachi; vel clerici cauſa lucri negotientur*; quanquam, cùm verbum *negotiatio*, indicet frequentiam actuum, non poſſint moniales, alijq; Eccleſiaſtici dici ſubiacere præfatæ cenſuræ, ſi ſemel, atq; iterum tantùm negotientur, ſecluſo ſcandalo, paruitate materiæ ſic excuſante. Immo Tabiena, Armil. Aragon. Salon. Medin. Moli. Rebell. & Leſſ. quos citat *Filliuc. tract. 35. num. 25.* & ſequitur *Salas tractat. de empt. & vend. d. 2. num. 8.* putant iure allegato, & ſimilibus ſolum prohiberi negotiationem in propria perſona, ideoq; non incurri pœnas latas contra negotiantes; ſi clericus, aut religioſus negotietur per alios, cùm ſic ceſſet ratio prohibitionis, nempè diſtractio, ac periculum peccandi; quod tamen non admittit *Filliuc. num. 26.* niſi interueniat iuſta aliqua excuſatio, paupertatis v.g. aut neceſſitatis: cùm etiam in negotiatione facta per alium intercedat aliqua indecentia ratione ſtatus, aliàs ſolùm excuſanda ex aliqua dictarum cauſarum.

32 Addunt DD. perſonas eccleſiaſticas, & conſequenter moniales, ſi vacent illicitæ negotiationi, amittere priuilegium immunitatis ab oneribus in ſe, & in bonis proprijs; exemptionem ſcilicet à tributis, & gabellis: idq; ex *cap. fin. de vit. & hon. cler.* quod tamen non habet locum, niſi poſt trinam monitionem, vt benè aduertit *Sylu. v. clericus. 3. q. 3.* & ſolùm quamdiu non deſiſtitur à negotiatione; ſicq; priuilegium dictæ immunitatis recuperatur ſtatim ac deſiſtitur à negotiatione; prout benè colligunt DD. ex verbis illis *dum ijs ſe implicant*, quæ ſunt in iure citato.

33 Neq; ex eo quòd iura prohibentia negotiationem eccleſiaſticis ſolùm loquuntur de clericis, aut monachis, non facta mentione de monialibus, hæ excluduntur à dictis iuribus; ſi quidem non eſt nouum fœmininum includi ſub maſculino, etiam in odioſis, ac pœnalibus, ſicut oſtendimus *q. 1.* & multis alijs in locis.

QVAE-

QVÆRES XXIII. An moniales ſe inuicem percutientes incurrant excommunicationem,& quam.

34 ℞. Incurrere illam, quæ lata eſt in *cap. ſi quis ſuadente diabolo 17. q. 4.* cùm moniales in citato cap. veniant nomine *monachi*, vt ſupponitur in *cap. de monialibus de ſent. excommunic.* idq; ſiue ſint profeſſæ, ſiue nouitiæ, ſiue conuerſæ, vt inter alios notat *Suar. D. 22. de cenſur. ſect. 1. num. 19.* Incurrent autem hanc excommunicationem moniales, ſi per vim aliquid eripiant è manibus alterius monialis, ſi iniuriosè illam detineant iu loco aliquo clauſo: ſi percutiant, aut violentiam faciant rei adhærenti ipſi (v.g. lacerando veſtem) ſi in eam proijciant lapidem, librum, aut aliquid aliud: ſi illam impellant: ſi venenum propinent, & venenum operari incipiat; ſi eam iniuriosè inſequantur, ſicq; cogant illam ſe præcipitem dare in locum aliquem profundum ſi in eam conſpuant, aut lutum, vel aliquid aliud ſordidum proijciant; in his, inquam, caſibus, & alijs ſimilibus incurrent excommunicationem, ſi actus, quem exercent aduersùs monialem, ſit violentus, iniurioſus, ac extrinſecè mortalis. Non item, ſi in monialem ſolùm verba iniurioſa effundant; ſi per metum abſq; vi, aut tactu eam cogant exire ab aliquo loco: ſi percutiant ad iuſtam defenſionem cum debito moderamine, vel ad correctionem: ſi ex bono zelo ab Eccleſia illam eijciant, eò quod alias perturbet: ſi percutiant ex ioco: in his enim & alijs caſibus non incurrunt. ita communiter DD. quorum aliqui putant monialem ſe percutientem iniuriosè affici hac excommunicatione: alij negant, & non improbabiliter, vt notat *Bonac. D. 2. de cenſur. in comm. q. 4. p. 2. num. 4.*

Addo iuxta *Caietanum v. excommunicatio c. 10.* monialem, quæ potione, aut ſciſſione venę procurat proprium abortum, non incurrere hanc excommunicationem: eò quòd talis iniectio manus in ſe ipſam comparatione ſui non ſit iniurioſa, nec violenta, nec contumelioſa: ſiquidem volenti, & conſentienti non fit iniuria) immò *nec iniurioſa ſtatui eccleſiaſtico*, ſubdit Caietanus: quod tamen negant alij DD. ideoq; ſuſtinent probabiliùs monialem in propoſito caſu affici hac excommunicatione. Cum *Caietano* ſentiunt *Bellochius Capcauilla, Mazuchellus, Auila, Bonac. & Alph. de Leone* relati à *Diana p. 7. tract. 5. reſol. 40.*

Quam autem excommunicationem incurrant moniales violando clauſuram, conſtat ex dictis *cap. 5. ſect. 1. q. 10.* Vtrùm verò ſubiaceant excommunicationi latæ à Pio V. contra intereſſentes agitationi taurorum, aliqui affirmant, alij probabiliùs negant; vt videre eſt pœnes *Bonacinam D. 2. de cenſur. in partic. q. 5. p. 7. num. 10.*

De ſuſpenſionibus latis contra Moniales.

35 S*Vſpenduntur ab omni actu capitulari, ſi ex pacto, & capitulariter aliquid recipiant pro profeſſione.*

Suſpen-

36 *Suſpenduntur ab officio ad arbitrium Ordinarij, ſi ſint Abbatiſſæ, & eum non præmoneant de profeſſione facienda à nouitia.*

37 *Suſpenduntur ab officio, ſi ad certum tempus bona Conuentus alteri concedant, præſidentes monaſterio.*

38 *Suſpenduntur à receptione religioſarum in eodem Ordine, ſi admittant ad profeſſionem, nondum finito anno probationis.*

39 *Ligat hæc ſuſpenſio, etiam in caſu, quo monialis tranſeat ad alium Conuentum eiuſdem Ordinis; non item, ſi ad Conuentum alterius religionis.*

QVAERES XXIV. An moniales incurrant ſuſpenſionem latam in *Extrauag. ſanè de ſimon.* ſi in nouitiarum receptione directè, aut indirectè dent, petant, aut recipiant prandia, cœnas, pecunias, iocalia, & ſimilia, ſiue ante, ſiue poſt.

35 ℞. Incurrere, & patet, quia eæ in citata Extrauagante exprimuntur, & aliàs habent iuriſdictionem petitam ad accipiẽdam aliquam in monialem (de qua acceptione ibi eſt ſermo) ſiue talis iuriſdictio ſit propriè talis (quæ non cadit in moniales) ſiue ſolùm impropriè, ſicut re vera eſt. de qua ſuſpenſione conſulantur dicta ſuperiùs in hoc ipſo *c. q.* 10.

QVÆRES XXV. Quam ſuſpenſionem contrahat monialis Abbatiſſa, ſi ante menſem certiorem non faciat Ordinarium loci de profeſſione facienda à nouitia degente in ſuo monaſterio.

36 ℞. Incurrere ſuſpenſionem ab officio ad arbitrium Epiſcopi, cuius intererat admoneri, eamq; latam in *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *de regul. c.* 17. his verbis: *Cuius profeſſionis tempus, ne Epiſcopus ignoret, teneatur Præfecta monaſterij eum ante menſem certiorem facere: quòd ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit, quamdiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſuſpenſa ſit*; quod eſt dicere huiuſmodi ſuſpenſionem eſſe reſeruatam ad arbitrium Epiſcopi. Verum tamen eſt, quòd ſi Præfectæ monaſterij certò conſtaret Epiſcopum optimè recordari nouitiam poſt menſem profeſſuram eſſe: tunc prædicta Præfecta non teneretur illum de hoc monere; cùm ſic ceſſet finis legis, & alioqui nulla lex obliget ad actum inutilem.

QVÆRES XXVI. Qua ſuſpenſione afficiantur moniales, ſi præſidentes monaſterio alicui, concedant alicui iura redditus, aut poſſeſſiones ipſius monaſterij ad vitam dantis, aut recipientis, vel ad aliud certum tempus.

37 ℞. Affici ſuſpenſione lata in *Clem.* 1. *de reb. Eccl. non alien.* quæ eſt ſuſpenſio ab officio (non tamen reſeruata) quanquam ea non incurratur, ſi dicta bona concedant ratione neceſſitatis, aut vtilitatis ipſiuſmet monaſterij: in quo caſu debet extorquere conſenſum ſiue Capituli, ſiue proprij Prælati. Colligitur ex *citata Clem.* quæ ſic habet: *Ne quis religioſus monaſterio, prioratui, Eccleſiæ, ſeu adminiſtrationi cuiuis præſidens iura, redditus, aut poſſeſſiones eiuſdem alicui ad vitam eius, ſeu aliud certum tempus, pecunia*

etiam inde recepta, quouis modo concedat, niſi neceſſitas, aut vtilitas monaſterij, &c. hoc expoſcat, Conuentus ſui, aut, ſi Conuentum non habeat, Prælati proprij aſſenſu ad hoc nihilominùs accedente: ſi quis autem contra hoc fecerit, pœnam ſuſpenſionis ab officio eò ipsò incurrat, nec ex conceſſione ipſius recipienti ius aliquod acquiratur. Circa quem textum notat *Bonac. ſup. D. 3. q. 8. p. 7. n. 6.* quòd, cùm loquatur generaliter dicens *ne quis religioſus*, & talis forma loquendi comprehendat omnes religioſos tam mares, quàm fœminas; huiuſmodi pęna extenditur ad religioſos vtriuſq; ſexus, & conſequenter etiam ad moniales: præſertim cùm materia, quæ ſub tali pęna prohibetur, ſit communis etiam monialibus. Vnde quis benè inferat, quòd, dum iſta ſuſpenſio dicitur ſuſpendere ab officio; nomine officij non venit ſolùm officium ordinis, ac iuriſdictionis propriè dictæ (quæ non poſſunt cadere in fœminam) ſed aliquid latius, prout ſcilicet etiam comprehendit munus Abbatiſſæ: aliàs vana, ac inutilis eſſet iſta ſuſpenſio reſpectu fœminæ: in quam tamen docet Bonac. eam poſſe cadere; cùm alioqui cenſeat hìc nomine officij intelligi tam officium ordinis, quàm iuriſdictionis.

QVAERES XXVII. Quam ſuſpenſionem incurrant moniales, ſi ad profeſſionem admittant aliquam nouitiam, nondum expleto anno probationis.

38. ℞. Incurrere ſuſpenſionem à receptione religioſorum in eodem Ordine (non tamen reſeruatam) ſi moniales ſint ex Ordine Mendicantium; de his quippe tantùm loquitur *cap. non ſolum de regul. in 6.* vbi fertur iſta ſuſpenſio his verbis: *Quòd ſi fortè contra hanc noſtram prohibitionem quemquam recipere præſumpſeritis, decernimus eum, qui taliter receptus fuerit, nullatenus veſtro eſſe Ordini alligatum: voſq; à receptione quorumlibet ad profeſſionem eiuſdem Ordinis fore ipsò factò ſuſpenſos, & inſuper pœnæ ſubijciendos, quæ Fratribus ipſius Ordinis pro culpis infligi grauioribus conſueuit.* ita in terminis *Bonacina par. 5. num. 13.* contra alios oppoſitum ſentientes apud *Syluestrum v. religio. 5. quæſt. 3.* & patet ex ipſo textu; ſi aduertero huiuſmodi ſuſpenſionem incurri ipsò facto, vt apertè colligitur ex verbis illis *ipsò factò ſuſpenſos*; non ligare tamen, niſi intra eundem Ordinem, vt conſtabit ex dicendis; *§. ſequenti*. Notat autem *Bonacina num. 14.* huiuſmodi ſuſpenſionem incurri non ſolùm ab ijs religioſis, qui primò concurrunt ad aliquem recipiendum ad profeſſionem, ſed etiam ab ijs, qui dant ſuum ſuffragium poſt præſtitum numerum ſufficientem ſuffragiorum: cùm hi verè dicantur recipere: quod fortè non admitterent DD. relati à *Diana par. 1. tract. 3. reſol. 16.* ſuſtinentes concurrentem ſuo ſuffragio ad damnum alterius iniuſtè illatum, poſtquam ſufficiens numerus ſuffragiorum præſtitus eſt, non teneri ad reſtitutionem, cùm non poſſit dici concurrere ad præfatum damnum iam plenè per alios illatum: par enim ratio procedit in noſtro caſu.

Quòd ſi quæras, an diſpoſitio iſtius iuris procedat in caſu, quo monialis

ex monaſterio proprij Ordinis legitima poteſtate tranſiret ad gubernandum aliud monaſterium,ſiue eiuſdem, ſiue alterius Ordinis.

39 ℞. Diſtinguendo;vel monialis tranſit ad gubernandum aliud monaſterium eiuſdem ſui Ordinis: & ſic puto præfatam diſpoſitionem procedere; cùm tunc verificentur verba ipſius diſpoſitionis,videlicet,*voſq; à receptione quorumlibet ad profeſſionem eiuſdem Ordinis fore ipſò factò ſuſpenſos*, ſicq; ſubſiſtat diſpoſitio; vel tranſit ad gubernandum aliud monaſterium alterius Ordinis:& ſic non procedit dicta diſpoſitio; cùm in tali caſu non verificentur verba diſpoſitionis modò adducta, & alioqui verſemur in materia pœnali, quæ iuxta communem Doctorum ſententiam à nobis ſæpiùs repetitam non debet extendi vltra rigoroſam verborum proprietatem.

De Interdictis iure communi latis contra Moniales.

40 *INterdicuntur ab ingreſſu Eccleſiæ,ſi violent interdictum generale locale.*
41 *Item,ſi ad diuina officia recipiant publicè excommunicatos,ac interdictos.*
42 *Interdici debent, ſi renuant confiteri ad confeſſionale poſitum in Eccleſia exteriori.*

QVAERES XXVIII. Quod, & quale interdictum incurrant moniales violando interdictum generale locale.

40 ℞. Incurrere interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ latum in *cap. Epiſcoporum de priuileg. in 6.* & durans, vſq; dum præſtent debitam ſatisfactionem ei,cuius cenſura violata eſt;ſic enim habet textus: *Qui verò contra præſumpſerint, præter alias pœnas à iure ſtatutas ingreſſum Eccleſiæ ſibi nouerint interdictum, donec de tranſgreſſione huiuſmodi ad arbitrium eius, cuius ſententiam contempſerunt,ſatisfecerint competenter.* Incurrent autem moniales tale interdictum ipſò factò, ſi quam ex actionibus hìc prohibitis faciant; v. g. faciendo celebrare in loco interdicto, aut admittendo excommunicatos publicè,aut interdictos ad diuina officia; quæ ſunt actiones communes viris, ac fœminis, & poſſunt cadere in moniales, vt patet: quamuis ad incurrendum eiuſmodi interdictum requiratur præſumptio, vt conſtat ex verbis illis *qui contra præſumpſerint.* & quidem quòd moniales ſubiaceant huic interdicto, inde ſuadetur, quòd textus generaliter loquitur de omnibus religioſis, quantumcunq; exemptis, adeoq; compræhendit etiam moniales, quæ verè & propriè ſunt, & dicuntur religioſæ: & ſic, ſi faciant aliquam ex actionibus hìc prohibitis, ipſarum ſexui, ac conditioni proportionatam, manebunt interdictæ ab ingreſſu propriæ Eccleſię interioris,ſicq; eam non poterunt ingredi ad audienda diuina officia, immò neq; ad faciendas priuatas orationes iuxta aliquos Doctores (quorum opinionem fatetur *Suarez D.35.de cenſur.ſect.4.num.23.* de rigore iuris eſſe probabiliorem,interim

tamen oppoſitam ſuſtinens eſſe probabilem)hos quippe effectus gignit interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ.

QVAERES XXIX. Quale interdictum contrahant moniales, ſi ſcienter admittant publicè excommunicatos, aut interdictos ad diuina officia.

41 ℞. Incurrere interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ latum in *c. Epiſcoporum de regular.in 6.*& explicatum *q.præced.*ex quo proinde petenda ſunt,quę hìc dici poſsent,& deberent. Addo ſolùm ex *Bonac.ſup.D.4.q.2.p.6.nu.5. admittere* (prout hìc ſumitur) importare tum recipere ad aliqua ex ſupra dictis, tum non prohibere,cùm poſſit,& debeat.

QVAERES XXX. Quale interdictum incurrant moniales, ſi renuant confiteri Sacerdoti ad confeſſionale collocatum in Eccleſia exteriori.

42 ℞. Incurrere interdictum ſimpliciter dictum, non tamen ipsò factò,ſed ferendum:idq; ex decreto Sacræ Congregat.referendo inferiùs *c.10. ſect.3. ſubſ.1.q.14.*quod tamen videndum eſt,an ſit in vſu.

De Irregularitatibus, quæ iure communi cadere poſsunt in Moniales.

43 *SI ſint illegitimæ, ſunt incapaces abbatiſſatus; quod alij negant probabiliter.*

44 *Saltem in hoc diſpenſari poſſunt à ſuo Prælato.*

45 *Si ſint viduæ,aut aliter corruptæ,eligi nequeunt in abbatiſſas;etſi alij negent: diſpenſatæ ad monachatum intrant plura monaſteria.*

46 *Item, ſi ſint bigamæ.*

47 *Item, ſi ſint infames.*

48 *Non item, ſi deſcendant ex genere maculato.*

QVAERES XXXI. An monialis illegitima ſit irregularis quò ad prælationes religionis, & quo modo.

43 ℞. Quòd,quamuis probabilior, & conformior praxi ſit pars affirmans, quam ſuſtinent plures Canoniſtæ,apud *Tamburinum ſup. D.28. q.11.num.1. Suar.D.50.de cenſur.ſect.5.num.15. Sayr.l.6. theſauri c.11.num.3. Laym.in qq. can. cap. vlt.q.229. Nald.v. abbatiſſa num.2. Sanch.l.5.mor.c.5.num.19.Nau. conſ.2. de regul. num. 60.* alijq; penes eundem Tamburinum ſuſtinentes, ſeclusis religionum priuilegijs, monialem illegitimam non poſſe abſq; Apoſtolica diſpenſatione eligi in Abbatiſſam; eò quòd Abbatiſsa quandam quaſi prælationem obtineat inter moniales, quam natalium defectus obſcurat,niſi aliundè inſignes dotes cohoneſtent; probabilis tamen etiam videtur pars negans, quam ſequuntur *Miranda q.6.de monial.art.3.Rodriq.to. 1.q.13.art.21. Portel.de dub.regul.v.abbatiſſa num.6. Lezana to.1.c.26.nu.6.* alijq;

alijq; abſolutè docentes monialem illegitimam poſſe eligi in Abbatiſſam, etiam ſine vlla diſpenſatione. probant autem tum ex quadam declaratione Sacræ Congregationis relata à *Tamburino num.* 2. per quam fuit deciſum moniales ex illegitimo thoro genitas non compræhendi in Conſtitut. Sixti V. edita contra illegitimos, quominùs eligi poſſint ad munus Abbatiſſæ,& alia monaſterij officia:tum quia in iure nullus extat canon,quo vetetur, ne fœmina illegitima eligi poſſit in Abbatiſſam, cùm iura illegitimis ſolùm interdicant habere officium cum iuriſdictione ordinaria;cuiuſmodi vtiq; non eſt officium Abbatiſſæ,cuius prælatio non eſt ordinaria;ſed quaſi ex commiſſione.

44 Dixi in priori parte huius reſponſionis *ſecluſis religionum priuilegijs*,vt indicarem,quòd ſi monialis illegitima indigeret diſpenſatione ad hoc,vt eligi poſſet in Abbatiſſam, talis diſpenſatio ei poſſet concedi a proprio Prælato:ſed de hoc *c.ſeq.q.*17.

QVÆRES XXXII. An monialis vidua, aut aliter corrupta dici poſſit irregularis quò ad prælationes religionis, ita vt eligi non poſſit in Abbatiſſam abſq; legitima diſpenſatione.

45 ℞. Quod,licèt *Sanchez loco ſupra citato num.*22.putans ad officium Abbatiſſæ non requiri virginitatem, niſi vbi adeſſet vſus impertiendi Abbatiſſis benedictionem,& conſecrationem propriam virginum,cenſeat monialem viduam, aut aliter corruptam ex hoc ſolo capite non eſſe incapacem, vt eligatur in Abbatiſſam:& hoc idem ſuſtineant Rodriquez apud *Tamburinum ſupra quæſt.*12.*num.*4.dicens huic ſententiæ ſubſcripſiſſe Suarez,dum viueret, *Palud.in* 4.*d.*21.*quæſt.*3. *artic.*3. *num.*60.*& S.Antonin.*3.*par.tit.*17. *cap.*22.§.1. ea ducti ratione, quòd neq; de iure diuino, neq; naturali, neq; eccleſiaſtico eſt, vt Abbatiſſa debeat eſſe virgo; &, dato quòd extaret tale aliquod ius humanum,per cōtrarium vſum iam fuiſſet abrogatum:in praxi tamen oppoſita ſententia ſuſtinenda eſt,vtpote conformis praxi,ſaltem in Italia; vbi ait Tamburinus ſe nunquam audiuiſſe monialem, quæ non eſſet virgo (intellige in communi æſtimatione) fuiſſe electam in Abbatiſſam: & quidem meritò, cùm indecens ſit non virginem præeſſe virginibus, & minùs efficax futura ſit adhortatio ad virginitatem, quæ fiat à non virgine;vt proinde non pauci Canoniſtæ relati à *Tamburino nu.*1.nobiſcum ſentiant,& ipſamet Sacra Congregatio 15. Iulij 1616. declarauerit, quòd, ſi vidua monaſticum habitum aſſumat, ad Abbatiſſæ, aut Prioriſſæ munus obeundum abſq; Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione eligi non poſſit: cui etiam conformatur ſtylus Sacræ Pœnitentiariæ, teſte eodem Tamburino; dum abſolutionem conceſſam moniali ob corruptionem, illam limitat, vt non propterea ea eligi poſſit in Abbatiſsam vi talis abſolutionis,&, ſi eligatur,non poſſit conſecrari, etſi corruptio ſit occulta: intellige iuxta dicta hic *cap.*3.*ſect.*3.*quæſt.*5.qui vult videat *Portellum ſup.*55.*an monialis,quæ fuit viduà num.*1.

Addo hic obiter, quod, ſi vidua iuxta dicta *cap.2.num.13.* à Sacra Congregatione diſpenſetur ad ſuſcipiendum ſtatum monialium, ſi ingreſſa aliquod monaſterium ad talem effectum ibi non poſſit perſeuerare, vi dictæ diſpenſationis ingredi poteſt aliud; dum modò diſpenſatio non fuerit limitata ad certum monaſterium; &, ſi ſic eſſet limitata & nouitia pertæſa ſtatus religioſi recederet ab illo monaſterio, mutata voluntate poſſet iterum ad illud redire, ibiq; denuo ſuſcipere habitum religioſum. Et ratio eſt, quòd priuilegium fauorabile, aut parum oneroſum extenditur ad iteratos actus, quoties illud abſolutè conceditur, & aliter non colligitur de mente concedentis, duratq; finis priuilegij; vt benè aduertit, *Sanch. l.8. de matr. D.31. nu. 8. alijs citatis* remiſſiuè: hæc autem omnia militant in caſu noſtro, vt ſuppono.

QVAERES XXXIII. An monialis bigama hòc ipsò ſit irregularis quò ad prælationes religionis.

46 ℞. Quòd, cùm iuxta dicta *q. præced.* communis praxis, ſaltem in Italia, habeat, vt monialis corrupta non eligatur in Abbatiſſam: à fortiori non poterit eligi monialis bigama (quomodocunq; demum dicatur bigama) ita *Sanch. ſup. num.23. Maiol. l.1. de irregul. c.29. num.14.* alijq; & patet ex dictis *q. præced.* ſi aduertero monialem matrimonium de facto contrahentem fieri irregularem ex bigamia ſimilitudinaria.

QVAERES XXXIV. An monialis, quæ eſt infamis infamia, ſiue iuris, ſiue facti, ſit irregularis quò ad prælationes religionis.

47 ℞. Eſſe, ideoq; non poſſe abſq; diſpenſatione eligi in Abbatiſſam. ita *Viuald. num.11. Maiol. num.12. Nau. nu.60. Lezana num.7. Tambur. q.15. nu.4.* alijq; communiter; & probant tum ex *c. infames 6. q.1.* alijſq; iuribus, in quibus ſtatuitur infames non poſſe eligi ad honores, ac dignitates; tum quia non decet præfici Virginibus aſſumptis in ſponſas Chriſti fœminam infamem, ſiue iuris, ſiue facti infamia, idq; etiam poſt emẽdationem: quanquã, ſi infamia eſſet ſolùm facti, ſimpliciter poſſet monialis hoc modo infamis poſt emendationem eligi in Abbatiſſam ob ea, quæ tradunt DD. de infamia facti, & præſertim *Bonac. D.7. de cenſur. in gen. q.3. p.1. num.5.*

QVAERES XXXV. An monialis deſcendens ex maculato genere, v.g. Iudæorum, Saracenorum, &c. ſit irregularis quò ad prælationes Ordinis.

48 ℞. Non eſſe, ſtando præcisè in iure communi; nullum enim tale ius extat, quod ego ſciam.

De varijs alijs pœnis, quas iure communi poſſunt Moniales incurrere.

49 PRiuantur voce ad biennium, ſi contra Concil. Trid. delinquant circa paupertatem.

50 *Si ſint proprietariæ, priuantur eccleſiaſtica ſepultura, & communione altaris.*
51 *Subſunt priuationi vocis, & alijs pœnis, ſi dent expectaturam puellæ recipiendæ ad religionem.*
52 *Priuantur officijs, ac dignitatibus, ſi indebitè alienent.*
53 *Item, ſi donent contra Bullam Clementis VIII. non tamen ante ſententiam.*
54 *Si renuant profiteri, & ſeruare clauſuram, nulliter recipiunt ad profeſſionem.*
55 *Inualidè reciperent Conuerſas, ſi decretum id vetans non eſſet derogatum.*
56 *Priuantur iure eligendi Abbatiſſam ea vice, ſi illam indebitè eligant.*
57 *Puniri poſſunt ab Ordinario Prælati regulares, ſi ipſum non præmoneant de electione Abbatiſſæ ſibi ſubiectæ.*
58 *Nulliter eligunt Abbatiſſam, eiuſq; acta non tenent, ſi eligant vltra triennium.*
59 *Abbatiſſa validè non eligitur vltra triennium, nec ad beneplacitum monialium.*
60 *Ea tamen, expleto triennio, eligi poteſt in præſidentem Conuentus vſq; ad nouam electionem.*
61 *Dicta non procedunt de Abbatiſſis, quæ eliguntur per præſentationem, ac inſtitutionem.*
62 *Cadunt iure ſuo, ſi electæ in Abbatiſſas contra monaſterij conſuetudinem non curent benedici.*
63 *Perpetuo carcere includuntur, ſi profeſſæ conſentiant ſe violari.*
64 *Puniuntur, quæ ſinunt ſe eligi in Abbatiſſas contra formam Concilij Trid.*
65 *Item quæ in choro non canunt hymnos iuſſu Vrbani VIII. correctos.*
66 *Item incorrigibiles.*

QVAERES XXXVI. Quas pœnas incurrant moniales, ſi delinquant contra diſpoſitionem Concilij Trid. in materia religioſæ paupertatis.

49 ℞. Incurrere priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ ad biennium latam in *Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reg. c. 2.* ſiue retineant bona immobilia, aut mobilia tanquam propria, ac irreuocabilia (vti expoſuimus *ſup. c. 4. ſect. 1. n. 1. ex Sanch.*) ſiue tanquam Superioriſſæ concedant monialibus ſubditis bona ſtabilia ad vſum, aut vſumfructum, aut adminiſtrationem, vel commendam: ſiue retineant ſuperflua, habeantq; ſuppellectilem mobilium repugnantem ſtatui paupertatis; in his enim caſibus incurritur dicta ſuſpenſio, quæ tamen non durat, niſi per biennium; ſicq; peracto biennio, eò ipsò abſq; alia abſolutione ceſſat iuxta communem DD. ſententiam, apud *Suar. D. 29. de cenſ. ſect. 1. num. 1.*

Quòd ſi hac occaſione quæras, quas alias pœnas incurrat monialis proprietaria vltra priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ.

50 ℞. Incurrere etiam priuationem eccleſiaſticæ ſepulturæ iuxta *c. cùm ad monaſterium de ſtatu monach.* necnon priuationem communionis Altaris *c. monachi eod. tit.* non item expulſionem è monaſterio, ſicut ſtatuitur in *c. cum ad monaſterium* ſuperiùs citato, quòd correctum eſt per *c. fin. de Reg.* vbi ha-

betur religioſum aliàs expellendum è monaſterio, debere deputari ergaſtulo monaſterij, vt ibi agat pęnitentiam: quæ iuris diſpoſitio maximè conuenit ſtatui monialium, vt patet.

QVÆRES XXXVII. Quam pœnam incurrant moniales, ſi præfectæ monaſterio dent expectatiuam puellis admittendis in religionem ad loca vacatura contra prohibitionem Sacræ Congregationis.

51 ℞. Incurrere priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ ipsò factò vnà cum alijs pœnis arbitrio Sacræ Congr. Epiſcoporum infligendis: idq; ex decreto Sacræ eiuſdem Congreg. à nobis relato *ſup. c. 2. ſect. 1. q. 5.* ex Quaranta: per quod decretum item declaratur irritum quidquid contra ipſius diſpoſitionem fuerit effectum.

QVAERES XXXVIII. Quas pœnas vltra excommunicationem relatam *quæſt.* 18. incurrant moniales, ſi alienent indebitè de bonis monaſterij.

52 ℞. Incurrere ipsò factò priuationem officiorum, ac dignitatum, & quidem abſq; vlla declaratione; pręterquamquòd contractus ſic initi ſunt nullius valoris. habetur expreſsè in extrauag. Pauli II. *Ambitioſæ*, patetq; ex dictis, ſi monuero ex *Sanch. l. 6. mor. c. 15. n. 66.* nomine dignitatum, ac officiorum hìc, & in alijs Conſtitutionibus, ſeu decretis Pontificijs, aut Sac. Congr. Cardinalium intelligi ſolùm dignitates, ac officia habentia cõiunctam aliquam ſuperioritatem (cuiuſmodi inter moniales eſt officium Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, immò & munus Subprioriſſæ, ac magiſtræ nouitiarum, non item Sacriſtæ, Ianitricis, & ſimilia; quæ, ſicut notat *Suar. to. 4. de relig. tr. 10. l. 6. c. 7. nu. 14.* in materia non diſſimili, magis ſunt oneris, quam honoris.

QVÆRES XXXIX. Quas pœnas incurrant moniales faciendo donationes contra decreta Clementis VIII. *de largit. mun.*

53 ℞. Incurrere illas omnes, quæ in dicto decreto exprimuntur his verbis: *Quòd ſi quis ex prædictis Regularibus vtriuſq; ſexus, cuiuſcunq; gradus, ordinis, ac dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtent, coniunctim cum cæteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum tranſgreſſor fuerit, ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eò ipsò priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda abſq; vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipsò factò incurrat inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat: & præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon vltra huiuſmodi pœnas etiam tanquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum tam per viam denunciationis, accuſationis, aut querelæ, quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condigniſq; ſupplicijs affici debeat.* Circa quæ notat *Nald. v. religioſus num. 37.* tales pœnas non obligare in conſcientia ante ſententiam, ſaltem declaratoriam delicti: cùm metus etiam detentor, ac prædo manuteneri debeat in poſſeſſione, dum de principali cognoſcitur. Quanquam hæc doctrina non procedat quò ad illam aliam pœnam, quæ in ijſdem decretis ſtatuitur

contra

contra recipientes dona à Regularibus in caſu non permiſſo (nimirum *quòd, ſi vel ab aliquo particulari religioſo, vel à Superiore quopiam Generali, Prouinciali, aut aliquo quocunq; officio fungente, aut à Conuentu, Capitulo, vel Congregatione, ſiue ab vniuerſo Ordine, & religione quidquam receperint, id, quod acceperint, ſuum non faciant, verùm ipsò factò abſq; aliqua monitione, decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omninò in vtroq; foro teneantur, adeò vt, reſtitutione ipſa realiter non facta, neq; etiam in foro conſcientiæ, abſolui poſſint*) hòc enim ipsò quod res donatas non faciunt ſuas, tenentur eas reſtituere; cùm res aliena ſemper interpellet pro domino, & maneat obnoxia reſtitutioni.

QVAERES XL. An, & qua pœna afficiantur moniales, ſi omninò volentes viuere abſq; emiſſione profeſſionis, & clauſura, aliquam aliam in futurum recipiant in ſuum Ordinem, ac Congregationem.

54 ℞. Ea affici pœna, quòd ſic receptæ ad taliter viuendum omninò inhabiles redduntur, & illarum quælibet profeſſio, ac receptio irrita eſt, ac nulla, ita ſtatuente Pio V. in Bulla *Circa paſtoralis* 8. in ordine.

QVÆRES XLI. Quam pœnam contrahant moniales, ſi contra prohibitionem Pij V. factam in bulla modò citata recipiant Conuerſas profeſſas.

55 ℞. Quòd, cùm iuxta dicta hìc *cap.7. q.19.* eiuſmodi prohibitio per contrariam conſuetudinem legitimè abrogata ſit: conſequenter pœna dictæ prohibitionis tranſgreſſoribus impoſita (videlicet quòd dictarum Conuerſarum receptio eſſet nulla, irrita, & inanis) etiam ipſa abrogata eſt; ſicq; moniales in præſentia recipientes Conuerſas nulli pœnæ ſubijciuntur, ſtando in iure communi.

QVÆRES XLII. Quæ pœna ſtatuta ſit contra moniales, ſi Abbatiſſam eligant, non ſeruata forma ad talem effectum præſcripta in *cap. quia propter de elect. in 6.*

56 ℞. Quòd, quamuis in *citato cap. quia propter* dicatur: *Qui verò contra præſcriptas formas eligere attentauerint, eligendi ea vice poteſtate priuentur;* nihilominus, quia ignorantia iuris excuſat mulieres, *l. regula, ff. de iur. & fact. ignor.* ſi moniales ignoranter eligant, non ſeruata illa forma; non ideo in pœnam debent priuari per Superiorem iuri eligendi pro ea vice, ſed debent manuteneri in poſſeſſione talis iuris, excuſante eas conditione ſexus, ac ignorantia. ita *Tambur. D.28. de iure abbatiſſ. q.5. num.8. ex Menochio conſ.67. num.27.* qui proinde, conſequenter diſſerendo, dicerent moniales ſubiacere præfatæ pœnæ, ſi ſcienter, & aduertenter eligerent Abbatiſſam, non ſeruata illa forma: ſic quippe ceſſaret ratio illas excuſandi, vt patet. puto quidem, quòd ſi moniales noſſent formam illam eligendi, ſed eam non aduerterent in ipſo actu electionis, poſſent probabiliter excuſari à dicta pœna; cùm inaduertentia æquiparetur ignorantiæ, teſte *Suar. ſup. D.4. ſect.8. num.11.* & diſpoſita de hac procedant etiam quò ad illam.

Addo,

57 Addo, quòd, cùm hodie præter Superiorem monialium poſſit Ordinarius intereſſe electioni Abbatiſſę,ſiue per ſe,ſiue per alium;vt patet ex Conſtitutione 18. Gregorij XV. debent Regulares ſignificare dicto Ordinario diem electionis Abbatiſsæ, eumq; expectare vſq; ad tempus præfinitum,ſi ipſe antea expreſsè declarauit ſe velle intereſſe vigore facultatis quò ad hoc ſibi attributæ; alioqui poteſt Ordinarius animaduertere in Regulares,qui ante tempus ſignificatum,aut die electionis eidem non prænuntiata, ad Abbatiſsæ electionem procedunt; ſic.n. declarauit Sacra Congreg. explicans Bullam præfatam in reſp. ad dub.15. Vnde quis poteſt inferre in tali caſu non dari facultatem puniendi moniales modo dicto procedentes ad electionem, ſed ſolùm Religioſos, quibus moniales ſunt ſubiectæ: de his quippe loquitur declaratio,non autem de ijs,quæ ſubiacent Ordinario.

QVÆRES XLIII. Cui pœnæ ſubijciantur moniales,ſi contra Conſtitutionem Gregorij XIII. editam 1. Ianu.1583. & ex parte relatam *cap.præced.q.*38. eligant Abbatiſsam vltra triennium.

58 ℞. Subijci huic pœnæ,quòd electio,& præfectio huiuſmodi,ac omnia, & ſingula,quæ inde ſequuntur,irrita,nulla,& inania, nulliuſq; roboris, ac momenti ſunt;ſic namq; expreſsè habetur in dicta Conſtitutione.Vbi *Tambur. ſup.D.*30.*q.*1.*num.*4. alijs citatis notat Abbatiſſam electam vltra triennium contra formam iſtius Conſtitut. non poſse ſuum munus exercere, neq; per triennium: probatq; tum quia Conſtitutio pontificia dat formam electionis, ob quam redditur actus indiuiduus, ſicq; procedit regula *Vtile per inutile vitiatur*: tum quia *Farinac. tom.*1.*p.*1.*deciſ.*30. & alij in ſimili docent locationem bonorum eccleſiaſticorum factam vltra triennium non valere, neq; per triennium;eſt autem par ratio in præſenti caſu.

Vtrùm verò attenta dicta Conſtitut. Gregorij XIII. poſſit eligi Abbatiſſa,ſaltem ad beneplacitum monialium,ſaltem validè.

59 ℞. *Tambur.num.*9. non poſſe, cùm officiales non poſſint eligi ad beneplacitum; quippe qui aliàs dicerentur perpetui: cùm tamen in præfata Conſtitutione talis perpetuitas omninò reprobetur. ita Tamburino alijs citatis monens *num.*10. ex decreto Sacræ Congregat. facto 18. Nou.1595. per dictam Conſtitutionem non prohiberi, quin Abbatiſſæ quotannis mutari poſſint.

Illud etiam hìc controuerti poteſt,an attenta Conſtitut.Gregorij XIII. paulò ante relata,poſſit Abbatiſſa completo triennio ſui abbatiſſatus obtinere munus Præſidentis,donec eligatur noua Abbatiſſa: & ratio dubitandi eſt,quòd in ea Conſtitut. de Abbatiſſis ſtatuitur, *vt poſtmodum, elapſo triennio,ſuis officijs perfunctæ præeſſe deſinant,omniq; prorſus careant auctoritate,ac à regimine, & adminiſtratione monaſterij per triennium à die finitæ adminiſtrationis inchoandum abſtineant.*

60 ℞. Videri probabile,quòd poſſit;cùm id cedat in magnum commodum monaſterij,vt notauit *Miranda q.*7.*de monial.art.*9. & aliàs Conſtitutio cita-

ta

ta Gregorij poſſit benignè interpræcari; ſicut aliam ſimilem Sixti V. interpræcatur idem Miranda: nimirum quòd Abbatiſſæ, expleto triennio ſui abbatiſſatus, non poſſint habere quodcunq; aliud officium ad aliud triennium, non verò quòd eligi non poſſint ad breue tempus in Præſidentem monaſterij modo dicto. ita viri docti à me conſulti, & in terminis *Tambur. q.3.* pro ſe allegans etiam Lauorium. Nobiſcum ſentit *Sanctorus in comment. ad Conſtitut. Minorum cap.11. ſtat.7.* & cum illo *Diana p.7. tract. 12. reſol.19.* & hoc non obſtante declaratione ſacræ Congregationis adducta à *Gauanto in manuali v. monialium officiales num.20.* his verbis *Officium Abbatiſſæ finito triennio expirat, nec Epiſcopus poteſt illud prorogare*; quæ declaratio benignè poteſt explicari, ſicut modò explicauimus Conſtitutionem Gregorij.

61 Monet prætereà *Tambur. q.2. num.1.* Conſtitutionem præfatam Gregorij XIII. non habere locm in Abbatiſſis, quæ fiunt per præſentationem, ac inſtitutionem; cùm talis inſtitutio, ac confirmatio ſit perpetua. quod etiam docet *Portel. de dub. regul. v. abbatiſſa num.10.* addens Abbatiſsam primam fundatricem alicuius monaſterij S. Claræ poſse continuare in officio Abbatiſsæ per 20. annos in vim ſtatutorum illius Ordinis; quod tamen non video, quo pacto ſubſiſtere poſſit, ſtante pleniſſima derogatione quarumcunq; conſuetudinum, conſtitutionum apoſtolicarum, ſtatutorum, conſuetudinum, ac priuilegiorum, quæ fit in dicta Conſtitutione.

QVÆRES XLIV. Quæ pœna impoſita ſit iure communi contra moniales, ſi electæ in Abbatiſsas ſolitas benedici intra annum à tempore ſuæ confirmationis munus benedictionis non ſuſcipiant.

62 ℞. Illas cadere iure ſuo; non quidem ipsò facto, ſed per illos, ad quos pertinet prouidere monaſterium de Abbatiſsa. habetur expreſsè in *Clem. attendentes de ſtatu monach. §. ſtatuimus,* vbi dicitur: *Statuimus inſuper, vt quæuis ad regimen abbatiarum aſſumptæ in monaſterijs, in quibus Abbatiſſæ ſunt ſolitæ benedici, intra annum à ſuæ confirmationis tempore computandum munus benedictionis ſuſcipiant, alioquin à iure ſuo, niſi ſubſit cauſa rationabilis, prorſus ſe nouerint cecidiſſe per illos, ad quos id pertinet prouiſione de abbatiſſa monaſterijs ipſis canonicè facienda.* Vbi notanda ſunt verba illa *ſe nouerint cecidiſſe per illos, &c.* quæ indicant eiuſmodi pœnam eſse ferendam, vtpote requirentem alteriùs actionem ad hoc vt incurratur; quòd eſt ſignum cenſuræ ferendæ, vt benè obſeruauit *Bonac. D.1. de cenſur. in comm. q.1. p.1. num.6.*

QVÆRES XLV. Qua pœna puniantur moniales, ſi poſt emiſsam religioſam profeſſionem permittant ſe violari.

63 ℞. Puniri pœna perpetui carceris ex *cap. impudicas 27. q.1.* cùm alioqui violator longè grauiori ſupplicio plectatur, vt oſtendimus *c.4. ſect.3. q.3. §. notat,* vbi de hac re ex propoſito egimus.

QVAERES XLVI. Quàm pœnam incurrant moniales, ſi permittant ſe eligi in abbatiſsas, aut prioriſsas contra formam eligendi

præ-

præſcriptam in *Concilio Trident. ſeſſ.25.cap.6. de regul.*

64 ℞. Talem electionem eſse irrritam ipsò factò, & taliter electam manere inhabilem ad quælibet officia Conuentus obtinenda: iqd; ſiue permittant ſe eligi per ſuffragia non ſecreta; ſiue conſtituant abbatiſsas, prioriſsas, aut alias quaſcumq; titulares ad effectum electionis obtinendæ; ſiue ſuppleant voces, ac ſuffragia abſentium. habetur expreſsè in *Concilio Trid. loco citato*: ſi monuero irritationem quidem electionis ſequi etiam ante iudicis ſententiam declaratoriam, ſiue pœnæ, ſiue delicti (& hoc ob ea, quæ habet *Suar. lib.5. de leg. c.32. num.1.*) non item inhabilitatem ad officia conuentus; quæ vtiq; requirit ſententiam Iudicis iuxta doctrinam traditam à *Sanchez l.9. de matr. D.30. num.1.*

QVAERES XLVII. Qualiter puniri poſſint moniales, ſi non recitent in choro hymnos iuſsu Vrbani VIII. correctos.

65 ℞. Poſse puniri ab Ordinario tanquam Sedis apoſtolicæ delegato cenſuris, ac pœnis eccleſiaſticis, alijſq; opportunis iuris, ac facti remedijs, & quidem appellatione poſtpoſita; idq; ex Conſtitut. ipſius Vrbani VIII. *Cùm aliàs ſupremi* edita 27. April. 1643.

QVÆRES XLVIII. Qualiter puniantur moniales incorrigibiles.

66 ℞. De iure communi debere tradi in arctius monaſterium iuxta *cap. ſi qua monacharum 27. q.1.* quanquam, vt notat *Tambur. ſup. D.21. q.4. num.5.* melius eſset illas includere in monaſterij carcere, ne alioqui ſint alijs offendiculo, & vt tantò citiùs reſipiſcant, vexatione dante intellectum. ſed de hoc plura ſuperiùs *cap.3. ſect.1. q.13. & 14.*

CAPVT IX.

De Priuilegijs, quæ Monialibus competunt ſiue per ſe, ſiue per viam communicationis.

1 Moniales, etiam non exemptæ gaudent priuilegijs ſui Ordinis.
2 Communicant item de priuilegijs aliorum Ordinum.
3 Viri religioſi communicant de priuilegijs monialium.
4 Moniales non exemptæ fruuntur priuilegijs, ad quorum vſum petitur miniſterium Prælati regularis ex tenore conceſſionis.
5 Moniales exemptæ ab Ordinario, ſed non omnes.
6 Eximuntur à foro ſæculari.
7 Idq; procedit etiam quò ad Tertiarias viuentes extra communitatem.
8 Quòd ſi hæ viuant in communi, certior eſt aſſertio.
9 Eximuntur à foro ſæculari viri laici, qui aſſumpto habitu religioſo ſeruiunt monialibus.
10 Non item puellæ degentes intra clauſuram in educatione.
11 Dictæ tamen puellæ gaudent immunitate Eccleſiæ: ſicut & ipſæ moniales,

non

non tamen intra monaſterium.

12 *Moniales gaudent priuilegio canonis.*

13 *Eodem priuilegio fruuntur Tertiariæ, ſi ſeruent aliqua.*

14 *Eo fruuntur famuli in habitu religioſo monialibus ſeruientes, etſi ſæculares.*

15 *Eximuntur moniales à iure parochiæ.*

16 *Item à gabellis, & à quauis contributione.*

17 *Item à decimis, & à Seminarij contributione.*

18 *In articulo mortis profitentur ſolemniter, etiam anno probationis non abſoluto: idq; ſi admiſſæ ante ingreſſum lethaliter decumbant, & extrà conuentum de licentia Superioris incipiant nouitiatum: Conuentus lucratur dotem nouitiæ profitentis in morte inſcio Ordinario, ſed finito anno nouitiatus: cùm profeſſio facta in morte teneat.*

19 *Abſoluuntur à quinq; caſibus Clem. VIII. per Confeſſarios regulares.*

20 *Tempore iubilei eligunt Confeſſarium, æq; ac aliæ fœminæ laicæ.*

21 *Alij id negant, & conformiter praxi: plura hìc notantur de Iubileo.*

22 *Non vtuntur bulla Cruciatæ, aut alio ſimili indulto concedente reſeruata.*

23 *Bis, aut ter in anno ijs aſſignandus Confeſſarius extraordinarius.*

24 *Abſoluuntur à reſeruatis iuxta indulta regularium, ſi confiteantur Sacerdoti regulari, & ſubſint Prælatis Ordinis: ſecùs, ſi confiteantur Sacerdoti ſæculari, & ſubſint Ordinario: quod tamen interdum fallit.*

25 *Si ſubſint Ordinario, per eum abſoluuntur à reſeruatis vigore indulti petentis ad ſui vſum Prælati regularis miniſterium.*

26 *A caſibus bullæ cœnæ abſoluuntur per Prælatum regularem, aut Ordinarium, quibus reſpectiuè ſubdantur.*

27 *Et quidem etiam quò ad forum externum.*

28 *Abſoluuntur à reſeruatis, etiam inuito Prælato, ſi confeſſarius petat facultatem, & non obtineat.*

29 *Idq; etſi ſubſint Ordinario, ac proinde earum prælatus ſit ipſemet Ordinarius.*

30 *Et hoc procedit, etiam quò ad reſeruata, quorum facultas competit Prælatis ex delegatione, aut ratione neceſſitatis.*

QVAERES I. An moniales gaudeant priuilegijs ſui Ordinis, ſiue ſint exemptæ à poteſtate Ordinarij, ſiue non.

1 ℞. Gaudere, loquendo de illis priuilegijs, quorum ipſæ ſunt capaces ex conditione proprij ſtatus, ac ſexus ita *Rodriq. tom. 1. q. 13. art. 22. Suar. l. 8. de leg. c. 10. num. 3. Caſtrus Pal. tr. 3. D. 4. p. 12. num. 1. Tambur. D. 17. de iure abbatiſſ. q. 1. num. 1.* alijq; contra *Barboſam l. 1. de iur. eccl. c. 41. num. 217.* & alios, quos citat, & ſequitur *Sanch. l. 6. mor. c. 7. num. 116.* probatur autẽ reſponſio tũ ex varijs priuilegijs ad talẽ effectum conceſſis monialibus diuerſorũ Ordinum, quæ videri poſſunt apud *Tamb. num. 3. & ſeqq.* tũ quia in conceſſione priuilegiorum non attenditur ſexus, ſed qualitas. i. talis ſtatus religioſus, qui æqualiter adeſt in monialibus, ac in viris religioſis vniuſcuiuſq; religionis;

gionis; tum quia in materia fauorabili fœmininum compræhenditur ſub maſculino in ijs, quæ poſſunt accommodari fœminis: niſi fortè in ipſa conceſſione priuilegij expreſsè dicatur factum viris religioſis: quo caſu priuilegium non extenderetur ad moniales; intellige de iure communi: nam ſecùs dicendum, poſito priuilegio bullato Leonis X. conceſſo monialibus, & relato à *Caſarub. in comp. v. communic. priuileg. num.* 18.

Hæ porrò rationes ſuadent intentum, ſiue moniales immediatè ſubijciantur proprio Ordini, ſiue ſint ſubditæ Ordinario loci, aut Sedi apoſtolicę & probatur tum quia vbi eſt eadem ratio, debet adeſse eadem iuris diſpoſitio, *l. illud, ff. ad leg. Aquil. l. à Titio, ff. de verb. obligat.* eſt autem eadem ratio quò ad vſum priuilegiorum ſui Ordinis, tam de monialibus exemptis, quàm non exemptis: cùm non deceat moniales, quæ tanquam exemptæ gaudebant priuilegijs ſui Ordinis, modò priuari vſu dictorum priuilegiorum, & ſimul fauore exemptionis aliàs ipſis competente; præſertim cùm priuilegium tollens vnum non tollat aliud, *l. ſi domus tua, ff. de ſeruitut. præd. vrban. & cap. paſtoralis de priuil.* tum quia Sixtus IV. teſte *Caſarub. ſup. §. 2.* conceſſit monialibus S. Dominici, & S. Franciſci priuilegia ſuorum Ordinum; nec diſtinxit, viuant ne ſub cura, ac regimine dictorum Ordinum, nec ne; tum quia Bonifacius VIII. teſte *Rodriq. in ſuo bullario bulla 5. dicti Bonifacij*, conceſſit monialibus S. Claræ, vt gaudere poſſint omnibus priuilegijs ac indulgentijs Fratrum Minorum, & quidem non ſolùm conceſſis, ſed etiam concedendis impoſterum, & tamen tempore talis conceſſionis præfatæ moniales non erant ſub cura, ac regimine Fratrum Minorum, vt aduertit *Portel. p. 2 reſp. moral. caſu* 14. *num.* 3. quod eſt ſignum non eſse denegandum vſum dictæ conceſſionis Bonifacij VII. monialibus S. Clarę, etſi poſtea commiſsæ regimini, ac curæ Fratrum Minorum ab Eugenio IV. iterum ſubtractæ ſint ab eorum gubernatione, ac ſubiectæ Ordinarijs (quod item competet monialibus aliorum Ordinum per viam communicationis priuilegiorum) tum quia Leo X. & Sixtus IV. qui in contrarium allegantur, vtpote ſtatuentes priuilegia Fratrum Minorum ſuffragari ſolùm monialibus S. Claræ ſub obedientia illorum degentibus, interpretari poſſunt, conceſſiſse quidem præfata priuilegia in ſpecie monialibus S. Claræ viuentibus ſub obedientia Fratrum Minorum (eò quòd fortè de illis in ſpecie interrogati fuerunt) ſed non ideo negaſse, quin dicta priuilegia item ſuffragari poſſint iiſdem monialibus, quantumuis non exiſtentibus ſub regimine dictorum Fratrum. qua de re *Tambur. ſup. q. 2. Portell. vbi ſup. & Paſqualig. deciſ.* 179. *num.* 4. nobiſcum ſentiens.

Dixi ſub initium reſponſionis *quorum ipſæ ſunt capaces*, vt indicarem dari aliqua priuilegia, quæ non ſuffragantur monialibus, eò quòd hæ illorum ſint incapaces ratione ſexus. Quamquam, ſi reſpectu huius, aut illius Monialis ceſset talis incapacitas, ijs poſſint ſuffragari talia priuilegia *v. g.* priuilegium legendi libros prohibitos, quod detur competere Regularibus

(ſicut

(ſicut de facto aliàs competebat) non ſuffragatur in actu ſecundo monialibus; eò quòd ſint conſcripti idiomate Latino, aut alio ipſis ignoto, vel quod contineant materias doctrinales, quæ non intelliguntur à Monialibus: ſi tamen de facto aliqua Monialis ita profecit in ſtudijs, vt benè intelligat dictos libros; ea vigore dicti priuilegij poſſet illos legere. quod idem dicendum eſt de libris idiomate italico compoſitis, qui ſint prohibiti, hos ſcilicet poſſe legi à monialibus, ſi priuilegium illos legendi adhuc duraret reſpectu Regularium virorum. Moueor quòd iuxtà dictà, priuilegia conceſſa viris religioſis competunt etiam Monialibus, ſi eę ſint illorum capaces: ergò cum de facto eæ in caſu propoſito ſint capaces legendi libros prohibitos, priuilegium illos legendi, ijs ſuffragabitur. quippe quod competit monialibus per ſe, & ſolum per accidens ceſſat ijs ſuffragari; ideſt ratione incapacitatis, quæ poteſt tolli immò & de facto tollitur in caſu propoſito.

QVAERES II. An, & quo modo moniales diuerſorum Ordinum ſimul communicent de priuilegijs conceſſis vnicuiq; illorum.

2 ℞. Communicare, & probatur ex eo quòd iuxta dicenda *q. ſequenti* viri religioſi per viam communicationis participant de priuilegijs monialium ſui Ordinis, & vigore talis participationis dicta priuilegia fiunt propria præfatorum virorum religioſorum; perinde ac ſi ipſis fuiſſent per ſe primò conceſsa, vt rectè notauit *Portel. de dub. regul. v. priuilegia num.* 22. noſq; alibi probabimus: ex alia parte moniales ipſæ gaudent omnibus priuilegijs ſui Ordinis, quorum ſunt capaces, vt probatum eſt *q. præcedenti*; ſicq; moniales vnius Ordinis fruentur priuilegijs monialium etiam aliorum Ordinum, ſi non per immediatam communicationem, ſaltem per mediatam, quam ſcilicet habent à Religioſis ſui Ordinis. quanquam probabile eſt id ipſis monialibus competere etiam per immediatam communicationem; quatenus ea conceſsa viris Religionis alicuius hoc ipsò cenſentur conceſsa monialibus illius ob rationes adductas *q. præcedenti.* ita docti viri à me conſulti, & nouiſſimè *Paſqualigus deciſ.* 178. *num.* 3.

QVAERES III. An, ſicut moniales gaudent priuilegijs virorum religioſorum, ſic & hi gaudeant priuilegijs monialium.

3 ℞. Gaudere, & probatur tum quia æquum eſt, vt, ſicut moniales fruuntur priuilegijs conceſſis viris religioſis; ſic & hi fruantur priuilegijs, quæ ſunt conceſsa monialibus, debita tamen ſeruata proportione: tum quia hæc eſt natura diſpoſitionis fauorabilis, vt ſub maſculino compræhendat fœmininum, & maſculinum ſub fœminino; ſiquidem fauores debent ampliari. ita *Peyrin. tom. 2. priuil. conſtit.* 8. *Pij V.* §. 2. *num.* 3. ex Peregrino, & benè.

QVAERES IV. An, & quo modo moniales immediatè ſubiectæ Ordinario vti poſſint priuilegijs, ad quorum vſum ex tenore conceſſionis requiritur miniſterium Prælati regularis, cui aliàs deberent eſse ſubditæ: cuiuſmodi v.g. eſt priuilegium diſpenſandi, abſoluendi, &c.

℞. Poſse

4 ℞. Poſse vti, ſi in tenore conceſſionis habeatur præfata priuilegia ſuffragari Regularibus per miniſterium proprij Prælati, abſtrahendo quòd Prælatus ſit regularis, aut non regularis; cùm enim Ordinarius ſit proprius Prælatus monialium non exemptarum, in dicto tenore conceſſionis venit nomine Prælati: ſecùs, ſi in tenore conceſſionis ſupponatur priuilegia ſuffragari religioſis per miniſterium Prælati regularis; ſic quippe Ordinarius reſpectu monialium non exemptarum dici non poteſt venire nomine Prælati regularis, cùm verè non ſit regularis.

QVAERES V. An, & qualiter moniales gaudeant priuilegio exemptionis ab Ordinario loci.

5 ℞. Quòd, cùm non poſſit in ſpecie determinari, quæ moniales tali gaudeant priuilegio, & quæ non (cùm hæc ſit quæſtio facti, non iuris, & de facto non reſpondeat Iuriſconſultus, *l. eum quem. §. 7. ff. de iudic.*) illud ſolùm hìc generaliter dici poteſt, ſolutionem præſentis quæſtionis deſumendam eſſe ex tenore priuilegiorum vniuſcuiuſq; monaſterij iuxta, *cap. porrò de priuil.* ſicq; dicere poſſumus illas omnes moniales eſſe exemptas ab Ordinariorum iuriſdictione, quæ vel immediatè ſubſunt Sedi Apoſtolicæ, vel ſubduntur gubernationi Prælatorum regularium; etſi aliàs illæ de iure ſubſint Ordinario quò ad clauſuram ex *Concilio Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 5.* hæ verò ſaltem de facto, vt innui *cap. 5. ſect. 1. q. 5.* Ordinarijs id ſibi arrogantibus fortè ex conſuetudine legitimè præſcripta, & decreto Sacræ Congregationis relato à *Naldo v. monialis num. 3.* & à nobis indicato *cap. ſeq. num. 22.*

QVAERES VI. An, & quo iure moniales fruantur priuilegio exemptionis à poteſtate fori ſæcularis.

6 ℞. Frui illo eodem iure, quo fruuntur viri religioſi, nimirum iure pontificio fundato in iure diuino. ita *Molin. tom. 1. D. 31.* alijq; plures Canoniſtæ, ac Theologi apud *Caſtrum Palaum tract. 12. D. vn. p. 1. n. 4.* & probatur ex eo quòd moniales re vera ſunt perſonæ eccleſiaſticæ: perſonæ autem eccleſiaſticæ gaudent priuilegio fori, vt conſtat ex tota *11. q. 1. cap. non minùs de immunit. Eccl.* & alijs iuribus; ſicq; moniales omnes ſunt exemptæ à ſolutione tributorum, quæ imponuntur à poteſtate ſæculari, ab obligatione legum ciuilium, ac punitione delictorum, quæ fiat à iudice non eccleſiaſtico: hæc enim omnia ſequuntur ad talem exemptionem.

An autem iſto priuilegio gaudeant etiam moniales Tertiariæ.

7 ℞. Gaudere, etſi non viuant in communitate; & probatur tum quia perſonæ annexæ Ordini confirmato à Sede Apoſtolica ſunt, & dici poſſunt perſonæ eccleſiaſticæ, ac religioſæ, teſte *Rodriq. tom. 2. q. 65. art. 5.* ſicq; gaudebunt priuilegio fori competente omnibus perſonis eccleſiaſticis; tum quia omnes conuerſi dicuntur perſonæ eccleſiaſticæ, ac deuoti Deo, vt habetur *in cap. quiſquis 17. q. 4.* tales autem ſunt Tertiariæ cùm ad Deum ſint conuerſæ, mutent habitum, ac ſtatum, & traditam ſibi regulam obſeruent, ſicq; frui poterunt priuilegio fori, perſonis eccleſiaſticis competente: tum quia

quòd

quod de aliquibus participat,cenſetur eſſe de natura illius extremi,cui plus aſſimilatur;at Tertiariæ magis aſſimilantur fœminis religioſis,quàm ſæcularibus, vt conſtat ex modò dictis, ergò cenſeri debent perſonæ eccleſiaſticæ , ac religioſæ , ſicq; dicendæ ſunt frui priuilegio fori . ita *Rodriq. Tuſchus lit.E. concl.* 470. alijq; penes ipſos , & non improbabiliter , niſi fortè obſtet praxis .

8 Dixi,*etſi non viuant in communitate*;ſi enim viuant in communitate, *Mol. to.4.D.50.num.4. Graff.l.2.deciſ.c.49.num.27. Suar.D.22.de cenſur.ſect.1.num. 20.Barboſa de offic. Ep. alleg.12. num.* 41. alijq; fere communiter ſupponunt tanquam certum illas gaudere priuilegio fori; cùm ſic vel ſint religioſæ,vel æquiparentur religioſis,vitam religioſam imitantes:vt indicat *Caſtrus Pal. ſup.p.2.nu.*10.quò ad hoc nobiſcum ſentiens,alioqui ſuſtinens Tertiarias viuentes in proprijs domibus carere tali priuilegio , ideoq; vt laicas poſſe iudicari,ac puniri .

9 Immò,*Bonac.D.1.de cenſur.in partic.q.16.ſect.1.p.3.nu.*18.& cum eo *Diana p.4.tr.1.reſol.*31. alijq; & non improbabiliter ſuſtinent homines laicos, qui, aſſumpto habitu religioſo, adhibētur ad obſequia monialium, & ad petendam pro ipſis eleemoſynam,gaudere hoc eodem priuilegio fori: quippe in materia fauorabili cenſentur quaſi religioſi , vtpote intimiùs pertinentes ad perſonas religioſas,& ſpeciali quadam ratione Deo deuoti: quod iuxta ſuperiùs dicta videtur ſufficere ad hoc vt quis dicatur gaudere priuilegio fori, quamuis aliàs ſit laicus.

Dubitari hìc etiam poſſet, an puellæ cauſa educationis degentes in monaſterijs monialium fruantur priuilegio fori,quamdiu ibi commorantur.

10 ℞. Non frui ; cùm eæ non ſint perſonæ eccleſiaſticæ , neq; formaliter, vt patet ; neq; per æquiparationem , cùm non mutent habitum , nec poſſint dici ſpecialiter Deo deuotæ iuxta *cap. quiſquis* 17. *quæſt.* 4. quare non apparet , quo titulo dicendæ ſint gaudere priuilegio fori , niſi fortè ratione familiaritatis , ſeu commenſalitatis , aut educationis : quæ non videntur ſufficere ad participandum de priuilegio fori . ita docti Neoterici à me conſulti .

Quòd ſi hac occaſione obiter quæras, an præfatæ puellæ caſu, quo intra monaſterium committerēt graue aliquod delictum (v.g.homicidium) poſſint inde extrahi,non obſtante beneficio immunitatis eccleſiaſticæ conceſſæ eccleſijs, ac monaſterijs omnium Religioſorum vtriuſq; ſexus .

11 ℞. Quòd, cùm Doctores in quæſtione, qua quærunt, an Clerici,ac religioſi in proprijs eccleſijs , ac monaſterijs gaudeant immunitate reſpectu ſuorum Superiorum , alij partem affirmantem ſuſtineant cum Innoc. Deciano,alijſq; Canoniſtis; & alij negantem cum Couarr. Sylu. Nau. Suar. & alijs pluribus ; vt videre eſt apud *Bonac.ſup.D.* 2.*q.*3.*p.*16. §.5. *num.* 5. qui vtramq; partem cenſet eſſe probabilem,adhærens tamen negāti tanquam probabiliori; conſequenter in præſenti caſu dicendum eſt puellas præfatas

intra monialium monaſteria dici poſse frui beneficio immunitatis, ſi velimus amplecti partem affirmantem: ſecùs, ſi adhæreamus parti neganti, quam plures amplectuntur tanquam probabiliorem; ſi quidem in vtroq; caſu procedit par ratio, vt conſtabit benè perpendenti rationes vtriuſq; partis propoſitæ: vbi autem militat eadem ratio, militat & eadem iuris diſpoſitio. ita recentiores ſanè docti à me conſulti, & probabiliter. Quanquam, vt ingenuè fatear, quod ſentio in hoc, mihi non diſplicet ſententia *Bordoni reſol.* 1. *num.* 18. ſuſtinentis religioſos gaudere immunitate tam intra proprias Eccleſias, quàm in monaſterijs aliorum regularium, nō autem intra proprium Conuentum: idq; ne aliàs impunita remaneant delicta religioſorum: quod regulariter eueniret, cùm ij ſemper habitent in proprio monaſterio. Et quidem quòd gaudeant immunitate in propria Eccleſia, immò & in monaſterijs aliorum Ordinum patet, tum quia ſic ceſſat abſurdum modò adductum: tum quia indultum immunitatis conceſſum fuit locis eccleſiaſticis, vt debitus honor Dei in ijs conſeruetur, abſtrahendo ab hoc, vel illo genere perſonarum: locus autem eccleſiaſticus iniuria afficitur, ſiue extrahatur religioſus, ſiue ſæcularis. Vnde inferri poteſt etiam moniales, & puellas, quæ apud ipſas educantur, gaudere immunitate in propria Eccleſia, non item intra ſuum monaſterium.

QVÆRES VII. An moniales gaudeant priuilegio canonis, & quæ.

12 ℞. Gaudere, ſiue eæ ſint profeſsæ, ſiue conuerſæ (vt vocant) ſiue etiam nouitiæ. eſt communis DD. & patet, quia in *cap. ſi quis ſuadente* 17. *q.* 4. vbi tale priuilegium conceditur perſonis eccleſiaſticis, etiam moniales compræhenduntur ſub nomine monachi in illis verbis: *Si quis, ſuadente diabolo, manus violentas in clericum, vel monachum* iniecerit: ſi quidem in materia fauorabili (qualis eſt hæc) ſub maſculino compræhenditur fœmininum, vt ſæpiùs dictum eſt. & certè, quòd ſpectat ad nouitias, inde probatur reſponſio, quòd nouitij in fauorabilibus veniunt nomine religioſi. Quin etiam docet *Filliuc. trac.* 15. *num.* 14. Oblatas monaſterij ſpeculorum de Vrbe frui hoc eodem priuilegio; & tamen eæ verè non ſunt religioſæ: quippe quæ ex vi ſtatus, & modi viuendi, quem aſſumunt, vel nulla vota emittunt, vel ad ſummum non emittunt niſi duo, nempe ſtabilitatem, & conuerſionem motum, ac obedientiam iuxta conſuetudinem congregationis; vt conſtat ex tenore oblationis, quam faciunt, & ad me reſcripſit P. Baldellus, addens tamen illas gaudere priuilegio canonis, eò quòd verè ſint oblatæ Ordinis Oliuetani, & illarum oblatio ſit approbata à Sede Apoſtolica: ex alia verò parte *cap. quiſquis* 17. *q.* 4. dicatur facere ſacrilegium, qui facit iniuriam clericis, vel monachis, vel etiam perſonis Deo deuotis. Vnde ſit, vt Vrſulinæ degentes Parmæ, & Virgines Caſtilione habitantes dici poſſint item gaudere priuilegio canonis, ſi re vera dici poſſint perſonæ Deo deuotæ, & vita ipſarum communis ſit approbata ſaltem ab Epi-

ab Epiſcopo: ſicut aduertit idem P. Baldellus à me conſultus.

Vtrùm verò moniales, quæ vulgò dicuntur Tertiariæ, gaudeant priuilegio canonis, etiamſi ſeorſim habitent in proprijs domibus.

13 ℞. *Filliuc. ſup.* gaudere, ſi virginalem, aut cælibem, vel caſtam vidualem ſub voto expreſſo vitam degant, deferendo habitum ſuum religioſum; probatq; tum ex quadam declaratione Sacræ Congregat. Concilij, qua deciſum fuit dictas Tertiarias gaudere priuilegijs religioſorum, & eſſe exemptas à iuriſdictione Ordinarij: tum quia, vt rectè notauit *Suarez D. 22. de cenſur. ſect. 1. num. 20.* iuxta intentionem, ac interprætationem iuris, huiuſmodi Tertiariæ compræhenduntur in citato *cap. ſi quis ſuadente*, quippe quod accipitur, non pro ſolis religioſis verè profeſſis, ſed etiam pro omnibus, qui ſecundùm aliquem modum participant illum ſtatum; ita vt vi talis participationis ſint peculiariter Deo dicati, & deuoti iuxta formam loquendi adhibitam in *cap. quiſquis 17. quæſt. 4.* vbi dicitur ſacrilegium committere eum, qui iniuriam facit clericis, vel monachis, ſiue Deo deuotis: vnde, cùm præfatæ Tertiariæ ſint Deo dicatæ ſecundùm quandam participationem ſtatus religioſi approbatam ab Eccleſia; etſi non ſint propriæ religioſæ, nihilominus compræhenduntur ſub latitudine perſonarum eccleſiaſticarum, & per conſequens in dicto *cap. ſi quis* veniunt nomine monachi.

14 Quin etiam docet *Bonac. D. 2. de cenſur. in com. q. 4. p. 1. nu. 9.* homines illos, qui, aſſumpto habitu religioſo, adhibentur ad ſeruitia, ac obſequia monialium, & ad petendas pro ipſis eleemoſynas, frui priuilegio canonis; & hoc maximè ob rationem paulò ante allatam ex Suarez.

QVAERES VIII. An, & quo modo moniales fruantur priuilegio exemptionis à iuribus parochiæ, intra quam habent monaſterium.

15 ℞. Frui, non quidem de iure communi, vi cuius moniales ſubijciuntur iuribus parochiæ, intra quam degunt; ſicut etiam olim ſubijciebantur monaſteria monachorum Epiſcopo diœceſis, in qua degebant: ſed ex priuilegio conceſſo omnibus religioſis vtriuſq; ſexus, & conſequenter etiam monialibus; quibus proinde ſolet deputari Sacerdos, qui fungens munere Capellani miniſtret eis Sacramenta, etiam in articulo mortis, ſicq; eis deſeruiat inſtar proprij Parochi. ita *Tamb. D. 33. de iure Abbatiſ. q. 4.*

QVÆRES IX. An, & quo iure moniales ſint exemptæ ab onere ſoluendi gabellas, & quaſcunq; contributiones, & hoſpitandi milites.

16 ℞. Eſſe ex conceſſione Pij V. bullata 29. Iulij 1566. facta religioſis Ordinum Mendicantium vtriuſq; ſexus, & per viam communicationis priuilegiorum extenſam ad religioſos vtriuſq; ſexus etiam Ordinum non Mendicantium; in qua Pontifex non minùs re, quàm nomine verè pius, declarat Fratres, Monachos, Moniales, ac alias regulares perſonas, eorumq; monaſteria, cœnobia, Conuentus, eccleſias, capellas, oratoria, & alia loca, ac terras, poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, ar-

rendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores eſſe libera, immunia, ac exempta ab omnibus præfatis oneribus: prohibetq; in virtute ſanctæ obedientiæ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, necnon duorum millium ducatorum auri de Camera, ne Fratres, Monachos, Moniales, & alias religioſas perſonas, alioſq; ſupra dictos ſuper præmiſſis quomodolibet moleſtent, & perturbent, neq; permittant per quoſcunq; quomodolibet moleſtari. Quæ conceſſio eſt ampliſſima; eaq; dicit *Tambur.ſup.D.17. quæſt.5.num.14.* ex Barboſa, Gratiano, Gutier.& Rodriquez gaudere etiam moniales tertiarias, ſi geſtent habitum religioſum, & collegialiter viuant, ac habitent.

QVAERES X. An, & quo iure moniales ſint exemptæ ab onere ſoluendi decimas, aut contribuendi Seminario, aut ſoluendi quartam funeralem.

17 ℞. Eſſe; quò ad contribuendum quidem Seminario ex declaratione Sacræ Congregationis Epiſcoporum facta anno 1593. & relata à *Gauanto in manu. v. monialium cura in temporalibus num. 9.* quò ad ſolutionem verò decimarum ex Bulla Pij V. edita 5. Aprilis 1556. in qua ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ diſtrictiùs inhibet, ne Abbatiſſas, Prioriſſas, Miniſtras, Moniales, & Sorores, domos, & monaſteria, & loca prædicta, etiam vigore quarumcunq; licentiarum à Sede Apoſtolica emanatarum, etiamſi in eiſdem contineatur, quòd ad quætis exempta, & non exempta, domos, monaſteria, & loca ſe extendant, vel alterius cuiuſcunq; tenoris exiſtant, &c. ad ſoluendum decimas, ſeu ſubſidia, aut onera huiuſmodi quouis modo cogere, aut compellere, ſeu aliàs præmiſſorum occaſione eas moleſtare, ſeu inquietare præſumant, præterquamquòd extant varia aliæ priuilegia apud *Portellum de dub.regul. v. decimæ num.3.* quibus moniales, ſiue per ſe, ſiue per viam communicationis priuilegiorum, eximuntur à ſolutione decimarum; ſed de his plura alibi in *tract.de priuilegijs.* Quòd deniq; moniales ſint exemptæ à ſolutione quartæ funeralis, expreſsè aduertit *Portellus de dub.regul. v. canonica portio num. 8.* probatq; tum quia Pius V. in bulla hac de re edita generaliter dicit monaſteria non teneri ſoluere quartam funeralem (intellige iuxta diſpoſitionem *Concil.Trid. ſeſſ.25. cap. 13.*) Conuentus autem monialium verè ſunt monaſteria: tum quia Pius V. in bulla citata expreſſam mentionem facit de monialibus dicens: *Non autem de Miſſis, vel alijs Fratribus ipſis, ſeu monialibus relictis*; qua de re plura *Rodriquez tom.1. quæſt.39.* per totum.

QVAERES XI. An, quando, & quo iure poſſint moniales facere ſolemnem profeſſionem ante abſolutum tempus probationis, non obſtante decreto *Concilij Tridentini* in contrarium edito *ſeſſ. 25. de regul. cap. 15.*

18 ℞. Poſſe, quando aliqua ex illis nondum profeſſa de alicuius Medici conſilio de hoc ſæculo tranſitura conſpicitur; ſi tamen aliàs ſit in ætate le-

gitima ad profeſſionem dictam emittendam;idq; ex indulto bullato Pij V. edito 23. Aug. 1570. & relato à *Rodriq. in ſuo bullario Conſtit. Pij V. in ordine* 11. quæ ſic habet: *Eiſdem monialibus nouitijs nunc, & pro tempore exiſtentibus, & earum ſingulis, vt, quando, & quoties aliqua ex eis nondum profeſſa de alicuius Medici conſilio de hoc ſæculo tranſitura conſpicitur, ipſa pro conſolatione animæ ſuæ profeſsionem prædictam ante tempus requiſitum, quatenus tamen in ætate legitima conſtituta ſit ad illam emittendam, in manibus Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, vel alterius Superioris Nouitiarum ipſius monaſterij, ſeu domus: ita tamen, quòd ipſæ moniales nouitiæ ſic decedentes indulgentiam, & alias gratias, quas moniales verè profeſſæ decedentes conſequuntur, conſequi poſsint, emittere in articulo mortis, liberè, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus; necnon eiſdem monialibus nouitijs, ita tunc profeſsis decedentibus plenariam peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſsionem in forma Iubilei miſericorditer in Domino eiſdem auctoritate, & tenore clargimur.* ita conceſſit Pius V. monialibus S. Dominici, & per viam communicationis priuilegiorum monialibus etiam aliorũ Ordinum, vt benè aduertit *Tamb. ſup. D. 4. q. 6. num.* 14. & nos oſtendimus in *trac. de profeſſ. c. 2. q. 3.* vbi etiam probamus huiuſmodi conceſſionem non fuiſſe à Greg. XIII. reuocatam in bulla, quæ incipit *In tanta rerum*; nec eſſe opus, vt nouitia ſic profitens, ſi poſtea conualeſcat; iterum profiteatur, neq; pro foro externo, neq; pro interno: deniq; non eſſe improbabile, quòd monaſterium ſuccedat in bonis monialis taliter profeſſę decedentis; quamuis alij diſſentiant, vt videre eſt apud Tamburinum citata q. vbi hæc omnia tractat.

Moneo hic poſſe frui dicto indulto Pij V. puellam, quæ admiſſa ad religionem ante ingreſſum monaſterij in domo paterna corriperetur morbo periculoſo; ſi aliàs 16. ætatis annum expleuit, & de conſenſu Superioris nouitiatum inchoet in ipſamet domo paterna: quod poſſe fieri conſtat ex dictis hîc *c. 2. n. 49.* & ratio reſponſionis huius eſt, quòd ſic puella verè eſt nouitia, ideòq; frui poteſt indulto Pij V. vt potè cõceſſo veris nouitijs. Nec obſtat, quod in tenore indulti dicitur *profeſsio fiat in manibus abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ* (quæ verba in præſenti caſu non videntur poſſe verificari) ſiquidem in ipſo indulto ſubditur, *vel alterius Superioris nouitiarum ipſius monaſterij*; ſicq; indicatur profeſſionem in propoſito caſu poſse admitti à proprio Prælato nouitiæ, vt benè aduertit *Bordonus* hac de re à me conſultus addens, quòd ſi extet ſtatutum negans viris dictam admiſſionem, tũc Abbatiſſa, poſſet cõmittere eiuſmodi munus honeſtæ alicui fęminæ; cùm talis admiſſio non ſit actus iuriſdictionis, ſed ſuperioritatis, & conſequenter delegabilis fœminæ, vt diximus *ſup. c. 3. num. 7.* ita conſultus reſpondi, & poſtea reſponſionem meam approbarunt *Bordonus, Pollaccus, Baldell. Zancttus, Steph. à S. Gregorio,* alijq; viri doctiſſimi à me conſulti.

Dices, quid ſi nouitia ex præfato indulto Pij V. profiteatur ante annum nouitiatus expletum; poteſt ne ante emiſſionem profeſſionis teſtari de

dote ipſius intuitu depoſita penes campſarium, aut in alio loco tuto?

℞. Non poſſe, & probatur quia nemo poteſt teſtari de re non ſua: dos autem in præſenti caſu non acquiritur puellæ nouitiæ, quamdiu non profitetur, vt conſtat ex dictis *c.3.ſect.2.q.6.* quippe ob illam eandem rationem, ob quam dos non acquiritur monaſterio, nec acquiritur puellæ nouitiæ: & quidem neq; quò ad legitimam, quæ nõ eſt debita niſi poſt mortem parentum reſpectiuè ad legitimam paternam, aut maternam; vnde fit, vt puella in noſtro caſu præmoriente parentibus, ipſa non acquirat ius ad illam, ſicq; ab ea dos transferri nequeat in alium.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an monaſteriũ acquirat ius ſuprà dotem Nouitiæ profitentis in articulo mortis, inſcio Ordinario, (cui monaſterium immediatè ſubeſt) poſt expletum tamen probationis annum ſuperabundanter.

℞. Videri acquirere: & ratio eſt, quòd tale ius acquiritur ex profeſſione valida Nouitiæ in eo probatæ, vt conſtat: in noſtro autem caſu profeſſio fuit valida: cum ad eius valorem nihil defuerit, neq; ex parte profitentis; cùm integrum nouitiatus annum peregerit, & ex parte illius concurrerint omnia, quæ ſpectant ad ſubſtantiam profeſſionis, vt ſuppono: neq; ex parte admittentis profeſſionem; cùm Superiorissa etiam ſe ſola validè recipiat profeſſionem, vt oſtendi *ſup. cap.3. num.7.* & licentia Ordinarij quò ad hoc non ſit de ſubſtantia, vt indicaui *loco citato num.3.* Nec obſtat quod profeſſio facta in articulo mortis conferre videtur ſolùm ad lucrandas indulgentias: nam id procedit ad ſummum de profeſſione facta vigore indulti Pij V. paulo ante relati; non autem de profeſſione facta in præſenti caſu; in quo ea facta eſt, pro vt de iure communi; cùm facta ſit poſt annum nouitiatus expletum. Non obſtat item, quòd profeſſio facta ſit in articulo mortis: hoc enim non impedit valorem profeſſionis, vt colligitur ex *Sanchez l.5. mor. cap.4. num.52.* & ex eo, quòd etiam matrimonium carnale (cui æquiparatur profeſſio religioſa, quæ eſt matrimonium quoddam ſpirituale) validè contrahitur in articulo mortis, vt tradunt DD. communiter. ita ego reſpondi in contingentia facti interrogatus.

QVAERES XII. An moniales per ſuos Confeſſarios ordinarios abſolui poſſint à quinq; caſibus ſpecialiter reſeruatis à Clemente VIII. in decreto edito 9. Ianuarij 1601.

19 ℞. Videri poſſe, ſi Confeſſarij aliàs ſint priuilegiati (quales ſunt Regulares) & admittatur declaratio illa Sacræ Congregationis, quam de facto admittunt *Naldus in edit. bonon. Summæ v. reſeruatio, Vecchius D.9. de nouitiatu d.7. & Bordonus reſolut.1. nu.17.* decretum ſcilicet præfatum prohibens abſolutionem à reſeruatis eſſe contra Confeſſarios reſpectu ſæcularium pœnitentium, non regularium: quod eſt dicere Confeſſarios regulares modò non poſſe ab illis quinq; caſibus abſoluere pœnitentes ſæculares, poſſe tamen abſoluere pœnitentes regulares, & conſequenter moniales, cùm & ipſæ ſint

ſæ ſint pœnitentes regulares. Dixi, *ſi Confeſſarij aliàs ſint priuilegiati*: ſi enim ſint ſimplices Confeſſarij, moniales non poſsunt abſolui à dictis quinq; caſibus, qui annexam habent reſeruationem, ètiam ſecluſo decreto Clementis VIII. ſupra relato.

QVAERES XIII. An moniales tempore iubilei poſſint eligere in Confeſsarium, Sacerdotem non approbatum in ſpecie ad audiendas monialium confeſſiones.

20 ℞. *Diana p.5.trac.12.reſol.12.Bonacina D.5.de Sacram.q.7.p.4.§.1.nu.25. Boſſio trac.de tripl.iubil.ſect.3.caſ.2.num.2.& Peyrino tom.3.priuil.c.4.num.4.* quamuis plures Doctores cenſeant partem negātem in hac quæſtione amplectendam eſſe; partem affirmantem videri probabilem, nempe moniales tempore Iubilei concedentis omnibus fidelibus vtriuſq; ſexus, etiam regularibus, generalem facultatem eligendi Confeſſarium approbatum ab Ordinario, poſſe eligere ſibi in Confeſſarium, Sacerdotem à ſolo Prelato regulari approbatum, ſi electus ſit Regularis, aut certè ab Epiſcopo, ſi electus ſit ſæcularis: & hoc, ſiue monialis eligens ſit ſubiecta Ordinario, ſiue Prælato regulari. probāt tum quia iubileum eſt fauor ampliſſimus ſupremi Principis; priuilegium autē Principis debet quàm maximè ampliari: tum quia vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, præſertim in materia fauorabili animæ: tum quia Conſtitutio Gregorij XV. quæ incipit *Inſcrutabili* (& poſſet adduci in contrarium) loquitur de caſibus ordinarijs, non verò de caſu adeò ſpeciali, &, cùm exorbitet à iure communi, quàm ſtrictiſſimè debet interpretari: tum quia declaratio Sacræ Congreg. (quam aliqui allegant contra præſentem doctrinam) eſt minùs certa, & minùs ſufficienter conſtat de illa: tum deniq; quia Vrb. VIII. in bulla generalis Iubilei conceſſi anno 1625. de facto monialibus omnibus expreſsè indulſit, vt Confeſſarium ſæcularem, aut cuiuſuis Ordinis regularem ab Ordinarijs locorum approbatum eligere poſſent: vnde infert Peyrin. præſentem punctum non habere ampliùs difficultatem.

21. Verùm, quidquid ſit de probabilitate ſpeculatiua iſtius doctrinæ, quam alijs relinquo iudicandam; in praxi ſequenda videtur opinio contraria; quam ſequuntur Molfeſ. Alph. de Leone, Barpthol. à S. Fauſto, Io. Franc. Suarez, & Georg. Pollach. relati à *Diana reſol. cit.* ducor tum quia talis eſt praxis ferè communis, contra quam prudenter procedi non poteſt; præſertim cùm agatur de re ad forum externum facilè deducibili, in quo Ordinarius ſuſtineret munus & iudicis, & partis, poſſetq; iudicare, immò & iudicaret iuxta opinionem ſibi magis fauorabilem: tum quia non poteſt Sacerdos approbatus ad confeſſiones accedere ad monialium monaſteria abſq; licentia Ordinarij loci, ſimpliciter loquendo, & conſequenter neq; ad audiendam confeſſionem monialis, quæ fortè illum eligat vigore Iubilei. ſicq; non poteſt præſumi Papam intendere iuriſdictionem conferre Sacerdoti aliàs habenti aliquod impedimentum; & hoc iuxta regulam:

Non veniunt in generali conceſſione, quæ quis non eſſet veroſimiliter conceſſurus, ſi in ſpecie peterentur: quæ regula in præſenti caſu videtur omninò procedere ad vitanda plura, ac grauia inconuenientia, quæ ſequerentur, ſi quælibet monialis vi Iubilei eligere poſset in Confeſſarium, quemcumq; Sacerdotem approbatum mallet. (Quare tempore Iubilei ſolent moniales congregari ab Abbatiſſa, & interrogari, quos Confeſſarios libentiùs acceptarent, ſicq; nominant duos, aut tres, qui poſtea proponuntur Ordinario, & approbantur) tum quia ex eo quòd Vrb. VIII. in anno Iubilei vniuerſalis dictam facit conceſſionē; minùs benè infertur id eſse ſupponendum etiā in Iubileis ordinarijs: cùm conceſſio Iubilei anni Sancti (qualis fuit conceſſio Vrbani VIII.) ſit longè fauorabilior, ideoq; requirat maiorē ampliationē.

Vnum hìc obiter moneo quòd, ſicut Ordinarij debent eſse valdè circunſpecti in deputandis monialium confeſſarijs: ſic non debent eſſe valdè difficiles in concedendo Confeſſario à monialibus electo vigore Iubilei; ſi aliàs ipſis conſtet de idoneitate, ac integritate Confeſsarij modo dicto electi.

Cùm autem hic inciderit ſermo de Confeſsario extraordinario monialium ipſis concedendo pro tempore Iubilei; & occaſione ipſius Iubilei plura, ac grauia dubia occurrere poſſint monialibus, placet hìc aliqua ex illis ſummatim explicare; ſicq;.

Moneo 1. iuxtà *Filliucium trac. 8. n. 267. & Bottonum de Iubileo §. qui extra Vrbem degunt*, alioſq; Doctores à *Filliuciò* allegatos tacito nomine, ad hoc vt moniales conſequi poſſint Iubileum, ſufficere, in rigore loquendo, quòd ſciant certò illud fuiſse publicatum Romæ; requiri tamen, vt ab Ordinario loci deſignetur eccleſia ab ijs viſitanda (ſicut iuxtà citatos Doct. requiritur etiam quò ad ſæculares:) idq; etſi monialibus vnica ſit eccleſia, adeòq; illa ſola ad illum effectum deſignari poſſit ab Ordinario. nam ex tenore bullæ Iubilei ad ipſum conſequendi requiritur viſitatio eccleſiarum deſignatarum ab Ordinario; quod non verificaretur ſi moniales ad illum effectum viſitarent eccleſiam ab Ordinario non deſignatam.

An autem Ordinarius quò ad moniales poſſit paulò tardiùs publicare Iubileum ad effectum vt commodiùs, ac vtiliùs vti poſſint beneficio Confeſſarij extraordinarij; ſtante quòd, teſte experientia, Sacerdotes, qui tunc deputari ſolent in extraordinarios monialium, difficilè poſsunt vacare confeſſionibus earum audiendis pro eo tempore, quo Iubileum ſumunt incolæ loci, in quo ſunt moniales.

℞. Videri poſſe ex interpretatiuo conſenſu Papę Iubileum concedentis: & inde ſuadetur quòd, ſicut in aliquibus diœceſibus Iubileum non publicatur eodem tempore pro incolis ciuitatis, & pro degentibus in oppidis, ac villis, ſed pro his ſolùm publicatur poſt elapſam vnam hebdomadam à die, qua fuit publicatum pro incolis ciuitatis; (idq; etſi eodem tempore poſſet commodè publicari tam pro ciuitate, quam pro oppidis, ac villis illius:) & aliàs in bulla Iubilei dici ſoleat, vt Ordinarij *ſtatim abſq; vlla mo-*

ra, retardatione, aut impedimento per ſuas eccleſias, diœceſes, ciuitates, oppida, terras, & loca publicent, & publicari faciant iubileum: & hoc ex aliqua iuſta cauſa occurrente dictis Ordinarijs præbente iuſtam rationem interpretandi clauſulam illam *ſtatim* cum aliqua latitudine: ſic & in caſu noſtro ex interpretatiuo conſenſu eiuſdem Papæ poterunt Ordinarij differre publicationem iubilei quò ad moniales ſubditas per quindecim dies ob cauſam ſuperiùs indicatã, vt potè valdè rationabilem: maximè cum clauſula illa *ſtatim* &c. in literis iubilei excludat negligentiam Ordinariorum, non autem dilationem temporis ex cauſa, vt notauit *Bordonus* à me de hoc conſultus; qui nobiſcum ſentit vnà cum *Baldello, Pollacco, Steph. a S. Gregorio*, & alijs doctis recentioribus à me item conſultis: & hanc doctrinam ſcio interdum fuiſſe practicatam in aliqua diœceſi.

Moneo 2. ad hoc vt moniales lucrentur iubileum, non eſſe opus, quòd interſint proceſſionibus tunc temporis fieri ſolitis in monaſterio: idq; ex doctrina *Filliucij ſup. num. 263*.

Moneo 3. orationem, quæ præſcribitur ad conſecutionem iubilei debere quidem fieri in eccleſijs deputatis; cùm id expreſsè ſoleat præſcribi in bulla iubilei: poſſe tamen fieri ſiue vocalem, ſiue mentalem, vt notat *Diana p. 5. tract. 12, reſol. 44.* nec requiri, vt fiat tanto temporis ſpatio; ſi in bulla iubilei ſolum dicatur, ibiq; (ideſt in eccleſia deputata) *Deum orauerint*: quæ verba verificantur, etſi oratio ſit breuis; cùm conditio orationis indefinitè præſcripta per quamlibet orationem, etiam minimam, impleatur iuxtà illud *Ariſtot. lib. perhiermenias, ad propoſitionis indefinitæ veritatem ſufficit qualibet ſingularis.* ita *Diana ſup. reſ. 33. ex Suar. Filliuc. Pollacco Boſſio, Coninchо, & alij.*

Moneo 4. monialem, ſi non habeat conſcientiam peccati mortalis, non teneri ſacramẽtaliter confiteri ad iubileum comparandũ, etſi in eius bulla præſcribatur confeſſio: hæc enim præſcribitur non abſolutè, ſed ex hypotheſi quòd quis habeat conſcientiam peccati m. cùm Eccleſia regulariter ſolùm præſcribere ſoleat confeſſionem de mortalibus. *Filliuc. ſup. num. 14. Regin. ſup. num. 147. Layman l5. tract. 7. c. 6. num. 7. & c. 8. num. 6. Coninch. D. 12. de ſacram. num. 38.* Quòd ſi monialis confeſſa ſacramentaliter poſt ſumptam Euchariſtiam in aliquod mortale incurrat, non tenetur iterum confiteri ad lucrandũ iubileum, etſi nondum impleuerit omnia requiſita ad eius conſecutionem; cùm ad lucrandum iubileum ſufficiat eſſe in gratia; & hoc ipſum haberi poſſit per ſolum actum contritionis elicitũ, vt notarunt *Granadus, Io. Præpoſitus, & Nugnus* apud *Dianam ſup. reſ. 1.* cum ipſis ſentientem.

Moneo 5. ad hoc vt Moniales conſequentur iubileum, non eſſe opus, vt ipſæ in particulari ex peculio ſibi conceſſo faciant eleemoſynam, ſed ſufficere, quòd pro omnibus illis fiat ab Abbatiſſa ex communibus bonis monaſterij; taliſq; eſt conſuetudo in multis Ordinibus, etiam Obſeruantibus, &, ſi Abbatiſſa nollet facere in præſenti caſu vllam eleemoſynam, neq; minimam (quæ vtiq; ſufficeret, etſi monaſterium ſit diues, vt aduertit *Diana*

ſup.

*ſup.num.*31.) tunc ex bonis conuentus poſſent facere eleemoſynam, etiam inſcia Abbatiſſa, vt potè irrationabiliter inuita; vel certè (quod tutius eſſet) poſſent petere commutationem eleemoſynæ in aliud opus bonum, vt benè notauit *Diana vbi ſuprà*.

Moneo 6. moniales, vt conſequantur iubileum, teneri viſitare propriam eccleſiam, & aliud etiam Oratorium fortè exiſtens intrà monaſterium, ſi vtriuſq; viſitatio præſcribatur ab Ordinario, & in bulla iubilei requiratur plurium eccleſiarum viſitatio. Colligitur ex *Diana ſup.reſol.*55. vbi addit ex *Boſſio* in caſu, quo Papa plurium eccleſiarum viſitationem præſcribat, ſi Ordinarius vnàm tantùm deputaret, vt fit in aliquibus locis paruis, tunc ſufficere, quòd illa vnica viſitetur.

Moneo 7. ad conſecutionem iubilei implenda eſſe ieiunia præſcripta in bulla: quamuis, ſi ea commutentur in aliud opus bonum non ſit neceſse tale opus impleri ea ipſa die, qua ieiunandi eſset. ita *Alph. de Leone p.2.de iubil. num.*154. *Diana ſup.reſol.*25. *ex Pollacco, Boſſio, ac Henriq. Sanch.l.*4.*mor.c.*54. *num.*28. *& alij*.

Moneo 8. Confeſsarium à Monialibus electum poſse commutare omnia, & ſingula requiſita ad conſecutionem iubilei, ſi confeſſionem, excipias: non enim dari poteſt cauſa illam commutandi ſed ſolùm differendi extrà ſtatutum tempus. quamuis melius eſset, quòd, ſicut confeſſio prorogatur, ſic & prorogarentur ieiunia &c. vt docet *Fillinc.ſup.num.*271.

Moneo 9. commutationem hanc fieri poſse quò ad Moniales etiam à Confeſsario ipſarum ordinario, etſi extraordinarium eligant ad confitenda ſua peccata; vt expreſsè docent *Sanch.ſup.num.*17: *Henriq.l.*7.*c.*10.*num.*4. alijſq; penes *Dianam reſol.*50. qui notat *reſol.*36. ex indulto iubilei commutationem, ac diſpenſationem fieri poſse extrà Sacramentum pœnitentiæ: quod item docent plurimi DD. relati à *Diana p.*3.*tract.*2.*reſol.*9. addente *p.*3.*tract.*5.*reſol.*25. idem dicendum, eſse & de abſolutione cenſurarum.

Moneo 10. quòd, licèt ad lucrandũ iubileum conſultius, ac tutius ſit omnia opera impleri vna, ac eadem hebdomada; probabile tamen putant *Io: Præpoſitus, Laym. & Nald.* adducti à *Diana p.*5. *tract.*12.*reſol.*24. eſse ea impleri poſse partim in vna hebdomada ex duabus deputatis, & partim in alia; ſicq; reſpondiſse Patres Sacræ Romanæ Pænitentiariæ teſtatur *Diana ſup.ex Naldo*.

Moneo 11. quod ſi monialis aliqua ægrotet tempore iubilei, poteſt Confeſsarius ab ea electus, ſi breui ſit conualitura, ei differre conſecutionem iubilei ad aliud tempus proximum (idq; ob verba illa bullæ iubilei *In quibus ad proximum tamen tempus differre valeant*) vel durante tempore iubilei opera præſcripta, quæ à moniali ratione ægritudinis impleri nequeunt, commutare in aliud opus pium ſic enim ſtatuitur regulariter in literis iubilei; commutata viſitatione eccleſiarum in recitationem alicuius breuis orationis coram aliqua imagine, & commutatis ieiunijs in aliquas queres

præces,

præces, aut etiam in ipſam ſufferentiam infirmitatis: hæc enim duo ſolum communiter egere poſſunt commutatione; cùm commmunio euchariſtica, & confeſſio ſacramentalis regulariter fieri poſſint ab infirmis: quòd ſi communio fieri non poſſet, commutari poſſet in communionem ſpiritualem faciendam eo modo, quo dicemus *infra cap.10.ſect.3.ſubſ.2.q.25. ſub initium*.

Moneo 12. monialem, quæ comparat iubileum in priori hebdomada, ſi velit illud item lucrari in hebdomada poſteriori, poſſe iterum illud acquirere, ſi iterum impleat requiſita ad eius conſecutionem: idq; etſi in bulla iubilei dicatur *hac vice tantùm*; hæc enim verba non important iubileum ſemel tantùm poſſe comparari; ſed illud non poſſe acquiri, niſi quamdiu durauerit tempus talis conceſſionis: ita vt ly *hac vice tantùm* non referatur ad iubileum, ſed ad tempus, aut locum iubilei; vt notauit *Alph. de Leone p.2. de iubileo num.196.* quem pro hac ſententia adducit *Diana ſup. reſol.28. vnà cùm Naldo, Benzonio, Zerola, Sanctarello, Lauorio, Fernandez, & Horono*.

Moneo 13. ad lucrandū iubileum ſufficere quòd monialis præſtet opera ad eius conſecutionem præſcripta, etſi ea alio ex titulo ſint debita, v.g. ex voto, aut præcepto Eccleſiæ, vel Confeſsarij: cùm non repugnet vno, ac eodem actu ſatisfieri pluribus obligationibus, modò materia talium obligationum id patiatur. ita *Pollachus, Sanctarel. Fernand. Comitol. & Laym. apud Dianam reſol.54.*

Moneo 14. quòd, licèt Confeſsarius moniali petenti commutationem operum, aut dilationem conſecutionis iubilei ob id ſolum, quòd non vult tempore deputato illud comparare, cùm aliàs commode poſset; ea non eſt capax talis commutationis; cùm voluntariè omittens non dicatur impeditus *cap. fin. de elect. & cap. commiſſa eod. in 6.* ſi tamen monialis ex malitia tempore deputato renueret implere opera iubilei, & vltima die ſtatuat lucrari iubileum, ideoq; accedat ad Confeſsarium; is poterit ei vel iniuncta opera commutare, vel concedere dilationem, ad illa implenda: ſic quippe monialis verè eſt inuoluntariè impedita, & impedimentum eſt neceſsarium ex ſuppoſitione. ita *Filliuç. tract.8. num.268. & 273. Alph. de Leone ſup. num.168. Pollac. de iubil. ſect.42. num.65. & 66.* alijq; *docti recentiores*.

Moneo 15. quòd ſi monialis tempore iubilei non petijt commutationem alicuius voti, aut abſolutionem alicuius reſeruati, eò quòd exciderint è memoria: poſt elapſum tempus iubilei poteſt obtinere eam commutationem, & abſolutionem; ſi verè impleuit omnia præſcripta ad conſecutionem iubilei: ſic enim vigore iubilei comparati ius acquiſiuit ad vtramq; vt benè notauit *Diana ſup. reſol.40. ex Sanch. Portello Boſſio, Sanctarel. & Alph. de Leone*: qui *Diana reſol.41.* alijs citatis docet vota commutata tempore iubilei non reuiuiſcere; eſtò vouens mutata voluntate poſtea non impleuerit omnia requiſita ad iubileum, & conſequenter illud non obtinuerit: non tamen vigore iubilei poſse ei poſtea commutari vota, quæ antea non fuerunt

commu-

commutata; quod tamen non procedit de reſeruatorum abſolutione: ſi enim quis tempore iubilei habens intentionem illud comparandi abſolutus eſt à reſeruatis,& tunc ex obliuione non eſt confeſsus aliquod reſeruatum; etſi poſtea non acquirat iubileum, nihilominùs poteſt ab eo abſolui per quemcumq; Confeſsarium; vt expreſsè docet *Diana reſol. cit. ex Portello,& Philippo de la Cruz:* qui *Diana p.3. tract. 2. reſol.147. ex Barthol. à S. Fauſto, Sanctarello,& Alph. de Leone* ſuſtinet pœnitentem accedentem ad Confeſſarium vltima die iubilei, ſi præ temporis anguſtia non poſſit ei integrè confiteri, poſt elapſum tempus iubilei poſse abſolui etiam à reſeruatis, in quæ incidit poſt elapſum iubileum; Papa enim per talem dilationem intendit inducere pęnitentes ad lucrandum iubileum,quod vtiq; nequit comparari ſine abſolutione reſeruatorum;& aliàs iubilei conceſſio eſt gratia.Principis nulli præiudicialis,quæ reſtringi non debet abſq; ſufficienti textu, aut ratione.

Moneo 16.ad lucrandũ iubileum ſufficere fieri in gratia vltimam opus, quod impletur ad eius conſecutionem,& hoc eſt ita verum,vt *Diana ſup. reſol.148. ex Henriq. Fernand. & Barthol. à S. Fauſto* ſuſtineat ſuſcipientem euchariſtiam in mortali,aut facientem ſacrilegam confeſſionem, ſi nihilominùs in vltima periodo iubilei per actum contritionis redeat in gratiam, & tunc opus vltimum ex præſcriptis (v.g. Eccleſiæ viſitationem) impleat; verè lucratur iubileum;quod tamen negant alij pœnes *Dianam.*

An autem moniales poſſint ſibi eligere Confeſsarium,& abſolui à reſeruatis vi Bullæ cruciatæ,aut ſimilis alterius indulti particularis.

22 ℞. Non poſse ob varia decreta pontificia,etiam bullata, quæ refert *Lezana tom.1.c.19.num.29.*& præſertim ob Conſtitutionem Clementis VIII. relatam *ſup. cap.7.qu.3.* quam poſtea Vrbanus VIII. die 19. Iun.1630. innouauit; prout videre eſt in *bullario tom.4. bulla eius* 105. quæ ſic habet: *Quantùm ad articulum eligendi Confeſſarium,& abſoluendi à caſibus reſeruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis cum Fratribus,& Monialibus prædictis Fratrum Prædicatorum,ac aliorum quorumcunq; Ordinum,Congregationum,Societatiſq; & Inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium tam prouinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet conſtitutorum locum minimè habuiſſe, neq; habere,nec illis vllo modo ſuffragari potuiſse,neq; poſſe,ſed noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe,quòd ijdem Fratres,& Moniales quantùm ad Sacramenti pœnitentiæ,ſeu confeſſionis adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ quò ad ſibi reſeruata ſubiecti ſint,tenore præſentium perpetuò declaramus.* Vbi noto ex eo quòd hìc dicitur bullam Cruciatę non potuiſse ſuffragari Regularibus,non ſequi abſolutiones reſeruatorum antea vi illius collatas fuiſse irritas:ſi quidem, ſtante probabilitate opinionis, quòd Regulares poſsent vti beneficio bullæ Cruciatæ,quæ antea ſupponebatur, eiuſmodi abſolutiones fuerunt validæ, probabilitate opinionis ſupplente iuriſdictionem,vt in ſimili notat *Diana p.3.tract.4.reſol.*153. qui cùm *p.1. tract.11.*

reſol.14.

*reſol.*14. aliquantulùm propendiſſet in ſententiam aliquorum Doctorum ſuſtinentium Regulares ſine licentia ſuorum Prælatorum poſſe frui beneficio bullæ Cruciatæ; poſtea *in 3. p. in addit. ſecund. reſol.9.* viſa hac Conſtitut. Vrbani reijcit dictam ſententiam.

QVÆRES XIV. Quoties in anno debeat aſſignari monialibus Confeſſarius extraordinarius ex decreto *Concilij Trident. ſeſſ.25. de regul. cap.10.*

23 ℞. Debere deputari bis, aut ter in anno; ſic enim præcipit Concilium his verbis: *Præter Ordinarium autem Confeſſorem alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confeſſiones audire debeat*; ſed de hoc *cap. ſeq. ſect.3. ſubſ.2.*

QVÆRES XV. Quę priuilegia conceſſa ſint monialibus quò ad abſolutionem reſeruatorum.

24 ℞. Cum diſtinctione: vel moniales ſubſunt immediatè iuriſdictioni Prælatorum regularium Ordinis; & poſſunt abſolui ab omnibus ijs reſeruatis, à quibus poſſunt abſolui viri religioſi eiuſdem Ordinis vigore ſuorum priuilegiorum; ſi quidem vtriq; confiteantur Sacerdoti regulari, & facultas abſoluendi tenore conceſſionis reſtricta ſit ad Confeſſarios Ordinis (quod propterea diligenter obſeruandum eſt, illud colligendo ex verbis conceſſionum;) & ratio eſt, quòd dicta priuilegia conceſſa ſunt Religioſis Ordinis, tales autem ſunt etiam moniales illius, ſicq; non apparet, quo titulo eæ debeant excludi ab vſu præfatorum priuilegiorum. Vel moniales ſunt exemptæ à poteſtate Prælatorum regularium Ordinis immediatè ſubiectæ Ordinario, & confitentur apud Sacerdotes non regulares; & ſic, ſiquidem tenor conceſſionis eſt, vt Religioſi Ordinis poſſint abſolui ab his, vel illis reſeruatis; nulla reſtrictione appoſita, poſſunt moniales ab ijs abſolui, etiam per Sacerdotes non regulares, qui ſint deputati ad earum confeſſiones; ſecùs, ſi tenor conceſſionis eſt, vt à prædictis abſolui poſſint per Confeſsarios Ordinis, aut cum aliqua alia ſimili limitatione: tunc enim moniales non poterunt à præfatis abſolui; cum ſic facultas cenſeatur conceſsa non pœnitenti, ſed Confeſsario regulari, qualis vtiq; non eſt Sacerdos ſæcularis deputatus ad monialium confeſſiones; vnde patet in vſu talium priuilegiorum attendendum eſse tenorem ipſarum conceſſionum, perpẽdendo, num conceſſio ſit facta Regularibus tanquam pœnitentibus, an verò tanquam confeſsarijs, vt paulò ante dictum eſt. A' quibus autem poſſint moniales vi ſuorum priuilegiorum abſolui, conſtat ex ijs, quæ dicimus in *tract. de priuileg. cap.2. ſect.1. ſubſ.2.* vbi ex profeſso agimus hac de re, adductis varijs indultis, quæ refert *Rodriq. tom.1. quæſt.20. art.22.*

Difficultas eſt, an moniales immediatè ſubiectæ Ordinario poſſint vi ſuorum priuilegiorum abſolui à reſeruatis per ipſum Ordinarium caſu, quo tenor priuilegij habeat, vt religioſi Ordinis poſſint ab illis abſolui per proprium Prælatum, ſiue immediatum, ſiue mediatum.

℞. Videri

25 ℟. Videri poſſe,ſi tenor priuilegij habet indefinitè, quòd religioſi Ordinis poſſint abſolui à proprio Prælato:non item,ſi habet,quòd poſſint abſolui à proprio Prælato regulari,ſeu Ordinis;& ratio diuerſitatis eſt, quòd Ordinarius reſpectu dictarum monialium eſt quidem, & dici poteſt proprius Prælatus earum,non tamen dici poteſt Prælatus regularis ſeu Ordinis; ſicq; mirum non eſt, ipſum venire nomine proprij Prælati monialium quò ad priuilegia prioris generis, non item quò ad priuilegia poſterioris generis: cùm alias priuilegium non ſuffragetur vltra intentionem concedentis verbis ſufficienter expræſſam..

Illud etiam hìc poteſt, controuerti, per quem Superiorem debeant moniales abſolui ab ijs,quæ ſpecialiter reſeruantur Papæ,vt à caſibus bullę cœnæ v.g.

26 ℟. Quòd cùm perpetuò impediti, ac impotentes iuxta communem DD. ſenſum poſſint per proprium Ordinarium loci, etiam extra articulum mortis,abſolui à quibuſcunq; caſibus, ac cenſuris apoſtolicæ Sedi reſeruatis,ſi ſint ſæculares,per proprios verò Prælatos regulares,ſi ſint religioſi: & ex alia parte moniales Ordinario immediatè ſubiectæ quò ad hoc æquiparentur perſonis ſæcularibus conſequenter dicendum eſt moniales debere abſolui à præfatis reſeruatis, per Ordinarium quidem loci, ſi immediatè ſubſunt illius iuriſdictioni (cùm iure communi per ſe id ei competat) per Prælatum verò regularem proprium, ſi ſint exemptæ ab Ordinarij iuriſdictione: idq; præſertim ex conceſſione Pij V. bullata facta Fratribus Ordinis Prædicatorum,& relata à *Rodriq. in bullario Conſtitutione Pij V. in ordine* 13. per quam Priori Dominicano, & conſequenter etiam Prælatis aliorum Ordinum indulgetur, vt erga religioſos ſuos ſubditos pro foro conſcientiæ (per ſe ipſos tamen tantùm) omnem illam poteſtatem abſoluendi, ac diſpenſandi exerceant, quam Epiſcopi exercere poſſunt erga proprios ſubditos. Colligitur ex *Tamburino ſup.D.*16*.q.*8*.num.*7*.*8*. & 9.* vbi addit ex Nauarro,ac Vgolino taliter impeditos,& conſequenter moniales ſic excuſari ab obligatione adeundi Papam pro abſolutione dictorum reſeruatorum, vt neq; teneantur id facere per alium (mittendo v.g. procuratorem,aut nuncium ad talem effectum) etiamſi commodè id facere poſſent; quod negant *Bonac.D.*1*.de cenſur.in comm.q.*3*.p.*2*.num.*4. & alij. Certè valdè rationabile,ac pium eſt,vt modo dicto impediti non cogantur adire Papam ad obtinendam abſolutionem reſeruatorum; alias quippe cogerentur ad impoſſibile,cùm tamen impoſſibilium non ſit obligatio,*l. impoſſibilium, ff. de reg.iur.* quod maximè locum habet in monialibus,quæ cum teneantur ad perpetuam clauſuram,vtiq; non poſsunt adire Papam, vt abſoluantur à reſeruatis, quæ fortè incurrerint. vt proinde *Homob. relatus à Diana infra Tambur.ſup.num.*10*. Diana p.*4*. tract.*4*.reſol.*89. & ante illos *Henriq.l.*6*.c.*10*. num.*1*.& *2*.Suar.D.*30*.de pœnit.ſect.*3*.num.*9. alijq; cum quibus ſentit *Bordon. reſol.*5*.num.*5. doceant moniales à quouis exceſſu, etiam hæreſis externæ,

poſſe

poſſe abſolui per Epiſcopum diœceſanum,aut per proprium Confeſſarium de eius licentia.

Quòd ſi quæras, an moniales modo dicto poſſint abſolui à reſeruatis non ſolùm pro foro conſcientiæ,ſed etiam pro foro externo.

27 ℞. Poſſe: aliàs enim cùm non poſſint aliter procurare abſolutionem, & iuxta dicta ad talem effectum non teneantur vti alijs medijs,quò ad forum externum carerent remedio, eſsentq; deterioris conditionis, quàm laici: quod nefas eſt credere de pia matre Eccleſia.

QVÆRES XVI. An,quo iure, & quando moniales poſſint abſolui à reſeruatis,etiam non obtenta facultate à proprio earum Prælato.

28 ℞. Videri poſse in caſu, quo illarum Confeſsarius petat facultatem reſeruatorum,ſiue ab Ordinario loci, ſi monialis abſoluenda ſit ei immediatè ſubiecta:ſiue à Prælato regulari,ſi illa ſit exempta ab Ordinario. idq; ex indulto Clementis VIII. facto Regularibus,quod poſtea innouauit Vrbanus VIII. in ſua bulla 26. in ordine his verbis: *Quòd ſi Regularium Confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus Superior dare noluerit,poſſint nihilominus Confeſſarij illa vice pænitentes regulares abſoluere,etiam non obtenta à Superiore facultate.* Circa cuius indulti intelligentiam illud in primis occurrit notandum quòd, dum in eo dicitur, *illa vice*, non eſt ſenſus vnumquemq; Regularem vi illius non poſse modo dicto abſolui, niſi ſemel tantùm; ſed ſenſus eſt Confeſſarium pro vnaquaq; vice, qua petit facultatem reſeruatorum,& non obtinet,vi talis petitionis ſemel tantùm poſſe abſoluere à reſeruatis ſuum pœnitentem: cum quo tamen ſtat, vt, ſi iterum petat, dictam facultatem,& non obtineat,iterum poſſit abſoluere,& ſic deinceps. Quæ doctrina maximè nititur illa alia doctrina, quam tradunt *Alph. de Leone de iubileo p.2.q.27.num.197.Naldus v.indulg. num.4.Diana p.3.tract.4. reſol.*151. & alij,nimirum vigore Iubilei poſſe quem abſolui à reſeruatis in poſteriori hebdomada, etiam eo obtento in priori hebdomada, ſi repetat præſcripta ad conſecutionem illius: & hoc, quamuis in conceſſione Iubilei ſit appoſita clauſula taxatiua, *hac vice tantùm*: ſiquidem talis doctrina à fortiori habebit locum in præſenti caſu, quo ſolùm dicitur *hac vice*, omiſsa dictione *tantùm*:ſed de hoc plura in noſtro *tract.de priuil. cap. 2. ſect.1. ſubſ. 2.q.13.*

29 Dixi in reſponſione, *ſiue ab Ordinario loci, ſi monialis abſoluenda ſit ei immediatè ſubiecta*; vt innuerem,quòd,quamuis conceſſio hic propoſita per ſe primò videatur loqui de Prælato regulari denegante facultatem reſeruatorum,& Ordinarius non ſit Prælatus regularis, neque reſpectu monialium ſibi ſubditarum,nihilominus probabile eſt ſub illa comprædhendi etiam Ordinarium quò ad moniales ipſi ſubiectas; vtpote qui verè eſt illarum Superior, ideoq; venit ſub ijs verbis conceſſionis: *Quod ſi Superior dare noluerit*; præſertim cùm ſimus in materia fauorabili animæ (quæ maximam admittit ampliationem) & ratio præfatæ conceſſionis potiori ratione militet in monia-

monialibus ex conditione ſexus fragilioribus, aliáſq; certum ſit eas comprælendi ſub dicta conceſſione;quippe quæ indefinitè loquitur de Regularibus,ſub quorum nomine ſine dubio veniunt etiam moniales,vt patet.

Vtrùm verò præfata conceſſio procedat non ſolùm quò ad caſus Superioribus monialium peculiariter reſeruatos,ſed etiam quò ad illos,quorum facultas ipſis competit iure delegationis,aut ratione neceſſitatis.

30 ℞. Videri procedere;cùm loquatur generaliter,ac indefinitè,ſicut conſtat ex verbis illis,*quòd ſi Confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus*;ſicq; currat regula,*lex generaliter loquens generaliter debet intelligi*: & illa alia, *vbi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus*: & illa alia, *beneficium principis latè interpratandum eſt*;quæ regulæ maximè ſuffragantur in bonum ſpirituale animæ. ita docti Neoterici à me conſulti,& valdè probabiliter.

31 DIſpenſari poſſunt moniales in ijs,in quibus diſpenſantur viri religioſi;idq; ſiue ab Ordinario,ſiue à Prælato regulari,prout ijs reſpectiuè ſubſunt.

32 Gaudent varijs priuilegijs pro tempore Interdicti,ac ceſſationis à diuinis.

33 Afferuntur alia priuilegia,etiam maiora ad eundem effectum illis conceſsa.

34 Puellæ,quæ educantur apud moniales,gaudent varijs indultis pro dicto tempore.

35 Non tamen tenentur illis vti.

36 Monialium famuli tempore Interdicti admittuntur ad diuina in earum templis.

37 De rigore iuris moniales eligere poſſunt Conſeruatorem;at obſtat praxis.

38 Si ſubſint Prælatis regularibus,hi benedicunt,& reconciliant illarum templa,benedicunt paramenta,conſecrant calices,&c. ad earum vſum.

39 Prælati ijdem,ſi aliàs habeant vſum baldachini,illud erigunt in earum templis.

40 Moniales gaudent indulgentijs conceſſis viris religioſis in commmuni, ac in ſpecie:idq; etſi immediatè ſubſint Ordinario:quod non procedit de ijs quæ conceſſæ ſunt Eccleſijs Ordinis: referuntur indulgentiæ à Paulo V. conceſſæ Monialibus: & hac occaſione plura ſoluuntur dubia practica de indulgentijs: & refertur indulgentia Adriani VI. conceſsa recitantibus veſpere ad 3.ſigna campanæ Aue Maria.

41 Tertiariæ fruuntur indulgentijs Ordinis,ſed non omnes.

42 Eccleſia conſulit libertati monialium quò ad ſuſceptionem habitus religioſi.

43 Monaſteria earum reſarcienda fidelium expenſis.

44 Eccleſia opportunè ſuccurrit illarum egeſtati per quandam Bullam Gregorij XIII.

45 Qualiter talis bulla obliget in præſentia.

46 Bona violantis monialem applicantur conuentui monialis violatæ.

47 Legatum relictum fœminæ maritandæ debetur ei etiam ingredienti religionem.

48 Si quidem legatum relictum ſit fœminæ determinatæ:Legatum item relictum pro monachatu debetur tertiariæ:præterea legatum factum pro dote puellæ monachādę ei debetur, ſi ingrediatur monaſterium nullam, recipiens dotem: immò ſtatim pro habitu religioſo & ſimilibus;itē debetur ſi maneat cælebs in ſæculo.

Moniales

49 Moniales mendicantes veniunt ſub diſpoſitionibus factis de mendicantibus.
50 Tertiariæ, etiam ſeorſim habitantes fruantur priuilegijs Ordinis, ſi ſeruent aliquas conditiones.

QVAERES XVII. An, & per quos poſſint moniales diſpenſari tum in impedimentis obſtantibus prælationi, tum in inhabilitatibus per modum pœnæ contractis, tum in præceptis Eccleſiæ, v. g. in ieiunio, recitatione officij, &c.

31 ℞. Poſſe eo modo, quo poſſunt viri religioſi eiuſdem Ordinis; & quidem per Ordinarium, ſi moniales ei immediatè ſubiaceant, vti diximus *ſup. q.* 4. ſiue per proprios Prælatos regulares, ſi ſint exemptæ ab Ordinario loci; idq; iuxta priuilegia conceſſa Ordini, quorum vſus, ſicut non debet denegari monialibus, etiam ſubiectis Ordinario, vt oſtendimus *q.* 1. ſic nec debet concedi, niſi cum limitationibus appoſitis *q.* 15. quæ, ſeruata proportione, procedunt etiam in præſenti materia. Quare, occurrente caſu alicuius diſpenſationis, attendantur priuilegia religionis conceſſa ad talem effectum, & iuxta tenorem vniuſcuiuſq; illorum vſurpentur; ea verò proponemus, ac exponemus in *tract. de gubernat. cap.* 3. *ſect.* 4. qui vult conſulat *Caſarubium in comp. v. moniales, & v. diſpenſare,* memor magnæ illius conceſſionis, quam fecit Pius V. Ordini Prædicatorum, & nos retulimus hìc *quæſt.* 15. §. *illud etiam.*

QVÆRES XVIII. Quibus priuilegijs gaudeant moniales pro tempore Interdicti, aut Ceſſationis à diuinis.

32 ℞. Gaudere illis omnibus priuilegijs, quibus gaudent viri religioſi ſui Ordinis (loquendo de ijs, quorum ipſæ, habita ratione ſexus, ſunt capaces) ſicq; non obſtante decreto *Concilij Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 12. *de regul.* poſſunt moniales tempore interdicti generalis in ſuis templis dicere diuina officia ſubmiſſa voce, ianuis clauſis, non pulſatis campanis, ac excluſis excommunicatis, & interdictis, facere celebrare Miſſas (cum præfatis tamen limitationibus) recipere Sacramenta, ſepeliri eccleſiaſtica ſepultura, & recipere ad Miſſas, ac horas canonicas audiendas, nec non ad ſumenda Sacramenta in ſuis templis certum numerum perſonarum, quemcunq; poſſunt admittere viri religioſi in proprijs Eccleſijs iuxta ipſorum priuilegia à Caſarubio relata in *comp. v. interdictum.* id enim inquit *Tamburin. ſup. D.* 15. *quæſt.* 8. *nu.* 3. operatur communicatio priuilegiorum, vt, quod conceditur Prælatis virorum religioſorum, idem & concedatur monialium Abbatiſſis, ſeu Prioriſſis, dummodò ea non repugnent illarum ſtatui, & alioqui excludantur nominatim interdicti, ac excommunicati. Quod autem dixi poſſe moniales facere celebrare Miſſas; intellige per Sacerdotes tam ſæculares, quàm regulares: cùm de vtriſq; ſit par ratio, concedente Bonifacio VIII. in cap. *Alma mater de ſent. excommunic. in 6.* omnibus Sacerdotibus indiſcriminatim, vt poſſint tempore interdicti localis gene-

X ralis

ralis celebrare in eccleſijs quibuſcunq; ac monaſterijs, modò ſeruentur limitationes ſuperiùs propoſitæ. Cæterùm, quod diximus de tempore Interdicti, proportionaliter militat etiam pro tempore ceſsationis à diuinis.

33 Quin etiam poſsunt moniales pro tempore interdicti localis generalis recitare diuina officia, & facere celebrare Miſſas, ianuis apertis, pulſatis campanis,& interdictis etiam admiſſis (qui tamen non fuerint cauſa interdicti) non ſolùm in feſtiuitatibus Natiuitatis Domini,Paſchæ,Pentecoſtes, & Aſſumptionis B. Virg. (ſicut conceditur in citato cap. *Alma mater*) ſed etiam in feſto Sanctiſſimi Sacramenti, eiuſq; tota Octaua vigore Extrauagantis Martini V. immò ex ſpecialibus priuilegijs Regularium etiam in feſto Conceptionis,Viſitationis,ac Natiuitatis B.Virg. in Natiuitate S.Ioan. Baptiſtæ,in feſtis Sanctorum reſpectiuè vniuſcuiuſq; Ordinis,nec non aliorum Sanctorum, & Sanctarum, ſub quorum inuocationibus earum templa erecta ſunt,aut quorum corpora in ijs repoſita ſunt; in hebdomada ſancta, ac Reſurrectionis Dominicæ, & per octauas earundem Omnium feſtiuitatum: deniq; quoties aliqua ex monialibus monaſterij profeſſionem emittit,aut in Eccleſia ſepelitur; Quæ vtiq; ſunt magna priuilegia,& referuntur à *Caſarubio in comp.priuileg.v.interdictum*, cum pluribus alijs ad ſimilem effectum conceſſis.

Difficultas eſſe poſſet, an puellæ in monaſterijs monialium degentes cauſa educationis poſſint tempore interdicti, ac ceſſationis à diuinis intereſſe diuinis officijs,audire Miſſam,ac recipere Sacramenta, immò & ſepeliri eccleſiaſtica ſepultura,ſi tunc temporis decedant.

34 ℟. Videri poſse,& patet tum ex dictis *ſup.cap.5.num.192.* tum ex priuilegio bullato Eugenij IV. conceſso Ciſtercienſibus, & relato à *Sayro l.5.de cenſur.cap.7.num.22.* ſub his verbis: *Quòd ſi contingat ciuitates, terras, vel loca, in quibus monaſteria,ſiue loca dictæ Congregationis exiſtunt, eccleſiaſtico eſſe ſuppoſita interdicto, ipſi tamen dictæ Congregationis Prælati, monachi, conuerſi, commiſſi, ac cappellani, necnon laici, qui intra ſepta ipſorum locorum pro tempore habitauerint, à præfatæ Congregationis monachis ad id deputatis, ianuis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce miſſas, & alia diuina officia audire, & celebrare, ac eccleſiaſtica Sacramenta licitè miniſtrare,& ſuſcipere valeant.* quale priuilegium eſt illud,quod refertur in *Comp. Societatis noſtræ v. interdictum* §.2.conceſſum pro noſtris pueris,ſeu familiaribus,procuratoribus,& operarijs; quodq; refertur §.4.ſub his verbis: *Poſſunt noſtri quoſcunq; familiares, &c. ad diuina admittere, & Sacramenta illis miniſtrare, eorumq; corpora tumulare, vel tumulari facere, &c.* præterquàm quòd Sayrus vbi ſupra notat quòd, cùm plures DD. teſtentur religioſos multis abhinc annis præfata præſtare conſueuiſſe, vi talis conſuetudinis, ſecluſo etiam quouis priuilegio, præſtari poterunt à viris religioſis, & conſequenter à monialibus, quantùm patitur conditio ſexus illarum. nec obſtat,quòd *cap. licet*

11.*de*

11. *de priuileg. in 6.* dicitur ſamiliares conuentuum, vt tales non poſſe aſſiſtere diuinis officijs tempore Interdicti, niſi ſpeciale ad id habeant priuilegium: ibi enim eſt ſermo de familiaribus extraneis, & non de commenſalibus: & prætcrea puellæ, de quibus hìc, habent ad id ſpeciale priuilegium, vt iam vidimus. ita Baldellus, Naldus, Bordonus, & alij à me conſulti.

An autem dictæ puellæ teneantur vti præfatis priuilegijs, audiendo Miſſam, v.g. tempore Interdicti in die feſto.

35 ℞. Probabile eſſe non teneri: & probatur tum quia nemo obligatur vti priuilegio ſibi conceſſo; alioqui gratia non eſſet gratia, ſed onus, & libera facultas in obligationem verteretur; & tamen conceſſa in alicuius gratiam non debent retorqueri in illius odium: tum quia eſt iuxta intentionem Eccleſiæ, quòd omnes ſe componant ad abſtinendum à diuinis officijs pro tempore Interdicti vetitis, vt ſic cenſuræ eccleſiaſticæ ſuum vigorem non perdant. ita *Auila p.5. de cenſur. D.4. ſect.2. d.6.* ex Victoria, Cano, & alijs viris doctis, alijq; citati à *Fagund. præc.1. eccl. l.2. c.8. nu.4.* qui tamen *num.5.* cum alijs DD. oppoſitam ſuſtinet ſententiam tanquam probabiliorem; eamq; probat varijs rationibus.

Adde ea, quæ diximus de puellis degentibus in monaſterijs monialium cauſa educationis, procedere etiam in alijs fœminis ibidem cum debita licentia degentibus titulo famulatus, aut ex alia iuſta cauſa.

36 Accedit quòd, cùm Eugenius IV. teſte *Caſarubio v. Interdictum 3. nu.11.* per bullam conceſſerit Monachis S. Benedicti Congregationis Hiſpaniæ, quod *tempore interdicti generalis, aut ſpecialis à iure, vel ab homine quomodocunq; lati poſſint recipere ad audiendam miſſam, & alia diuina officia, quoſcunq; familiares, officiales, & ſeruitores quorumlibet monaſteriorum huiuſmodi, ac eis euchariſtiam, & alia eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare, eorumq; corpora tumulare, ſeu tumulari facere: dum tamen nullus iſtorum dederit cauſam interdicto; ſecreto tamen modo ianuis clauſis, & campanis non pulſatis*: hoc eodem priuilegio gaudebunt moniales tum Ordinis S. Benedicti, tum aliorum Ordinum, iuxta dicta hìc *q.1.2. & 3.* ſicq; tempore interdicti in proprijs Eccleſijs quoſcunq; ſuos famulos, ac officiales admittere poterunt ad miſſam, & alia diuina officia; &, ſi contingat eos mori, ijs concedere eccleſiaſticam ſepulturam: quod eſt frui iſto priuilegio, quantùm patitur conditio ſexus fœminei. Dixi *quoſcunq; ſuos famulos, aut officiales*, vt indicarem, quòd, cùm ſimus in materia fauorabili, quæ debet ampliari; nomine famulorum, ſeu ſeruitorum veniunt deputati ad quotidiana obſequia tam Eccleſiæ, quàm Conuentus, ſiue maſculi, ſiue fœminæ; factores Vrbani, villici, ordinarij cultores horti exiſtentis intra clauſuram, alijq; ſimiles, qui iuxta communem loquendi modum verè dici poſſint famuli; non item medici, chirurgi, fabri, baiuli, alijq; artifices (qui, licèt inſeruiant monialibus, vnuſquiſq; in ſuo genere; non ideo tamen iuxta communem loquendi modum dici poſſunt

*ſup.num.*31.) tunc ex bonis conuentus poſſent facere eleemoſynam, etiam inſcia Abbatiſſa,vt potè irrationabiliter inuita;vel certè(quod tutius eſſet) poſſent petere commutationem eleemoſynæ in aliud opus bonum,vt benè notauit *Diana vbi ſuprà*.

Moneo 6. moniales,vt conſequantur iubileum, teneri viſitare propriam eccleſiam, & aliud etiam Oratorium fortè exiſtens intrà monaſterium, ſi vtriuſq; viſitatio præſcribatur ab Ordinario, & in bulla iubilei requiratur plurium eccleſiarum viſitatio. Colligitur ex *Diana ſup.reſol.*55.vbi addit ex *Boſſio* in caſu,quo Papa plurium eccleſiarum viſitationem præſcribat,ſi Ordinarius vnàm tantùm deputaret,vt fit in aliquibus locis paruis, tunc ſufficere,quòd illa vnica viſitetur.

Moneo 7. ad conſecutionem iubilei implenda eſſe ieiunia præſcripta in bulla:quamuis,ſi ea commutentur in aliud opus bonum non ſit neceſse tale opus impleri ea ipſa die,qua ieiunandi eſset. ita *Alph. de Leone p.2.de iubil. num.*154.*Diana ſup.reſol.*25. *ex Pollacco,Boſſio,ac Henriq. Sanch.l.*4.*mor.c.*54. *num.*28.*& alij*.

Moneo 8. Confeſsarium à Monialibus electum poſse commutare omnia,& ſingula requiſita ad conſecutionem iubilei,ſi confeſſionem,excipias: non enim dari poteſt cauſa illam commutandi ſed ſolùm differendi extrà ſtatutum tempus. quamuis melius eſset,quòd, ſicut confeſſio prorogatur, ſic & prorogarentur ieiunia &c. vt docet *Fillinc.ſup.num.*271.

Moneo 9. commutationem hanc fieri poſse quò ad Moniales etiam à Confeſsario ipſarum ordinario, etſi extraordinarium eligant ad confitenda ſua peccata;vt expreſsè docent *Sanch.ſup.num.*17:*Henriq.l.*7.*c.*10.*num.*4. alijſq; penes *Dianam reſol.*50. qui notat *reſol.*36. ex indulto iubilei commutationem, ac diſpenſationem fieri poſse extrà Sacramentum pœnitentiæ: quod item docent plurimi DD. relati à *Diana p.*3.*tract.*2.*reſol.*9. addente *p.*3.*tract.*5.*reſol.*25. idem dicendum,eſse & de abſolutione cenſurarum.

Moneo 10.quòd,licèt ad lucrandũ iubileum conſultius, ac tutius ſit omnia opera impleri vna,ac eadem hebdomada; probabile tamen putant *Io: Præpoſitus,Laym.& Nald.* adducti à *Diana p.*5. *tract.*12.*reſol.*24. eſse ea impleri poſse partim in vna hebdomada ex duabus deputatis, & partim in alia; ſicq; reſpondiſse Patres Sacræ Romanæ Pænitentiariæ teſtatur *Diana ſup.ex Naldo*.

Moneo 11.quod ſi monialis aliqua ægrotet tempore iubilei,poteſt Confeſsarius ab ea electus,ſi breui ſit conualitura, ei differre conſecutionem iubilei ad aliud tempus proximum (idq; ob verba illa bullæ iubilei *In quibus ad proximum tamen tempus differre valeant*) vel durante tempore iubilei opera præſcripta, quæ à moniali ratione ægritudinis impleri nequeunt, commutare in aliud opus pium ſic enim ſtatuitur regulariter in literis iubilei; commutata viſitatione eccleſiarum in recitationem alicuius breuis orationis coram aliqua imagine, & commutatis ieiunijs in aliquas queres

præces,

præces, aut etiam in ipſam ſufferentiam infirmitatis: hæc enim duo ſolum communiter egere poſſunt commutatione; cùm commmunio euchariſtica, & confeſſio ſacramentalis regulariter fieri poſſint ab infirmis: quòd ſi communio fieri non poſſet, commutari poſſet in communionem ſpiritualem faciendam eo modo, quo dicemus *infra cap.10. ſect.3. ſubſ.2.q.25. ſub initium*.

Moneo 12. monialem, quæ comparat iubileum in priori hebdomada, ſi velit illud item lucrari in hebdomada poſteriori, poſſe iterum illud acquirere, ſi iterum impleat requiſita ad eius conſecutionem: idq; etſi in bulla iubilei dicatur *hac vice tantùm*; hæc enim verba non important iubileum ſemel tantùm poſſe comparari; ſed illud non poſſe acquiri, niſi quamdiu durauerit tempus talis conceſſionis: ita vt ly *hac vice tantùm* non referatur ad iubileum, ſed ad tempus, aut locum iubilei; vt notauit *Alph. de Leone p.2. de iubileo num.196.* quem pro hac ſententia adducit *Diana ſup. reſol.28. vnà cùm Naldo, Benzonio, Zerola, Sanctarello, Lauorio, Fernandez, & Horono*.

Moneo 13. ad lucrandũ iubileum ſufficere quòd monialis præſtet opera ad eius conſecutionem præſcripta, etſi ea alio ex titulo ſint debita, v.g. ex voto, aut præcepto Eccleſiæ, vel Confeſsarij: cùm non repugnet vno, ac eodem actu ſatisfieri pluribus obligationibus, modò materia talium obligationum id patiatur. ita *Pollachus, Sanctarel. Fernand. Comitol. & Laym. apud Dianam reſol.54.*

Moneo 14. quòd, licèt Confeſsarius moniali petenti commutationem operum, aut dilationem conſecutionis iubilei ob id ſolum, quòd non vult tempore deputato illud comparare, cùm aliàs commode poſset; ea non eſt capax talis commutationis; cùm voluntariè omittens non dicatur impeditus *cap. fin. de elect. & cap. commiſſa eod. in 6.* ſi tamen monialis ex malitia tempore deputato renueret implere opera iubilei, & vltima die ſtatuat lucrari iubileum, ideoq; accedat ad Confeſsarium; is poterit ei vel iniuncta opera commutare, vel concedere dilationem, ad illa implenda: ſic quippe monialis verè eſt inuoluntariè impedita, & impedimentum eſt neceſsarium ex ſuppoſitione. ita *Filliuç. tract.8. num.268. & 273. Alph. de Leone ſup. num.168. Pollac. de iubil. ſect.42. num.65. & 66.* alijq; *docti recentiores*.

Moneo 15. quòd ſi monialis tempore iubilei non petijt commutationem alicuius voti, aut abſolutionem alicuius reſeruati, eò quòd exciderint è memoria: poſt elapſum tempus iubilei poteſt obtinere eam commutationem, & abſolutionem; ſi verè impleuit omnia præſcripta ad conſecutionem iubilei: ſic enim vigore iubilei comparati ius acquiſiuit ad vtramq; vt benè notauit *Diana ſup. reſol.40. ex Sanch. Portello Boſſio, Sanctarel. & Alph. de Leone*: qui *Diana reſol.41.* alijs citatis docet vota commutata tempore iubilei non reuiuiſcere; eſtò vouens mutata voluntate poſtea non impleuerit omnia requiſita ad iubileum, & conſequenter illud non obtinuerit: non tamen vigore iubilei poſse ei poſtea commutari vota, quæ antea non fuerunt

commu-

commutata; quod tamen non procedit de reſeruatorum abſolutione: ſi enim quis tempore iubilei habens intentionem illud comparandi abſolutus eſt à reſeruatis,& tunc ex obliuione non eſt confeſsus aliquod reſeruatum; etſi poſtea non acquirat iubileum, nihilominùs poteſt ab eo abſolui per quemcumq; Confeſsarium; vt expreſsè docet *Diana reſol. cit. ex Portello,& Philippo de la Cruz:* qui *Diana p.3. tract. 2. reſol.147. ex Barthol. à S. Fauſto, Sanctarello,& Alph. de Leone* ſuſtinet pœnitentem accedentem ad Confeſſarium vltima die iubilei, ſi præ temporis anguſtia non poſſit ei integrè confiteri, poſt elapſum tempus iubilei poſse abſolui etiam à reſeruatis, in quæ incidit poſt elapſum iubileum; Papa enim per talem dilationem intendit inducere pęnitentes ad lucrandum iubileum,quod vtiq; nequit comparari ſine abſolutione reſeruatorum;& aliàs iubilei conceſſio eſt gratia. Principis nulli præiudicialis,quæ reſtringi non debet abſq; ſufficienti textu, aut ratione.

Moneo 16.ad lucrandū iubileum ſufficere fieri in gratia vltimam opus, quod impletur ad eius conſecutionem,& hoc eſt ita verum,vt *Diana ſup. reſol.148. ex Henriq. Fernand. & Barthol. à S. Fauſto* ſuſtineat ſuſcipientem euchariſtiam in mortali,aut facientem ſacrilegam confeſſionem, ſi nihilominùs in vltima periodo iubilei per actum contritionis redeat in gratiam, & tunc opus vltimum ex præſcriptis (v.g. Eccleſiæ viſitationem) impleat; verè lucratur iubileum;quod tamen negant alij pœnes *Dianam.*

An autem moniales poſſint ſibi eligere Confeſsarium,& abſolui à reſeruatis vi Bullæ cruciatæ,aut ſimilis alterius indulti particularis.

22 ℞. Non poſse ob varia decreta pontificia,etiam bullata, quæ refert *Lezana tom.1.c.19.num.29.*& præſertim ob Conſtitutionem Clementis VIII. relatam *ſup. cap.7.qu.3.* quam poſtea Vrbanus VIII. die 19. Iun.1630. innouauit; prout videre eſt in *bullario tom.4. bulla eius* 105. quæ ſic habet: *Quantùm ad articulum eligendi Confeſſarium,& abſoluendi à caſibus reſeruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis cum Fratribus,& Monialibus prædictis Fratrum Prædicatorum,ac aliorum quorumcunq; Ordinum,Congregationum,Societatiſq; & Inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium tam prouinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet conſtitutorum locum minimè habuiſſe, neq; habere,nec illis vllo modo ſuffragari potuiſse,neq; poſſe,ſed noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe,quòd ijdem Fratres,& Moniales quantùm ad Sacramenti pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ quò ad ſibi reſeruata ſubiecti ſint,tenore præſentium perpetuò declaramus.* Vbi noto ex eo quòd hic dicitur bullam Cruciatę non potuiſse ſuffragari Regularibus,non ſequi abſolutiones reſeruatorum antea vi illius collatas fuiſse irritas: ſi quidem, ſtante probabilitate opinionis, quòd Regulares poſsent vti beneficio bullæ Cruciatæ,quæ antea ſupponebatur, eiuſmodi abſolutiones fuerunt validæ, probabilitate opinionis ſupplente iuriſdictionem,vt in ſimili notat *Diana p.3.tract.4.reſol.*153. qui cùm *p.1. tract.11.*

*reſol.*14.

*reſol.*14. aliquantulùm propendiſſet in ſententiam aliquorum Doctorum ſuſtinentium Regulares ſine licentia ſuorum Prælatorum poſſe frui beneficio bullæ Cruciatæ; poſtea *in 3. p. in addit. ſecund. reſol.*9. viſa hac Conſtitut. Vrbani reijcit dictam ſententiam.

QVÆRES XIV. Quoties in anno debeat aſſignari monialibus Confeſſarius extraordinarius ex decreto *Concilij Trident. ſeſſ.* 25. *de regul. cap.*10.

23 ℞. Debere deputari bis, aut ter in anno; ſic enim præcipit Concilium his verbis: *Præter Ordinarium autem Confeſſorem alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confeſſiones audire debeat*; ſed de hoc *cap. ſeq. ſect.* 3. *ſubſ.* 2.

QVÆRES XV. Quę priuilegia conceſſa ſint monialibus quò ad abſolutionem reſeruatorum.

24 ℞. Cum diſtinctione: vel moniales ſubſunt immediatè iuriſdictioni Prælatorum regularium Ordinis; & poſſunt abſolui ab omnibus ijs reſeruatis, à quibus poſſunt abſolui viri religioſi eiuſdem Ordinis vigore ſuorum priuilegiorum; ſi quidem vtriq; confiteantur Sacerdoti regulari, & facultas abſoluendi tenore conceſſionis reſtricta ſit ad Confeſſarios Ordinis (quod propterea diligenter obſeruandum eſt, illud colligendo ex verbis conceſſionum;) & ratio eſt, quòd dicta priuilegia conceſſa ſunt Religioſis Ordinis, tales autem ſunt etiam moniales illius, ſicq; non apparet, quo titulo eæ debeant excludi ab vſu præfatorum priuilegiorum. Vel moniales ſunt exemptæ à poteſtate Prælatorum regularium Ordinis immediatè ſubiectæ Ordinario, & confitentur apud Sacerdotes non regulares; & ſic, ſiquidem tenor conceſſionis eſt, vt Religioſi Ordinis poſſint abſolui ab his, vel illis reſeruatis; nulla reſtrictione appoſita, poſſunt moniales ab ijs abſolui, etiam per Sacerdotes non regulares, qui ſint deputati ad earum confeſſiones; ſecùs, ſi tenor conceſſionis eſt, vt à prædictis abſolui poſſint per Confeſsarios Ordinis, aut cum aliqua alia ſimili limitatione: tunc enim moniales non poterunt à præfatis abſolui; cum ſic facultas cenſeatur conceſsa non pœnitenti, ſed Confeſsario regulari, qualis vtiq; non eſt Sacerdos ſæcularis deputatus ad monialium confeſſiones; vnde patet in vſu talium priuilegiorum attendendum eſse tenorem ipſarum conceſſionum, perpēdendo, num conceſſio ſit facta Regularibus tanquam pœnitentibus, an verò tanquam confeſsarijs, vt paulò ante dictum eſt. A' quibus autem poſſint moniales vi ſuorum priuilegiorum abſolui, conſtat ex ijs, quæ dicimus in *tract. de priuileg. cap.* 2. *ſect.* 1. *ſubſ.* 2. vbi ex profeſso agimus hac de re, adductis varijs indultis, quæ refert *Rodriq. tom.* 1. *quæſt.* 20. *art.* 22.

Difficultas eſt, an moniales immediatè ſubiectæ Ordinario poſſint vi ſuorum priuilegiorum abſolui à reſeruatis per ipſum Ordinarium caſu, quo tenor priuilegij habeat, vt religioſi Ordinis poſſint ab illis abſolui per proprium Prælatum, ſiue immediatum, ſiue mediatum.

25 ℞. Videri poſſe,ſi tenor priuilegij habet indefinitè, quòd religioſi Ordinis poſſint abſolui à proprio Prælato:non item,ſi habet,quòd poſſint abſolui à proprio Prælato regulari,ſeu Ordinis;& ratio diuerſitatis eſt, quòd Ordinarius reſpectu dictarum monialium eſt quidem, & dici poteſt proprius Prælatus earum,non tamen dici poteſt Prælatus regularis ſeu Ordinis; ſicq; mirum non eſt, ipſum venire nomine proprij Prælati monialium quò ad priuilegia prioris generis, non item quò ad priuilegia poſterioris generis: cùm alias priuilegium non ſuffragetur vltra intentionem concedentis verbis ſufficienter expræſſam.

Illud etiam hìc poteſt controuerti, per quem Superiorem debeant moniales abſolui ab ijs,quæ ſpecialiter reſeruantur Papæ,vt à caſibus bullę cœnæ v.g.

26 ℞. Quòd cùm perpetuò impediti, ac impotentes iuxta communem DD. ſenſum poſſint per proprium Ordinarium loci, etiam extra articulum mortis,abſolui à quibuſcunq; caſibus, ac cenſuris apoſtolicæ Sedi reſeruatis,ſi ſint ſæculares,per proprios verò Prælatos regulares,ſi ſint religioſi: & ex alia parte moniales Ordinario immediatè ſubiectæ quò ad hoc æquiparentur perſonis ſæcularibus conſequenter dicendum eſt moniales debere abſolui à præfatis reſeruatis, per Ordinarium quidem loci, ſi immediatè ſubſunt illius iuriſdictioni (cùm iure communi per ſe id ei competat) per Prælatum verò regularem proprium, ſi ſint exemptæ ab Ordinarij iuriſdictione: idq; præſertim ex conceſſione Pij V. bullata facta Fratribus Ordinis Prædicatorum,& relata à *Rodriq. in bullario Conſtitutione Pij V. in ordine* 13. per quam Priori Dominicano, & conſequenter etiam Prælatis aliorum Ordinum indulgetur, vt erga religioſos ſuos ſubditos pro foro conſcientiæ (per ſe ipſos tamen tantùm) omnem illam poteſtatem abſoluendi, ac diſpenſandi exerceant, quam Epiſcopi exercere poſſunt erga proprios ſubditos. Colligitur ex *Tamburino ſup.D.*16.*q.*8.*num.*7.8. *&* 9. vbi addit ex Nauarro,ac Vgolino taliter impeditos,& conſequenter moniales ſic excuſari ab obligatione adeundi Papam pro abſolutione dictorum reſeruatorum, vt neq; teneantur id facere per alium (mittendo v.g. procuratorem,aut nuncium ad talem effectum) etiamſi commodè id facere poſſent; quod negant *Bonac.D.*1.*de cenſur.in comm.q.*3.*p.*2.*num.*4. & alij. Certè valdè rationabile,ac pium eſt,vt modo dicto impediti non cogantur adire Papam ad obtinendam abſolutionem reſeruatorum; alias quippe cogerentur ad impoſſibile,cùm tamen impoſſibilium non ſit obligatio,*l. impoſſibilium*, *ff. de reg.iur.* quod maximè locum habet in monialibus,quæ cum teneantur ad perpetuam clauſuram,vtiq; non poſſunt adire Papam, vt abſoluantur à reſeruatis, quæ fortè incurrerint. vt proinde *Homob. relatus à Diana infra Tambur.ſup.num.*10. *Diana p.*4. *tract.*4.*reſol.*89. & ante illos *Henriq.l.*6.*c.*10. *num.*1.*&* 2.*Suar.D.*30.*de pœnit.ſect.*3.*num.*9. alijq; cum quibus ſentit *Bordon. reſol.*5.*num.*5. doceant moniales à quouis exceſſu, etiam hæreſis externæ,

poſſe

poſſe abſolui per Epiſcopum diœceſanum,aut per proprium Confeſſarium de eius licentia.

Quòd ſi quæras, an moniales modo dicto poſſint abſolui à reſeruatis non ſolùm pro foro conſcientiæ,ſed etiam pro foro externo.

27 ℞. Poſſe: aliàs enim cùm non poſſint aliter procurare abſolutionem, & iuxta dicta ad talem effectum non teneantur vti alijs medijs,quò ad forum externum carerent remedio, eſsentq; deterioris conditionis, quàm laici: quod nefas eſt credere de pia matre Eccleſia.

QVÆRES XVI. An,quo iure, & quando moniales poſſint abſolui à reſeruatis,etiam non obtenta facultate à proprio earum Prælato.

28 ℞. Videri poſse in caſu, quo illarum Confeſsarius petat facultatem reſeruatorum,ſiue ab Ordinario loci, ſi monialis abſoluenda ſit ei immediatè ſubiecta:ſiue à Prælato regulari,ſi illa ſit exempta ab Ordinario. idq; ex indulto Clementis VIII. facto Regularibus,quod poſtea innouauit Vrbanus VIII. in ſua bulla 26. in ordine his verbis: *Quòd ſi Regularium Confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus Superior dare noluerit,poſſint nihilominus Confeſſarij illa vice pœnitentes regulares abſoluere,etiam non obtenta à Superiore facultate.* Circa cuius indulti intelligentiam illud in primis occurrit notandum quòd, dum in eo dicitur, *illa vice*, non eſt ſenſus vnumquemq; Regularem vi illius non poſse modo dicto abſolui, niſi ſemel tantùm; ſed ſenſus eſt Confeſſarium pro vnaquaq; vice, qua petit facultatem reſeruatorum,& non obtinet,vi talis petitionis ſemel tantùm poſſe abſoluere à reſeruatis ſuum pœnitentem: cum quo tamen ſtat, vt, ſi iterum petat, dictam facultatem,& non obtineat,iterum poſſit abſoluere,& ſic deinceps. Quæ doctrina maximè nititur illa alia doctrina, quam tradunt *Alph. de Leone de iubileo p.2.q.27.num.197.Naldus v.indulg. num.4.Diana p.3.tract.4. reſol.*151. & alij,nimirum vigore Iubilei poſſe quem abſolui à reſeruatis in poſteriori hebdomada, etiam eo obtento in priori hebdomada, ſi repetat præſcripta ad conſecutionem illius: & hoc, quamuis in conceſſione Iubilei ſit appoſita clauſula taxatiua, *hac vice tantùm*: ſiquidem talis doctrina à fortiori habebit locum in præſenti caſu, quo ſolùm dicitur *hac vice*, omiſsa dictione *tantùm*:ſed de hoc plura in noſtro *tract.de priuil. cap. 2. ſect.1. ſubſ. 2.q.13.*

29 Dixi in reſponſione, *ſiue ab Ordinario loci, ſi monialis abſoluenda ſit ei immediatè ſubiecta*; vt innuerem,quòd,quamuis conceſſio hic propoſita per ſe primò videatur loqui de Prælato regulari denegante facultatem reſeruatorum,& Ordinarius non ſit Prælatus regularis, neque reſpectu monialium ſibi ſubditarum,nihilominus probabile eſt ſub illa comprælhendi etiam Ordinarium quò ad moniales ipſi ſubiectas; vtpote qui verè eſt illarum Superior, ideoq; venit ſub ijs verbis conceſſionis: *Quod ſi Superior dare noluerit*; præſertim cùm ſimus in materia fauorabili animæ (quæ maximam admittit ampliationem) & ratio præfatæ conceſſionis potiori ratione militet in monia-

monialibus ex conditione ſexus fragilioribus, aliáſq; certum ſit eas compræhendi ſub dicta conceſſione; quippe quæ indefinitè loquitur de Regularibus, ſub quorum nomine ſine dubio veniunt etiam moniales, vt patet.

Vtrùm verò præfata conceſſio procedat non ſolùm quò ad caſus Superioribus monialium peculiariter reſeruatos, ſed etiam quò ad illos, quorum facultas ipſis competit iure delegationis, aut ratione neceſſitatis.

30 ℞. Videri procedere; cùm loquatur generaliter, ac indefinitè, ſicut conſtat ex verbis illis, *quòd ſi Confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus*; ſicq; currat regula, *lex generaliter loquens generaliter debet intelligi*: & illa alia, *vbi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus*: & illa alia, *beneficium principis latè interpretandum eſt*; quæ regulæ maximè ſuffragantur in bonum ſpirituale animæ. ita docti Neoterici à me conſulti, & valdè probabiliter.

31 *DIſpenſari poſſunt moniales in ijs, in quibus diſpenſantur viri religioſi; idq; ſiue ab Ordinario, ſiue à Prælato regulari, prout ijs reſpectiuè ſubſunt.*

32 *Gaudent varijs priuilegijs pro tempore Interdicti, ac ceſſationis à diuinis.*

33 *Afferuntur alia priuilegia, etiam maiora ad eundem effectum illis conceſsa.*

34 *Puellæ, quæ educantur apud moniales, gaudent varijs indultis pro dicto tempore.*

35 *Non tamen tenentur illis vti.*

36 *Monialium famuli tempore Interdicti admittuntur ad diuina in earum templis.*

37 *De rigore iuris moniales eligere poſſunt Conſeruatorem; at obſtat praxis.*

38 *Si ſubſint Prælatis regularibus, hi benedicunt, & reconciliant illarum templa, benedicunt paramenta, conſecrant calices, &c. ad earum vſum.*

39 *Prælati ijdem, ſi aliàs habeant vſum baldachini, illud erigunt in earum templis.*

40 *Moniales gaudent indulgentijs conceſſis viris religioſis in commmuni, ac in ſpecie: idq; etſi immediatè ſubſint Ordinario: quod non procedit de ijs quæ conceſſæ ſunt Eccleſijs Ordinis: referuntur indulgentiæ à Paulo V. conceſſæ Monialibus: & hac occaſione plura ſoluuntur dubia practica de indulgentijs: & refertur indulgentia Adriani VI. conceſsa recitantibus veſpere ad 3. ſigna campanæ Aue Maria.*

41 *Tertiariæ fruuntur indulgentijs Ordinis, ſed non omnes.*

42 *Eccleſia conſulit libertati monialium quò ad ſuſceptionem habitus religioſi.*

43 *Monaſteria earum reſarcienda fidelium expenſis.*

44 *Eccleſia opportunè ſuccurrit illarum egeſtati per quandam Bullam Gregorij XIII.*

45 *Qualiter talis bulla obliget in præſentia.*

46 *Bona violantis monialem applicantur conuentui monialis violatæ.*

47 *Legatum relictum fœminæ maritandæ debetur ei etiam ingredienti religionem.*

48 *Si quidem legatum relictum ſit fœminæ determinatæ: Legatum item relictum pro monachatu debetur tertiariæ: prætereà legatum factum pro dote puellæ monachãdę ei debetur, ſi ingrediatur monaſterium nullam, recipiens dotem: immò ſtatim pro habitu religioſo & ſimilibus; itẽ debetur ſi maneat cœlebs in ſæculo.*

Moniales

49 *Moniales mendicantes veniunt ſub diſpoſitionibus factis de mendicantibus.*
50 *Tertiariæ, etiam ſeorſim habitantes fruantur priuilegijs Ordinis, ſi ſeruent aliquas conditiones.*

QVAERES XVII. An, & per quos poſſint moniales diſpenſari tum in impedimentis obſtantibus prælationi, tum in inhabilitatibus per modum pœnæ contractis, tum in præceptis Eccleſiæ, v. g. in ieiunio, recitatione officij, &c.

31 ℞. Poſſe eo modo, quo poſſunt viri religioſi eiuſdem Ordinis; & quidem per Ordinarium, ſi moniales ei immediatè ſubiaceant, vti diximus *ſup. q.* 4. ſiue per proprios Prælatos regulares, ſi ſint exemptæ ab Ordinario loci; idq; iuxta priuilegia conceſſa Ordini, quorum vſus, ſicut non debet denegari monialibus, etiam ſubiectis Ordinario, vt oſtendimus *q.* 1. ſic nec debet concedi, niſi cum limitationibus appoſitis *q.* 15. quæ, ſeruata proportione, procedunt etiam in præſenti materia. Quare, occurrente caſu alicuius diſpenſationis, attendantur priuilegia religionis conceſſa ad talem effectum, & iuxta tenorem vniuſcuiuſq; illorum vſurpentur; ea verò proponemus, ac exponemus in *tract. de gubernat. cap.* 3. *ſect.* 4. qui vult conſulat *Caſarubium in comp. v. moniales, & v. diſpenſare,* memor magnæ illius conceſſionis, quam fecit Pius V. Ordini Prædicatorum, & nos retulimus hìc *quæſt.* 15. §. *illud etiam.*

QVÆRES XVIII. Quibus priuilegijs gaudeant moniales pro tempore Interdicti, aut Ceſſationis à diuinis.

32 ℞. Gaudere illis omnibus priuilegijs, quibus gaudent viri religioſi ſui Ordinis (loquendo de ijs, quorum ipſæ, habita ratione ſexus, ſunt capaces) ſicq; non obſtante decreto *Concilij Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 12. *de regul.* poſſunt moniales tempore interdicti generalis in ſuis templis dicere diuina officia ſubmiſſa voce, ianuis clauſis, non pulſatis campanis, ac excluſis excommunicatis, & interdictis, facere celebrare Miſſas (cum præfatis tamen limitationibus) recipere Sacramenta, ſepeliri eccleſiaſtica ſepultura, & recipere ad Miſſas, ac horas canonicas audiendas, nec non ad ſumenda Sacramenta in ſuis templis certum numerum perſonarum, quomcunq; poſſunt admittere viri religioſi in proprijs Eccleſijs iuxta ipſorum priuilegia à Caſarubio relata in *comp. v. interdictum.* id enim inquit *Tamburin. ſup. D.* 15. *quæſt.* 8. *nu.* 3. operatur communicatio priuilegiorum, vt, quod conceditur Prælatis virorum religioſorum, idem & concedatur monialium Abbatiſſis, ſeu Prioriſſis, dummodò ea non repugnent illarum ſtatui, & alioqui excludantur nominatim interdicti, ac excommunicati. Quod autem dixi poſſe moniales facere celebrare Miſſas; intellige per Sacerdotes tam ſæculares, quàm regulares: cùm de vtriſq; ſit par ratio, concedente Bonifacio VIII. in cap. *Alma mater de ſent. excommunic. in* 6. omnibus Sacerdotibus indiſcriminatim, vt poſſint tempore interdicti localis gene-

ralis celebrare in eccleſijs quibuſcunq; ac monaſterijs, modò ſeruentur limitationes ſuperiùs propoſitæ. Cæterùm, quod diximus de tempore Interdicti, proportionaliter militat etiam pro tempore ceſsationis à diuinis.

33 Quin etiam poſsunt moniales pro tempore interdicti localis generalis recitare diuina officia, & facere celebrare Miſſas, ianuis apertis, pulſatis campanis,& interdictis etiam admiſſis (qui tamen non fuerint cauſa interdicti) non ſolùm in feſtiuitatibus Natiuitatis Domini,Paſchæ,Pentecoſtes, & Aſſumptionis B. Virg. (ſicut conceditur in citato cap. *Alma mater*) ſed etiam in feſto Sanctiſſimi Sacramenti, eiuſq; tota Octaua vigore Extrauagantis Martini V. immò ex ſpecialibus priuilegijs Regularium etiam in feſto Conceptionis,Viſitationis,ac Natiuitatis B.Virg. in Natiuitate S.Ioan. Baptiſtæ,in feſtis Sanctorum reſpectiuè vniuſcuiuſq; Ordinis,nec non aliorum Sanctorum, & Sanctarum, ſub quorum inuocationibus earum templa erecta ſunt,aut quorum corpora in ijs repoſita ſunt; in hebdomada ſancta, ac Reſurrectionis Dominicæ, & per octauas earundem Omnium feſtiuitatum: deniq; quoties aliqua ex monialibus monaſterij profeſſionem emittit,aut in Eccleſia ſepelitur; Quæ vtiq; ſunt magna priuilegia,& referuntur à *Caſarubio in comp.priuileg.v.interdictum*, cum pluribus alijs ad ſimilem effectum conceſſis.

Difficultas eſſe poſſet, an puellæ in monaſterijs monialium degentes cauſa educationis poſſint tempore interdicti, ac ceſſationis à diuinis intereſſe diuinis officijs,audire Miſſam,ac recipere Sacramenta, immò & ſepeliri eccleſiaſtica ſepultura,ſi tunc temporis decedant.

34 ℞. Videri poſse,& patet tum ex dictis *ſup.cap.5.num.192.* tum ex priuilegio bullato Eugenij IV. conceſso Ciſtercienſibus, & relato à *Sayro l.5.de cenſur.cap.7.num.22.* ſub his verbis: *Quòd ſi contingat ciuitates, terras, vel loca, in quibus monaſteria, ſiue loca dictæ Congregationis exiſtunt, eccleſiaſtico eſſe ſuppoſita interdicto, ipſi tamen dictæ Congregationis Prælati, monachi, conuerſi, commiſſi, ac cappellani, necnon laici, qui intra ſepta ipſorum locorum pro tempore habitauerint, à præfatæ Congregationis monachis ad id deputatis, ianuis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce miſſas, & alia diuina officia audire, & celebrare, ac eccleſiaſtica Sacramenta licitè miniſtrare,& ſuſcipere valeant.* quale priuilegium eſt illud,quod refertur in *Comp. Societatis noſtræ v. interdictum* §.2.conceſſum pro noſtris pueris,ſeu familiaribus,procuratoribus,& operarijs; quodq; refertur §.4.ſub his verbis: *Poſſunt noſtri quoſcunq; familiares, &c. ad diuina admittere, & Sacramenta illis miniſtrare, eorumq; corpora tumulare, vel tumulari facere, &c.* præterquàmquòd Sayrus vbi ſupra notat quòd, cùm plures DD. teſtentur religioſos multis abhinc annis præfata præſtare conſueuiſſe, vi talis conſuetudinis, ſecluſo etiam quouis priuilegio, præſtari poterunt à viris religioſis, & conſequenter à monialibus, quantùm patitur conditio ſexus illarum. nec obſtat,quòd *cap. licet*

11. de priuileg. in 6. dicitur familiares conuentuum, vt tales non poſſe aſſiſtere diuinis officijs tempore Interdicti, niſi ſpeciale ad id habeant priuilegium: ibi enim eſt ſermo de familiaribus extraneis, & non de commenſalibus: & prætereа puellæ, de quibus hìc, habent ad id ſpeciale priuilegium, vt iam vidimus. ita Baldellus, Naldus, Bordonus, & alij à me conſulti.

An autem dictæ puellæ teneantur vti præfatis priuilegijs, audiendo Miſſam, v.g. tempore Interdicti in die feſto.

35 ℞. Probabile eſſe non teneri: & probatur tum quia nemo obligatur vti priuilegio ſibi conceſſo; alioqui gratia non eſſet gratia, ſed onus, & libera facultas in obligationem verteretur; & tamen conceſſa in alicuius gratiam non debent retorqueri in illius odium: tum quia eſt iuxta intentionem Eccleſiæ, quòd omnes ſe componant ad abſtinendum à diuinis officijs pro tempore Interdicti vetitis, vt ſic cenſuræ eccleſiaſticæ ſuum vigorem non perdant. ita *Auila p.5. de cenſur. D.4. ſect.2. d.6.* ex Victoria, Cano, & alijs viris doctis, alijq; citati à *Fagund. præc.1. eccl. l.2. c.8. nu.4.* qui tamen *núm.5.* cum alijs DD. oppoſitam ſuſtinet ſententiam tanquam probabiliorem; eamq; probat varijs rationibus.

Adde ea, quæ diximus de puellis degentibus in monaſterijs monialium cauſa educationis, procedere etiam in alijs fœminis ibidem cum debita licentia degentibus titulo famulatus, aut ex alia iuſta cauſa.

36 Accedit quòd, cùm Eugenius IV. teſte *Caſarubio v. Interdictum 3. nu.11.* per bullam conceſſerit Monachis S. Benedicti Congregationis Hiſpaniæ, quod *tempore interdicti generalis, aut ſpecialis à iure, vel ab homine quomodocunq; lati poſſint recipere ad audiendam miſſam, & alia diuina officia, quoſcunq; familiares, officiales, & ſeruitores quorumlibet monaſteriorum huiuſmodi, ac eis euchariſtiam, & alia eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare, eorumq; corpora tumulare, ſeu tumulari facere: dum tamen nullus iſtorum dederit cauſam interdicto; ſecreto tamen modo ianuis clauſis, & campanis non pulſatis*: hoc eodem priuilegio gaudebunt moniales tum Ordinis S. Benedicti, tum aliorum Ordinum, iuxta dicta hìc *q.1.2. & 3.* ſicq; tempore interdicti in proprijs Eccleſijs quoſcunq; ſuos famulos, ac officiales admittere poterunt ad miſſam, & alia diuina officia; &, ſi contingat eos mori, ijs concedere eccleſiaſticam ſepulturam: quod eſt frui iſto priuilegio, quantùm patitur conditio ſexus fœminei. Dixi *quoſcunq; ſuos famulos, aut officiales*, vt indicarem, quòd, cùm ſimus in materia fauorabili, quæ debet ampliari; nomine famulorum, ſeu ſeruitorum veniunt deputati ad quotidiana obſequia tam Eccleſiæ, quàm Conuentus, ſiue maſculi, ſiue fœminæ; factores Vrbani, villici, ordinarij cultores horti exiſtentis intra clauſuram, alijq; ſimiles, qui iuxta communem loquendi modum verè dici poſſint famuli; non item medici, chirurgi, fabri, baiuli, alijq; artifices (qui, licèt inſeruiant monialibus, vnuſquiſq; in ſuo genere; non ideo tamen iuxta communem loquendi modum dici poſſunt

famuli monialium) non deniq; Syndici (quamuis aliàs hi dici poſſint venire nomine officialium Conuentus, adeoq; compræhenſi in relato priuilegio.)

QVÆRES XIX. An moniales poſſint ſibi eligere Conſeruatorem eo modo, quo poſſunt viri religioſi iuxta priuilegia ſui Ordinis.

37 ℞. De rigore iuris poſse, etſi obſtet conſuetudo in contrarium inducta. & quidem, quòd de rigore iuris poſſint, probatur tum quia gaudent priuilegijs conceſſis proprio Ordini, accommodatis ipſarum conditioni, ac ſtatui, vt oſtendimus *quæſt.*1. & conſequenter fruuntur indulto eligendi Conſeruatorem conceſſo viris religioſis, vtpote illarum ſtatui non repugnante: tum quia Pius V. *in ſua Conſtitut.* 41. *in ordine*, tale indultum expreſsè conceſſit monialibus S. Dominici, vt conſtat ex tenore dictæ Conſtitutionis, in qua pluries ſit mentio expreſsa de dictis monialibus; quòd indultum ſine dubio per viam communicationis etiam monialibus aliorum Ordinum eſt commune ex dictis *quæſt.* 2. Quòd ſi conſuetudo eſt in contrarium; fortè id inde prouenit, quòd, cùm plurima monaſteria monialium ſubiaceant Ordinario, & per conſequens Ordinarium habeant in iudicem, non eſt cur eligant Conſeruatorem in multis fungentem officio iudicis.

QVÆRES XX. An Prælati regulares poſſint vi ſuorum priuilegiorum benedicere Eccleſias monialium ſibi ſubiectarum, immò & eas reconciliare, ſi polluantur; necnon benedicere paramenta, ac conſecrare calices, & altaria, aliaq; id genus preſtare ad vſum dictarum monialium; ſi aliàs ad hæc extendatur facultas illorum.

38 ℞. Videri poſse: idq; etiamſi demus eorum facultatem ad Eccleſias, & res proprij monaſterij, ac Ordinis eſſe reſtrictam. moueor ex indulto Leonis X. bullato, quod refert *Caſarubius in comp. v. benedicere num.* 14. his verbis: *Leo X. conceſſit Generalibus, & Prouincialibus, ac Cuſtodibus, necnon & Guardianis Fratrum Minorum Obſeru. pro tempore exiſtentibus, vt omnia, & ſingula eiuſdem Ordinis, & Obſeruantiæ Eccleſias, paramenta, & ornamenta, & alia quæcunq; ad diuinum cultum, & vſum Fratrum neceſſaria ſolemni benedictione valeant benedicere: ac quòd ſimiliter poſſint reconciliare Eccleſias, quæ quomodolibet ſanguinis, vel ſeminis effuſione pollutæ fuerint, &c.* Vbi noto, quòd, cum facultas huius indulti extendatur ad omnes, ac ſingulas Eccleſias, ac res Ordinis; & Eccleſiæ, ac res monialium verè ſint, ac dici poſſint Eccleſiæ, & res Ordinis cui ſubſunt: dicta facultas dici debet extendi etiam ad has: idq; etſi dicatur *ad vſum Fratrum*: ſiquidem in fauorabilibus ſub maſculino compræhenditur fœmininum; & conſequenter nomine Fratrum veniunt etiam Sorores, ſeu Moniales Ordinis. quæ ratio procedit etiam de conſecratione altarium, calicum, & patenarum iuxta tenorem aliorum priuilegiorum. Dixi *Eccleſias monialium ipſis ſubiectarum*, vt innuerem ſecùs dicendum de Eccle-

ſijs, ac

ſijs, ac rebus monialium ſubiectarum Ordinario; quippequæ non amplius dici poſſunt Eccleſiæ, ac res Ordinis, vt patet. ita Naldus, Baldellus, Bordonus, & alij à me conſulti.

QVAERES XXI. An Abbates aliàs habentes vſum baldachini, & pontificalium, poſſint erigere baldachinum, & exercere pontificalia in templis monialium ipſis ſubiectarum; non ſecùs ac poſſunt intra Eccleſiam monaſterij, cui præſunt.

39 ℟. Videri poſſe, & colligitur ex tenore decreti Sacræ Congregationis relati à *Barboſa de offic. Epiſc. allegat.* 80. *num.* 18. quod decretum, cùm præſcribens modum exercendi pontificalia dicat *quando ſolemniter in proprijs eorum eccleſiis celebrant*, vtiq; compræhendit etiam Eccleſias monialium dictis Abbatibus ſubiectarum; quippequæ re vera ſunt Eccleſiæ Ordinis, adeoq; dici poſſunt *propriæ eorum*, ideſt dictorum Abbatum. ita Naldus, Baldellus, Bordonus, alijq; à me conſulti, & probabiliter; niſi adſit conſuetudo in contrarium, cui contrauenire deſeruiret ad excitandas tricas, quas regulariter expedit euitare.

QVAERES XXII. Quæ indulgentiæ conceſſæ ſint monialibus.

40 ℟. Conceſſas eſſe illas omnes indulgentias, quæ conceſſæ ſunt tam Religioſis in communi iuxta Pauli V. conſtitutionem editam 23. Maij 1606. à nobis latè explicatam in *tract. de priuileg. cap.* 5. *ſect.* 5. *ſubſ.* 1. *per totum* (qua, reuocatis omnibus, & ſingulis indulgentijs aliàs conceſſis Regularibus, alias plures de nouo concedit) quàm in ſpecie Religioſis ſui Ordinis: his enim omnibus indulgentijs frui poſſunt moniales, ſi impleant ea, quæ præſcribuntur ad eas conſequendas: illis quidem vigore citatæ Conſtitutionis Pauli V. quæ §. 18. loquens de monialibus ſic habet, *Volumus autem, vt omnes ſupradictæ indulgentiæ, & gratiæ Religioſis regularibus cuiuſuis Ordinis tam monaſtici, quàm mendicantis dumtaxat conceſſæ, etiam omnibus monialibus cuiuſuis regulæ approbatæ, & intra clauſtra cum 3. votis ſolemnibus viuentibus, & perpetuam clauſuram ſeruantibus tam Ordinarijs locorum, quàm etiam Regularibus cuiuſcunq; Ordinis, regulæ, & inſtituti ſubiectis ſuffragentur*; iſtis verò ex vi communicationis priuilegiorum, & gratiarum ſui Ordinis de quibus eæ participant tanquam vera membra illius, vtpote profitentes eandem regulam, ac inſtitutum: idq; ſtando in iure communi etſi alioqui ſubiaceant immediatæ iuriſdictioni Sedis Apoſtolicæ, aut Ordinarij loci; nō enim æquum eſt ex eo quòd fuerunt priuatæ priuilegio exemptionis ab Ordinario loci, eas priuari etiam gratijs, ac priuilegijs, quibus antea fruebantur, dum eſſent modo dicto exemptæ, ſicut oſtendimus *ſup. quæſt.* 1. quà de re *Portel. p.* 2. *reſp. mor. caſu* 14.

Quòd ſi quæras quas indulgentias lucrentur moniales vi bullæ Pauli V. ſuperiùs adductæ.

℟. Lucrari indulgentiam plenariam in ſuſceptione habitus religioſi; in emiſſione profeſſionis; in feſto principali Ordinis (quod eſt

feſtum Sancti Fundatoris, aut aliud ſimile vniuerſaliter celebrari ſolitum, vt feſtum Circumciſionis D.N. in Societate Ieſu,) & in articulo mortis; item ſi confeſſæ communicent, audita prima Miſſa alicuius Sacerdotis regularis, ſiue eiuſdem, ſiue alterius Ordinis; item ſe per 10. dies faciunt exercitia ſpiritualia iuxtam formam præſcriptam in ipſa bulla Pauli; item ſi confeſſæ, & ſacra communione refectæ ſaltem per 2. horas orent in expoſitione 40. horarum facta à Superiore pro generali viſitatione monaſterij. Lucrantur verò omnes indulgẽtias ſtationum Vrbis, ſi deuotè viſitent propriam eccleſiam, ibiq; orent: item lucrantur quinq; annos indulgentiæ, & totidem quadragenas, ſi ſingulis diebus ante Altare propriæ eccleſiæ quinquies recitent orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam; nec nõ 10. annos, & totidem quadragenas, ſi per menſem vacent orationi mentali ſingulis diebus per mediam horam, & præterea in vltima Dominica dicti menſis confeſſæ ſacram recipiant communionem; item lucrantur annos 3. & totidem quadragenas, ſi piè, ac religiosè in capitulo ſe accuſent de commiſſis defectibus.

Addo hìc obiter moniales, & quoſcunq; alios fideles, ſiue ſæculares, ſiue regulares quotidie lucrari indulgentiam plenariam ab Adriano VI. conceſſam; ſi ad tria ſigna campanæ poſt Solis occaſum dari ſolita recitent *Aue Maria* cùm verſu *Angelus Domini &c. Ecce Ancilla Domini &c. Et Verbum caro factum eſt &c.* hæc enim indulgentia non fuit à Paulo V. reuocata in generali reuocatione indulgentiarum Regularibus conceſſarum: cùm in ea compræhenſæ fuerint tantùm indulgẽtiæ conceſſæ ſolis Regularibus; & hæc conceſſa fuerit pro vniuerſis fidelibus teſte *Rodriquez in comp. q. 77. nu. 51. iuncto nu. 17.* Quòd volui hìc adnotare, vt monialium confeſſarij ipſis talem ac tantum theſaurum detegant, durentq; vt eæ fruantur gratia adeò ſingulari.

Cùm autem occaſione indulgẽtiarum, quæ interdum proponuntur monialibus obtinendæ; varia ipſis occurrere dubia ſoleant de illis, quorum reſolutionem petunt à ſuis confeſſarijs; in horum gratiam aliqua de indulgentijs magis practica hìc placet proponere; vt ex horum ſolutione illi habeant, vnde faciliùs propoſita à monialibus dubia reſoluant.

Aſſero ergò 1. indulgentiam plenariam dici illam, per quam omnis pœna pro peccatis luenda in Purgatorio remittitur: indulgentiam verò 7. annorum v. g. dici illam, per quam remittitur tanta pœna peccatis debita, quanta deleretur per pœnitentiam 7. annorum factam iuxtà canones antiquos eccleſiæ. *Layman l. 5. trac. 7. c. 3. num. 1.*

Aſſero 2. ad hoc vt monialis conſequatur totum effectum indulgentiæ plenariæ requiri, vt priùs ei ſit remiſſa omnis culpa, etiam venialis: vnde fit, vt, ſi maneat monialis affecta erga aliquod peccatum veniale, non conſequatur totum effectum plenariæ indulgentiæ; cùm non obtineat remiſſionem pœnæ reſpondentis illi peccato veniali; vt benè notat *Laym. c. 6. n. 2.*

Aſſero

Aſſero 3. quòd ſi operis iniuncti ad obtinendam indulgentiam pars tantùm minima omittatur : probabile putat *Filliucius trac.8.p.3. num.* 153. non impediri effectum indulgentiæ ; cùm in moralibus parum pro nihilo reputetur: quod tamen non procedit, ſi pars ommiſſa, quæ in ſe eſt leuis, ſit grauis reſpectiuè ad alias; vt ſi ſemel omittatur *Pater* & *Aue* in quinq; denis recitandis.

Aſſero 4. ad obtinendam indulgentiam ſufficere, ſi fiat opus, vti eſt ſecundùm ſubſtantiam, ſiue ex obiecto bonum; etſi vitioſum ſit ratione alicuius circunſtantiæ: eò quòd ſit factum v. g. ex vana gloria *Suar. D.* 52. *de pœnit. ſect.6. num.* 2. contrà alios, quorum opinio in praxi amplectenda videtur.

Aſſero 5. abſolutè non requiri, vt opus iniunctum pro indulgentia impleatur in ſtatu gratiæ, ſed ſufficere quòd monialis ſit in Dei gratia, quando opus conſummatur in tempore, quo obtinenda eſt indulgentia : tunc enim neceſſaria eſt gratia; non quidem propter opus, ſed propter fructum; ideſt ad conſecutionem indulgentiæ. *Layman ſup. ex Soto S. Anton. & Nauar.* monens eſse valdè conſultum, ac expediens totum opus in gratia implere.

Aſſero 6. ad obtinendam indulgentiam ſufficere intentionem habitualem, ac interpratatiuam; qua monialis præſumitur velle ſibi in ſpiritualibus conſulere eo meliori modo, quo poteſt; non autem requiri actualem intentionem illam lucrandi : cùm id non exigat natura indulgentiæ, & in conceſſione illius ſolùm dicatur indulgentiam talem conſequendam fore ab ijs, qui talem eccleſiam tali die viſitauerint: quod totum præſtare poteſt monialis, etſi ignoret, aut non aduertat illa die conceſſam fuiſſe illam indulgentiam, ideòq; non habeat actualem intentionem lucrandi illam *Laym. ſup. n.* 5. alijq; quos citat, & ſequitur *Diana p.5. tract.12. reſol.6.*

Aſſero 7. quòd, quando conceditur indulgentia *Pœnitentibus, & confeſſis*; ſeu *contritis, & confeſſis*; non neceſſariò requiritur confeſſio, ſed ſufficit contritio perfecta; cum verba illa iuxtà ſubiectam materiam poſſint intelligi diſtributiuè, vt per ea Papa intendat concedere indulgentiam fidelibus, dum præmittant contritionem, aut confeſſionem. *Cardin. de Lugo D.27. de pœnit. n.94. ex Suarez*, alijq; apud *Dianam ſup. reſol.* 30.

Aſſero 8. in caſu, quo confeſſio Sacramentalis verè requiratur ad conſecutionem indulgentiæ; non ideò teneri confiteri illum, qui habet ſolùm venialia: cùm eccleſia non ſoleat præcipere confeſſionem venialium, & confeſſio abſolutè ſumpta intelligatur tantùm de confeſſione mortalium. *Filliucius tract.8.p.3.num.*145. *ex communiori DD. ſententia* monens contrariam in rigore eſſe tutiorem.

Aſſero 9. indulgentiam conceſſam ſumentibus euchariſticam communionem tali die, obtineri ab eo, qui 4. ante diebus communicauit, etſi iterum non communicet: dum modò non habeat conſcientiam peccati m.

*Portellus de dub.reg.v.indulgentia n.5.ex Comitolo l.1.reſp.mor.q.39.*à quibus non diſſentit *Card.de Lugo ſup.nu.93.*

Aſsero 10.videri probabile,quòd eodem opere poſſit quis lucrari diuerſas indulgentias vijs diuerſis conceſſas (vt ſi quis dicat Roſarium habens plures benedictiones, & ſecundùm quamlibet illarum ſint conceſſi mille anni indulgentiæ)ſimpliciter enim ſit,quod vnaquæq; benedictio poſtulat, nempe recitatio Roſarij; & aliàs non apparet, cur indulgentia obtineatur potiùs vna via,quàm alia.*Filliucius ſup.n.167.Card.de Lugo n.92.Laym.ſup.c.6.n.6.Nald.v.indulgentia n.*5.alijq; apud *Dianam p.5.trac.*12.*reſol.*11.qui tamen oppoſitam ſententiam dicunt eſſe probabiliorem; requiri ſcilicèt plura opera ad conſequendas plures illas indulgentias: cùm opus bonum plerunq; adiungi ſoleat in conceſſione indulgentiarum ad ſupplendam cauſam illarum ; qui finis vtiq; non obtinetur ita benè, ſi vno opere exhibito plures indulgētias ſimilibus rebus promiſſas lucrari liceat;excipe,niſi opus præſcriptum ſit tale, quod eodem die non poſſit, aut non ſoleat repeti; vt ieiunium,communio Sacramentalis &c.

Aſsero 11. poſse monialem, ſi quo tempore audit Miſſam, ſimul recitet horas canonicas;lucrari indulgentias conceſsas audientibus Miſsā,& conceſsas recitantibus horas:nam ſic verè implentur opera præſcripta ad plures indulgentias; & alioqui circunſtantia eiuſdem temporis non impedit illarum conſecutionem;cùm ſit extrinſeca actibus,qui fiunt;&,teſte *Sanch. l.1.mor.c.*14.*n.*12.eodem tempore audiri poſſint plures Miſſę debitæ ex varijs titulis;v.g.ex pręcepto eccleſiæ,& ex voto.*Bonac.d.6.de leg.q.1.p.5.n.31.*

Aſſero 12.quod,licèt *Angelus Roſella Villalobos*,& alij relati à *Diana p.2. tr.11.reſol.*104.ſuſtineant indulgentiam conceſſam pro tali die alicui eccleſiæ poſſe ſæpiùs obtineri, ſi eccleſia pluries viſitetur viſitatione multiplici moraliter (qualis nō fieret,ſi quis millies ingrediendo,& egrediendo intraret eandem eccleſiam:) id tamen negat *Cardin. de Lugo ſup.n.96. ex Suarez, & Bonacina;* alioqui concedens *n.95.* indulgentiam perpetuam conceſsam viſitantibus aliquā eccleſiam abſq; temporis determinatione(dicendo v.g. *Quicunq; viſitauerit talem eccleſiam,indulgentiam plenariam conſequatur*) acquiri pluries eadem die, ſi pluries illa eccleſia viſitetur modo ſupra dicto. Quod admittit *Cardinalis* etiam in caſu, quo indulgentia concedatur pro pluribus diebus ad commoditatem fidelium,qui nequeunt eadem die concurrere,vel ad fouendum concurſum,ac celebritatem in ea eccleſia;(qualis eſt indulgentia conceſſa noſtris eccleſijs in vltimo triduo bacchanalium;) Immò hoc idem admittunt de indulgentijs ſtationum *Trullench. in bullam Cruc.l.1.§.6.d.4.n.2.& Diana p.1.trac.11.reſol.20.*

Aſſero 13. effectum indulgentiæ obtineri in primo inſtanti, in quo impleta eſt conditio præſcripta ad illam obtinendam : hoc autem inſtans eſt illud, in quo totum opus requiſitum ad indulgentiam omninò conſummatum eſt;& ęſt primū inſtans,in quo impleta eſt conditio prędicta;etſi aliàs

ſit pri-

ſit primum inſtans non eſſe præcedentis operis, quatenùs ſit ſucceſiuè. *Filliuc.ſup.num.*139. vbi affert aliud modum explicandi tale inſtans.

Aſſero 14. ingulgentiam plenariam religioſis conceſſam in morte non eſſe ſolùm pro illo inſtanti, quod eſt primum non eſſe vitæ humanæ, in quo poteſt haberi effectus indulgentiæ, etſi anima ſit ſeparata; ſed etiam pro illo inſtanti, quod eſt tam propinquum illi, vt mors iam ſit naturaliter ineuitabilis: quod autem ex his ſit, incertum eſt. *Filliucius tract.*8.*p.*3.*num.*139. Notat autem *Bonacina ſup.p.*8.*num.*12. quòd, quando ad obtinendam hanc indulgentiam requiritur Confeſsarij miniſterium: ea obtinetur non ſolùm in vero mortis articulo (ſicut re vera obtinetur, quando in eius conceſſione nullum talem præſcribitur miniſterium) ſed etiam in quolibet præſumpto, ac probabili mortis periculo; quando ſcilitèt Medicorum iudicio infirmus debet confiteri ad recipiendum Viaticum: aliàs inanis ſæpè redderetur talis conceſſio, cùm non raro mors ſuperueniat, priuſquàm poſſit conſtare de vero mortis articulo. Quod idem docet *Suarez tom.*4. *de relig.tract.*8.*l.*2.*c.*19.*num.*13. addens quòd ſi infirmus in hoc poſteriori euentu conſequatur indulgentiam, & non moriatur; poteſt illam obtinere iterum, atq; iterum in quolibet ſimili euentu vſq; ad verum mortis articulum: idq; ex præſumpta voluntate concedentis; in quo non diſsentit *Bonac. ſup. num.*11. citans pro ſe *Cordubam*, idq; probans duabus rationibus, quæ apud ipſum videri poſsunt.

Aſsero 15. quòd, quamuis *Filliucius ſup.num.*140. *ex Paludano Henriq. & Syluestro Bonac.ſup.p.*5.*num.*13. *& Diana p.*5. *tr.*12. *reſol.*4. *ex Granado* alijq; putent probabile eſse effectum indulgentiæ, qui tempore debito impeditur ex defectu gratiæ, recedente poſteà fictione, obtineri: proportionaliter vt dicunt Doctores de ſatisfactione ſacramentali facta in peccato m. idq; ob plures rationes adductas à *Filliucio*. probabilius, tamen, ac tutius, eſt indulgentiam, recedente fictione, non habere effectum. Ducor quòd indulgentiæ tantùm valent, quantùm ſonant; cum ergò communiter indulgentia ſoleant concedi confeſſis, aut contritis; non compræhendit eum, qui tempore debito non eſt contritus; ſiquidem ad obtinendam indulgentiam conditio impleri debet intrà tempus definitum in conceſſione. *Suar. D.*52. *de pœnit. ſect.*2.*num.*12.*& ſeqq. Cardin.de Lugo D.*27.*de pœnit.num.*84.*Bonac.ſup.& alij*.

Aſsero 16. lucrantem indulgentiam plenariam ſimpliciter, & abſolutè liberari ab obligatione implendi pœnitentias à Confeſsario ſibi impoſitas; cùm hæ imponantur vt pœna ad ſatisfaciendum pro peccato; ac proinde ſublato debito totius pœnæ (pro vt fit per conſecutionem indulgentiæ plenariæ) ceſset fundamentum præfatæ obligationis. *Cardin. de Lugo num.*22. ex communi Doctorum, hinc inferens Confeſsarium, ſi reperiat pœnitentem non impleuiſse multas pœnitentias ex anteactis confeſſionibus, poſse non auditis prioribus peccatis, illas commutare in aliquam indulgentiam plenariam acquirendam ab ipſo pœnitente; imò pœnitentem ipſum, ſi ſit

doctus,

doctus, poſse ex ſe facere talem commutationem: cùm id fiat per meram ſubtractionem materiæ, vt ia[illegible] diximus. quamuis aliàs conſulendum ſit ſemper pœnitenti, vt pœnitentias impoſitas, quòad poteſt, adimpleat. Quin etiam ille tenetur omninò implere pœnitentias ſibi iniunctas in remedium ac præſeruationem; non obſtante quòd obtineat indulgentiam plenariam: cùm hæc proximè non deſeruiat ad illum præſeruandum à peccato: vt benè notauit *Bonac. D. 5. de Sacram. q. 5. ſect. 3. p. 4. num. 9.*

Aſsero 17. tranſlato feſto, non transferri indulgentiam in honorem illius conceſsã: quippequę ex intentione concedentis eſt aſſixa certo diei; ideoq; ſine ſpeciali indulto nequit transferri: *Fagundez præc. 1. Eccl. l. 1. c. 2. num. 10.* & ante illum *Azorius p. 2. l. 1. c. 28. q. 8.*

Aduerto 18. indulgentias à Papa conceſsas fidelibus viuis non poſse applicari defunctis; niſi id in ſpecie concedatur ab ipſo Papa: indulgentia enim pendet non minùs à voluntate, quàm ab authoritate concedentis. *Layman l. 5. tract. 7. c. 7. num. 2.*

Aſsero 19. exiſtentem in peccato mortali poſse lucrari indulgentiam pro defunctis; cùm ratio ſatisfactionis, quę pręſtatur per indulgentiam, non ſit opus illius, qui exiſtit in peccato, ſed theſaurus meritorum Chriſti, ac Sanctorum; & opus particulare, per quod applicatur indulgentia, fiat nomine Eccleſiæ, in qua non deeſt gratia. *Filliucius tract. 8. p. 3. num. 313. Portell. de dub. regul. v. indulgentia pro iubileo num. 24. Nald. v. indulgentia num. 7.* & alij quos citat, & ſequitur *Diana p. 5. tract. 12. reſol. 38.* monens in tali caſu non dici malum ſatisfacere pro alio, ſed ſolùm facere opus, ob quod Papa impertitur ſatisfactionem Chriſti, & Sanctorum.

Aſsero 20. in materia indulgentiæ ſequendam eſse opinionem tutiorem ſiquidem opinio probabilis, & bona fides non operantur, quòd Papa in hoc, aut illo euentu conceſserit indulgentiam, ſi ipſe re verà id non intendit; quòd indicat *Diana p. 3. tract. 4. reſol. 153.* & eſt benè aduertendum.

Aſsero 21. (loquendo de indulgentijs, quæ obtinentur ex vi numiſmatis, roſarij, aut imaginis habentium indulgentias v.g. S. Caroli) non videri ſimpliciter neceſsarium, quòd obtinens indulgentiam habeat numiſma, aut Roſarium apud ſe; ita vt actu illa pœnes propriam perſonam habeat in eo loco, in quo lucraturus eſt indulgentiam, v.g. in templo, vbi communicat; ſed ſufficere, quòd illa habeat domi; proportionaliter vt dicit *Bonacina de cenſur. in particulari D. 1. q. 22. p. 7. num. 2.* obligationem detinendi apud ſe bullam in cœna Domini contentam in tenore ipſius bullæ impleri ſufficienter ab ijs, quos adſtringit, ſi illam habeant in propria domo; res enim dicitur pœnes me eſse, quæ eſt in domo mea *l. Titia cum teſtam. §. Caius de Legat. 3.* ſicq; in re præſenti ſentire Cardinalem de Lugo audiui à viro fide digno: etſi iuxta dicta §. *præcedenti* tutius ſit illa habere apud propriam perſonam;

Aſsero 22. non videri repugnare, quòd idem numiſma, aut Roſarium

habeat

habeat indulgentias, ſeu benedictiones diuerſi generis, vt indulgentias S. Caroli v. g. & indulgentias quinq; Sanctorum inſtitutas à Gregorio XV. idq; ſatis apertè inſinuat *Filliuc. ſup. num.* 167. dum ait *Vt ſi quis dicat Roſarium quod habeat plures benedictiones*; nec apparet, ex quo capite id repugnet: ſicq; docti recentiores nobiſcum in hoc ſentiunt, imò & in praxim deducunt hac doctrinam.

Aſsero 23. caſu, quo Roſarium habens indulgentias amittatur, & loco illius ſubrogetur aliud cum, iiſdem indulgentijs iuxtà facultatem ad id conceſsam à Papa: ſi poſteà inueniatur prius Roſarium, hoc non retinebit ampliùs indulgentias, ſed has habebit Roſarium ſubrogatum; cùm ſic verificata fuerit conditio, vt poſset aliud Roſarium ſubrogari (nempe quòd priùs fuerit amiſsũ) & aliud legitimè fuerit ſubrogatũ, ſicq; in priori roſario ceſſauerit indulgentia. *Cardin. de Lugo ſup. num.* 151. monens tamen in illo caſu tutius, eſſe retinere vtrumq; Roſarium.

Aſſero 24. quod ſi cui moniali concedantur plures benedictones indulgentiarum de more applicandæ Roſarijs, granis, imaginibus &c. & ea moriatur, dictis benedictonibus nondum applicatis, nec delegata alteri facultate applicandi illas: neq; Superioriſſa talis monialis, nec alius, quibus conſtet de hoc, poterunt facere poſteà talem applicationem: cùm conceſſio dictarum benedictionum ſit priuilegium perſonale, adeoq; deſinat cum ipſa perſona. ita *Baldellus, Bordonus, Zanettus, & alij docti viri à me conſulti* aliàs concedentes præfatam Monialem ante mortem potuiſſe delegare facultatem applicandi illas benedictiones; &, ſi delegaſſet, tunc delegatos validè illas applicaturos poſt mortem illius.

Aſsero 25. benedictionem indulgentiarum applicatam Coronę Virginis non ceſſare in caſu, quo Corona conuertatur in tertiam partem Roſarij; cùm adhuc maneat materia capax talis indulgentiæ, quam ſuppono eſse applicabilem & Coronis, & Roſarijs: idq; cenſeo procedere in euentu, quo benedictio fuiſset applicata tertiæ parti Roſarij, & hæc conuertatur in coronam integram Virginis; cùm per talem conuerſionem parua fiat additio, & alioqui principale trahat acceſsorium: idem etiam puto procedere in caſu, quo benedictio applicata ſit Cruci Carauaccæ v.g. & haſta illius ſuperior tranſuerſalis frangatur; nam benedictio fuit applicata Cruci non quatenus eſt Crux Carauaccæ, ſed quatenus eſt Crux, qualis manet etiam poſt dictam fractionem. Quòd ſi mihi ſurripiatur Roſarium habens benedictionem, & ego putans me illud comiſiſse benedictionem applicem iuxtà conceſſionẽ Papæ alteri Roſario vi Roſarij ſurrepti non acquirerentur indulgentiæ; cùm facta hac poſteriori applicatione benedictio ceſset in priori Roſario.

Dubium maius eſt, an moniales immediatè ſubiectæ Sedi Apoſtolicæ, aut Ordinario poſſint in ſuis templis exponere indulgentias Eccleſijs Ordinis conceſsas pro ſæcularibus (v.g. indulgentiam Portiun-

culæ,

culæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.)

℞. Non poſſe, cùm tenor conceſſionis præcisè loquentis de Eccleſijs Ordinis ad illas non extendatur: quippe quarum templa verè dici non poſſunt eccleſiæ Ordinis, vtpote exempta à poteſtate Ordinis: ſicq; audio communiter practicari. Quod tamen non procedit de indulgentijs, quæ ſint conceſſæ religioſis Ordinis: cùm præfatæ moniales adhuc verè ſint moniales proprij Ordinis (ſiquidem tenentur ſeruare regulam ſui Ordinis) & aliàs verſamur in materia fauorabili animæ, quæ debet ampliari: ſicq; diximus à monialibus Ordinis acquiri indulgentias conceſſas religioſis ſui Ordinis.

An autem moniales tertiariæ frui poſſint indulgentijs, quæ conceſſę ſunt religioſis ſui Ordinis per peculiaria indulta.

41 ℞. Poſſe, ſi iuxta dicta *q.7.* virginalem, ſeu cœlibem vitam ſub expreſſo voto ducant, & aliàs impleant præſcripta ad dictarum indulgentiarum conſecutionem. conſtat ex conceſſione bullata Sixti IV. relata à *Lezana tom.2.c.14. num.26.* in qua indulgetur Tertiarijs Ordinis Carmelitarum, vt gaudere poſſint, & debeant tam exemptionis priuilegio, quàm omnibus libertatibus, immunitatibus, indulgentijs, & alijs priuilegijs quibuſcunq; præfato Ordini conceſſis, & imposterum concedendis. Vbi notandum, quòd, cùm iſta conceſſio indefinitè loquatur de Tertiarijs, compræhendit etiam moniales tertiarias: &, cùm in ſpecie exprimat indulgentias, non eſt dubitandum, quin illæ etiam in ea includantur; quamuis aliàs ſub generali priuilegiorum communicatione non veniant indulgentiæ. Dixi, *ſi virginalem ſeu cœlibem vitam ſub expreſſo voto ducant*, quia Leo X. in Concilio Lateranen. ſtatuit eiuſmodi indultum non ſuffragari Tertiarijs non viuentibus collegialiter, aut nō habitantibus cum clauſtralibus, ſi ſint viri, vel certè vitam virginalem, ſeu cœlibem non ducentibus ſub expreſſo voto, ſi ſint fœminæ.

QVÆRES XXIII. Qualiter conſulat Eccleſia libertati monialium quò ad ſuſceptionem ſtatus religioſi.

42 ℞. Conſulere prohibendo ſub pœna excommunicationis maioris ipsò factò incurrendæ, quæ lata eſt in *Concilio Trid. ſeſſ.25. de regul.c.18.* ne quis quomodocunq: cogat quamcunq; mulierem inuitam, præter quàm in caſibus in iure expreſſis ad ingrediendum monaſterium, vel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcunq; religionis, vel ad emittendam profeſſionem: immò & eidem pœnæ ſubijciendo eos, qui conſilium, auxilium, aut fauorem hac in re dederint, quiq; ſcientes eam non ſpontè ingredi monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere, quoquo modo ei actui, vel præſentiam, vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint; ſed de hoc plura *cap. 3. ſect.1.q.15.*

QVÆRES XXIV. Quorum expenſis reſarciri debeant monialium monaſteria, ſi redditus, aut eleemoſynæ ipſarum ad id non ſufficiant.

℞. Debère

43 ℟. Debere reſarciri fidelium eleemoſynis, aut certè, his deficientibus, ſumptibus conſanguineorum ipſarummet monialium,qui vtiq; ad id poterunt compelli ab Ordinario durante in ijs vinculo conſanguinitatis,& conſequenter obligatione,quam habent illas conſeruandi in debita honeſtate, iuxta *cap. ſi quis dereliquerit diſt.30.* quòd ſi conſanguineorum facultates non ſufficiant, vtpote inopia laborantium, tunc ad talem reparationem adſtringi debet is,cuius auctoritate, aut potius voluntate monaſterium extructum eſt: ſi quidem præuidere potuit talem caſum, & præſumitur tacitè voluiſse ſe ad id obligare; vt benè notauit *Barboſa alleg.102.de offic.Ep.num.10.* quem ſequuntur *Tambur.D.18.de iure abbatiſſ.q.1.num.10.*& alij.

QVÆRES XXV. An, & qualiter Eccleſia ſoleat ſuccurrere indigentiæ monialium,quòd ad bona temporalia.

44 ℟. Succurrere,prout hìc,& nunc cenſetur magis expedire iuxta occurrentes circunſtantias; quo modo Gregorius XIII. die 30. Ianu. 1572. ad occurrendum præſentibus neceſſitatibus monialium in ſua Conſtitutione *Deo ſacris*, quæ eſt 8. in ordine, ſtatuit, vt quicunq; ſolebant pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas ſingulis annis,menſibus,hebdomadis,aut diebus facere ex fructibus, redditibus, ac prouentibus eccleſiaſticis, vel etiam tenebantur ex teſtamento,vltima voluntate,vel alia diſpoſitione, etiam inter viuos, aliquales huiuſmodi eleemoſynas facere; dimidiam partem talium eleemoſynarum,ac elargitionum quocunq; tempore, & modo diſtribui ſolitarum,etiamſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundùm pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacunq; diſpoſitione diſtribuendæ eſsent,tenerentur dare,ac diſtribuere monialibus, etiam Tertiarijs ſub ſolemni religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viuentibus in terris,& locis,& quorum pauperibus tales eleemoſynæ aliàs erant diſtribuendæ: & quidem abſq; vlla earum petitione, exactione,ac conquiſitione,aliaue Sedis apoſtolicæ iuſſione(dummodò tamen præfatæ eleemoſynę in certas perſonas,nec ad certos vſus pios alios,quàm victus,ac alimenta pauperum non forent diſtribuendæ)idq;, donec numerus monialium prædictarum (qui per ipſos locorum Ordinarios, etiam in monaſterijs ab illorum cura,ac regimine quomodocunq; exemptis cum illarum Superiorum interuentu ſtabiliri,& ordinari iubebatur,nunquam poſtea excedendus)ita eſſet imminutus,vt reliquæ moniales,ac Tertiarię proprijs redditibus monaſteriorum ipſorum, aut conſuetis eleemoſynis commodè poſſent ſuſtentari: ita tamen,vt, decentibus ſingulis ex tribus earundem monialium partibus, tertiæ quoq; earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſiuè in totum extinguatur, atq; in priſtinum ſtatum ſub debitis,aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant, ita Gregorius XIII.

Vbi quis quęrere poſset,an obligatio præſentis Conſtitutionis etiam hodie vrgeat,ſi dentur aliqua monaſteria monialium, quibus de ſint neceſsa-

ria ad ſuſtentationem ratione paupertatis,qua etiam modò præmantur.

45 ℟. Non vrgere, ſi iſta indigentia ſuborta eſt, poſtquàm iuxta citatæ Conſtitutionis tenorem monaſteria redacta ſunt ad illum numerum monialium,vt,quæ ſupereſſent, commodè ſuſtentari poſſent ex redditibus, aut eleemoſynis ipſorum monaſteriorum. moueor ex verbis illis, *ita tamen vt decedentibus ſingulis,&c.* quæ adduximus ex præfata Conſtitutione;ſic enim iam extincta eſt dicta obligatio:quòd ſi ſemel extincta eſt,non apparet,vnde poſſit reuiuiſcere: maximè, cùm in materia obligationis ſtricta ſemper fieri debeat interpretatio, ſicut benè notauit *Sà v. interpretatio num.2.* & conſtat ex *cap.1. de iureiur. in 6.* conſentit item praxis ferè communis ſatis apertè indicans Conſtitutionem illam Gregorij XIII. non eſſe ampliùs in vſu, eſtò plura monialium monaſteria graui paupertate laborent: quod eſt ſignum eius obligationem ceſsaſse: aliàs Ordinarij locorum, ad quos maximè ſpectat cura monialium,magis inſiſterent eius executioni, alioqui optimè agnoſcentes grauem illarum paupertatem: quod tamen non faciunt.

Addit *Barboſa l.1. iur. eccl.c.44.num.66.* Sacram Congregationem 15. April.1592. declaraſſe ad ſuccurrendum indigentiæ monialium tempore penuriæ recipiendas eſse puellas ad religionem cum dote duplicata; applicandam illis tertiam partem eleemoſynarum, quæ applicantur locis pijs, cùm extenſione citatæ bullæ Gregorij XIII. mittendas deniq; moniales ipſas ad quæſtuandium,necnon earum conſanguineos cogendos eſse vt ipſis ſubueniant.

QVÆRES XXVI. Quo caſu monaſterio monialium applicari debeant bona illius,qui monialem illius carnaliter cognoſcit.

46 ℟. *Tambur.D.11.de iure abbatiſſ.q.2.num.6. ex Farinac.de delict. carnis q.146.§.ſacrilegium num.10.& Homob.p.2.caſ.reſ.c.5.ſect.1.* debere applicari,ſi in caſu propoſito interueniat vis, aut raptus; idq; ex *l.raptores, C. de raptu virginum, Auth.de raptis mul.collat.9.* alijq; iuribus relatis ab *Azorio p.3 l.3. c.15.* generaliter addicentibus bona omnia raptoris mulieri raptæ, dummodò rapta non conſentiat in matrimonio cum raptore: quòd ſi ipſa ſic conſentiat,bona applicantur parentibus raptæ, aut certè fiſco, ſi parentes raptæ modo dicto conſentiant in matrimonio cum raptore. Quæ iura vtiq; poſsunt ſuffragari monialibus,etſi ſint iuris ciuilis;cùm perſonæ eccleſiaſticæ, aliàs exemptæ à diſpoſitionibus iuris ciuilis, poſſint illis vti in materia ſibi fauorabili, vt tradunt communiter DD. & alibi nos etiam oſtendemus. Conſtat autem in caſu noſtro, quòd ſi monialis conſentiat in raptum, bona raptoris non debentur parentibus monialis raptæ, cùm ea illis, per profeſſionem demortua ſit ciuiliter; ſed monaſterio, in quo degit, vtpote ſuccedenti loco parentum; præſertim cùm præfata (etiam moniali non conſentiente in raptum) debeantur, non ipſi moniali, quæ vi voti paupertatis non poteſt non acquirere monaſterio quidquid acquirit;

iuxta

iuxta illud vulgare: *Quidquid acquirit monachus, acquirit monaſterio*.

QVAERES XXVII. An legatum relictum fœminæ maritandæ debeatur nouitiæ ingredienti religionem.

47 ℞. Deberi, ſi relinquatur fœminæ determinatæ, ſicut ſupponitur in præſenti caſu. ita *Mol. tract.* 2. *D.* 207. dicens eſſe omnium, *Sanch. l.* 1. *de matr. D.* 33. *num.* 29. alijq; plures Canoniſtæ penes ipſum; & probatur ex eo quòd, vbi teſtator oppoſitum non declarauit, præſumit ius fore, vt idem diſponeret, ſi meminiſſet caſum, quo perſona iuſſa inire matrimonium religionem ingrederetur: idq; fauore religionis. ex quo infert *Sanch. num.* 30. quòd ſi præſentes coniecturæ in euentu propoſito ſuadeant teſtatorem intellexiſſe de nuptijs carnalibus; tunc fœmina legataria non obtineret legatum, ſi religionem intraret; cùm ſic ceſſet dicta pręſumptio, & alioqui vltimę voluntates teſtatorum impleri debeant inſtar legis.

48 Dixi *ſi relinquatur fœminæ determinatæ*; ſi enim legatum relinqueretur indefinitè puellis maritandis; tunc putat *Sanch. num.* 32. contra aliquos oppoſitum ſuſtinentes ex *Authent. de ſanctiſſ. Epiſc.* §. *ſed & hoc præſenti collat.* 9. legatum non poſſe tradi puellis ingredientibus religionem; probatq; tum quia diſpoſitio illa citatæ Authenticæ ſtatuentis conditionem nuptiarum eſſe inualidam, & haberi pro non ſcripta, quoties aliquis ſub illarum conditione donauerit, vel reliquerit liberis, vel cuicunq; perſonæ hæreditatem, vel legatum, & talis perſona intret religionem; eſt exorbitans à iure petente conditiones impleri in vera, ac ſpecifica forma, & non ficta, *l. Mæuius, & l. qui hæredi, ff. de condit. & demonſtrat.* ſicq; ad alios caſus non debet trahi *reg.* 28. *de reg. iur. in* 6. tum quia in præſenti caſu militat longè diſpar ratio, ac in caſu, §. *præcedenti* propoſito: ſi quidem, quando legatum relinquitur certæ perſonę, teſtator habuit ſpecialem affectionem ad ſubueniendum illi fœminæ, ideoq; ius præſumit ipſum voluiſſe ei legare etiam caſu, quo ingrederetur religionem: ſecùs, ſi legetur incertis fœminis maritandis; tunc quippe non cenſetur habuiſſe ſpecialem affectum ad eam, quæ modo dicto intraret religionem, & aliàs legatum poteſt impleri in vera, & propria forma, ſi detur alijs fœminis matrimonium carnale contrahentibus: quod non eueniebat in alio caſu; contrarium tamen ſuſtinet *Diana p.* 5. *tract.* 14. *reſol.* 35.

Addit *Diana p.* 1. *tract.* 2. *reſol.* 84. mulieres tertiarias, ſi habeant conditiones recenſitas *hìc num.* 50. poſſe conſequi legatum relictum pro puellis monachandis: idq; colligit ex §. *ſed hoc præſenti Authent. de Sanctiſſ. Epiſc.* paulò ante adducta notans ſic ſæpè fuiſſe deciſum etſi *Franciſcus de Caſtillo*, & *Riccius à Diana* relati oppoſitum ſuſtineant: pro quibus vtiq; non facit *Bartolus in l. commodiſſimè ff. de fil. & poſthum.* cùm ipſe loquatur de ingreſſu monaſterij non autem de ſimplici monacharum ſicut nos loquimur.

An autem ſi 500. aurei legentur alicui puellæ ad conſtituendi ipſi dotem in caſu, quo monialis fiat; eiuſmodi legatum ei debeatur, ſi eligat ingredi monaſterium monialium nullam exigentium dotem, & ſolum recipientium

titum neceſsaria ad veſtitum religioſum,aliaq; leuioris momenti; vt faciunt moniales Capuccinæ Ferrariæ.

℞. Deberi, & quidem non ſolùm quò ad portionem neceſsariam emptioni habitus religioſi, & aliorum ſimilium (quippe quæ ſuccedunt loco dotis, & ſunt particula quædam alimentorum, pro quibus dos tradi ſolet monialibus, cenſentur cadere ſub mentem, ac diſpoſitionem teſtatoris, & ſunt conſentanea æquitati) ſed etiam quò ad totam ſummam. idq; ob doctrinam *Leſſij l.2.c.18. num.*124. nimirum quòd quando aliquis donat ob certum finem, ſi non intendat obligare ad talem finem, ſed ſolum allicere animum donatarij,aut præbere media ad finem illum obtinendi, ſi placuerit; non eſt irrita donatio, etſi finis non ſequatur: vt ſi Petrus leget puellæ 100. vt nubat,nec aliud exprimat,illa verò ante nuptias moritur; legatum non eſt reſtituendũ, ſed tranſit ad hæredes puellæ; imò etſi manens in vita coleret cælibatum in ſæculo, aut ingrederetur religionem, non teneretur reſtituere,vt docet *Molina tom.*1*.de iuſt.D.*208. cui doctrinæ ſubſcribunt *Rebell.p.*2*.l.*18*.q.*13*.num.*5*. & *6*.Rodriq. tom.*2*.q.*127*.a.*2*.Menoch.de præſumpt. præſ.*146*.num.*27*.Diana in addit.p.*3*.reſol.*28. & alij. Hæc enim doctrina præſenti caſui mirè adaptari poteſt; vt facilè conſtabit conſideranti propoſitionem ipſam caſus.

Concedo quidem quòd,cùm monialium dos tradi non debeat monaſterio ante profeſſionem, ſed deponi interim debeat apud perſonam idoneam: iuxtà ſuperiùs dicta in præſenti caſu legatum ſuſpendetur vſq; ad profeſſionem puellæ legatariæ. Quòd tamen non procedit quò ad habitum religioſum, & alia cubiculi mobilia miniſtrari ſolita monialibus ſuccedentia loco dotis, quæ vtiq; non ſuſpenduntur modo dicto, ſed iuxtà locorum conſuetudinem dantur initio nouitiatus.

Addo quòd ſi puella in caſu hic propoſito velit manere innupta in ſæculo,frui poterit legato,ipſi relicto,non tamen de eo diſponere,niſi in morte: & hoc ob doctrinam ſuperiùs datam ex *Molina*, & alijs. ſi verò ingrediatur monaſterium recipiens dotem,& ipſa aliunde ſit prouiſa de dote,ea nihilominùs legatum hoc acquiret;cum iam ipſi acquiſitum ſit ius, ad quod tunc erat habilis,& aliàs non appareat,cur eo priuari debeat.

QVÆRES XXVIII. An moniales Ordinum mendicantium veniant ſub diſpoſitionibus fauorabilibus loquentibus in ſpecie de mendicantibus.

49 ℞. *Barboſa l.*1*.iur.eccl.c.*41*.num.*217. quòd, licèt aliqui DD. ab ipſo relati partem affirmantem ſuſtinere videantur: pars tamen negans videtur verior:probatq;,quia aliàs dictæ moniales non adeo ſollicitè curarent admitti ad participationem priuilegiorum mendicantium; ſicut curarunt moniales S. Claræ,teſte *Rodriq.tom.*1*.q.*55*.art.*1*.&* 13.

Quòd ſi hìc obiter quæras,an moniales tertiariæ fruantur priuilegijs Ordinis, ſub cuius tertiæ regulæ habitu incedunt; ſi ſeorſim habitent in pro-

prijs domibus conſanguineorum ſuorum, aut affinium.

50 ℞. Frui, ſi vitam virginalem, aut cœlibem ſimpliciter traducant ſub expreſſo voto, tertiæ regulæ habitum deferendo; ſic enim cauetur in Conſtitutione Concilij Lateranenſis ſub Leone X. *ſeſſ.* 21. vt inter alios aduertit *Barboſa in collect. v. tertiariæ*, addens ex declaratione S. Congr. 20. Decemb. *1616.* ſpectare ad Ordinarium loci iudicare, num in eiuſmodi Tertiarijs concurrant dictæ qualitates, nec ne.

CAPVT X.

De Gubernatione Monialium.

CVm gubernatio monialium, de qua acturi ſumus in iſto capite, conſiderari poſſit tam in ordine ad poteſtatem iuriſdictionis, quàm in illas habent Ordinarius loci, aut Prælatus regularis Ordinis, prout eæ alterutri illorum immediatè ſubijciuntur; tum in ordine ad poteſtatem ciuilem, ſeu politicam, per quam ſubduntur propriæ Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ; tum in ordine ad poteſtatem fori pœnitentialis, per quam ſubſunt Sacerdoti ipſis deputato in Confeſſarium, ſiue ordinarium, ſiue extraordinarium: ad maiorem diſtinctionem præſens caput diuidemus in 3. ſectiones, in quarum 1. agemus de gubernatione monialium, quò ad Ordinarium loci, ſeu Prælatum regularem Ordinis reſpectiuè: in 2. quò ad Abbatiſſam: in 3. quò ad Confeſſarium tam ordinarium, quàm extraordinarium.

SECTIO I.

De Gubernatione Monialium quò ad Ordinarium loci, aut Prælatum regularem Ordinis.

QVoniam in aliquibus moniales omnes tam exemptæ, quàm nõ exemptæ ſubiacent iuriſdictioni Ordinarij: in alijs verò non omnes ei ſubijciuntur, ſed ſolùm non exemptæ, exemptis quò ad illa manentibus ſub poteſtate proprij Prælati regularis: hinc loquuturi in præſenti ſectione de poteſtate Ordinarij, & Prælati regularis in moniales reſpectiuè ſibi ſubditas, ſectionem diuidemus in 3. ſubſectiones; in quarum 1. oſtendemus, quænam ſint ea, in quibus moniales tam exemptæ, quàm non exemptæ ſubduntur poteſtati Ordinarij loci; in 2. proponemus ea, in quibus moniales ſubijciuntur, ſiue Ordinario loci, ſiue Prælato regulari Ordinis, prout ſunt vel exemptæ, vel non exemptæ: in 3. diſſeremus de actu Viſitationis, qui eſt inter actus potiſſimos præfatæ poteſtatis, & reſpectu diuerſorum competit tam Ordinario, quàm Prælato regulari iuxta diuerſam rationem ſubiectionis, quam moniales reſpectiuè retinent erga illos.

SVBSECTIO I.

De Poteſtate Ordinarij in omnes Moniales, ſiue exemptas, ſiue non exemptas.

1 *Moniales omnes iure communi ſubſunt Ordinario.*
2 *Ex priuilegio tamen aliquæ ab eo exemptæ, ſed non omnes.*
3 *In tali exemptione adeſt magna varietas pro varietate monialium.*
4 *In quibus ſubſunt Ordinario, ſubſunt & eius Vicario generali, immò & Capitulo, Sede vacante.*
5 *Idq; etiam quò ad poteſtatem competentem Ordinario, vt Sedis Apoſtolicæ delegato.*
6 *Quod procedit etiam quò ad Capitulum, Sede vacante.*
7 *Moniales exemptæ Ordinario ſe ſubijciunt de licentia ſui Prælati in fauorabilibus.*
8 *Regulares iuxta aliquos non poſſunt ſubijcere Ordinario ſuas moniales.*
9 *Moniales melius reguntur iuxta Portellum per Prælatos regulares.*
10 *Controuerti poteſt, an expediat bono regularium, quòd curam gerant monialium.*
11 *Moniales, etiam exemptæ, ſubſunt Ordinario quò ad nouitiarum receptionem.*
12 *Item quò ad emiſſionem profeſſionis.*
13 *Item quò ad Confeſſariorum approbationem.*
14 *Item quò ad obſeruantiam feſtorum, cenſurarum, ac interdictorum.*
15 *Item quò ad clauſuram.*
16 *Poſſunt ab eo prohiberi, ne oſtio Conuentus aperto alloquantur laicos; ſi cura clauſuræ ei dicatur commiſſa, etiam quò ad formale.*
17 *Secùs, ſi cura clauſuræ dicatur ei commiſſa ſolùm quò ad materiale.*
18 *Data priori ſuppoſitione, poteſt Ordinarius ſub cenſuris vetare acceſſum ad moniales exemptas.*
19 *Ex decreto Gregorij XV. Ordinarius punit quoſcunq; delinquentes circa monialium clauſuram.*
20 *De licentia Ordinarij, Regulares interdum accedunt ad moniales; (ſed liberiùs ad fœminas ſæculares cum monialibus degentes:) idq; ex decreto Vrbani VIII. vi cuius Ordinarius poteſt, ſed non tenetur dare dictam licentiam: quæ peti debet etiam à Prælato regulari, ſi monialis ſit exempta: eſt autem nulla, ſi in eius vſu non ſeruentur ſubſtantialia præſcripta in decreto: iuuat pro alia die, ſi die deſtinata deſeruire nequeat: illicitè conceſſa non tenet: vi illius accedens ad vnam monialium non agit cum alijs accedentibus, regulariter loquendo: ea extenditur ad ſocium, ita vt is poſſet etiam ipſe agere cum moniali, quæ inuiſitur: accedentes in habitu incognito aliàs ſeruant ſeruanda.*
21 *Sine eius licentia non poſſunt moniales conueniri, ac viſitari.*
22 *Illæ ſubſunt Ordinario quò ad obſeruantiam clauſuræ, etſi ſint exemptæ.*

23 Immò etſi ſint immediatè ſubiectæ Sedi Apoſtolicæ.
24 Viſitat Ordinarius exercentes parochiam annexam conuentibus monialium.
25 Si impediatur à monialium viſitatione, vim vi repellit.
26 Punit moniales exemptas delinquentes circa clauſuram, & ſpiritualia.
27 Non item in alijs caſibus: etſi poſſet punire monialem delinquentem extra monaſterium.
28 Poteſt punire monialem delinquentem ſcandaloſè extra clauſuram, licèt aliàs degeret in Conuentu.
29 Moniales ſubſunt Ordinario quò ad electionem Abbatiſſæ, etſi ſint exemptæ.
30 Item ei ſubſunt quò ad bonorum temporalium adminiſtrationem.
31 Item quò ad monaſteriorum conſtructionem; idq; ex decreto Sacræ Congregationis; vi cuius tamen non requiritur conſenſus Abbatiſſæ aliorum conuentuum, vt nouum monaſterium monialium fiat.
32 Item ei ſubſunt quò ad exeundum è clauſura, & quò ad recipiendum intra illam.
33 Concionaturi monialibus, ſecluſa conſuetudine non petunt benedictionem ab Ordinario, ſicut nec licentiam celebrandi in eccleſia monialium exemptarum.

QVAERES I. An, & qualiter moniales de iure communi ſubijciantur poteſtati Ordinariorum.

1 ℞. Quòd, cùm omnes perſonæ religioſæ, ſecluſis peculiaribus priuilegijs de iure communi debeant eſſe ſub cura, ac poteſtate Epiſcopi, in cuius territorio degunt iuxta *c. contra morem d.* 100. vbi dicitur omnes Eccleſias, & loca ſacra in vnaquaq; diœceſi conſtituta, eſſe Epiſcopo talis diœceſis ſubiecta: quo modo *Suar. to. 4. de relig. trac. 8. l. 2. c. 1. nu.* 11. dicit exemptionem Religioſorum ab Epiſcoporum iuriſdictione non ſolum non eſſe de iure diuino, ſed potiùs eſſe quandam quaſi diſpēſationem ipſius iuris diuini, quod de ſe erat indifferens: eadem ratione dicendum eſt etiam moniales iure communi eſſe ſubiectas Ordinarijs: quippe quę nec habent vllum indultum ſpeciale, vi cuius dicantur exemptæ à poteſtate Epiſcopi; & alioqui vt religioſæ non gaudent priuilegio exemptionis, cùm potiùs tanquam acceſſoriæ religionibus virorum debeant eſſe ſubiectæ Ordinarijs; ſicut ſunt & viri religioſi, acceſſorio ſequente naturam principalis.

2 Dixi *ſecluſis peculiaribus priuilegijs*; cùm enim modò viri religioſi ferè omnes communiter ex indultis pontificijs eximantur ab Ordinariorum iuriſdictione; & aliàs moniales fruantur omnibus priuilegijs ſui Ordinis (quorum ipſæ ſunt capaces) etiam ipſæ cenſeri debent exemptæ à dicta iuriſdictione: niſi aliunde iterum ex legitima poteſtate ijs ſubijciantur, ſiue in totum (quo pacto in præſentia plura monialium monaſteria ſubijciuntur Epiſcopo diœceſano in omnibus, & per omnia) ſiue ex parte, ſicut de facto moniales ſubiectæ Sedi Apoſtolicæ vigore *Concilij Trid. ſeſſ.* 25. *de reg. c.* 5. ſubijciuntur Ordinario loci quò ad obſeruantiam clauſuræ, immò & om-

nes aliæ modo ſuperiùs explicato; necnon quò ad plures alios caſus infra proponendos.

QVAERES II. Quę moniales de facto ſubijciantur Ordinario loci, & quæ ſint exemptæ ab illius iuriſdictione.

3 ℞. Quòd, cùm iuxta dicta *cap. præced. q.* 5. huiuſmodi quæſtio ſit facti, & de facto Iuriſconſultus non reſpondeat, *l. cum quem*, §. 7. *ff. de Iudic.* ideo eius reſolutio peti debet neceſſariò ex tenore priuilegiorum vniuſcuiuſq; monaſterij iuxta *cap. porrò de priuil.* quippe aliqua monialium monaſteria ſunt immediatè ſubiecta Sedi Apoſtolicæ (quod tamen eſt rarum, cùm raro expediat) alia ſubſunt gubernationi Prælatorum regularium ſui Ordinis: alia deniq; plenè ſubiacent Ordinariorum iuriſdictioni, & quò ad perſonas, & quò ad bona temporalia. Notat autem *Suar. ſup. trac.* 9. *l.* 1. *c.* 12. *nu.* 6. quòd, quando Papa monaſterium aliquod monialium ſubijcit ſoli Sedi Apoſtolicæ (quod vtiq; poteſt facere, cùm pendeat ex ipſius voluntate, ac priuilegijs) tunc neceſſe eſt, vt alicui vices ſuas committat, qui in rebus neceſſarijs exerceat iuriſdictionem circa moniales, maximè in foro interiori, vtpote magis neceſſario; quare in *Concil. Trident. ſup. c.* 9. hæc habentur; *Monaſteria Sanctimonialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, etiam ſub nomine Capitulorum S. Petri, vel S. Io. vel aliàs quomodocunq; nuncupentur, ab Epiſcopis tanquam dictæ Sedis delegatis gubernentur, non obſtantibus quibuſcunq;* intellige gubernatione ſpirituali, non temporali: ſic enim declarauit Sacra Congregatio, teſte *Tamb. D.* 17. *de iure abbatiſs. q.* 3. *num.* 5. & *Barboſa l.* 2. *de iure eccl. c.* 12. *num.* 58.

QVÆRES III. An moniales in ijs, in quibus ſubijciuntur Ordinario loci, ſubijciantur etiam eius Vicario generali, immò & Capitulo, ſede vacante.

4 ℞. Subijci & Vicario generali, vtpote conſtituenti vnum, ac idem tribunal cum ſuo Epiſcopo; & Capitulo, ſede vacante, tanquam ſuccedenti in ea omnia, quæ concernunt iuriſdictionem Epiſcopalem: inter quæ ſine dubio eſt etiam poteſtas in moniales ſubiectas. colligitur ex *Barboſa alleg.* 102. *de offic. Ep. nu.* 28. & eſt communis Doctorum.

Difficultas maior eſt, an Vicarius generalis poſſit exercere in moniales iuriſdictionem competentem Ordinario tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato.

5 ℞. Poſſe, & probatur tum quia delegatus Principis poteſt ſubdelegare; ſicq; de eo non procedit, quòd delegatus nequit ſubdelegare; tum quia iuriſdictio ex Principis priuilegio competens non perſonæ; ſed perpetuò dignitati, aut officio, non eſt delegata, ſed ordinaria, poteſtas autem ordinaria vtiq; poteſt delegari. deſumitur ex *Sanch. l.* 2. *de matr. D.* 40. *nu.* 14. vbi latè, alijs pluribus citatis, hanc quæſtionem proſequitur.

6 Illud etiam hìc placet addere, quòd, cùm Capitulum, Sede vacante, poſſit illa omnia exercere, quæ iure communi pertinent ad ordinariam iuriſdictionem

ctionem Epiſcopi,exceptis nonnullis in iure ſpecialiter prohibitis, ſicut fatentur Doctores ex *cap. cùm olim de maior. & obed.* & ex alia parte iuriſdictio in perpetuum commiſsa muneri epiſcopali ex delegatione Sedis Apoſtolicæ non in bonum Epiſcopi, ſed ſubditorum, in quos ea exerceri debet tanquam ex officio,non ſit delegata,ſed potiùs ordinaria;ea conſequenter tranſit in Capitulum;ſicq; Capitulum tempore Sedis vacantis exercere poterit in moniales ea omnia, quæ præſtare poſſet Epiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus.

QVAERES IV. An moniales exemptæ ab Ordinarij iuriſdictione poſſint ei ſe ſubijcere, ſaltem de conſenſu ſuorum Superiorum.

7 ℞. Probabile eſſe, quòd poſſint, ſi id cedat in bonum ipſarum; ſicut re vera poteſt cedere in non paucis caſibus.ita *Sanchez l.4. mor.cap.39. num. 32.*alijs citatis, & probatur tum quia quod ob gratiam alicuius conceditur non eſt in eius diſpendium retorquendum *reg.61. in 6.* ſicq; cùm exemptio religioſorum inducta ſit in fauorem religionis; vt ſcilicet religioſi Deo quietiùs famulentur in ijs,quæ quietem,ac fauorem religionis concernunt; non debent eſſe religioſi deterioris conditionis, quàm alij de diœceſi, non exempti: tum quia volenti, & conſentienti non fit iniuria; in caſu autem, quo neceſſaria ſit, aut admodum vtilis ceſſio exemptionis, per epicheiam cenſetur tota religio conſentire. Quæ rationes intentum probare videntur tam de renunciatione exemptionis abſolutè facta(vt ſi aliqua religio ſubijciat Ordinarijs locorum moniales ſibi immediatè ſubditas cenſens prudenter id expedire ad bonum Ordinis)quàm de renunciatione ſolùm facta pro aliquo caſu particulari;v.g.ad obtinendam aliquam abſolutionem,aut diſpenſationem.

8 Oppoſitum tamen ſentit,alijs relatis *Tamb.ſup.q.4.num.2.*dicens probabilius eſse,quòd non poſſint Regulares dimittere moniales, neq; moniales ſe ſubijcere Ordinario; cùm, dato priuilegio exemptionis, Papa ſe conſtituat veluti immediatum Superiorem religioſorum exemptorum,ſicq; non poſſit abſq; eius præiudicio cedi dicto priuilegio: ſicut nec poteſt Clericus vnius diœceſis ſe ſubijcere Ordinario alterius diœceſis ſine licentia proprij Epiſcopi,eius iuriſdictionem prorogando;vt ſatis clarè habetur in *c.ſignificaſti de foro compet.*

QVAERES V. An expediat bono ſpirituali monialium, vt potiùs regantur per Ordinarium loci, quàm per Prælatos Ordinis, vel è contra.

9 ℞. *Portel.p.2.reſp. mor. caſu 13. num.2.* non expedire,ſed interdum meliùs eſſe,vt regantur à Prælatis regularibus Ordinis.probat tum ex eo quòd Eugenius IV. moniales S. Claræ ex primaria ſua inſtitutione ſubiectas gubernationi vnius Cardinalis, progreſſu temporis commiſit regimini Fratrum Minorum, ſentiens illas meliùs ab his gubernandas quàm à præfato Cardinali, idq; ceſſurum in maius bonum ſpirituale ipſarum, tum quia

Y 3 Præ-

Prælati regulares maiori ſtudio, ac vigilantia inſiſtent vtilitati ſpirituali monialium, vtpote agnoſcentes illas tanquam membra ſui Ordinis, ſicq; bonum illarum reputantes veluti proprium: quo modo Vrbanus IV. auctor ſecundæ regulæ S. Claræ in eius confirmatione dicit ſe earum regimen committere Cardinali Protectori Ordinis Minorum, qui ordinariè eas viſitaret per ipſos Fratres Minores: idq; ne aliàs ipſæ eſſent differentes in diuerſis modis viuendi (quod tamen eueniret, ſi eæ regerentur ab eo, qui ignoraret vitam, & mores Fratrum Minorum) tum quia Prælati regulares, cùm ſciant ſe, peracto regimine, ſubijciendos eſſe rigidiſſimo ſyndicatui, cautiùs procedunt in gubernatione, ſtudentq; pro viribus quàm optimè ſatisfacere muneri ſuo, abdicatis à ſe quibuſcunq; alijs curis extraneis: quod haud poteſt ita benè præſtari, aut ſperari de Epiſcopis; quippe qui diſtinentur tot alijs occupationibus extraneis, & aliàs ex metu ſyndicatus excitari non poſſunt ad munus ſuum ritè explendum. hæc Portel. quàm probabiliter, viderit ipſe, & colligatur ex quotidiana experientia. Illud certè poſſet hìc addi moniales opera Confeſſariorum regularium cæteris paribus meliùs, ac vtiliùs poſſe dirigi ad religioſam perfectionem comparandam; quippequi plerumq; vacant acquiſitioni illius, aut ſaltem indicare poſſunt media ad illam comparandam vtiliora; idq; ratione ſtatus, quem profitentur.

10 An autem expediat bono ſpirituali ipſorum Religioſorum, quòd ipſi exerceant monialium gubernationem, iudicent ij, qui tot annorum experientia diſcere potuerunt, quid boni, mali ve in hoc inſit. Certè Alex. IV. inſigne beneficium ſe conferre credidit Ordini Minorum, dum, teſte *Caſarub. in comp. v. moniales num.* 1. per bullam ei conceſſit, quòd eius Fratres non teneantur ſuſcipere curam quarumcunq; monialium prætextu quarumcunq; litterarum Apoſtolicarum, quæ de præſenti indulto plenam, & expreſsam mentionem non faciant; niſi Romanæ Eccleſiæ eſſent immediatè ſubiectæ. Sic item S. P. N. Ignatius *par.* 6. *conſtitut. cap.* 3. *num.* 5. exiſtimauit conſultum fore religioſis Societatis, vt non ſuſciperent curam animarum, neq; mulierum religioſarum, vel aliarum quarumcunq; vt ordinariè illarum confeſſiones audiant, vel ipſas regant. ſic mihi conſtat viros religioſos graues, doctos, ac zelantes, quàm maximè optare à ſe abdicare curam quamcunq; etiam monialium proprij Ordinis, fortè cenſentes illam eſſe minùs expedientem bono ſpirituali religionis: ſic deniq; Summi Pontifices ducti bono ſpirituali, ſiue ipſorum religioſorum, ſiue monialium, ſiue vtrorumq; plura monialium cœnobia ſubtraxerunt adminiſtrationi Regularium, eaq; commiſerunt Ordinarijs locorum, & plura in dies identidem ſubtrahunt: quod non facerent, ſi putarent id ipſis Religioſis, ac monialibus non eſſe expediens, vtile, immò & neceſſarium. Vt proinde non abs re futurum ſit referre, quæ habet S. Bonauentura *de purit. conſcientiæ cap.* 14. ex S. Auguſtino: *Sermo*, inquit, *breuis,*

breuis, & rigidus cum mulieribus eſt habendus: nec tamen quia ſanctiores fuerint, ideò minùs cauendæ. quæ enim ſanctiores fuerint, eò magis alliciunt, & ſub prætextu blandi ſermonis immiſcent ſe vitijs impiiſſimæ libidinis. Crede mihi, Epiſcopus ſum, in Chriſto loquor, non mentior: cedros libani, ideſt contemplationis altiſſimæ homines, & gregum arietes, ideſt magnos Prælatos Eccleſiæ ſub hac ſpe corruiſſe reperi, de quorum caſu non magis præſumebam, quàm Hieronymi, & Ambroſij. Hæc S. Bonauentura, quæ vtinam interdum ipſa experientia non confirmarentur; vſu ipſo docente amicitiam, ac familiaritatem monialium, quæ ex ſpiritu videtur incipere, tandem deſinere in carnem, cum grauiſſimo dedecore ſtatus religioſi, iuxta illud Apoſtoli *Galat. 3. Sic ſtulti eſtis, vt, cùm ſpiritu cœperitis, nunc carne conſummemini.* Quo circa S. Franciſcus, teſte eodem S. Bonauentura ſuos ſtudioſè monebat, vt cauerent à fœminis. *Quia*, inquit *colloquium cum fœmina extrà confeſſionem, eamq; breuem, inutile eſt, & periculoſum.* quod confirmabat S. Xauerius his paucis verbis; *Maiori periculo, quàm fructu additur fœmina.*

QVAERES VI. Qualiter moniales ſubijciantur Ordinario quò ad receptionem ipſarum monialium.

11 ℟. Subijci tum quò ad taxationem dotis, eo modo, quo diximus *cap. 5. ſect. 2. quæſt. 3.* tum quò ad explorationem voluntatis puellæ recipiendæ; eo tamen modo, quo diximus hic *cap. 2. ſect. 1. quæſt. 4.* tum etiam quò ad definiendum ipſum numerum monialium recipiendarum iuxta dicta ibi *quæſt. 6.*

QVAERES VII. In quibus ſubijciantur moniales Ordinario loci quò ad emittendam profeſſionem religioſam.

12 ℟. Subijci quò ad explorationem voluntatis ante profeſſionis emiſſionem præmittendam, vti docuimus *ſup. c. 3. ſect. 1. q. 2.* & quò ad bonorum renunciationem iuxta decretum *Concilij Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 16.* à nobis relatum, ac explicatum *ſup. c. 2. ſect. 3.* per totum.

Moneo hîc obiter, quòd, quamuis plures DD. apud *Sanchez l. 7. mor. cap. 3. num. 91.* dicant in bona nouitij decedentis abſq; renunciatione, aut teſtamento ſuccedere monaſterium, excluſis hęredibus ab inteſtato: oppoſitum tamen omninò ſuſtinendum putat *Caſtr. Palaus trac. 16. D. 1. p. 16. nu. 1.* alijs pluribus citatis; & probat, quia nouitius non eſt religioſus cum effectu, nec bona ſua monaſterio dicauit per ingreſſum; ſicq; nulla adeſt ratio, ob quam monaſterium ei ſuccedat ab inteſtato. qua de re *Sanch. loco citato, & Suar. to. 3. de relig. l. 5. c. 16. num. 9.*

QVAERES VIII. Quo iure moniales ſubijciantur Ordinario loci quò ad approbationem Confeſſarij, tam ordinarij, quàm extraordinarij.

13 ℟. Subijci ex Conſtitutione Gregorij XV. quæ incipit *Inſcrutabili*; & quidem eo modo, quo dicemus infra *ſect. 3.* de hoc ex profeſſo agentes.

QVAERES IX. Quo iure moniales ſubijciantur proprio Ordinario quò ad obſeruantiam feſtorum ab ipſo legitimè inſtitutorum; necnon cenſurarum, atq; interdictorum, quæ fortè ab eo ferantur.

14 ℞. Subijci ex decreto *Concilij Trident. ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 12. à nobis adducto *ſupra cap.* 6. *quæſt.* 13. quod ſine dubio afficit etiam moniales exemptas.

QVÆRES X. In quibus ſubijciantur moniales Ordinario quò ad clauſuram, etſi aliàs ſint exemptæ.

15 ℞. Subijci quò ad cuſtodiam quidem clauſuræ monaſterij eo modo, quo diximus *cap.* 5. *ſect.* 1. *quæſt.* 5. quò ad egrediendum verò ex ipſa clauſura in caſibus permiſſis ea ratione, qua explicauimus citato *cap.* 5. *ſect.* 2. *quæſt.* 9. non item quò ad recipiendas intra clauſuram perſonas extraneas in caſibus neceſsarijs, aut aliàs conceſſis, vt conſtat ex dictis allegato *cap.* 5. *ſect.* 3. *quæſt.* 32. etſi vſus multis in locis ſit in contrarium, Ordinario loci tale ius ſibi vſurpante, etiam quò ad moniales exemptas; & quidem ſcientibus, & non diſsentientibus Prælatis regularibus, quorum aliàs intereſt dare facultatem admittendi intra clauſuram perſonas extraneas in caſibus neceſsarijs.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an Ordinarius poſſit prohibere monialibus, etiam exemptis ſub pœna excommunicationis, ne accedant ex prauo fine ad loquendum cum perſonis extraneis ad ipſas accurrentibus, eoq; exteriùs manifeſtato, vel ne diutiùs loquantur cum dictis perſonis, oſtio monaſterij aperto, aut ad feneſtellas carentes cratibus.

16 ℞. Videri poſse, ſi demus cuſtodiam clauſuræ monialium fuiſse commiſsam à Concilio Trident. Ordinarijs locorum non ſolùm quò ad materiale ipſius, ſed etiam quò ad formale; vti declarauimus *ſupra cap.* 5. *ſect.* 1. *quæſt.* 6. moueor, quòd dictum *Concilium ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 5. præcipiens Ordinarijs, vt in omnibus monialium monaſterijs ſibi ſubiectis ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate, clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari *maximè procurent*; hæc addit: *Inobedientes, atq; contradictores per cenſuras eccleſiaſticas, aliaſq; pœnas, quacunq; appellatione poſt poſita, compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis*; quod eſt concedere Ordinarijs, vt clauſuræ obſeruantiam procurare poſſint, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, & quidem etiam in monaſterijs monialium exemptarum tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati; vnde fit, vt in tali caſu præfatis monialibus non proſit priuilegium exemptionis: quippe quod ſolùm operatur, vt Ordinarij non poſſint poteſtate ordinaria procedere contra dictas moniales per cenſuras eccleſiaſticas: quod non euenit in præſenti caſu.

17 Dixi ſub initium reſponſionis, *ſi demus cuſtodiam clauſuræ fuiſſe commiſſam, &c.* ſi enim dicatur eam fuiſse Ordinario commiſſam ſolùm quò ad

mate-

materiale(vt loco ſuperiùs citato explicauimus)tunc vtiq; non poſset Ordinarius cenſuras eccleſiaſticas ferre in caſibus propoſitis contra moniales exemptas, cùm nullus à non ſuo iudice ligari poſſit, aut ſolui, *cap. cùm inferior de maiorit.& obed.* maximè attento priuilegio,quod habent Regulares, ſaltem per viam communicationis priuilegiorum;& per conſequens etiam moniales, ne poſſint excommunicari ab Epiſcopo ; cuius priuilegij meminit Sacra Congregatio in quadam declaratione facta 9. April.1583. quam adducit *Quaranta v.monaſteria monialium*,his verbis:*Regulares adeuntes monaſteria monialium ſine licentia Epiſcopi incidunt in pœnam excommunicationis, quàm Epiſcopus ſuo edicto propoſuit, niſi Regulares illi haberent ex priuilegio, quòd non poſſent excommunicari: & tunc deberent puniri à ſuis Superioribus alia pœna*; priuilegium autem ipſum refertur in *Comp. mendicantium v. exemptio num.9.23.& 24.*

18 Quòd ſi demus moniales, etiam exemptas, ſubiacere cenſuris latis ab Ordinario in materia concernente clauſuram formaliter ſumptam modo ſupra dicto;à fortiori poterit Ordinarius ferre cenſuras contra indebitè accedentes ad monaſteria dictarum monialium exemptarum: cùm ſic ille operetur tanquam Sedis apoſtolicæ delegatus, ſicq; eius poteſtati obſtare non poſſit fauor exemptionis competens præfatis monaſterijs. quod non procederet,ſi Ordinarius operaretur ex ſua poteſtate ordinaria:cùm paria ſint locum eſſe extra diœceſim,ac eſse exemptum, & alioqui extra territorium ius dicenti non pareatur impunè; ſed de hoc alibi. interim qui vult conſulat *Tamburinum ſup.D.25.q.7.*

19 Accedit,quòd vi Conſtitut. Gregorij XV. editæ 5. Febr. 1622. quæ incipit *Inſcrutabili*,poſſunt Ordinarij quoties, & quando opus fuerit, punire, & corrigere quaſcunq; perſonas,tam regulares,quàm ſæculares, quæ forte delinquant circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem monaſteriorum monialium, etiam Regularibus ſubiectarum:& hoc tanquam ad id Sedis apoſtolicæ delegati. Puto autem per verbum illud *delinquant circa perſonas* intelligi ſolum delictum contra caſtitatem:quippe quod poteſt frequentiùs intendi ab ijs,qui accedunt ad monaſteria monialium, ideoq; opus erat, vt efficaciori aliquo remedio caueretur; proportionaliter vt diximus in *tract. de prohibit. cap.2.q.* 14. probabile eſse violationem clauſuræ monialium ob malum finem ſpecialiter reſeruatam à Clemente VIII. in ſuo illo decreto derogatorio intelligi tantùm de malo fine contra caſtitatem. ita docti viri conſulti,& ſatis probabiliter;maximè attenta doctrina generali,quòd,vbi agitur de pœnis,ſtricta facienda eſt interpretatio;& quòd in legum interpretatione potiùs ſequenda eſt mens legiſlatoris, quàm verba: ſicut pluribus iuribus citatis oſtendit *Laym.l.1.tract.4.c.18.num.3.*

20 Illud etiam hic placet meminiſse, ſacram Cardinalium Congregationem de mandato Vrbani VIII. die 20. Nou.1623. conceſſiſſe Ordinarijs locorum,

locorum,vt,quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere poſſint per 4. vices ad ſummum quolibet anno cuicunq; Regulari, vt moniales ſibi in primo,& ſecundo tantùm conſanguinitatis,gradu coniunctas conuenire , & alloqui poſſit : id verò non aliter , quàm ſeruata ad vnguem forma inferiùs ſcripta, &c. qua de re latè *in noſtra tract. de prohibit. cap.6.per totum*.

Cæterùm pro intelligentia decreti Sacræ Congregat. iuſſu Vrbani 8.editi,& paulò ante allegati aliqua breuiter aduertenda ſunt , & quidem 1. Ordinarios vigore illius non teneri dare licentiam Regularibus,vt poſſint adire moniales modo dicto conſanguineas;ſed ſolùm poſse;ſi attentis præſentibus circunſtantijs iudicent id expedire . Colligo ex verbis illis decreti *Quatenus ſibi* (id eſt Ordinario)*viſum fuerit in Domino expedire*.

Aduerto 2. quòd ſi monialis inuiſenda à Regulari ſit exempta , licentia peti debet tam ab Ordinario,quàm à Prælato regulari monialis;nam in relato decreto dicitur ,*prædictaq; licentia obtenta ab Ordinario , & ab alio , ad quem ſpectet eam concedere*; etſi euenire poſſit alicubi inductam eſſe conſuetudinem petendi dictam licentiam ſolùm ab Ordinario.

Aduerto 3. quòd ſi præfata licentia detur, non ſeruatis omnibus ijs, quæ præſcribuntur in decreto,de rigore iuris cenſeri debet inualida : cùm in decreto dicatur *Si locorum Ordinarij per plures vices , vel in vlteriori gradu coniunctis,aut aliter quam ſup.dicta forma,licentias conceſserit;Regulares pœnis ſup. dicto decreto contentis, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſent, eò ipsò ſe nouerint addictos*;& prcterea addatur in eodem decreto Ordinarios non poſſe dare talem licentiam aliter,quàm ſeruata ad vnguem forma infrà ſcripta: Concedo tamen quòd , cùm in eo decreto extent aliquæ conditiones leuioris momenti (qualis eſt , quod præſcribatur certa hora accedendi ad monaſterium : quod aſſiſtant moniales auſcultatrices , quòd Confeſſarius monialium interſit,& aſſiſtat)quas conſtat experientia non vbiq; obſeruari: conſequenter,ſi qua talium conditionum omittatur,non ideò irrita debet cenſeri licentia ; idq; ob doctrinam , quam tradit ex *Decio , ac Felino Naldus v. actus num.33*.actum ſcilicèt non vitiari ex omiſſione formæ,ſi forma ſit modici momenti . præterquamquòd non eſt nouum legem aliquam acceptari ſecundùm vnam partem , & non ſecundùm aliam , vt eruditè oſtendit *Baldell.l.5.D.18 num.25*.

Aduerto 4. quòd ſi contingat religioſum habentem licentiam accedendi ad aliquam monialem non poſſe accedere die ſtatuta ; aliqui viri docti putant non eſſe improbabile illum vi dictæ licentiæ poſſe accedere alia die; ſi parum temporis intercedat,nullum ſubſit periculum ſcandali,& dies,qua acceditur , aliàs non ſit vetita : probantq; ex eo quòd Superior in tali caſu quò ad mutationem diei non cenſetur inuitus; cùm ſtatim fieri cenſeatur , quod fit paulò poſt,& parùm diſtans nihil diſtare videatur : vel certè , ſi eſt inuitus,eſt ſolùm inuitus quò ad modum;quod non ſufficit,vt vtens licentia

dicatur

dicatur peccare m. quo modo DD. apud *Leſſium l.2.c.12. num.49.* dicunt non peccare m. illum, qui occultè accipit aliquid ab eo, qui eſt inuitus ſolùm quò ad modum.

Aduerto 5. quòd ſi religioſus accedat ad Moniales cùm licentia ab Ordinario iniquè obtenta, eò quod is illam debuiſſet denegare, non eſt tutus in conſcientia: ſiquidem vbi requiritur licentia, intelligitur legitima, ideſt iuſtè, ac rationabiliter conceſſa; cùm idem ſit non eſſe, vel eſſe minùs competens, vt notat *Nald. ex Butrio v. licentia num.1.* & verbum *licentia* importet voluntatem, non liberam, ſed prudentiæ arbitrio conſonam, adeoq; facere aliquid cum licentia inualida idem ſit ac facere ſine vlla licentia; conſtat autem licentiam datam à non potente dare ſiue abſolutè, ſiue in tali caſu, eſſe nullam.

Aduerto 6. non eſſe tutum in conſcientia religioſum, qui habens licentiam accedendi ad vnam monialem loquitur cum alia. & ratio eſt, quòd licentia non operatur vltrà intentionem, concedentis ſufficienter expreſſam; licentia autem accedendi ad moniales, ex intentione concedentis extenditur ſolùm ad conſanguineas in primo, & ſecundo gradu; vt conſtat ex decreto ſup. relato: intellige, niſi paruitas materiæ excuſet (vt ſi vrbanitatis cauſa aliquam aliam monialem ſalutet, aut paucis alloquatur: quòd ſi vſus eſt in contrarium, omninò videtur extirpandus, cùm ſit abvſus, & corruptela.

Aduerto 7. religioſum, qui aſsociat alium religioſum cum debita licentia accedentem ad aliquam monialem, poſſe & ipſum loqui cum illa: idq; ob regulam connexorum. ita *Peyrin. tom.3. priuil. c.6. num.1. ex Rodriq. & Riccio.*

Aduerto 8. quòd, ſi contingat Religioſum habere neceſſitatem accedendi ad aliquam monialem in loco, vbi ille ex iuſta cauſa incedit incognitus, mutato habitu (quòd interdum poteſt euenire, & de facto euenit) poteſt talis religioſus vi præſentis conceſſionis Vrbani 8. inuiſere præfatam monialem de licentia Ordinarij illius loci, ſeruatis tamen omnibus conditionibus præſcriptis in dicto decreto; æq; ac ſi accederet in proprio habitu: ipſe enim verè eſt religioſus, licèt incognitus, adeòq; ſubiacet oneribus religioſorum. Limita niſi hinc exponeret ſe periculo, vt agnoſceretur cum graui ſuo incommodo: in quo caſu poſset diſſimulare ſtatum religioſum, & ſe gerere in ea viſitatione vt ſæcularis; qualis ex habitu creditur: lex enim humana non obligat cum tanto diſpendio, vt patet. non ergò talis Religioſus poterit in caſu propoſito inuiſere, etiam de licentia Ordinarij, Monialem, quę non ſit conſanguinea in gradum permiſso in præfato decreto, nec die ibi prohibita, nec libere alloquendo moniales extraneas fortè accedentes &c. idq;.

Addo ex dictis *cap.5. num.194. §. moneo* per prohibitionem factam à Sacra Congregatione, ne Regulares abſq; expreſsa licentia eiuſdem Sacræ

Con-

Congregationis accedant ad monaſteria quarumcunq; monialium non tolli, quin ſine licentia prædicta poſſit religioſus accedere ad dicta monaſteria cauſa tractandi cum aliqua fœmina ſæculari ibi degente, & quidem etiam de negotio prophano: idq; ob rationem adductam *citato* §. *moneo.* quæ ratio facit hanc doctrinam probabilem (niſi obſtet ſtylus Curiæ, aut conſuetudo) ſicq; mihi conſtat interdum practicatum fuiſſe, de licentia tamen Ordinarij.

QVÆRES XI. An moniales ſubiaceant Ordinario quò ad hoc vt abſq; eius licentia conueniri non poſſint, ac viſitari.

21 ℞. Subiacere, etiamſi aliàs ſint exemptæ; ſi quidem talis ſit conſuetudo loci, vt abſq; licentia Ordinarij nõ adeantur monaſteria monialium, quantumuis exemptarum. ſic quippe ſtatuit Sacra Congregatio, teſte *Tamburino ſup. D.26. q.2. num.3.* nimirum hac in re ſeruandam eſſe vniuſcuiſq; loci conſuetudinem, vt vidimus *c.5. ſect.5. q.7.* §. *quòd ſi quæras*; quanquam extet alia declaratio eiuſdem Sacræ Congregationis, quam refert *Barboſa in collect. v. moniales alloqui.* §. *vlt.* his verbis: *Moniales Regularibus ſubiectas alloquendi licentia concedenda eſt ab Epiſcopo, ſeu eius Vicario generali, & à Superiore regulari, cui moniales ipſæ ſubiectæ ſunt, coniunctim: ita vt idem Epiſcopus, ſeu eius Vicarius primo loco ſubſcribat* (ſic variant huiuſmodi declarationes, ideoq; iuxta alibi dicta regulariter non habent vim legis vniuerſalis vbiq; obligantis) intellige niſi obſtet contraria conſuetudo, ſicut benè notauit *Gauant. in manu. v. monial. colloc. num.2.*

Addit *Monachus p.5. inſtruct. monial. ex Barboſa in collectan. v. monialium clauſura* in licentijs, quę poſt Ordinarij ſubſcriptionem ſubſcribuntur à Prælatis regularibus ad adeunda monaſteria monialium ipſis ſubiectarum, ex declaratione Sacrę Congregationis non poſſe quidquam addi, aut tolli per ipſos Prælatos regulares ex ijs, quę in præfatis licentijs appoſita ſunt ab Ordinario ad accuratiorem clauſuræ obſeruantiam.

QVÆRES XII. An, & qualiter moniales ſubiaceant viſitationi, ac correctioni Ordinarij.

22 ℞. Subiacere quò ad obſeruantiã clauſurę, etiamſi ſint exemptę, ideoq; eas poſſe quò ad clauſuram viſitari ab Epiſcopo, eiuſue Vicario generali, quoties ipſis id videbitur expedire: idq; ex decreto Sacræ Congregationis, quod allegat *Nald. v. monialis num.3.* addens eiuſmodi facultatem non debere extendi ad inquirendum occultè de exceſſibus earundem monialium: ſi quidem hoc eſt quid diuerſum ab obſeruantia clauſuræ; cuius inquiſitio, ac cura ſolùm committitur à *Concilio Trid. ſeſſ.25. de regul. c.5.* à diuerſis autem non fit illatio. Quin etiam notat *Nald. num.4.* moniales degentes in ciuitate, ſed ſubiectas alteri ordinario, viſitari poſſe ab Epiſcopo illius diœceſis, in qua degunt; æq; ac poſſunt viſitari moniales ſubiectæ Regularibus: iſtas verò poſſe viſitari quò ad obſeruantiam clauſuræ per præfatum Ordinarium, etiam abſq; interuentu dictorum Regularium.

Quod

23 Quod verò ſpectat ad moniales Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectas notat *Tambur.ſup.D.17.q.3.num.5.* quòd,licèt eæ ſint exemptæ ab Ordinarij iuriſdictione ; poſſunt tamen ab eo viſitari tanquam à delegato Sedis apoſtolicæ, & quidem non ſolùm quò ad clauſuram, ſed etiam quò ad alia, æq; ac poſſunt viſitari moniales immediatè ſubiectæ ipſimet Ordinario ; idq; ex decreto *Concilij Trid.ſeſſ.25. de regul.c.9.* relato hìc *q.2.*

24 Addit *Tambur.num.3.ex Barboſa alleg.74.de offic.Ep.num.20.*& alijs poſſe Epiſcopum viſitare perſonas ſæculares, ſiue regulares exercentes curam animarum perſonarum ſæcularium annexam ipſarum monialium monaſterijs:in ijs tamen ſolùm,quæ ſpectant ad curam animarum:idq; ex decreto *Concilij Trid.ſup.c.11.* quod etiam notant alij Doctores.

An autem Ordinarius poſſit vim inferre, oſtia monaſterij monialium frangendo in caſu,quo iuxta dicta habeat ius illas viſitandi, & impediatur.

25 ℞. *Barboſa num.22.*ex Innoc.Abb.Fuſco,Campan.ac Genuenſi,quod ſequitur *Tambur.num.4.* Ordinarium poſſe in caſu propoſito vim inferre, & quidem etiam excommunicando impedientes, etiam non adhibitis ſolitis monitionibus; in ipſo tamen actu violentiæ ſibi illatæ,& conſequenter titulo iuſtæ defenſionis : id quippe non ſolum tacitè cenſetur conceſſum Ordinarijs à Papa ſupremo monialium omnium Prælato, ſed etiam eſt de iure naturæ, vi cuius poteſt quilibet ſeruare propria iura contra inuaſorem, vt colligitur ex *cap.ſi verò alicuius de ſent. excommunic. & cap.ſignificaſti 2. de homic.*ſeruatis tamen ſeruandis,de quibus optimè *Bonac.D.2.de contr.q.vlt. ſect.1.p.8.num.1.* quæ doctrina eſt vera, etiam in euentu, quo Ordinarius procedat tanquam Sedis apoſtolicæ delegatus:quod in ſpecie aduertit *Barboſa num.23.*

QVÆRES XIII. Vtrum poſſit Ordinarius coercere,ac punire moniales,etiam exemptas delinquentes.

26 ℞. De facto punire in materia clauſuræ : idq; iuxta aliquos ex *Concilio Trid. ſup.cap.5.* talem poteſtatem quò ad hoc tribuente Epiſcopis per ea verba *inobedientes,atq; contradictores per cenſuras eccleſiaſticas,aliaſq; pœnas, quacunq; appellatione poſtpoſita, compeſcentes* ; & hoc (inquiunt illi) ne aliàs inanis prorſus,ac fruſtranea ſit iuriſdictio Ordinarij ſupra moniales, etiam exemptas, quò ad clauſuram : præterquàmquòd cui datur iuriſdictio, ea quoq; conceſſa videntur, ſine quibus iuriſdictio exerceri nequit ; ſicut in re non diſſimili notauit *Sanch.l.7.de matr.D.33.num.22.ex l.2.ff. de iuriſd. omn. iudic.* ſed de hoc *ſup. cap.9.q.5.* Immò dicit *Barboſa ſup. alleg.102.num.4.* ex Nau. & Armendar. deciſum fuiſſe, Epiſcopum in moniales, alioqui exemptas, habere iuriſdictionem, etiam in ijs, quæ pertinent ad rerum ſpiritualium curam : ſicq; conſequenter concedit huiuſmodi moniales poſſe puniri ab Ordinario,ſi delinquant in materia rerum ſpiritualium. Ad quod facit etiam declaratio Sacræ Congregationis Concilij, facta ſub 8. Aug.1621. quam adducit idem *Barboſa in collect.v. moniales alloqui, §.vlt.* his verbis:

Moniales

Moniales exemptas alloquentes contra conſtitutionem Epiſcopi poſſunt ab ipſo puniri: non tamen ipſæ moniales exemptæ. Quæ declaratio (vt id obiter hic notem) videtur facere non parum probabilem doctrinam à nobis indicatam *ſup. c. 5. ſect. 1. q. 6.* nimirum quòd cura cuſtodiæ clauſuræ monialium, etiam exemptarum, commiſſa Ordinarijs in Concilio Trid. intelligatur ſolùm de cuſtodia clauſuræ materialis, vt explicauimus ibi: ſi enim intelligeretur etiam de cuſtodia clauſuræ formalis: poſſent Ordinarij vi præfatæ commiſſionis coercere moniales exemptas indebitè loquentes cum ſæcularibus ad ipſas accurrentibus: quod tamen in citata declaratione expreſsè negat Sacra Congregatio eiuſdem Concilij.

27 Vnde infero, quòd, cùm ex dictis ſupra Epiſcopi iuriſdictionem habeant in moniales, etiam exemptas quò ad obſeruantiam clauſuræ, & in ijs, quæ pertinent ad ſpiritualium rerum curam; ſtante tali deciſione, ſequitur moniales dictas non poſſe puniri ab Ordinario in quacunq; alia materia delinquant: nam exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis. Quod tamen non facit, quò minus Ordinarius poſſet punire monialem exemptam, quæ fortè delinqueret extra monaſterium; cùm certum videatur etiam moniales exemptas comprænhendi ſub decreto illo *Concilij Trid. ſeſſ. 6. de reform. c. 3.* quod ſic habet: *Nemo regularis extra monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu tutus cenſeatur, quò minùs, ſi deliquerit, ab Ordinario loci tanquam ſuper hoc à Sede apoſtolica delegato ſecundùm canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat;* quod decretum putat *Peyrin. tom. 1. priuil. Conſtit. 2. Sixti IV. §. 11. num. 22.* non diſſentiente *Lezana tom. 1. c. 11. num. 8.* intelligi ſolùm de Regulari degente extra monaſterium abſq; Superioris licentia: ſtante quòd Religioſus extra monaſterium degens cum debita licentia fictione iuris cenſetur degere intra monaſterium, vnde quis benè inferat, quòd ſi monialis exempta cum legitima licentia degens extra clauſuram delinqueret, non ideo vi citati decreti Tridentini puniri poſſet ab Ordinario; cùm facultas ibi tradita contra Regulares delinquentes non extendatur ad talem caſum, vt patet.

An autem moniales, etiam exemptæ ſubiaceant diſpoſitioni *Concilij Trid.* quæ extat in *ſeſſ. 25. de regul. c. 14.* his verbis: *Regularis non ſubditus Epiſcopo, qui intra monaſterij clauſtra degit, & extra ea ità notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo Superiore infra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeuerè puniatur, ac de punitione certiorem Epiſcopum faciat: ſin minùs à ſuo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.*

28 ℞. Subiacere; & probatur ex eo quòd tale decretum loquitur generaliter de Regulari non ſubdito Epiſcopis: *lex autem generaliter loquens generaliter debet intelligi: &c, vbi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.* nec obſtat, quòd textus loquitur de Regularibus maſculis, vt conſtat ex ijs verbis, *Regularis non ſubditus Epiſcopo*: ſi quidem maſculinum, vt dignius concipit fœmininum quantùm ad mentem legiſlatoris, vt notat *gloſſa l. 1. ff. de verb. ſignific.*

ſignific. & notant DD. Quare, ſi monialis exempta ſine debita licentia exiens è monaſterio committeret extra illud, delictum aliquod ſcandaloſum: poſſet Ordinarius, etiam vigore huius decreti illam punire, ſi Prælatus regularis ab ipſo legitimè admonitus in eam debitè non animaduerteret. quanquam, etiam ſecluſo iſto decreto, poſſet Ordinarius procedere aduersùs dictam monialem taliter delinquentem, tanquam ream fractionis clauſuræ: idq; ex poteſtate ipſi competente circa cuſtodiam clauſuræ monialium, etiam exemptarum, eo modo, quo ſuperiùs explicauimus.

QVÆRES XIV. Qualiter ſubijciantur moniales Ordinarijs quò ad electionem Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ.

29 ℞. Subijci ex Conſtitut. Gregorij XV. cuius initium eſt *Inſcrutabili* edita 5. Febr. 1622. quæ ſic habet: *Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus vnà cum Superioribus regularibus quarumcunq; Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorundem monaſteriorum electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere: abſq; tamen vlla ipſorum monaſteriorum impenſa.* qua de re *ſup. cap. 8. quæſt. 42.*

QVÆRES XV. in quibus moniales ſubiaceant Ordinario loci quò ad bonorum ſuorum adminiſtrationem, etiamſi aliàs ſint exemptæ.

30 ℞. Subiacere tum in eo, quòd poteſt Ordinarius ex cauſa rationabili monere Prælatos regulares, vt amoueant ab adminiſtrandis bonis monialium eos, qui ad tale munus deputati ſunt: ipſiſq; Prælatis id facere detrectantibus, aut negligentibus, ipſemet Ordinarius amouere poteſt dictos Adminiſtratores, quoties, & quando opus eſſe iudicauerit: tum in eo quòd Ordinarius ſingulis annis, adhibitis etiam Prælatis regularibus, poteſt à præfatis Adminiſtratoribus tam ſæcularibus, quàm regularibus exigere rationes adminiſtrationis, & ad id eos compellere iuris remedijs. Conſtat ex citata bulla Gregorij XV. *Inſcrutabili*, vbi hæc expreſsè ſtatuuntur, attributa etiam Ordinarijs facultate, vt ij tanquam Sedis apoſtolicæ delegati poſſint punire dictos Adminiſtratores, ſiue ſæculares, ſiue regulares, qui fortè delinquant circa præfatam adminiſtrationem. Vbi obiter notandum vigoræ præfatæ bullæ non concedi locorum Ordinarijs ius deſignandi, aut approbandi dictos Adminiſtratores; cùm de hòc ibi nulla fiat mentio; & alioqui à diuerſis non fiat illatio: præſertim quando agitur de præiudicio tertij, ſicut de facto agitur in præſenti caſu: conſtat autem, quòd habere ius amouendi Adminiſtratores bonorum vt ſic non eſt formaliter habere ius illos eligendi, aut approbandi illos, ſed quid longè diuerſum.

QVAERES XVI. Quò modo moniales etiam exemptæ ſubijciantur Ordinario loci quò ad conſtructionem ſuorum monaſteriorum.

31 ℞. Subijci eo modo, quo ſtatutum fuit in *Concilio Trid. ſeſſ. 25. de regul. c.* 3. in Conſtitut. Clementis VIII. quæ incipit *Ad inſtitutam*, & eſt 99. in ordine; necnon in decretis Sacræ Congregat. de mandato Gregorij XV. editis 17. Aug. 1622. & in Conſtit. Vrbani VIII. edita 28. Aug. 1624.

cuius

cuius initium eſt *Romanus pontifex*; per quam in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, nec non officiorum quorumcunq; ác inhabilitatis ad illa, & alia in futurùm obtinenda, necnon etiam excommunicationis ipsò factò incurrendis pœnis præcipitur, ne licentiarum, ſeu facultatum à Summis Pontificibus (quas omnes ipſe ibi reuocat) ſiue alio quouis prætextu, vel cauſa, etiam quantumuis priuilegiata, noua monaſteria, & alia loca regularia; niſi de expreſſa Ordinarij licentia, ac ſeruata in omnibus, & per omnia ſacrorum canonum, & Concilij Trid. necnon Conſtitutionibus Clementis VIII. ac decretorum de mandato eiuſdem Clementis, necnon Gregorij XV. forma recipere, erigere, fundare, ſeu alia quomodolibet inſtituere, ſeu incæpta finire, & abſoluere audeant, ſeu præſumant. In Concilio autem Trid. præcipitur, ne Regulares noua loca recipiant ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta: in Conſtitutione item Clementis VIII. prohibetur Ordinarijs, ne præfatam licentiam ad nouos conuentus cuiuſq; mendicantium Ordinis in ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis erigendos impertiantur; niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum Prioribus, ſeu Procuratoribus, & alijs intereſſe habentibus, & cauſa, ſeruatis ſeruandis, cognita conſtiterit in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento cómmodè ſuſtentari poſſe. deniq; in decretis Sacræ Congregat. iuſſu Gregorij XV. editis ſtatuitur, ne impoſterum noua monaſteria erigantur; niſi in eis ſaltem 12. Fratres, aut Monachi, ſeu Religioſi inhabitare, ac ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis ſuſtentari valeant; ac Priores, ſeu Procuratores aliorum monaſteriorum quarumcunq; aliarum religionum non ſolùm in ciuitatibus, ac locis, in quibus erigendum eſt nouum monaſterium; ſed etiam in alijs per quatuor millia paſſuum circumuicinis locis ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni conſenſerint; vel aliàs locorum Ordinarijs conſtiterit Religioſos monaſterij ſic erigendi ſine damno Religioſorum in monaſterijs antea ibi erectis in numero duodecim commodè, & congruè manuteneri, & ali poſſe. quòd ſi, vbi nouum monaſterium erigendum eſt, nulli alij Regulares reperiantur; nihilominùs Ordinarij locorum diligenter debent inquirere, an locorum incolæ, & habitatores, quorum conſenſum tenentur requirere, & adhibere, huiuſmodi 12. Religioſos in Conuentibus inſtituendis commodè alere, & manutenere valeant. ſed de hoc plura in *tract. de priuil. c.7. ſect.2. q.2.* interim qui vult, conſulat *Peyrinum tom.2. priuil. Conſtitut. Greg. XV. Tamburinum D.34. de iure abbatiſſ. q.1. Portellum de dub. regul. v. monaſteria, Gauantum in manu. v. monialium monaſteria, Barboſam l.2. de iure eccleſ. c.12. Naldum v. monaſteria,* & alios.

Notat autem *Tamburinus num.4.* ex Barboſa Sacram Congregationem 19. Decemb. 1620. declaraſſe Conſtitutionem Clementis VIII. ſuperiùs alle-

allegatam habere locum etiam circa monaſteria monialium conſtruenda, ideoq; in his inſtituendis debere ſeruari eædem ſolemnitates, quæ ſeruandæ ſunt in ædificandis monaſterijs aliorum Regularium. Quòd ſi demus, iam videndum eſt, qualiter obſeruari poſſit, & debeat præfata Conſtitutio quò ad illam partem, qua præcipit in caſu, quo alicubi erigendum ſit nouum aliquod monaſterium, vocandos eſſe, & audiendos aliorum Conuentuum Priores, ſeu Procuratores, & alios intereſſe habentes; num ſcilicet ad talem effectum vocari debeant, & audiri Abbatiſſę, ſeu Prioriſſæ aliorum monaſteriorum monialium exiſtentium in loco, vbi conſtruendum eſt nouum monaſterium monialium, vel certè Prælati regulares earum, ſi ſint exemptæ, aut ipſarum monialium Syndici. Puto autem neutros illorum debere vel vocari, vel audiri. moueor tum quia allegata Conſtitutio Clementis VIII. non loquitur de Abbatiſſis, ſed tantum de Prioribus, ſeu Procuratoribus, alijſq; intereſſe habentibus; ideoq; cùm exorbitet à iure communi, & ſit valdè odioſa, non debet ampliari: tum quia talis eſt praxis ferè communis, cui omninò ſtandum eſt, quamdiu in contrarium expreſsè non ſtatuitur.

QVAERES XVII. An, & quo modo moniales aliàs exemptæ ſubiaceant Ordinario tam quò ad egrediendum è clauſura, quam quò ad recipiendum intra clauſuram, ſiue cauſa educationis, ſiue aliàs.

32 ℟. Subiacere, vt conſtat ex dictis *cap.* 5. de egreſſu quidem è clauſura *ſect.2.q.9.§.at dices*: de receptione verò intra clauſuram cauſa educationis *ſect.* 4. *quæſt.* 3. de receptione deniq; intra ipſam clauſuram ex alia cauſa *ſect.3.quæſt.32.*

QVAERES XVIII. An Regulares concionaturi monialibus teneantur petere benedictionem ab Ordinario, ſi eæ ab ipſo ſint exemptæ.

33 ℟. Teneri, ſi adeſt talis conſuetudo; communiter tamen non videri adeſſe talem conſuetudinem: idq; ſcientibus, & non contradicentibus Ordinarijs, cùm facile poſſent contradicere. cuius rei ea fortè eſt ratio, quòd conciones, quæ habentur ad moniales, ſunt potiùs priuati ſermones, ac exhortationes, ideoq; non veniunt ſub decreto *Concilij Trid.ſeſſ.5.c.2.de reformat.* requirente, vt Regulares in ſuis templis non prædicent, niſi petita benedictione Ordinarij: quippequod poteſt piè explicari de cõcionibus ſimpliciter dictis (quales dici poſſunt eſſe, quæ habentur publicè ad vniuerſum populum promiſcuè) ita *Bordonus reſolut.6.num.33.* & quidem ſine limitatione à nobis poſita, alijq; valdè docti.

Quod autem ſpectat ad celebrandum in eccleſia monialium exemptarum; regulariter videtur ſufficere licentia Prælati regularis, cui illæ ſubſunt: idq; ſiue celebrantes ſint Sacerdotes ſæculares, ſiue regulares: ſic enim habet praxis communis (vt puto) nec apparet fundamentum ſufficiens, cur ea licentia peti debeat etiam ab Ordinario loci; niſi fortè alicubi adſit in contrarium legitima con-

ſuetudo (de qua mihi non conſtat) vel loquendo in ſpecie de Clericis ſæcularibus, id ipſis expreſsè prohibeatur; ſicut re vera poteſt ipſis prohiberi ab Ordinario, cùm ſint eius ſubditi, vt patet.

Qualiter autem ſubdantur moniales Ordinario quò ad canendos in choro hymnos Vrbani VIII. iuſſu correctos, conſtat ex dictis *ſup. cap. 8. quæſt. 46.*

SVBSECTIO II.

De Poteſtate Ordinarij, aut Prælati regularis in Moniales ipſis reſpectiuè ſubiectas.

35 *PRelati regulares habent in moniales ſubditas poteſtatem ordinariam, & conſequenter delegabilem.*

36 *Poteſtas competens Prælato locali in moniales eſt delegata.*

37 *Sicq; non poteſt eam ſubdelegare.*

38 *Poteſtas Prælati regularis in moniales eſt ampla, æq; ac poteſtas Prælati regularis in religioſos ſubditos.*

39 *Prælatus regularis indicit monialibus nouas leges.*

40 *Ordinarius loci, & Prælatus regularis præcipiunt in virtute obedientiæ monialibus reſpectiuè ſubditis.*

41 *Poſſunt ijs indicere reformationem regulæ: immò & eius moderationem.*

42 *Exercent in eas poteſtatem directiuam, coactiuam, ac iudicialem.*

43 *Illas abſoluunt à quibuſcunq; reſeruatis.*

44 *Deputant ijs Confeſſarium tam ordinarium, quàm extraordinarium.*

45 *Aliàs approbabant earum Confeſſarios; non item modò, loquendo de Prælato regulari.*

46 *Reſeruant cenſuras, & caſus quò ad illas.*

47 *Sed iuxtà decretum Clementis VIII. loquendo de Prælato regulari.*

48 *Ordinarius loci poteſt reſeruare etiam pro monialibus exemptis caſus concernentes materiam clauſuræ, & ab his non abſoluuntur per Prælatos Ordinis.*

49 *Proponitur, & ſoluitur obiectio.*

50 *Moniales non exemptæ ſubſunt reſeruationi Ordinarij.*

51 *Si ſint exemptæ, ſubſunt Prælato regulari quò ad receptionem nouitiarum.*

52 *Item quò ad emiſſionem profeſſionis.*

53 *Item quò ad recipiendas puellas in educationem.*

54 *Item quò ad egrediendum è clauſura.*

55 *Item quò ad ſæcularium acceſſum ad ipſas, niſi obſtet conſuetudo.*

56 *Item quò ad canonicam viſitationem.*

57 *Item quò ad electionem Abbatiſſæ; ſicut & ſubſunt Ordinario.*

58 *Item quò ad bonorum temporalium adminiſtrationem.*

59 Prælatus regularis in varijs caſibus ingreditur clauſuram.
60 Modò tamen non ſubſiſtit indultum quò ad hoc conceſſum ab Vrbano IV.
61 Non diſponit liberè de bonis monialium.
62 Ex cauſa ſuſpendit abbatiſſas ab officio.

QVAERES I. Quam poteſtatem habeat Ordinarius loci, aut Prælatus regularis in moniales ſibi reſpectiuè ſubditas.

35 ℟. Habere ordinariam,& conſequenter poſſe illam etiam alijs delegare; ſicut in terminis notauit *Rodriquez tom.1. quæſt.17. art.10.* loquens de poteſtate Prouincialium in moniales proprij Ordinis. & ratio eſt, quòd, cùm eiuſmodi poteſtas competat Ordinario, ac Prælato regulari ex officio, & ſit perpetua; non poteſt non eſſe ordinaria iuxta ea, quæ tradunt communiter DD. de poteſtate ordinaria,ac delegata: quod ita eſt verum, vt *ſubſect.præced.quæſt.3.§.difficultas,* dixerimus illam eandem poteſtatem, quæ in aliquibus caſibus tribuitur Ordinarijs locorum in moniales exemptas, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, non eſſe delegatam, ſed ordinariam, adeoq; illam poſſe committi, etiam alijs per delegationem propriè dictam.

Quòd ſi quæras, an poteſtas, quæ competit Prælato regulari locali in moniales ſibi ſubiectas,ſit ordinaria,aut delegata.

36 ℟. Eſſe, & communiter exiſtimari delegatam: quippequæ ex officio competit Prouincialibus, aut Generali Ordinis; & per delegationem poſtea committitur Superioribus localibus, vt poſſint in caſibus ordinarijs, aut frequentiùs contingentibus præſto eſſe monialibus ſibi ſubiectis.ita docti Religioſi variorum Ordinum à me conſulti.

Maius dubium eſt,an Prælatus ipſe localis poſſit ſubdelegare dictam poteſtatem in caſu hìc,& nunc occurrenti.

37 ℟. Non poſſe, niſi habeat poteſtatem expreſſam ſubdelegandi; & ratio eſt, quòd regulariter Prælatus ordinarius monialium exemptarum eſt Prouincialis: ideoq; Superior immediatus monaſterij eſt Superior earundem monialium delegatus: delegatus autem non poteſt ſubdelegare, vt patet.

QVÆRES II. Ad quæ ſe extendat poteſtas Ordinarij, ſeu Prælati regularis in moniales reſpectiuè ſubiectas.

38 ℟. Extendi ad ea omnia, ad quæ ſe extendit poteſtas Prælati regularis in viros religioſos ſibi ſubditos;quantùm tamen patitur conditio ſexus fœminei, & quantùm ad ea, quæ ſtatui monialium eſſe poſſunt proportionata;conſtabit autem reſponſio ex quæſtionibus inferiùs ſoluendis.

QVAERES III. An Ordinarius,aut Prælatus regularis poſſint monialibus ſibi reſpectiuè ſubditis indicere nouas leges tam per modum ſtatuti,quàm per modum præcepti.

39 ℟. Poſſe, cùm habeant veram, & ſimpliciter dictam iuriſdictionem,

eamq; publicam, & vim cogendi: quæ requiruntur ad condendas veras leges, & ſufficiunt ad imponenda vera præcepta, vt tradunt communiter DD. cum *Baldo in l.1. ff. de iuſt. & iure, & S.Th.1.2.q.90.art.3.*

An autem Ordinarius loci, ac Prelatus regularis poſſint moniales ſibi reſpectiuè ſubditas obligare ex voto obedientiæ, ipſis præcipiendo in virtute ſanctæ obedientiæ, eo modo, quo Prelati regulares poſſunt precipere, & aliquando præcipiunt viris religioſis propriæ iuriſdictioni ſubiectis.

40 ℞. Poſſe, & inde probatur, quòd iuxta communem, ac veram doctrinam quicunq; eſt legitimus Superior religioſorum, & habet ſpiritualem iuriſdictionem in illos, is poteſt ijs præcipere in virtute obedientiæ: idq; ex vi voti obedientiæ, per quod religioſus ſe totum tradit religioni, eiuſq; legitimis Prælatis, vt rectè indicat *Suar. to.3. de relig. l.19. c.11. nu.3.* & notant communiter DD. tractantes de voto obedientiæ: at hæc duo verificantur de Ordinario loci, ac Prælato regulari quò ad moniales ipſis reſpectiuè ſubditas, vt facilè conſtabit conſideranti: ergo illi ijs poterunt precipere in virtute obedientiæ, eæq; vi voti obedientiæ tenentur illis obedire. quod non procedit de Abbatiſſa, eò quòd non ſit capax iuriſdictionis ſpiritualis, licèt aliàs ſit legitima Superiorissa ſuarum monialium; vnde & hæ ex voto obedientiæ tenentur ei parere.

QVAERES IV. An Ordinarius loci, aut Prælatus regularis monialibus ſubditis indicere poſſint reformationem diſciplinæ regularis, eæq; teneantur illam acceptare.

41 ℞. Poſſe, & moniales teneri illam acceptare in ijs caſibus, in quibus Prelati regulares poſſent dictam reformationem indicere viris religioſis ſubditis, & hi tenerentur eam amplecti; ſi quidem quò ad hoc par ratio procedit in monialibus, ac viris religioſis, vt conſtat ex ijs, quæ habet *Sanch. l.6. mor. c.2. nu.35.* probans Superiorem regularem cum maiori parte Capituli generalis poſſe regulam iam ferè collapſam, ac relaxatam ad priſtinum ſtatum reſtituere; ita vt cæteri Religioſi iam profeſſi teneantur obſeruare regulam taliter reformatam. ſed de hoc plura in noſtro *tract. de ſtatu Religioſo in communi*, vbi de reformatione religionum.

Maius dubium eſt, an caſu, quo regula monialium alicuius monaſterij progreſsu temporis cognoſcatur eſse nimis rigida: ita vt certo plurium annorum experimento conſtet illam non poſſe in eo rigore obſeruari abſq; notabili diſpendio ſanitatis monialium talem regulam profitentium: an, inquam, Prælatus poſſit ſua auctoritate moderari eiuſmodi regulam, & monialibus ſubditis præcipere in virtute ſanctæ obedientiæ, vt impoſterum regulam illam obſeruent cum dicta moderatione, & non aliter; eæq; teneantur obedire acceptando præfatam moderationem.

℞. Quod, cùm Prælatus monialium poſſit facere dictam moderationem, ſic & moniales tenentur in caſu propoſito illam admittere. Moueor,

quod

quòd licèt moniales ex dictis *cap. 4. quæſt. 19.* ex voto obedientiæ non teneantur parere in ijs, quæ ſunt contrà regulam,(cuiuſmodi eſt moderatio, de qua hic loquimur,) ea tamen doctrina fallit in caſu, quo Prælatus poteſt in regula diſpenſare; vt loco citato notaui cum *Caietano 2.2.quæſt. 104. art. 5.* quare, cùm Prælati monialium tam regulares, quàm ſæculares poſſint diſpenſare cum monialibus reſpectiuè ſubditis ſuper obſeruantiâ regularum; vt conſtat ex dictis *ſup. cap.9. quæſt. 17.* & colligitur ex *Rodriquez tom.1.quæſt.26. artic.1.* ſequitur moniales teneri acceptare moderationem illam regulæ, licèt ſit contrà ipſam regulam, ſi ijs modo dicto præcipiatur.

QVAERES V. An Ordinarius loci, aut Prælatus regularis habeant in moniales reſpectiuè ſubditas poteſtatem non ſolùm directiuam, ſed etiam coactiuam, ac iudicialem.

42 ℞. Habere, patetq; tum ex vſu; tum ex eo quòd poteſtas directiua ſine aliqua coercitione ferè infirma, ac inutilis eſt: cùm abſq; timore, ac diſciplina non poſſit in officio contineri communitas humana, quantumuis bona videatur in hac mortali vita; ſicut benè notauit *Suar.tom.4. de relig.trac. 8.l.2. cap.9. num.1.* docens poſtea quòd, quamuis Prælatus religionis ex vi talis ſtatus habeat ſolùm poteſtatem coercendi modo paterno, & iuxta limites regulæ; ratione tamen iuriſdictionis eccleſiaſticæ habet poteſtatem coercitiuam epiſcopalem; idq; ex vſu, ac priuilegijs omnium religionum exemptarum. Conſtat autem, quòd talis iuriſdictio competit Prælato regulari ex vſu, ac priuilegijs omnium religionum exemptarum: & quidem meritò; cùm ea ſit ordinariè, & regulariter neceſſaria, illamq; ex alia parte Papa ſibi non reſeruauerit: quod tamen non habet locum in monialibus immediatè ſubiectis Ordinario; hæ enim, cùm non ſint exemptæ, ſubiacent iuriſdictioni Ordinarij eadem ratione, qua ſubiacerent etiam viri religioſi, ſi non eſſent exempti. Colligitur è *Suarez nu.3.* qui benè notat ex *Nauarro comm.2.de regul.num.63.* eiuſmodi iuriſdictionem magna ex parte introductam, vel auctam eſse ex cõſuetudine, quæ vim habet dandi iuriſdictionem, *c.duo ſimul de offic.ordin.* vnde infert Suar. hac in re habendam eſſe rationem conſuetudinum: cùm vi illarum euenire poſſit, quòd tota iuriſdictio ſit in Prælato religioſo quò ad omnia delicta, vel quòd aliqua ſint Epiſcopo reſeruata, vel quòd in vtriſq; ſit cumulatiuè; quæ licèt à Suarez non ſint prolata in ſpecie de monialibus, in ijs tamen poſſunt verificari, & quidem etiam in exemptis.

QVAERES VI. An moniales ſubijciantur Ordinario loci, aut Prælato regulari quò ad abſolutionem reſeruatorum, ac diſpenſationes, prout alterutri illorum reſpectiuè ſubduntur.

43 ℞. Quòd, quamuis *Nald. v. monialis num.9. & Tambur. D.16. de iure abbatiſſ. quæſt.8.nu.5.* ex quadam deciſione Rotæ Romanæ dicant moniales, etiam ob enormem exceſſum debere abſolui ab Epiſcopo, eò quòd exire

non poſſint extra clauſtrum, & Epiſcopum, etiam in exemptas, fungi auctoritate Papæ, & licèt habeant Generalem, ob reuerentiam ordinis Epiſcopalis hoc Epiſcopis indulgeri: nihilominùs, cùm *cap. 9. q. 15. §. illud etiam,* oſtenderimus ex conceſſione bullata Pij V. Prælatos regulares in Religioſos ſubditos (ſub quibus vtiq; comprehenduntur moniales exemptę ab Ordinarij iuriſdictione) poſſe exercere per ſe ipſos illam omnem poteſtatem abſoluendi, ac diſpenſandi, quam Epiſcopi poſſunt exercere in ſuos ſubditos: non apparet, quo pacto dicti Auctores ſuſtineant moniales exemptas teneri adire proprium Ordinarium, vt abſoluantur à reſeruatis, ac diſpenſentur: cùm id potiùs cedat in præiudicium exemptionis, ac iniuriam proprij Prælati regularis; qui, cùm per ſe hæc poſſit præſtare in moniales ſubditas, non cenſetur conſentire, quòd eæ ad talem effectum recurrant ad Ordinarium. Nec obſtat deciſio Rotæ adducta; ſi quidem *Suarez l. 7. de leg. cap. 11. Vaſquez 1. 2. D. 177. cap. vlt. num. 75. Sanchez l. 8. de matrim. D. 2. num. 10. Salas D. 19. de leg. ſect. 19. num. 109. & Caſtrus Pal. tract. 3. D. 3. par. 2. §. 3. num. 7.* docent quòd, quamuis deciſiones Rotæ, & declarationes Cardinalium ſint maximæ auctoritatis, adeoq; non ſit recedendum ab illis, niſi vrgentiſſima ratio obſtet in contrarium: abſolutè tamen non ſunt neceſſariò habendæ pro legibus, cùm non procedant à Iudicibus habentibus auctoritatem condendi leges; vnde, cùm in præſenti caſu vrgentiſſima ratio obſtet contra deciſionem Rotæ Romanæ allegatam (nempe conceſſio illa bullata Pij V. & violatio iuris alterius) probabiliter colligi poteſt non neceſſariò ipſi ſtandum eſſe. Quod à fortiori procedit de ſtatutis Prouincialibus eccleſiarum particularium (Neapolitanæ v. g. aut Mediolanenſis:) quæ interdum à Doctoribus adducuntur: hæc enim non obligant extrà proprium territorium iuxtà illud *Extrà territorium ius dicenti non paretur impunè*: quod eſt benè aduertendum. Quamquam (quod ſpectat ad declarationes Sacræ Congregationis) inſignis eſt illa declaratio, quam eadem Sacra Congregatio iuſſu Vrbani VIII. die 11. Auguſti 1632. fecit, & refert *Lezana v. Sacra Congregatio num.* 5. his verbis: *Sacra Congregatio præcipit declarationibus eiuſdem Sacræ Congregationis tam impreſſis, quàm imprimendis, ac etiam manuſcriptis nullam fidem in iudicio, vel extrà eſſe adhibendum: ſed tantùm illis, quæ in authentica forma, ſolito ſigillo, & ſubſcriptione Eminentiſſimi Cardinalis Præfecti, ac Secretarij eiuſdem Sacræ Congregationis pro tempore exiſtentium munitæ fuerint.* Quamquam verba illa *nullam fidem in iudicio, vel extrà adhibendam,* intelligi poſſint, ac debeant de fide certa, indubitata, & ex vi auctoritatis Sacræ Congregationis: ita vt dans fidem dictis declarationibus non tanquam ex neceſſitate, ſed liberè, eo quòd ipſi occurrant rationes probabiles ſuadentes aſſertionem in ijs contentam, non poſſit dici contrauenire mandato Sanctiſſimi facto in præſenti declaratione: Præter quàm quòd de plurimis eiuſmodi declarationibus, de quibus non conſtat authenticè; ſperari poteſt, quòd, ſi à Secretario Sacræ

Con-

Congregationis quæreretur copia anthentica, inueniretur, ac obtineretur; ideòq; ſub hac ſpe probabili videtur ijs poſse probabiliter præſtari fides extrà iudicium; nec debēt damnari Doctores, qui ſuas opiniones identidem fulciunt aliqua dictarum declarationum.

QVÆRES VII. Qualiter moniales ſubſint Ordinario, aut Prælato regulari quò ad deputationem Confeſſarij tam ordinarij, quàm extraordinarij.

44 ℞. Ita ſubeſse alterutri illorum, prout reſpectiuè ipſis ſubduntur; vt tamen Ordinarius, ſi velit, etiam monialibus exemptis poſſit liberè deputare in Confeſsarium extraordinarium quemcunq; Sacerdotem, ſiue ſæcularem, ſiue regularem, quem maluerit: idq; ex Sacræ Congregationis declaratione ſæpiùs facta, & præſertim 20. Decemb. 1631. ſicut teſtatur *Nald.v. monialis num.2.* nobiſcum ſentiens ex Barboſa, Armend. Ricc. & alijs ſuſtinentibus deputationem præfatam in totum committi arbitrio Ordinarij, etiam quò ad moniales exemptas. Diſſentit *Tamburin. ſupra D.16. quæſt.3. num.3.* ex Zipæo, & Pollacco dicens huiuſmodi doctrinam non poſse ſubſiſtere, vtpote repugnantem declarationi Sacræ Congregationis factæ 1609. Confeſſarium videlicet extraordinarium quò ad moniales exemptas, non debere offerri ab Ordinario loci, ſed à Prælatis regularibus, quibus eæ ſubſunt, talemq; eſse de facto praxim vbiq; obſeruatam, etiam Romæ; quaſi verò ſit nouum identidem reperiri declarationes Sacræ Congregationis de vna, ac eadem re ex diametro oppoſitas: vnde etiam colligunt DD. apud *Dianam par. 5. tractat. 2. reſolut. 96.* eas non obligare inſtar legis vniuerſalis, quæ debet eſse firma, conſtans, & ſtabilis; certè in tali caſu iuuat plurimùm Iudicem habere propitium, vt in ſimili notauit *Nald. v. vſusfruct. num. 2.* præterquàmquod in præſenti caſu, cùm declaratio, quam allegat Nald. ſit tempore poſterior, præferri debet antiquiori, iuxta doctrinam eiuſdem *Naldi v. doctor num. 8.* aſserentis deciſiones Rotæ, ſi ſint inter ſe variæ, nec poſſint reduci ad concordiam, poſteriores potiùs attendendas eſse; ſi quidem curæ poſteriores communiter dicuntur eſse meliores, ſicut notant ſcribentes in *cap.1. de conſtitut. in 6.* & in prælud. Extrauag. Io. 22. Attentis ergò præfatis declarationibus Sacræ Congregat. ex diametro oppoſitis, media via incedendum videtur; nimirum quòd tunc demum Ordinarius monialibus exemptis deputet Confeſsarium extraordinarium, quando ipſæ moniales illum ab eo efflagitant: non item, ſi eæ ſint paratæ confiteri cuicunq; Confeſsario accedenti; idq; ex æquitate, eſtò de rigore iuris practicari poſſit ſententia Naldi ob rationem ſuperiùs adductam: nam multa licent, quæ non expediunt.

QVÆRES VIII. An Ordinarius loci, aut Prælatus regularis poſſint, & debeant approbare Confeſsarios monialium reſpectiuè ſubditarum.

45 ℞. De iure antiquo debere, vt notauit *Tamburin. ſupra num.* 1. alijs citatis: non item de iure nouo inducto per Conſtitutionem Gregor. XV. inferiùs afferendam, & latiùs explicandam, quandò agemus de Confeſſarijs monialium; hi enim modò, etiam quò ad moniales Prælatis regularibus ſubiectas, debent approbari à ſolo Ordinario, aliàs præſentandi, ac proponendi à Prælato regulari monialium; ſed de hoc infra.

QVAERES IX. An Ordinarius loci, aut Prælatus regularis poſſint pro monialibus ſibi reſpectiuè ſubditis reſeruare caſus, & cenſuras.

46 ℞. Poſse, & patet tum ex vſu communi; tum quia poteſtas reſeruandi caſus, & cenſuras competit ijs omnibus, qui habent iuriſdictionem ordinariam reſpectu illorum, quibus eam poſsunt delegare; tales autem ſunt Ordinarius loci, ac Prælatus regularis quò ad Confeſſarios monialium ſibi reſpectiuè ſubiectarum. colligitur ex *Suarez D. 29. de pænitent. ſect.* 1. *num.* 7. & eſt communis Doctorum.

Solùm hìc quæri poſſet, an Ordinarius, ac Prælatus regularis, ſtante decreto Clementis VIII. relato à *Quaranta in bullar. v. caſ. reſeru.* (per quod prohibentur Prælati regulares reſeruare propria auctoritate caſus, quò ad religioſos ſubditos) adhuc poſſint ſibi liberè reſeruare caſus quò ad moniales reſpectiuè ſubiectas.

47 ℞. Ordinarium quidem poſſe: non autem Prælatum regularem, patetq; tum ex praxi communi, qua conſtat Ordinarios liberè caſus, ac cenſuras reſeruare reſpectu monialium ſibi ſubditarum; non item Prælatos regulares quò ad moniales ipſis ſubiectas: tum quia id ſatis clarè colligitur ex allegato decreto Clementis; quatenus concedit Prælatis regularibus facultatem reſeruandi nouos caſus, dum modò id faciant vnà cum Capitulo, ſiue generali, ſiue prouinciali iuxta rationem caſuum reſpectiuè reſeruandorum: quod eſt ſignum ſub eo decreto non compræhendi Ordinarios reſpectu monialium ſibi ſubiectarum (quippe qui non habent vſum Capituli regularis) ſed ſolùm Prælatos regulares reſpectu monialium ipſis ſubditarum; vtpote vſum capituli habentes. ita ego ſentio, ſicq; mecum ſenſerunt alij valdè docti.

An autem Ordinarius poſſit reſeruare ſibi, etiam reſpectu monialium exemptarum, caſus aliquos concernentes materiam clauſuræ, vigore poteſtatis ipſi tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato competentis circa cuſtodiam clauſuræ dictarum monialium (v. g. ne prolixiùs loquantur cum extraneis oſtio monaſterij aperto, &c.)

48 ℞. Videri poſse, ſi iuxta dicta *ſubſect. præced. q.* 10. §. *quòd ſi hac occaſione*, ſuſtineatur Ordinarijs locorum commiſsam fuiſse curam clauſuræ monialium, etiam exemptarum, non ſolùm quò ad eius materiale, ſed etiam

quò

quò ad formale. ducor, quòd in *Concilio Trid. ſeſſ.25. de regul.c.5.* Ordinarijs datur facultas compeſcendi cenſuris,& alijs pœnis inobedientes,& contradictores circa clauſuram monialium: ex alia parte huiuſmodi facultas quò ad moniales exemptas competere poteſt Ordinarijs ſolùm vt delegatis Sedis Apoſtolicæ, adeoq; extendi etiam ad illas eo modo, quo explicauimus ſupra *cap.5.ſect.1.q.5.* & iterum *cap.10.q.5.* cùm vi talis delegationis quò ad hoc ceſset fauor exemptionis, ſicq; dictæ moniales ſubſint Ordinario loci tanquam proprio Prælato: conſtat autem, quòd quilibet Prælatus poteſt iure ſuo reſeruare caſus, ac cenſuras (ſi has ferre poteſt) prout tradunt DD. communiter. Quòd ſi demus Ordinarium ſibi caſum aliquem, aut cenſuram modo dicto reſeruare, etiam pro monialibus exemptis; certum eſt,quòd neq; Regulares,quantumuis priuilegiati, poterunt ab ijs illas abſoluere, immo neq; Prælati regulares ipſarummet monialium; idq; ex decreto Clementis VIII. edito 9.Ianu.1601. expreſsè prohibente omnibus Regularibus,ne abſoluant vi cuiuſcunq; priuilegij ipſis conceſſi, à caſibus Ordinario ſpecialiter reſeruatis; & poſtea ampliato à Paulo V. etiam ad excommunicationes eidem Ordinario reſeruatas. quod decretum cùm loquatur indefinitè de caſibus, ac excommunicationibus Ordinario reſeruatis; vtiq; compræhendit etiam reſeruata monialibus iuxta regulam generalem,*lex generaliter loquens generaliter debet intelligi.*

49 Neq; ex eo quòd iuxta dicta *cap. præced.q.15.§. illud etiam* Pius V. per bullam ſpecialem indulſit Prælatis regularibus, vt, quod poſſunt Epiſcopi in clericos, & laicos ſubditos quò ad abſoluendum, ac diſpenſandum, & vſum aliarum ſimilium facultatum, ij pro foro conſcientiæ per ſe ipſos præſtare poſſint in religioſos, ac moniales ipſorum iuriſdictioni ſubiacentes; ſequitur quod. ſicut Epiſcopi poſſunt proprios ſubditos abſoluere ab ijs, quæ ipſi ſpecialiter ſibi reſeruant, ſic & ab ijſdem poſſint Prælati regulares abſoluere religioſos ſibi ſubditos; ſi quidem conceſſio Pii V. loquitur de reſeruatis Papæ, vt conſtat ex verbis illis bullæ citatæ: *Et inſuper quia ſacrum œcumenicum Concilium Trid.conceſſit Epiſcopis,vt abſoluere poſſint in foro animæ, ſeu conſcientiæ ab omnibus, &c.* quæ verba non poſſunt intelligi, niſi de caſibus papalibus, de quibus tantùm ibi loquitur Concilium; ideoq; non debent extendi ad ea,quæ ſpecialiter reſeruantur Ordinarijs,& aliàs ſunt Regularibus ſublata per allegatum decretum Clementis VIII.

Quòd ſi deniq; quæras,an moniales ſubiectæ Ordinario ſubiaceant caſibus,ac cenſuris, quæ ipſe Ordinarius generaliter reſeruat pro ſua diœceſi, etiamſi de ijs non fiat expreſsa mentio in edicto reſeruationis.

50 ℞. Videri ſubiacere:& ratio eſt, quòd, cùm edicta loquantur generaliter, adeoq; compræhendant quoſcunq; ſubditos Ordinarij reſeruantis, & aliàs lex generaliter loquens generaliter debeat intelligi; non apparet, ex quo capite moniales ſubiectæ Ordinario debeant eximi à præfatis edictis.

edictis. ita docti recentiores, & talem puto eſſe praxim.

QVÆRES X. An, & qualiter moniales ſubijciantur Ordinario, aut Prælato regulari quò ad receptionem Nouitiarum.

51 ℞. Subijci alterutri illorum, prout ipſorum iuriſdictioni reſpectiuè ſubduntur: & quidem non ſolùm quò ad taxandum numerum monialium recipiendarum (quod videtur ſpectare ad propriū Prælatum monialium, quippe cui in Conſtit. Pij V. *Circa paſtoralis* districtè prohibetur, ne recipiat plures moniales, quàm poſſint commodè ſuſtentari) ſed etiam quò ad taxationem dotis, cùm talis taxatio item ſpectet ad proprium Prælatum monialium, vtpote cui incumbit ex officio procurare bonum monialium ſubditarum, tum ſpirituale, tum temporale: non item quò ad explorationem voluntatis nouitiæ recipiendæ; hæc enim de rigore iuris ſpectat generaliter ab Ordinarium loci quò ad omnes moniales, etiam exemptas, vt clarè colligitur ex *Concilio Trid. ſeſſ.* 25. *de regul. c.* 17. talem explorationem committente Epiſcopo, aut in eius defectum ipſius Vicario generali, adeoq; non includente Prælatum regularem, neq; quò ad moniales ſibi ſubiectas: quanquam (vt audiui) in aliquibus locis etiam Prælati regulares dictam facere ſoleant explorationem quò ad moniales ſubditas vltra eam, quæ fit ab Ordinario (idq; ſciente, & non diſſentiente ipſo Ordinario) non quidem ex neceſſitate, ſed ex ſuperabundantia, & ad benè eſſe.

QVAERES XI. Qualiter moniales ſubiaceant Ordinario, aut Prælato regulari quò ad emiſſionem profeſſionis religioſæ.

52 ℞. Subiacere in eo quod illæ non ſolent profiteri, niſi coram Ordinario, aut proprio Prælato regulari, prout ijs reſpectiuè ſubduntur; & hoc eo modo, quo diximus *hic cap.* 3. *ſect.* 1. *q.* 4. vbi oſtendimus de rigore profeſſionem debere acceptari ab Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa monaſterij; adeoq: aſſiſtentiam Ordinarij, aut Prælati regularis non eſſe de valore illius, ſed potiùs ad benè eſſe, & ad maiorem ſolemnitatem.

QVAERES XII. In quibus ſubſint moniales Ordinario, aut Prælato regulari quò ad recipiendas puellas intra monaſterium cauſa educationis.

53 ℞. Subeſſe in eo, quòd non poſſunt recipere dictas puellas, niſi obtenta in ſcriptis licentia ſiue ab Ordinario, ſiue à Prælato regulari, pro vt alterutri illorum moniales immediatè ſubduntur: idq; ex decreto Sacræ Congregationis relato *ſup. c.* 5. *ſect.* 4. *q.* 3.

QVAERES XIII. An moniales ſubdantur Ordinario loci, aut Prælato regulari tam quò ad egrediendum è clauſura in caſibus permiſſis, quàm quò ad recipiendum intra clauſuram perſonas extraneas legitimè intrantes.

54 ℞. Subdi quò ad vtrumq; ſiue Ordinario, ſiue Prælato regulari, prout alterutri illorum reſpectiuè ſubſunt; quò ad egrediendum quidem è clauſura ob dicta *cap.* 5. *ſect.* 2. *q.* 9. *§. at dices*: quò ad recipiendos vero extra-

neos

neos intra clauſuram ob dicta ibi *ſect.3.quæſt.30. & 32.*

QVÆRES XIV. An moniales ſubdantur Ordinario, aut Prælato regulari quò ad hoc, vt non poſſint viſitari ab extraneis ad ipſas accedentibus abſq; licentia alterutrius illorum, prout ijs reſpectiuè ſubijciuntur.

55 ℞. Subdi, ſi talis ſit conſuetudo loci, vt monaſteria monialium exemptarum adiri non poſſint abſq; licentia tam Prælati regularis, quàm Ordinarij: ſic quippe decidit Sacra Congregatio, vt vidimus loco ſuperiùs citato *ſect.5.q.7.§.quòd ſi quæras.*

QVÆRES XV. An moniales ſubiaceant Ordinario, aut Prælato regulari quò ad viſitationem, prout alterutri illorum ſubduntur.

56 ℞. Subiacere, vt videbimus *ſubſect.ſequenti.*

QVÆRES XVI. Qualiter moniales ſubſint Ordinario, aut Prælato regulari quò ad electionem Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ.

57 ℞. Subeſse; cum hoc tamen diſcrimine, quòd, ſi moniales ſint exemptæ ab Ordinario, electioni Abbatiſsæ non ſolùm debet interuenire Prælatus regularis, ſed præterea poteſt ei aſſiſtere etiam Ordinarius, vt vidimus *ſubſect. præced.q.*14. ſi verò moniales immediatè ſint ſubiectæ Ordinario, ſolus Ordinarius debet intereſse dictæ electioni; ſed de hoc infra, vbi agemus de electione Abbatiſsæ.

QVÆRES XVII. Qualiter moniales ſubdantur Ordinario, aut Prælato regulari quò ad bonorum temporalium adminiſtrationem.

58 ℞. Subdi, ſoli quidem Ordinario, ſi ei immediatè ſubſint Prælato autem regulari, & ſimul etiam Ordinario, ſi aliàs ſint exemptæ ab Ordinarij iuriſdictione: eo tamen modo, quo indicauimus *ſubſ. præced.q.*15. ratio autem reſponſionis eſt, quòd, cùm bonorum temporalium adminiſtratio ex officio incumbat Prælato vniuſcuiuſq; monaſterij reſpectiuè, vt benè oſtendit *Suar.tom.4.de relig.tract.8.l.2.c.26. num.*1. hòc ipsò quòd Ordinarius eſt proprius Prælatus monialium ſibi ſubiectarum, & Superior regularis monialium ſui Ordinis, aliàs exemptarum: ſequitur Ordinario, aut Prælato regulari incumbere adminiſtrationem bonorum earundem monialium ad illos reſpectiuè attinentium; ſiue huiuſmodi adminiſtrationem per ſe exerceant, ſiue per alios. & hæc de iure communi, circa quod facta eſt aliqua immutatio à Gregorio XV. vt vidimus *ſubſect. præced. quæſt.*15. *iam citato.*

QVÆRES XVIII. An, & quibus in caſibus Ordinarius, aut Prælatus regularis poſſint ingredi monaſteria monialium ſibi reſpectiuè ſubditarum.

59 ℞. Poſse, & quidem non ſolùm in caſu viſitationis, ſed etiam in quocunq; alio caſu magnæ neceſſitatis, aut vtilitatis: dummodò ingrediantur in caſu tantæ neceſſitatis, aut vtilitatis, vt in eo dari poſsent alijs facultatem. intrandi. ita *Barboſa de offic.Ep.alleg.*102.*num.*43. pluribus alijs citatis, & habetur expreſsè in bulla Gregorij XIII. edita 23. Decemb.1581.

quæ

quæ incipit *Dubijs*, & declarat Prælatos omnes tam ſæculares, quàm regulares, quibus cura, & regimen monaſteriorum monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & à paucis, ijſq; ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati: idq; ſub variis pœnis à nobis ſupra explicatis *cap.5. ſect.3. q.3. & 21.*

Quòd ſi quæras, an Prælatus regularis monialium poſſit ingredi clauſuram monialium ſibi ſubditarum ad miniſtrandam Euchariſtiam moniali infirmæ, ad conferendam illi extremam vnctionem, ad aſſiſtendum eius morti, aut exequijs; interim excluſo Confeſſario illarum, qui ex officio hæc omnia præſtare ſolet.

℞. Videri poſſe, ſi moniales verè ei ſubſint, ſiue tanquam Ordinario, ſiue tanquam Superiori delegato, & quidem illimitatè. Ducor quòd, data hypotheſi, ille eſt Ordinarius, aut ſupremus Parochus monialium (qua ratione Epiſcopus dicitur eſſe ſupremus Parochus totius ſuæ diœceſis, vtpote habens totam diœceſim in parochiam, ſicut notauit *Barboſa de offic. Epiſc. alleg. 80. num.1.*) ac proinde habet in moniales totam illam poteſtatem, quam habet earum Confeſſarius (excepta tamen facultate audiendi illarum confeſſiones, quæ fuit ſublata à Gregorio XV. in ſua bulla *Inſcrutabili*) ſicut ergò quilibet Epiſcopus poteſt cum quolibet ſuorum ſubditorum præſtare quidquid poteſt proprius illorum parochus (& quidem eo excluſo) ſic & Prælatus regularis præſtare poterit cum monialibus ſibi ſubditis quidquid cum illis præſtare poteſt ipſarum Confeſſarius (excepta auditione confeſſionum) tanquam immediatus earum parochus: ſiquidem par ratio procedit in vtroq; caſu. Vnde fit, vt, ſicut Confeſſarius ingredi poteſt ad ea omnia præſtanda ratione officij; ita & poſſit ingredi Prælatus ad eadem præſtanda tanquam Ordinarius, aut ſupremus Parochus monialium: quod ſi detur, iam neceſſariò fatendum eſt quòd, ſicut Confeſſarius in propoſitis caſibus ingredi poteſt; ſic & ingredi poterit Prælatus ad præfata miniſteria obeunda: quod eſſet illum ingredi non vt Prælatum monialium (quo modo non eſſet neceſſarius ingreſſus illius in talibus caſibus) ſed vt Parochum; & conſequenter non incurrere pœnas latas contra Prælatos monialium in caſibus non permiſſis ingredientes. neq; ex eo quòd Confeſſarius monialium poteſt prædicta omnia ex ſe præſtare, ſequitur Prælatum ingredi in caſu non neceſsario: cum hìc neceſſitas ſumatur non ex parte miniſtri, ſed miniſterij exercendi cum monialibus, quod ſine dubio in adductis caſibus eſt neceſsarium.

Addo quòd, cùm iuxta dicenda *cap.10. q.39.* Confeſsarius monialinm maximè regularis iugrediens clauſuram eò ipsò ſecum poſſit ducere ſocium; etiam Prælatus regularis monialium, ſi velit, in caſibus permiſſis ingredi poterit cum Confeſsario præciſè vt ſocius; æq; ac poſset ingredi quicunq; alius religioſus Ordinis (idq; etſi aliàs ibi non extaret conſuetudo

ducendi

ducendi ſocium; cùm enim talis conſuetudo ſit laudabilis; licitè poſſet induci, eſtò Prælatus ad id moueretur ex curioſitate (ſecùs, ſi ſocius non ingrederetur præcisè ad aſſociandum Confeſsarium, ſed ſoleret ei inſeruire in miniſterio ibi exercendo; & Prælatus tale ſeruitium non præſtaret: tunc enim illicitus eſſet ingreſſus, vtpote factus abſq; ſufficienti titulo (ſiquidem titulus ſocij iam non ſubſiſteret) & in fraudem legis talem ingreſſum prohibentis: idq; ob doctrinam *Sanchez l.6. mor.c.16. num.*49. quæ proportionaliter in hoc caſu procedit.

Moneo hìc quòd, licèt demus Prælatum monialium poſſe ingredi clauſuram ad exercenda miniſteria ſpectantia ad munus Confeſſarij: regulariter tamen id non expedit, tum ne hinc offendatur Confeſſarius; tum ob alias cauſas, quæ facilè occurrere poſſunt: nam multa licent, quæ non expediunt.

60 Cæterùm, quod olim conceſſit Vrbanus IV. monialibus S. Claræ, teſte *Miranda q.2. de monial. art.*15. nimirùm quòd Generalis Miniſter Ordinis minorum poſſet ingredi monaſteria dictarum monialium cum 4. aut 5. Fratribus eiuſdem Ordinis ad celebrandum ibi, aut faciendam exhortationem, ſi quando id ei videretur expedire; non apparet, quo modo in præſentia ſubſiſtat, attenta bulla Gregorij XIII. citata, in qua quibuſcunq; Superioribus regularibus mandatur, ne facultate ingrediendi dicta monaſteria, ſi quam habent, vtantur, niſi in caſibus neceſsarijs: & quidem derogando quibuſcunq; priuilegijs; vnde, cùm celebratio Miſsæ, aut prædicatio verbi Dei audiri poſſint à monialibus per feneſtellas Eccleſiæ: non poteſt dici, quòd comprehendantur inter caſus neceſsarios, de quibus loquitur bulla Gregorij, ita *Barboſa ſup. num.*44. contra Mirandam putantem miniſtrum Generalem ſui Ordinis, ac eius Prouinciales poſse vi præfatæ conceſſionis, etiam hodie, ingredi dicta monaſteria ad effectum ibi celebrandi, vel prædicandi; quòd non reijcit *Tambur.D.*24. *de iure abbatiſſ.q.*10.*num.*1. dicens, *an autem hodie in praxi ſupradicti miniſter generalis, & Prouincialis hanc facultatem ingrediendi exerceant, dubitat Barboſa*, nullo alio verbo appoſito, per quod iudicet ſe non approbare, aut reijcere eiuſmodi doctrinam: quæ tamen non debet admitti ob modò dicta, nec (vt puto) eſt in vſu.

QVAERES XIX. An Ordinarius, aut Prælatus regularis de bonis monialium ſibi reſpectiuè ſubditarum poſſint diſponere in caſibus aliàs permiſſis, etiam contradicentibus ipſis monialibus.

61 ℞. Non poſse, loquendo de contractibus grauioris momenti, & inde probatur, quòd neq; Abbatiſsa, ſeu Prioriſsa, cui incumbit tota adminiſtratio bonorum monaſterij immediatè, ac proximè ſimiles contractus regulariter poteſt facere propria auctoritate abſq; cõſenſu proprij Capituli; ergò neq; Ordinarius, aut Prelatus regularis, quibus minùs proximè, ac immediatè incumbit adminiſtratio dictorum bonorum quò ad monaſteria

ſibi

ſibi reſpectiuè ſubiecta; poterunt præfatos contractus facere ſine conſenſu Capituli; vnde exiſtimo talem eſse praxim, ſicq; communiter obſeruari.

QVÆRES XX. An Ordinarius, aut Prælatus regularis poſſint deponere, aut ſuſpendere ab officio Abbatiſsas, ſeu Prioriſsas monialium ſibi reſpectiuè ſubditarum.

62 ℞. Poſse, ſi occurrat iuſta cauſa id faciendi. & ratio eſt, quòd ſupradicti in moniales ſubditas habent poteſtatem coercitiuam, etiam pro foro externo; hæc autem ſufficit, vt poſſint eas punire in foro externo pœna iuſta: qualis vtiq; eſse poteſt etiam depoſitio, ac ſuſpenſio ab officio; vnde ea non ſolùm identidem imponitur in religionibus virorum, ſed etiam ipſis monialibus comminatoriè indicitur, illis aliqua prohibendo, aut precipiendo ſub pœna priuationis, aut ſuſpenſionis ab officio.

SVBSECTIO III.

De Canonica Monialium Viſitatione.

63 *Viſitatio canonica quid ſit.*
64 *Alia eſt generalis, alia particularis.*
65 *Prælati monialium tenentur eas viſitare.*
66 *Moniales ſubditæ Ordinario loci, aut Sedi Apoſtolicæ viſitantur ab Ordinario, exemptæ verò à Prælato regulari.*
67 *Capitulum, Sede vacante, viſitat moniales non minùs, quam Ordinarius.*
68 *Illas item viſitat Vicarius generalis.*
69 *Ius viſitandi poteſt delegari.*
70 *Viſitatio facienda ſingulis annis.*
71 *Proponitur materia viſitationis.*
72 *Præmonendæ moniales de viſitatione facienda.*
73 *Prælatus tempore viſitationis ingreditur clauſuram.*
74 *Ducit ſecum aliquos ſocios.*
75 *Si ingreditur ob ſabricæ conſtructionem, ducit ſecum ſocios ſolitos vltra Architectum.*
76 *In tales ſocios aſſumi poſſunt Regulares, etiam ex indulto Leonis X.*
77 *Et hoc indultum, licèt factum viuæ vocis oraculo, iuxta aliquos hodiè durat.*
78 *Viſitatio, quæ fit in caſu particulari, facienda iudicialiter.*
79 *Moniales exemptæ nequeunt obſtare Ordinario, ne earum viſitet clauſuram.*
80 *Et, ſi obſtent, incurrunt excommunicationem.*
81 *Ad hoc tamen requiritur, vt, appoſito impedimento, moniales moneantur, vt deſiſtant.*
82 *Monitio iſta ſufficit, quòd ſit generalis.*
83 *Ea facienda ab ipſo Viſitatore.*

Dicta

84 *Dicta excommunicatio incurritur etiam in caſu, quo impediatur viſitatio intentata à Prælato regulari.*

QVAERES I. Quid intelligatur hîc nomine viſitationis canonicæ.

63 ℞. Intelligi actum, quò legitimus Prælatus monialium iuxta ſacros canones, aut conſtitutiones religionum inquirit ſtatum, & mores monialium ſibi ſubditarum ad effectum debitè corrigendi exceſsus, ſi qui fortè depræhendantur, ac opportunis medijs promouendi bonum ipſarum tam ſpirituale, quàm temporale: idq; ex iuriſdictione ſibi competente ad executionem ſui paſtoralis officij.

QVÆRES II. Quotuplex ſit huiuſmodi viſitatio.

64 ℞. Eſse duplicem; generalem ſcilicet, & particularem: generalis eſt, quam Prælatus ordinariè facit ex debito ſui paſtoralis officij (& de hac potiſſimùm nobis in præſentia agendum eſt) particularis eſt, quam Prælatus facit ex zelo, & charitate, & ex cauſa hîc, & nunc mouente animum ſuum; de qua loquitur *Clem. 2. §. nos igitur de cenſib.*

QVAERES III. Quo iure obligentur Prælati monialium ad canonicam earum viſitationem.

65 ℞. Obligari tum ex *Clem. 2. Attendentes de ſtat. monac.* ſtatuente monaſteria monialium Papæ immediatè ſubiectarum viſitari debere ab Ordinario loci apoſtolica auctoritate; non exempta verò ab eodem Ordinario, ſed propria poteſtate; exempta deniq; à proprijs Prælatis regularibus; tum ex *Concilio Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 1.* vbi præcipitur, vt omnes Regulares tam viri, quàm mulieres ad regulæ, quàm profeſſi ſunt, præſcriptam vitam inſtituant, & componāt, atq; in primis quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, vt obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum reſpectiuè eſsentiam, necnon ad communem vitam, victum, & veſtitum conſeruanda pertinentia, fideliter obſeruent: omniſq; cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum viſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur. Vbi ad rem noſtram maximè faciunt verba illa, *quam in eorum viſitationibus, &c.* quæ ſine dubio inducunt Prælatis monialium obligationem illas viſitandi; eamq; grauiſſimam, vt colligitur ex grauitate materiæ, circa quam verſatur talis obligatio.

QVAERES IV. Quinam Prælati poſſint, & debeant viſitare moniales.

66 ℞. Diſtinguendo; vel moniales ſunt immediatè ſubiectæ Sedi Apoſtolicæ, aut Ordinario loci: & hæ poſsunt, ac debent viſitari ab ipſo Ordinario, auctoritate quidem propria, ſi ſint ipſi immediatè ſubiectæ, auctoritate verò apoſtolica, ſi moniales immediatè ſubſint Sedi Apoſtolicæ. vel moniales

les ſubiacent iuriſdictioni Prælati regularis:& hæ debent; & poſſunt viſitari à Prælato regulari. quanquam, quòd ſpectat ad obſeruantiam clauſuræ, moniales quæcunq; ſiue exemptæ, ſiue non exemptæ, viſitari ſoleant ab Ordinario loci, eo modo, quo diximus *ſup. cap.5. ſect.1. q.5.* patet reſponſio ex *Clem.2. citata q. præcedenti*; ſi monuero cum *Tamburino D.14. de iure abbatiſſ. q.3. num.4.* ad illos eoſdem Prælatos, ad quos ſpectat viſitatio monialium, ſpectare etiam earum correctionem, ac punitionem, ſi deliquiſſe reperiantur.

An autem Capitulum, Sede vacante poſſit abſolutè viſitare moniales Ordinario ſubiectas, immò & exemptas quò ad obſeruantiam clauſuræ.

67 ℞. Videri poſſe, & colligitur ex dictis *cap.5. ſect.1. q.5.* quæ inde confirmari poſſunt, quòd non eſt credendum Eccleſiam velle moniales manere toto tempore Sedis vacantis omninò deſtitutas canonica viſitatione, ſiue abſolutè, ſi ſint non exemptæ, ſiue quò ad obſeruantiam clauſuræ, ſi ſint exemptæ: cùm alioqui poſſit contingere caſus, in quo tunc temporis maximè neceſſaria ſit viſitatio. diſſentiunt tamen *Azorius p.3. l.3. c.37. q.14.* & alij apud *Tamburinum ſup. q.5. num.3.* putantes Capitulum, Sede vacante, non poſſe viſitare cœnobia monialium exempta, quæ aliàs poſſet Ordinarius, vt delegatus Sedis Apoſtolicæ; ſicq; fuiſſe deciſum à Rota teſtatur *Barboſa ſup. alleg.73. num.25.* idemq; ſentit *Diana p.7. tract.12. reſol.28. ex Baunio.*

68 Addo etiam Vicarium generalem poſſe viſitare modo dicto moniales, & quidem non ſolùm ſubiectas Ordinario, ſed etiam exemptas; non tamen quò ad omnia (ſicut poteſt viſitare moniales non exemptas) ſed tantùm quò ad obſeruantiam clauſuræ iuxta dicta ſupra *cap.5. ſect.1. q.5.* conſtat autem ius viſitandi non competere Vicario generali, niſi ſpecialiter id ei committatur: quod alijs citatis notauit *Barboſa num.28.*

Quòd ſi quæras, an Prælati monialium poſſint alteri delegare munus viſitandi, & quidem etiam in ijs, quæ ipſis competunt ſolùm ex delegatione Sedis Apoſtolicæ.

69 ℞. Poſſe, & conſtat tum ex vſu, tum ex dictis *ſubſ. præced. q.1.*

QVÆRES V. Quàm frequens debeat eſſe viſitatio monialium.

70 ℞. Regulariter debere fieri ſingulis annis iuxta *Clementinam 2. attendentes de ſtat. monac.* vbi id expreſſè ſtatuitur: & quidem meritò; cùm maximè conducat ad bonum gregis, quòd Paſtor agnoſcat pecoris ſui vultum ſuumq; gregem conſideret: ſicut benè notauit *Fuſcus l.1. de viſitat. c.3. num.10.* hinc inferens frequentes debere eſſe viſitationes: quod vtiq; etiam procedit in monialibus.

QVÆRES VI. De quibus inſtitui debeat viſitatio monialium.

71 ℞. Debere inſtitui non ſolùm circa ea, quæ præſcribit *Concilium Trid. ſup. cap.9.* nimirum circa vota ſubſtantialia religionis, victum, ac veſtitum, ſed etiam circa ſequentia, videlicet quot ſint moniales: an profeſſio fiat tempore debito: an habitus nouitiarum, ac profeſſarum ſit diſtinctus: an

mo-

moniales vltra vota ſubſtantialia obſeruent regulam proprij Ordinis, ieiunia in ea præſcripta, ſilentium, aliaſq; regulares obſeruantias: an deferant veſtes debitas: an ſuo tempore celebrent diuina officia, & an omnes conueniant: an ſeruent debitam clauſuram, & tempore congruo claudantur portæ: an admittant conuerſationes ſuſpectas, periculoſas, & ſcandaloſas: qualiter in ſuo munere ſe gerant Abbatiſſa, Vicaria, & aliæ Officiales monaſterij: quàm diligenter munus ſuum obeant Confeſſarij tam ordinarij, quàm extraordinarij: qualis ſit educatio nouitiarum, ac puellarum ibi commorantium cauſa educationis: qualiter expendantur bona monaſterij, ac implicentur dotes monialium, quæ admittuntur; & alia id genus, quorum longum retexit cathalogum *Gauantus in tract. de viſitatione*.

QVAERES VII. An moniales poſſint, & debeant præmoneri de tempore viſitationis.

72 ℞. Communiter poſſe, & debere præmoneri, vt illæ poſſint tantò meliùs ſe diſponere ad viſitationem, & hæc maiori cum fructu ipſarum peragatur; non repugnare tamen, abſolutè loquendo, immò interdum expedire, aut etiam neceſſarium eſſe, vt Prælatus ex improuiſo accedat ad viſitationem, præſertim particularem; v.g. vt inueniat monialem in flagranti delicto, vt reperiat ſuppellectilem alicuius monialis vanam, ac omninò indecentem ſtatui religioſo, quæ aliàs occultaretur, vt maiori cum ſinceritate explorare poſſit ſtatum monaſterij abſq; periculo ſubornationis; ſic quippe de filio hominis ſcriptum eſt *Matth.* 24. *Eſtote parati, quia qua neſcitis hora, filius hominis venturus eſt*: ſic & *Marci* 13. dicitur: *Vigilate, neſcitis enim, quando dominus domus veniat, ſerò, an media noctè, an galli cantu, an manè: ne, cum venerit repente, inueniat vos dormientes.*

QVAERES VIII. An Prælatus monialium poſſit tempore viſitationis ingredi monaſterium, & quo modo.

73 ℞. Poſſe, dummodò aliàs obſeruet, quæ præſcripſit Greg. XIII. in ſua Conſtitut. quæ incipit *Dubijs, quæ emergunt*, & ſic habet: *Auctoritate Apoſtolica declaramus Prælatos omnes tam ſæculares, quàm regulares, quibus cura, & regimen monaſteriorum monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & à paucis, ijſq; ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati*. Cùm enim Prælatus inſtituturus viſitationem monialium debeat illis proponere edicta viſitationis, illam denunciare, habere ad ipſas exhortationem; & hæc fieri debeant ſecretò, ac excluſis nouitijs, conuerſis, & alijs fœminis in monaſterio fortè commorantibus: conſtat in tali euentu adeſſe neceſſitatem ingrediendi, adeoq; facultatem Prælatis monialium ad id conceſſam extendi ad talem caſum. præſertim, cùm in ipſa viſitatione debeant viſitari officinæ Conuentus, cellæ monialium, ac ſuppellex, dormitorij decentia, aliquod ædificium, quod fortè conſtruitur,

A 2

tur, aut conſtituendum eſt, aut minatur ruinam: præterquàm quòd, finita viſitatione, ingrediendum eſt capitulum conuentuale ad publicandam ipſam viſitationem, ac imponendam correctionem culparum inde reſultantium; quæ ſine dubio non poſſunt fieri abſq; eo quòd Prælatus viſitans ingrediatur monaſterium, vt rectè aduertit *Sanch.l.6. mor.c.16.nu.54.* ex Llamas monens ad omnia prædicta debere ingredi etiam Notarium, qui eorum omnium det teſtimonium, & actus faciat iudiciales.

Difficultas eſt, quot ſocios ſecum debeat Prælatus introducere in monaſterium, attento quòd Gregorius XIII. non exprimit in citata Conſtit. quot illi eſſe debeant, ſed ſolùm dicit, *à paucis, iiſq; ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati*.

74 ℞. *Tambur.D.24.de iure Abbatiſſ.q.10.num.3.ex Miranda q.2.de monial. art.15.* poſſe tuta conſcientia introduci 3. ſocios iuxta illud: *In ore duorum, vel trium teſtium ſtet omnem verbum*: immò & 4. aut 5. ſecundùm Victorellum, ac Bonacinam; verùm in hoc ſtandum eſt vniuſcuiuſq; loci conſuetudini, quæ habet vim legis, & eſt optima legum interpres: dummodò ſaluetur, quòd Prælatus ingrediatur comitatus à paucis, ſicut requirit Gregorius. Certè de Miniſtro generali Fratrum Minorum aſſerit Vrbanus IV. in quadam Conſtitutione eum poſſe ingredi monaſteria monialium ſibi ſubiectarum cum 4. aut 5. Religioſis, ac honeſtis ſocijs; Prouinciales verò ſolùm cum 2. aut 3. ſocijs; prout aduertit *Portell. de dub. regul. v. clauſura monialium in addit. num.6.* addens ex *Rodriquez tom.1. quæſt. 47. artic.7.* etiam Commiſſarium particularem delegatum à Prouinciali ad viſitandum monaſterium aliquod monialium, etiam ipſum poſſe ingredi cum 2. aut 3. ſocijs; quamquam (vt notat Miranda) quòd in caſu propoſito ſocij ingredientes cum Prælato ſint tantum duo, vel tres, non ſit res adeò magni momenti, vt, ſi talis numerus non adeò exactè obſeruetur, inde dici poſſit incurri culpa m. aut excommunicatio lata aduerſùs indebitè intrantes monaſteria monialium præſertim ſi adſit bona fides, & abſit omnis fraus, ac dolus.

75 Cæterùm monet *Tamb. num.6.* quòd ſi ratione ædificij conſtruendi Epiſcopus, aut Superior monialium ingrediantur monaſterium cum aliquo Architecto, vel alio Artifice: nihilominùs debent ſecum coaſſumere ſuos ordinarios comites, prout ſtatuitur in allegata Conſtitutione Gregorij XIII. ſiquidem Architectus ille, aut Artifex non ingrediuntur tanquam comites, ſed vt Operarij, ac Artifices.

An autem Ordinarius, aut alius Prælatus ingreſſurus monaſterium monialium ad illud viſitandum poſſit, ac teneatur ſibi aſſumere in comites viſitationis viros religioſos.

76 ℞. Poſſe, ſaltem de iure communi; cùm nullum extet ius id generaliter prohibens Regularibus; immò potiùs id in ſpecie viuæ vocis oraculo fuerit conceſſum Fratribus Minoribus, vt videre eſt apud *Caſarubium in*

comp.

comp. v. ingredi monaſteria num. 32. & conſequenter Religioſis aliorum Ordinum per viam communicationis; non tamen teneri, eſtò Gregorius XIII. loquens de comitatu Epiſcopi ingredientis monaſteria monialium dicat *à paucis, iiſq; ſenioribus, ac religioſis perſonis comitatus*; ſi quidem hic nomine *religioſi*, non ſignificatur homo adſtrictus 3. votis ſubſtantialibus religionis, ſed vir pius, ac timoratus; ſicut benè notat *Tamburinus ſupra num.* 4. *ex Victorello*.

Cæterum illud hoc in loco benè animaduertendum eſt, quòd cùm conceſſio illa relata à Caſarubio fuerit facta à Leone X. viuæ vocis oraculo, poſt generalem reuocationem viuæ vocis oraculorum à Gregorio XV. & Vrbano VIII. factam non ampliùs ſubſiſtit; niſi quis velit iuxta doctrinam *Peyrino tom.* 3. *priuil. cap.* 12. *ad Conſtit.* 18. *Vrb. VIII. num.* 1. ſuſtinere illud non fuiſſe compræhenſum ſub præfata generali reuocatione, vtpote quod tranſijt in priuilegium bullatum vi Conſtitutionis Gregorij XIII. confirmantis, & ex certa ſcientia innouantis omnia priuilegia ab ipſo, alijſq; ſuis Prædeceſſoribus conceſſa Fratribus Minimis, etiam viuæ vocis oraculo: quæ Conſtitutio refertur à *Peyrino tom.* 2. *priuil. Conſtit.* 1. *Gregorij XIII.* & ſic habet: *Omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruationes, declarationes, facultates, diſpenſationes, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta ſpiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis inter ſe, & cum alijs Ordinibus mendicantibus, & non mendicantibus, eiſdem Correctori generali, & Zeloſis, ac alijs Fratribus, eccleſijs, domibus, Conuentibus, & locis eorum quibuſcunq; in genere, & ſpecie, etiam per ſolam ſignaturam, etiam viuæ vocis oraculo, vt præfertur, aut aliàs tam per præfatos, & alios quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem præfatam, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes ſub quacunq; forma, & expreſſione verborum conceſſa, &c. quatenus ſint in vſu, & ſacris canonibus; & decretis Sacri Concilij Trident. non aduerſentur, approbamus, confirmamus, & innouamus, perpetuamq; roboris firmitatem obtinere, & firmiter obſeruari*; quod item priùs fecerat Pius V. iiſdem Fratribus Minimis per bullam adductam ab eodem *Peyrino ſup. Conſtit. Pij V. in ordine* 7. §. 31. Quæ conceſſio vtiq; per communicationem ſuffragatur etiam Religioſis aliorum Ordinum.

77 Addo ex *Rodriquez tom.* 1. *q.* 47. *art.* 8. & *Miranda ſup. art.* 16. præfatam conceſſionem Leonis X. ſi detur modo dicto tranſiſſe in indultum bullatum, non videri reuocatam à Gregorio XIII. in bulla *Vbi gratiæ* ſuperiùs non ſemel allegata, ac reuocante omnes, & quaſcunq; licentias conceſſas quibuſcunq; viris ingrediendi monaſteria monialium: ea quippe loquitur de facultatibus, ac licentijs perſonalibus; vt inde conſtat, quòd ea ſolùm loquitur de facultatibus conceſſis Comitiſſis, Marchioniſſis, & Duciſſis, & alijs quibuſcunq; perſonis (qui modus loquendi indicat priuilegium eſſe perſonale; tanquam conceſſum, ſin minùs certæ perſonæ, certo generi per-

ſonarum, ſicut colligitur ex *l. qui tale 24. ff. de ſoluto matrim.* cùm tamen allata conceſſio Leonis X. non ſit perſonalis, ſed realis, vtpote facta toti Ordini Minorum, qui fictione iuris nunquam videtur perire; ſicut aduertit Rodriq. generaliter docens priuilegium factum certo generi perſonarum, quæ per fictionem iuris nunquam pereunt, cenſendum eſſe reale, ac perpetuum, non autem perſonale.

QVAERES IX. An, & quando viſitatio monialium fieri debeat in forma iudiciali.

78 ℞. Debere fieri, ſi fiat in caſu particulari, v. g. occaſione alicuius grauis exceſſus perpetrati in monaſterio: ſecùs, ſi fiat generaliter, prout fit communiter. conſtat ex ipſa praxi.

QVÆRES X. An moniales exemptæ poſſint impedire Ordinarium, quò minùs eas liberè viſitet circa cuſtodiam clauſuræ.

79 ℞. Videri non poſſe attenta praxi ferè communi, ac deciſione, quam ex Galleto adducit *Barboſa allegat. 102. de offic. Epiſ. num. 7.* hinc inferens non ita facilè admittendam eſſe reſolutionem *Mirandæ ſupra artic. 14.* ſuſtinentis non licere Epiſcopis monialium monaſteria exempta, Prælatiſq; regularibus ſubiecta ingredi, etiam prætextu videndi, an ibi violata ſit clauſura, niſi ſolùm in caſu, quo publicè conſtaret illam eſſe violatam: & tunc, nonniſi poſtquàm de ea re ſemel, ac iterum Prælatos ordinarios monialium admonuerit; huic enim doctrinæ aduerſatur praxis communis, qua conſtat Ordinarium ſolere viſitare moniales exemptas, quò ad clauſuram, quoties iudicauerit id expedire; nec poſſe ipſos Regulares, quibus ſubſunt moniales impedire, quò minùs ille id præſtet; & hoc, licèt aliàs nunquam viſitauerit illud monaſterium: quod declarauit Sacra Congregatio 24. Nouemb. 1617. apud *Gauantum in manu. v. monialium clauſura num. 57.* addentem *num. 60.* ex decreto eiuſdem Sacræ Congregat. facto 25. Febr. 1583. poſse Ordinarium interrogare moniales Regularibus ſubiectas de pertinentibus ad clauſuram.. Immò docet *Fuſcus l. 2. de viſitat. cap. 19.* (quod nos etiam ſupra adnotauimus) monialibus recuſantibus viſitari, poſse Epiſcopum eis reſiſtere frangendo portas monaſterij, & vim vi repellendo.

QVÆRES XI. Quam pœnam incurrant moniales, & alij quicumq; impediunt viſitationem canonicam monialium.

80 ℞. Incurrere excommunicationem maiorem latam in *Clem. attendentes de ſtat. monac.* & à nobis propoſitam *ſup. cap. 8. q. 11.* latèq; à *Bonac. D. 2. de cenſur. partic. q. 2. par. 4.* explicatam; qui benè ait *num. 2.* quòd, cùm materia iſtius excommunicationis ſit impedire viſitatorem in ijs, quæ pertinet ad reformationem monialium circa vitam voluptuoſam, & ad debitum famulatum Deo præſtandum, vt habetur in ipſo textu; & ex alia parte talis impeditio fieri poſſit multis modis: ſequitur tot modis contrahi præſentem cenſuram, quot modis ſit dicta impeditio: dummodò tamen præcedat

admo-

admonitio ad eam incurrendam vi textus requiſita ijs verbis *niſi moniti reſipiſcant*.

81 Notat autem *Bonacin. num.* 4. ad contrahendam iſtam cenſuram non ſufficere, quòd præfata admonitio fiat, antequam apponatur impedimentum viſitationi, ſed eam debere ſubſequi appoſitionem ipſam impedimenti; ita vt Prælatus viſitans impedientem moneat, vt deſiſtat ab impediendo. cuius rei ea eſt ratio, quòd in textu dicitur, *niſi moniti reſipiſcant*: non dicitur autem reſipiſcere is, qui non deliquit (v. g. impediendo in præſenti materia) quod etiam notarunt *Suarez D.* 23. *de cenſur. ſect.* 5. *num.* 9. *Sayr. l.* 3. *de cenſur. cap.* 35. *num.* 14. *Nauar. cap.* 27. *num.* 140. & alij.

82 Iſta tamen monitio non eſt opus, quòd ſit ſpecialis, & particularis, ſed ſufficit illam eſſe generalem; ſiquidem textus ſimpliciter, ac indiſtinctè loquitur dicens, *niſi moniti reſipiſcant*; adeoq; non debet reſtringi ad monitionem ſpecialem, cùm, iure non diſtinguente, nec nos diſtinguere debeamus. ita Suarez Sayr. Nauar. & alij locis modò citatis: quos ſequitur *Bonac. num.* 5. monens *num.* 6. in præſenti euentu requiri ad incurrendam iſtam cenſuram vel triplicem monitionem, vel vnam pro triplici: probatq; ex Suarez ſupra ac *Filliucio tractat.* 14. *num.* 73. quia vbi ius petit iuridicam monitionem, ſemper loquitur de monitione canonica; monitio autem canonica eſt trina, aut certè vna pro trina, niſi aliud neceſſitas ſuadeat.

83 Præterea iſta monitio, vt ſit legitima, debet fieri ab ipſo Viſitatore monialium, qui impeditur; aut certè ab eius Superiore in cauſa viſitationis. patet, quia iſta monitio debet eſſe iuridica; non eſt autem iuridica, niſi fiat à legitimo Superiore, qui in cauſa viſitationis eſt vel ipſe Viſitator, vel Superior illius in iuriſdictione. ita *Bonac. num.* 7. ex Ang. Suar. & Filliuc. addens *num.* 8. ad incurrendam iſtam excommunicationem præſupponi præſumptionem; cùm in textu adhibeatur verbum *præſumpſerint*, adeoq; illam poſſe euitari ex quacunq; ignorantia, præter quàm ex affectata cum ingenti temeritate coniuncta.

84 Et certè, quòd iſta excommunicatio incurratur, etiam in caſu quo impediatur viſitatio intentata à Prælato regulari: colligitur ex tenore ipſiuſmet textus; qui cùm dicat, *ſingula monialium monaſteria per Ordinarios, exempta videlicet, quæ ita Sedi Apoſtolicæ, quod nulli alij ſubiecta noſcuntur, Apoſtolica; non exempta verò, ordinaria auctoritate; ac exempta alia per alios, quibus ſubſunt, annis ſingulis debeant viſitari*; vtiq; comprehendit etiam Prælatos regulares expreſſos in his poſtremis verbis *per alios, quibus ſubſunt*.

SECTIO II.

De Gubernatione Monialium quò ad ſubiectionem erga propriam Abbatiſſam.

ACturi in iſta ſectione de gubernatione monialium, prout ſe tenet ex parte Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, cui legitimè ſubduntur; neceſſe eſt, vt aliqua priùs explicemus de eius electione: ſicq; ſectionem diuidemus in 2. ſubſectiones, in quarum 1. agemus de canonica electione Abbatiſſæ, in 2. de eius poteſtate in moniales ſubditas.

SVBSECTIO I.

De canonica electione Abbatiſſæ.

85 *Electio canonica quæ ſit.*
86 *Quot modis fieri poſſit.*
87 *De iure communi ſpectat ad monaſterium, cui fit.*
88 *Ad eam concurrunt ſolùm moniales profeſſæ choriſtæ, niſi ſint inhabiles.*
89 *Conuerſæ ad eam admitti poſſent; de facto tamen non admittuntur.*
90 *Monialis eligenda in abbatiſſam debet habere varias conditiones.*
91 *Non eſt opus, quòd expleuerit annum 40.*
92 *Electio facta ſine dictis conditionibus eſt ipsò factò irrita; quod alij negant.*
93 *In electione ex concurrentibus ad abbatiſſatum prò arbitrio præferri poteſt ætas in iure præſcripta antiquitati profeſſionis; vel è contra.*
94 *Regulariter Abbatiſſa eligitur ex eodem monaſterio.*
95 *Soror Abbatiſſæ præſentis poteſt eligi, vt ei ſuccedat in officio.*
96 *Qui debeant præſidere electioni.*
97 *In quo loco fiat electio.*
98 *Qua forma, & quibus ritibus, qualiterq; recipienda ſuffragia.*
99 *Electio abbatiſſæ fit per ſuffragia ſecreta.*
100 *In eam debet conſentire maior pars capituli eligentis, immò & ſanior.*
101 *Putant alij ſufficere duas partes ſuffragiorum ex tribus.*
102 *Quid agendum, ſi quæ ſchedula ſit vitiata.*
103 *Monialis in aliquo caſu eligit ſe ipſam.*
104 *Votum monialis infirmæ non requiritur: at requiri poteſt.*
105 *Electio fit non ſolum per viam ſcrutinij, ſed etiam alijs modis.*
106 *Prælatus aſſiſtens electioni Abbatiſſæ non poteſt ferre ſuffragium.*
107 *Interdum tamen poteſt illam nominare.*
108 *Electio qualiter publicanda.*
109 *Quid ſi facta publicatione, opponatur?*

110 Pu-

110 *Publicata debet confirmari.*
111 *Quid, ſi opponatur contra electionem factam per compromiſſum?*
112 *Quid, ſi per ſcrutinium facta ſit electio?*
113 *Officium Abbatiſſæ durat ſolùm ad 3. annos.*
114 *Electa poteſt renunciare electioni, ſi adſit alia digna.*
115 *Renunciat in fauorem tertiæ, ſi abbatiſſatum habeat in titulum.*
116 *Moniales indebitè eligentes non ſemper amittunt ius eligendi.*

QVAERES I. Quid intelligatur hìc nomine canonicæ electionis.

85 ℞. Intelligi vocationem perſonæ idoneæ ad munus Abbatiſsæ, factam iuxta ſacros canones, ac ſtatuta vniuſcuiuſq; Ordinis; dixi, *ad munus Abbatiſſæ*, vt indicarem, quòd, cùm Abbatiſſa non habeat ordinariam iuriſdictionem, ſed quaſi ex commiſſione; & iuriſdictio ordinaria ſit de ratione Prælati propriè dicti: conſequenter Abbatiſsa, propriè loquendo, non poteſt dici Prælata: quod in ſpecie notarunt *S. Thom. in 4. d. 25. quæſt. 2. artic. 2. quæſtiunc. 1. ad 2. Sylu. v. Abbatiſſa, num. 1. Tabiena ibidem num. 5.* alijq;.

QVAERES II. Quot modis eligi poſſit Abbatiſſa.

86 ℞. Poſſe eligi pluribus modis à nobis explicatis in *tract. de gubernat. c. 2. ſect. 1.* ſed potiſſimùm tribus, qui ſunt vſitatiores, & habentur in *c. quia propter de elect.* nimirum per ſcrutinium (qui eſt omnium vſitatiſſimus) per compromiſſum; & per communem inſpirationem.

QVÆRES III. Ad quem ſpectet electio Abbatiſſæ de iure communi.

87 ℞. Spectare ad monaſterium, cui ea præfici debet; & patet tum ex *cap. indemnitatibus de elect. in 6.* vbi id ſatis clarè indicatur; dum præcipitur, vt ad eligendum cum alijs nulla admittatur monialis, niſi 12. ætatis ſuæ annum peregerit: ſic enim ſupponitur moniales debere concurrere ad electionem Abbatiſſæ: tum ex *Concilio Trident. ſeſſ. 25. de regul. cap. 6. & 7.* quòd, cùm præcipiat electiones monialium fieri per vota ſecreta; ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur; & quòd is, qui præeſt electioni, ſiue Epiſcopus, ſiue alius Superior, clauſtra monaſterij non ingrediatur, ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat, vel accipiat: apertè oſtendit electionem Abbatiſſæ ſpectare ad monaſterium: & quidem meritò, vt ſic ea à monialibus recipiatur maiori cum amore, ac fiducia, tanquam ab ipſis electa, & digna tanto munere æſtimata: quod non ita facilè eueniret, ſi ea eligeretur ad arbitrium Ordinarij, aut Prælati regularis. ita *Rodriquez tom. 2. quæſt. 54. art. 1. Miranda quæſt. 7. de monial. art. 1. Lezana tom. 1. cap. 26. num. 2. Tambur. D. 28. de iure Abbatiſſ. q. 1. num. 2.* alijq; communiter cum *Sylu. v. electio 3. q. 6.* aſſerentes de iure communi electionem Præfectæ monialium ſpectare ad ipſas moniales, dico *de*

iure communi: modò enim poſt *Concil.Trid. ſup.c.7.* hac in re ſeruari debent ſingulorum Ordinum, ſeu monaſteriorum conſtitutiones, ſicut aduertit *Tamb.num.3.*

QVÆRES IV. Quæ requirantur in monialibus, vt poſſint concurrere ad electionem Abbatiſſæ actiuam, ſtando præcisè in iure communi.

88 ℞. Requiri, vt ſint profeſſæ, ſaltem tacitè; & quòd expleuerint 12. ætatis annum. habetur expreſsè in citato *cap.indemnitatibus:* quanquam, cùm hodie maior ætas petatur ad profeſſionem emittendam; maior item ætas requiritur ad faciendam huiuſmodi electionem, nempe 16. annorum expletorum: quod benè aduertit *Suar.tom.4.de relig.trac.8.l.2.c.6. nu.*18. addens iure communi maiorem ætatem non deſiderari, nec peti, vt poſt profeſſionem aliquod tempus intercedat ante electionem; ideoq; non eſſe neceſſarium, quòd profeſſio anteceſſerit diem electionis, ſed ſufficere, vt ea ante electionem legitimè facta ſit. Dixi *de iure communi*, quia attentis iuribus particularibus religionum (quibus diximus ſtandum eſſe ex decreto Concilij Trid.) in aliqua religione requiritur, vt monialis concurrens ad electionem Abbatiſſæ fuerit profeſſa aliquot annis (vt in Ordine Prædicatorum, in quo, teſte *Caſtellino c.17.de elect.num.*15. non poteſt monialis habere vocem actiuam in electione Abbatiſſæ, niſi poſt annos 12. ab emiſſa profeſſione.)

Cœterùm ab electione actiua Abbatiſſæ excludi debent moniales inhabiles: quales ſunt: 1. excommunicatæ excommunicatione maiori: 2. ſuſpenſæ ab officio: 3. interdictę: 4. prohibitæ eligere ſine licentia Superioris: 5. quę ſcienter indignam elegerunt in aliqua vacatione, aut certè peccauerunt in poſtulando (ſi tamen ſecuta eſt poſtulatio, vel electio) 6. quæ per laicalem abuſum elegerunt: 7. quæ non elegerunt intra tempus præſcriptum: 8. quæ ſunt irregulares. & hæc ex varijs iuribus, quæ adducimus in *noſtro trac.de gubernatione*, & hîc breuitatis cauſa omittimus.

Quòd ſi quæras, an moniales, quę dicuntur Conuerſę, poſſint, & debeant admitti ad electionem Abbatiſſæ.

89 ℞. *Suar.ſup.num.*18. quòd, cùm eæ ſint verè religioſæ profeſſæ, vt ſupponitur; nullum extat ius, quo excludantur à dicta electione: regulariter tamen non ſolent admitti, ſiue ex conſuetudine, ſiue ex iure ſpeciali religionum, eſtò ſimpliciter id non repugnet.

QVAERES V. Quæ requirantur in monialibus ad hoc, vt eligi poſſint in Abbatiſſas, ac Præfectas monaſterij.

90 ℞. Requiri non ſolùm vt monialis eligenda ſit profeſſa expreſsè; ſed etiam vt nón ſit minor annis 40. & 8. annos poſt profeſſionem laudabiliter vixerit in monaſterio. ſic decidit *Concilium Trident. ſeſſ.* 25. *de regul. cap.*7. ſub his verbis: *Abbatiſſa, & Prioriſſa, & quocunq; alio nomine præfecta, vel præpoſita appelletur, eligatur non minor* 40. *annis, & quæ* 8. *annis poſt*

expreſ-

expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. Quanquam in caſu, quo inter moniales monaſterij nulla ad eſſet his qualitatibus prædita; & alioqui Superior præſidens electioni iudicaret non expedire, quòd eligeretur Præfecta ex alio monaſterio eiuſdem Ordinis; tunc poſſet eligi aliqua ex illis, quæ in eodem monaſterio annum 30. exceſſerint, & quæ 5. ſaltem annis poſt profeſſionem rectè vixerit, Epiſcopo tamen, aut Superiore monialium conſentiente; idq; ex decreto *Concilij Trid. vbi ſupra.* Quin etiam *Suar. num. 9.* teſtatur ſe ex varijs, ac fide dignis teſtimonijs vidiſſe declarationem Sacræ Congregationis hac de re factam; videlicet quòd Abbatiſſa, licèt per quinquennium non manſerit in religione, dum tamen excedat 30. annos, & id fiat ad requiſitionem ſuarum monialium de licentia ſecundæ dignitatis cathedralis, & earum Superioris regularis, dummodò laudabiliter anno ſuperiore ſe geſſerit, debet confirmari per biennium in officio: & quòd, deficiente ad confirmationem dictæ Abbatiſsæ Superiorum regularium licentia, procedendum nihilominùs eſt ad præfatam confirmationem, ſeruatis ijs, quæ in citato cap. Concilij Trid. præſcribuntur. Vbi nomine *confirmationis* puto intelligi illam, per quam electio ipſa confirmatur, non autem illam, per quam Abbatiſsa abſoluto triennio abbatiſsatus diceretur confirmari iterum in eodem munere.

Quod ſi quæras, an opus ſit, vt monialis eligenda in Abbatiſsam expleuerit 40. annum, vel ſufficiat illum inchoaſse.

91 ℞. *Portel. 1. p. reſp. mor. caſu. 13. num. 1.* ſufficere, quòd inchoauerit; probatq; ex *Clem. 1. §. cæterùm de ſtatu monach.* quæ ſtatuens ætatem petitam ad hoc vt aliquis ſit Prælatus alicuius Conuentus, debere eſse annorum 25. ait, *niſi 25. annum attigerit:* ergò idem dicendum eſt in iſto etiam caſu, vt iura iuri conſonent; præſertim, cùm, teſte ipſo Portello, Nauarrus dicat ex duobus ſenſibus, in quibus lex explicari poteſt, accipiendum eſse eum, qui benignior eſt. Oppoſitum ſuſtinent alij cum *Garcia de benef. p. 7. c. 4. num. 71.* ex eo quòd, cùm Sacra Congregatio Concilij 24. Sept. 1593. declarauerit verba illa *Concilij Trid. ſeſſ. 24. de reformat. c. 14. Ad cæteras autem dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, Clerici, alioquin idonei, & 22. annis non minores aſſumantur* debere intelligi de annò vigeſimo ſecundo completo: eadem ratione etiam verba eiuſdem *Concilij ſeſſ. 25. de Regul. c. 7. Non minor annis* 40. (ſupple ſit Monialis eligenda in Abbatiſsam) debebunt intelligi; vt monialis prefatà habeat 40. annos completos: ſi enim non compleuit annum Quadrageſimum, eſt minor 40. annis. Etſi *Henriq. l. 14. c. 8. num. 10. in gloſsa lit. X. Sà v. beneficium num. 31. & alij* loquentes de decreto *Concilij ſeſſ. 24. de reformat. c. 14.* aſserant quò ad dignitates, ac perſonatus ſine cura ſufficere 22. annos incœptos. Vnde infert *Diana p. 7. tract. 12. reſol. 9.* ſe exiſtimaturum probabilem tam ſententiam Portelli, quàm opinionem Garciæ ſuperiùs adductas; niſi obſtaret declaratio Sacræ Congregationis ſuprà allegata. Verùm, vt illa obſtet, debet eſse authentica, & eſ-

ſe

ſe talis, vt obliget, inſtar legis vniuerſalis iuxtà dicenda inferiùs *cap.* 10. *num.*43.

Difficultas eſt, an præfatæ duæ conditiones requirantur ad electionem tanquam ſubſtantiales, ita vt alioqui electio ſit eò ipsò irrita, ac nulla.

92 ℞. *Tamburinus ſup.q.2. num.*7. eſse eò ipsò irritam, ac nullam; probatq; tum ex quadam declaratione Sacræ Congregationis ſub die 16. Maij anno 1623. relata à *Barboſa l.1.de iur.eccl.c.*45.*num.*19. tum quia, vbi verba dant formam actus, ſi actus fiat, non ſeruata illa forma, ipſo iure eſt nullus, vt docent *Bartol.in l.Gallus,ff.de liber. & poſthum. & Gomez in cap.fin.§.ſi verò de iudic.l.6.num.*19. Verùm diſsentit *Suar.num.*8. dicens, *hæ autem duæ conditiones* (quæ ſcilicet ſuperiùs explicatæ ſunt) *non declarantur à Concilio tanquam ſubſtantiales, nec irritatur electio aliter facta, ſed ſimplex prohibitio ponitur, vt non eligatur, &c.* ideoq; ſi alioqui electio facta ſit iuxta commune ius, licèt illæ duæ conditiones non ſeruentur, non erit electio irrita ipſo iure, ſed ad ſummum irritanda. ita Suar. & meo iudicio ſatis probabiliter, patetq; tu ex dictis; tum quia multa prohibentur, quæ tamen facta tenent; tum quia in dubio interpretatio facienda eſt pro valore actus, vt valeat potiùs, quam corruat *l.quoties,ff. de reb. dub.* tum quia declaratio allegata in contrarium vel non eſt authentica, vel non obligat inſtar legis vniuerſalis iuxta alibi dicta; tum quia actus ſine debita forma factus tunc ſolum eſt nullus, quando forma ponitur tanquam ſubſtantialis; negamus autem id euenire in præſenti caſu.

Dices, quid ſi duæ moniales concurrant ad abbatiſsatum, quarum vtraq; ſit digna; altera tamen ſit Quadragenaria nondum habens quinq; annos profeſſionis; altera verò habens illos completos, aut etiam octo, aliàs nondum attingens 40. ætatis annum, licèt 30. excedat: debet ne in tali caſu præferri hæc poſterior, an potius altera prior?

93 ℞. Quòd, quamuis ex vna parte videri poſſit præferenda poſterior, eò quod habeat aliquo modo completam conditionem petitam à Concilio (cùm aliàs priori moniali omninò deſit vna dictarum conditionum) ex alia verò parte præferenda videri poſſit prior monialis, eò quòd in illa reperiatur ætas 40. annorum per ſe primò requiſita à Concilio, quæ non reperitur in moniali poſteriori; & aliunde conditio ætatis magis deſideretur, vt rectè aduertit *Suar.ſup.num.*10. nihilominùs, abſolutè loquendo, negotium iſtud videtur arbitrarium; cùm præfatæ duæ moniales ſe habeant vt excedens ac exceſſum: ſicq; præferenda videtur in præſenti caſu illa, quæ ob alias conditiones reputatur dignior, quòd ſi ambæ fuerint æq; dignæ, ex genere ſuo præferri debet exceſsus ætatis, vtpote in iure magis conſiderabilis; ſi autem exceſsus ætatis eſset paruus, & antiquitas in religione eſset magna, ac præponderans: tunc Superioris eſset prudenter dijudicare, quænam ex illis præferenda eſset. ita *Suar.num.*10. addens quòd, ſi nulla adſit monialis habens integras illas 2. conditiones 40. annorum ætatis, & 8. profeſſionis;

illa cæteris paribus præferri debet, quæ iudicabitur plus de ijs participare.

QVÆRES VI. An, & qualiter neceſſe ſit, vt Abbatiſſa eligatur ex monialibus eiuſdem monaſterij.

94 ℞. Debere eligi, ſi in monaſterio extet aliqua monialis prædita debitis conditionibus: idq; iuxta *Concilium Trid. ſeſſ. 25. c. 7. de regul.* ſecùs, ſi ibi nulla ex ijs, quæ aliàs eligi poſſunt, habeat 30. annos completos; tunc enim ſimpliciter neceſſarium eſt illam eligi ex alio monaſterio eiuſdem Ordinis; non item, ſi aliqua illarum habeat 30. annos expletos: nam tunc in alijs conditionibus requiſitis ad munus abbatiſſæ faciliùs poſſet admitti benigna interpretatio, attenta aliqua incommoditate in eligendo ex extraneis. ita *Suar. num.* 11. monens ſufficientem cauſam eligendi ex alio monaſterio eſſe, quòd in eodem cœnobio non inueniatur aliqua habens ſimul dictas 2. conditiones: cùm ſic intelligi debeant verba illa Concilij: *quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio*: niſi enim vtramq; habeat, dici non poteſt affecta illis qualitatibus. Quod autem dicit Concilium, ad hoc vt eligi poſſit in Abbatiſsam monialis carens præfatis qualitatibus, oportere, vt non poſſit commodè eligi ex alio eiuſdem Ordinis Conuentu, quod committitur iudicio Superioris; putat *Suar. num.* 10. procedere in diſtantia loci, in quo foret eligenda Abbatiſsa ex alio monaſterio, ſi iudicio Superioris diſtantia ſit tanta, vt electio cenſeatur non poſse fieri commodè ex alio monaſterio. ad quod facit declaratio Sacræ Congregationis, quam adducit *Suar. num.* 8. his verbis: *Abbatiſſa 30. annorum, & quæ per 5. annos ſolùm ſit profeſſa, eligi non poteſt, ſi in monaſterio eſt aliqua monialis 40. annorum, & quæ iam per 8. annos ſit profeſſa: aut in aliquo monaſterio eiuſdem Ordinis vicino iſtius qualitatis inueniatur.*

An autem, & quo modo moniales, quæ ſunt vel illegitimæ, vel bigamæ, vel non virgines, vel ex genere maculato, vel infames, eligi poſſint in Abbatiſsas, colligi poteſt ex dictis *cap.* 8.

95 Addo hìc obiter ſororem Abbatiſsæ non prohiberi de iure ſuccedere Sorori in abbatiſsatu; dummodò aliunde non prohibeatur. ita Sacra Congregatio 19. April. 1619. apud *Barboſam in collect. v. abbatiſſa.*

QVÆRES VII. Quinam debeant præſidere electioni Abbatiſsæ.

96 ℞. Debere præſidere Ordinarium, ſi monaſterium ſit ipſi immediatè ſubiectum, aut Sedi Apoſtolicæ; Prælatum verò regularem, ſi monaſterium ſit exemptum; idq; ex iure antiquo lato in Concilio Trid. ſupra his verbis: *Is, qui electioni præeſt, Epiſcopus, ſiue alius Superior, clauſura monaſterij non ingrediatur, ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat, vel accipiat.* Dixi *ex iure antiquo*, vt indicarem in præſentia ex bulla Gregorij XV. *Inſcrutabili* ſæpiùs allegata Ordinarium per ſe, vel per alium poſse intereſſe electioni Abbatiſsæ faciendæ, etiam à monialibus exemptis (quamuis ad id non teneatur.) Præterea tali electioni debent intereſse cum Ordinario, aut Prelato regulari ſaltem duo teſtes, qui munus diſquiſitorum exerceant:

alioqui

alioqui electio facta eſſet nulla ex *cap. quia propter de elect. in 6.* iiq; debent eſſe in loco patenti:ita,vt, ſi commodè fieri poſſit, ab omnibus videantur: non eſt tamen opus, vt audiantur à monialibus vocalibus capitulariter congregatis. Quare tenentur Regulares ſignificare Ordinario diem electionis,illumq; expectare vſq; ad tempus præfinitum,vti diximus *ſup.cap.*8. *q.*42. afferentes ad id decretum Sacræ Congregationis.

QVÆRES VIII. In quo loco fieri debeat electio Abbatiſſæ.

97 ℟. Regulariter debere fieri in tali loco, vt is, qui debet præſidere, non adſtringatur ingredi clauſtra monaſterij;id quippe ſatis clarè indicat Concilium Trid. vbi ſup.dum ait: *Clauſtra monaſterij non ingrediatur,ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat,vel recipiat.* quanquam, ſi præſidens electioni prudenter iudicet non poſſe fieri electionem canonicè, niſi ipſo ingrediente cum ſuis coaſſumptis, ob inquietudinem monialium, ac probabilem ſuſpicionem ſubornationis;aliamue ſimilem cauſam;tunc ij licitè poſſent ingredi. ita in terminis *Rodriq.tom.*1.*q.*46.*art.*5.*Miranda q.*2.*de monial.art.*15.*Barboſa alleg.*102.*de offic. Ep. num.*46. *Io.de la Cruz l.*1.*de ſtat. relig.c.*5.*d.*2. alijq; & inde probant, quòd, cùm Prælatus monialium poſſit in caſu neceſſitatis dare facultatem, vt alij ingrediantur clauſuram; ſic & poterit ſibi hanc eandem facultatem dare, ſicut conceſſit Gregorius XIII. in ſua Conſtit. *dubijs* dicens Prælatos omnes tam ſæculares, quàm regulares, quibus cura, & regimen monaſteriorum monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe,ſi id faciant in caſibus neceſſarijs,&c.

QVAERES. IX. Quo modo,& forma,quibuſue cæremonijs fieri debeat electio Abbatiſſæ.

98 ℟. In hoc ſeruari debere ſtatuta, aut conſuetudines vniuſcuiuſq; Ordinis, ac monaſterij; videri tamen valdè commendabilem formam illam eligendi, quam deſcribit *Rainerius in rituali monaſt.ritu.*8.*rubr.*1. *cæremon.* his verbis;Opportuno tempore procedat pręſidens electioni Abbatiſsę,ſaltem cum Notario,vel Cancellario ad feneſtellam ſanctiſſimę Communionis,ad quam ex parte interiori conuocari faciet more ſolito ad ſonum campanulæ capitularis omnes moniales,ipſaſq; ſic congregatas, & coadunatas alloquatur,huiuſmodi euocationis certiores reddat,& ad digniorem perſonam quam in conſcientia iudicauerint,in Abbatiſsam eligendam hortetur; quo facto Cancellarius nomina omnium monialium ibi congregatarum accipiet:quod vt faciliùs,& citiùs pręſtare poſſit,paginam cum nominibus omnium monialium vocalium ſibi antea procurabit,quam manibus tenens, & iuxta feneſtellam ſe diſponens ſingulis monialibus ibi præſentibus ordinatim ad feneſtellã pro facienda Præſidenti reuerentia accedentibus,ſuumq; nomen, & cognomen dicentibus ipſum in pagina deſcriptum obſignabit: omnibuſq; tandem notatis,præſentibus,& in ſufficienti numero congregatis procedatur ad electionem. Vnde Abbatiſsa officio cedens, genuflexa mani-

manibus ante pectus iunctis coram Præſidente ad feneſtellam ſedente,pro commiſſis negligentijs, & erroribus in adminiſtratione ſui officij, & pro cæteris monialibus omnibus pariter genuflexis dicet culpam, & faciet generalem confeſſionem dicendo *Confiteor*, *&c.* qua completa ipſam, & cæteras omnes Præſidens ad effectum electionem validè celebrandi, à cenſuris,& poſtea etiam à negligentijs more ſolito generaliter abſolnet, ac poſtea monialibus proſequentibus incipiet hymnum *Veni creator ſpiritus*;ipſoq; completo ſtans ſubdet verſum,& orationem de Spiritu S. deinde ſedebit, monialibus etiam interiùs ſuis locis remotiùs à feneſtella, quàm poſſit,ſedentibus:ipſe verò tenens præ manibus paginam,in qua Cancellarius nomina, & cognomina omnium monialium vocalium ibi præſentium in principio deſcripſerat, ipſas omnes proprijs nominibus ordinatè vnam poſt aliam,incipiendo à ſenioribus,ad feneſtellam vocabit,ſingulaſq; accedentes interrogabit,quamnam monialem in Abbatiſsam eligant; ipſarum verò quælibet reſpondeat:*Eligo in Abbatiſſam huius monaſterij M.D.N. de talibus*;huiuſmodi tamen votum præſtabit ſubmiſsa voce,ita vt à cæteris monialibus interiùs nequaquam, benè tamen à Præſidente, & Cancellario exteriùs audiri poſſit; antea, & poſtea Præſidenti exhibita reuerentia. Pro quibus votis recipiendis Præſidens, & Cancellarius quiſq; de ſe in quadam pagina deſcribat nomina, & cognomina monialium in abbatiſsam ſucceſſiuè petitarum; & ab vnoquoq; nomine vſq; ad paginæ extremitatem lineam rectam ducat, quam tot vicibus paruis apiculis interſecabit, quot monialis illius nominis in Abbatiſsam nominata fuerit. vnde qui huiuſmodi vota excipere,& adnotare debent,intentas aures habeant,monialiumq; vota iuxta quòd ab ipſis prolata fuerint,fideliter notent, apiculos formando: & tandem per omnes moniales præſtito ſuffragio, ſuæ quiſq; paginæ apiculos votorum enumerabit; &, ſi ſibi inuicem, & monialium congregatarum numero correſpondere repererint, electionem habebunt canonicam, ſecùs autem, ſi deficientes, vel excedentes: in quo caſu repetenda eſſet electio. Poſtmodùm obſeruabunt vota; & quam plura vltra medietatem,vel duas ex tribus partibus habuiſse videbunt,illam Præſidens vti legitimè,& canonicè electam Abatiſsam per triennium promulgabit;ſtatimq; ad ſe accedenti huiuſmodi munus commendabit: ad quod acceptandum ipſam ſe ſe ſubtrahentem coget, niſi iuſtas admodum, & rationabiles cauſas ſuæ renitentiæ deduceret: tunc enim eius renunciationem deberet admittere,& ad alterius electionem deuenire;ſi verò officium acceptauerit, completa erit electio,pro qua tunc pulſari debent omnes campanę ſolemni,& lætabundo modulo. Pręſidens verò Epiſcopum,vel eius Vicarium,aut alium deputatum,ſi electioni interfuerit,mox diſcedentem,vt decet, comitabitur,ac poſtmodum tunc,vel alio opportuniori tempore ad confirmandam Abbatiſsam,& benedicendam reuertetur. Præſidens item, & Cancellarius, vel quicunq; alius vota recipiens, completa electione, ſup. dictas

paginas

paginas apiculatas in fruſta ſcindant, igniq; tradant.

QVÆRES X. An, & qualiter electio Abbatiſſæ fieri debeat per vota ſecreta.

99 ℞. Debere fieri ex decreto *Concilij Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 6.* quod ſic habet: *In electione quorumcunq; Superiorum, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, aliarumq; Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant; in primis S. Synodus diſtrictè præcipit omnes ſupra dictos eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur.* Quod tamen non facit, quin Ordinarius cum ſuo Vicario, ſeu Secretario, aut alio coaſſumpto, vel Prælatus regularis, præſidentes electioni poſſint vota ſingularum monialium excipere oretenus expreſſa: ſicut declarauit Sacra Congregatio, teſte *Garcia p. 5. de benefic. c. 4. num. 199.* addente præfata vota modo dicto oretenus excipi poſſe à Præſidente electionis, etiam ſi ea ſciantur à quatuor, vel quinq; aſtantibus; nec propterea deſinere eſſe ſecreta, ſi iuxta formam ſtatutorum religionis ea manifeſtatio facienda ſit. Eſt autem ita neceſſarium, quòd eiuſmodi electio fiat per vota ſecreta, vt alioqui ſit nulla, etiamſi id contingat ex ignorantia iuris: & quidem ita, vt, neq; ex Epiſcopi diſpenſatione, poſſit validari, ſic declarante Sacra Congregatione, apud *Samuellium tract. 1. de elect. can. diſp. 5. controu. 2. num. 18.*

QVAERES XI. Qui numerus ſuffragiorum requiratur ad canonicam electionem Abbatiſſæ.

100 ℞. Requiri, quòd electa habeat maiorem numerum ſuffragiorum, non quidem reſpectu minoris numeri, ſed totius Capituli ferentis ſuffragium; ſicq; non ſufficere, quòd electa habeat plura ſuffragia, quàm reliquæ moniales; ſed opus eſſe, vt numerus ſuffragiorum contineant maiorem partem totius capituli: ita vt, ſi moniales de facto concurrentes ad electionem ſint 40. ſaltem 21. per ſuum ſuffragium concurrerint in perſonam monialis electæ. ita *Sylu. v. electio 2. q. 9. Miranda ſup. q. 7. art. 4. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. l. 2. c. 5. num. 22.* addens maiorem numerum, etſi ſit neceſſarius ad electionem, non tamen ſufficere, niſi etiam ſit ſanior; hincq; inferens, quòd ſi contingat maiorem partem, quæ in vnam conſentit, non eſſe ſaniorem; & partem ſaniorem, quæ vult alteram, non eſſe maiorem, vtriuſq; electio, per ſe loquendo, eſt nulla; cùm neutra pars eligentium ſit copulatiuè & maior, & ſanior, ſicut ſtatuitur in *cap. quia propter de elect.* quanquam ſemper maior pars præſumatur ſanior, ſi perſona electa non ſit indigna, vt aduertit *Suar. num. 23.* Sanior autem illa pars cenſetur, quæ eſt iuſtior, & maiori ratione nititur, & æquitate; vt notat *Gloſſa cap. in Geneſi de elect. v. ad zelum*, & cum ea *Portell, de dub. regul. v. electio in addit. num. 2.*

101 Diſſentiunt *Barboſa l. 1. de iure eccl. c. 45. num 27. & Tambur. ſup. q. 9. num. 3.* ſuſtinentes ad canonicam electionem Abbatiſſæ requiri numerum duarum partium votorum ex tribus, niſi aliud petat loci conſuetudo; probant

ex quadam declaratione Sacræ Congregationis ſub 20. Nou. 1585. quam tamen Doctores relati §. praeced. non admittent, vtpote minùs authenticam, aut certè non obligantem vbiq; : vnde, ſecluſa conſuetudine legitimè in contrarium inducta, opinio Mirandæ videtur poſſe tuta conſcientia practicari.

Quæris hìc *Tamburinus num.* 4. quid agendum in caſu, quo Præſidens electioni Abbatiſſæ ex ſchedulis receptis inueniat aliquam ſciſsam, aut ſignatam, vel certè plures, aut pauciores.

102 ℞. In tali caſu debere frangi, ac comburi omnes ſchedulas receptas, facta noua electione cum maiori circumſpectione: ita *Tamburinus ſup. num.* 4. *ex Nauarro, Rodriq. & Venero.*

QVÆRES XII. An poſſit dari caſus, in quo monialis poſſit ſe ipſam eligere in Abbatiſsam, & quando.

103 ℞. Poſse dari, ſi conſuetudo permittat, quod ante electionis decretum ſuffragantes poſſint variare, addendo proprium ſuffragium illi moniali, in quam plures ſuffragantes conſenſerint; tunc enim monialis intelligens ſe electam per medietatem ſuffragiorum, ſi alioqui habeat ius eligendi, poterit conſentire in ſui electionem, ac veluti coeligere. ita *Laym. in qq. canon. cap. vlt. q.* 233. & cum eo *Tambur. ſup.* patetq; tum quia ſic ceſsat ſuſpicio ambitionis, quæ eſt potiſſima cauſa, cur quis non poſſit eligere ſe ipſum (cùm potiùs talis coelectio ordinetur ad bonum commune, cui maximè confert electio legitima Superioris) tum quia ſic tolluntur diſſidia, & diſcordiæ inter eligentes; quòd etiam cedit in fauorem boni communis monaſterij.

QVÆRES XIII. An caſu, quo tempore electionis ægrotet aliqua monialis ideoq; non poſſit conuenire ad locum electionis, poſſit, & debeat Prælatus præſidens electioni ingredi monaſterium ad recipiendum ſuffragium dictæ infirmæ.

104 ℞. Non poſse; cùm id expreſsè prohibuerit Sacra Congregatio 21. Iunij 1595. teſte *Gauanto in manu. v. monialium officiales num.* 18. & talis caſus non comprahendatur in Conſtitutione Gregorij XIII. Prælatis monialium concedente facultatem ingrediendi in caſibus neceſsarijs: cuiuſmodi ſine dubio non eſt præſens caſus; ſtante quòd monialis infirma poteſt cedere pro tunc iuri, quod habet eligendi abſq; eo quod impediatur electio, vt per ſe patet.

Concedo tamen eſse ſatis ęquum, vt in propoſito caſu requiratur votum dictæ monialis; maximè ſi ea ſit grauis, prudens, diſcreta, ac zelans: ea enim habetur moraliter pro præſenti; & alias ab omnibus monialibus capitularibus præſentibus votum debet peti quamquam in hoc inſpici debet conſuetudo vniuſcuiuſq; Ordinis, ac monaſterij, eaq; ſeruanda eſt.

QVÆRES XIV. An etiam modò poſt Concil. Trid. electio Abbatiſsæ fieri poſſit tribus modis relatis *q.* 2.

℞. Videri

105 ℞. Videri probabile, quòd poſſit fieri: idq; ob doctrinam, quam tradit *Miranda tom.2.manu.q.23.art.4.* dicens non obſtare *Concil. Trid. ſeſſ.25. de regul.c.6.* quippe quod non intendit derogare citato capiti *quia propter*; ſed, eo præſuppoſito, dat ibi formam ſeruandam in ferendis ſuffragijs pro electione facienda per viam ſcrutinij. ita expreſsè *Miranda* contra *Tamburinum ſup.q.4.num.6.* docentem in Concilio Trid. admitti ſolùm electionem per modum ſcrutinij: cùm tamen in eadem *diſputat.q.8.num.1.* diſertis verbis concedat moniales vnanimi conſenſu poſſe compromittere electionem Abbatiſſæ idoneæ in Epiſcopum, aut alium Prælatum iuxta *cap. cauſam de elect.* immò & in confirmatorem ſecundùm Panormitanum, & Lauorium; addens Epiſcopum, ſi in caſu propoſito eligat Abbatiſſam non idoneam, non poſſe ampliùs eligere aliam; cùm iam functus ſit ſuo officio, ſiue benè, ſiue malè; nobiſcum ſentit *Layman.ſup.q.131.*

QVÆRES XV. An, & quando Prælatus Monialium præſidens electioni Abbatiſſæ habeat ius illam eligendi, aut ferendi ſuum votum.

106 ℞. Non poſſe quidem vnquam ferre votum, neq; in caſu diſcordiæ ortæ inter moniales circa electionem: cùm id expreſsè prohibuerit Sacra Congregatio 23. Maij 1621. teſte *Tamburino ſup.q.6. num.6.* habere tamen ius nominandi eam, quam magis idoneam iudicauerit, ſi moniales inter ſe diſcordent circa electionem Abbatiſſæ: ita tamen, vt priùs deſignet monialibus tempus competens ad concordandum; ſic quippe ſtatuit eadem Sacra Congregatio 12.Oct.1592. apud *Piaſecum p.2. praxis, c.3.num.57.* ita *Tambur.ſup.num.5.* alijq; communiter, & talis videtur praxis ferè communis; vt proinde dicat Tamburinus nõ videri ſubſiſtere, quod ait *Portell. de dub. regul.v.abbatiſſa num.9.* in electione Abbatiſſę Pręlatum ordinarium pręſidem ipſius electionis poſſe dare ſuum ſuffragium; cùm ſit caput illius communitatis, & cũ ipſis monialibus conſtituat vnum corpus morale ad eligendum.

107 Et quidem quòd Prælatus præſidens monialium electioni poſſit in aliquo caſu nominare aliquam in Abbatiſſam, habetur etiam in conceſſione bullata Gregorij XIII. facta 16. April.1574. Viſitatoribus, ac Abbatibus, ſeu Prælatis monialium Ordinis S. Benedicti; nimirum quòd toties, quoties faciendarum electionum Abbatiſsatum pro tempore caſus euenerit moniales per duo ſcrutinia non conuenire in faciendis ipſarum Abbatiſſarum electionibus, poſſint, & debeant ipſorum monaſteriorum monialibus proponere duas, vel tres eiuſdem monaſterij moniales, quas ad regimen, & gubernationem aptiores eſſe iudicauerint; & quòd illa ex dictis duabus, vel tribus monialibus ſic propoſitis, quæ plura monialium vota in ſui fauorem habuerit, ſit, & cenſeatur eſſe legitimè, & canonicè electa in Abbatiſsam ipſius monaſterij, & tanquam talis in Abbatiſsam monaſterij huiuſmodi per eos, ad quos ſpectat, omninò inſtitui, ſeu confirmari debeat. Habetur in bulla Gregorij XIII. in ordine 15. &, cùm ſit valdè fauorabilis bono monaſteriorum prouenienti ex pace, & concordia Religioſorum,

vtiq; cadit in generalem communicationem priuilegiorum: ſicq; eius beneficio vti poterunt Prælati monialium, etiam aliorum Ordinum in caſu, quo eligatur Abbatiſſa monaſterij ſibi reſpectiuè ſubiecti: ſiue ij ſint Regulares (de quo nemo dubitat) ſiue ſint Epiſcopi, ſeu Ordinarij locorum, quos puto compræhendi in dicta bulla ſub nomine Prælatorum, dum ait: *Viſitatores, ac Abbates, ſeu Prælati reſpectiuè, quibus moniales ipſorum recommendatæ, ſeu ſub quorum regimine, gubernio, & cura exiſtunt:* præſertim cum iſta conceſſio dici poſſit facta potiùs monialibus, quàm Prelatis illarum, vtpote cedens in maximum bonum ipſarum.

QVÆRES XVI. An, & qualiter publicari debeat electio Abbatiſſæ.

108 ℟. Debere publicari, vbi Prælatus præſidens illi repererit eam eſſe legitimam, ac canonicam: & quidem ſub hac, aut alia ſimili forma, nimirum dicendo: *Hæc eſt electio canonica N. facta in hoc Conuentu N. tali die, menſe, & anno, in qua N. habuit tot ſuffragia, & N. tot*, incipiendo tamen ſemper à paucioribus. Vbi autem publicata fuerit electio, ſiue per Notarium aſſiſtentem, ſiue per ipſum Prælatum monialium præſidentem (prout feret conſuetudo, aut ſtatutum vniuſcuiuſq; monaſterij) eam confirmabit idemmet Prælatus: quæ duo communiter, &, vbiq; obſeruantur. Quòd ſi alicubi in tali euentu adeſt aliqua alia rationabilis conſuetudo (v.g. quòd moniales accedant ad deoſculandam manum Abbatiſſæ electæ) ea omninò obſeruari debet, cùm iuxta ſuperiùs dicta Concilium Trid. dicat, *in reliquis ſeruari debere ſingulorum Ordinum, vel monaſteriorum conſuetudinem*. Cœterùm notat *Suar. ſup. num.* 15. ſuffragia debere publicari ſine vlla morali interruptione, vt conſtat ex verbis, quæ habentur *cap. quia propter de elect.* videlicet *mox publicentur*.

Dices, quid ſi facta publicatione Abbatiſſæ, moniales ſtatim opponant ſe elegiſſe, non illam, quæ fuit publicata, ſed aliam?

109 ℟. *Tamburin. ſupra quæſt.* 10. *num.* 3. ex Lauorio Sacram Congregationem declaraſſe, in tali caſu moniales omnes iterum audiri debere per perſonam non ſuſpectam; vt ſic de veritate conſtet, & electio cenſeatur canonica.

QVÆRES XVII. An, & à quo debeat confirmari Abbatiſſa electa.

110 ℟. Si quidem monaſterium ſit immediatè ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, Abbatiſſam recens electam debere petere confirmationem à Papa (idq; per Procuratorem) ſin autem monaſterium ſubſit Prælato regulari, confirmationem ſpectare ad ipſum Prælatum: ſin verò ſubiectum ſit Ordinario loci, recurrendum eſſe ad ipſum pro confirmatione. ita *Laym. ſup. q.* 234. *Tambur. ſup. q.* 1. alijq; penes ipſum.

Et certè quòd electio Abbatiſſæ confirmari debeat à Prælato, vt certum ſupponitur in *Clem. attendentes de ſtatu monach.* dum ibi dicitur Abba-

tiſſam debere benedici intra annum à ſuæ confirmationis tempore computandum iuxta *Azorium tom.1.l.13.c.10.q.3.* & quidem meritò, cùm per confirmationem electionis conferatur iuriſdictio; ſicut notauit *Tamb. nu.* 2. hinc inferens monialem exemptam non poſſe confirmari ab Ordinario, quamuis aliàs ex bulla Gregorij XV. *Inſcrutabili*, habeat ius aſſiſtendi electioni: vnde & Sacra Congregatio declarauit per tale ius non fuiſſe Epiſcopis attributam facultatem confirmandi Abbatiſſas electas. Confirmatio autem debet fieri in eo ipſo loco, in quo electio habita, & publicata eſt. ita *Tamb.num.*4. quamuis *Miranda q.2.de monial.art.*15. putet in eo ſaltem caſu fore licitum Prælato monialium ingredi monaſterium ad confirmandam Abbatiſſam electam, ſi probabile aliquod ſcandalum, aut periculum alicqui immineret ob monialium inquietudinem reſiſtentium electioni, & renuentium obedire; idq; ob doctrinam in ſimili traditam *q.8.*

Quòd ſi alicubi (vt Romæ) extat contraria conſuetudo, ne ſcilicet confirmetur electio Superiorisſæ monialium; dicendum eſt illam confirmari per tacitum conſenſum hòc ipsò quòd ei non contrauenitur.

111 Notant autem *Rodriquez tom. 2. quæſt.*54. *art.* 7. & poſt illum *Layman quæſt.* 232. quòd ſi Abbatiſſa electa ſit per compromiſſum, & poſtea moniales aliquæ ſe opponant; tunc vel minor pars Conuentus ſe opponit; & electa debet à Superiore confirmari, ac benedici (ſi extet conſuetudo benedicendi, quæ vtiq; non extat vbiq;) vel maior pars ſe opponit; & tunc confirmatio, ac benedictio differri debet, donec oppoſitionis cauſa cognoſcatur. Quamquam electa poſſit interim adminiſtrare, niſi opponentium pars duplo maior exiſtat: in quo caſu non poſſet adminiſtrare, ſed expectandus eſſet euentus litis, vt colligitur ex *cap. indemnitatibus*, §. *porrò de elect.in 6.*

112 Quòd ſi electio facta ſit per ſcrutinium, &, votis in diuerſa diuiſis, plures electiones factæ ſint; ea per Superiorem confirmari debet, quæ à duabus partibus numero fuerit celebrata: & hoc, non obſtante quacunq; exceptione, ſeu contradictione, aut appellatione, ſicut diximus *q.*11. (intellige, niſi fortè opponatur, aliquod votum eligentium fuiſſe nullum, ita vt in electione non ſuperſint duæ partes votorum) quamquam Superior in tali caſu debeat præmittere aliquas diligentias ad videndum, num alioqui talis electio ſit canonica. Si autem nulla dictarum electionum facta fuerit à duabus partibus eligentium; tunc, non obſtante quòd ſit publicatum ſcrutinium, ac proceſſum fuerit ad electionem, poſſunt moniales, quæ in aliam, ſeu alias ſua vota direxerant, priuſquàm ad actus extraneos diuertantur, accedere ad illam, quæ à maiori parte numero totius Capituli electa eſt: &, ſi per hoc deueniatur ad duas partes, electa debet confirmari, æq; ac ſi ab initio habuiſſet duas partes votorum. Quòd ſi deniq; ad illam, quæ electa eſt à maiori parte, nolint accedere aliæ moniales, aut non tot, quæ conſtituant duas partes; tunc Superior ante confirmationem Abbatiſſæ

taliter

taliter electæ, planè, ac ſine ſtrepitu iudicij debet inquirere ſuper obiectis, quæ oppoſuerit maior pars diuerſa; necnon ſuper alijs, quæ ex officio debent inquiri in tali negotio: electa tamen interim adminiſtrante in temporalibus, ac ſpiritualibus; præter quàm in alienatione rerum monaſterij, ac receptione monialium. ita *Miranda ſupra quæſt.7. art.10. Rodriquez loco ſup.citato*, & alij; clareq; habetur in *cap.indemnitatibus de elect.in 6.* ſuperiùs relato.

QVÆRES XVIII. Ad quantum tempus fieri debeat electio Abbatiſſæ.

113 ℞. Debere fieri ſolùm ad triennium ex decreto Gregorij XIII. edito in Conſtitutione ſua à nobis relata ſuperiùs *cap.8.q.38.* quæ tamen non habet locum in Abbatiſſis creari ſolitis per præſentationem, ac inſtitutionem; cùm talis inſtitutio, ac confirmatio ſit perpetua. ita *Tamburinus ſup.D.30.q.2.* alijq; communiter; inter quos benè notat idem *Tambur.q.1.num.12.* præfatam Conſtitutionem nõ obligare extra Italiam; ideoq; Abbatiſſas extra Italiam electas poſſe iterum eligi: in Ordine verò Fratrum Prædicatorum non poſſe electam in Abbatiſſam poſt triennium ſui abbatiſſatus iterum eligi, niſi vacet ad minus per 4. annos; excipe, niſi fortè monaſterium eſſet nouum, aut de nouo reformatum.

QVÆRES XIX. An, & quo modo monialis canonicè electa in Abbatiſſam poſſit renunciare electionem abbatiſsatus.

114 ℞. Poſse, niſi conſtet deeſse aliam dignam, quæ eligatur: tunc enim præferendum eſset bonum commune monaſterij propriæ quieti, & acceptandum onus, ſi electa alioqui videat ſe eſse dignam. & quidem quòd in priori caſu poſſit renunciare; cõſtat tum exemplo plurium Sanctorum, qui dignitates præſentis ſæculi quàm maximè auerſati ſunt, & eas pro viribus refugerunt; tum quia non debet quis de facili ſe dignum putare ex *gloſſa in cap. in ſcripturis v.minimè 8.q.1.& cap.ſi electio v.renunciat de elect.in 6.* ita *Tambur.ſup.D.31.q.1.* monens *nu.4.* quòd ſi ſpontè renuncietur electioni, renuncians non debet ampliùs audiri: cùm per renunciationem ſpontaneam amiſerit omne ius acquiſitum per electionem, vt notarunt Innoc. & Abb. relati ab ipſo Tamburino.

An autem Abbatiſſa poſſit renunciare abbatiſſatum in fauorem alicuius particularis monialis.

115 ℞. *Tambur.ſup.q.2.* ex Creſcentio, Pariſio, & Lauorio poſſe, ſi Abbatiſsa renuncians, abbatiſsatus dignitatem habeat in titulum, aut adminiſtrationem à Papa: patetq; ex ijs, quæ tradunt Doctores de renunciatione beneficiorum eccleſiaſticorum, quæ proportionaliter procedunt in præſenti materia; ſecùs, ſi non habeat in titulum, &c.

QVÆRES XX. An moniales eligentes Abbatiſſam, non ſeruata formac *ap.quia propter*, priuentur iure eligendi.

116 ℞. Non priuari, ſi id faciant ex ignorantia iuris, quæ excuſat mulieres,

l.regula,ff.de iur.& fact.ignor. ita *Samuellius tract.1. de elect.can.controu.8.nu.5.ex Caſtro,Boerio,Menochio,*& alij,qua de re *ſup.cap.8.q.43.*

Plura alia,quæ hìc controuerti poſsent de electione Abbatiſsæ,ſeu Prioriſsæ monialium; examinantur in noſtro *tract.de gubern.cap.2.ſect.1.* ideoq; non eſt,cur ea hoc loco repetamus.

SVBSECTIO II.

De Poteſtate Abbatiſſæ in Moniales ſubditas.

117 *ABbatiſſa in moniales ſubditas habet poteſtatem ciuilem, ac domeſticam.*

118 *Eſt capax iuriſdictionis ſpiritualis delegatæ.*

119 *Propriè loquendo,non eſt prælata Conuentus,cui præeſt.*

120 *Quando incipiat exercere ſuum munus.*

121 *Interdum illud exercet ante confirmationem.*

122 *Ex poteſtate delegata ferre poteſt leges.*

123 *Imponit præcepta obligantia in conſcientia, non tamen ſpiritualia; quod alij reijciunt.*

124 *Imponit præcepta ſpiritualia ex poteſtate delegata.*

125 *Ex delegatione Papæ poteſt præcipere in virtute obedientiæ.*

126 *Non præcipit ſub cenſura eccleſiaſtica,niſi ex delegatione Papæ.*

127 *Hoc autem pluribus modis facere poteſt.*

128 *Præcepta Abbatiſſæ non obligant in conſcientia ex eo quòd confirmentur, aut innouentur à Prælato.*

129 *Abbatiſſa punit ſubditas,eaſq; corrigit;ſed cum limitatione.*

130 *Obligat in conſcientia ad detegendum delictum, de quo inquirit.*

131 *Interdum confert beneficia eccleſiaſtica, iiſq; priuat.*

132 *Quæ portio redditnum annuorum aſſignari debeat Vicario beneficij vniti monaſterio monialium.*

133 *Non diſpenſat in legibus eccleſiaſticis,ſaltem ex poteſtate ordinaria.*

134 *Non commutat,nec diſpenſat in votis monialium ſubditarum.*

135 *Ea tamen irritat (ſed non votum tranſeundi ad arctiorem; quod tamen poteſt commutari in votum perſeuerandi in Ordine laxiori etiam ab ipſa vouente.)*

136 *Et quidem abſq; cauſa, ſi non ſint facta de eius licentia.*

137 *Irritans vota propriæ ſubditæ ſine cauſa peccat ſolùm venialiter.*

138 *Propriè non diſpenſat in regularibus obſeruantijs.*

139 *Non prædicat,nec benedicit ſuis ſubditis.*

140 *Recipit puellas ad educationem, ſed ſeruatis ſeruandis.*

141 *Non dat facultatem ingrediendi clauſuram.*

142 *Niſi in caſu,quo adſit periculum in mora.*

143 *Ap-*

143 *Applicat alijs bona opera ſubditarum.*
144 *Indicit ijs certas preces, & quidem etiam ſub peccato.*
145 *Non præcipit in ſpiritualibus, ita vt obliget grauiter.*
146 *Bona monaſterij liberè adminiſtrat.*
147 *Contrahit de illis, ſed de conſenſu capituli.*
148 *Dat facultatem accipiendi, dandi, poſſidendi, &c.*
149 *Donationes aliquas facit, etiam de bonis communibus; moderatas tamen.*
150 *Idq; indepenter à ſuo capitulo, ſtando in iure communi.*
151 *Ex cauſa impedit, ne ſubdita vtatur conceſſione facta à Prælato.*
152 *Regulariter non moderatur pœnas inflictas ſuis ſubditis à Prælato.*

QVAERES I. Quam poteſtatem habeat Abbatiſsa in moniales ſubditas.

117 ℟. Habere poteſtatem domeſticam, ac ciuilem; qualem habet mater familias in filios, & magiſtratus in ciues: non autem poteſtatem ſpiritualis iuriſdictionis ordinariæ. eſt ferè communis Doctorum, apud *Tamburinum D.32. de iure Abbatiſſæ q.2. num. 2.* contra *Panormitanum in cap. dilecta de maiorit. & obed.* & alios Iuriſconſultos oppoſitum ſuſtinentes (& quidem probabiliter iudicio *Azorij tom.1.l.13.c.10.q.5.*) id inde probantes, quòd, ſicut fœmina ratione dignitatis, aut muneris eſt capax iuriſdictionis temporalis, ſeu ciuilis, cùm poſſit eſse Regina, Duciſsa, aut gubernatrix alicuius Prouinciæ; ſic Abbatiſsa ratione muneris, ac publici officij poteſt habere ius inſtituendi Clericos in eccleſijs ſuo monaſterio ſubiectis, & beneficia conferendi iuxta *cap. dilecta* citatum: quæ vtiq; præſtari nequeunt abſq; vſu ſpiritualis iuriſdictionis. Probatur autem noſtra reſponſio, tum quia Religioſi profeſſi laici non debent cenſeri deterioris conditionis, ac ſint moniales; at illi non poſsunt habere iuriſdictionem ſpiritualem, ergò nec moniales: tum quia habens iuriſdictionem ſpiritualem poteſt ferre cenſuras, & abſoluere ab illis; neutrum autem horum conceditur Abbatiſſis: tum quia quod dicunt Aduerſarij fœminam ratione publici muneris eſſe capacem iuriſdictionis temporalis, non probat etiam monialem electam in Abbatiſsam eſse capacem iuriſdictionis ſpiritualis; ſed ſolùm indicat aliquam illi poteſtatem tribuendam eſse, nimirum ciuilem, ac domeſticam, quam de facto nos illi attribuimus.

Difficultas modò eſt, an Abbatiſſa ſaltem ſit capax iuriſdictionis ſpiritualis delegatæ, & quaſi ex commiſſione.

118 ℟. Eſſe capacem, non quidem ex commiſſione, quæ illi fiat ab Ordinario, vel à Prælato regulari, prout alterutri illorum reſpectiuè ſubijcitur (ſicut docent *Layman in qq. canon. q.235. Henriquez l.6. de pœnit. c.2. num.3. Sotus in 4.d.20.q.1. art.4.* & alij adducti à *Sanchez l.6. mor. c.1. num.23.*) ſed tantùm ex commiſſione, quæ illi fiat à Papa. ita in terminis Sanch. & alij apud *Tamburinum D. 32. de iure Abbatiſſ. q. 4.* pateтq; ex eo quòd, cum fœmina

 ſit in-

ſit incapax ſpiritualis iuriſdictionis, non iure diuino, ſed humano, nempe iure canonico: & aliàs inferiores Papa non poſſint diſpenſare in iure canonico, ſed ſolus Papa: poterit quidem Papa committere aliquam iuriſdictionem ſpiritualem Abbatiſſæ, ſic diſpenſando in iure communi: id tamen præſtare non poterunt, neq; Ordinarius, neq; Prælatus regularis; vtpote qui nihil efficere poſſunt contra ius canonicum, ac communem Eccleſiæ vſum. quamuis Barthol. de Ledeſma relatus à Sanch. neget talem commiſſionem fieri poſſe à Papa; eò quòd putet fœminam eſſe incapacem iuriſdictionis ſpiritualis de iure diuino, in quo conſtat Papam non poſſe diſpenſare.

Quòd ſi obiter quæras, an attentis ſup. dictis, Abbatiſſa dici poſſit Prælata monaſterij, cui præeſt.

119 ℞. Quòd cùm ad rationem Prælati propriè dicti ſupponatur ſpiritualis iuriſdictio, vt tradunt DD. communiter ex *S. Tho. in 4. d. 19. q. 1. art. 1. quæſtiunc. 3. ad 4.* hòc ipsò quòd Abbatiſſa caret iuriſdictione ſpirituali ordinaria, & ſolùm gaudet poteſtate ciuili, ac domeſtica: eò ipsò, propriè loquendo, non poteſt dici Prælata; quod tamen non facit, quin impropriè dici poſſit Prælata; quatenus in moniales ſubditas ipſi competit poteſtas domeſtica, ac ciuilis. qua de re *Tamb. num. 5.*

QVAERES II. Ex quo tempore poſſit Abbatiſſa inchoare vſum ſuæ poteſtatis in moniales ſibi ſubditas.

120 ℞. Regulariter non poſſe inchoare, niſi ab eo tempore, quo poſt canonicam electionem confirmatur à legitimo Superiore; ſicq; irritum eſſe, quidquid agitur ab ea ante confirmationem. eſt communis DD. apud *Mareſc. l. 2. variar. cap. 35. num. 44.* & probatur tum ex *cap. noſti, cap. qualiter de elect. cap. ſi iam dudum de præbend.* alijſq; iuribus, in quibus id ſatis apertè inſinuatur: tum quia iuxta *Gloſſam in cap. quanto d. 63.* electio dat habitum, confirmatio exercitium; quanquam dici poſſit hæc regula fallere in caſu, quo non ſit in vſu talis confirmatio, & reſiſtat contraria conſuetudo.

121 Dixi *regulariter*, quia doctrina in præſenti reſponſione tradita non procedit 1. ſi monialis electa ita longè diſtet à confirmante, vt non ſine graui diſpendio differri poſſit adminiſtratio, *cap. nihil §. fin. de elect.* 2. quò ad conſeruationem rerum, quæ tempore diuturniori ſeruari non poſſunt (quamuis meliùs ſit abſtinere, ſi aliæ moniales illas adminiſtrare poſſint) 3. ſi ſit electa à maiori parte, & pendeat cognitio oppoſitionum, quæ contra illam fuerunt factæ, *cap. indemnitatibus de elect. in 6.* deniq; ſi ſit electa per modum compromiſſi, & opponentes non ſint duplo maiori numero, quàm conſentientes *cap. cit. indemnitatibus*: in his enim caſibus poteſt monialis electa in Abbatiſſam adminiſtrare, etiam ante confirmationem. ita *Tambur. ſup. D. 39. q. 3. num. 4.*

QVÆRES III. An, & qualiter poſſit delegari Abbatiſſæ poteſtas

ſtas condendi leges eccleſiaſticas, ac ſpirituales.

122 ℞. Quòd, quàmuis ordinariè non expediat huiuſmodi poteſtatem concedi fœminis; cùm de illis 1. *Cor.* 14. ſcriptum ſit: *Mulieres in eccleſijs taceant, non enim permittitur eis loqui, ſed ſubditas eſſe: ſi quid autem volunt diſcere, domi viros ſuos interrogent, turpe eſt enim mulieri loqui in eccleſia*; nihilominùs probabile putat *Bonacina D.* 1. *de leg. quæſt.* 1. *par.* 3. *num.* 35. & non improbabiliter, de potentia Papæ abſoluta poſſe dictam poteſtatem committi fœminis; probatq; tum quia nulla adeſt ratio ſufficiens implicantiæ; nec vllum ius diuinum afferri poteſt, ex quo oppoſitum ſuadeatur: tum quia non pauci DD. ijq; graues, ac docti apud eundem Bonacinam ſuſtinent Papam ex ſuprema ſua poteſtate poſſe conferre mulieri iuriſdictionem ad ferendas cenſuras; ergò & poterit conferre facultatem ferendi leges; cum in vtroq; caſu par ratio militet; dato autem quòd poſſit fœminæ conferri poteſtas ferendi leges, poterit & conferri Abbatiſſæ reſpectu monialium ſibi ſubiectarum; quod eſt contra *Tamburinum ſupra D.* 23. *quæſt.* 3. *num.* 1. & alios abſolutè id negantes ob verba illa à nobis allegata ex 1. *Cor.* 14. quæ tamen ſolùm probant regulariter non expedire, quòd dicta facultas conferatur mulieri; non item quòd abſolutè ea non poſſit conferri à Papa, vt notauit Bonac. afferens exemplum S. Catharinæ Senenſis, quæ ſæpiùs fuit admiſſa ad concionandum coram Papa, ac cœtu Cardinalium.

QVAERES IV. An, & quo modo Abbatiſſa poſſit monialibus ſubditis imponere præcepta obligantia in conſcientia, & quæ.

123 ℞. Poſſe imponere præcepta, non quidem ſpiritualia, quæ ſupponunt in præcipiente ſpiritualem iuriſdictionem, cuius eſt incapax Abbatiſſa; ſed temporalia, ad quæ requiritur, & ſufficit poteſtas ciuilis, ac domeſtica, cuius ſine dubio eſt capax Abbatiſſa. ita *Rodriquez to.* 1. *quæſt.* 15. *art.* 1. *Sanch. ſupra num.* 19. *Suar. tom.* 4. *de relig. tract.* 9. *l.* 1. *cap.* 12. *num.* 8. *Lezana tom.* 1. *cap.* 26. *num.* 8. alijq; communiter contra aliquos tacito nomine relatos à *Suarez num.* 7. docentes poteſtatem imponendi præcepta, etiam ſpiritualia, competere Abbatiſſæ cum proprietate, ac rigore iuriſdictionis (quippe quę eſt capax iuriſdictionis, ſaltem per delegationem, & aliàs cenſetur eam recipere à Prælato religionis, aut Epiſcopo, vel certè à Papa, vtpote valdè neceſſariam ad regimen monaſterij, cui preeſt ipſa Abbatiſsa) necnon contra alios ex *Soto in* 4. *d.* 20. *quæſt.* 1. *art.* 4. ſuſtinentes Abbatiſsam non poſse imponere præceptum obligans in conſcientia; cùm ad hoc imponendum requiratur poteſtas ſpiritualis, cuius eſt incapax Abbatiſsa. Et certè quòd tribui debeat Abbatiſsæ poteſtas imponendi præcepta obligantia in conſcientia, & ad culpam, etiam in. data grauitate materiæ præceptæ; facilè ſuadetur tum quia talis poteſtas eſt omninò neceſsaria ad bonum regimen monaſterij, vt patet, & nos iam indicauimus: tum quia Abbatiſsa ſe habet ad moniales ſibi ſubiectas, ſicut mater familiàs ad filios; at hæc po-

teſt imponere præcepta obligantia ad culpam, ergò & illa. In eo autem differunt precepta ſpiritualia,ac temporalia,quòd illa ordinantur ad finem ſpiritualem ſubditorum; hæc verò ad finem temporalem, nimirum ad bonum regimen monaſterij,monialium tranquilitatem, ac pacem, &c. vt ſuperiùs dictum eſt.

124 Porrò quod diximus Abbatiſſam non poſſe imponere precepta ſpiritualia, non procedit in caſu, quo illa præcipiat ex iuriſdictione ſpirituali ipſi delegata; nam tunc non apparet, cur non poſſit imponere præcepta ſpiritualia,cùm habeat iuriſdictionem ſpiritualem, quæ requiritur,& ſufficit ad imponenda talia præcepta: & in hoc ſenſu conuenimus cum ijs, qui dicunt Abbatiſſam poſſe imponere præcepta ſpiritualia, ſi ſolùm loquantur in caſu à nobis propoſito. Ad quod vtiq; facit doctrina, quam tradit *Sanchez num.*25. & benè,quòd ſi Prælatus monialium ipſis præcipiat ſub mortali, vt obediant Abbatiſſæ iubenti hanc, vel illam rem concernentem finem ſpiritualem, & quidem in materia graui; moniales tunc tenentur ſub mortali implere præceptum illius rei ab Abbatiſſa impoſitum:cùm huiuſmodi præceptum ſic obligans non proueniat ab Abbatiſſa,ſed à Prælato; & ipſa Abbatiſſa in tali euentu ſit velut conditio determinans illud Prælati præceptum,vt ſine qua illud non obligaret.Immò *Caſtr.Pal.tract.*16.*D.*4.*p.*2.*num.*3. cum *Suarez tom.*3. *de relig.l.*10. *cap.*11. *num.* 20. putat Abbatiſſam poſſe præcipere monialibus ſuis quidquid expedire iudicauerit, etiam prout ea conducunt ad profectum earum ſpiritualem : quod eſt benè aduertendum.

QVAERES V. An Abbatiſſa monialibus ſubditis præcipere poſſit in virtute ſanctæ obedientiæ,aut Spiritus S.ſaltem ex delegatione.

125 ℞. Non poſſe,niſi ex delegatione Papæ:idq; etiamſi demus moniales in religioſa profeſſione promittere obedientiam Abbatiſſæ monaſterij. ita *Sanch.ſup.num.*21. *&* 23. *Rodriq.ſup.* alijq; penes Sanchez contra *Azorium to.*1. *l.*13.*c.*10. *q.*7. *& Lezanam num.*10. oppoſitum ſuſtinentes: pateтq; ex dictis *ſup. c.*4. *ſect.*3. *q.*14. ſi hìc moneo, quòd, cùm Abbatiſſa ſolùm iure canonico ſit incapax iuriſdictionis ſpiritualis,& conſequenter præcipiendi in virtute ſanctæ obedientiæ: & aliàs Papa poſſit diſpenſare in dicto iure; conſequenter poterit per diſpenſationem committere Abbatiſſæ iuriſdictionem ſpiritualem, & per conſequens etiam poteſtatem præcipiendi in virtute ſanctæ obedientię;ſicut innui in reſponſione per illa verba,*non poſſe, niſi ex delegatione Papæ*; ex quo quis benè inferat,quòd,cùm nullus inferior Papa poſſit diſpenſare in iure canonico, neq; vllus poterit delegare Abbatiſſæ facultatem præcipiendi modo dicto.

QVAERES VI. An Abbatiſsa poſſit aliquid præcipere monialibus ſubditis ſub pœna excommunicationis, aut alterius cenſuræ.

126 ℞. Iuxta dicta *q.præced.*non poſse,niſi ex delegatione Papæ:cùm facultas ferendi cenſuras ſupponat iuriſdictionem ſpiritualem,quę fœminæ non

poteſt

poteſt delegari, niſi à Papa, vt conſtat ex dictis. Et certè quòd Papa abſolutè poſſit committere Abbatiſſæ talem facultatem, conſtat ex eo, quod tradunt Palud. Nauar. Vgolin. & Suar. apud *Bonacinam D.1. de cenſur. in com. q.1. p.2. num.4.* non eſſe improbabile fœminam de abſoluta poteſtate Papæ poſſe ferre cenſuras: cùm hoc ſit ſolùm contra ius canonicum, in quo Papa poteſt diſpenſare: qua de re *Fragoſus de regimine introduct. præmiali, §.2. num.20.*

127 Notat autem *Suar. tom.4. de relig. tract.8. l.2. c.9. num.15.* præfatam facultatem pluribus modis concedi poſſe fœminis; nimirum vel vt directè, & per ſe id faciant: vel deſignando perſonam, quam Papa ſtatim liget ad declarationem, ſeu voluntatem fœminæ habentis dictam facultatem: vel ijs concedendo, vt per ſuos Officiales poſſint cenſurare (quod eſt accipere poteſtatem cenſurandi, non à fœmina, ſed à Papa ad mandatum, ſeu deſignationem fœminæ) qui modi ligandi cenſuris vtiq; concedi poſſunt Abbatiſsæ, vt patet.

QVÆRES VII. An Abbatiſſa poſſit moniales ſubditas obligare in conſcientia ex eo præciſe quòd eius præcepta confirmentur, aut innouentur à Prælato ipſarum monialium.

128 ℞. Non poſſe, cùm innouatio, aut confirmatio nullum ius nouum tribuant, ſed antiquum conſeruent; vt tradit *Gloſſa in c. cùm dilecta v. non videremus de confirmat. vtili*; & latiſſimè oſtendit *Felin. cap. inter dilectos num.14. de fide inſtrument.*

QVÆRES VIII. An, & quo iure poſſit Abbatiſſa cogere moniales ſubditas ad obſeruantiam regularum, poſſitque punire illarum tranſgreſſiones, necnon inquirere moniales de exceſſibus commiſſis.

129 ℞. Poſſe: & hoc tum vigore poteſtatis dominatiuæ, quam acquirit Abbatiſsa in moniales ſubditas ex voto obedientiæ ab ipſis emiſſo: tum vigore auctoritatis, quam eadem Abbatiſsa habet à Papa confirmante regulam, aut à Prælatis ipſarum monialium, ſicut indicat *Sanchez num.27. ex Vaſq. 1.2. D.166. c.4. num.28.* Quanquam, cùm Abbatiſsa regulariter careat iuriſdictione propriè dicta in moniales ſubiectas, non poſſit adhibere, niſi eam correctionem, quæ locum habere poteſt intra latitudinem familiaris domus, ac prouidentiæ, ſicq; non poſſit imponere pœnam grauem, neq; ſpiritualem, vt vidimus *q.6.* neq; corporalem: vnde, ſi occaſione alicuius grauioris exceſsus infligenda ſit pœna grauior: debet Abbatiſsa recurrere ad Prælatum proprium; ſiue is ſit Ordinarius, ſiue Prælatus regularis; quod in ſpecie aduertit *Suar. ſup. num.2.* monens, qualis, & quanta pœna poſſit infligi ab Abbatiſsa, iudicio prudentis arbitrij relinquendum eſſe, ſpectato vſu, & communi more hominum.

130 Monet autem *Sanch. num.28.* ex Barthol. Ledeſma, quòd, ſicut quilibet iudex legitimè inquirens de delicto obligat ſuo præcepto ſub mortali ad detegendam veritatem in rebus magni momenti, etiam ſecluſo iuramento;

mento; ſic & Abbatiſſa inquirens de delicto monialis ſubditæ poteſt imponere præceptum obligans ad mortale, vt moniales ſubiectæ detegant veritatem: cuius rei ea eſt ratio, quòd, cùm illa poteſtatem habeat puniendi tale delictum, debet habere, & poteſtatem illud inquirendi iuxta illud: *Qui dat finem, dat & media ad finem*.

QVÆRES IX. An, & qualiter Abbatiſſa poſſit conferre beneficia eccleſiaſtica, & Clericos inſtituere.

131 ℞. Poſſe de conſenſu ſui Capituli, ſi ipſius monaſterio annexum ſit aliquod beneficium curatum, aut ſimplex; idq; præſentando, ſeu deſignando clericum, cui beneficium conferatur (quod eſt inſtituere inſtitutione dante poſſeſſionem, & titulum) non autem conferendo beneficium quò ad ius ſpirituale in eo incluſum, conferens vſum clauium, ideſt poteſtatem exercendi curam animarum, necnon ligandi, ac ſoluendi; quod eſt inſtituere inſtitutione authorizabili, vt loquuntur in ſubiecta materia *Rodriq. tom.1.q.17.art.12. Miranda q.6. de monial. art.5. & Tambur. D.32. de iure abbatiſs. q.12. num.1.* à quibus non diſſentit *Suar. num.14.* monens, quòd, ſicut præfata præſentatio fieri poteſt ab Abbatiſſa interdum homini (v.g. Epiſcopo) vt ipſe faciat collationem, ac inſtitutionem; interdum verò per ſimplicem deſignationem, & quaſi electionem, vt ipſo facto beneficium, ac ius ſpirituale conferatur à Papa; ſic etiam interdum poteſt Abbatiſſa dare poſſeſſionem beneficij; cùm talis datio non ſit actus propriæ iuriſdictionis ſpiritualis in executore, ſed in præcipiente, & alioqui Abbatiſſa in hoc ſe habeat præcisè tanquam is, cui delegatur executio: vnde & eodem modo poteſt dare titulum, ideſt teſtimonium beneficij alteri collati, non à ſe, ſed à Papa ad ſuam nominationem. Quin & eadem ratione poterit Abbatiſſa priuare beneficijs, aut eorum poſſeſſione in pœnam, ſi id ei ſpeciali priuilegio concedatur: ſiquidem in tali caſu non exercet propriè iuriſdictionem ſpiritualem, ſed ad eius voluntatem ipſemet Papa aufert iuriſdictionem ſpiritualem.

132 Cœterùm monet *Tambur. num.2.* portionem reddituum annuorum aſſignandam Vicario, ſiue perpetuo, ſiue amouibili, ab Abbatiſſa præſentando ad beneficia vnita monaſterio, non debere excedere 100. aureos, nec minùs 40. idq; ex Pij V. bulla 47. in ordine, vbi expreſsè ſtatuitur Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos in aſſignatione portionis ipſis Vicarijs perpetuis (qui ſcilicet deputantur ad beneficia vnita monaſterio) ex prædicto Concilio (ideſt Tridentino) ipſorum Prælatorum arbitrio facienda ita ſe continere, & arbitrari debere, vt non maior 100. nec minor 50. aureorum annuorum ſumma, computatis omnibus incertis emolumentis, & alijs obuentionibus communiter percipi ſolitis, eis omninò aſſignetur, &c.

QVÆRES XX. An Abbatiſſa poſſit cũ monialibus ſubditis diſpẽſare in legibus Eccleſię; vt in ieiunijs, eſu carnium, recitatione diuini officij.

℞. Vi-

133 ℞. Videri non poſſe; cùm diſpenſare in legibus Eccleſiæ manifeſtè pertineat ad ſolam poteſtatem ſpiritualem;& aliàs fœmina quæcunq; iure eccleſiaſtico ſit incapax iuriſdictionis ſpiritualis; quidquid contradicat *Henriq.l.6.de pœnit.c.2.num.3.* (quem citat,& non reijcit *Lezana to.1.c.26. num. 16.*) ſuſtinens Abbatiſſam habere ex commiſſione Prælati,vt diſpenſet cum ſuis monialibus in ieiunijs, & quibuſdam legibus eccleſiaſticis,vrgente caſu neceſſitatis: idq; pro bona monialium gubernatione, ad quam talis facultas videtur neceſſaria. nobiſcum ſentit *Sanch.ſup. num.*24. & cum eo in terminis *Tambur.q.8.num.*1. addens *num.*2. Paulum III. viuæ vocis oraculo conceſſiſſe Abbatiſſæ monialium S. Claræ de Obſeruantia, quòd poſſit cum monialibus ſuis diſpenſare circa ieiunium præſcriptum in regula, & circa eſum carnium,& lacticiniorum,ſiue ouorum,quando cognouerit moniales ſubditas propter debilitatem, aut aliam legitimam cauſam non poſſe ita commodè ſeruare huiuſmodi ieiunia,& abſtinentias.Verùm iſta conceſſio non extenditur ad ieiunia, ac abſtinentias vniuerſales Eccleſiæ, vt conſtat ex tenore textus; &, cùm facta fuerit viuæ vocis oraculo, non amplius ſubſiſtit, vtpote ſublata in generali reuocatione viuæ vocis oraculorum,de qua ſupra: intellige, niſi admittatur doctrina tradita ex Peyrino in hoc ipſo *cap.num.76.*

QVAERES XI. An Abbatiſſa poſſit commutare vota monialium ſubditarum,aut irritare,aut etiam in ijs diſpenſare.

134 ℞. Quòd,cùm actus commutandi, ac diſpenſandi in votis pertineat ad ſpiritualem iuriſdictionem(cuius eſt incapax Abbatiſſa iuxta ſæpiùs dicta) è contra verò actus irritandi vota ſuorum ſubditorum ſpectet ad poteſtatem dominatiuam,quæ competit Abbatiſſæ in moniales ſubiectas: poterit quidem Abbatiſſa irritare vota monialium ſubditarum, non item ea commutare,aut in illis diſpenſare. ita *Rodriq.tom.1.q.25.art.7. Sanch.l.4. mor.c.39.num.7.Lezana ſup. num.*15. alijq; quos refert, & ſequitur *Tambur.q.6. & 7.* monens *q.7. num.3.* quòd,cùm Prælati monialium vi ſui muneris inſtituantur, vt gerant curam ſpiritualem ipſarum, & ad id habeant ſufficientem iuriſdictionem;illorum eſt commutare,aut diſpenſare vota monialium ſibi reſpectiuè ſubditarum.

135 Addit *Tambur.q.6.num.*2. alijs citatis Abbatiſſam poſſe irritare omnia vota ſuarum monialium:idq; etſi ea emiſerint de ipſius licentia; & quidem ita,vt ea ſic irritata non ampliùs reuiuiſcant;excepto tamen voto tranſeundi ad Ordinem arctiorem, quod non cadit ſub poteſtatem dominatiuam Superiorum regularium; quippe quod,etiam ipſis inuitis, impleri poteſt, vt inter alios rectè aduertit *Leſſ.ſup. num.74.* ſuſtinens ex Angelo, Sylu. Soto, Nau.& S. Tho. Prælatum regularem,& conſequenter Abbatiſſam poſſe irritare vota ſuorum ſubditorum,etiamſi non ſint emiſſa circa materiam ſupererogationis: idq; ex diſpoſitione iuris, ſicut benè oſtendit ipſemet Leſſius loco citato.

Vnum

Vnum hic placet obiter monere, puellam, quæ vouit ingredi monaſterium Ordinis ſtrictioris, poſſe ingredi laxiorem, eo voto commutatò in votum perſeuerandi in Ordine laxiori. quod in ſpecie aduertit *Sanchez l.4. mor.c.16.num.18.ex Palud.S.Anton.& Sylu.* id inde probans, quòd puella ex priori voto tenebatur ſolùm ingredi religionem; ex poſteriori verò tenetur etiam profiteri: plus autem eſt teneri perſeuerare in Ordine laxiori, quàm ingredi ſtrictiorem cum libertate non perſeuerandi; ſicq; poſterius votum habet pro obiecto bonum maius, ac longè excellentius, ideoq; prius votum poteſt commutari in hoc, etiam ab ipſa puella vouente. Quanquam, teſte eodem *Sanchez l.6. mor.c.7. num.23.* ad diiudicandum, qui Ordo ſit ſtrictior, non ſolùm primæuæ regulæ, ac conſtitutionum inſtitutio ſpectari debeat, ſed præſens obſeruantia. Vnde fit, vt, ſi ex regula, & conſtitutionibus laxius ſit alicuius Ordinis inſtitutum, ſed arctior præſens viuendi modus, eò quòd alia religio ex ſe ſtrictior collapſa ſit, ac relaxata, illa religio dicatur ſtrictior, quàm hæc iam collapſa: quæ ſunt benè aduertenda.

136 Addo ego, quòd, quamuis Abbatiſsa non peccet irritando vota ſupererogationis facta à ſuis monialibus, licèt id faciat ſine cauſa (ſicut nec peccat monialis, quæ fecit votum, ſi abſq; cauſa petat eius irritationem, cùm illud emiſſum ſit ſub hac conditione tacita, *niſi Abbatiſsa irritet*) non excuſaretur tamen à peccato Abbatiſsa, ſi votum de eius licentia emiſſum ſine cauſa irritaret: idq; ob rationem, quam affert *Leſſ.l.2.c.40.num.76.* aliàs concedens ſucceſsorem Prælati regularis, qui non conſenſit in votum, poſſe illud poſtea irritare, etiam abſq; vlla cauſa: cùm ipſe in illud non conſenſerint, & eius Prædeceſſor conſentiendo non derogauerit iuri aliàs ipſi quò ad hoc competenti.

Vtrùm verò peccet m. Abbatiſſa irritando ſine cauſa votum de ipſius conſenſu emiſsum à moniali ſubdita.

137 ℟. Videri probabile, quòd peccet ſolùm venialiter; cùm ſic non peccet, neq; contra iuſtitiam, vtpote vtens iure ſuo, quod non cenſetur voluiſse renunciare conſentiendo in dictum votum; neq; contra religionem, ſtante quòd ipſa non vouit, ita vt dici debeat violare votum, nec eſt cauſa violationis voti, cùm votum, facta irritatione, non ampliùs obliget. ita *Roſella v.votum 3.num.2. Suar. tom.2. de relig. tract. de voto l.6.c.4. num.22.* dicens rarò contingere in præſenti caſu culpam m. ſecluſo ſcandalo, aut graui contemptu, *Sanch.l.4.mor.c.27.num.31.* (quamuis oppoſitam ſententiam ſequatur vt probabiliorem) *Bonac. D.4. de leg.q.2.p.7.§.2. num.29.* contra alios apud eundem Sanchez, & Bonac. adductos.

QVÆRES XII. An Abbatiſſa poſſit cum ſuis monialibus diſpenſare in obſeruantijs regularibus, & quo modo.

138 ℟. Non poſse, niſi per modum quaſi declarationis hic, & nunc religioſam ſubditam non teneri hac, vel illa regulari obſeruantia; quæ declaratio,

licèt

licèt poſſet fieri à quacunq; alia perſona prudenti,immò & ab ipſamet religioſa,cuius intereſt;à fortiori tamen fieri poterit ab Abbatiſſa,attenta ſuperioritate,quam habet in monialem ſubditam, ſicq; poterit monialis tuta conſcientia ſtare tali declarationi, niſi aliàs ei conſtet eam ſine ſufficienti ratione fuiſse factam. conſtat ex dictis *q.*10.

QVÆRES XIII. An Abbatiſsa poſſit prædicare monialibus ſubditis, eiſq; benedicere, vt faciunt Prælati regulares erga religioſos ſubditos.

139 ℞. Non poſse neq; prædicare, niſi fortè exhortando moniales in Capitulo,aut in clauſtro;neq; eis publicè benedicere,ſed ſolùm eo modo, quo parentes ſolent benedicere proprijs filijs; cùm munus benedicendi proueniat ex poteſtate clauium, quæ non poteſt cadere in fœminam. ita *Miranda ſup. Tambur. quæſt.*10. *&* 11. alijq; & patet ex dictis tum hìc, tum *quæſt.*3.

QVAERES XIV. An, & quo modo Abbatiſsa poſſit recipere puellas ad probationem, immò & nouitias ad legitimam profeſſionem.

140 ℞. Poſse,eo tamen modo,quo diximus de receptione quidem ad probationem,*cap.*2.*ſect.*1.*q.*20. de admiſſione verò ad profeſſionem,*cap.*3.*ſect.* 1.*q.*4.

QVÆRES XV. An,& quo modo Abbatiſsa poſſit concedere extraneis facultatem ingrediendi clauſuram ſui monaſterij.

141 ℞. Quòd, quamuis aliqui tacito nomine relati à Sanchez infra, cum Nauarro ſuſtineant partem affirmantem, ea ducti ratione, quòd tam *Concilium Trident. ſeſſ.*25. *de regul.cap.*5. quàm *cap. periculoſo de ſtatu regul. in* 6. decidunt Superioris eſse eam licentiam concedere; & Abbatiſsa verè eſt Superior ſui monaſterij,*cap. dilecta de exceſſib. prælat. Clem. attendentes*, §.*ſtatuimus de ſtatu monach.* nihilominus oppoſita ſententia ſuſtinenda eſt ob dicta *ſup. cap.*5.*ſect.*3.*q.*32. quam de facto ſuſtinent Nauarrus ſibi contrarius *comm.*4.*de regul.num.*59.*Rodriq.tom.*1.*quæſt.*46.*art.*2.*Azor.tom.* 1.*l.*13.*cap.*8. *quæſt.*6. & alij,quos refert, & ſequitur *Sanch.l.*6.*mor.cap.*16.*nu.* 22. addens *num.*23. ex Rodriq. Nau. & Graff. Superiores monialium poſse concedere Abbatiſſis licentiam generalem concedendi præfatam licentiam in caſibus frequēter occurrentibus;idq; ne alioqui Epiſcopus,aut Prælatus regularis, qui non ita facilè præ manibus habentur, paſſim adiri debeant.

Verùm,cùm modò,ſaltem in multis locis, non ſit in vſu,quòd detur Abbatiſſis facultas illa generalis concedendi ingreſsum in caſibus frequenter occurrentibus:difficultas eſse poteſt an caſu,quo Abbatiſsa non habeat facultatem illam generalem;nihilominùs, exiſtente periculo in mora petendæ licentiæ à Prælato monialium,ea poſſit concedi ab ipſa Abbatiſsa, atq; adeo debeat peti ab illa.

℞. In

142 ℞. In tali caſu licentiam dari poſſe ab Abbatiſſa ex præſuppoſita proprij Prælati voluntate, vt benè docent *Rodriq. ſup. & Sanch. num.* 37. ac proinde illam ab ea peti debere, & expectari; non ſecùs, ac quando adeſt periculum in mora conſulendi Papam ad diſpenſationem rei reſeruatæ, neceſſariò debet expectari diſpenſatio ab Epiſcopo: quippe qui ex præſumpta voluntate Papæ poteſt in eo caſu diſpenſare ratione vrgentis neceſſitatis. ita *Sanch. loco cit.* monens in propoſito euentu ſufficere conſenſum Abbatiſsæ, & non requiri neceſsariò conſenſum Diſcretarum: niſi aliter dicatur in conſtitutionibus Ordinis, aut petat legitima monaſterij conſuetudo.

QVÆRES XVI. An Abbatiſsa iure ſuo poſſit applicare bona opera monialium ſubditarum perſonis extraneis, ijs tribuendo literas communicationis (vt vocant.)

143 ℞. Poſse, & probatur, quia eò ipsò quòd habet curam congregationis, habet auctoritatem diſpenſatiuam bonorum communium eiuſdem congtegationis, iuxta *cap. quanto de translat.* Colligitur ex *Nau. de iubelæo not.* 31. *num.* 18. quem citat, & ſequitur *Lezana tom.* 1. *c.* 18. *num.* 67. vnà cum S. Tho. & alijs; quibus conſentit *Sorbus in comp. v. indulg. quo ad ſæculares* 4. *in annotat.* ſed de hoc plura in noſtro *tractatu de gubernat. cap.* 3. *ſect.* 6. *q.* 4.

QVÆRES XVII. An Abbatiſsa poſſit indicere ſuis monialibus certas preces recitandas pro amicis, benefactoribus, &c.

144 ℞. Poſse, & quidem etiam ſub peccato, ſi occurat iuſta cauſa (v. g. ad implendam obligationem impoſitam monaſterio ex iuſtitia) aut aliàs quò ad hoc ſe ſufficienter declaret; idq; ratione obedientiæ, quam vouent in manibus Abbatiſsæ, ſe obligando ad obediendum illi in omnibus rebus licitis pertinentibus ad eius ſuperioritatem, & alioqui non excedentibus regulam propriæ profeſſionis: vnde, cùm iniunctio talium precum ſit res licita, & non excedens regulam, ſine dubio poterit indici ab Abbatiſsa, & debebit impleri à monialibus modo ſupra dicto.

QVAERES XVIII. An Abbatiſsa ſuo iure ordinario poſſit præcipere monialibus ſubditis, vt frequentiùs confiteantur, aut communicent, audiant miſsam, aut concionem, & alia id genus.

145 ℞. Quòd, cùm Abbatiſsa non poſſit iuxta dicta *q.* 4. facere præcepta ſpiritualia ſuis monialibus, vtpote carens iuriſdictione ſpirituali, quæ omninò requiritur ad imponenda eiuſmodi præcepta; & alias præcepta hic propoſita ſint ſpiritualia ratione finis, ad quem ordinantur: ea quidem poterunt imponi ab Abbatiſsa; non tamen adſtringent moniales eo rigore obligationis, quo adſtringerent, ſi imponerentur à Prælatis regularibus: vnde ſit, vt omiſſio audiendi miſsam ex præcepto Abbatiſsæ in tali die determinato non ſit mortalis; qualis verè eſset, ſi auditio miſsæ fuiſset à Prælato regulari præſcripta animo obligandi ad mortale, vt vidimus *cap.* 3. *ſect.* 3. *q.* 13.

QVAE-

QVÆRES XIX. Quam poteſtatem habeat Abbatiſſa circa administrationem bonorum temporalium ſui monaſterij.

146 ℞. Habere liberam adminiſtrationem omnium bonorum ſui monaſterij, non minùs, quam habeat Abbas circa bona proprij Conuentus: ideoq; poſſe eſſe procuratricem ſui monaſterij; vt proinde *Panormitanus in c.2. num.4. de his, quæ fiunt à Prælatis* generaliter dicat, non obſtante fœmineo ſexu, res monaſterij diſponi per Abbatiſſam, ac moniales; ſicut diſponuntur per Abbatem, ac eius religioſos; quod etiam admittunt *Nau. comm.3. de regul.num.4. Cardin.conſ.13.num.25. Sanch.l.7. mor.c.19. num.44.* & alij ex *cap. dilecta iuxta gloſſam v. iuriſdictioni de maiorit. & obed.* docentes vniuerſalem adminiſtrationem tam temporalem, quàm ſpiritualem monaſterij pertinere ad Abbatiſſam quò ad omnia, quorum fœmina eſt capax Quanquam, vt rectè aduertit *Tambur. D.32. de iure abbatiſſ.q.13. num.3.* hodie dicta adminiſtratio non videatur abſoluta, ac independens, ſed ferè in omnibus monaſterijs habeat relationem ad alias moniales; immò & ad Epiſcopum, aut Prælatum monialium in rebus maioris momenti. cùm alias ſtandum ſit legitimæ conſuetudini, vtpote vim legis habenti.

QVAERES XX. An, & qualiter poſſit Abbatiſſa contrahere de bonis monaſterij, cui præeſt.

147 ℞. Poſſe, de conſenſu tamen proprij Capituli, immò & Superioris monaſterij, loquendo de contractibus maioris momenti; ſi tamen aliud non ferat conſuetudo, aut præſcribant peculiaria ſtatuta Ordinis, quæ omninò ſeruari debent patet reſponſio tum ex dictis *q. præcedenti*, tum ex generali ratione adminiſtrationis neceſſariò exigentis poteſtatem contrahendi de bonis, quæ adminiſtrantur.

QVAERES XXI. An Abbatiſſa monialibus ſubditis poſſit concedere facultatem largiendi, poſſidendi, accipiendi, aut aliter diſponendi de bonis ipſarum vſui conceſſis, non ſecùs ac Prælatus regularis eam concedere poteſt Religioſis ſibi ſubiectis.

148 ℞. Poſſe; cùm iuxtà dicta *q. 19.* liberam habeat adminiſtrationem bonorum ſui monaſterij ad inſtar, Abbatis, & hæc ſufficiat ad concedendam dictam facultatem. ita Sanch. vbi ſup. ex Corduba, Nau. Lopez, & Sorbo, quos ſequitur *Tambur. ſup. D.9.q.3. nu.9.* pateтq; ex dictis *cap.4. num.67. & cap.6. num.32.* Addo hìc quod, cùm apud *Azorium tom.1.l.12.c.12. q.4.* aliqui Doctores Superiorem regularem dicant poſſe dare religioſo ſubdito licentiam expendendi ſingulis menſibus ſummam duorum, aut trium aureorum, & alij ſentiant dictam licentiam pro ſingulis annis extendi poſſe ad 10. aut 12. aut 15. aureos: & alioqui *Sanch. vbi ſuprà* putet quò ad hoc poſſe Superiorissam monialium concedere illis licentiam, quam poteſt Prælatus, niſi ex conſuetudine, aut conſtitutionibus Ordinis, vel præcepto Superioris Prælati arctata ſit eius facultas: probabiliter dici poteſt Superiorissam monaſterij diuitis regulariter poſſe dare licentiam moniali ſubditæ

vt

vt extrà monaſterium donare poſſit 12. aureos in ſingulos annos.

QVAERES XXII. An, & quas donationes poſſit facere Abbatiſſa de bonis monaſterij, non obſtante Bulla Clementis VIII. *de largit. mun.*

149 ℞. Poſſe, ſi donatione ſint remuneratoriæ, & aliàs, habita ratione redditum, aut elemoſynarum, quæ annuatim obueniunt monaſterio, iudicio prudentis non ſint nimis excedentes. Colligitur ex *Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. l. 2. c. 26. num.* 11. *&* 12. qui benè monet, quantùm in genere largitionis poſſit Prælatus monaſterij, non poſse certam regulam præſcribi, ſed prudenti arbitrio relinquendum eſse, conſideratis monaſterij facultatibus, & alijs occurrentibus circunſtantijs: quæ doctrina ſine dubio proportionaliter militat etiam in Abbatiſsa reſpectu monialium ſibi ſubiectarum. generalis autem ratio reſponſionis eſt, quòd huiuſmodi donationes (quas Iuriſperiti vocant antidorales, vtpote non omninò liberales, ſed ex aliqua naturali obligatione exortas, licèt inefficaci ad agendum, *l. ſed etſi*, §. *conſuluit*, *ff. de petit. hæredit.*) neceſsariæ ſunt ad perfectam bonorum temporalium adminiſtrationem, maximè decent ſtatum religioſum (cùm ſint ſolutio alicuius debiti moralis) & multùm pertinent ad vtilitatem monaſterij, vtpote aliorum beneuolentiam, ac amicitiam conſeruantes; vnde fit, vt Prælatus regularis poſſit per donationes competentes remunerari beneficia iam recepta, immò & præuenire, gratis aliquid erogando, vt ſic ſe beneuolum oſtendat, aliorumq; beneuolentiam proprio conciliet monaſterio, reſpiciendo ſemper ad maiorem proximorum ædificationem, atq; ad monaſterij vtilitatem. Ad quod facit *cap. nullam* 18. *quæſt.* 2. innuens Prælatum poſse ſolum expendere bona monaſterij in Dei cultum, & proprij monaſterij vtilitatem. Ex quo quis benè inferat ipſum non poſse donare de bonis monaſterij ſolo titulo liberalitatis; cùm non ſit dominus, ſed diſpenſator fidelis, ac prudens, cuius non eſt liberales donationes ex alienis facere.

Dubium eſt, an Abbatiſsa poſſit facere eiuſmodi donationes, etiam in conſulto ſuo Capitulo.

150 ℞. Secluſis peculiari ſtatuto Ordinis, aut conſuetudine monaſterij, poſſe; etſi aliàs demus negotia monaſterij, quæ ſint maioris momenti, debere tractari capitulariter, aut ſaltem cum Diſcretis monaſterij. moueor, quòd tales donationes regulariter non ſolent eſse adeò excedentes, vt dicendum ſit eas non venire ſub generali facultate adminiſtrandi bona monaſterij: ex alia parte ad ſeruandum debitum ordinem decet committi Abbatiſsæ potiùs, quàm alij munus faciendi tales donationes, cùm ſit caput monaſterij, & pleniorem notitiam habeat eorum, quibus titulo gratitudinis dictæ donationes debentur. non nego tamen, quòd, ſi donatio hìc, & nunc facienda, eſset iudicio viri prudẽtis extraordinaria ob merita extraordinaria illius, cui ea facienda eſt; ea tunc debeat fieri de conſenſu Capituli, aut Diſcretarum:

rum: cùm donatio ſit ſpecies contractus, & contractus maioris momenti in monaſterijs monialium non fiant inconſulto Capitulo.

Addo quòd, cùm remiſſio debiti contracti cum monaſterio ſit quædam virtualis donatio; & iuxta dicta Abbatiſſa poſſit, etiam ſine conſenſu Capituli, facere competentes donationes: poterit Abbatiſsa propria auctoritate, ac independenter à Diſcretis remittere pecuniam debitam monaſterio, ſiue ex contractu, ſiue ex delicto; dummodò talis pecunia iudicio prudentis non ſit nimis excedens, ac immoderata. in cuius rei confirmationem facit, quòd in declaratione bullæ *de largit. mun.* editæ à Clemente VIII. facta de mandato Vrbani VIII. ſolùm excipitur, ſi in hoc, aut illo monaſterio *ſit conſtitutio requirens maiorem partem Conuentus conſentientem tali donationi*; quod eſt dicere rem hanc aliàs eſſe commiſſam poteſtati Abbatiſſæ.

QVÆRES XXIII. An Abbatiſſa poſſit impedire, quò minùs monialis ſubdita vtatur conceſſione ipſi facta à Prælato monaſterij, aut etiam priuilegio aliquo conceſſo Ordini.

151 ℞. Videri poſse, ſi interueniat iuſta cauſa, & alioqui in conceſſione gratiæ factæ à Prælato moniali particulari, aut priuilegij collati vniuerſo Ordini non denegetur Prælatis poteſtas ea coarctandi, ſiue in totum, ſiue ex parte; ſecùs, ſi vel non adſit iuſta cauſa, vel modo dicto denegetur facultas ea coarctandi: tunc enim non poſſet Abbatiſſa impedire. colligitur ex *Sanchez l.6.mor.cap.3.num.9. Corduba in regul. S.Franc.cap.10. quæſt.2.par.6. ac Peyrino de R.S.quæſt.1.cap.8.§.6.* & patet, quia in priori caſu coarctatio non cenſetur fieri abſq; conſenſu concedentis, ſaltem tacito, ac interpretatiuo: in poſteriori verò procedit regula 17. in 6. *Indultum à iure beneficium non eſt alicui auferendum.*

QVÆRES XXIV. An Abbatiſſa poſſit remittere, aut ſaltem moderari pœnam impoſitam moniali ſubditæ à Prælato monaſterij.

152 ℞. Non poſſe, niſi fortè in aliquo caſu ex epycheia hìc, & nunc ex concurrentibus circunſtantijs rationabiliter concepta. patet, quia remiſſio, ac moderatio pœnæ legitimè iniunctæ, cùm ſit actus poteſtatis, non poteſt fieri, niſi ab eo, qui illam iniunxit, eius ſucceſſore, aut illius Superiore; Abbatiſsa autem in propoſito caſu neq; eſt ſucceſsor, neq; Superior Prælati, qui pœnam impoſuit, immò eſt eius ſubdita, ac inferior, ergò.

SECTIO III.

De gubernatione Monialium quò ad Confeſſarium tum ordinarium, tum extraordinarium.

EXplicatis ijs, quæ ſpectant ad monialium gubernationem tam ex parte Ordinarij, aut Prelati regularis, quàm ex parte Abbatiſſæ, ſeu Priorisſæ;

ſupereſt modò, vt in præſenti ſectione agamus de monialium gubernatione quò ad ipſarum Confeſſarium. & quidem, cùm præter Confeſſarium ordinarium quotannis ſoleat aliquoties aſſignari etiam extraordinarius & de hoc peculiares aliquæ difficultates poſſint ſuboriri; ſectionem diuidemus in 3. ſubſectiones, in quarum 1. agemus de Confeſſario ordinario, in 2. de extraordinario in 3. referuntur varia monita, quibus Confeſſarius ordinarius, ac extraordinarius dirigant Moniales ad profectum ſpiritualem.

SVBSECTIO I.

De Confeſſario Monialium ordinario.

153 *Confeſſarius idoneus eſt maximè vtilis monialibus.*

154 *An magis expediat illum eſſe regularem.*

155 *Qualis eſſe debeat.*

156 *Quæ poteſtas in eo requiratur.*

157 *Quæ ſcientia.*

158 *Qualis bonitas.*

159 *Quæ prudentia maximè cum moniali patiente diuina, & præſertim, ſi ea dicat ſe viuere ex ſola Euchariſtia.*

160 *Qualis zelus animarum.*

161 *Quanta dexteritas.*

162 *Quæ patientia.*

163 *Approbandus ab Ordinario loci etiam pro monialibus exemptis.*

164 *In eo requiritur peculiaris approbatio Epiſcopi.*

165 *Confeſſarius monialium exemptarum præſentatur à Prælato regulari.*

166 *Prælati ipſi monialium non audiunt earum confeſſiones ſine approbatione Ordinarij: at ſine ea aſſignant ijs Patrem ſpiritualem.*

167 *Nouitiæ, aliæq; fœminæ degentes in monaſterio de rigore confitentur generaliter approbato.*

168 *Confeſſarius monialium approbatur toties, quoties: & quidem id procedit etiam de Confeſſario ordinario; etſi non ſit expreſſum in iure.*

169 *Approbatus ad confeſſiones vnius monialis non audit alias.*

170 *Moniales tempore iubilei de facto eligunt ſolùm approbatum ab ordinario loci: non item in morte, ſi ſint exemptæ.*

171 *Confeſſarius ordinarius poteſt eſſe regularis, aut parochus.*

172 *Eligitur ad tres annos, & ex cauſa amouetur ab ordinario, ſiue ſit ordinarius, ſiue extraordinarius: in aliquibus tamen caſibus durat vltra triennium.*

173 *Ex quo loco debeat audire confeſſiones.*

174 *Qualiter audiat confeſſionem monialis infirmæ.*

175 Ex

175 *Ex decreto Sacræ Congregationis non alloquitur liberè moniales; quamuis tale decretum non videatur vſu receptum.*
176 *Quale ſtipendium ei a ur.*
177 *Habitat in domo contingua monaſterio, ſed non pernoctat ibi.*
178 *Quam frequentiam Sacramentorum concedat.*
179 *Non ſit facilis in permittendis confeſſionibus generalibus non neceſſarijs.*

QVÆRES I. Quantùm conferat ad ſpiritualem profectum monialium, quòd habeant prudentem, doctum, ac diſcretum Confeſſarium.

153 ℟. Ita conferre, vt verè dici poſſit inde potiſſimùm pendere totus ſpiritualis monialium profectus: idq; ex multis, & varijs capitibus, quæ hic breuiter ſubijciam; nimirum 1. ex generali ratione religioſæ perfectionis, quæ ſine idoneo inſtructore comparari non poteſt iuxta illud *Ieremiæ 6. State ſuper vias, & interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambulate in ea, & inuenietis refrigerium animabus veſtris:* 2. quia fœminæ ſunt naturaliter minùs prudentes, ideoq; in vita ſpirituali manent expoſitæ varijs, ac periculoſis illuſionibus; quas ordinariè non poſſunt euadere abſq; directione prudentis, ac diſcreti Confeſſarij, aut alterius Patris ſpiritualis: 3. quia mulieres ſunt ex proprij ſexus conditione fragiles, ac inconſtantes, ideoq; facilè, ac citò deſiſtent à benè cœptis; ſi opportunis conſilijs, ac efficacioribus ſuaſionibus non confirmentur, & ad vlteriora excitentur; quod erga moniales præſtare non poteſt, niſi Confeſſarius: 4. quia fœmina ex natura ſua eſt valdè verecunda, ideoq; facilè retrahi poteſt à detegendis prauis ſuis affectibus, ac interioribus infirmitatibus animæ, niſi habeat peritum Medicum ſpiritualem, qui ſumma dexteritate, ac ſolertia detegat dictas infirmitates, ijſq; ſalutaria applicet remedia (quod ſine dubio eſt munus Cõfeſſarij) 5. quia ingenium mulieris eſt valdè varium, ac lubricum, facilèq; afficitur ijs, quibus cum agit; ſicq; periculoſum eſt, ne talis affectus, qui priùs ſe exhibet ſub ſpecie ſpiritualis amoris, paulatim deſinat in carnalem; hoc autem in primis timendum eſt de moniali erga Confeſſarium, niſi is ſit admodùm prudens, timoratus, ac circumſpectus: 6. moniales, cùm vacent vitæ ſpiritualis acquiſitioni, ſubiacent varijs, ac grauibus tentationibus; quas certè non poterunt ſuperare, niſi à prudenti, ac perito ductore doceantur, qualiter in ijs ſe gerere poſſint, & debeãt: 7. quia in progreſſu vitæ ſpiritualis plura occurrunt obſtacula, ac difficultates, quæ deterrere poſſunt etiam viros perfectiores, ac prudentiores; ea autem faciliùs, & grauiùs deterrebũt moniales, niſi habeant Cõfeſſarium diſcretum, ac ſagacem, qui eas doceat, qualiter amouere debeant illa obſtacula, illas euincere difficultates; quod certè non poterit præſtare Confeſſarius, niſi ſit valdè peritus, ac verſatus in vita ſpirituali: ſi enim cœcus cœcum ducat, ambo in foueam cadunt. Ex his ergò capitibus, alijſq; ſimilibus, quæ vnicuiq; poſſunt facilè occurrere; ſum-

mopere confert ſpirituali monialium profectui, quòd ipſis aſſignetur prius, prudens, ac diſcretus Confeſſarius: ideoq; Prælati illarum in hoc quàm maximè debent inſiſtere, omni ſtudio, ac diligentia ijs procurando idoneum Confeſſarium.

QVÆRES II. An expediat bono ſpirituali monialium, quòd ijs in Confeſſarium deputetur Sacerdos potiùs regularis, quàm ſæcularis.

154 ℞. Expedire, ſi alioqui Sacerdos regularis ſit præditus illis dotibus, quas *q. ſequenti* dicemus deſiderari in idoneo monialium Confeſſario. patet reſponſio ex dictis in *hoc c. ſect.* 1. *ſubſect.* 1. *q.* 5. quæ vtiq; poſſunt applicari ad præſentem quæſtionem.

QVÆRES III. Quæ potiſſimùm dotes requirantur in eo, qui debet deputari in Confeſſarium monialium.

155 ℞. Requiri poteſtatem, ſcientiam, bonitatem, prudentiam, zelum animarum, dexteritatem, & ſummam patientiam: poteſtatem, qua legitimè poſſit audire confeſſiones monialium: ſcientiam, qua ſciat diſcernere inter lepram, ac lepram, & opportuna applicare remedia: bonitatem, qua poſſit, etiam bono exemplo, inducere moniales ad percurrendam viam chriſtianæ perfectionis: prudentiam, qua opportunas faciat interrogationes, & iuxta ſpirituales vniuſcuiuſq; monialis neceſſitates ſalutaria prębeat conſilia: zelum, quo omnia omnibus fiat, vt omnes Chriſto lucrifaciat, nihil aliud intendens, niſi ſpiritualem profectum ſuarum pœnitentium, illumq; omni ſtudio, ac diligentia procurans: dexteritatem, qua trahat pœnitentem ad manifeſtandam propriam turpitudinem, ac euincendam naturalem illam erubeſcentiam, quæ adeo ſolet dominari in fœminis, & non rarò eſt in cauſa, vt plures, ac plures confeſſiones faciant nullas, & ſacrilegas: patientiam deniq; qua non ſolum compatiatur importunis monialium ſcrupuloſarum delirijs, ſed etiam fragilitati recidiuarum, ac infirmitati ſexus fœminei iuxta illud *Hebr.* 4. *non enim habemus Pontificem, qui non poſſit compati infirmitatibus noſtris.*

QVAERES IV. Qualis poteſtas requiratur in Confeſſario monialium.

156 ℞. Requiri tum poteſtatem ordinis, quæ conſurgit ex ordine ſacerdotali, per quem ex inſtitutione diuina Sacerdos deputatur, vt poſſit eſſe iudex in foro pœnitentiæ: tum poteſtatem iuriſdictionis (quam Sacerdotes regulares ratione ſuorum priuilegiorum recipiunt à Papa; ſæculares verò ab Ordinario approbante modò inferius explicando) eamq; non impeditam quò ad vſum, neq; ratione reſeruationis aliquorum peccatorum (quo caſu Confeſsarius debet petere facultatem abſoluendi ab eo, cùm monialis ad talem effectum non poſſit ſe præſentare Ordinario) neq; ratione eccleſiaſticæ cenſuræ, per quam Sacerdos ſit excommunicatus, aut ſuſpenſus vitandus, neq; ratione peccati m. per quod impeditur

Sacer-

Sacerdos eo irretitus, quò minùs licitè adminiſtret Sacramentum pœnitentiæ.

QVÆRES V. Qualis ſcientia requiratur in Confeſſario monialium.

157 ℞. Requiri triplicem ſcientiam, nimirum Iudicis, Medici, ac Doctoris: Iudicis quidem, ita vt ſciat formam abſolutionis, ac diſtinctionem peccati mortalis à veniali, ſaltem in genere (quæ duo ſunt neceſſaria ad valorem Sacramenti) & prætcrea agnoſcat tum differentiam peccati mortalis à veniali, etiam in particulari in ſingulis præceptis, modo ſaltem communi, ac ordinario tum ſpecies peccatorum, numerum, ac circumſtantias, diſpoſitionem neceſſariò requiſitam in pœnitente, tum quæ peccata ſint reſeruata, quæ habeant annexam cenſuram, aut obligationem reſtituendi (quæ ſunt neceſſaria ſolùm ad licitam Sacramenti adminiſtrationem.) Scientia verò, quæ requiritur in Confeſſario, quatenus eſt medicus, in eo conſiſtit, quòd ſciat tam regulas communes, quibus pœnitens excuſari poteſt à præcepto, ac peccato m. (cuiuſmodi ſunt ignorantia probabilis, inaduertentia, impotentia, leuitas materiæ, & metus grauis quò ad quædam præcepta, præſertim de iure poſitiuo humano) quàm quæ remedia cuiq; peccato adhiberi debeant, & qualiter monialis inſtrui debeat in via ſpirituali. Scientia deniq; quæ requiritur in Confeſſario, quatenus eſt Doctor, eò tendit, vt de Sacramentis ſciat, quid ſint, quæ ſit illorum materia quæ forma, qui effectus: quæ ſint partes Sacramenti pœnitentiæ, quæ ratio contractuum, ad quid obligent ſingula vota religionis, quibus regulis, ac conſtitutionibus adſtringantur moniales, quibus prohibitionibus peculiariter teneantur, quæ pœnæ in ſpecie latæ ſint contra ipſas; & ſimilia, quæ facilè colligi poſſunt ex præſenti tractatu.

QVAERES VI. Qualis bonitas requiratur in Confeſſario monialium.

158 ℞. Requiri, vt ſit bonus non ſolum ſibi ipſi (ideſt inſtructus virtutibus neceſſarijs ad munus ſuum dignè obeundum) ſed etiam in ordine ad pœnitentes, ita vt habeat & zelum iuſtitiæ, & compaſſionem proximi, & diſcretionem, & modeſtiam in increpando, & copiam in exhortando, & efficaciam in perſuadendo, & alias ſimiles dotes, ſine quibus non poteſt vtiliter exerceri munus Confeſſarij. Illud autem in primis maximè conferret ad officium Confeſſarij ritè obeundum, vt deputandus in Confeſſarium monialium eſſet vir in vita ſpirituali verſatiſſimus, ita vt eas edocere poſſet ex propria experientia, ſicq; de eo dici poſſet, *cæpit facere, & docere*. Quo enim modo tradet regulas orandi mentaliter, qui de oratione mentali neq; nouit quid nominis? quo pacto docebit rationem abnegandi ſe ipſum, qui nunquam vacauit ſui ipſius abnegationi? qua ratione inducet alios ad opera ſupererogationis, qui in ſe ipſo vix implet præcepta? qualiter inſtruet pœnitentes ad religioſam perfectionem, qui nec vacat chriſtianæ perfectio-

ni? quo modo proponet ſubtilitates ſpiritus, qui nec prima ſpiritus didicit rudimenta?

QVÆRES VII. Qualis prudentia requiratur in Confeſſario monialium.

159 ℞. Requiri, vt ſit admodum prudens, ac circumſpectus tum in faciendis opportunis interrogationibus; tum in applicandis debitis remedijs; tum in modo procedendi cum ipſis monialibus tam intra forum pœnitētiæ, quàm extra; tum in remouendis occaſionibus delinquēdi; tum in ſalutaribus monitis ſuggerendis; tum in extirpandis prauis habitibus pęnitentium; tum in vitanda ſuſpicione nimiæ familiaritatis, aut aliqualis acceptionis perſonarum; tum in pœnitentijs imponendis; tum deniq; in procuranda emendatione ſuarum pœnitentium, ad quam vnam ordinatur frequentia, ac vſus Sacramentorum.

Quòd ſi quæras ex quibus regulis Confeſſarius monialium dignoſcere poſſit, an monialis, quæ dicit ſe pati diuina, nempe cœleſtes illuſtrationes, & alia Dei dona extraordinaria, ducatur bono ſpiritu, vel certè ſit illuſa, ac expoſita periculo illuſionis.

℞. Poſſe, ac debere dignoſcere ex ſequentibus regulis, quarum aliquæ deſumptæ ſunt ex aureo libello exercitiorum S. P. N. Ignatij, aliæ verò ex ipſa experientia, & praxi. Prima autem regula, ex qua colligitur monialem duci bono ſpiritu, eſt, ſi monialis ſit religioſis virtutibus conſpicua, & in primis charitate, humilitate, patientia, ſui ipſius abnegatione, ac zelo animarum, omniq; ſtudio inſiſtat obſeruantiæ tam votorum ſubſtantialium religionis, quàm regularum, ſtatutorum, ac conſuetudinum proprij monaſterij: ſecunda regula eſt, ſi monialis ſit omninò parata acquieſcere cōſilijs, ac directioni ſui Confeſſarij, ſinatq; omninò ſe regi ab eo cum omnimoda ſubiectione, malens cum ipſo errare (intellige, materialiter) quàm ſapere ſine illo: tertia eſt, ſi ex occaſione illuſtrationum, aut alterius ſimilis gratiæ ſibi conceſſæ nihil occurrat, quod ex ſe malum ſit, aut auocet à bono, aut impellat ad minus bonum, quàm anima priùs quærendo ſequi ſtatuerat, aut quod ipſi animum defatiget, angat, ac perturbet, ſublata priori animi tranquillitate: quarta eſt, ſi ex dictis illuſtrationibus immiſſis, alijſq; talibus gratijs ſentiat ſe nō ferri in elationem animi, ſed in maiorem ſui ipſius ſubmiſſionem, & propriæ indignitatis conſcia dicere poſſit cum regio Pſalte, *Quid eſt homo, quod memor es eius, aut filius hominis, quia viſitas eum?* ſexta eſt, ſi inde concipiat inuſitatam animi quietem, ac tranquillitatem; ſentiatq; ſe magis, & magis incitari ad proficiendū in religioſa perfectione: ſeptima, ſi ex præfatis illuſtrationibus experiantur ſe, nulla præcedente cauſa conſolationis, mirificè recreari, ita vt neq; ſenſibus, neq; intellectui, neq; voluntati quicquam propoſitum ſit, quod huiuſmodi cōſolationem cauſare poſſit; proprium enim eſt Dei creatoris ſuam ingredi creaturam, & illam in ſui amorem totam cōuertere, trahere, ac mutare. Has inquam regulas, & alias

ſimiles,

ſimiles, quas Spiritus S. hic, & nũc ſuggeret, proponere debet prudens Confeſſarius moniali in propoſito caſu; illam monens per talia dona ſupernaturalia Dei famulos non reddi ipſi gratiores, eaq; omnia Patri ſpirituali candide, & ſincerè detegenda eſſe: præterea illam exerceat in ſui ipſius abnegatione, modò ei prohibendo vſum ſacrę Communionis, ita vt Deũ propter Deum deſerat, & quidem etiam interdum occaſione ſumpta ex actu aliquo magna cum laude ab ea exercito; modò ei iniungendo, vt aliquas mortificationes coram alijs monialibus publicè obeat; v.g. incedẽdo abſq; velo nigro profeſſionis, iubendo vt aliquos defectus, interdum etiam anteactæ vitæ, publicè reuelet; etſi in hoc magna cum prudentia, ac circumſpectione procedendum ſit.

Vtrum verò Confeſſarius moniali pœnitenti aſſerenti ſe viuere abſq; refectione corporali, ex ſola ſumptione Euchariſtiæ, poſſit præbere in communione hoſtiam non conſecratam pro conſecrata, ad explorandam veritatem huius facti, & ad dignoſcendum, num ſit illuſa, nec ne; ſicut verè eſſet, ſi ſumpta hoſtia non conſecrata, adhuc dictitaret ſe viuere ex ſola ſumptione Euchariſtiæ.

℞. Quòd, quamuis Doctores cum *S.Th.3.p.q.80.art.1.ad 1.* communiter negent licere in vllo caſu præbere hoſtiam non conſecratam pro conſecrata; cùm hoc ſit prębere aſtantibus occaſionem proximam idololatriæ: nihilominùs pro parte affirmante videntur poſſe ſtatui hęc fundamenta. primũ eſt, quòd *Altiſiodorenſis l.4.trac.5.q.4.fine* concedit ad vitandum ſcandalum poſſe Parochum infirmo petenti ſacrum Viaticum dare hoſtiam non conſecratam, ſi ex ſua negligentia non habeat conſecratam; *Sancius in ſelectis D.35.nu.5.& 6.* admittit Sacerdotem, ſi ei hæreticus ſub cõminatione mortis pręcipiat, vt conſecret totum panem exiſtentem in platea, poſſe ſuper illum verba conſecrationis proferre abſq; intentione conſecrãdi, ad periculum mortis euadẽdum; deniq; *S.Bonauentura, Albertus, Ludouicus de S.Zuan, Villalobos, & Dorenſis relati à Diana p.3.trac.6.reſol.83.* (quorum doctrinam ipſe admittit vt probabilem, cùm dicat ſe adhærere oppoſitæ tãquam probabiliori) concedunt, ad conſulendum famæ peccatoris occulti publicè petentis communionem, poſſe ei præberi hoſtiam non conſecratam, appoſita à tergo illius, hoſtia conſecrata, quæ adorari poſſit; modò id fiat de conſenſu ipſius peccatoris. ex quibus ſic arguo. iuxtà adductos Doctores in graui neceſſitate propria, aut proximi. Licitum eſt dare hoſtiam nõ conſecratam pro conſecrata, vt conſtat ex caſibus relatis: ergò iuxtà præfactos Doctores hoc idem licitũ erit in præſenti caſu, in quo agitur de vitanda morte ſpirituali, ac æterna perditione monialis pęnitẽtis: quæ cenſetur eſſe in graui neceſſitate; cùm ex hoc ſolo experimento dignoſci poſſit, an ea ſit illuſa, nec ne (vt ſuppono) Alterum fundamẽtũ eſt, quòd, ſicut *Sanch.l.2.de matr. D.38.nu.6.& 7.* docet permittendam eſſe copulam ſolùm materialiter fornicariam inter coniuges, in quibus poſt matrimonium contractum detegi-

tur impedimentum dirimens, ſi Cōfeſſarius videat illos eſſe in bona fide, & non ſperet fructum ex admonitione· ergò & in præſenti caſu licitum erit ex grauiſſima cauſa,(quæ de facto adeſt permittere idololatriam illam, vtpote merè materialem. Tertium fundamentum eſt, quòd de facto *Cæſarius l.9. hiſt.c.*47. refert ſimile factum fuiſſe practicatum; idq; approbat *Thiepolus in ſuis conſiderationibus Euch.l.*4.*c.*10. Hæc ego in cōtingentia facti interrogatus fundamenta propoſui pro parte affirmante, & ea approbarunt viri valdè docti; benè ne, an malè, alijs iudicandum relinquo: nō enim volo eſſe iudex in propria cauſa. Certè, ſi ea approbentur, confirmari poterunt ex doctrina tradita hìc *c.*10.*nu.*184.*ex Sanch. & Nauar.* nos ſcilicèt non teneri ſequi opinionem, ſi inde magnum alicui periculum immineat, & formido alterius partis apparētem habeat probabilitatem: ſi quidem in iſto caſu grauiſſimum periculum ſpirituale imminet moniali pœnitenti, quod ſuppono non poſſe aliter euitari; & aliàs negari non poteſt, quin opinio ſuſtinens in aliquo caſu poſſe præberi hoſtiam non conſecratam pro conſecrata, cùm ſit tot, & tantorum Doctorum, dici poſſit habere aliquam probabilitatem, ſaltem apparentem, vt patet.

QVAERES VIII. Qualis zelus animarum requiratur in Confeſſario monialium.

160 ℞. Quòd, cùm munus audiendi confeſſiones monialium ſit valdè laborioſum, arduum, ac difficile; vt quis illud cum debita alacritate obeat, ita zelo animarum debet teneri, vt non quęrat, quæ ſua ſunt, ſed quæ Ieſu Chriſti; ſicq; ſpirituali animarum lucro inhiet, vt meritò dicere poſſit, *Da mihi animas, cætera tolle tibi,* Gen.14. & illud Pauli 2.*Cor.*12. *non enim quæro, quæ veſtra ſunt, ſed vos.* non ergò Cōfeſſarius monialium hoc munus adeo ſublime, ac excelſum exerceat ad proprium lucrum temporale, ad cōciliandam beneuolentiam huius, aut illius monialis, ad percipienda multa dona, ad priuatam ſui ipſius ſatisfactionem; ſed potiùs ad ſpirituale̅ profectum monialium ſibi commiſſarum, ad perfectionem religioſam in ipſis promouendam, ad diuinum amorem in ijs magis, & magis excitandum, ad veram ſanctificationem in ipſas modis omnibus inducendam.

QVAERES IX. Qualis dexteritas requiratur in Confeſſario monialium.

161 ℞. Requiri quàm maximam, & quidem non ſolùm in extorquenda cōfeſſione peccatorum atrociorum, quæ alioqui fęminæ ex naturali verecundia, ac inordinato timore, nonniſi cum maxima difficultate ſolent manifeſtare: ſed etiam in priuatis rancoribus, ac odijs auellendis, in reſecandis amicitijs minùs bonis, ac pernicioſis, in remouendis occaſionibus proximis peccatorum, in inducendo affectu vitæ communis, in moderanda conuerſatione externorum, in perſuadenda ſui ipſius abnegatione tum interna, tum externa, in ijs deniq; confirmandis ad religioſæ perfectionis acquiſitionem. hæc enim omnia, cùm ſint valdè aliena à communi propenſione

appeti-

appetitus ſenſitiui, maximè in fœminis ratione ſexus, ac naturalis complexionis procliuioribus ad malum; obtinere non poterit Confeſſarius à proprijs pœnitentibus, niſi cum is vtatur ſumma dexteritate; illis paulatim ſe ſe inſinuans, omnia omnibus factus, vt omnes Chriſto lucrifaciat, gaudens cum gaudentibus, & flens cum flentibus.

QVAERES X. Qualis patientia requiratur in Confeſſario monialium.

162 ℞. Summam requiri; vt proinde dixerit quidam non immeritò Sacerdotes ſingulis diebus ſub finem primæ recitare verba illa: *Dominus autem dirigat corda noſtra in charitate Dei, & patientia Chriſti.* Quæ enim patientia neceſſaria eſt Sacerdoti confeſſiones fœminarum audienti, vt audiat nugas, quæ ſolent ab illis admiſceri in ipſa confeſſione, vt expiſcetur veritatem eorum, quæ dicunt, modò aientes, modò negantes, vt ſuadeat non expedire, quòd ita crebrò repetant confeſſiones generales, vt ſinat protrahi confeſſionem ad diffuſos diſcurſus, quæ verbis valdè compendioſis poſſet peragi, vt ferat idem peccatum in eadem confeſſione iterum, atq; iterum exprimi, & quidem ſine vlla omninò neceſſitate, vt inſurgentium ſcrupulorum nubes disijciat, vt puſillanimes in ſpem ſalutis æternæ erigat, vt remiſſionem iniuriarum animo tenaciùs inhærentium ſuadeat, vt inducat ad fugam occaſionum proximarum, vt priuatas amicitias ſtatui religioſo minùs conuenientes eradicet, vt deniq; ſuſtineat muliebrem leuitatem, inſcitiam, ac inconſtantiam?

QVAERES XI. A quo debeant approbari Confeſſarij monialium.

163 ℞. Quòd, quamuis ante Conſtitutionem Gregorij XV. editam 5. Februar. 1622. quæ incipit *Inſcrutabili*, Confeſſarij quidem monialium locorum Ordinarijs ſubiectarum deberent approbari ab ipſis Ordinarijs; Confeſsarij verò monialium ſubiectarum Regularibus à Prælatis propriæ religionis tanquam Ordinarijs ipſarum monialium: in præſentia tamen omnes Confeſſarij tam ordinarij, quàm extraordinarij quarumcunq; monialium, etiã Regularibus ſubiectarum, debent approbari ab Ordinario loci: idq; ex citata Conſtitutione Greg. XV. quæ quò ad hoc ſit habet; *Confeſſores verò, ſiue regulares, ſiue ſæculares, quomodocunq; exempti, tam ordinarij, quàm extraordinarij, ad confeſſiones monialium, etiam Regularibus ſubiectarum audiendas nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant.*

164 Vbi notandum ad audiendas confeſſiones monialium modò non ſufficere, quòd Sacerdos, ſiue regularis, ſiue ſæcularis, ſit generaliter approbatus ab Epiſcopo ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas; ſed egere quò ad hoc ſpeciali approbatione: idq; ex declaratione Sacræ Congregationis Concilij; quæ etiam declarauit Regularem approbatum ab Epiſcopo ad audiendas confeſsiones monialium vnius mona-

ſterij

ſterij nequaquam cenſeri approbatum ad audiendas confeſſiones monialium alterius monaſterij; vt videre eſt *tom.4. bullarij poſt Conſtit.18. Greg. XV.*

165 Verum tamen eſt, quòd Confeſsarij monialium exemptarum tam ordinarij, quàm extraordinarij præſentari debent à proprijs Prælatis regularibus ad effectum, vt modo dicto approbentur ab Ordinario; vnde infert *Tamburinus D.16.de iure abbatiſſ.q.3.num.3.* non ſubſiſtere, quod ait *Nald.v. moniales num.2.* monialibus, etiam exemptis aſſignandum eſse Confeſsarium extraordinarium ab Epiſcopo loci: ſi quidem, teſte *Zypæo l.3. de iure pontificio nouo num.3.* extat in contrarium quædam declaratio Sacræ Congregationis, qua deciſum eſt huiuſmodi aſſignationem faciendam à Prælato regulari, cuius iuriſdictioni ſubſunt dictæ moniales, licet aliàs indigeant approbari ab Ordinario, vt iam dictum eſt.

166 Quin vigore citatæ Conſtitutionis Gregorij XV. neq; ipſi Prælati regulares abſq; Ordinarij approbatione audire poſsunt confeſſiones monialium ſibi reſpectiuè ſubiectarum: cùm olim poſsent & ipſi illas audire, & alios approbare ad illas audiendas. ita declarauit Sacra Congregatio Concilij vbi ſup. addens confeſſiones à dictis Prælatis auditas ſine præfata approbatione eſse nullas, & irritas.

Hoc tamen non facit, quin Prælatus regularis monialis ipſi immediatè ſubiectæ poſſit independenter ab Ordinario ipſi aſſignare Patrem ſpiritualem ſiue eiuſdem, ſiue alterius Ordinis religioſum, vel etiam Sacerdotem ſæcularem, cui illa extrà pœnitentiæ Sacramentum manifeſtet ſuam conſcientiam ad effectum vt ab eo in via Dei dirigatur ſine periculo errandi. Ducor, quòd ante bullam Gregorij XV. id potuiſset facere Prælatus regularis: & per dictam bullam ei ſolùm ſublata eſt facultas approbandi Confeſsarium pro monialibus ipſi immediatè ſubiectis; quòd vtiq; eſt quid diuerſum ab hoc quod eſt deſignare Patrem ſpiritualem, cui extrà Sacramentum manifeſtetur modo dicto conſcientia: à diuerſis autem non fit illatio.

At difficultas eſt, an ſub citata bulla Gregorij XV. compræhendantur etiam moniales nouitiæ, puellæ in monaſterio educatæ, & fœminæ quæcunq; ibi fortè commorantes; ita vt hæ non poſſint confiteri cuicunq; approbato generaliter ad confeſſiones in diœceſi.

167 ℞. Videri probabile non compræhendi, adeoq; omnes illas poſse, & licitè, & validè confiteri cuicunq; Sacerdoti approbato generaliter ad audiendas confeſſiones in diœceſi, ſi aliàs licitè poſſit ad eas accedere (v.g. ad aliquam illarum legitimè inuiſendam) Moueor, quòd Gregorius XV. dum requirit ſpecialem approbationem ad audiendas monialium confeſſiones, loquitur expreſsè de monialibus tantùm, vt conſtat ex verbis textus relatis *ſup. num.163.* conſtat autem nomine monialium in odioſis non venire nouitias, & multò minùs puellas, aliaſq; fœminas intra clauſuram degentes ita Naldus, Baldellus, Stephanus à S. Gregorio, alijq; docti viri à me con-

ſulti:

ſulti: quorum aliqui putant idem dici poſſe & de Abbatiſsa, quippe quæ non venit in odioſis nomine monialium,regulariter loquendo: quod item non videtur improbabile, niſi obſtet contraria conſuetudo legitimè inducta.

An autem ſemel approbatus ad confeſſiones monialium alicuius monaſterij, vi talis approbationis pluries deputari poſſit in Confeſsarium earundem monialium tam ordinarium,quàm extraordinarium.

168 ℞. Quòd, quamuis approbatus ad audiendas confeſſiones ſæcularium maneat ſemper approbatus, vſq; dum approbatio reuocetur ab Epiſcopo approbante, eiuſue ſucceſsore (idq; iuxta communem Doctorum ſententiam,loquendo de approbatione facta abſq; vlla limitatione temporis) ſecùs tamen euenit de approbato ad audiendas confeſſiones monialium alicuius monaſterij: is enim vi talis approbationis non poteſt audire confeſſiones dictarum monialium,niſi pro eo tempore determinato, pro quo eligitur; vnde fit,vt,ſi quis approbetur in Confeſsarium ordinarium ad triennium, eo elapſo, non poſſit audire poſtea confeſſiones earundem monialium, niſi iterum ad talem effectum approbetur ab Ordinario, & ſic deinceps. patet id ex citata Conſtitutione Gregorij XV. quæ, cùm expreſsè loquatur de Confeſsarijs monialium tam ordinarijs, quàm extraordinarijs, de vtriſq; æqualiter procedit: & de facto talis eſt praxis. Nec obſtat, quòd Sacra Congregatio in reſponſione dubiorum, quæ fuerunt propoſita circa dictam Conſtitut. *dub.*11. expreſsè ſolùm de Confeſsarijs extraordinarijs monialium dicit illos ſemel deputatos ad audiendas confeſſiones monialium pro vna vice non poſse pluries vi talis approbationis earum confeſſiones audire: ideo namq; id dicit, quia ſolùm fuerat interrogata de Confeſsarijs extraordinarijs; cùm alioqui par ratio militet in Confeſsarijs monialium ordinarijs: ſicq; procedat doctrina *Sanch.l.*5. *mor.c.*4. *num.*19. nimirum quòd, quamuis lex generalis poſterior non intelligatur regulariter derogare legi ſpeciali priori, id tamen fallit, quando contrarium conſtat ex legis generalis intentione.

Ex dictis tamen non ſequitur Sacerdotem approbatum ad confeſſiones monialium per triennium, ſi interim moriatur Epiſcopus approbans (*v.g.* poſt elapſum primum bimeſtrem dicti triennij) indigere de nouo approbari à Succeſſore Epiſcopi defuncti, vt reliquo triennio poſſit earum confeſſiones excipere: ſiquidem approbatio illa ad triennium non deſinit, durante illo triennio, niſi reuocetur. idq; etiam poſt bullam Greg. XV. *Inſcrutabili:* quippe in qua ſolùm ſtatuitur approbatum ad confeſſiones monialium per triennium,elapſo eo triennio,non poſse ampliùs earum confeſſiones audire, niſi iterum approbetur. quæ doctrina proportionaliter procedit de Confeſsario extraordinario; cùm ſit eadem ratio de illo, ac de Confeſsario ordinario.

Illud etiam hìc controuerti poteſt, an Sacerdos, maximè regularis, ab Ordina-

Ordinario approbatus ad audiendam confeſſionem duarum, aut trium monialium ex aliqua peculiari occaſione, poſſit audire confeſſiones, etiam aliarum monialium eiuſdem monaſterij accedentium ad ipſum.

169 ℞. Non poſse, & probatur quia ex vna parte generalis approbatio Ordinarij ad confeſſiones ſæcularium non ſufficit ad audiendas confeſſiones monialium, vt iam dictum eſt: ex alia parte approbatio limitata ad certum numerum perſonarum non ſuffragatur, niſi ad audiendas confeſſiones dictarum perſonarum iuxta regulam communem, *cauſa limitata non producit, niſi effectum limitatum*. cùm ergò in propoſito caſu approbatio ſit limitata ad illas duas, aut tres moniales, non poteſt prodeſſe ad audiendas confeſſiones, etiam aliarum monialium; cùm in ordine ad has approbatus ſe habeat perinde, ac ſi non eſſet approbatus: vnde fit, vt, ſicut Confeſſarius ab Epiſcopo approbatus ad audiendam confeſſionem vnius, aut alterius fœminæ, vi talis approbationis non poteſt audire confeſſionem vllius alterius fœminæ; ſic nec poſſit approbatus ad confeſſiones duarum monialium audire confeſſionem cuiuſcunq; alterius monialis: & hoc, quamuis Sacerdos approbatus ſit regularis; licèt enim is vi ſuorum priuilegiorum habeat à Papa generalem iuſdictionem in omnes fideles accedentes, & conſequenter etiam in moniales: non ideo tamen hòc ipsò poteſt audire confeſſiones quarumcunq; monialium; eſtò aliàs ipſi concedatur acceſſus ad illas, ſiue ad audiendam confeſſionem aliquarum ex ijs ſiue alia de cauſa; ſiquidem ad validam adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ non ſufficit iuriſdictio illimitata; ſed præterea requiritur, vt Sacerdos adminiſtraturus ſit illimitatè approbatus: quod non euenit in præſenti caſu, vt patet.

Maius dubium eſt, an moniales tempore iubilei poſſint confiteri Sacerdoti approbato ad confeſsiones ſæcularium, etſi in ſpecie non ſit approbatus ab Ordinario ad audiendas confeſsiones monialium.

170 ℞. *Peyrin. tom. 3. priuil. c. 4. num. 4.* cum quo ſentit *Boſſius ſect. 3. de tripl. iubil. caſ. 5. num. 2.* nec diſſentit *Diana p. 5. tract. 12. reſol. 12.* moniales vi iubilei poſſe eligere in Confeſſarium, Sacerdotem approbatum ab Ordinario, etiamſi in ſpecie non ſit approbatus pro monialibus: idq; ob rationes à nobis indicatas *ſup. c. 9. q. 13.* vbi diximus in praxi oppoſitam ſententiam ſequendam eſse.

Adde quòd ſi monialis exempta morbo periculoſo laboret, & à proprio Prælato regulari petat Confeſſarium extraordinarium, cui tunc confiteatur: is poterit ad talem effectum ei deputare Sacerdotem ſui monaſterij, etiam non approbatum ab Ordinario loci; idq; à prima die talis infirmitatis. Moueor tum ex eo quod in articulo mortis omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt ex indulto *Concilij Trid. ſeſſ. 14. c. 7.* quod indultum cùm ſit vniuerſale, & nullam conditionem, aut limitationem apponat, à pluribus Doctoribus relatis apud *Dianam p. 3. tract. 4. Miſcell. reſol. 161.* extenditur etiam ad Sacerdotes

non

non approbatos ab Ordinario, & ſuffragatur monialibus, etiam in præſentia, non obſtante Gregorij XV. Conſtitutione ſuperiùs allata, vt colligitur ex verbis illis Concilij, *quoslibet pœnitentes;* tum ex eo quòd Prælatus regularis in caſu neceſsitatis independenter ab Ordinario loci poteſt dare facultatem ingrediendi clauſuram monialium ſibi ſubditarum, vt conſtat ex dictis *cap.5. num.146.* ſicq; concedere poterit Sacerdoti deputato ad audiendam confeſsionem monialis periculoſo morbo laborantis licentiam ingrediendi ad prædictum effectum; conſtat autem ad hoc vt in præſenti caſu fieri poſsit deputatio Confeſſarij, extraordinarij independenter ab Ordinario loci, requiri ſolùm vt modo dicto deputatus poſsit audire confeſſionem, & ſi non ſit approbatus ab illo, & quòd abſq; eius licentia ingredi poſsit clauſuram; quæ omnia in caſu præſenti verificantur.

Dixi *idq; à prima die talis infirmitatis*, vt indicarem probabilem videri doctrinam, quam tradit *Diana p.6.tract.3.reſol.69. ex Sancio, & Cæleſtino*, abſolutionem ſcilicet à reſeruatis, quæ impertiri poteſt à quocunq; Sacerdote in caſu mortis, poſſe impendi, etiam à prima die infirmitatis periculoſæ: vnde conſequenter inferri poteſt item à prima die infirmum morbo periculoſo poſſe confiteri cuicunq; Sacerdoti, & conſequenter etiam non approbato ab Ordinario loci: ſicq; Prælatum regularem in præſenti caſu poſſe deputare Confeſſarium extraordinarium pro moniali infirma ſubdita à prima die infirmitatis, & quidem omninò independenter ab Ordinario loci; quod erat probandum.

QVÆRES XII. An Epiſcopi poſsint deputare in Confeſſarios monialium ſibi ſubiectarum etiam Sacerdotes Parochos, aut Regulares.

171 ℞. *Tambur.ſup. num.4. & 5. ex Barboſa l.1. de iure eccl.c.44. num.127. & Gauanto in manu.v. monialium cura ſpiritualis num.10.* non poſſe deputare Parochos in Confeſſarios ordinarios monialium, neq; Regulares eligere in Confeſſarios earundem monialium, ſiue ordinarios, ſiue extraordinarios, niſi in caſu neceſsitatis: idq; ex declaratione Sacræ Congregat. relata à citatis Doctoribus; quæ tamen parum videtur eſse in vſu, cùm multis in locis Parochi fungantur munere Confeſſarij ordinarij monialium, & Regulares ſæpiſſimè deſtinentur in Confeſſarios extraordinarios illarum: fortè quia alioqui deſunt perſonæ idoneæ ad tale munus, ſicq; concurrit ratio neceſſitatis, quæ caret lege; ſicq; eadem Sacra Congregatio conceſſit poſtea Patriarchæ Veneto, vt pro penuria Sacerdotum ſæcularium Regulares eligere poſſet in Confeſſarios monialium, etiam ordinarios, ſicut teſtatur ipſemet Tambur. ſup.

QVÆRES XIII. Ad quot annos eligi debeant Confeſſarij monialium ordinarij, ſiue ſæculares, ſiue regulares.

172 ℞. Debere eligi ad 3. annos tantùm ex declaratione Sacræ Congregationis relata à *Gauanto ſup. num.7.* & edita die 4. Iulij (quæ tamen non eſt vbiq; in vſu) & quidem, quòd ſpectat ad Regulares deputatos in Confeſſarios

rios

rios monialium exemptarum, Gregorius XV. in ſua Conſtitut. *Inſcrutabili* ſtatuit licere Epiſcopo, *ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere, vt eiuſmodi Confeſſores*(ideſt moniaſium)*amoueant, iiſq; Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habere Epiſcopum facultatem prædictos Confeſſores amouendi, quoties, & quando opus eſſe iudicauerit*; idq; non ſignificata cauſa Superioribus regularibus, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij in declarationibus factis ſuper citata Conſtitutione, dicens hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, oneranſq; ſeriò eorum conſcientiam, ne, facultate ſibi in hac parte attributa, quoquo modò abutantur, eius rei in diſtricto Dei iudicio rationem reddituri. Vbi notandum diſpoſitionem præfatæ Conſtitutionis, ac huius declarationis æq; locum habere in Confeſſarijs monialium, tam ordinariis, quàm extraordinarijs, vt conſtat ex verbis illis, quæ habentur in citata Conſtitut. *eiuſmodi Confeſſores*, quæ referuntur ad illa alia verba præcedentia *Confeſſores verò, ſiue regulares, ſiue ſæculares quomodocunq; exempti tam ordinarij, quàm extraordinarij, &c.* adeoq; æqualiter compræhendunt Confeſſarios monialium tam extraordinarios, quàm ordinarios.

An autem electus ab Ordinario in Confeſſarium ordinarium monialium, & poſt elapſum triennium ex peculiari indulto Sacræ Congregationis ad idem munus per aliud triennium immediatè ſequens confirmatus, hoc alio triennio abſoluto, ſtatìm ad aliud triennium ab Ordinario iure proprio eligi poſſit ad idem munus; æq; ac poſſet, ſi modo dicto non fuiſſet confirmatus ex indulto Sacræ Congregationis, ita vt in eo munere duret per 9. annos continuos.

℞. Videri poſſe. ita Diana, Naldus, alijq; docti viri à me conſulti, contra Cardinalem de Lugo Baldellum, & alios item à me conſultos, patetq; ex dictis *ſup. cap. 7. q. 38. §. maius dubium*. Nobiſcum ſentit Bordonus à me conſultus, probatq; tum quia conceſſum alicui ob gratiam non eſt in eius diſpendium retorquendum *reg. 61. de regul. iur. in 6.* neq; enim idem contrarios effectus operari habet *l. legatum ff. de adim. leg.* tum quia interſtitium vacationis intelligendum eſt via ordinaria, ſicut iure ordinario præſcriptum eſt; nam ſtatuta, & leges non compræhendunt ea, quæ raro, & per accidens eueniunt *l. nam ad ea ff. de legib.* ſicq; priuilegium in præſenti caſu intercipiens vacationem non eſt ſpectandum, ſed vacatio fingitur habere ſuum effectum: tum quia in religionibus extat conſuetudo, quòd quis vltra præfixum tempus maneat in officio ſecundùm rem, licèt non ſecundùm nomen; Prior namq; conuentus fit, & vocatur Præſidens, Vicarius, &c. & poſtea tempore debito iterum eligitur in Priorem, ac ſi verè antecedenter vacaſſet ab officio: tum quia inducta ad augmentum non debent operari diminutionem, vt notauit *Mandoſius de priuileg. ad inſtar quæſt. 10. gloſſ. 8. num. 8.*

Addò quòd, ſi quis ex caſu fortuito deputaretur in confeſſarium ordina-

rium

rium monialium ad aliquot menſes per modum ſupplementi: is nihilominùs in generali deputatione Confeſſariorum,quæ poſtea fieret pro monialibus, poſſet ab Ordinario eligi in Confeſſarium ordinarium eiuſdem monaſterij ad integrum triennium; quo modo vltra triennium exerceret munus Confeſſarij ordinarij. & ratio eſt,quòd prohibitio Sacræ Congregationis de non eligendo monialium Confeſſario vltra triennium, cùm ſit odioſa,benignè interpretanda eſt, & in mitiorem partem; ita vt intelligatur de electione Confeſſarij ordinaria,non autem de ea, quæ fiat per modum ſupplementi, vt in caſu noſtro. ita docti recentiores a me conſulti; ſicq; ego iam conſului in facti contingentia.

Illud demum hìc aduertendum ex quadam epycheia Ordinarios in aliquibus locis ſinere Confeſſarios aliquorum monaſteriorum,& maximè Capuccinarum durare vltra triennium, & quidem ad plures annos: eò quod ſit valdè difficile reperire Confeſſarios idoneos pro talibus monaſterijs: quòd eſt dicere,ex defectu materiæ.

QVÆRES XIV. Ex quo loco debeant Confeſſarij monialium audire illarum confeſſiones.

173 ℞. Regulariter debere audire ex ſede confeſſionali collocata, non quidem in ſacriſtia,aut alio ſimili loco,ſed in ipſa eccleſia exteriori; ſic quippe decreuit Sacra Congregatio 7. Martij 1617. apud *Barboſam ſup. num.* 135. his verbis: *Confeſſionalia monialium è ſacriſtijs, & locis occultis amoueantur, ac in exterioribus eccleſijs collocentur: quòd ſi moniales in hoc renitentes extiterint interdicantur.* Quanquam, ſi aliud depoſcat neceſſitas (eò quòd in eccleſia extet vnica ſedes confeſſionalis, & eodem tempore vacare debeant confeſſionibus audiendis Confeſſarius ordinarius,ac extraordinarius) in tali caſu, excuſante neceſſitate, licitum erit audire confeſſiones ex alio loco; ita tamen diſpoſito, vt mutuus vitetur aſpectus Confeſſarij, ac monialis confitentis.

174 Quòd ſi Confeſſarius ingrediatur ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ, cellæ ianua remaneat aperta, & ambæ comitatrices ad eiuſdem cellæ ianuam morentur, ita vt Confeſſarius ab eiſdem commodè cerni poſſit. ita ſtatuit Sacra Congregatio 13. Sept. 1583. apud *Barboſam in collectan. v. Confeſſ. monial.* §.4. addens §.5. ex decreto eiuſdem Sacræ Congregat. Confeſſarium monialium clauſuram ingreſſum ad miniſtranda Sanctiſſima Sacramenta debere recta via, & abſq; diuerticulo ire, ac redire, nec in alia monaſterij parte diuagari,etiam occaſione viſitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum adminiſtratio non ſit neceſſaria. Quanquam Sanch. Rodriq. Mir. Molfeſ. & alij apud *Dianam p.3 tract.2. reſol.* 51. excuſent Confeſſarium in tali caſu,etiam à culpa veniali; ſi,abſoluta confeſſione, breui immoretur intra clauſuram,ad inuiſendas v.g. monaſterij officinas: qualis mora dici poſſet iuxta Villalobum relatum à Diana,& non reiectum,ſi non excederet quadrantem horæ.

QVAE-

QVÆRES XV. An Confeſſarij monialium, etiam regulares, eorumq; ſocij poſſint liberè alloqui moniales ſibi commiſſas, etiam extra caſus neceſſarios.

175 ℞. *Barboſa in collectan. ſup.* §.12. non poſſe ex declaratione Sacræ Congregat. 21. Febr. 1617. edita his verbis: *Confeſſarius regularis monialium, eiuſq; ſocius confeſſionis, ac Sacramentorum adminiſtrationis caſibus exceptis, eaſdem moniales abſq; Sacræ Congregat. licentia alloqui non poſſunt.* Vbi notandum, quòd, cùm Sacra Congregatio loquatur in ſpecie de Confeſſarijs regularibus tantùm; ſub ſua declaratione non compræhendit Confeſſarios monialium ſæculares iuxta communem iuris regulam *Odia reſtringi oportet*; immò talis declaratio non videtur vſu recepta, neq; quò ad Confeſſarios regulares: qui, quamuis aliàs timorati, abſq; vllo ſcrupulo loquuntur cum ſuis monialibus, etiam extra caſus neceſſarios; & quidem ſcientibus, & non diſſentientibus Prælatis ipſarummet monialium. Certè Confeſſarij regulares monialium non videntur incurrere pœnas latas in decreto Sacræ Congregationis de mandato Sixti V. edito anno 1590. de acceſſu Regularium ad moniales; ſi quidem, vt facilè conſtabit conſideranti tenorem textus, ibi non prohibetur Regularibus Confeſſarijs monialium, ne vllo quęſito colore eas alloqui poſſint: quo modo id prohibetur Regularibus miſſis ad moniales, ſiue ad prædicandum, ſiue ad celebrandum: quod eſt ſignum locutionem cum monialibus non prohiberi eodem modo Regularibus deſtinatis in Confeſſarios illarum; ac prohibetur Regularibus miſſis ad prædicandum, aut celebrandum: & quidem meritò, cùm extet maior ratio ampliùs indulgendi quò ad hoc Regularibus deputatis in Confeſſarios monialium, quàm ijs, qui ad eas mittuntur, ſiue ad prædicandum, ſiue ad celebrandum, vt facilè conſtabit conſideranti.

QVÆRES XVI. Quale ſtipendium tradi debeat Confeſſarijs monialium.

176 ℞. Debere tradi illud, quod iuxta morem, & qualitatem regionis cenſeatur ſufficiens ad victum illorum; ſic enim declarauit Sacra Congregatio 29. Nouemb. 1605. pœnes *Barboſam ſup.* §.11. in hæc verba; *Confeſſarijs monialium certa annua merces conſtitui debet, quæ iuxta morem, & qualitatem regionis victui illis ſufficiat, eademq; merces monaſterio, in quo degit idem Confeſſarius, ſi regularis ſit, perſoluatur. Cæterùm Ordinarij locorum prohibeant monialibus, aliquibus pœnis* (non tamen cenſurarum) *ne vltra mercedem illam aliquid communiter, vel priuatim eidem Confeſſori, vel alijs quibuſcunq; Fratribus tribuant, eiſdemq; Fratribus, ne à monialibus, etiam ſponte oblatum, aut donatum recipiant, ſub ijſdem pœnis inhibeant.* quamuis eiuſmodi declaratio non videatur eſſe in vſu, neq; quatenus præſcribit Confeſſario monialium tradendam eſſe mercedem iuxta morem regionis ſufficientem ad eius victum: cùm ſtipendium, quod alicubi in præſentia dari ſolet Confeſſarijs monialium non exemptarum, regulariter non ſufficiat, nec ad dimidium victus; neq; quatenus

nus

nus prohibet monialibus, ne vltra aſſignatum ſtipendium quidquam tribuant ſuis Confeſſarijs;& iſtis,ne quid tale recipiant: ſi quidem & praxis eſt in contrarium,& Scortia, Barth.á S.Fauſto, ac Bertius,quos citat, & ſequitur *Diana p.1.trac.6.reſol.*17.oppoſitum ſuſtinent;ea ratione ducti,quòd talis donatio nõ eſt propriè donatio,ſed potiùs remuneratio:immò(dixerim ego)eſt quædam compenſatio reſidui mercedis, quæ aliàs tribuenda eſſet Confeſſario ex præſenti decreto S. Congregationis, & de facto non tribuitur. Addit autem *Gauant.ſup.nu.*28.aliam declarationem S.Congregat. ſub die 22.Aug.1605.qua deciſum eſt Confeſſario ordinario non eſſe à monialibus ſubminiſtrandum victum dietim,ſed conſtituendam certam pecuniæ ſummam quotannis ſoluendam.

QVÆRES XVII. An, & quo modo Confeſſarij monialium habitare poſſint in domo contigua monaſterio.

177 ℞. Poſſe, dummodò ibi non habeantur lecti: idq; ex decreto Sacræ Congregat. edito 7.Martij 1617. & in dicta habitatione non ſint rotæ, neq; crates, neq; ianuæ, quibus pateat aditus in Eccleſiam:ſic enim ſtatuit eadem Sacra Congregatio 13.Septemb.1583. apud *Gauantum ſup.num.26.* monens *num.* 25. dictos Confeſſarios ex decreto Concilij Mediolanenſis I. non poſſe commorari in domibus monialium cauſa cibi capiendi, niſi quo tempore vacant confeſſionibus audiendis; quamquam, cùm dictum decretum ſit proprium Prouinciæ Mediolanenſis, non obliget extra illam: quare in hoc ſeruandus vſus cuiuſq; diœceſis, aut lex Ordinariorum, qui piè, ac laudabiliter poſſent inducere in proprijs diœceſibus obſeruantiam præfati ſtatuti Mediolanenſis: idq; ad vitandam nimiam familiaritatem, quæ ex vſu contrario facilè poteſt ſuboriri inter Confeſſarios monialium, ac ipſas moniales.

QVAERES XVIII. Quam frequentiam,ac vſum Sacramentorum poſſint,& debeant concedere monialium Confeſſarij monialibus ſibi commiſſis.

178 ℞. Quòd, cùm frequens vſus Sacramentorum ſit maximè vtilis omnibus fidelibus, & præſertim Religioſis, in quibus maior animi puritas depoſcitur; conſultum eſſet monialibus, vt Sacramentum confeſſionis, ac communionis ſuſciperent, ſin minùs octauo quoq; die (quod eſſet valdè commendabile)ſaltem vnoquoq; 15. die; quamuis alioqui iure communi iuxta dicta *cap.6. q.3.* illis non præſcribatur, niſi menſtrua confeſſio, ac communio. Cæterùm regulariter haud paſſim concedenda eſt etiam monialibus frequentior ſumptio Euchariſtiæ ea, quæ fiat octauo quoq; die; cùm *S.Bonau. l.2. de profectu relig. cap.* 77. dicat vix inueniri aliquem religioſum non Sacerdotem adeo ſanctum,cui non ſufficiat ſemel in hebdomada communicare; niſi ex ſpeciali cauſa, vel in aliqua ſolemnitate, vel extraordinaria deuotione. quod tamen non facit, quin, ſi conſtet Confeſſario monialem aliquam multùm proficere ex frequentia communionis, etiam maiori,

eam poſſit illi concedere: cùm in moralibus non poſſint aſſignari certæ regulæ, quæ nullam omninò patiantur exceptionem: ideoq; nos vſi ſumus particula *regulariter*.

QVAERES XIX. An, & quibus in caſibus Confeſſarij monialium poſſint, & debeant eas admittere ad faciendas generales confeſſiones.

179 ℞. Quòd, cùm vſus confeſſionum generalium ſit valdè vtilis profectui ſpirituali confitentis, & conſequenter multùm laudabilis; ſi ordinetur ad maiorem ſui confuſionem, ac ſcelerum commiſſorum deteſtationem, aut etiam ad tollendos defectus, qui fortè interuenerint in præteritis confeſſionibus: è contra verò ſit admodum pernicioſus ijs, qui ſuas repetunt confeſſiones vi ingruentium ſcrupulorum, ac perplexitatum adacti. hinc prudens Confeſſarius monialium poteſt quidem, & debet permittere ſuis monialibus, vt confeſſionem generalem ſuorum peccatorum inſtituant, ſiue totius anteactæ vitæ (ſi nunquam aliàs illam fecerunt) ſiue annuam, aut ſemeſtrem (vti fit communiter in Societate Ieſu) ſiue alterius certi, ac determinati temporis, ſi eas vel neceſſarias, vel vtiles iudicet: non item, ſi ad tales generales confeſſiones inducantur, eò quòd importunis ſcrupulis agitatæ intendant ſe liberare ab eorum moleſtia, & ſupplere defectus, quos timent à ſe fuiſſe commiſſos in tranſactis confeſſionibus, trepidantes timore, vbi non eſt timor, ſicq; conſequi veram animi pacem, ac quietem; cùm potiùs magis, ac magis ex eiuſmodi confeſſionum iteratione perturbentur, inquietentur, & grauioribus ſcrupulis, ac perplexitatibus, teſte experientia, repleantur; non ſecùs, ac aqua agitata, ſi vas, in quo continetur, ſæpiùs loco dimoueas, non inde tranquillatur, ſed magis agitatur. vt proinde dicat *Regin. l. 2. num.* 129. eum, qui ſemel benè confeſſus eſt iudicio prudentis, ac docti Confeſſarij, quieſcere debere, neq; per frequentes eorundem peccatorum confeſſiones vulnera ſua refricare, ac renouare, neq; quod benè ſanatum eſt, vulnus ampliùs attingere; ſed poſteriorum oblitum ad anteriora ſe conuertere, & de miſericordia Dei benignè ſperare, neq; eam ſecuritatem quærere, quæ in hac vita haberi non poteſt, niſi ex peculiari aliqua reuelatione.

180 *QVÆ obſeruare debeat Confeſſarius monialium in ſuo munere obeundo.*

181 *Quæ facultas circa reſeruata ei competat; maximè quò ad hæreſim.*

182 *Qualiter procedat cum moniali infirma, quæ poſt delatam ipſi Eucháriſtiam indicat ſe pluries confeſſam fuiſſe inualidè.*

183 *Qualiter cum ea, quæ accedens ad feneſtellam communionis communicatura idem indicat; quidq; ipſa debeat facere.*

184 *Abſoluitur monialis ſenſibus deſtituta, quæ nullo modo petijt confeſſionem.*

185 *Confeſſarius indirectè abſoluit à reſeruatis ad vitandum ſcandalum, aut infamiam pœnitentis.*
186 *Eodem modo abſoluit à reſeruatis monialem ægrotantem morbo non periculoſo.*
187 *Qualiter ſe gerat cum moniali exiſtente in proxima, occaſione peccandi.*
188 *Abſoluit manentem in occaſione proxima, moraliter ineuitabili.*
189 *Non tamen, ſi ex præſentibus circunſtantijs colligat eam non eſſe diſpoſitam.*
190 *Abſoluit eam, quæ ſæpè promiſit dimittere occaſionem, & non dimiſit; modò ſperet fructum.*
191 *Abſoluit manentem in occaſione proxima bona fide; ſi ex efficaciori monitione non ſperet fructum.*
192 *Poteſt, & tenetur regulariter auferre ignorantiam inuincibilem à pœnitente, præter quàm in caſu, quo inutilem putet fore admonitionem.*
193 *Quid, ſi ei non conſtet monitionem eſſe profuturam, immò nec eſſe nocituram.*
194 *Proponuntur variæ media ad excitandum verum dolorem peccatorum.*
195 *Proponuntur media inducentia monialem pœnitentem ad confitendum peccatum, quod præ verecundia erubeſcit confiteri.*
196 *Non abſoluenda monialis, quam certò conſtat tacere peccatum, quod commiſit.*
197 *Qualiter ſuppleri debeat defectus à pœnitente factus in præteritis confeſſionibus.*
198 *Qualiter interroganda monialis in confeſſione: peccatum confeſſum vt dubium, non iterum confitendum, ſi conſtet fuiſſe certum.*

QVÆRES XX. Quænam Confeſſarij monialium debeant obſeruare, vt munus ſuum vtiliter, ac laudabiliter peragant.

180 ℞. Debere in primis obſeruare ſequentia; nimirum 1. ne peculiari propenſione affectum vni moniali magis oſtendant, quàm alteri, illam apud alios enixiùs commendando de dotibus, ſiue naturalibus, ſiue ſupernaturalibus ipſi à Deo conceſſis: 2. regulariter curent non detinere diutiùs in confeſſione facienda vnam potius monialem, quàm aliam (ſecluſa tamen particulari aliqua indigentia) ſed ſe patrem communem omnibus exhibeant: 3. in audiendis confeſſionibus ne ſigno aliquo exteriori oſtendant ſe ſtomachari ex auditione alicuius particularis peccati (v. g. altiùs ſuſpirando, exponendo, &c.) 4. in faciendis interrogationibus, maximè circa votum caſtitatis, ſint valdè cauti, ita vt nec ſibi, nec pœnitenti inijciant laqueum perditionis: 5. moniali accedēti ad confeſſionem magnam exhibeant confidentiam; eam adhortantes, vt cor ſuum effundat ſicut aquam candidè, ac ſincerè confitendo omnes, ac ſingulos ſuos exceſſus: 6. opportuna ſuggerāt remedia vnicuiq; pœnitenti iuxta qualitatem proprij morbi ſpiritualis:

7. quantùm fieri poteſt, non interrumpant pœnitentem inter confitendum, niſi fortè in quærendis circunſtantijs peccatorum, quæ identidem à confitente manifeſtantur; idq; ne alioqui pœnitens perturbetur, & ſic excidant è memoria reliqua peccata: 8. ſi quid occurrat acriori repræhenſione dignũ, differant repræhendere, vſq; dum abſoluta ſit confeſſio omnium peccatorum; ne aliàs pęnitens deterreatur a manifeſtandis alijs grauioribus exceſſibus à ſe patratis: 9. in confeſſionibus audiendis ſeueros ſe potiùs pręſtent, quàm familiares; &, ſicut non debent incutere timorem ei, quam conſolari oportet, ſic videre debent, ne nimia clementia vtantur erga illam, quam acriter increpare conuenit: 10. caueant, ne ſe impatientes, aut tædio affectos oſtendant in progreſſu confeſſionis, quam audiunt; ſinantq; pœnitentem pro ſua voluntate exponere, quæ meminit, ac conſiteri ſtatuit, quantumcunq; rudi, & craſſa minerua; nulloq; modo interrumpant ad effectum ſe citiùs expediendi (oppoſitum quippe potiùs eueniet, pœnitente eorundem peccatorum confeſſionem iuxta ſuum ingenium non ſemel iterante ad pleniorem propriæ conſcientiæ (vt putat) ſatisfactionem) 11. ſi quam aduertant non audere peccatum aliquod confiteri ex ſuperueniente erubeſcentia, illam benigniùs ſolitò excipiant, ipſi viſcera paternæ compaſſionis exhibeant, eam animent ad confidentiam, curentq; omni ſtudio dicti peccati confeſſionem extorquere per varias interrogationes à longè factas circa materiam præfati peccati: 12. in fine confeſſionis tradant vniuiq; pęnitenti opportuna remedia iuxta ſpirituales ipſarum infirmitates, oſtendantq; quantùm dedeceant exceſſus illi manifeſtati Sponſas Chriſti per profeſſionem religioſam Deo peculiariter dicatas; vt ſic confundantur ab iniquitatibus ſuis.

QVÆRES XXI. Quam facultatem habeant Confeſſarij monialium circa abſolutionem reſeruatorum.

181 ℞. Non habere, niſi illam, quam *ſup. cap. 9. quæſt.* 15. diximus illis competere; vt proinde in præſentia nihil noui occurrat, quod hic addamus. Solùm obiter moneo ex *Diana par. 4. tract. 4. reſol.* 89. Duardo, ac Homobono relatis ab ipſo Diana Epiſcopum poſſe dare Confeſſario monialium poteſtatem illas abſoluendi ab hæreſi, etiam externa; idq; etſi aliàs demus facultatem Epiſcopis conceſſam à *Concilio Trident. ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 6. quò ad abſoluendum ab hæreſi, per bullam Cęnę fuiſſe ſublatam: ſi quidem, hoc etiam non obſtante (quod tamen plures negant) adhuc dicendum eſt impeditos, quò minùs Sedem Apoſtolicam adire poſſint (cuiuſmodi ſine dubio ſunt moniales) per proprium Epiſcopum abſolui poſſe à caſibus, ac cenſuris in ipſa bulla compræhenſis ex *cap. mulieres, & cap. ea noſcitur de ſent. excommunic.* idq; etſi poſſit adiri Legatus, aut alius priuilegiatus ad abſoluendum; vt notat *Auila de Cenſur. par. 2. D. 1. d. 6. ex Henriquez contra Nauarrum, & Cordubam.* Quamquam, loquendo de monialibus exemptis, poſſint in ſimili caſu abſolui à proprio Pręlato regulari iuxta

con-

conceſſionem Pij V. à nobis relatam *cap. 9. quæſt.* 15.

QVÆRES XXII. Qualiter procedere debeat Confeſſarius cum moniali infirma, ſi, delata ei communione, antequàm communicet, dicat ſe velle confiteri;& in ipſa confeſſione indicet ſe plures confeſſiones nullas feciſſe,ac irritas.

182 ℞. Cum diſtinctione: vel infirmitas eſt periculoſa, ita vt meritò timeri poſſit monialem morituram ſine confeſſione, ſi ea differatur in aliud tempus; & tunc Confeſſarius curet, vt monialis pro ratione præſentis temporis confiteatur eo meliori modo, quo poteſt, manifeſtando peccata mortalia, ſin minùs omnia, ſaltem grauiora, quæ ipſi tunc temporis occurrunt (& quidem animo poſtea reuocandi Confeſſarium ad perficiendam confeſſionem, minùs completè, ac integrè factam ob temporis anguſtiam)necnon generaliter ſe accuſando de omnibus peccatis à ſe commiſſis, ac eliciendo actum veræ contritionis, aut ſaltem attritionis: vel infirmitas non eſt adeò periculoſa; & tunc, ſi non credatur monialem expedituram Confeſſionem breui temporis ſpatio (v.g. per dimidiam horam) curet Confeſsarius,vt illa eliciat verum actum contritionis animo poſtea accerſendi ipſum Confeſſarium ad faciendam integram confeſſionem ſuorum peccatorum. ita *Diana par.* 5. *tract.* 3. *reſolut.* 75. ex Zambrano, & Granado,benè monens ad euitandum huiuſmodi inconueniens, conſultum eſſe, vt Confeſſarij euchariſticam communionem non deferant infirmo, aut infirmæ,niſi priùs explorent,ſiue per ſe,ſiue per alios,num ante communionem velint confiteri, nec ne. Ratio autem reſponſionis eſt, quòd in priori caſu præmittitur confeſſio poſſibilis pro temporis illius opportunitate, confertur infirmæ abſolutio Sacramentalis, adminiſtratur Euchariſtia indigenti,& prouidè occurritur tum periculo ſcandali,tum notæ,quam aliàs monialis infirma incurreret,ſi moniales,quæ comitatæ ſunt auguſtiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum,adſtringerentur expectare,vſq; dum perficeretur exacta confeſſio: in poſteriori verò caſu cauetur ſcandalum, quod gigneretur,ſi infirma tunc non communicaret;& ex alia parte minùs inconueniens eſt communicare abſq; præmiſſa Sacramentali confeſſione cum actu veræ contritionis, quàm facere illam præproperè, & ſine debita præparatione.

183 Quæ doctrina poſſet applicari proportionaliter ad caſum, in quo monialis ad feneſtellam communionis communicatura peteret à Confeſsario copiam confitendi ipſi quædam ſua peccata ante communionem; & Confeſsarius interim cognoſceret monialem teneri repetere plures confeſſiones nulliter, ac inualidè factas. ſi enim id fieri non poſset abſq; graui nota monialis (ſicut re vera fieri non poſset regulariter) poſset Confeſsarius curare, vt eliceret actum contritionis ſub ſe compræhendentis omnia peccata à ſe patrata, animo poſtea commodiùs reficiendi illas confeſſiones nullas,ſicq; ſatisfaciendi defectibus commiſſis in præteritis confeſſionibus.

Quamquam fortè melius eſſet monialem in tali caſu confiteri aliqua peccata in ſpecie, & alia omnia in genere, eliciendo actum, ſin minùs contritionis, ſaltem attritionis cadentis ſuper omnia omninò peccata à ſe commiſſa cum propoſito ea confitendi poſtea diſtinctiùs; ſic namq; ex attrita poſſet fieri contrita, & conſequenter obtineret remiſſionem etiam peccatorum diſtinctè non confeſſorum, indirectam: cùm alioqui non poſſit eſſe certa à ſe elici actum veræ contritionis, & per conſequens vi illius ſibi remitti omnia ſua peccata.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an monialis, quæ, præmiſit confeſſionem omnium ſuorum peccatorum memoriæ tunc occurrentium, teneatur adire Confeſſarium, vt ipſi confiteatur peccatum aliquod in cuius recordatur adſtans altari cum alijs monialibus, parata ad communicandum, audienſq; miſsam; idq; etſi abſq; ſcandalo, ac infamiæ nota poſſit recedere, & commodè, eò quòd recordetur peccati ſtatim poſt Euangelium v. g.

℞. Non teneri, ſed poſſe communicare, ſi communio fiat publicè, & coram alijs: præſertim quando Sacerdos iam cœpit actionem ſacram, vt ſi ad effectum communicandi moniales formulas conſecrauit, aut pixidem è tabernaculo eduxit. ita *Perſicus l. 1. de præcipuo Sacerdot. officio cap. 2. num. 94.* citans *num. 94.* pro ſua ſententia *Victoriam, Sotum, Cordubam, Valentiam, Henriquez, & Reginaldum*; hanc opinionem expreſsè docentes contra Scotum, & plures alios ab eodem Perſico relatos: probatq; ex eo quòd dictus receſſus adiunctam habet aliquam indecentiam (qualis eſſet, ſi quis ſedens ad menſam Principis recederet, conuiuio nondum finito) & moraliter in tali caſu nunquam deeſt aliqua nota, aut obmurmuratio: prætterquàm quòd monialis in præſenti caſu accedit iuſta, & probata per confeſſionem modo ſupra dicto. Quamuis autem Doctores adducti pro noſtra ſententia loquantur in ſpecie de laico ad linteum altaris adſtante, parato ad communicandum cum alijs, non autem de monialibus, quæ communicaturæ non ſolent adſtare ad linteum altaris; tamen puto idem dicendum eſſe de monialibus, cùm moniales aſſiſtentes miſsæ ad communicandum perinde ſe habeant, ac ſi adſtarent ad linteum altaris; & aliàs æquiparatorum idem ſit iudicium.

QVÆRES XXIII. An Confeſsarius monialium poſſit abſoluere ſacramentaliter monialem ex repentino morbo ſenſibus omninò deſtitutam, quæ nec petijt confeſſionem, nec vllum dedit ſignum contritionis.

184 ℞. Videri poſse, adhibita conditione. ita non pauci DD. apud *Dianam par. 3. tract. 3. reſol. 8.* quorum ſententiam teſtantur viri fide digni priuatim docuiſse Suarez, immò, & practicaſse, nouiſſimè edidit Romæ *Lezana in ſumma v. confeſſio num. 11.* & nos ipſi fuſiùs probabimus in *tractatu noſtro de priuilegijs cap. 3. ſect. 2. ſubſect. 2. quæſt. 15.* & quidem non omninò improbabiliter

babiliter tum ob authoritatem Doctorum eam ſuſtinentium, tum etiam ob rationes ibi adductas; quæ licèt magnas patiantur difficultates, eæ tamen ſunt, vt in præſenti caſu locum habere poſſit doctrina, quam tradit *Sanchez l.2.de matr.D.36.num.*8. nimirum quòd, imminente notabili damno proximi, licitum eſt, omiſsa ferè certa opinione, eam ſequi, quæ ſpeciem aliquam probabilitatis habeat: cui affinis eſt illa alia doctrina, quam adducit *Nauar.cap.inter verba corol.*5 3.*num.*1 5 3. in 2.editione dicens eum, qui habet opinionem alicuius partis, & ſolam alterius formidinem, non teneri ſequi opinionem, ſi inde magnum immineat alicui periculum, & formido alterius partis apparentem habeat probabilitatem: quia periculum graue facit, vt in moralibus formido præponderet opinioni; quæ duæ doctrinæ mirè faciunt ad præſentem caſum, eaſq; in ſimili approbat *Io. Præpoſitus quæſt.* 4. *de confeſſ. num.* 88. Vnde pro noſtra reſponſione ſic licet arguere: quotieſcunq; agitur de vitando graui malo, ac periculo proximi, lex charitatis obligat ad operandum, etiam ſecundùm opinionem, quæ ſolùm habeat aliquam ſpeciem probabilitatis, ſaltem apparentis, & quæ veriùs dicatur formido, quàm opinio, vt conſtat ex doctrinis modò traditis: at opinio ſuſtinens moribundum poſse abſolui in caſu hìc propoſito non poteſt negari, quòd non habeat aliquam ſpeciem probabilitatis, ſaltem apparentis; cùm habeat pro ſe Molfeſium, Homobonum, Salmeronem, Literatum, Præmulum, Bartholomæum à S. Fauſto, Bayum, Suarez, Raynaudum, & Lezanam, necnon Naldum, Baldellum, Bordonum, Stephanum à S. Gregorio, alioſq; viros doctiſſimos à me conſultos, & nitatur rationibus habentibus aliquam ſpeciem probabilitatis, ſaltem apparentis: ergo ex charitate tenemur eam ſequi: tantùm abeſt, vt non poſſimus eam ſuſtinere tuta conſcientia. Præter quam quod dicit Diana ſupra in propoſito caſu adeſse aliquo modo materiam ſenſibilem Sacramenti, quæ per teſtificationem, & famam publicam efficiatur præſens: quatenus vir probus, & chriſtiano more viuens ſupponitur quotidie conteri, & dolere de ſuis peccatis. ſic Diana addens hanc opinionem ex principio extrinſeco eſse probabilem.

Sic *Io. Præpoſitus quæſt.* 4. *citata d.* 5. ſuſtinet licitum eſse impendere abſolutionem Sacramentalem ægroto periculosè laboranti, qui vocauit Sacerdotem, vt confiteretur, aut dedit ſigna contritionis, & antequàm veniat Sacerdos, priuatur vſu rationis, nec vllum ſignum coram eo edere poteſt: idq; etiam poſt decretum Clementis VIII. ſed in his non vacat diutiùs immorari.

QVÆRES XXIV. Quid debeat facere Confeſſarius, ſi quam monialium reperiat incidiſse in caſum aliquem reſeruatum; & aliàs ipſi inſtet neceſſitas communicandi, ita vt abſq; nota infamiæ, ac graui periculo ſcandali omittere nequeat communionem.

185 ℟. Quòd, cùm in iſto caſu concurrat iuſta cauſa abſoluendi à reſerua-

tis, nempe vitatio ſcandali, ac infamiæ proximi, & aliàs non poſſit commodè adiri Superior, neq; à moniali, vt patet, neq; à Confeſſario, vt ſuppono; poterit Confeſſarius, immò & debebit abſoluere huiuſmodi monialem; directè quidem à non reſeruatis, indirectè verò à reſeruatis: idq; ſiue reſeruatam habeant annexam excommunicationem, ſiue non, patet ex doctrina, quam tradunt *Suarez D.30. de pœnitent. ſect.3. num.3. Filliuc. tract.7. num.303.* & plures alij penes ipſos generaliter docentes Confeſſarium inferiorem poſſe abſoluere à reſeruatis; quotieſcunq; adeſt iuſta cauſa id faciendi, & non poteſt conueniri Superior. Cuius doctrinæ ea eſt ratio, quòd integritas formalis ſufficit ad valorem Sacramenti: hæc autem adeſt in præſenti caſu, vt patet. Dixi, *idq; ſiue reſeruatam habeat annexam excommunicationem*; tunc enim præſens quæſtio apud DD. maiorem habet difficultatem: nihilominùs etiam in tali euentu placet pars affirmans, quam eſſe communiorem teſtatur Suarez & probatur, quia excommunicatio non reddit pœnitentem ſimpliciter incapacem abſolutionis, ſi interueniat bona fides; ſed tantùm facit, vt non poſſit licitè abſolui à peccatis, quin priùs abſoluatur ab excommunicatione: quando autem vrget neceſſitas, ſicut licitum eſt tunc communicare, ita & licitum erit confiteri; cùm eodē præcepto vtrūq; æqualiter ſit prohibitum, nec maior adſit ratio de vno, quàm de alio. Interim tamen debet Confeſſarius procurare facultatem reſeruatorum à legitimo Superiore, vt vigore illius monialem modo dicto abſolutam à reſeruatis directè abſoluat.

QVÆRES XXV. An Confeſſarius monialium caſu, quo ingrediatur ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ, non exiſtentis tamen in probabili periculo mortis, poſſit illam modo ſupra dicto abſoluere, etiam à reſeruatis, ſi quibus illam fortè inueniat irretitam.

186 ℞. Videri non improbabile, quòd poſſit; & hoc ob doctrinam traditam à *Layman l.5. tract.6. cap.12. num.12.* his verbis: *Si pœnitens bona fide ad confeſſionem venerit, vel quia neſciuit tale peccatum Superiori reſeruatum eſſe, vel, ſi ſciuerit, exiſtimauit tamen legitimè ſe ab inferiori Sacerdote abſolui poſſe cum obligatione poſtea tempore opportuno ſe præſentandi Prælato: in hoc caſu arbitror plerumq; abſolutionem dari poſſe, modò pœnitens præter reſeruatum, aliud peccatum abſolutioni ſubijciat. ratio eſt partim quia aliqualis neceſſitas vrget; ſiquidem pœnitens ægro animo diſcedet abſq; abſolutione, cùm ex ſua parte benè diſpoſitus ſit; partim quia graues DD. abſolutè docent, quòd Sacerdos pœnitentem, qui peccata reſeruata habet, abſoluere poſſit cum onere, vt ea ſola Superiori poſtea confiteatur, & ab alijs directè abſoluatur: excipe niſi excommunicatio annexa ſit*; hæc Layman, & benè; quæ ſatis congruè videntur poſſe adaptari ad præſentem caſum, & quidem à fortiori ob peculiares circunſtantias pœnitentis; quæ eſt monialis adſtricta lege clauſuræ, adeoq; non poteſt habere copiam Confeſſarij,

ſicut

ſicut habent fœminæ ſeculares,& eſt infirma,ac perſona religioſa,ſicq; valde ægrè feret ſe inabſolutam dimitti à Confeſsario. Quod autem dicit Laym. *excipe, niſi excommunicatio ſit annexa*, non videtur obſtare doctrinæ traditæ *quæſt. præcedenti*, nimirum in caſu neceſſitatis vrgentis inferiorem poſse abſoluere à reſeruatis, etiamſi annexam habeant excommunicationem: ſiquidem,cùm ipſemet Laym. hoc idem concedat *num.*10. in caſu magnæ neceſſitatis (v.g. ad vitandam infamiam) eatenus id negat in præſenti euentu, quatenus in eo non videtur ſubeſse magna neceſſitas: veluti ſubeſt in caſu,quo agitur de vitanda infamia pœnitentis,aut alio ſimili; quare & mihi probatur exceptio iſta appoſita à Layman, cùm ſit valdè rationabilis.

QVÆRES XXVI. Qualiter debeat procedere Confeſsarius cum moniali pœnitente exiſtente in occaſione proxima peccandi,ſiue domeſtica,ſiue externa.

187 ℞. Quòd, cùm regula communis ſit manentem in occaſione proxima peccandi teneri eam derelinquere, nec poſse abſolui, ſi potens illam derelinquere, verè non ſtatuat eam deſerere; Confeſsarius in iſto caſu non poteſt, nec debet monialem abſoluere, ſi ex concurrentibus circunſtantijs videat illam poſse dimittere talem occaſionem abſq; ſcandalo, graui infamia,aut damno magno,ſiue ſpirituali,ſiue temporali,& tamen nolle: patet, quia volens manere in periculo morali labendi in peccatum non præſumitur habere propoſitum efficax non peccandi; cùm ex obligatione vitandi peccatum exurgat obligatio vitandi ea, quæ morali neceſſitate ſecum trahunt peccatum, ſaltem quando moraliter vitari poſsunt. eſt communis Doctorum; qui tamen benè limitant regulam ſuperiùs traditam non ſolùm in caſu, quo occaſio vitari non poſſit abſq; periculo ſcandali, aut infamiæ, aut alterius magni damni (ſicut nos etiam limitauimus) ſed etiam quando pœnitens oſtendit extraordinarium dolorem, ac propoſitum; quæ faciunt iam illam occaſionem non eſse proximam; cùm homo ſic armatus multò fortior ſit ad reſiſtendum, quàm priùs; ideoq; probabiliter ſperari poſſit ipſum reſiſtentiã facturũ tentationibus,quibus antea ſuccumbebat. ita *Io.de Lugo D.*14.*de Pœnit.num.*151. item docens de pœnitente, qui modò ſtatuat adhibere alia media ad cauendum peccatum:vt ſi occaſio ſit ex fœmina domeſtica, & ille proponat nunquam ſolus cum ſola colloqui, aut inueniri,effugere eius aſpectum,iucundam ei faciem exhibere,&c.

Quòd ſi quæras, an Confeſsarius debeat cogere monialem ad vitandam occaſionem proximam ei per aliquod tempus permiſsam ob graue damnũm, quòd ei prouenire poterat ex remotione dictæ occaſionis: ſi progreſsu temporis videat illam ſemper eodem modo relabi, nec in ea reperiri vllam emendationem: idq; , etiamſi idem damnum in præſentia ipſi immineat.

188 ℞. Non debere cogere, ſed poſse illam adhuc abſoluere; ſi verè occaſionem

caſionem illam proximam, etiam modò deſerere nequeat abſq; graui ſuo damno. ita in terminis *Io. de Lugo ſup. num.* 156. ex Viualdo, Sancio, & alijs Theologis, probatq; quia adhuc poſt experientiam nullius profectus, ac emendationis poteſt ſtare verus dolor, ac propoſitum requiſitum abſq; voluntate auferendi occaſionem cum tanto damno; ergo monialis in tali caſu poteſt abſolui, cùm ad talem effectum requiratur ſolùm confeſſio cum dolore, ac propoſito. ſicut enim in præteritis confeſſionibus potuit abſolui, eò quòd non tenebatur cum tanto ſuo damno auferre occaſionem; ſic ob idem detrimentum adhuc perſeuerans excuſatur modò ab auferenda dicta occaſione: nec aſſignari poteſt, vnde in præſentia oriatur grauis obligatio tollendi occaſionem, quæ obligatio antea non eſſet; ideoq; ſi antea excuſabatur, excuſabitur etiam nunc; cùm militet eadem ratio.

189 Monet tamen *Io. de Lugo num.* 160. & benè, huiuſmodi doctrinam procedere, per ſe loquendo; ideoq; per accidens poſſe contingere oppoſitam in praxi ſeruandam eſſe; ſi ſcilicet ex præfata experientia argui poſſit monialem in præſentia carere vero dolore, ac propoſito requiſito; qui enim efficaciter proponit, & ſeriò rem aliquam, quam aliunde moraliter implere poteſt; non adeò facilè obliuiſcitur ſtatim ſui propoſiti, ſed ſaltem per aliquod tempus perſeuerat, & difficiliùs, vel rarius cadit; quare ex hoc capite poſſet negari, aut differri abſolutio.

An autem Confeſſarius poſſit per aliquot dies differre abſolutionem moniali, quæ ſæpè promiſit dimittere occaſionem proximam peccandi, & nunquam dimiſit; ſi poſſit probabiliter credere ei dicenti ſe hic, & nunc habere dolorem, ac verum propoſitum: idq; ad eam meliùs probandam.

190 ℞. Videri poſſe; & ratio eſt, quòd, quamuis pœnitens debitè diſpoſitus, facta confeſſione, habeat ius ad ſententiã, & ad abſolutionem nõ tamen habet ius ad hoc, vt ſtatim proferatur ſententia; ſi quidem poteſt Iudex arbitrari, quomodò, & quando debeat vtiliùs proferri ſententia: ſicq; poteſt præmittere exhortationem ſpiritualem, aut etiam præcipere, vt priùs impleat hanc, vel illam pœnitentiam per modum medicinæ iniunctam, ſi id iudicet expedire bono ſpirituali ipſius pœnitentis. hæc *Io. de Lugo*, ex communi ſenſu Theologorum, *ſup. num.* 168. 169. *&* 170. addens ex Palatio apud Græcos neminem ante expletam pænitentiam, ſacramentaliter abſolui; hincq; inferens non eſſe contra ius pænitentis, ſi in eius vtilitatem interdum abſolutio differatur; quidquid in contrarium ſentiat *Sancius in ſelectis D. 9. num. 6. & ſeqq.*

Dubium maius eſt, an Confeſſarius poſſit abſoluere monialem pertinaciter exiſtentem in proxima occaſione peccandi, ſi ex concurrentibus circunſtantijs probabiliter conijciat illam quò ad hoc eſſe in bona fide, quòd inuincibiliter credit permanentiam in dicta occaſione ſibi non eſſe peccaminoſam, nec putat ſe teneri ſub nouo peccato illam dimittere: & aliàs

idem

idem Confeſſarius moraliter certus ſit, præfatam monialem ex propria fragilitate non receſſuram à dicta occaſione, ſi id ei præcipiat, ſicq; ſe nullum emendationis fructum conſecuturum ex tali admonitione, immò ei potiùs iniecturum laqueum noui peccati.

191 R. Non videri improbabile, quòd Confeſſarius in tali caſu poſſit, immò & debeat abſoluere monialem pœnitentem, illam relinquendo in ea bona fide. Moueor, quòd iuxta dicenda *q. ſequenti* plures Doctores probabiliter ſuſtinent Confeſſarium, ſi inueniat ſuum pœnitentem laborare ignorantia inuincibili, ſiue facti, ſiue iuris, tam humani, quam diuini, aut naturalis; & alioqui præuideat ignorantiam ablatam redundare debere in nouum peccatum ipſius pœnitentis, qui proſequetur facere cum peccato id, quod antea licitè faciebat, debere diſſimulare, dum non interrogatur, non autem ei auferre præfatam ignorantiam. conſtat autem in præſenti caſu, quòd, ſi Confeſſarius adſtringat monialem ad dimittendam occaſionem proximam peccandi, ipſi manifeſtando illam non poſſe in ea permanere abſq; peccato; dato quòd monialis de facto ex ſua fragilitate non ſit illam dimiſſura, iam incipiet permanere in illa cum peccato; cùm priùs in ea maneret ſine vlla culpa, vt ſuppono: ergò Confeſſarius, ne laqueos iniiciat pœnitenti contra *cap. de viduis c.l. 27. q. 1.* non ſolùm poteſt, ſed debet relinquere illam in ſua bona fide; priùs tamen prudenter examinando ſtatum, & qualitatem ignorantiæ illius, num ſit culpabilis, nec ne: & quidem, ita vt ipſo examine, ac interrogatione pœnitenti non præbeat occaſionem dubitandi, nec ei inferat malam fidem; ſicq; ſolum in communi, & quaſi aliud agens debet Confeſſarius interrogare pœnitentem, an habeat remorſum conſcientiæ circa aliquam materiam grauem. ita docti viri à me conſulti, & maximè P. Dominicus Zanettus Soc. Ieſu in theologia morali verſatiſſimus, mihiq; amiciſſimus.

QVAERES XXVII. An Confeſſarius poſſit, & teneatur auferre moniali pœnitenti ignorantiam circa peccata, quæ committit.

192 R. Poſſe, & teneri, ſi ignorantia, ſeu conſcientia erronea ſit contra ipſam monialem, eò quòd ex conſcientia erronea putet eſſe peccatum id, quod re vera non eſt: aut certè quòd ignorantia ſit vincibilis, & culpabilis; in his quippe caſibus, quamdiu perſeuerat ignorantia, pœnitens eſt indiſpoſita ad abſolutionem, & non vitat, ſed cauſat peccatum, ac eius perſeuerantiam. Secùs, ſi ignorantia ſit inuincibilis, ſiue facti, ſiue iuris, tam humani, quàm diuini, aut naturalis, & Confeſſarius ex concurrentibus circumſtantiis pœnitentis prudenter coniiciat ſuam monitionem verè nihil profuturam, immò potiùs iniecturam laqueos pœnitenti, ita vt incipiat facere cum peccato, quod priùs licitè faciebat; tunc enim debet omittere admonitionem: idq; eſtò pœnitens interdum dubitauerit (ſi tamen poſtea ex aliorum conſilio, aut alia de cauſa dubium depoſuerit, & iam nunc in bona fide inuincibiliter reperiatur) & alioqui Confeſſarius ſperet pœnitentem

libenter ſuſcepturam monitionem, interim videns remedium eſſe difficillimum. Ratio reſponſionis eſt, quòd; ſicut officium docendi competens Confeſſario non ligat cum grauiſſimo damno ipſius Confeſſarij; ſic nec obligat cum graui detrimento pœnitentis, ſi aliàs is excuſetur à peccato formali ratione ignorantiæ inuincibilis; cùm enim doctrina ordinetur ad bonum pœnitentis, conſiderandum eſt tum malum violationis legis Dei materialis, & abſq; peccato, tum malum temporale, quod incurretur ex monitione, & ablatione ignorantiæ: hoc ſiquidem poteſt ei præponderare, & tunc monitio omitti debet. ita *Sanch. l. 2. de matr. D. 38. num. 6. &* 10. alijq; plurimi ab ipſo relati, quos ſequitur Io. de Lugo *ſup. D. 22. num. 23. 24. & 27.* monens *num. 29.* minùs conſequenter videri dictum, quod habet *Sanch. num. 14.* Confeſſarium ſcilicet, ſi à pœnitente, non cum dubio, ſed ex ſcrupulo interrogetur de re, cuius habet ignorantiã, poſſe tacere, aut etiam reſpondere, quòd deponat ſcrupulum; nam ſcrupulus non impedit bonam fidem, nec ignorantiam inuincibilem, quæ ipſum excuſat; quanquam aliàs concedi poſſit Confeſsarium in iſto caſu poſse ſingere, ſe non audiuiſse, vel non attendiſse vel oblitum fuiſse reſpondere, vt ſic pœnitens remaneat in bona fide, quam priùs habebat.

Dices, quid ſi Confeſsarius nec ſciat admonitionem in caſu propoſito eſse obfuturam, nec etiam ſciat eſse profuturam: tenetur ne in tali dubio monere pœnitentem laborantem ignorantia inuincibili?

193 ℞. Io. de Lugo *num. 31.* diſtinguendo; vel Confeſsarius ita dubitat de profectu pœnitentis, vt non timeat damnum; & tenetur illum monere tum ex charitate, tum ex officio magiſtri, ac Paſtoris, vt in ſimili docet *Granadò 2. 2. controu. 3. tract. 12. D. 1. num. 6.* de dubitante, num correctio ſit profutura, nec ne: vel dubitat, an monitio ſit profutura, aut obfutura, & tunc, facta comparatione vtilitatis, ac damni, & gradus timoris, ac ſpei, omnibus benè penſatis, eligendum eſt illud, quod iudicabitur præponderare; cùm enim finis admonitionis, aut ſilentij ſit bonum pœnitentis, aut etiam publicum, quando illud interuenit, in eam partem inclinandum eſt, quæ iuxta præſentem ſtatum credatur eligibilior.

QVÆRES XXVIII. Quo pacto debeat Confeſsarius ſe gerere cum moniali non habente verum dolorem ſuorum peccatorum, ac propoſitum non peccandi.

194 ℞. Debere pro viribus conari, vt ipſam excitet ad veram deteſtationem ſuorum peccatorum, & firmum propoſitum non peccandi de cætero: idq; ei grauitatem dictorum peccatorum oſtendendo, ſiue in genere, ſiue in ſpecie, prout hic, & nunc iudicabitur fore vtilius; proponendo damna innumera peccantibus prouenientia, tam ſpiritualia, quàm temporalia, attrociſſima tormenta, quæ manent damnatis ferenda in inferno, & ſupplicia grauiſſima, quæ à Deo, etiam in præſenti vita, non rarò ſolent infligi delinquentibus; exaggerando attrocitatem cruciatuum, ac dolorum, quos filius

Dei

Dei ſuſtinuit ad humani generis redemptionem, mortis certitudinem, ac incertitudinem in memoriam reuocando; recenſendo plurima,& maxima beneficia,quæ Deus largè confert,etiam ijs,qui ipſum offendunt: aliaq; id genus referendo,quę hìc & nunc opportuniora cenſeantur ad verum dolorem,ac propoſitum pœnitenti inſinuandum:quòd ſi ea nihilominus indicet ſe carere debito dolore,ac propoſito; nullo modo debet abſolui, vtpote non habens ſufficientem diſpoſitionem. Illud tamen in præſenti caſu benè aduertendum eſt,quòd ſi conſtet pœnitentem difficiliùs propoſiturum non peccare ampliùs in certo genere peccati; prudens Confeſſarius non debet ei proponere in ſpecie,num firmiter ſtatuat abſtinere ab illo genere peccati, ſed ſolùm in communi, num, Deo adiuuante, proponat abſtinere à quacunq; Dei offenſa mortali; ſic enim facilius, & ſecuriùs extorquebit Confeſſarius verum dolorem, ac propoſitum de cætero non peccandi à pœnitente.

QVÆRES XXIX. Quibus medijs poſſit,ac debeat Confeſſarius iuuare monialem non audentem confiteri peccatum aliquod ex nimia erubeſcentia.

195 ℟. Poſſe, & debere iuuare ſequentibus medijs, aut alijs ſimilibus, quæ hic,& nunc Spiritus S. vnctio edocebit: 1. monialem adhortando,vt,ſi quid habet, quod præ verecundia erubeſcat dicere; ſaltem in genere fateatur ſe conſcientiam habere oneratam graui quodam peccato, quod nullo modo audet dicere; ſic enim Confeſſarius ex tali notitia paulatim, ſumma cum dexteritate expreſſam dicti peccati confeſſionem extorquebit, & quidem minori cum erubeſcentia pœnitentis: 2. proponendo, vt peccatum, quod erubeſcit fateri verbis, ſaltem confiteatur ex ſcripto, illud in pagella deſcribendo,eamq; tradendo præſenti Confeſſario, necnon apertè ei ſignificando ſe veniam humiliter petere peccati eo modo manifeſtati(quo caſu Confeſſarius interrogabit de circunſtantijs præfati peccati, ſi quæ minùs ſufficienter expreſſæ ſunt, & poſtea pagellam comburet, aut reddet ipſi pœnitenti(quam doctrinam in ſpecie tradit *Io. Præpoſitus in 3.p. q.4. de pænit.d.2.num.71.*) 3. monendo ante confeſſionem,vt ſi quid habet pœnitens, quod fateri erubeſcat, primo loco aperiat offerens Deo in ſuorum criminum ſatisfactionem erubeſcentiam, ac confuſionem ex tali confeſſione ſentiendam(quod quanti ſit meriti coram Deo, ſuadet vſus confeſſionum generalium non neceſſariarũ:quę à viris pijs interdum fiunt ad maiorem ſui humiliationem, ac confuſionem) 4. oſtendendo moniali ipſam maiorem ſenſuram eſſe confuſionem in die iudicij, quando non vni tantùm, ſed vniuerſo Orbi,ac omnibus Angelis,& hominibus à ſupremo Iudice manifeſtabitur peccatum illud, quod ipſam adeo pudet aperire ſoli Confeſſario, & quidem cum ſtrictiſſima obligatione ſigilli: 5. ſuggerendo exemplum aliquod formidabile ſupplicij à Deo inflicti ob reticentiã peccati alicuius factam ex verecundia in ſacramentali confeſſione: 6.ſignificando quòd,ſicut

ad

ad recuperandam corporis ſanitatem habens plura vulnera, ea detegit chirurgo, nullo prorſus ei occultato, varioſq; ac grauiſſimos dolores ſuffert; ſic pœnitens ad acquirendam animæ ſalutem debet aperire Confeſſario vlcera ſua ſpiritualia, nempe peccata à ſe commiſſa, quantumuis turpiſſima, cùm hinc pendeat æterna ſalus, aut ſempiterna damnatio: 7. pœnitentem certiorem reddendo Confeſſarios nequaquam ſcandalizari ex confeſſione peccatorum, licèt turpiſſimorum; nec ideo deponere bonam opinionem, quam priùs habebant de pœnitente, immò potiùs magis affici ipſi, ac ſuſpicere quàm maximè ſingularem ſui ipſius victoriam obtentam in manifeſtatione peccati adeò attrocis; præterquàmquòd communiter Confeſſarius in excipiendis confeſſionibus non audit à pœnitentibus peccata ita enormia, vt longè enormiora antea non audierit, aut impoſterum auditurus non ſit: 8. in memoriam reuocando pœnitenti, quòd, ſi tanta laborat verecundia in detegendo peccato illo turpi, proprio Confeſſario; longè maiorem ſentiet erubeſcentiam poſtea, quando cogetur aperire non ſolùm peccatum illud, ſed etiam ſacrilegia commiſſa in repetitis confeſſionibus ex eius reticentia; ſic enim eſt error peior priore: 9. indicando, quòd cùm dicere vni, præſertim viro prudenti, ac taciturno, perinde ſit, ac dicere nulli; & alioqui Confeſſarius ita ſtrictè teneatur ſeruare ſigillum confeſſionis, vt illud violare non poſſit, neq; ad ſeruandam propriam vitam; non eſt, cur timeat pœnitens peccata ſua fore alijs manifeſtanda, ideoq; ſuam famam apud alios periclitaturam eſſe. his, inquam, aut alijs ſimilibus medijs iuuare poterit prudens, pius, ac diſcretus Confeſſarius monialem pœnitentem, ſi quam fortè inueniat minùs paratam ad manifeſtanda omnia ſua peccata: idq; ex maxima verecundia, quæ illam adeò vrgeat, vt omninò deſperet ſe adductum iri ad faciendam confeſſionem omninò integram.

Placet hìc proponere, & ſoluere difficultatem, quæ olim fuit mihi propoſita his verbis: Monialis recenter incurrit quoddam peccatum turpe, quod ipſa erubeſcit confiteri tanquam de nouo commiſſum: quæritur an licitè, petita à Confeſſario facultate faciendi ipſi confeſſionem generalem anteactæ vitæ, eaq; obtenta; cum alijs ſuis peccatis aliàs ritè confeſſis poſſit fateri etiam peccatum recens commiſſum, ſicq; ſatisfaciat ſuæ obligationi.

℞. *Diana p. 3. tract. 4. reſol. 62. ex Sanchez, Coninco, & Bonacina* id poſſe fieri: & probat tum quia iuxta Doctores allegatos probabile eſt pœnitentem in confeſſione non teneri dicere ſe tale peccatum commiſiſſe poſt vltimam confeſſionem (niſi fortè ob aliquam peculiarem circunſtantiam mutantem ſpeciem, quæ neceſſariò exprimi debeat) ſicq; ſciens, aut dubitans ſe tale peccatum iam fuiſſe confeſſum, non tenetur dicere ſe aliàs fuiſſe confeſſum, vel de hoc dubitare (quæ doctrina vtiq; procedit, etiam in caſu hìc propoſito, vt conſideranti conſtabit) tum quia in iſto caſu valdè parùm variatur iudicium Confeſſarij; ideoq; ex hoc capite damnari non debet ta-

lis modus confitendi. Nec obſtat quòd in tali caſu Confeſſarius non poteſt dignoſcere, an peccatum illud, quod de nouo commiſſum eſt, cadat ſub eius poteſtatem; cùm poſſit contingere illud modò eſſe reſeruatum, & Confeſſarius prudenter credere poſſit illud aliàs fuiſſe & confeſſum, & remiſsum, adeòq; non eſse ampliùs reſeruatum: nam monialis per tertiam perſonam poteſt petere à Superiore facultatem reſeruatorum pro vna moniali monaſterij non nominata: ſicq; Confeſsarius poterit abſoluere ab illo reſeruato, etſi ignoret facultatem fuiſse recens obtentam à moniali pœnitente. non obſtat item, quòd fortè peccatum de nouo commiſsum includat nouam malitiam v.g. ſacrilegij contrà votum Caſtitatis, quam Confeſsarius non præcipiet fortè ſupponens illud peccatum fuiſse commiſsum ante profeſſionem religioſam: monialis enim vt id manifeſtet Confeſsario, poterit in confeſſione dicti peccati exprimere ſe illud commiſiſse, dum eſſet adſtricta voto caſtitatis, non declarando ſe tunc fuiſse profeſsam. non obſtat deniq; quod ex tali modo confitendi non poteſt Confeſsarius cognoſcere, an monialis pœnitens ſit in occaſione proxima peccandi (ſicut fortè eſt) ſi quidem ſupponens hoc peccatum eſse antiquum, ſupponet occaſionem fuiſse ablatam, ideoq; non monebit de hoc pœnitentem: & prætereà imponet pro peccato recens facto leuiorem pœnitentiam, quàm ſi noſset illud de nouo fuiſse commiſsum ab vltima confeſſione (vt de facto fieri ſolet in confeſſionibus generalibus) non obſtat inquam; cùm monialis pœnitens ex ſe poſſit occaſionem peccati à ſe amouere; & rogare Confeſſarium, vt ipſi pro ſua conſolatione iniungat pœnitentiam maiorem, immò & ex ſe ſpontè facere illam pœnitentiam, quam proportionatam iudicabit peccato de nouo commiſso.

Quòd ſi hac occaſione quæras, quid debeat facere Confeſsarius, ſi ſciat monialem pœnitentem commiſiſse aliquod peccatum, quod nec ex ſe, nec interrogata confitetur.

℞. Confeſsarium in tali caſu, ſi certò ſciat monialem commiſiſse aliquod peccatum, & etiam euidenter ſciat illam non fuiſse illud confeſsam, cùm aliàs nullam habeat iuſtam cauſam illud reticendi nec poſse, nec debere illam abſoluere. patet, quia non licet abſoluere pœnitentem indiſpoſitum: talis autem eſt monialis in præſenti caſu. ita *Suar. D.32. de pœnit. ſect.3. num.9. Henriq. l.6. c.20. num.6. Fagund. præc.2. eccl. l.6. c.4. num.38. Io. de Lugo D.22. de pœnit. num.*21. alijq; communiter contra *Megalam* 1. *p. l.*1. *c.*2. *num.* 12. ſuſtinentem, quòd, cùm poſſit contingere pœnitentem habere cauſam rationabilem (ſaltem in apprehenſione) reticendi aliquod peccatum; poteſt Confeſſarius ſæpè exiſtimare pœnitentem negantem peccatum à ſe commiſſum, id negare ex cauſa rationabili, ſaltem putata, ideoq; non interuenire defectum integritatis requiſitæ formalem, ſed ſolùm materialem quanquam hoc ipſum non negarent citati Doctores; ſicq; quò ad hoc non diſſentit Megala, vt notauit Io. de Lugo.

QVAE-

QVAERES XXX. Quid debeat facere Confeſſarius, ſi monialem reperiat in præteritis confeſſionibus minùs integrè confeſſam fuiſſe, ſiue ex propria, ſiue ex aliorum Confeſſariorum incuria; v.g. non exprimendo numerum peccatorum mortalium, aut circunſtantias mutantes ſpeciem.

197 ℞. Diſtinguēdo; vel monialis eſt prudens, ac viuidioris ingenij, ita vt credi poſſit probabiliter ipſam, præmiſſo diligentiori examine, exactiùs confeſſuram eſſe propria peccata, ac ſuppleturam defectus commiſſos in præcedentibus confeſſionibus; & ſic Confeſſarius debet illam dimittere, vt propriam conſcientiam diſcutiat, poſtea reditura ad debitam confeſſionem faciendam (ſi quidem confeſſio differri poſſit abſq; nota infamiæ, ac periculo ſcandali; alias enim facere debet Confeſſarius, quod diximus *ſup. q. 24.*) vel monialis eſt rudioris, ac hebetioris ingenij, ita vt, quantumcunq; millies remittatur ad examinandam conſcientiam, non ideò meliùs ſit ſe examinatura, aut exactiùs confeſſura, quàm ſi ſtatim à Confeſſario prudenti debitè interrogetur: & tunc cōmuniter nō debet dimitti, vt ſe examinet, ac redeat; ſed ſtatim debet interrogari à Confeſſario, cuius auxilio ea exactiùs ſupplebit defectus commiſſos, quàm ſi millies ſe examinaret; Vnde notat Cardinalis de Lugo *ſup. D. 16. num. 593.* excuſari Confeſſarios, qui inuenientes pœnitentem minùs ſufficienter præparatum, illum tamen non dimittunt, vt ſe præparet, ac diligenti præmiſſo examine redeat; ſed potius illum ſtatim interrogant, & quidem circam aliqua peccata, quorum pœnitens non meminerat ex improuiſo interrogant numerum, qui aliàs abſq; aliqua recognitione non niſi temerè, aut cum magna confuſione videtur poſſe ex improuiſo dici à pœnitente. Immò addit Io. de Lugo poſſe euenire, quòd Confeſſarius inueniat pœnitentem indigere generali confeſſione ob confeſſiones irritas præcedentes: & tamen perſona ſit talis, vt poſſit ſtatim examinari, & audiri de tota vita; cùm non ſit ſpes illam ſibi relictam melius examen facturam eſſe, quàm illud, quod, iuuante Confeſſario, ibi facere poterit. Quod etiam approbat *Vaſq. 3. p. q. 93. art. 3. d. 7. num. 5.* dicens ruſticos, licèt inueniantur negligenter examinati, non eſſe communiter dimittendos, vt ſe examinent, & redeant: quia de ijs præſumitur, licèt millies ſe examinent, non fore magis aptos, quàm ſi à Confeſſario breuiter interrogentur, ac examinentur.

198 Et certè (vt id obiter dicam) examen, ac interrogatio Confeſſarij debet fieri iuxta regulam prudentiæ, & quidem non metaphyſicè, ſed moraliter, & humano modo: ita vt Sacramentum non reddatur oneroſum, ſed ſit facile remedium & debili hominum conditioni accommodatum, prout à Chriſto fuit inſtitutum. Quare Confeſſarius debet ſe accōmodare pœnitenti, & nouitiam peccatorum à ſingulis exquirere iuxta ipſorum capacitatē; ſubtilioribus, craſſiorem à craſſioribus, breuiorem ab infirmioribus, & minùs exactam ab eo, qui plura habet peccata, quàm qui pauciora: & ratio eſt,

quòd,

quòd, cùm Sacramentum pœnitentiæ requirat ſolùm diligentiam moralē, ac examen humanum; & hoc ſit illud, quod non gignit ex ſe faſtidium, & tędium ipſius Sacramenti: ſequitur minùs diſtinctam notitiam requirendam eſſe ab illo, qui ratione incapacitatis, aut morbi, aut multitudinis peccatorum, aut alia de cauſa difficiliùs poteſt exactiorem reddere notitiam. ita Cardinalis de Lugo *ſup. num. 594.* qui in Epiſtola ad Lectorem poſita in *tomo citato de pœnit.* ſequentem tradit doctrinam perpetuò Confeſſarijs retinendam; *Cęterum in hac potiſſimum materia* (ideſt in adminiſtrando penitentiæ Sacramento) *ſi in qua alia, Lectoris prudentia deſideratur, vt non ſtatim terreatur regulis quibuſdam generalibus, quæ tradi ſolent: ſed meminerit non omnia, quæ iuxta metaphyſicam, & ſcholaſticam diſputationem vera ſignificantur, debere eò ipſo, aut poſſe in vniuerſum ad praxim applicari; nam ad praxim huius Sacramenti conſiderandum non ſolùm eſt, quid vtcunq; verum quaſi in abſtracto ſit, ſed quid etiam moraliter, & humano modo fieri poſſit, & deceat: ita vt remedium hoc ſuauitate, ac dulcedine plenum non fiat ſua difficultate impoſſibile, vel horrorem nimium ingeneret humanæ fragilitati.*

Addo mihi videri non improbabile monialem, quæ aliquod peccatum confitetur vt dubium, ſi poſtea agnoſcat fuiſſe certum, non teneri illud iterum confiteri: idq; colligo ex *Cardinali de Lugo D. 16. de pœnit. num. 92.* atteſtante ſic ſenſiſse aliquos viros doctos, & maximè P. Richardum ſacri palatij magiſtrum: quamuis ipſe Cardinalis pro ſua ſingulari modeſtia dicat in hoc puncto ſe nolle quidquam definire, ſed ſecuriorem partem conſulere. Probatur autem aſsertio ex doctrina, quam Doctores communiter tradunt, nimirum quòd, quando pœnitens confitetur numerum verisimilem (*v. g.* peieraui decies plùs, minùs ve;) ſi poſtea recordetur ſe peieraſse duo decies, non tenetur id confiteri; cùm verba illa *plus, minùs ve* ad minùs includant illa duo periuria. Vnde ſic argui poteſt. Qui dicit ſe peieraſſe decies plùs, minùsve, non dicit, vt certum vndecimum periurium, ſed vt dubium; & tamen ſi poſtea recordetur ſe, vndecim, vel duodecim vicibus peieraſse, non tenetur dicere vt certum vndecimum illud periurium, quod prius dixerat ſub dubio: ergò, ſi etiam confeſsus fuiſſet ſub dubio vnicum periurium, non deberet poſteà certior factus illud fateri vt certum. cur enim magis vnum, quàm vndecimum debet confiteri; quando vtrumq; dixit in æquali dubio, & poſtea de vtroq; æqualem habet certitudinem? ita Cardinalis, qui hoc ipſo quòd ait ſe conſulere ſecuriorem partem (nimirum peccatum in tali caſu iterum eſſe manifeſtandum, vt tradunt communiter DD.) indicat item ſæcuram eſse partem, quam nos amplectimur.

Sic exiſtimo (& mecum ſentit P. Zanettus vir doctiſſimus, ac proinde meritò non ſemel in hoc tractatu à me allegatus; etſi nullum ex ſua modeſtia ediderit Librum) benè confiteri monialem, quæ dubitans ſe ter detraxiſse grauiter de proximo, abſolutè dicit Confeſsario ſe ter detraxiſse,

animo intendens ſe accuſare de tribus detractionibus aliàs rite confeſſis caſu, quo re vera de nouo non commiſerit tres illas detractiones: &, ſi poſtea deprænendat certò ſe de nouo commiſiſſe illas tres detractiones modo dicto confeſſus, non teneri illas iterum confiteri. Moueor, quòd monialis ſic confitens dicit verum, etiam quò ad cognitionis certitudinem ab ipſa habitæ de tribus vicibus detractionis à ſe factæ; & per illam loquendi formam Confeſſarius iam intellexit certitudinem hanc in priori confeſſione facta.

199 *QVo pacto Confeſſarius debeat ſupplere defectum à ſe commiſſum in confeſſione audita.*

200 *Tenetur mouere pœnitentem de dicto defectu, ſi ad ipſum redeat confitendi cauſa, ſeruatis tamen ſeruandis: quod non concedit Filliucius.*

201 *Pœnitens, etſi credatur benè examinatus, interrogandus de ijs, quæ omittit.*

202 *Putat Sancius pœnitentem non debere interrogari de conſuetudine peccandi; ſed reijcitur communiter, & meritò.*

203 *Confeſſio monialis ſurdæ, aut ſurdaſtræ qualiter audienda.*

204 *Afferuntur aliqua remedia contra ſcrupulos: oſtenditur item non eſſe iterum confitendum peccatum confeſſum cum circunſtantijs neceſſarijs, quod, cùm verè ſit mortale, à Confeſſario creditur eſſe ſolùm veniale, & hoc ipſum ſcitur à pœnitente.*

205 *Traduntur remedia generalia contra peccata.*

206 *Confeſſiones inualidæ qualiter reualidandæ.*

207 *Quid ſi pœnitens ſciat ſe fuiſſe confeſſum Confeſſario dormiturienti, aut diſtracto.*

208 *Pœnitentia Sacramentalis prudenter imponenda.*

209 *Notantur aliqua de impoſitione pœnitentiæ Sacramentalis.*

210 *Abſtinentia à communione Euchariſtica iniungi poteſt per modum pœnitentiæ.*

211 *Item imponi poſſunt opera facienda prò defunctis, & quidem etiam grauia ſolùm ſub veniali.*

212 *Qualis pœnitentia imponenda in mortis articulo: qualis famæ reſtitutio; & qualis retractatio doctrinæ falſæ.*

213 *Opera aliunde debita imponi poſſunt titulo pœnitentiæ.*

214 *Item & opera per alium præſtanda.*

215 *Pœnitentia Sacramentalis poteſt imponi, etiam poſt abſolutionem, immò & mutari poſt longum tempus: pœnitens ipſe illam commutat in melius.*

216 *Confeſſarius in aliquibus caſibus, loquitur cum pœnitente de auditis in confeſſione.*

QVÆRES XXXI. Qualiter debeat Confeſsarius ſupplere defectum ab ipſo commiſſum in confeſſione monialis pœnitentis.

199 ℞. Cum diſtinctione: vel defectus fuit commiſsus circa ſubſtantiam, & valorem Sacramenti, eò quòd abſolutio collata ſit abſq; debita iuriſdictione, aut neceſsaria diſpoſitione pœnitentis; & ſic Confeſsarius debet monere pœnitentem de commiſso defectu (petita tamen priùs facultate loquendi de auditis in confeſſione) & quidem etiam cum ſuo graui damno, ſi cum culpa graui, ac mortali defectum illum commiſit; conſtat quippe in alijs materijs, & præſertim in materia iuſtitiæ, damnum illatum proximo culpabiliter, ſtrictiori obligatione debere reparari, quàm illud, quod inculpabiliter illatum eſt: vel defectus commiſsus eſt in damnum tertij, eò quòd non fuit præſcripta pœnitenti debita reſtitutio, aut certè præſcripta eſt indebita; & tunc Confeſsarius tenetur monere pœnitentem; ſiue defectum commiſerit poſitiuè, dicendo pœnitenti ipſum non teneri reſtituere; ſiuè negatiuè, non præſcribendo debitam reſtitutionem: non tamen cum magno incommodo, ſi abſq; graui culpa talem defectum modis prædictis commiſit; quòd ſi commiſit cum graui culpa, tenetur, etiam cum magno incommodo, & quidem etiam de damno, ſiue poſitiuè, ſiue negatiuè in illud influxerit; cùm quilibet culpabiliter proximum damnificans teneatur de damno, ſiue poſitiuè, ſiue negatiuè illud intulerit. Quod non procedit in caſu, quo damnum inferatur abſq; graui culpa: cùm tunc obligatio reparandi damnum illatum ſit minor; vtpote proueniens ſine iniuſta læſione, ac proinde non adſtringat cum graui incommodo: vel deniq; defectus commiſsus eſt ſolùm contra integritatem confeſſionis, non examinando, aut non interrogando ſufficientem numerum, aut ſpecies, aut alias circunſtantias neceſsariò explicandas: & tunc, ſi quidem Confeſsarius in tali defectu ſe habuit negatiuè, ſeu purè omiſſiuè, non tenetur monere pęnitentem extra confeſſionem; cùm præceptum integritatis confeſſionis directè non obliget Confeſsarium, ſed ipſum pœnitentem; & alioqui Confeſsarius Iudicis officio fungens, vbi protulit ſentētiam abſolutionis, iam functus ſit munere ſuo, & ampliùs non teneatur interrogare, ac examinare pœnitentem: idq; ſiue culpabiliter, ſiue inculpabiliter omiſerit interrogare. quòd ſi Confeſsarius poſitiuè fuit cauſa talis defectus, & quidem cum culpa graui (eò quod docuit v.g. non eſse opus exprimere numerum peccatorum) tunc tenetur monere pœnitentem, ſi abſq; ſcandalo, aut graui detrimento id facere poſſit; & magis ſtrictè, quàm quando ſine culpa fuit in cauſa præfati defectus; qui enim eſt alteri cauſa violandi præceptum aliquod graue, violatione etiam materiali; debet, ſi commodè poteſt monere de errore, vt ille præceptum non violet: immò etiam cum maiori incommodo, vt iam dictum eſt, ſi cum culpa graui Confeſsarius fuit in cauſa dicti defectus. ita *Io. de Lugo ſup. D. 22. ſect. 3. per totam* alijs citatis.

An autem Confeſsarius monere debeat pœnitentem in ipſa confeſſione de defectu commiſſo in præcedenti confeſſione, ſi redeat ad confitendum.

200 ℞. *Io. de Lugo ſup. num.* 77. teneri; cùm iterum fiat iudex, & vt iudex ad ſententiam legitimè proferendam debeat pœnitentem interrogare de ijs, quæ videt à pœnitente omitti ex obliuione, aut ignorantia; quare, cùm ſciat omitti ea, de quibus in præcedenti confeſſione debebat interrogare, conſequenter & debet interrogare de ijs, non tam ad ſupplendum defectum præcedentis confeſſionis, quàm ad procurandam integritatem præſentis confeſſionis, præmittendum examen requiſitum ante abſolutionem. ita Io. de Lugo; cùm alioqui *Filliuc. tract. 7. num.* 374. abſolutè dicat, ſi ex defectu commiſſo in confeſſione non pendeat damnum tertij, Confeſſarium regulariter ad nihil teneri, niſi ad pœnitentiam ſui defectus, ſi quidem fuit culpabilis.

QVÆRES XXXII. An Confeſſarius teneatur interrogare monialem, ſi putet probabiliter illam ſatis diligenter examinaſſe ſuam conſcientiam, & tamen omittat aliquid neceſſariò exprimendum.

201 ℞. Quòd, quamuis *Medina C. de confeſſ. q. de confeſs. dimidiat. iteranda* in hoc ſuſtineat partem negantem, & *Vaſquez* ipſe *ſup. d. 7. num. 2.* dicat huiuſmodi ſententiam non facilè conuinci poſſe falſitatis, immò indicet illam eſſe probabilem, cùm contrariam ſolùm probabiliorem eſſe dicat: nihilominùs communis Doctorum ſententia eſt, quam ſequitur *Suar. D. 32. de pœnit. ſect. 3. num.* 7. ex Magiſtro S. Thom. Sylu. S. Anton. Ang. Nau. & Cano, videlicet Confeſſarium teneri interrogare pœnitentem circa peccata, quæ non confitetur, ſi rationabiliter credat eum omittere aliquod peccatum ex obliuione, aut inaduertentia: idq; etſi aliàs probabiliter putet eum propriam examinaſse conſcientiam ea diligentia, qua tenebatur. Ratio reſponſionis eſt, quòd Confeſsarius in foro Sacramentali eſt Iudex, & vt talis debet proferre ſententiam abſolutoriam: ad quod vtiq; opus eſt, vt plenè cognoſcatur totus ſtatus conſcientiæ pœnitentis; cùm ſententiam ferre debeat non ſolùm circa peccata, quæ audit, ſed circa perſonam pœnitentis, quam abſoluens Sacramentaliter iudicat debere reconciliari cum Deo; ſicq; neceſsariò cognoſcere debeat, num pœnitens in ſe habeat aliquid, quod obſtet dictæ reconciliationi; vnde dicitur in *cap. omnis vtriuſq; ſexus de pœnit. & remiſs. Sit Sacerdos diſcretus, & cautus more periti Medici diligenter inquirens peccatorum circunſtantias:* iudicium namq; prudens ſemper prærequirit plenam informationem, & examen teſtium circa ea, quæ ſpectant ad ſententiam proferendam.

Vtrùm verò monialis interrogata à Confeſsario de conſuetudine peccandi præterita, teneatur reſpondere, manifeſtando ſe in alijs confeſſionibus idem peccatum fuiſse confeſsam, ſed abſq; vlla emendatione.

℞. San-

202 ℞. *Sancius in ſelectis D.9.* non teneri, immò poſse licitè æquiuocando negare ſe habuiſse talem conſuetudinem: probatq; quia nemo tenetur bis idem peccatum confiteri; ſaltem quando non eſt reſeruatum: teneretur autem monialis idem peccatum bis confiteri, ſi interrogata de præterita conſuetudine peccandi teneretur reſpondere, vt patet. Verùm diſſentiunt communiter DD. apud Ioannem de Lugo *ſupra D.14.num.172.* dicentem doctrinam iſtam Sancij eſſe contra omnes Theologos, & contrariam tum praxi Eccleſiæ, tum fini, ad quem inſtitutum eſt Sacramentum pœnitentiæ. & ratio eſt, quòd, cùm Confeſſarius ſit iudex, & medicus; habet ius requirendi illa, quorum notitia neceſſaria eſt ad vtilem correctionem pœnitentis, aut certè ad imponendam debitam pœnitentiam; huiuſmodi verò eſt præterita conſuetudo peccandi; vt inde cognoſcat Confeſſarius, quæ medicina pœnitenti debeat hìc, & nunc applicari, & an egeat dilatione abſolutionis, vt hoc tandem modo curetur. Præterquàmquòd hoc non eſt cogere pœnitentem ad confitenda bis eadem peccata: cùm in poſteriori confeſſione non ſubijciat pro materia confeſſionis conſuetudinem præteritam, nec de ea ſe accuſet; ſed illam ſolùm explicet indirectè ad explicandum proprium ſtatum, ac præſentem indigentiam; quo pacto non eſt nouum pœnitentem interdum obligari ad declaranda iterum peccata, quæ priùs erat confeſſus: vt conſtat in viro coniugato, qui, petens debitum à propria vxore, poſtquam carnaliter cognouit conſanguineam eiuſdem ſuæ vxoris, peccat, & ad tale peccatum confitendum debet explicare ſuum inceſtum præteritum, quem iam fuerat confeſſus.

QVÆRES XXXIII. Qualiter debeat ſe gerere Confeſſarius in audienda confeſſione monialis ſurdæ, aut ſurdaſtræ.

203 ℞. Debere illius confeſſionem audire in loco aliquo remotiori, eam præcisè interrogando de purè neceſsarijs in peccatis mortalibus: idq; ſiue interrogando altiori voce, ſi ſolùm ſit ſurdaſtra; ſiue interrogando nutibus, aut geſtibus, ſi ſit ſimpliciter ſurda; niſi fortè monialis ſpontè eligeret confiteri ex ſcripto (ad quod vtiq; non tenetur, vt benè oſtendit *Diana par.5.tract.6.reſolut.4.*) quo caſu poſſet Confeſſarius, etiam ipſe ex ſcripto interrogare, ſi ea in confeſſione omitteret aliquid neceſſariò exprimendum; v.g. circumſtantiam mutantem ſpeciem, aut numerum peccatorum. Quod autem ſpectat ad impoſitionem debitæ pœnitentiæ, ſi conſtet Confeſſario, monialis præfatæ confeſſiones eſſe vniformes; poſset ei aſſignare determinatam aliquam pœnitentiam in vnaquaq; confeſſione implendam. qua de re *Poſſeu. de offic.Cur.cap.7.num.15. & Diana ſupra reſolut.5.*

QVÆRES XXXIV. Qua ratione procedere debeat Confeſſarius cum moniali vehementer vexata à ſcrupulis.

204 ℞. Debere procedere ea ratione, qua oſtendimus in *tractat. de obli-*

gat. cap. 3. ſect. 1. quæſt. 35. hìc aliqua principaliora, ac efficaciora remedia breuiter indicabimus: 1. ergò aſſueſcat monialis ſcrupuloſa, ex conſilio Confeſſarij animosè repellere ſurgentes ſcrupulos, ſibi certò perſuadens eos immitti à diabolo ad ſpiritualem ipſius perniciem: 2. conſtanter agat contra ipſos ſcrupulos certa, quòd, ſicut timens tranſire ſuper aliqua trabe, aut ſaxo pendente, alijs abſq; vllo timore tranſeuntibus, vbi ſemel, iterum, ac tertiò tranſit, metum omnem depónit; ſic agens audacter contra ſcrupulos, ſi ſæpiùs id faciat, percipit ſe tandem nullo modo moueri ijs, quibus antea terrebatur: 3. curet in ſuis dubijs ea practicè deponere, tutiorem etiam partem omittendo, ſemperq; amplectendo partem ſibi magis fauorabilem; idq; ſaltem per principia generalia (dicendo v. g. ſi certò ſcirem. hoc eſse peccatum mortale, non facerem: ſi mihi conſtaret me conſcientiam habere oneratam peccato aliquo m. non communicarem, &c.) 4. ſibi perſuadeat, quòd, ſi de conſilio Confeſsarij omittat confiteri aliqua, quæ dubitat eſse peccata, ea re vera ipſi remittuntur indirectè per abſolutionem Sacramentalem, etiamſi verè eſſent peccata grauia, dummodò generaliter de illis doleat, ideoq; non eſse opus, vt eá iterum confiteatur; non ſecùs ac per abſolutionem remittuntur peccata inculpabiliter oblita: 5. credat certò, quòd ſi det aditum ſcrupulis, ſe exponit periculo committendi ex conſcientia erronea peccata longè grauiora, quàm ſint ea, de quibus hìc, & nunc inſurgunt ſcrupuli: 6. exiſtimet ſe non conſenſiſse in peccatum, nec omiſiſse in confeſſione hoc, aut illud peccatum, niſi iuraret rem ita ſe habere; & quidem ſtatim, abſq; vlla indagatione. qui vult, conſulat *Reginaldum l. 2. cap. 9. Layman l. 1. tractat. 1. cap. 6. num. 2. Filliucium tractat. 21. cap. 4. quæſt. 15. Sanchez l. 1. moral. cap. 10. num. 82. & ſeqq. Bonacinam D. 2. de legibus quæſt. 4. par. 8. & Azorium tom. 1. l. 2. c. 20. quæſt. vlt.* vbi docet Confeſſarium non debere admittere pœnitentem ſcrupuloſum frequenter, & in plurimum; immò potiùs illum repellere, ac verbis aſperioribus exterrere: aliàs enim numquam ſcrupulorum fontes exhauriet.

Quòd ſi quæras, an monialis confitens ſuum peccatum cum omnibus circunſtantijs neceſſarijs teneatur illud iterum confiteri, ſi ei conſtet Confeſſarium ex falſa appræhenſione fundata in natura ſcrupuloſa ipſius monialis putaſſe peccatum illud non eſſe mortale, cùm verè eſſet, & id certò ſciat etiam monialis.

℞. Non teneri; & probatur ex doctrina, quam in ſimili caſu tradit *Sanchez l. 1. moral. cap. 10. num. 69. ex Corduba*; nimirum non eſſe iterum confitendum peccatum, quod quis integrè confeſſus eſt, dubitans tamen vnà cum Confeſſario, an illud eſſet mortale; etſi poſtea alteruter doctior factus, aut alijs conſultis, agnoſcat illud eſſe mortale. cùm enim in confeſſione iam facta peccatum plenè fuerit detectum, nec noua circunſtantia explicanda occurrat; & alioqui non ſit neceſſarium pœnitentem, aut Confeſsarium

rium ſcire determinatè peccatum detectum eſſe mortale (ſiquidem in omnibus id ſcire eſt impoſſibile) non apparet, quo titulo repeti debeat iſta confeſſio: quæ ratio vtiq; probat intentum in caſu hìc propoſito, vt facilè conſtabit conſideranti.

Dices, quid ſi monialis extremè ſcrupuloſa, quæ quidquid facit, loquitur, aut cogitat, ex conſcientia erronea appræhendit plerumq; eſſe peccatum mortale; poſt plures confeſſiones generales factas cum extrema & ſui, & confeſſariorum defatigatione, proteſtetur Confeſſario certò ſcire ſe omninò indigere plures Confeſſiones inualidas repetere: poteſt ne Confeſſarius ei prohibere ne dictas confeſſiones repetat; etſi probabiliter poſſit dubitare illas verè fuiſſe inualidas ex conſcientia erronea?

℞. Videri poſſe, ipſi perſuadendo non eſſe vllo modo neceſſariam talem repetitionem, eiq; præcipiendo, vt omninò acquieſcat ipſius conſilio. Moueor quod iuxtà *Conincum D. 7. de Sacrament. num. 67. & Layman l. 1. tract. 1. cap. 6. num. 2.* fideles excuſantur ab integritate materiali confeſſionis ob difficultates minores ijs, quibus ſe exponit monialis in præſenti caſu: cuiuſmodi eſt periculum hærendi perpetuò in ſuis ſcrupulis, & anxietatibus, ac incurrendi alia plura, & grauiſſima mala tam animæ, quàm corporis. Vnde ſic argumentor: eatenùs monialis tenetur in hoc caſu repetere dictas confeſſiones, quatenùs tenetur ad integritatem materialem confeſſionis: at non tenetur ad talem integritatem iuxtà doctrinam *Coninchi, & Laymani* (quam ſuſtinent etiam alij graues Doctores) cùm inde ei immineant grauiſſima mala; ergò non tenetur repetere dictas confeſſiones; præter quàm quòd repetitio hæc reſpectu confeſſarij eſſet onus omninò intolerabile. In hoc ergò caſu curandum eſt, vt monialis elicito actu contritionis, de omnibus ijs peccatis, quorum confeſſiones putat ſe teneri repetere, de illis coram Confeſſario ſe accuſet in genere, & confidens infinitæ Dei miſericordiæ acquieſcat: certò ſibi perſuadens ſe non teneri quò ad hoc ad quidquam aliud. ita ego ſentio, & meum ſenſum approbauit P. Zanettus vir doctiſſimus, immò & hanc doctrinam non ſemel practicaui.

QVÆRES XXXV. Quæ remedia poſſit, & debeat Confeſſarius tradere monialibus pœnitentibus ad vitanda peccata, quibus eæ magis ſunt obnoxiæ.

205 ℞. Poſſe, & debere tradere ſequentia, prout ex confeſſione vniuſcuiuſq; illarum cognoſcit eas indigere; nimirum contra ſuperbiam, vt ſępius attendant ad propriam vilitatem, ac defectus animæ, corporis, ac exteriores: vt obſeruent meliores ſe, & maximè Chriſtum dicentem: *Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde:* vt conſiderent ſuperborum ſeruitutem, & ignominiam eorum, qui per ſuperbiam decidunt à dignitate filiorum Dei, & fiunt

dæmonis mancipia: vt verſentur cum humilibus, ac modeſtis: vt in veſtitu, habitatione, alijſq; externis operationibus ſe ſe, quantùm fert decentia ſtatus cuiuſq; demittant.

Contra vanam gloriam, vt ſuas dotes naturales quàm maximè occultent: vt reflectant ad proprios defectus: vt de ſe ipſis humillimè ſentiant, & loquantur: vt honorem, & laudem oblatam ſtatim Deo offerant, extenuando verbis ea, quæ in ipſis commendantur, ac ſuſpiciuntur.

Contra auaritiam, vt affectu relinquant omnia, cùm per votum paupertatis omnia effectu reliquerint: vt ſæpius meminerint eò moleſtiorem, ac grauiorem eſſe mortem ijs, qui plura habent relinquenda; ideoq; expedire, vt ante mortem præſentis ſæculi bonis omninò emoriamur: vt cogitent, quanta fuerit paupertas Chriſti, qui non habebat, vbi caput ſuum reclinaret: vt ſe totas committant Deo, memores vel ipſos paſſerculos ab eo copioſiſſimè ali: vt ſuſpiciant bona cæleſtia, eorumq; acquiſitioni inhient.

Contra luxuriam, vt fugiant conſpectum, & multò magis familiaritatem eam, quæ ad libidinem accendit: vt recedant à côuictu eorum, qui ſuo prauo exemplo excitant ad turpia: vt vitent otium, & ſemper vacent honeſtis exercitijs: vt non nutriant corpus delicatè, ſed potiùs ament abſtinentiam: vt ſtatim repellant malas cogitationes, & ſenſus cuſtodiant: vt carnem doment flagris, cilicijs, & alijs macerationibus, præſertim vrgente carnis tentatione: vt, inualeſcente carnis tentatione, occultè muniant ſe ſigno Crucis, inclament deuotè nomen Ieſu, & Mariæ, renouent votum religioſæ caſtitatis, Deiq; opem enixè implorent, adhibita pia aliqua oratione: qualis eſt, *Deus in adiutorium meum intende; Cor mundum crea in me Deus; Domine vim patior, reſponde pro me*; & ſimiles.

Contra iram, vt parent ſe ad toleranda ea omnia, quæ ſolent incitare ad iram: vt intelligant iniuriam non nocere patienti, ſed potiùs inferenti: vt recolant, quàm patienter, ac benignè Deus ſuſtinuerit ipſarum grauiſſima peccata: vt ſaltem linguam comprimant, iramq; in pectore accenſam extinguant: vt mentem diuertant ab iniuria accepta, & ſe côuertant ad aliud quippiam agendum: vt meminerint maiorem moleſtiam ſe aliàs percepiſſe ex verbis offenſiuis contra alias ſorores prolatis, quàm ſi iniuriam ſibi illatam patienter diſſimulaſſent.

Contra inuidiam, vt non ament terrena: vt attentiùs recogitent ex eò quòd alia Soror careret bono, quod ipſæ ei inuident, non ideo illas meliùs habituras, & conſequenter nullam omninò vtilitatem percipi ex inuidia: vt conſiderent ea, quæ poſſunt iuuare, & accendere ad charitatem fouendam.

Contra odium alterius, vt benefaciant ijs, in quos naturalem ſentiunt auerſionem, ijſq; libenter inſeruiant; vt illis ſe ſe ſpontaneè ſubmittant; vt exurgente motu interioris auerſionis Deum poſitiuè pro illis orent, fauſta

quæq;

quæq; ipſis depræcantes; vt maiori affabilitate cum ijs tractent, curentq; eorum beneuolentiam ſibi conciliare.

Contra gulam, vt vitent ciborum ſuauitatem, varietatem, ac condimenta; vt benè percipiant delectationem conſurgentem ex gula non eſſe propriam hominum, ſed beſtiarum rationis expertium; vt diligentiùs perpendant damna tum ſpiritualia, tum corporalia prouenientia ex inordinato appetitu gulæ.

Contra accidiam, vt crebrò recolant innumera Dei beneficia, quorum recordatione ſe excitent ad illum amandum, eiq; quàm ſtudioſiſſimè inſeruiendum: vt frequenter meminerint propinquæ mortis, tempus benè merendi omninò auferentis: vt eligant certum aliquod genus exercitiorum, quibus vacent: vt ſæpè recordentur, quantùm ipſimet ſæculares laborent pro acquirendis, & conſeruandis temporalibus bonis, quæ per mortem prorſus relinqui debent: vt aſſiduè meditentur, quot, & quantos labores perpeſſi ſint Sancti ad comparandam cæleſtem gloriam.

Hæc, aut alia ſimilia remedia tradere poteſt, & debet prudens, ac ſolicitus Confeſſarius monialibus pęnitentibus iuxta ſpiritualem vniuſcuiuſq; illarum indigentiam ex ipſarum confeſſione perſpectam.

QVÆRES XXXVI. Quo modo procedere debeat Confeſſarius cum moniali pœnitente, quæ fortè indigeat repetere nonnullas confeſſiones.

206 ℞. Cum diſtinctione: vel Confeſſarius, coram quo repeti debent confeſſiones, eſt ille idem, cui factæ ſunt dictæ confeſſiones nullæ, & recordatur ſtatus pœnitentis, ſaltem in confuſo, & in genere: vel eſt alius; aut certè, ſi eſt idem, nullo modo recordatur ſtatus pœnitentis, neq; in confuſo. Si primum, debet Confeſſarius curare, vt monialis diſtinctè confiteatur peccata, quæ fortè omiſit confiteri ex verecundia, reliqua in genere confitendo ſub his, aut alijs ſimilibus verbis: *Confiteor tibi etiam omnia peccata, quæ tibi ipſi confeſſa ſum his duobus poſtremis menſibus v.g.* ſic enim Confeſſarius acquirit ſufficientem notitiam ſtatus pœnitentis, ita vt poſſit de ipſo iudicare; quod certè non procederet, ſi ille, neq; in confuſo recordaretur ſtatus pœnitentis: vnde tunc teneretur monialis ſingula peccata, etiam præcedentium illarum confeſſionum inualidarum, explicare; cùm tales confeſſiones perinde ſe habeant, ac ſi non eſſent factæ. Si ſecundum, debet Confeſſarius adſtringere monialem ad repetenda diſtinctè omnia peccata explicata in præteritis illis confeſſionibus: idq; ob rationem modò adductam; quæ proportionaliter militat etiam in præſenti caſu. ita *Suarez D.22. de pœnitent. ſect.6. Coninc. D.7. de Sacrament. num.*109. *& D.* 10.*num.* 102. *Reginald. l.*8. *num.*33. alijq;, quos citat, & ſequitur *Bonacina D.5. de Sacram. quæſt.5. ſect.2. par.3. num.*16. contra *Medinam q.24. de confeſſ.* & alios aſſerentes in caſu, quo pœnitens confiteatur eidem Sacerdoti,

non

non eſſe opus, vt diſtinctè explicet ſingula peccata expreſſa in confeſſionibus, quas modò repetit, etiamſi Confeſſarius, neq; in genere recordetur ſtatus illius. Addo ex *Io. de Lugo D.16. de pœnit. num.599.* & alijs, quos refert, & ſequitur *Diana p.3. tract.4. reſol.*108. quòd, ſi quis ante annos 10. v.g. tacuit culpabiliter peccatum m. & poſtea in alijs confeſſionibus intermedijs illius oblitus eſt: quando deinde Confeſſarius reperit vitium illius confeſſionis præteritæ, non debet obligare pœnitentem ad repetendas omnes confeſſiones intermedias bona fide factas, ſed illam ſolam, in qua commiſſus fuit ille defectus: ſiquidem aliæ omnes confeſſiones potuerũt eſſe validæ, ac fructuoſę, dum pœnitens non recordaretur ſacrilegij commiſſi. Quòd idem, ait *Io. de Lugo num.*611. procedere, etiam in euentu, quo pœnitens omiſiſſet confiteri aliquod peccatum m. ex ignorantia culpabili ſolùm venialiter; cùm talis culpa v. impedire non potuerit valorem, ac effectum præteritæ abſolutionis; quæ ſunt benè notanda Confeſſarijs.

207 Quòd ſi monialis poſt abſolutionem ſibi à Confeſsario datam aduertat ipſum Confeſsarium aliquod, aut aliqua peccata non intellexiſse ob ſomnum, vel diſtractionem; neſcit tamen, quod fuerit illud peccatum; ſi quidem conſtet illum ita dormiſse, vt prudenter dubitari poſſit de ſingulis peccatis, an hoc peccatum audierit; debet tota confeſſio reiterari: ſi verò de ſingulis non poſſit ita dubitari, ſed ad ſummum de aliquo in communi; non eſt obligatio reiterandi totam confeſſionem, ſed ſolùm confitendi peccatum illud in communi. ſic *Io. de Lugo num.*607. addens *num.*609. quòd ſi pœnitens ſciat ſe aliquando in vita feciſse confeſſionem menſtruam irritam ex defectu poteſtatis in Confeſsario, non ideò reiterare debet omnes confeſſiones totius vitæ; cùm verè non adſit dubium morale de ſingulis in particulari: ſed ſufficit ipſum ſe accuſare de peccatis in ea confeſſiones manifeſtatis, non quidem diſtinctè, ſed in communi; quod indicat ipſemet Io. de Lugo; dum loquens de præfatis peccatis ait, *quæ non poteſt determinare.* Quæ doctrina locum proportionaliter haberet in caſu, quo pœnitens ſciret in ſua generali confeſſione vnum peccatum non fuiſse à Confeſsario auditum propter ſomnum; neſciens tamen, quod eſset illud peccatum; tunc enim non debet repetere omnia peccata; cùm in tanta multitudine de ſingulis nequeat prudenter dubitare: ſecùs, ſi eueniſset id in confeſſione breui; nam tunc teneretur iterum confiteri ſingula peccata tunc confeſsa; cùm de illis ſingulis prudenter dubitari poſſit, an fuerint audita à Confeſsario.

QVÆRES XXXVII. Qualiter debeat ſe gerere Confeſsarius monialium in imponenda pœnitentia ſacramentali.

208 ℟. Quòd, quamuis in *Concilio Trid. ſeſſ.*14.*c.*8. dicatur debere Sacerdotes Domini, quantùm ſpiritus, & prudentia ſuggeſserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones iniungere: ne, ſi fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus

bus agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Confeſsarius tamen debet diligenter cauere, ne imponat pœnitentiam adeò granem, vt pœnitens illam omittat cum animæ ſuæ præiudicio; ſicq; eius grauitatem debet temperare cum lenitate, vt neq; nimis rigida, neq; nimis facilis videatur. vnde fit, vt, pœnitente dicente, ſe nolle facere, niſi paruam pœnitentiam, poſſit, & debeat Confeſſarius ei in hoc morem gerere: cùm ſit non ſolùm iudex, ſed etiam Medicus; & vt Medicus debeat attendere ad debilitatem infirmi. ita *Regin.l.7.num.37.ex Henriq.l.5.c.20.§.5. lit. Q.* monens, quòd ſi pœnitens propriam imbecillitatem exponat Confeſſario, & præſumatur ob debilitatem corporis, aut animi, ſpirituſq; tempore non impleturus pœnitentiam congruam; debet ea illi iniungi, quam libenter admittet, etſi eſſet vnum *Pater*, & *Aue*, aliudue modicum; addito quòd alia bona, quæ fecerit, aut mala, quæ pertulerit, patienter, offerat Deo in debitam ſuorum peccatorum ſatisfactionem.

209 Accedit, quòd pœnitenti diſpoſito ad maiorem pœnitentiam recipiendam maior poteſt imponi iuxta qualitatem peccatorum confeſſorum: cùm hoc ſit magis conforme menti Concilij Trident. ſuperiùs allegati, & aliàs ſatisfactio ſacramentalis ſit longè maioris meriti. præterea concedi poteſt pœnitenti, vt pœnitentiam iniunctam redimat aliqua alia; v.g. ieiunia elemoſynis. quædam etiam relinqui poſſunt eius arbitrio, vt eligat in ſatisfactionem ſuorum peccatorum, quæ maluerit. deniq; leuior pœnitentia imponi poteſt ei, qui oſtendit ſigna magnæ contritionis, aut certè eſt lucraturus aliquam indulgentiam, maximè plenariam. qua de re plura *Regin. ſup.c.4.& 5.* qui benè notat ad imponendam iuſtam, ſeu quantam, & qualem oportet, pœnitentiam, requiri tum impulſum Spiritus S. tum conſiderationem peccatoris, peccati, & finis, qui eſt ſalus animæ.

Dubium modò eſt, an Confeſſarius poſſit imponere moniali in pœnitentiam, vt aliquot diebus abſtineat à communione.

210 ℞. Quòd, cùm frequens vſus communionis non ſit res ita determinatè bona, vt non poſſit interdum, & in aliquibus circunſtantijs melius eſſe abſtinere, quàm accedere, eſtò quis non habeat conſcientiam peccati m. vt eruditè probat *Io. de Lugo D.17. de Euchar.ſect.3.* & alioqui Confeſſarius imponere poſſit in pœnitentiam opera honeſta, ac virtutum; abſolutè loquendo, non repugnat Confeſſarium præcipere pœnitenti, vt abſtineat tali die à communione: quando ſcilicet conſtet ex præſenti ſtatu pœnitentis meliùs eſſe abſtinere, quàm accedere; dummodò tamen talis omiſſio communionis non ſit alijs occaſio iudicandi, quòd à Confeſſario iniuncta fuerit in pœnitentiam. ita *Io. de Lugo D.25.de pœnit. nu.65.* contra *Sancium in ſelectis D.33.* monens tamen regulariter non expedire eiuſmodi pœnitentiam imponere; addenſq; *num.66.* contra eundem *Sancium ſup. D.30.* non ſolùm Con-

feſſarium

feſſarium poſſe imponere in pœnitentiam ſumptionē Euchariſtię, ſed etiam pœnitentem teneri illam acceptare: cùm falſum ſit, quòd ſupponit Sancius, pœnitentem non poſſe obligari ad acceptandum opus, quod impleri debeat in ſtatu gratiæ; nihil enim magis commune eſt, quàm imponere pro pœnitentia frequentiam confeſſionis menſtruæ v.g. cùm tamen ſit certum non poſſe Sacramentum pœnitentiæ recipi, niſi in ſtatu gratiæ, ſaltem in vltimo inſtanti, in quo completè ſuſcipitur Sacramentum.

An autem liceat imponere in pœnitentiam ſacramentalem opera facienda pro animabus purgatorij.

211 ℞. Non apparere, cur id non liceat; quamuis enim pœnitentia imponatur pœnitenti ad ipſum puniendum: id tamen verè conſequitur in præſenti caſu, cùm non minùs puniatur pœnitens pro defuncto ieiunans, aut dans eleemoſynam, immò magis: quippe ſic non ſolum priuatur cibo, aut pecunia, ſed etiam ſatisfactione ſibi reſpondente ex opere operantis; interim ſibi retenta ſatisfactione reſpondente ex opere operato. ita *Io. de Lugo ſup. num. 64.* contra *Vegam tom. 2. ſum. c. 64. caſu 4.* & *Sancium ſup. D. 16. num. 1.* addens *num. 59.* quòd, cùm Confeſſarius imponat pœnitentiam in perſona Dei, & iuxta inſtitutionem Sacramenti pœnitentiæ, cuius vim non poteſt ipſe miniſter temperare; non poteſt Confeſſarius pœnitenti imponere grauem pœnitentiam ſub veniali, ſed iuxta capacitatem materiæ, quæ iniungitur in pœnitentiam.

Quod ſi quæras, an, & qualis pœnitentia imponi debeat pœnitenti conſtituto in articulo mortis.

212 ℞. Non debere imponi pœnitentiam magnam, externam, & mox implendam, ſed potiùs in tali caſu excitandum eſſe pœnitentem ad interiorem contritionem, quàm fieri poteſt, maximam; ei proponendo non tam pœnas inferni, quàm ſpem miſericordiæ Chriſti pro ipſo crucifixi: necnon monendum eſſe, vt iubeat fieri de bonis ſuis congruas eleemoſynas, & miſſas celebrari, rogetq; amicos, ſi quos præſto habet, vt præcibus, & alijs bonis operibus ipſi ferant opem ad dignam pœnitentiam pro ſuis peccatis peragendam. ita *Regin. ſup. num. 41.* ex Nau. Palud. & S. Antonino monens cum Hoſtienſi pœnitenti in articulo mortis poſito ſignificandum eſſe, quæ pœnitentia ei imponi deberet, ſi benè valeret, quamq; teneatur implere, ſi conualeſcat; quod ſatis apertè ſignificatur in *c. ab infirmis 26. q. 7.* ijs verbis, *A quo periculo, ſit diuinitùs ereptus conualuerit, impoſitum ſibi à Sacerdote pœnitentiæ modum diligenter obſeruet.*

Qualiter autem debeat ſe gerere Confeſſarius cum moniali proxima morti, quam inuenit teneri reſtituere famam proximi grauiſſimè læſam, aut retractare doctrinam falſam ad mores ſpectante apud aliquot ſæculares.

℞. Debere Monialem adſtringere, vt conuenienti modo famam ablatam reſtituat per ipſum Confeſſarium, aut aliam: idoneam preſonam; &

ad

ad aliud non teneri: idemq; procedere de retractatione doctrinæ illius falſæ, ſi ſcienter, aut ex ignorantia grauiter culpabili doctrinam illam docuit: ſecùs, ſi bona fide, aut inaduertenter: tunc enim cum teneatur ex ſola charitate, puto monialem de rigore non teneri retractare per Confeſſarium modo dicto doctrinam illam.

Dubitari hìc etiam poteſt, an Confeſſarius poſſit imponere in pœnitentiam opera aliàs debita ex præcepto.

293 ℞. Poſſe, immò & interdum expedire, vt id faciat, attenta infirmitate, ac diſpoſitione pœnitentis; cùm enim opus præcepti ſit ſatisfactorium, adeoq; per illud poſſit perfici Sacramentum, vi cuius dictum opus eleuetur, vt ſatisfactio euadat Sacramentalis: non apparet, cur vigore clauium dictum opus non poſſit iniungi in pœnitentiam, quamuis regulariter non fiat, immò nec fieri debeat; vnde fit, vt, Confeſſario imponente aliqua ieiunia in pœnitentiam, non ſatisfiat regulariter per ieiunia aliunde debita, ſed per ieiunia ſupererogationis; niſi ex occurentibus circumſtantijs oppoſitum colligatur de mente ipſius Confeſſarij. ita *Layman l.5.tract.6. c.15.nu.10.Fagund.præced.2.eccleſ.l.9.c.5.num.8.Turrian.D.37.de pœnit.d.2.Io.de Lugo D.25.de pœnit.num.67.* alijq; quos citat, & ſequitur *Diana p.3.tract.4.reſol.84. & p. 4. tract. 4. reſol.* 241. vbi notat ex Mercero, quòd, ſicut implens opus aliàs debitum, v.g. ex precepto Eccleſiæ, & à Confeſſario iniunctum in pœnitentiam, duplicem reportat fructum, vnum ratione operis præcisè conſiderati, ac præcepti; alterum ratione virtutis, quam opus trahit ex vi poteſtatis clauium: ſic præfatum opus omittens facit duplex peccatum; ſiquidem, vt benè aduertit Io. de Lugo, præceptum Eccleſiæ illud opus, v.g. ieiunium, conſtituit in ſpecie temperantiæ; præceptum verò Confeſſarij intendit virtutem pœnitentiæ; ſicq; peccata dictis virtutibus oppoſita erunt diuerſa.

294 Addit *Diana citata reſol.* 241. alijs citatis quòd, ſicut Confeſſarius in pœnitentiam Sacramentalem imponere poteſt opus internum; quippequod eſt ſenſibile, ſin minùs per ſe, per accidens, quatenus imponitur, & acceptatur cum opere externo: ſic & poteſt iniungere opera implenda per alium: cùm vnus poſſit ſatisfacere pro alio quò ad pœnam temporalem relictam poſt remiſſionem peccati, & aliàs obligatio implendi pœnitentiam Sacramentalem oriatur ex voluntate ipſius Confeſſarij.

Vtrùm verò Confeſſarius imponere poſſit pœnitentiam moniali pœnitenti, etiam poſt abſolutionem impertitam.

295 ℞. Poſſe, quamuis vſus obtinuerit, vt id fiat ante abſolutionem, ſicq; regulariter faciendum videatur. ita *Diana p.3.trac.4.reſol.136. & p.5.trac.13. reſol.36.* patetq; tum ex *cap.fin. de cenſib.in 6.* tum quia, ſi quid obſtat, maximè obſtat obligatio ſigilli Sacramentalis: at hæc non obſtat, cùm in hoc nulla interueniat violatio ſigilli; ſi quidem moraliter non cenſetur fieri extra Sacramentum, quod ſtatim fit poſt abſolutionem Sacramentalem.

Monet

Monet deniq; *Diana p.3 trac.4. reſol.53.* quòd, quamuis Sanchez Regin. Henriq. Coninch. & Sancius ſuſtineant pœnitentem non poſſe propria auctoritate commutare pœnitentiam à Confeſſario datam, in opus euidenter melius; oppoſita tamen ſententia videtur probabilis, eamq; de facto ſuſtiuent Portellus, & Villalobos relati ab ipſo Diana, illam inde probantes à ſimili, quòd, ſicut vouens propria auctoritate votum poteſt commutare in rem euidenter meliorem, ſic pœnitens poterit propria auctoritate pœnitentiam impoſitam commutare in opus euidenter melius; cùm ſit eadem ratio de obligatione ex voto, ac de obligatione proueniente ex præcepto Confeſſarij: præterquàmquòd in tali caſu pœnitens non exercet actum iudicij, ac iuriſdictionis, ſed abundantiùs implet præceptum impoſitum à Confeſſario.

QVÆRES XXXVIII. An, & in quibus caſibus poſſit Confeſſarius loqui cum monialibus de auditis in confeſſione.

216 ℞. Poſſe in aliquibus caſibus: & quidem 1. de licentia pœnitentis formali, ac expreſſa, necnon libera, ac ſpontanea; 2. ſi in præſenti confeſſione monialis ſubijciat peccatum aliquod, etiam in præterita confeſſione manifeſtatum: Confeſſarius enim ad benè curandum pœnitentem debet attendere peccata, etiam præterita, quæ vel ſunt circunſtantiæ præſentium, vel indicant paſſionem vehementem, aut aliquid aliud conſideratione dignum ad ſtatum pœnitentis meliùs cognoſcendum; 3. ſi ſtatim, finita confeſſione, Confeſſarius aliquid addat, aut aduertat moniali, quod oblitus fuerat: idq; ob rationem §. *præced.* adductam ſub finem; & inde confirmari poteſt, quòd in tali caſu moraliter cenſetur durare idem iudicium quò ad actus, qui debuiſſent præcedere abſolutionem. ita *Io. de Lugo ſupra D.23. ſect.5.* addens *num.140.* ex communi doctrina non poſſe Confeſſarium, pœnitente renuente, petita, & non obtenta licentia, loqui cum eo de auditis in confeſſione; quamuis contrarium ſuſtineant Suar. Filliuc. Nugnus, Diana allegati ab ipſo *Ioanne de Lugo ſupra num.*140. contra ipſum *Dianam part.5. 11. reſolut.*18.

217 *INgreditur Confeſſarius clauſuram in caſibus neceſſarijs.*
218 *Et quidem cum ſocio; præſertim ſi ſit regularis.*
219 *Licentia data Confeſſario ad ingrediendum extenditur ad ſocium.*
220 *Sæpius ingreditur ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ: item præciſè ad monendam monialem de periculo mortis proximo, ſed non ſemper.*
221 *Item ad miniſtrandam Euchariſtiam, & quidem ſæpè.*
222 *Comitantes tamen Euchariſtiam in tali caſu non poſſunt ingredi.*
223 *Communicans manè, veſpere eiuſdem diei iterum communicat per modum viatici: item communicans paulò ante mediam noctem per modum viatici iterum communicat ieiuna, elapſo quadrante poſt mediam noctem: item in vigilia*

lia Natiuitatis Domini communicat monialis, etiam benè valens ſtatim poſt medium noctem.

224 *Pluries ingredi poteſt Confeſſarius ad miniſtrandum Viaticum, ſeruatis alias ſeruandis: &, ſi monialis ægrota ſit nouitia, curat, vt faciat profeſſionem: ad hanc autem non requiritur conſenſus capituli; idq; etſi nouitia abſoluerit annum nouitiatus: quod ſi hæc conualeſcat, iuxta aliquos reſilire poteſt à religione, nec non renunciare bonis, ſi antea non renunciauit: iuxta noſtram ſententiam non tenetur complere nouitiatum.*

225 *Item pluries ingreditur ad miniſtrandam extremam vnctionem, ſi aliàs ea repeti poſſit.*

226 *Quod temporis interuallum requiratur ad repetendam extremam vnctionem.*

227 *Ingreditur ad aſſiſtendum moniali in extremis laboranti.*

228 *Et quidem pluries, ac pro longiori tempore.*

229 *Non tamen ſine ſocio; ſi Confeſſarius ſit regularis.*

230 *Oſtenditur, qualiter iuuari debeat monialis pro tempore agoniæ.*

231 *Ingreditur ad faciendas exequias moniali defunctæ iuxta conſuetudinem.*

232 *Et quidem cum ſocio, ſi extet conſuetudo.*

233 *Item in caſu, quo cadauer defuncti laici intra clauſuram ſepeliri debeat, & quidem parocho defuncti excluſo: qui tamen in eccleſia externa monialium ſuo parochiano ibi morienti miniſtrat Sacramenta; immò etiam ſi is ſit intrà clauſuram: at mulieri ingreſſæ monaſterium animo ibi degendi perpetuò dat in morte vltima Sacramenta, & ſepulturam Confeſſarius monialium, vbicumq; illa ſepeliatur: quod dici poteſt etiam de puella degente in educatione apud moniales: quod alij negant: non item de muliere ingreſſa animo ibi perpetuo habitandi conditionato conditione ſuſpenſiua.*

234 *Item ad celebrandum coram infirmis, aut conualeſcentibus.*

235 *Non item ad deferendam moniali infirmæ ſacram Reliquiam, ſecluſa conſuetudine.*

236 *Non ad impertiendam benedictionem Epiſcopalem, aut indulgentiam moniali morienti.*

237 *Non ad exorcizandam monialem energumenam.*

238 *Non ad benedicendum monaſterium, niſi in caſu, quo infeſtaretur à dæmone.*

239 *Non ad ſumendam hoſtiam intra clauſuram lapſam è manu Sacerdotis.*

240 *Proponitur, & ſoluitur obiectio.*

241 *Qualiter ſe gerat Confeſſarius, ſi hoſtia cadat ſuper veſtes monialis.*

242 *Ingreditur ad conſolandam monialem extremè deſolatam; ſi aliter ei nequeat ſuccurri.*

243 *Non item ad baptizandum puerum intra clauſuram natum.*

244 *Ingreſſus ex iuſto titulo facit intra clauſuram id, ad quod præciſè non potuiſſet ingredi.*

245 *Ingrediens in caſu permiſſo non incurrit pœnas latas contra violantes clauſu-*

clauſuram, etſi ingrediatur ex prauo fine.

246 *Ingreſſurus in caſu rationabili, non expreſſo in generali facultate, eget ſpeciali licentia.*

QVÆRES XXXIX. An, & in quibus caſibus poſſit Confeſſarius monialium ingredi clauſuram ad exercendos actus concernentes ſuum munus.

217 ℞. Poſſe ex licentia, ſiue Ordinarij, ſiue Prælati regularis monialium, prout ipſæ alterutri illorum reſpectiuè ſubijciuntur: & quidem etiam noctu, ſi occurrat caſus vrgentis neceſſitatis; idq; in omnibus caſibus inferiùs proponendis, alijſq; ſimilibus, qui fortè eueniant. patet tum ex communi Eccleſiæ praxi: tum quia alioqui ſtatus monialium eſſet miſerrimus; ſi occurrente caſu neceſſitatis, non poſſent Confeſſarij ingredi clauſuram tum ad miniſtranda Sacramenta tempore infirmitatis, tum ad aſſiſtendum morientibus, tum ad alios ſimiles effectus, qui progreſſu temporis euenire poſſunt; tum quia id ſatis apertè deciditur tam in Cõſtitutione Gregorij XIII. quæ incipit *Gratiæ*, & eſt ſuperiùs adducta; quatenus ſtatuit licentiam ingrediendi clauſuram monialium non eſſe dandam, neq; adhibendam, niſi in caſibus vrgentibus tantùm: quàm in *Concilio Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de Regul.* per ea verba *in caſibus neceſſarijs*, & in *cap. periculoſo de ſtat. regul.* ſub iſtis verbis, *niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat*; ex quibus textibus ego infero, quòd, cùm plures caſus euenire poſſint, in quibus vrgeat neceſſitas monialium, vt Confeſſarius ipſarum ingrediatur clauſuram ad exercendum aliquem ex actibus concernentibus ipſius munus: in ijs caſibus ingredi poterit Confeſſarius, obtenta debita licentia, prout expoſuimus *ſup. c. 5. ſect. 3. q. 32.*

Quod ſi quæras, an Confeſſarius monialium ingrediens clauſuram ad exercendum ſuum munus in caſu neceſſario, & cum legitima licentia (quæ ſcilicet ſpecialis ſit, & in ſcriptis) poſſit ſecum ducere ſocium abſq; eo quòd hic exprimatur in licentia.

218 ℞. Poſſe, immò & id maximè decere; præſertim, ſi Confeſſarius ſit regularis. ita *Sanch. l. 6. mor. c. 16. num. 46. Mir. q. 2. de monial. art. 17. Barboſa alleg. 102. num. 50. Diana p. 3. tract. 2. reſol. 51. Tambur. D. 24. de iure abbatiſſ. q. 3.* & ex parte *Bonac. q. 4. de clauſ. p. 4. num. 4.* nobiſcum ſentiens in ijs caſibus, in quibus Confeſſarius ingrediens clauſuram indiget ope, ac miniſterio ſocij; non autem in caſu, quo excepturus ſit confeſſionem alicuius infirmæ ibi exiſtentis. Moueor tum quia decentia videtur requirere, vt Confeſſarius habeat teſtem omnium ſuarum actionum, & ex eius præſentia tanto maiori cum circumſpectione procedat (quod præſertim obſeruari debet, ſi Confeſſarius ſit regularis, quem nunquam decet incedere abſq; ſocio) tum quia hoc ipſum non obſcurè ſignificauit Greg. XIII. in ſua Conſtitutione *Dubijs*, dum Prælatis in caſibus neceſſarijs ingredientibus monaſteria monialium

lium iubet, vt comitati ingrediantur: tum quia indecens eſt, & alienum à more eccleſiaſtico, quòd fœmina inſeruiat Sacerdoti miniſtranti Euchariſtiam, aut extremam vnctionem; tum quia talis eſt praxis ferè communis (loquendo de Confeſſarijs regularibus) eaq; approbata à Sacra Congregatione; quæ, teſte *Barboſa in Collect.v.confeſs.monial.2.* decreuit Confeſſarium ex antiqua conſuetudine abſq; ſocio ingredi non poſſe monaſteria monialium ad audiendam ibi confeſſionem alicuius infirmæ, ſed debere ei aſſignari ſocium, qui ipſi aſſiſtat, & ſit ætatis excedentis annos 50. vitæq; exemplaris.

219 Benè autem notant citati Doctores in tali caſu non requiri ſpecialem licentiam pro ſocio, ſed, conceſſa licentia Confeſſario ad ingrediendum, eò ipsò cenſeri conceſſum etiam ſocio, vt ingrediatur cum illo iuxtà *cap.licet de priuil. in 6.* decidens conceſſo alicui ingreſſu ad audienda diuina tempore interdicti, cenſeri quoq; conceſſum ingreſſum comitum decentium; ne aliàs priuilegium ſit inutile, vt notat *Gloſ.ibi v.non debent:* quę ratio proportionaliter procedit in præſenti caſu. & hæc doctrina, vt iam indicaui, potiſſimùm habet locum in Confeſſarijs regularibus Ordinum, quorum conſtitutiones præſcribunt, ne Confeſſarij ſepta monialium ingrediantur ad miniſtranda Sacramenta ſine ſocio, & ne vllatenus abinuicem ſeparentur, quin ſemper mutuò poſſint ſe inſpicere: cuiuſmodi conſtitutio reperitur in Conſtitutionibus Caſſinenſium *p.2.c.5. de monial.* in *regula S.Claræ 2.cap.7.* & in ordinationibus Societatis Ieſu.

QVAERES XL. In quibus caſibus poſſit Confeſſarius monialium ingredi clauſuram ad audiendas confeſſiones monialis infirmæ; & an poſſit ingredi præcisè ad monendam monialem de periculo mortis proximè imminentis.

220 ℞. Poſſe, quotieſcunq; monialis ita laborat, vt non poſſit commodè accedere ad ſedem confeſſionalem, hoc eſt ſine diſpendio ſanitatis; idq; non ſolum ſub initium morbi, ſed etiam quoties vrget præceptum Eccleſiæ, aut regulæ, aut etiam propria deuotio: immò etiam quoties monialis dicit ſe indigere Sacramento pœnitentiæ. ita *Rodriq.tom.1.q.47.art.4. Portel.de dub.reg.v.clauſura nu.9. Villalob.tom.2.ſum.tract.35.diffic.47.nu.4. Diana ſup.reſol.67. Tambur.ſupra quæſt.2.num.1.* & alij, patetq; ex eo quòd iuxtà dicta licitus eſt ingreſſus intra clauſuram in caſibus neceſſarijs: vſus autem Sacramenti pœnitentiæ eſt neceſſarius, & quidem neceſſitate, quæ per ſe eſt nota ſoli pœnitenti; vt proinde mirum non ſit Doctores permittere Confeſſario monialium, vt ingrediatur ad excipiendam confeſſionem monialis infirmæ, aut aliter ſic impeditæ, vt non poſſit ipſa ad illum accedere abſq; notabili diſpendio ſanitatis; quoties illa dicit ſe indigere confeſſione: cùm aliàs obligatio clauſuræ ab ipſis Doctoribus dicatur eſse ſtrictæ interpretationis; quæ enim ſunt fauorabilia animæ, latam admittunt explicationem.

Addo Confeſſarium poſſe ingredi præciſè ad monendam monialem de periculo mortis proximè imminentis; ſi attentis concurrentibus circunſtantijs probabiliter iudicetur talem monitionem minùs vtiliter faciendam eſſe à Medico, aut à monialibus. moueor quòd, data ſuppoſitione, ſumus in caſu neceſſitatis vrgentis, cùm hic agatur de ſpirituali ſalute monialis: conſtat autem ex dictis Confeſſarium monialium poſſe ingredi in quocunq; caſu grauis neceſſitatis. ſecùs dicendum, ſi dicta monitio æq; benè poſſet fieri à Medico, aut à monialibus: ſic enim ceſſaret ratio neceſſitatis; quamuis in præſenti caſu, alijſq; ſimilibus ſtandum ſit conſuetudini cuiuſq; regionis, ac diœceſis.

QVÆRES XLI. In quibus caſibus Confeſſarius monialium poſſit ingredi ad miniſtrandam moniali infirmæ, aut aliter impeditæ ſacram Communionem.

121 ℟. Poſſe ingredi non ſolùm ad miniſtrandam Euchariſtiam moniali in probabili periculo mortis conſtitutæ (de quo nemo dubitat, cùm in tali periculo quilibet fidelis teneatur communicare per modum viatici) ſed etiam quoties aliæ moniales communicant ex præcepto, ſiue Eccleſiæ, aut regulæ, ſiue etiam ex alia pia, & rationabili cauſa. ita *Portel. ſupra* & ante illum *Rodriquez tom. 1. quæſt. 47. art. 4. Miranda tractat. de monial. quæſt. 2. art. 7. & Sanchez num. 45.* addens ſe credere Confeſſarium poſſe ingredi ad miniſtrandum Sacramentum pœnitentiæ, ac Euchariſtiæ moniali infirmæ, quotieſcunq; iſta ſolebat vti his Sacramentis: patetq; tum ex dictis *quæſt. præced.* tum quia rationi conſonum eſt infirmas hoc ſolatio non deſtitui; ne alioqui addatur afflictio afflicto; immò iuſtum eſt triſtitiam infirmæ leuari tam ſalutaribus medicinis. vnde infert Sanch. quando dicunt DD. poſſe Confeſſarium ingredi ad audiendam confeſſionem monialis infirmę, aut aliter impeditæ, quoties ipſa ait ſe indigere hoc Sacramento, haud ſtrictè interprætandam eſſe huiuſmodi indigentiam, ideoq; poſſe ingredi etiam in caſu, quo illa cupiat confiteri ſolùm ad meram conſolationem ſpiritualem.

122 Quod verò monet *Sanchez num. 46.* non ſubeſſe iuſtam cauſam, quòd comitantes Euchariſtiam ingrediantur clauſuram: cùm ipſæ moniales ſatis decenter cereis accenſis comitari poſſint Euchariſtiam, ſtatim ac ad clauſuræ fores accedit; eſt valdè rationabile, & omninò ſeruandum. Quamquam quò ad hoc mihi magis placeat conſuetudo inducta in ciuitate Ferrarienſi, nimirum, vt Confeſſarius monialium in caſu, quo adminiſtranda ſit moniali infirmæ Euchariſtia, particulam conſecratam in decenti vaſe ponat ſuper feneſtella, ex qua moniales ſolent communicare; eaq; ſic poſita, ingrediatur cum debita modeſtia, ac deuotione, ibiq; indutus ſuperpelliceo, & ſtola procedat ad chorum, indeq; ſumptam particulam conſecratam deferat ad monialem infirmam, cæteris monialibus ipſum comitantibus cereis accenſis.

Quæri hìc poſset, an monialis, quæ mane communicauit, poſſit eodem die iterum communicare per modum viatici; ſi ſub veſperam eiuſdem diei contingat eam incurrere periculum mortis, cùm antea benè valeret, nec extaret vlla ſuſpicio talis periculi.

223 ℞. Quòd, licèt DD. communiter apud *Dianam p.5. trac.3. reſ.33.* ſuſtineant partem negantem: nihilominùs non videtur improbabilis pars affirmãs, quam ſuſtinet idem Diana ex Hurtado de Mendoza, Turriano, Ochagauia, ac Kelliſonio; & ſuadetur tum quia iura prohibentia, ne quis communicet bis in die, non comprænhendunt caſum iſtum adeò ſpecialem; tum quia fideles debent in articulo mortis communicare ex præcepto diuino, cui non ſatisfit per anticipatam communionem (ſicut nec ſatisfit præcepto audiendæ miſſæ per anticipatam auditionem) præceptum autem hoc diuinum, vt fortius, præualet prohibitioni eccleſiaſticæ de non communicando bis eadem die ex *Sanch. l.1. mor. c.10. num.17.*

Addo ex *Suarez D.69. de Euchar. ſect.4. & Perſico l.1. de præcipuo Sacerd. offic. c.3. num.* 82. quòd, ſi monialis in articulo mortis non ieiuna per modum Viatici communicauit paulò ante mediam noctem; elapſo quadrante poſt mediam noctem poſset ieiuna iterum communicare: hoc enim non eſset bis communicare eadem die, ſed duobus diebus: cùm dies incipiat à media nocte.

Sic notat *Diana p.3. trac.6. reſol.44. ex Henriq.* quòd, ſi quis proximè ante mediam noctem cęnauit in Dominica incidente in vigilia Natiuitatis Domini; poteſt ſtatim poſt mediam communicare. Quę doctrina confirmatur ex eo, quod docēt Azorius, Syluius, Henriq. Sà, & alij apud eundem *Dianam p.2. trac.14. reſol.54.* videlicet fideles nullo iure prohiberi, quin qualibet hora diei communicent, ſi ſint ieiuni, & abſit ſcandalum: quamuis *Coninch. q.80. de Sacram. art.10. num.85.* & alij dicant extra caſum neceſſitatis non eſſe permittendum, vt quis ſub veſperam, & qualibet hora diei communicet: idq; in reuerentiam Sacramenti.

Vtrùm verò Confeſſarius poſſit ſæpius ingredi ad miniſtrandam moniali infirmæ Euchariſtiam per modum Viatici.

224 ℞. Poſſe, ſi inter vnam, & aliam communionem detur conueniens interuallum temporis; v.g. 8. aut 10. dierum iuxta *Suar. D.68. de Euchar. ſect.5. & Henriq. l.8. c.5. nu.1.* aut etiam ſolùm 6. dierum iuxta *Fumum v. communio, §.18. & Maiorem in 4. d.9. q.3. ad 5.* Ducor, quòd, cùm iuxta citatos Doctores, quos ſequitur *Fagund. præc.3. Eccleſiæ l.3. c.5. n.20.* licitum ſit fidelibus infirmis communicare per modum Viatici non ſemel, ſed iterum, atq; iterum, & quidem ſecundùm *Laym. l.5. trac.4. c.6. nu.20.* altero ſtatim die in aliquo caſu: licitum erit Cõfeſſario monialium ingredi ad talem effectum, ne alioqui monialis infirma deſtituatur tam ſalutari remedio, & quidem valdè neceſſario; vt proinde dici poſſit cõpręhendi ſub regula generali à nobis aſſignata ſuperiùs, quòd poteſt Cõfeſſarius monialiũ ingredi in caſibus neceſſarijs.

Quòd ſi monialis, cui adminiſtranda eſt Euchariſtia per modum Viatici, ſit nouitia: curet Confeſsarius, vt illa ante communionem faciat religioſam profeſſionem iuxtà Pij V. indultum relatum *cap. 9. num.* 18. Pro cuius intelligentia vnum tantum placet hìc adnotare: nimirum ad eſſentiam profeſſionis factæ vi talis indulti non videri neceſsarium, quòd ea fiat de conſenſu capitulari monialium illius monaſterij, adeoq; illam ſine dicto conſenſu eſse validam. Moueor tum quia Pius V. ſi voluiſset ad profeſſionem in iſto caſu faciendam requiri conſenſum capitularem monaſterij modo dicto, id expreſſiſset in tenore indulti; ſicut de facto expreſſit requiri, vt Nouitia vigore præfati indulti profeſſura annum ætatis 16. expleuerit: cùm ergò non expreſſerit circumſtantiam conſenſus capitularis, ſignum eſt, quod illam noluit iuxtà illud: *Si voluiſſet expreſſiſſet; non expreſſit, ergò noluit:* tum quia verſamur in materia valdè fauorabili animæ, quæ proinde non debet reſtringi vltrà id, quod reſtringitur in conceſſione indulti: tum quia vſus talis indulti poſſet impediri à monialibus monaſterij dictum conſenſum denegando, vt benè notauit P. Bordonus à me conſultus, qui nobiſcum ſentit.

Et hanc doctrinam puto procedere etiam in caſu, quo nouitia profeſſura vigore indulti Pij V. iam expleuiſset integrum annum probationis: hanc ſcilicet valide, ac licitè profiteri in morte abſq; conſenſu capitulari monialium. Ducor, quòd vi dicti indulti diſpenſat Papa non ſolum in integritate anni probationis (cuius in præſenti caſu nulla eſt neceſſitas) ſed etiam in exploratione puellæ, & conſenſu capitulari monialium aliàs præmittendis (quæ duo etiam in præſenti caſu deſeruire poſſunt) cum ergò in caſu hìc propoſito indultum poſſit ſuffragari quo ad hæc duo poſteriora: non apparet, cur vſus eius denegari debeat ex eo quod non ſuffragetur etiam quo ad ſupplendam integritatem anni probationis: maximè attenta regula iuris *Cui licet quod maius, non debet, quod minus eſt, non licere l. non debet ff. de regulis iuris*, & attenta natura priuilegij fauorabilis animæ, quod debet ampliari. ſic ego reſpondi nouiſſimè in contingentia facti, & reſponſionem approbarunt viri docti.

An autem Nouitia virtute præfati indulti profeſſa, poſſit reſilire à ſtatu religioſo, & redire ad ſæculum, ſi ſuperuiuat; data doctrina *Hieronymi Rodriquez, & Vecchij* apud *Dianam p. 5. trac. 3. reſol.* 139. ſuſtinentium nouitiam hanc egere noua profeſſione, & conſequenter profeſſionem in morte factam eſſe nullam (quod tamen negat ipſe *Diana cum Lezana*, & nos negabimus in *tract. de profeſſ. cap. 2. q. 3.*)

℞. Data illa doctrina, poſſe reſilire nouitiam à ſtatu religioſo: cum iuxta illam doctrinã ipſa perinde ſe habeat, ac ſi nullam feciſſet profeſſionem; & non entis nullæ ſint partes, ſeu qualitates *l. eius qui inſulam ff. ſi cer. pet.* Verùm tamen eſt quod, licet dicta profeſſio non habeat vim voti ſimplicis re-

ligionis ex doctrina *Sanch.l.7.de matr.D.34.à nu.8.* habet tamen vim voti ſimplicis Caſtitatis ob rationis identitatem expreſſæ in *cap. quidam de conuerſ.coniugat.* vt indicat idem *Sanch.l.7.D.27.num.13.* cum declaratione, ac præſumptione iuris, quas ille habet *D.34.num.3.*

Addo Nouitiam in morte profitentem modo dicto, inhærendo doctrinæ *Rodriquez* ſuprà relatæ, poſſe, ſi antea non renunciauit bonis, poſtea renunciare (ſeruatis aliàs ſeruandis) idq; ob rationem §. præcedenti adductam, quæ procedit æquè in re præſenti, vt conſideranti patebit. Quamquam in foro externo talis bonorum renunciatio poſset eſſe admodum controuerſa: ſtante noſtra ſententia ſuſtinente profeſſionem factam in morte vigore indulti Pij V. eſſe veram, ac validam profeſſionem: quam ſententiam amplectuntur plures, & graues Doctores apud *Dianam p.3.trac.2.reſol.17.*

Accedit quod, licet *Rodriq.* conſequenter ad illam ſuam doctrinam, cum alijs ſuſtineat Nouitiam in caſu propoſito profitentem, ſi conualeſcat, teneri abſoluere reſiduum anni integri probationis: in noſtra tamen ſententia oppoſitum ſuſtinendum eſt; cùm ſic ceſſet finis probationis, quæ ordinatur ad profeſſionis emiſſionem tanquam via ad terminum, & diſpoſitio ad formam; quæ omnia ceſſant hòc ipsò, quod vera, ac legitima profeſſio facta eſt (ſicut verè facta eſt in præſenti caſu) vnde procedit iuris regula: *Ceſſante legis ratione, ceſſat lex, l.fin.ff.de adul.*

QVÆRES XLII. An, & quoties Confeſſarius ingredi poſſit monaſteria monialium ad miniſtrandam extremam vnctionem moniali infirmæ.

225 ℞. Quòd, cùm Sacramentum extremæ vnctionis non reſpiciat ſolùm infirmitatem, ſed etiam ſtatum infirmitatis, quo iuxta humanam æſtimationem infirmus appropinquat morti; & alioqui durante eodem morbo (v. g. hydropiſi) poſſit ſæpiùs, incurri periculum mortis; poteſt infirmus licitè inungi ſæpius, etiam in eadem infirmitate; ſi, occurrente vno periculo mortis ſemel inunctus incurrat poſtea aliud periculum: quod poteſt non raró euenire. ita *Diana p.5. tract.3. reſol.96.* alijq; communiter, & patet ex *Concil.Trident.ſeſſ.14.c.3. de extr.vnct.* vbi dicitur: *Quòd ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc vnctionem conualuerint* (intellige, ſiue valetudine omninò recuperata, ſiue quòd euadant periculum mortis) *iterum huius Sacramenti ſubſidio iuuari poterunt, cùm in aliud ſimile diſcrimen inciderint.* Conſtat autem ex dictis *q.præced.* quòd, ſi monialis modo dicto poteſt ſæpiùs inungi; poterit Confeſſariùs ſæpiùs ingredi ad talem effectum: cùm talis inunctio recenſeri probabiliter poſſit inter caſus neceſsarios, in quibus conceditur ingreſſus.

226 Porrò interuallum temporis, quod requiritur, & ſufficit ad reiterandum Sacramentum extremæ vnctionis, recurrente nouo periculo mortis, cenſet *Fagund.ſup.l.1.cap.1. num.7.* prudentis viri iudicio definiri debere, & videri ſufficere 15. aut 20. dies: menſem integrum requirit *Henriq.l.3.c.9.*

 num.4.

num.4. Mancinus verò in *pract. 9. d.* 21. cenſet ſufficere 8. dies poſt præcedentem vnctionem, ita vt probabiliter præſumi poſſit infirmum peccaſſe, ſaltem venialiter; inter has opiniones ego conſulo opinionem Fagundez tanquam probabiliorem.

QVÆRES XLIII. An, & quoties Confeſſarius monialium ingredi poſſit ad aſſiſtendum infirmæ laboranti in extremis.

227 ℞. Poſſe. ita in terminis *Sanchez ſupra num.*48. ex *Llamas, Peyrin. tom.*2. *priuil. conſtitut.* 6. *Pij V. num.* 30. *Victorel.* citatus à *Tambur. ſupra quæſt.* 2. *num.* 6. & alij communiter. Moueor, quòd, cùm talis aſſiſtentia ſit non ſolùm vtilis, ſed valdè neceſſaria moniali in tali ſtatu conſtitutæ, enumerari poteſt inter caſus neceſſarios, in quibus iura concedunt ingreſſum intra ſepta monialium: munus quippe aſſiſtendi moniali in tali euentu, illamq; confirmandi pijs verbis, eſt proprium Sacerdotis; eò vel maximè quòd tunc poteſt occurrere aliqua animi perturbatio, aut ſcrupulus, ad quæ ſedanda ſit opus conſilio Confeſſarij; vt propterea non parùm ſuſpicer eſſe minùs authenticam declarationem illam, quam affert *Genuant. in manu. v. clauſ. monial. nu.*43. vt factam à Sacra Congregatione; nimirum Confeſſarium monialium, adminiſtrato extremæ vnctionis Sacramento, debere relinquere monialem infirmam morientem, eam commendando alijs monialibus, vt eam iuuent ad benè moriendum, & è monaſterio egredi, quod certè videtur admodùm durum, præſertim fœminis, quæ morientibus ſibi cognatis vellent ſemper aſſiſtere aliquem Sacerdotem ipſis in tanta neceſſitate ſpirituali opitulantem.

Difficultas eſt, an Confeſſarius non ſemel, ſed iterum, atq; iterum ingredi poſſit ad talem effectum, immò, & longiori tempore continuato aſſiſtere moniali animam agenti, etiam per noctem integram.

228 ℞. Poſſe, & ſæpius ingredi; & diuturniori tempore aſſiſtere; ſi iudicio prudentis viri, monialis cenſeatur breui moritura, ideoq; indigere aſſiſtentia Confeſſarij qui pijs verbis eam conſoletur, & opportunis medijs adiuuet ad benè moriendum. Ducor, quòd Confeſſarius licitè poteſt ingredi ad aſſiſtendum moniali morienti; cùm iuxta dicta à iure concedatur ingreſſus in tali caſu, vtpote comprehenſus inter caſus neceſſarios: at poteſt euenire, quòd monialis agonizans indigeat aſſiſtentia Confeſſarij, ſiue pro longiori tempore continuato, eò quòd varijs, & grauibus tentationibus tunc temporis vexetur, & iudicio Medici credatur breui moritura; ſiuè quòd ſæpiùs ad eundem effectum ingrediatur, eò quòd moniali superueniant plura ſimptomata, per quæ probabiliter creditur mox moritura, cùm tamen, ijs ceſſantibus, tempus agoniæ vlteriùs protrahatur: ergò in hoc vtroq; caſu poterit Confeſſarius & ingredi clauſuram ſæpiùs, & longiori etiam tempore permanere in monaſterio; maximè cùm præcepta Eccleſiæ (cuiuſmodi eſt præceptum clauſuræ monialium) non obligent in euentu tanti diſpendij, & alioqui ſimus in materia adeo fauorabili animæ, in qua

melius

melius eſt abundare, quàm deficere. Vnde ordinarij locorum, ac Prelati regulares monialibus ſibi reſpectiuè ſubiectis quò ad hoc deberent non parùm indulgere, memores ex breuiſſimo mortis momento pendere totius æternitatis progreſſum: plurimùmq; conducere cuicunq; morienti, vt aſſiſtentem habeat Sacerdotem. qui in tanta neceſſitate, & tam graui periculo opportunum præſtet auxilium.

Quòd ſi quæras, an Confeſſarius monialium in caſu, quo cogeretur longiori tempore commorati in monaſterio ad aſſiſtendum moniali morienti, & quidem noctu; aliàſq; magnam haberet neceſſitatem aliquantulum requieſcendi; poſſet ad aliquod tempus ſecedere in cubiculum aliquod intra ipſum monaſterium, ibiq; parumper requieſcere.

℞. Dato caſu (qui tamen debet eſſe admodùm rarus) videri poſſe, adhibitis debitis cautelis: idq; ex ratihabitione Prælati monialium, ac lege æquitatis. quamuis in tali euentu conſultum eſſet potius ſecedere in domum Factoris monialium proximam monaſterio, ibiq; requieſcere, præſto adfuturum moniali morienti, vbi primùm aduocabitur. ſic ego conſului in contingentia facti, & conſilium poſtea approbarunt viri valdè docti.

An autem Confeſſarius in præſenti caſu ducere poſſit, & debeat ſocium intra clauſuram, vel certè debeat ingredi ſolus.

229 ℞. Poſſe, & debere ingredi cum ſocio, ſi Confeſſarius ſit regularis. idq; ob dicta *quæſt.39.§.quòd ſi quæras*: ſi verò ſit ſæcularis, non eſt quidem regulariter in vſu, quòd ſecum ducat ſocium (fortè quia hìc, & nunc illum habere non poteſt in promptu, qualis in tali euentu requireretur, virum ſcilicet pium, & non minùs ætate, quam moribus grauem) eſſet tamen multùm laudabile, ac expediens, quòd Confeſſarius monialium ſæcularis in ingreſſu clauſuræ ſecum haberet ſocium, qualem modò indicauimus: immò & fortè eſſet conſentaneum menti Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium; quæ cùm iuxta dicta citato *q.39.* generaliter ſtatuerit Confeſſarios monialium non poſſe ingredi abſq; ſocio, ad audiendas illarum confeſſiones; à fortiori id ſtatueret de Confeſſario ingrediente ad aſſiſtendum moniali agonizanti; cùm in tali caſu ſit maior ratio ingrediendi aſſociatum, quàm in euentu, quo ingreſſus fiat ad audiendas confeſſiones, vt conſideranti facilè conſtabit. verùm in hoc ſeruetur conſuetudo vniuſcuiuſq; diœceſis, aut religionis regula, à quibus nefas eſt recedere in re tanti momenti.

QVÆRES XLIV. Quibus medijs poſſint, & debeant Confeſſarij monialium iuuare illas ad benè moriendum tempore agoniæ.

230 ℞. Poſſe, & debere iuuare ſequentibus medijs, aut alijs ſimilibus, quæ ſuggeret Spiritus Sanctus videlicet illas excitando ad va-

rios actus fidei, ſpei, & charitatis, ſicq; illas muniendo aduersùs tentationes, quæ tunc temporis immitti ſolent à diabolo: & hoc breui aliqua oratione deſumpta è ſacris Scripturis; cuiuſmodi eſſent, pro actibus quidem fidei recitatio ſymboli Apoſtolici; & verba illa. *Adiuua incredulitatem meam*; vel *Adauge nobis ſidem*; vel *Credo quòd Redemptor meus viuit, & in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum, &c.* pro actibus Spei, verba illa: *Apud Dominum miſericordia, & copioſa apud eum redemptio*; vel *Pone me iuxta te, & cuiuſuis manus pugnet contra me*; vel *Non in arcu meo ſperabo, neq; gladius meus ſaluabit me, ſed dextera tua*; vel *Deus meus, miſericordia mea*; vel *In te Domine ſperaui, non confundar in æternum*; vel *Quoniam tu es Domine ſpes mea*; vel *In te eripiar à tentatione, & in Deo meo tranſgrediar murum*; vel *Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo?* pro actibus Charitatis, verba illa: *Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto*; vel *Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?* vel *Quid mihi eſt in Cœlo, & à te quid volui ſuper terram?* vel *Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino Deo meo ſpem meam*; vel *Deus meus, & omnia*: pro actibus Contritionis, verba illa: *Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Domine*; vel *Sana Domine, ſana animam meam, quia peccaui tibi*; vel *Vbi me abſcondam à vultu iræ tuæ?* vel *Parce mihi, Domine, nihil enim ſunt dies mei*; vel *Non intres in iudicium cum ſeruo tuo, Domine*; vel *Propitius eſto mihi peccatori*; vel *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum, & humiliatum, Deus, non deſpicies*; vel *Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo, multum eſt enim*. Curet item Confeſſarius, vt monialis infirma opportuno tempore debitas faciat proteſtationes: videlicet ſe velle mori in fide catholica, firmiterq; credere, quidquid credit, ac docet S. Mater Eccleſia: ſe quàm maximè dolere de omnibus offenſis Deo factis, eſſeq; paratam millies potiùs mori, quàm ipſum ampliùs offendere, vtpote ſuper omnia amabilem: ſe æternam ſalutem ſperare, non ex proprijs meritis, ſed Chriſti, eiuſq; Sacratiſſimæ paſſionis: ſe nolle conſentire vlli ſuggeſtioni dæmonis, quæ tempore agoniæ ab eo immittatur: ſe commendare animam ſuam Deo, B. Virgini, Angelo Cuſtodi, Sanctis, & maximè ſui Ordinis, ac tutelaribus. Deniq; Confeſſarius aſſiſtens moniali agonizanti non ſolùm ipſam iuuet identidem ei ſuggerendo voce moderata aliquã ex orationibus eiaculatorijs ſuperiùs relatis; ſed etiam piam Chriſti crucifixi imaginem exhibeat ſæpiùs oſculandam in cicatricibus; lectulum ſæpiùs aſpergat aqua benedicta; curet appendi collo monialis benedictum aliquod numiſma habens indulgentias; ſæpiùſq; ei reuocet in memoriam, vt in extremo mortis articulo curet obtinere plenariam indulgentiam conceſſam dicto numiſmati; coram ipſa recitet deuotas preces, ſiue ſolus (v.g. officium S. Crucis, paſſionem Chriſti deſcriptam à S. Ioanne, commendationem animæ) ſiue cum alijs monialibus aſſiſtentibus (v.g. Litanias) curetq; vt moniales, quæ modo dicto aſſiſtunt infirmæ, ſingulæ ſeorſim dicant, ſiue Roſarium

B.V.ſiue Pſalmos pœnitentiales,ſiue alias orationes: ponat etiam ſuper lecto aliquas Sanctorum reliquias ad fugandos dęmones,illorumq; tentationes remouendas: curet etiam affigi lecto aliquam imaginem B. Virginis,& alicuius Sancti,aut Sanctæ,quos monialis agonizans ſpeciali deuotionis affectu proſequebatur,v.g.S. Ioſeph,Sancti Fundatoris Ordinis, Sancti tutelaris, aut alterius ſimilis: illam item, quamdiu eſt capax, faciat confiteri identidem aliqua peccata, ſaltem aliàs confeſſa, & abſoluat Sacramentaliter ad maius gratiæ incrementum.

QVÆRES XLV. An, & quibus in caſibus Confeſsarius monialium ingredi poſſit ad exequias demortuæ monialis peragendas.

231 ℞. Quòd, quamuis *Gauantus in manu.v. monial. clauſ. num.*40. dicat Sacram Congregationem ſub 13. Sept. 1583. ſtatuiſſe, ne monialium Confeſsarij clauſuram ingrediantur prætextu ſepeliendæ monialis,aut officium funerale peragendi;*Sanchez* tamen *l.6.mor.c.16.num.*44.*Portel.de dub.regul. v.clauſ.monial.num.*11.*Tambur.D.*24.*de iure abbatiſſ.q.*5.& alij docent,quòd cùm in præſenti caſu interueniat iuſta cauſa neceſſitatis, licitè poteſt ingredi Confeſsarius; quanquam Tamburinus loquatur cum limitatione, ſi adſit conſuetudo, & conceſſio Superioris: & benè, cùm conſuetudo habeat vim legis, & omninò ſeruari debeat. quare in hac re inſpicienda eſt vniuſcuſq; diœceſis, ac regionis conſuetudo, eaq; ſeruanda. Certè in aliquibus locis inducta eſt conſuetudo, & quidem ſcientibus, & conſentientibus Ordinarijs, vt Confeſsarius ingrediatur tum quando cadauer monialis defertur à cubiculo, in quo ea mortua eſt, ad locum Capituli, aut ad chorum eccleſiæ interioris: tum etiam poſtea, quando recitatur officium Defunctorum,antequàm cadauer tumuletur, & quidem vnà cum ipſis monialibus in choro aſſiſtens recitationi dicti officij,& fungens munere Parochi.quæ licèt non ſint ſimpliciter neceſſaria; videntur tamen ſatis rationabilia, ac proinde permitti poſſe ab Ordinarijs alijſq; monialium Prælatis: quippequæ ſunt magnæ conſolationi monialibus ſuperſtitibus, & communiter ſolent obſeruari in exeqnijs fidelium ſæcularium,nec adeſt vrgens ratio ea denegandi monialibus.

De ſocio poſſet eſſe maior aliqua difficultas, an Confeſſarius in propoſito caſu ingreſſurus clauſtra monialium poſſit, & debeat illum ſecum ducere,vel certè poſſit,ac debeat ingredi ſolus.

232 ℞. Etiam in hoc ſeruari debere conſuetudinem cuiuſq; diœceſis, ac regionis, quæ non eſt vna, ac eadem, ſed multiplex, & varia. In Gallijs, inquit *Tambur.ſup.num.*3. Confeſſor exequias monialium celebraturus cum nonnullis Sacerdotibus intra ſepta monaſterij ingreditur: & in quodam Capitulo prouinciali Fratrum Minorum in Portugallia refert Portell. loco citato quendam Generalem decreuiſſe hac occaſione intrare poſſe 6. Fratres;compræhendendo Confeſſarium, Capellanos, & alios: in alijs locis ingreditur ſolus Confeſſarius. Vt ego dicam, quod ſentio; crederem eſſe

expediens,

expediens, & conſultum, vt in tali caſu Confeſſarius non ingrederetur ſine ſocio ideoneo iuxta dicta *q.39.* idq; tum ob decentiam ſtatus monialium; eò quòd videatur minùs decere Sacerdotem, ſiue ſæcularem, ſiue regularem, admitti intra ſepta monialium, & inter ipſas longiori tempore commorari *ſine ſocio:* tum quia alioqui opus eſt, vt monialis inſeruiat Sacerdoti perſoluenti officium funerale tum in præbendo thuribulo, quo iuxta rubricas Ritualis Romani incenſatur cadauer; tum in porrigenda aqua benedicta, qua illud aſpergitur; & quidem in his porrigendis, etiam ipſi manum deoſculando: quod vtiq; minus decet monialem, præſertim iuniorem; qualis ſolet in ſimili euentu adhiberi.

233 Quòd ſi contingat aliquem defunctum laicum aſportari ex ſpeciali priuilegio intra monaſterium monialium, ibi ſepeliendum (quod tamen hodie vix poteſt euenire, attenta declaratione Sacræ Congregationis relata à *Tamburino ſup. D.34.q.1. num.2.* id expreſsè prohibentis) Confeſſarius monialium poterit, & debebit comitari cadauer vſq; ad locum ſepulturæ; cùm in tali caſu ingreſſus ſit neceſſarius, ne alioqui defunctus ſepeliatur ſine precibus, ac cæremonijs ordinarijs Eccleſiæ: & ex alia parte, gaudente monaſterio monialium priuilegio exemptionis, Parochus proprius defuncti ſepeliendi non habeat ius ſupra cadauer exiſtens intra dictum monaſterium; quippequod ibi incipit eſſe ſubiectum dicto Confeſſario tanquam Parocho proprio monaſterij, ſicut indicat *Tambur. ſup. D.24. quæſt.5. num.4.* docens, quòd, ſi vir ſæcularis, aut fœmina iubeant ſe ſepeliri intra monaſterium monialium, & à ſæcularibus nobilibus deportetur cadauer: hi neutiquam ingredi poſſunt; ſed ijs in hoc munere ſuccedere debent Fratres ad id deputati; intellige, ſi monaſterium ſit ſubiectum Prælatis regularibus: alioqui puto poſſe intrare præfatos portitores; cùm ſic illorum ingreſſus ſit neceſſarius, & conſequenter exceptus à communi prohibitione ingrediendi clauſuram monialium; qua de re *Portell. ſup. & Rodriq. tom.1. quæſt. 47. art.4.*

Addo hìc obiter, quòd, ſi contingat aliquem in eccleſia monialium exteriori ex improuiſo incurrere periculum mortis: extrema Sacramenta ei conferri debent, non à Confeſſario monialium, ſed à proprio Parocho illius: cùm in tali caſu iuriſdictio dicit poſſit ipſi collata à iure, etiam in illo loco exempto; & aliàs Parochus habeat ius in ſuum ſubditum vbicumq; exiſtentem; quamdiu non mutat domicilium. ita *Pollachus, Baldellus, Bordonus, Stephanus à S. Gregorio, Zanettus, & alij à me conſulti*: quamuis *Bordonus* ex dictis à ſe *tom.1. reſolut. reſol.20. num.18. §. viaticum* putet probabile Confeſſarium monialium in propoſito caſu poſſe Sacramenta miniſtrare; & Baldellus cenſeat Parochum in tali euentu teneri petere ab Abbatiſſa monaſterij facultatem miniſtrandi Sacramenta: quod tamen de rigore iuris non puto neceſſarium.

Et hanc doctrinam cenſeo procedere, etiam in caſu, quo quis intra mo-

naſte-

naſterium monialium ex inopinato caſu incurreret periculum mortis: hunc enim puto debere recipere Viaticum, ac extremam vnctionem, non à Confeſſario monialium, ſed à proprio Parocho, per ſe loquendo; niſi ſcilicèt periculum ſit in mora; tunc enim ratione extremæ neceſſitatis id præſtari poſſet, & deberet à quocumq; Sacerdote, qui primò occurreret. Moueor, quòd Parochianus ille ex eo, quòd eſt in monaſterio Monialium non deſinit eſſe ſubditus proprij Parochi; & aliàs adminiſtratio dictorum ſacramentorum non eſt actio, quæ reſpiciat locum (ſicut reſpicit officium ſepulturæ perſoluendum ſuprà cadauer defuncti tumulandi intrà monaſterium monialium) ſed reſpicit ſolùm perſonam, quæ in noſtro caſu remanet ſubiecta proprio Parocho: in quo conſiſtit diſparitas, cur Confeſſarius monialium intrà monaſterium poſſit, & debeat facere officium ſepulturę perſonis laicis, quæ ibi fortè tumulentur; & non poſſit miniſtrare vltima Sacramenta alieno Parochiano ibi modo dicto morienti. In caſu autem propoſito poſſet Parochus ingredi clauſuram ſine licentia Superioris, ſi eſſet periculum in mora, & commodè adiri non poſſet Superior; ſecùs, ſi non eſſet periculum in mora & Superior commodè adiri poſſet.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an caſu, quo ſæcularis fœmina ingreſſa monaſterium animo ibi perpetuò degendi, moriatur, ſpectet ad Confeſſarium Monialium ei miniſtrare vltima Sacramenta, aſſociare cadauer quod fortè ſepeliendum ſit extrà eccleſiam monialium, & lucrari quartam funeralem cum alijs iuribus parocho obuenientibus intuitu ſepulturæ.

℟. Spectare omnia ſupra dictà ad Confeſſarium monialium cùm monaſterio monialium competat non ſolum exemptio perſonalis, ſed etiam localis; & fœmina illa ſæcularis illud ſibi eligendo in domicilium, effecta ſit de ouibus Confeſſarij præfati monaſterij: qui proinde tanquam parochus illius erga ipſam poterit exercere parochialia modo dicto. præterquam quod à quo viuentes recipimus Sacramenta, ab eodem poſt mortem debemus recipere & ſepulturam; & conſequenter ipſe à nobis recipit iura parochialia; ſeu effectus dictorum iurium: ſicut ergò fœmina illa viuens recepit Sacramenta à Confeſſario Monialium tanquam eius parochiana; ſic poſt mortem debet ab eo recipere ſepulturam, & ille lucrari ab ea iura parochialia cum verè ſit eius Parochus, habeatq; vt talis in illam, iuriſdictionem ordinariam, non autem ſolùm delegatam. Quæ doctrina à fortiori procederet in caſu, quo fœmina ſepelienda eſſet in ipſa Eccleſia monialium, ſiue interiori, ſiue exteriori: idq; ratione acquiſiti domicilij, vt iam dictum eſt; quæ acquiſitio domicilij non adeſt in caſu propoſito §. *præcedenti*, ideoq; aliter de eo diſſeruimus. nobiſcum ſentit Bordonus à me conſultus id inde probans, quod ad acquirendum ius paſſiuum parochiæ, vel quaſi parochiæ, & conſequenter ad Sacramenta ac funus ſufficit ſola habitatio maiore anni parte, etiam ſine domicilio, teſte *Innocentio in cap. omnis 12. de pœnit.* cùm iura in ordine ad prædicta ponderent

derent habitationem, non autem domicilium; talis autem habitatio verificatur de præfatis puellis.

Imò puto doctrinam hic traditam de fœmina ſæculari poſſet probabiliter ſuſtineri de puellis in monaſterio degentibus cauſa educationis: quippe quæ ibi acquirunt quaſi domicilium, adeoq; fiunt parochianæ dicti monaſterij iuxtà probabilem doctrinam traditam à *Sanchez l.3. de matr. D.23. à num.9.* vnde, ſi ibi moriantur, Confeſſarius monialium exercebit cum illis omnia iura parochialia tam quò ad Sacramentorum miniſtrationem, quam quò ad ſepulturam; vt dictum eſt de fœmina ſæculari: quamuis de dictis puellis ſuſtineri poſſit etiam opinio oppoſita, quam *Sanchez* cenſet eſſe probabilem.

Quod ſi fœmina illa ſæcularis ingrediatur, non animo determinato degendi perpetuò in monaſterio, ſed vt experiatur, an ibi commodè poſſit habitare, &, ſi viderit ita futurum, habeat animum ibi perpetuò degendi; tunc non videtur ibi acquirere domicilium; cum non habeat animum abſolute ibi perpetuò habitandi, ſed ſolum conditionatum; qui non ſufficit ad acquirendum domicilium (ſi ſit conditionatus conditione ſuſpenſiua) ſi quidem Doctores apud *Sanchez l.3. de matr. D.23. num.1.* ad acquirendum domicilium exigunt abſolutè animum perpetuò ibi habitandi. Dixi, *ſi ſit conditionatus conditione ſuſpenſiua*; qualis eſt, *ſi talis inhabitatio mihi placuerit*: vt indicarem ſecùs dicendum, ſi dicta conditio ſit reſolutiua; qualis eſt, *niſi talis ibi inhabitatio mihi diſplicuerit*: cum enim eueniente eo caſu, reſoluatur ille animus ibi inhabitandi; ſignum eſt illum abſolutè, & ſimpliciter præceſſiſſe, & non fuiſſe ſuſpenſum quò ad perpetuitatem; ſicut eſset in priori caſu: qua de re conſulatur in ſimili *Sanchez l.7. mor. c.5. à num.59.*

Et quidem quod acquiratur domicilium, in caſu propoſito, ſi adſit animus perpetuò ibi inhabitandi; conſtat ex eo, quod *Sanchez l.3. de matr. D. 23. num.1.* ex communi Doctorum ſenſu docet ad acquirendum domicilium requiri, & ſufficere animum perpetuò ibi habitandi: ex alia parte monaſterium monialium eſt locus exemptus à iuriſdictione parochi intra cuius paræciam exiſtit: ac proinde, cum in dicto monaſterio exerceatur cura animarum à Confeſsario monialium: dicendum eſt fœminam illud ingreſsam animo perpetuò ibi inhabitandi per acquiſitionem noui domicilij factam eſse de iuriſdictione præfati Confeſsarij.

Quod verò Quarta in caſibus propoſitis debeatur Confeſsario monialium: ſuadetur tum quia ea debetur propter onus, quod ſuſtinetur in adminiſtratione Sacramentorum *cap.1. cap. relatum cap. de his de ſepult.* Confeſſarius autem Monialium in caſu præſenti non minus ſuſtinet onus adminiſtrandi Sacramenta monialibus, & alijs fœminis exiſtentibus intrà clauſuram, quam ſi eſset parochus reſpectu ſuarum ouium: tum quia eſtò Quarta dicatur deberi eccleſiæ Parochiali, quando Parochianus extrà eligit ſepulturam (quo nomine non videtur venire eccleſia monialium, ſicut nec

Con-

Confeſsarius earum dicitur Parochus reſpectu illarum :) is tamen habet ius ad Quartam ; cum ratio militans pro parocho item militet pro monialium, Confeſſario: quippequi, licèt non vocetur Parochus, in re tamen eſt Parochus;cùm ex officio curam habeat animarum æq; ac ſi eſset Parochus reſpectu ſæcularium . ita *Bordonus* à me conſultus; addens, quod ſi eccleſia monialium habeat ius Parochiale in ſæculares annexum monaſterio (ſicut alicubi habet) & habeat proprium Rectorem : in tali caſu is intra eccleſiam perficiet officium cæptum à Confeſsario ; cum Rector, non autem Confeſsarius ibi habeat regimen eccleſiæ .

Aduertit idem *Bordonus* in literis ad me reſcriptis, quod, ſi fortè monialis ex priuilegio eligat ſepulturam extrà clauſuram, funus inchoatum ducetur à Confeſsario monialium : quippe qui per talem electionem non amittit ius aliàs ipſi competens ſuper cadauer Monialis;aitq; id eſse certiſſimum ; cum Parochus, non obſtante electione ſepulturæ facta à ſuo Parochiano in aliena eccleſia, funus leuando cadauer incœptum proſequatur ad eccleſiam,in qua electa fuit ſepultura .

QVÆRES XLVI. An Confeſſarius monialium poſſit ingredi clauſuram ad effectum ibi miſſam celebrandi coram infirmis, aut conualeſcentibus .

234 ℞. Poſſe, & quidem etiam cum ſocio : ſi aliàs adſit conceſſio legitima celebrandi miſſam intra monaſterium.ita in terminis *Bonac.q.*4. *de clauſura p.*4.*num.*4. qui,cùm dicat id licere, ſaltem ijs diebus, quibus miſſæ auditio, aut communio eſt in præcepto; non obſcurè innuit hoc idem licitum eſſe, etiam alijs diebus:vt ſi monialis infirma aliquo die non feſto ex ſpeciali deuotione maximè cuperet audire miſſam, vel communicare, aut occurreret feſtum alicuius Sancti eiuſdem religionis ; quanquam, cùm omne nimium vitioſum ſit,cauendum ſit, ne nimis frequenter id fiat. patet autem reſponſio ex eo quòd,data hypotheſi,neceſſarius eſt ingreſſus tam Confeſſarij,qui celebret ; quàm ſocij, qui inſeruiat celebranti;cùm non deceat fœminam accedere ad altare tempore ſacrificij miſſæ ; ſicq; venit inter caſus exceptos .

QVÆRES XLVII. An Confeſſarius monialium ingredi poſſit clauſutam ad deferendam moniali infirmæ inſignem reliquiam alicuius Sancti, quam ipſa ſummopere cupiat venerari, & aliàs ſumma deuotione proſequatur .

235 ℞. *Peyrin.tom.*2.*priuil. Conſtit.*6.*Pij V. num.*30. poſſe, idq; frequenter fieri Genuæ, vbi maxima in veneratione habetur caputium S. Franciſci de Paula . Verùm, cùm in tali caſu non appareat ſufficiens neceſſitas ingrediendi clauſuram;non audeo approbare huiuſmodi doctrinam,ſecluſa legitima conſuetudine,quæ alicubi quò ad hoc extet in contrarium(quo modo fortè extat Genuæ reſpectu præfati caputij S. Franciſci de Paula) vt proinde non immeritò *Tambur.ſup.q.*2.*num.*7. referens iſtam doctrinam Peyrini

dicat

dicat ſe ignorare in re adeo ſingulari, quid dicat: viſus certè communiter videtur eſſe in contrarium, ideoq; opinio Peyrini non ita facilè admittenda: cùm iura ad ingrediendam clauſuram monialium requirant cauſam neceſſariam, vrgentem, rationabilem, ac manifeſtam, vt non ſemel ſuperiùs dictum eſt.

Non nego tamen, quod Confeſſarius poſſit dictam ſacram reliquiam deferre moniali infirmæ, ſi hæc illum conſultò aduocet ſub prætextu confeſſionis apud ipſum re vera faciendæ, quam tamen alias non facere, vtpote non habens materiam neceſſariam abſolutionis. Ducor, quòd iuxta dicta *q.*40. Confeſſarius monialium poteſt ingredi ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ, quotieſcunq; ab eo aduocatur; ea autem habet ius faciendi confeſſionem, etiam de materia non neceſſaria, & conſequenter aduocandi Confeſſarium ad talem effectum, cùm ſic iure ſuo vtatur, & vtens iure ſuo nemini faciat fraudem: ex alia parte *q.*54. oſtendemus Confeſſarium in caſu neceſſario ingredientem poſſe ibi facere aliquid, ad quod preciſè faciendum alioqui non potuiſſet ingredi. Quę doctrina probat monialem infirmam potuiſse modo dicto Confeſſarium aduocare, etiam animo tractandi cum eo de aliquo negotio temporali: dummodò verè intendat confiteri: eſt enim eadem ratio in vtroq; caſu, vt patet. ita docti viri conſulti, & non improbabiliter.

QVAERES XLVIII. An Confeſſarius ingredi poſſit clauſuram monialium ad impertiendam moniali morienti benedictionem epiſcopalem, aut indulgentiam illi concesſam à Papa, Legato de latere, aut ab Epiſcopo.

236 ℞. Non poſſe, niſi in ſpecie id ei concedatur à Papa; patetq; quia ad talem effectum non eſt neceſſarius ingreſſus; cum præfata indulgentia, ac benedictio poſſint concedi moniali abſq; huiuſmodi ingreſſu, per alias moniales dictæ moniali ſignificando talem conceſſionem: ſicq; iſte caſus non videtur exceptus à communi prohibitione ingrediendi clauſuram.

QVÆRES XLIX. An Confeſſarius monialium ingredi poſſit clauſuram ad effectum exorcizandi monialem energumenam.

237 ℞. Non poſse ex decreto Sacræ Congregationis relato à *Barboſa in collectan. v. monial. clauſ. quò ad egreſſum* §.5. & à nobis adducto *ſup. c.*5. *ſect.* 2. *q.*30.

QVÆRES L. An Confeſsarius monialium ingredi poſſit ad benedicendum monaſterium in Sabbato Sancto, aut aliqua alia occaſione: vt ſi monaſterium infeſtetur à ſpiritibus immundis.

238 ℞. Non poſse quidem ingredi ad benedicendum in Sabbato Sancto; cùm in tali caſu verè non ſit neceſsarius ingreſsus, adeoq; Sacra Congregatio ſub 4. Sept. 1596. teſte *Gauanto in manu. v. clauſ. monial. num.*37. declarauerit Confeſsarium non habere iuſtam cauſam ingrediendi clauſuram ad aſpergendum monaſterium in Sabbato Sancto: videri tamen poſse ingredi

ad

ad talem effectum in caſu,quo monaſterium grauiter infeſtetur à ſpiritibus immundis cum magna perturbatione,ac inquietudine monialium;ſic enim ingreſsus cenſetur neceſsarius, cùm benedictio Sacerdotis in ſimili euentu multum prodeſse ſoleat,multumq; leuamen afferat fidelibus: vt propterea Prælatus monialium iuſtam habeat cauſam concedendi ingreſsum in tali caſu, vtpote iudicio viri prudentis compræhenſo inter caſus exceptos. ita docti viri à me conſulti, & ita de facto fuit practicatum Ferrariæ ſub Eminentiſſimo D. Cardinali Magalotto Paſtore pijſſimo, ac zelantiſſimo fœlicis recordationis.

QVÆRES LI. An Confeſsarius monialium ingredi poſſit ad ſumendam hoſtiam conſecratam, ipſi in eccleſiam interiorem è manibus lapſam in præbenda communione monialibus.

239 ℞. Videri non poſse;cùm ingreſsus Confeſsarij in tali euentu non ſit neceſsarius; & aliàs iuxta ſæpiùs dicta non liceat ingredi clauſuram monialium abſq; cauſa neceſsaria,vrgenti,rationabili, & manifeſta, vt non ſemel iam diximus. patet reſponſio ex dictis, ſi oſtendero ingreſsum Confeſsarij in tali euentu non eſse neceſsarium;id autem inde ſuadetur,quòd moniales ipſæ decenter poſsunt eleuare è terra particulam illam conſecratam media patena, eamq; poſtea præbere Sacerdoti è feneſtella communionis, cum in tali caſu permitti poſſit moniali, vt tangat patenam, excuſante neceſſitate:præter quàmquòd dictam particulam conſecratam poſset lingua ipſa ſumere monialis, cui præbebatur, quando decidit: mundando poſtea locum,ſuper quem ceciderat,illum aliquantulùm abradendo, & puluerem, ſeu abraſionem in ſacrarium proijciendo iuxta communem rubricam miſſalis;quæ item obſeruanda eſſet in caſu, quo particula conſecrata attolleretur è terra, media patena, vti paulò ante diximus. Et certè, cum rubrica miſſalis ſimpliciter,& abſolutè dicat,*Si Hoſtia conſecrata,vel aliqua eius particula dilabatur in terram, reuerenter accipiatur,& locus,vbi cecidit,mundetur, & aliquantulum abradatur, & puluis, ſeu abraſio huiuſmodi in ſacrarium proijciatur*, non exprimendo, num hæc præſtari debeant à Sacerdote, an à quocunq; alio, etiam laico:non apparet,cur id non poſſit fieri etiam à moniali. ita Cardinalis de Lugo,Diana,Auerſa,& alij docti viri à me per literas conſulti contra Naldum, Baldellum, & alios item conſultos oppoſitum ſuſtinentes.

240 Nec obſtat dictis,quod laici,vel non Diaconi non poſſunt,deficiente miniſtro,ſibi miniſtrare euchariſtiam,ſaltem extra articulum mortis; & quòd monialis quò ad hoc compræhendatur inter perſonas laicas: id enim non videtur procedere in præſenti caſu,in quo adeſt rationabilis cauſa ſecùs faciendi,& ipſa Euchariſtia non ſumitur manibus(de qua ſumptione loquuntur DD.quando negant laicos poſſe ſibi ipſis miniſtrare euchariſtiā)ſed lingua ipſa particulam conſecratam lambendo: in quo vtiq; minor adeſt irreuerentia,præſertim vrgente neceſſitate.

Quòd

Quòd ſi hic obiter quæras, an caſu, quo particula conſecrata labatur ſuper veſte monialis communicantis, aut ſuper aliqua alia re, vel etiam ſuper manibus ipſiuſmet monialis, obſeruari debeat rubrica miſſalis, quæ ita habet, *Si ceciderit* (hoſtia ſcilicet conſecrata) *extra corporale in mappam, ſeu alio quouis modo in aliquod linteum; mappa, vel linteum huiuſmodi diligenter lauetur, & lotio ipſa in ſacrarium effundatur.*

241 ℟. Quòd, cùm iſta rubrica loquatur expreſsè de mappis, ſeu linteis, non videtur extendenda ad alios ſimiles caſus; & conſequenter neq; ad eos, qui hic proponuntur; idq; iuxta communem regulam, quòd, vbi agitur de obligatione imponenda, ſtricta interpratatio facienda eſt; præter quàm quòd obſeruantia iſtius rubricæ eſſet valdè onerosa in caſibus hic propoſitis, vt facilè conſideranti conſtabit; verum tamen eſt, quòd in ſimili euentu diligenter inſpiciendũ eſt, num in loco, ſuper quo cadit hoſtia conſecrata, adſit aliquod illius fragmentum; &, ſi quod eſt, aliquo ex modis indicatis attollendum eſt reuerenter: quin etiam eſſe valdè decens, vt moniales ipſæ abluerent rem illam, ſuper qua cadit particula conſecrata; idq; ad maiorem reuerentiam Sacramenti. quæ omnia confirmari maximè poſſunt ex doctrina, quam tradit *Suar. D. 85. de Euchar. ſect. 1.* nimirum ea, quæ in miſſali proponuntur ſub titulo *de defectibus*, ſolùm eſſe inſtructiones quaſdam doctrinales (non verò ſpeciales conſtitutiones inducentes nouam obligationem) & quidem datas iuxta doctrinam probabilem; non tamen magis obligare, quàm res ipſas, aut doctrinam, in qua eæ fundantur. ita docti viri à me conſulti, & præſertim P. Zanettus alibi citatus.

QVÆRES LII. An Confeſſarius monialium ingredi poſſit clauſuram in caſu, quo monialis non poſset accedere ad ipſum, & alioqui ex grauiſſima triſtitia, aut alia vrgentiſſima tentatione cenſeretur expoſita periculo deſperationis, cui opportunè poſset conſulere ipſe Confeſsarius, ſalutaria conſilia, ac monita ſuggerendo.

242 ℟. Videri poſse; de licentia tamen proprij Prælati monialium: qui ſine dubio haberet iuſtam cauſam, illam concedendi; cùm in tali caſu interueniat neceſſitas ſpiritualis adeò grauis, ac vrgens; & in ſimilibus caſibus licitus reddatur ingreſsus in monialium monaſteria, vt iam diximus.

QVÆRES LIII. An Confeſsarius monialium ingredi poſſit monaſterium, ſi contingat infantem recens natum ex fœmina coniugata ibi cum legitima licentia habitante ita periclitari de vita, vt probabiliter timeri poſſit ipſum moriturum ſine baptiſmo, niſi ipſe baptizetur ſtatim ab illo, aut certè ab aliqua moniali, & ideo infans non poſſit abſq; graui periculo deferri ad locum, in quo extra clauſuram poſſit baptizari.

243 ℟. Videri non poſse, cùm in præſenti caſu non adſit vrgens neceſſitas, per quam licitus reddatur ingreſsus Confeſsarij; vt inde patet, quòd per aliquam monialium ſcientem materiam, & formam baptiſmi ſuccuri poteſt ſpirituali indigentiæ infantis; ſicq; non eſt opus, quòd Confeſsarius ad

talem

talem effectum ingrediatur, videlicet ad illum baptizandum; cùm id æq; benè præſtari poſſit ab aliqua moniali, vt iam innui, & hìc ſuppono. nec obſtat, quòd in miniſtrando baptiſmo, etiam tempore neceſſitatis, ſeruari debet aliquis ordo, ita vt, præſente viro, maximè Sacerdote, fœmina non baptizet, vt tradunt *Suarez D.31. de Sacr. ſect.4. Sà v. baptiſmus num.7. Tol. l.2. c.20. num.*8. alijq; plurimi apud *Bonac. D.2. de Sacr. q.2. p.5. num.*11. ſi quidem in caſu propoſito non poteſt dici præſens Sacerdos hôc ipsò, quòd Confeſſarius monialium non poteſt ingredi, & aliàs abſq; periculo graui infantis ipſe non poteſt ad illum deferri, vt ipſum baptizet. ſic ego ſentio, & vt puto, valdè probabiliter.

QVÆRES LIV. An dato quòd Confeſſarius monialium ingrediatur monaſterium in caſu permiſſo, v. g. ad excipiendam confeſſionem monialis infirmæ; ea occaſione poſſit conſequenter ibi præſtare aliquod munus, ad quod precisè exercendum non potuiſſet ingredi; v. g. benedicere aliquod ædificium recens conſtructum.

244 ℞. Poſſe; ſi id breui tempore præſtare poſſit; cuiuſmodi eſſet ſpatium vnius quadrantis horæ. Colligo ex doctrina, quam tradunt *Sanch. l.6. mor. c.16. num.69. Miranda q.2. de monial. art.*20. *Rodriq. tom.*1. *q.46. art.*11. & alij, quos refert, & ſequitur *Diana p.3. trac.2. reſol.*51. excuſari ſcilicet à peccato, etiam veniali, illum, qui ex iuſta cauſa ingrediens monaſterium aliquod monialium, ibi poſt peractum negotium, ad quod ingreditur, breui immoratur, inuiſendo v. g. officinas monaſterij cauſa curioſitatis: idq; dummodò non excedat quadrantem horæ: ſi enim cauſa curioſitatis poteſt quis immorari in monaſterio monialium, abſoluto miniſterio, ad quod legitimè ingreſſus eſt, modò talis mora ſit breuis (quæ videlicet quadrantem horæ non excedat) cur etiam non poterit ibi per tantundem temporis commorari Confeſsarius monialium, impleto munere, ad quod legitimè ingreditur, non curioſitatis cauſa, ſed vt ibi pium aliquod opus exerceat, licèt aliàs minùs neceſſarium: quale eſt, quod in præſentia ſupponimus? ſic reſpondi in contingentia facti, & reſponſionem poſteà approbarunt viri è Societate admodum docti à me conſulti.

QVÆRES LV. An Confeſſarius monialium in caſu permiſſo ingrediens monaſterium incurrat pœnas latas contra violantes clauſuram monialium ob malum finem; ſi in ipſo ingreſſu ſimul habeat intentionem prauam; v. g. fornicandi cum aliqua moniali.

245 ℞. Videri probabile, quòd non incurrat; & patet, quia huiuſmodi ingreſſus eſt quidem peccaminoſus ratione prauæ intentionis adiunctæ; non tamen habet malitiam ſecundùm eſse extrinſecum requiſitam ad incurrendas dictas pœnas, nimirum quòd ingreſsus fiat ſine debita licentia: pœnæ autem eccleſiaſticæ feruntur ſolùm contrà actus externos abſq; reſpectu ad actus internos: vt in ſimili notat *Diana p.5. trac.5. reſol.45. ex Sanchez, & Portello.*

QVÆRES LVI. An ad hoc vt Confeſſarius monialium ingredi poſſit clauſuram in caſu rationabili, non tamen comprehenſo in generali facultate ingrediendi ipſi data, egeat ſpeciali licentia, eaq; in ſcriptis.

246 ℞. Egere; patetq; ex dictis *ſup. c. 5. ſect. 3. q. 33.*

SVBSECTIO II.

De Confeſſario Monialium extraordinario.

247 *Confeſſarius extraordinarius bis, aut ter in anno deputandus pro monialibus.*

248 *Et quidem etiam pro monialibus infirmis.*

249 *Pro bis tamen requiritur ſpecialis licentia ad ingrediendum: immò ordinarius moniali moritura poteſt concedere extraordinarium, qui ei in omnibus expleat munus Confeſſarij ordinarij.*

250 *Concedendus bis, aut ter in anno; poteſt verò concedi etiam ſæpiùs.*

251 *Poteſt item ſæpiùs peti ab ipſis monialibus.*

252 *Concedendus præſcriptis vicibus; licèt ex alio titulo fuerit conceſſus alia vice.*

253 *Si iniuſtè denegetur, moniales illum non eligunt.*

254 *Ordinarius monialibus exemptis concedit Confeſſarium extraordinarium à regulari Prælato iniuſtè negatum.*

255 *Ordinarius extraordinarium Confeſſarium nequit denegare in pœnam.*

256 *Is concedendus, etiam non interiectis debitis interuallis inter vices præſcriptas.*

257 *Deputandus à proprio Prælato monialium.*

258 *Approbandus ab Ordinario loci.*

259 *De rigore eligi poteſt à Prælato monialium pro arbitrio.*

260 *Deputandus quolibet quadrimeſtri, aut alio tempore ad arbitrium Prælati.*

261 *Magis expedit illum deputare, ipſi non limitando tempus.*

262 *Facultas data his verbis (valeat pro 8. diebus) qualiter intelligi debeat.*

263 *Finito tempore præſcripto, non poteſt de rigore confeſſiones audire vlteriùs; ſecùs ex æquitate in aliquo caſu.*

264 *Idq; probabile videtur quò ad ingrediendam clauſuram in caſu, quo Confeſſarius eſſet deputatus ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ.*

265 *Ingreſſus ad audiendam confeſſionem vnius infirmæ poteſt item audire aliam infirmam; ſi generaliter deputatus ſit ad confeſſiones totius monaſterij.*

266 *Deputatio hæc facienda in communi, non autem pro voluntate cuiuſuis monialis.*

267 *Qualis eſſe debeat Confeſſarius extraordinarius monialium.*

268 *Decet ei concedi quàm maximam poteſtatem quò ad abſoluendum à reſeruatis.*

269 *Ad quos fines fiat deputatio confeſſarij extraordinarij.*

270 *Mo-*

270 *Moniales non debent cogi acceptare Confeſſarium extraordinarium.*

271 *Non tenentur accedere ad illum: at ſi accedant, audiendæ omnes.*

272 *Concedendus pro moniali, quæ ægrotabat, quo tempore deputatus eſt pro toto monaſterio, & poſtea conualuit.*

273 *Confeſſarius extraordinarius ſine licentia non celebrat in templo monialium, pro quibus deputatur.*

274 *Non poteſt illis publicè concionari.*

275 *Poteſt tamen cum monialibus diſſerere de rebus non pertinentibus ad confeſſionem: etſi deputetur pro vna ſola moniali.*

276 *Quin poſſet Regularis deputari in Confeſſarium extraordinarium certæ monialis ad effectum, vt poſſet cum ea diſſerere de aliquo negotio, etiam temporali.*

277 *Regularis exponens moniali caſum conſcientiæ ſine licentia non ſubeſt pœnis.*

278 *Tutus eſt in conſcientia deputatus in Confeſſarium monialium, ſi, nullius earum confeſſione audita, det iis conſilia bona, conciliet diſſidia, &c.*

279 *Electus in extraordinarium ad 10. dies, ſi 8. diebus abſoluat confeſſiones monialium, reliquo tempore poteſt ad eas accedere, ſtando in rigore iuris: idq; à fortiori procedit, ſi deputatio facta ſit ſine temporis limitatione.*

280 *Poteſt agere cum monialibus ipſi non confitentibus, eò quòd nequeat audire omnes.*

281 *Si, auditis monialium confeſſionibus, iis concionetur, cautè ſe gerat in earum defectibus arguendis.*

282 *Interrogatus, an audierit confeſſionem monialis, quam dimiſit inabſolutam, debet affirmare ſe audiuiſſe: at non violat ſigillum, ſi dicat monialem confeſſam fuiſſe delictum, quod non ſit dedecoroſum, moniali in ſpecie non nominata.*

283 *Indigens facultate reſeruatorum cautè illam petat: Euchariſtiam non poteſt negare moniali, quam ex confeſſione ſcit indignam: non violat ſigillum, ſi moneat Superiores, vt amoueant periculum peccati cogniti ex confeſsione; aut dicat illam monialem eſſe ſcrupuloſam: de peccato noto ex confeſsione complicis interrogat alium complicem ſed cautè: non violat ſigillum qui reuelat, virtute pœnitentis, aut loquitur cum pœnitente de peccatis auditis ſtatim ſinita confeſsione, ex iuſta cauſa, aut poſt abſolutionem dat pœnitentiam, aut manifeſtat aliis, quam dederit pœnitentiam, ſi hæc ſit leuis.*

284 *Plura debet obſeruare Confeſſarius, vt ſuum munus benè expleat.*

QVÆRES I. An, & quo iure Prælati monialium teneantur aliquoties in anno illis aſſignare Confeſſarium extraordinarium.

247 ℞. Teneri aſſignare ex decreto *Concilij Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 10.* quod ſic habet: *Præter ordinarium autem Confeſſarium alius extraordinarius ab Epiſcopo, & aliis Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confeſsiones*

audire debeat. Vbi notandum, quòd, cùm Concilium vtatur verbo *offeratur*; & verbum *offerre* iuxta ſuam proprietatem importet ſpontaneam exhibitionem: vi huius decreti tenentur Prælati monialium non ſolùm ijs concedere Confeſſarium extraordinarium duabus, aut tribus vicibus in annò, ſi ipſæ illum efflagitent, ſed etiam cum illis offerre motu proprio, etiamſi ipſum non efflagitent: idq; in rigore loquendo; quamquam regulariter vſus ſit, vt præfati Prælati non ſponte aſſignent monialibus Confeſſarium extraordinarium, ſed ſolùm ab ijs requiſiti: fortè quia moniales ſunt diligentiores in petendo Confeſſario extraordinario ſuis temporibus, ſicq; præueniunt exhibitionem illius, aliàs faciendam ab ordinario; & quidem ſub mortali, vt conſtat ex grauitate materiæ, circa quam verſatur hæc obligatio, & ex doctrina, quam tradit *Sanch. l. 6. mor. cap. 4. num. 31*. modum ſcilicèt imperatiuum (cuiuſmodi eſt verbum *offeratur*) importare in re graui (qualis eſt ea, de qua hìc agitur) grauem obligationem & conſequenter ſub mortali.

Dubium hìc eſse poſset, an Confeſſarius extraordinarius concedi debeat non ſolùm monialibus benè valentibus, ſed etiam infirmis, & quidem toties, quoties debet concedi benè valentibus.

248 ℞. Debere concedi: cùm decretum Concilij loquatur generaliter, vt conſtat ex illis verbis, *qui omnium confeſsiones audire debeat*; & alioqui lex generaliter loquens generaliter debeat intelligi, præſertim in materia adeo fauorabili animæ; præterquàmquòd finis intentus in conceſſione Confeſsarij extraordinarij potiori ratione militat in monialibus infirmis; quippe quibus magis proximè imminet mors, ideoq; magis neceſsaria ſunt media opportuna; quibus ad piè, ſanctèq; moriendum ſe diſponant. Quare, ſicut *ſect. præced. q. 40.* diximus Confeſſarium ordinarium poſſe ingredi clauſuram ad audiendas confeſſiones monialium ægrotantium, quotieſcunq; aliæ moniales confitentur ex præcepto, aut regula, vel conſuetudine; immò etiam quoties aſserunt ſe indigere confeſſione: ſic & Confeſſario extraordinario iuſtum eſt, vt detur facultas ingrediendi ad eundem effectum, quoties deputatur pro monialibus benè valentibus: ſicq; ego puto, quòd, quamuis vſus ſit in contrarium, ſaltem in hiſce noſtris regionibus; Prælati monialium deberent eſſe faciles in concedendo monialibus infirmis Confeſſario extraordinario. Vnde Cardinalis Petr. Aldobrand. Archiepiſc. Rauennatenſis in Conſtitutionibus editis pro monialibus *c. 12.* ſtatuit extraordinarium poſſe concedi monialibus in periculo mortis exiſtentibus.

249 Vt tamen extraordinarius intret ad hunc effectum, petitur licentia ſpecialis; cùm facultas ingrediendi clauſuram, etiam ad Sacramenta miniſtranda non veniat ſub generali facultate audiendi confeſſiones monialium huius, aut illius monaſterij iuxta regulam 81. in 6. *non veniunt in generali conceſsione ea, quæ quis nō eſſet veriſimiliter conceſſurus in ſpecie*; quare hòc

ipsò

ipsò quòd Sacerdos deputatur in Confeſſarium extraordinarium alicuius monaſterij monialium,non ideò cenſetur ei conceſſum, vt poſſit etiam ingredi monaſterium ad excipiendas confeſſiones monialium infirmarum; ſed eget ad talem effectum licentia ſpeciali,& in ſcriptis;ea ratione,qua indiget quicunq; alius in monaſteria monialium ingreſſurus eſt.

Quòd ſi hac occaſione quæras,an Ordinarius moniali morituræ authoritate propria concedere poſſit in Confeſſarium, Regularem aliquem, qui loco Confeſſarij ordinarij ei tunc conferrat omnia Sacramenta, & aſſiſtat tempore agoniæ; idq; ad præciſam monialis ſpiritualem conſolationem, ſecluſa peculiari neceſſitate.

℞. Videri, ſicq; à me de hoc in ſpecie interrogati reſponderunt *Pollaccus Baldell. Bordonus Zanettus Steph. à S. Greg.* alijq; viri docti, inter quos P. Baldellus vir doctiſſimus, & Vrbi, ac orbi ob egregia ſua volumina edita, atq; edenda notiſſimus his verbis ex Italico idiomate in Latinum fideliter conuerſis ſic reſcripſit: *Nulla mihi occurrit ratio dubitandi, quod Ordinarius moniali morituræ concedere non poſſit Sacerdotem aliquem, ſiue ſæcularem, ſiue regularem, qui loco Confeſſarij ordinarij, ipſi conferat extrema Sacramenta, & aſſiſtat tempore agoniæ: idq; ad præciſam monialis conſolationem ſpiritualem. Certè Romæ Card. Bellarm. S. mem. cum eſſet protector monaſterij S. Marthæ, & poſt illum alij Cardinales eiuſdem monaſterij Protectores quò ad hoc monialibus facillimè aliàs indulſerunt, & in præſentia etiam indulgent, ſi requirantur. Quin etiam Card. Vicarius Vrbis, qui præeſt reliquis monialium conuentibus, me ipſo præſente cum ſciuiſſet à quodam ſuo Miniſtro ad monialium adminiſtrationem deputato moniali cuidam morituræ id pertinaciùs denegatum fuiſſe, illum acriter reprehendit dicens in articulo mortis ea omnia debere concedi, quæ ad animæ ſalutem conferre poſſunt;* ſic *Baldellus*, & inde probat reſponſionem, tum quòd Confeſſarius ordinarius monialium eſt delegatus;& alioqui ordinarius ſuã iuriſdictionem delegare poteſt tam vni,quam alij, tam pro vna moniali tãtùm,quàm pro multis ſimul;& tam pro vna vice, quàm pro multis vicibus, pro vt ipſi magis placuerit: tum quia ordinarius moniali benè valenti concedere poteſt Confeſſarium extraordinarium quoties iudicauerit expedire; ergo & illum concedere poterit moniali morienti; cum in tali caſu ſola lex clauſuræ difficiliorem reddere poſſit conceſſionem; quæ tamen diſpenſari poteſt ratione neceſſitatis,ac vtilitatis ſe tenentis ex parte monialis,vt patet: tum quia parum refert, quòd talis conceſſio trahi facilè poſſit in exemplum;nam tale exemplum in caſu mortis non eſt timendum.

QVÆRES II. Quot vicibus in anno debeant Prælati monialium ipſis concedere Confeſſarium extraordinarium.

250 ℞. Vigore citati decreti Tridentini debere illum concedere duabus, aut tribus vicibus in anno,vt conſtat ex illis verbis, *bis,aut ter in anno offeratur*; per hoc tamen non tolli, quin, ſi velint concedere, etiam ſæpiùs, id facere poſſint. & ratio eſt,quòd,cum decretum Concilij Trident.adhibeat

verbum *offeratur*; & verbum *offeratur* ſit diuerſum à verbo *concedi poteſt*, incluſio vnius non eſt excluſio alterius; ſicq; Prælati monialium non tenentur quidem offerre ipſis Confeſſarium extraordinarium in anno pluries, quàm bis, aut ter: poſſunt tamen, ſi volunt, illum concedere, etiam crebriùs: cùm talis poteſtas ipſis ex munere ſuo competat, & per Concilium non ſit diminuta. ita in terminis *Bordon. reſol. 5. num. 11.* ex Galetto referente ſic fuiſſe deciſum, & alijs, benèq; cùm poſſit accidere, quòd moniales interdum egeant Confeſſario extraordinario frequentiùs, quàm duabus, aut tribus vicibus in anno: ergò, cùm Confeſſarij deputatio pendeat à Prælato monialium, neceſſe eſt, vt habeat poteſtatem illum deputandi: alioqui eius poteſtas eſſet valdè diminuta, & manca in neceſſarijs. Nec obſtat, quòd in pręfato decreto Concilij videtur quò ad hoc reſtringi facultas Epiſcoporum; cùm in eo adhibeantur termini numerales habentes rationem dictionis taxatiuæ, quæ impedit, ac excludit extenſionem, & continet negationem omnium aliorum caſuum non expreſſorum *l. Iulianus §. item tantùm ff. de neg. geſt.* nam limitatio illa reſtricta ad tertiam vicem refertur ad obligationem, quam habent Epiſcopi quò ad offerendum monialibus Confeſſarium extraordinarium ter in anno, non autem ad poteſtatem vlteriùs illum offerendi; adeoq; Prælati, monialium pluries, quàm ter in anno poſſunt, etiam modò, ijs offerre extraordinarium.

Quòd ſi aliqui Epiſcopi in hoc nimis ſcrupulosè procedunt nixi dicto decreto Concilij: contrà illos facit, quod habetur in *cap. conſuluiſti 2. quæſt. 4. Quod Patrum teſtimonijs decretum non eſt, ſuperſtitioſa inuentione non eſt præſumendum*: præſertim cùm cenſeatur conceſſum, quod non eſt expreſsè prohibitum *cap. ſunt nonnulli 16. q. 1. cap. iam nunc 28. q. 1.* quod maximè procedit in permiſſiuis, teſte *Naldo v. confeſſio num. 37.* adeòq; locum habet in caſu noſtro. Præter quàm quod decretum Concilij eſt ſummè fauorabile animæ (vt colligitur ex fine, ad quem factum eſt) ſicq; magnam admittit ampliationem. Vnde fit, vt plures Epiſcopi pietate, prudentia, doctrina, ac muneris Epiſcopalis peritia conſpicui in concedendo monialibus Confeſſario extraordinario ſe admodùm faciles, ac liberales exhibeant; dummodò ipſis in extraordinarios proponantur viri graues, pij, docti, ac prudentes: cùm, teſte experientia, videant id plurimum conferre tum ad promouendum profectum ſpiritualem monialium; tum ad euitandas plurimas confeſſiones ſacrilegas, quæ aliàs identidem fierent à monialibus peccatorum ſuorum maculas detegere formidantibus Confeſſario ordinario. Illuſtriſſimi ergò Epiſcopi, me authore, non ſint difficiles in concedendo monialibus ſubditis extraordinario: qui enim nimis emungit, elicit ſanguinem; videant, ne nimio hoc rigore animas illarum in damnationis æternæ barathrum præcipites detrudant, ſicq; reos in hoc ſe conſtituant iuxtà illud *Ezech. 3. Sanguinem eius de manu tua requiram*: nouerint maiora eſſe mala, quæ proueniunt ex nimia difficultate concedendi extraordinarium moniali-

nialibus, quàm quæ gigni poſſunt ex nimia facilitate, quæ in hoc oſtendatur: ſicq; procedere commune axioma *ex duobus malis minus eligendum:* quamuis, ſi electi in extraordinarios ſint, quales ſupponuntur: vix vllum poſſit occurrere malum: meminerint Prælatos, qui ſe minùs difficiles exhibent in concedendo monialibus Confeſſario extraordinario, nequaquam recedere à pia mente Concilij Tridentini, ſed operari iuxtà mentem ipſius, vt iam oſtendimus: compatiantur infirmitati ſexus fœminei valdè verecundi, ac meticuloſi; ſicq; ipſi pro viribus ſubtrahant æternæ ſalutis offendicula; ad quòd multùm conferet facilis conceſſio Confeſſarij extraordinarij.

251 Quin etiam docet *Bordonus reſolut.* 5. *num.* 11. quòd, ſicut Prælati monialium poſsunt vltra 3. vices ipſis offerre Confeſſarium extraordinarium, vt nos ipſi iam oſtendimus: ſic & illæ vltra 3. vices poſſunt illum petere; cùm ſit eadem ratio de illis, ac de Prælatis; adeoq; procedat regula iuris: *Vbi militat eadem ratio, militat & eadem iuris diſpoſitio.*

Maior difficultas eſt, an caſu, quo moniales ex occaſione alicuius iubilei, aut ex indulto bullæ Cruciatæ habeant Confeſsarium extraordinarium: nihilominùs Prælatus teneatur illo ipſo anno eum illis concedere, etiam iſtis tribus vicibus præſcriptis in Concilio Tridentino.

252 ℞. Teneri, & probatur ex eo quòd decretum illud Concilij continet priuilegium factum monialibus: verba autem priuilegij ita debent accipi, vt aliquid vltra ius commune operentur; ſicut notauit *Layman l.*5. *tract.*5. *cap.*4. *num.*3. *ex Suarez D.*80. *de Sacram. ſect.*4. vnde fit, vt eligens Confeſſarium vigore iubilei, aut bullæ Cruciatæ, ſi aliunde etiam habeat facultatem illum eligendi, poſſit eum eligere etiam tot vicibus; quot de facto conceduntur in dicta facultate: ſi quidem vnum priuilegium per ſe non tollit aliud, & aliàs indultum cedens in fauorem animæ latè explicandum eſt; cùm ſummum ius ſit, quod facit pro religione, *l. ſunt perſonæ, ff. de religioſ. & ſumpt. funerum.*

QVÆRES III. An caſu, quo Prælatus monialium ipſis irrationabiliter, ac iniuſtè deneget Confeſſarium extraordinarium vicibus præſcriptis in citato decreto Concilij; eæ nihilominus poſſint illum eligere licitè, & validè.

253 ℞. Non poſſe, neq; validè, neq; licitè; & ratio eſt, quòd poſt Conſtitutionem Gregorij XV. quæ incipit *Inſcrutabili*, non poteſt vllus Sacerdos, ſiue ſæcularis, ſiue regularis audire confeſſiones quarumcunq; monialium, etiam exemptarum, niſi ſit approbatus ab Ordinario in ſpecie pro ipſis: quòd ſi Epiſcopus deneget monialibus Confeſſarium extraordinarium, vtiq; non illum approbat; quod tamen eſt neceſſarium ad hoc vt valida, & licita ſit electio Confeſſarij extraordinarij. Quæ etiam poſſunt inde confir-

dicat ſe ignorare in re adeo ſingulari, quid dicat: vſus certè communiter videtur eſſe in contrarium, ideoq; opinio Peyrini non ita facilè admittenda: cùm iura ad ingrediendam clauſuram monialium requirant cauſam neceſſariam, vrgentem, rationabilem, ac manifeſtam, vt non ſemel ſuperiùs dictum eſt.

Non nego tamen, quod Confeſſarius poſſit dictam ſacram reliquiam deferre moniali infirmæ, ſi hæc illum conſultò aduocet ſub prætextu confeſſionis apud ipſum re vera faciendæ, quam tamen aliàs non facere, vtpote non habens materiam neceſſariam abſolutionis. Ducor, quòd iuxta dicta *q.*40. Confeſſarius monialium poteſt ingredi ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ, quotieſcunq; ab eo aduocatur; ea autem habet ius faciendi confeſſionem, etiam de materia non neceſſaria, & conſequenter aduocandi Confeſſarium ad talem effectum, cùm ſic iure ſuo vtatur, & vtens iure ſuo nemini faciat fraudem: ex alia parte *q.*54. oſtendemus Confeſſarium in caſu neceſſario ingredientem poſſe ibi facere aliquid, ad quod preciſè faciendum alioqui non potuiſſet ingredi. Quę doctrina probat monialem infirmam potuiſſe modo dicto Confeſſarium aduocare, etiam animo tractandi cum eo de aliquo negotio temporali: dummodò verè intendat confiteri: eſt enim eadem ratio in vtroq; caſu, vt patet. ita docti viri conſulti, & non improbabiliter.

QVAERES XLVIII. An Confeſſarius ingredi poſſit clauſuram monialium ad impertiendam moniali morienti benedictionem epiſcopalem, aut indulgentiam illi conceſſam à Papa, Legato de latere, aut ab Epiſcopo.

236 ℞. Non poſſe, niſi in ſpecie id ei concedatur à Papa; patetq; quia ad talem effectum non eſt neceſſarius ingreſſus; cum præfata indulgentia, ac benedictio poſſint concedi moniali abſq; huiuſmodi ingreſſu, per alias moniales dictæ moniali ſignificando talem conceſſionem: ſicq; iſte caſus non videtur exceptus à communi prohibitione ingrediendi clauſuram.

QVÆRES XLIX. An Confeſſarius monialium ingredi poſſit clauſuram ad effectum exorcizandi monialem energumenam.

237 ℞. Non poſse ex decreto Sacræ Congregationis relato à *Barboſa in collectan. v. monial. clauſ. quò ad egreſſum* §.5. & à nobis adducto *ſup. c.*5. *ſect.* 2. *q.*30.

QVÆRES L. An Confeſsarius monialium ingredi poſſit ad benedicendum monaſterium in Sabbato Sancto, aut aliqua alia occaſione: vt ſi monaſterium infeſtetur à ſpiritibus immundis.

238 ℞. Non poſse quidem ingredi ad benedicendum in Sabbato Sancto; cùm in tali caſu verè non ſit neceſsarius ingreſsus, adeoq; Sacra Congregatio ſub 4. Sept. 1596. teſte *Gauanto in manu. v. clauſ. monial. num.*37. declarauerit Confeſsarium non habere iuſtam cauſam ingrediendi clauſuram ad aſpergendum monaſterium in Sabbato Sancto: videri tamen poſse ingredi

ad

ad talem effectum in caſu, quo monaſterium grauiter infeſtetur à ſpiritibus immundis cum magna perturbatione, ac inquietudine monialium; ſic enim ingreſsus cenſetur neceſsarius, cùm benedictio Sacerdotis in ſimili euentu multum prodeſse ſoleat, multumq; leuamen afferat fidelibus: vt propterea Prælatus monialium iuſtam habeat cauſam concedendi ingreſsum in tali caſu, vtpote iudicio viri prudentis compræhenſo inter caſus exceptos. ita docti viri à me conſulti, & ita de facto fuit practicatum Ferrariæ ſub Eminentiſſimo D. Cardinali Magalotto Paſtore pijſſimo, ac zelantiſſimo fœlicis recordationis.

QVÆRES LI. An Confeſsarius monialium ingredi poſſit ad ſumendam hoſtiam conſecratam, ipſi in eccleſiam interiorem è manibus lapſam in præbenda communione monialibus.

239 ℞. Videri non poſse; cùm ingreſsus Confeſsarij in tali euentu non ſit neceſsarius; & aliàs iuxta ſæpiùs dicta non liceat ingredi clauſuram monialium abſq; cauſa neceſsaria, vrgenti, rationabili, & manifeſta, vt non ſemel iam diximus. patet reſponſio ex dictis, ſi oſtendero ingreſsum Confeſsarij in tali euentu non eſse neceſsarium; id autem inde ſuadetur, quòd moniales ipſæ decenter poſsunt eleuare è terra particulam illam conſecratam media patena, eamq; poſtea præbere Sacerdoti è feneſtella communionis, cum in tali caſu permitti poſſit moniali, vt tangat patenam, excuſante neceſſitate: præter quàmquòd dictam particulam conſecratam poſset lingua ipſa ſumere monialis, cui præbebatur, quando decidit: mundando poſtea locum, ſuper quem ceciderat, illum aliquantulùm abradendo, & puluerem, ſeu abraſionem in ſacrarium proijciendo iuxta communem rubricam miſſalis; quæ item obſeruanda eſſet in caſu, quo particula conſecrata attolleretur è terra, media patena, vti paulò ante diximus. Et certè, cum rubrica miſſalis ſimpliciter, & abſolutè dicat, *Si Hoſtia conſecrata, vel aliqua eius particula dilabatur in terram, reuerenter accipiatur, & locus, vbi cecidit, mundetur, & aliquantulum abradatur, & puluis, ſeu abraſio huiuſmodi in ſacrarium proijciatur*, non exprimendo, num hæc præſtari debeant à Sacerdote, an à quocunq; alio, etiam laico: non apparet, cur id non poſſit fieri etiam à moniali. ita Cardinalis de Lugo, Diana, Auerſa, & alij docti viri à me per literas conſulti contra Naldum, Baldellum, & alios item conſultos oppoſitum ſuſtinentes.

240 Nec obſtat dictis, quod laici, vel non Diaconi non poſſunt, deficiente miniſtro, ſibi miniſtrare euchariſtiam, ſaltem extra articulum mortis; & quòd monialis quò ad hoc compræhendatur inter perſonas laicas: id enim non videtur procedere in præſenti caſu, in quo adeſt rationabilis cauſa ſecùs faciendi, & ipſa Euchariſtia non ſumitur manibus (de qua ſumptione loquuntur DD. quando negant laicos poſſe ſibi ipſis miniſtrare euchariſtiã) ſed lingua ipſa particulam conſecratam lambendo: in quo vtiq; minor adeſt irreuerentia, præſertim vrgente neceſſitate.

Quòd

Quòd ſi hic obiter quæras, an caſu, quo particula conſecrata labatur ſuper veſte monialis communicantis, aut ſuper aliqua alia re, vel etiam ſuper manibus ipſiuſmet monialis, obſeruari debeat rubrica miſſalis, quæ ita habet, *Si ceciderit* (hoſtia ſcilicet conſecrata) *extra corporale in mappam, ſeu alio quouis modo in aliquod linteum; mappa, vel linteum huiuſmodi diligenter lauetur, & lotio ipſa in ſacrarium effundatur.*

241 ℞. Quòd, cùm iſta rubrica loquatur expreſsè de mappis, ſeu linteis, non videtur extendenda ad alios ſimiles caſus; & conſequenter neq; ad eos, qui hic proponuntur; idq; iuxta communem regulam, quòd, vbi agitur de obligatione imponenda, ſtricta interpretatio facienda eſt; præter quàm quòd obſeruantia iſtius rubricæ eſſet valdè onerosa in caſibus hic propoſitis, vt facilè conſideranti conſtabit; verum tamen eſt, quòd in ſimili euentu diligenter inſpiciendū eſt, num in loco, ſuper quo cadit hoſtia conſecrata, adſit aliquod illius fragmentum; &, ſi quod eſt, aliquo ex modis indicatis attollendum eſt reuerenter: quin etiam eſſe valdè decens, vt moniales ipſæ ablueront rem illam, ſuper qua cadit particula conſecrata; idq; ad maiorem reuerentiam Sacramenti. quæ omnia confirmari maximè poſſunt ex doctrina, quam tradit *Suar. D. 85. de Euchar. ſect. 1.* nimirum ea, quæ in miſſali proponuntur ſub titulo *de defectibus*, ſolùm eſſe inſtructiones quaſdam doctrinales (non verò ſpeciales conſtitutiones inducentes nouam obligationem) & quidem datas iuxta doctrinam probabilem; non tamen magis obligare, quàm res ipſas, aut doctrinam, in qua eæ fundantur. ita docti viri à me conſulti, & præſertim P. Zanettus alibi citatus.

QVÆRES LII. An Confeſſarius monialium ingredi poſſit clauſuram in caſu, quo monialis non poſset accedere ad ipſum, & alioqui ex grauiſſima triſtitia, aut alia vrgentiſſima tentatione cenſeretur expoſita periculo deſperationis, cui opportunè poſset conſulere ipſe Confeſsarius, ſalutaria conſilia, ac monita ſuggerendo.

242 ℞. Videri poſse; de licentia tamen proprij Prælati monialium: qui ſine dubio haberet iuſtam cauſam, illam concedendi; cùm in tali caſu interueniat neceſſitas ſpiritualis adeò grauis, ac vrgens; & in ſimilibus caſibus licitus reddatur ingreſsus in monialium monaſteria, vt iam diximus.

QVÆRES LIII. An Confeſsarius monialium ingredi poſſit monaſterium, ſi contingat infantem recens natum ex fœmina coniugata ibi cum legitima licentia habitante ita periclitari de vita, vt probabiliter timeri poſſit ipſum moriturum ſine baptiſmo, niſi ipſe baptizetur ſtatim ab illo, aut certè ab aliqua moniali, & ideo infans non poſſit abſq; graui periculo deferri ad locum, in quo extra clauſuram poſſit baptizari.

243 ℞. Videri non poſse, cùm in præſenti caſu non adſit vrgens neceſſitas, per quam licitus reddatur ingreſsus Confeſsarij; vt inde patet, quòd per aliquam monialium ſcientem materiam, & formam baptiſmi ſuccurri poteſt ſpirituali indigentiæ infantis; ſicq; non eſt opus, quòd Confeſsarius ad

talem

talem effectum ingrediatur, videlicet ad illum baptizandum; cùm id æq; benè præſtari poſſit ab aliqua moniali, vt iam innui,& hic ſuppono. nec obſtat, quòd in miniſtrando baptiſmo, etiam tempore neceſſitatis, ſeruari debet aliquis ordo, ita vt, præſente viro, maximè Sacerdote, fœmina non baptizet, vt tradunt *Suarez D.31.de Sacr.ſect.4.Sà v.baptiſmus num.7.Tol.l.2.c.20.num.8.* alijq; plurimi apud *Bonac. D.2.de Sacr.q.2.p.5.num.11.* ſi quidem in caſu propoſito non poteſt dici præſens Sacerdos hoc ipsò, quòd Confeſſarius monialium non poteſt ingredi, & aliàs abſq; periculo graui infantis ipſe non poteſt ad illum deferri, vt ipſum baptizet. ſic ego ſentio,& vt puto, valdè probabiliter.

QVÆRES LIV. An dato quòd Confeſſarius monialium ingrediatur monaſterium in caſu permiſſo, v. g. ad excipiendam confeſſionem monialis infirmæ; ea occaſione poſſit conſequenter ibi præſtare aliquod munus, ad quod precisè exercendum non potuiſſet ingredi; v.g. benedicere aliquod ædificium recens conſtructum.

244 ℟. Poſſe; ſi id breui tempore præſtare poſſit; cuiuſmodi eſſet ſpatium vnius quadrantis horæ. Colligo ex doctrina, quam tradunt *Sanch.l.6.mor.c.16.num.69. Miranda q.2. de monial.art.20. Rodriq.tom.1.q.46.art.11.* & alij, quos refert,& ſequitur *Diana p.3.trac.2.reſol.51.* excuſari ſcilicet à peccato, etiam veniali, illum, qui ex iuſta cauſa ingrediens monaſterium aliquod monialium, ibi poſt peractum negotium, ad quod ingreditur, breui immoratur, inuiſendo v.g. officinas monaſterij cauſa curioſitatis: idq; dummodò non excedat quadrantem horæ: ſi enim cauſa curioſitatis poteſt quis immorari in monaſterio monialium, abſoluto miniſterio, ad quod legitimè ingreſſus eſt, modò talis mora ſit breuis (quæ videlicet quadrantem horæ non excedat) cur etiam non poterit ibi per tantundem temporis commorari Confeſsarius monialium, impleto munere, ad quod legitimè ingreditur, non curioſitatis cauſa, ſed vt ibi pium aliquod opus exerceat, licèt aliàs minùs neceſſarium: quale eſt, quod in præſentia ſupponimus? ſic reſpondi in contingentia facti, & reſponſionem poſteà approbarunt viri è Societate admodum docti à me conſulti.

QVÆRES LV. An Confeſſarius monialium in caſu permiſſo ingrediens monaſterium incurrat pœnas latas contra violantes clauſuram monialium ob malum finem; ſi in ipſo ingreſſu ſimul habeat intentionem prauam; v.g. fornicandi cum aliqua moniali.

245 ℟. Videri probabile, quòd non incurrat; & patet, quia huiuſmodi ingreſſus eſt quidem peccaminoſus ratione prauæ intentionis adiunctæ; non tamen habet malitiam ſecundùm eſse extrinſecum requiſitam ad incurrendas dictas pœnas, nimirum quòd ingreſsus fiat ſine debita licentia: pœnæ autem eccleſiaſticæ feruntur ſolùm contrà actus externos abſq; reſpectu ad actus internos: vt in ſimili notat *Diana p.5.trac.5.reſol.45.ex Sanchez, & Portello.*

QVÆRES LVI. An ad hoc vt Confeſſarius monialium ingredi poſſit clauſuram in caſu rationabili, non tamen compræhenſo in generali facultate ingrediendi ipſi data, egeat ſpeciali licentia, eaq; in ſcriptis.

246 ℞. Egere; patetq; ex dictis *ſup. c. 5. ſect. 3. q. 33.*

SVBSECTIO II.

De Confeſſario Moniálium extraordinario.

247 *Confeſſarius extraordinarius bis, aut ter in anno deputandus pro monialibus.*

248 *Et quidem etiam pro monialibus infirmis.*

249 *Pro bis tamen requiritur ſpecialis licentia ad ingrediendum: immò ordinarius moniali morituræ poteſt concedere extraordinarium, qui ei in omnibus expleat munus Confeſſarij ordinarij.*

250 *Concedendus bis, aut ter in anno; poteſt verò concedi etiam ſæpiùs.*

251 *Poteſt item ſæpiùs peti ab ipſis monialibus.*

252 *Concedendus præſcriptis vicibus; licèt ex alio titulo fuerit conceſſus alia vice.*

253 *Si iniuſtè denegetur, moniales illum non eligunt.*

254 *Ordinarius monialibus exemptis concedit Confeſſarium extraordinarium à regulari Prælato iniuſtè negatum.*

255 *Ordinarius extraordinarium Confeſſarium nequit denegare in pœnam.*

256 *Is concedendus, etiam non interiectis debitis interuallis inter vices præſcriptas.*

257 *Deputandus à proprio Prælato monialium.*

258 *Approbandus ab Ordinario loci.*

259 *De rigore eligi poteſt à Prælato monialium pro arbitrio.*

260 *Deputandus quolibet quadrimeſtri, aut alio tempore ad arbitrium Prælati.*

261 *Magis expedit illum deputare, ipſi non limitando tempus.*

262 *Facultas data his verbis (valeat pro 8. diebus) qualiter intelligi debeat.*

263 *Finito tempore præſcripto, non poteſt de rigore confeſſiones audire vlteriùs: ſecùs ex æquitate in aliquo caſu.*

264 *Idq; probabile videtur quò ad ingrediendam clauſuram in caſu, quo Confeſſarius eſſet deputatus ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ.*

265 *Ingreſſus ad audiendam confeſſionem vnius infirmæ poteſt item audire aliam infirmam; ſi generaliter deputatus ſit ad confeſſiones totius monaſterij.*

266 *Deputatio hæc facienda in communi, non autem pro voluntate cuiuſuis monialis.*

267 *Qualis eſſe debeat Confeſſarius extraordinarius monialium.*

268 *Decet ei concedi quàm maximam poteſtatem quò ad abſoluendum à reſeruatis.*

269 *Ad quos fines fiat deputatio confeſſarij extraordinarij.*

270 *Moniales non debent cogi acceptare Confeſſarium extraordinarium.*
271 *Non tenentur accedere ad illum: at ſi accedant, audiendæ omnes.*
272 *Concedendus pro moniali, quæ ægrotabat, quo tempore deputatus eſt pro toto monaſterio, & poſtea conualuit.*
273 *Confeſſarius extraordinarius ſine licentia non celebrat in templo monialium, pro quibus deputatur.*
274 *Non poteſt illis publicè concionari.*
275 *Poteſt tamen cum monialibus diſſerere de rebus non pertinentibus ad confeſſionem: etſi deputetur pro vna ſola moniali.*
276 *Quin poſſet Regularis deputari in Confeſſarium extraordinarium certæ monialis ad effectum, vt poſſet cum ea diſſerere de aliquo negotio, etiam temporali.*
277 *Regularis exponens moniali caſum conſcientiæ ſine licentia non ſubeſt pœnis.*
278 *Tutus eſt in conſcientia deputatus in Confeſſarium monialium, ſi, nullius earum confeſſione audita, det ijs conſilia bona, conciliet diſſidia, &c.*
279 *Electus in extraordinarium ad 10. dies, ſi 8. diebus abſoluat confeſſiones monialium, reliquo tempore poteſt ad eas accedere, ſtando in rigore iuris: idq; à fortiori procedit, ſi deputatio facta ſit ſine temporis limitatione.*
280 *Poteſt agere cum monialibus ipſi non confitentibus, eò quòd nequeat audire omnes.*
281 *Si, auditis monialium confeſſionibus, ijs concionetur, cautè ſe gerat in earum defectibus arguendis.*
282 *Interrogatus, an audierit confeſſionem monialis, quam dimiſit inabſolutam, debet affirmare ſe audiuiſſe: at non violat ſigillum, ſi dicat monialem confeſſam fuiſſe delictum, quod non ſit dedecoroſum, moniali in ſpecie non nominata.*
283 *Indigens facultate reſeruatorum cautè illam petat: Euchariſtiam non poteſt negare moniali, quam ex confeſſione ſcit indignam: non violat ſigillum, ſi moneat Superiores, vt amoueant periculum peccati cogniti ex confeſsione; aut dicat illam monialem eſſe ſcrupuloſam: de peccato noto ex confeſsione complicis interrogat alium complicem ſed cautè: non violat ſigillum qui reuelat, virtute pœnitentis, aut loquitur cum pœnitente de peccatis auditis ſtatim finita confeſsione, ex iuſta cauſa, aut poſt abſolutionem dat pœnitentiam, aut manifeſtat alijs, quam dederit pœnitentiam, ſi hæc ſit leuis.*
284 *Plura debet obſeruare Confeſſarius, vt ſuum munus benè expleat.*

QVÆRES I. An, & quo iure Prælati monialium teneantur aliquoties in anno illis aſſignare Confeſſarium extraordinarium.

247 ℞. Teneri aſſignare ex decreto *Concilij Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 10.* quod ſic habet: *Præter ordinarium autem Confeſſarium alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confeſsiones*

audire debeat. Vbi notandum, quòd, cùm Concilium vtatur verbo *offeratur*; & verbum *offerre* iuxta ſuam proprietatem importet ſpontaneam exhibitionem: vi huius decreti tenentur Prælati monialium non ſolùm ijs concedere Confeſsarium extraordinarium duabus, aut tribus vicibus in annò, ſi ipſæ illum efflagitent, ſed etiam cum illis offerre motu proprio, etiamſi ipſum non efflagitent: idq; in rigore loquendo; quamquam regulariter vſus ſit, vt præfati Prælati non ſponte aſſignent monialibus Confeſſarium extraordinarium, ſed ſolùm ab ijs requiſiti: fortè quia moniales ſunt diligentiores in petendo Confeſſario extraordinario ſuis temporibus, ſicq; præueniunt exhibitionem illius, aliàs faciendam ab ordinario; & quidem ſub mortali, vt conſtat ex grauitate materiæ, circa quam verſatur hæc obligatio, & ex doctrina, quam tradit *Sanch. l. 6. mor. cap. 4. num. 31.* modum ſcilicèt imperatiuum (cuiuſmodi eſt verbum *offeratur*) importare in re graui (qualis eſt ea, de qua hìc agitur) grauem obligationem & conſequenter ſub mortali.

Dubium hìc eſse poſset, an Confeſſarius extraordinarius concedi debeat non ſolùm monialibus benè valentibus, ſed etiam infirmis, & quidem toties, quoties debet concedi benè valentibus.

248 ℟. Debere concedi: cùm decretum Concilij loquatur generaliter, vt conſtat ex illis verbis, *qui omnium confeſsiones audire debeat*; & alioqui lex generaliter loquens generaliter debeat intelligi, præſertim in materia adeo fauorabili animæ; præterquàmquòd finis intentus in conceſſione Confeſsarij extraordinarij potiori ratione militat in monialibus infirmis; quippe quibus magis proximè imminet mors, ideoq; magis neceſsaria ſunt media opportuna; quibus ad piè, ſanctèq; moriendum ſe diſponant. Quare, ſicut *ſect. præced. q. 40.* diximus Confeſſarium ordinarium poſſe ingredi clauſuram ad audiendas confeſſiones monialium ægrotantium, quotieſcunq; aliæ moniales confitentur ex præcepto, aut regula, vel conſuetudine; immò etiam quoties aſserunt ſe indigere confeſſione: ſic & Confeſſario extraordinario iuſtum eſt, vt detur facultas ingrediendi ad eundem effectum, quoties deputatur pro monialibus benè valentibus: ſicq; ego puto, quòd, quamuis vſus ſit in contrarium, ſaltem in hiſce noſtris regionibus; Prælati monialium deberent eſſe faciles in concedendo monialibus infirmis Confeſſario extraordinario. Vnde Cardinalis Petr. Aldobrand. Archiepiſc. Rauennatenſis in Conſtitutionibus editis pro monialibus *c. 12.* ſtatuit extraordinarium poſſe concedi monialibus in periculo mortis exiſtentibus.

249 Vt tamen extraordinarius intret ad hunc effectum, petitur licentia ſpecialis; cùm facultas ingrediendi clauſuram, etiam ad Sacramenta miniſtranda non veniat ſub generali facultate audiendi confeſſiones monialium huius, aut illius monaſterij iuxta regulam 81. in 6. *non veniunt in generali conceſsione ea, quæ quis nō eſſet veriſimiliter conceſſurus in ſpecie*; quare hòc

ipsò

ipsò quòd Sacerdos deputatur in Confeſſarium extraordinarium alicuius monaſterij monialium,non ideò cenſetur ei conceſſum, vt poſſit etiam ingredi monaſterium ad excipiendas confeſſiones monialium infirmarum; ſed eget ad talem effectum licentia ſpeciali,& in ſcriptis;ea ratione,qua indiget quicunq; alius in monaſteria monialium ingreſſurus eſt.

Quòd ſi hac occaſione quæras,an Ordinarius moniali moriture authoritate propria concedere poſſit in Confeſſarium, Regularem aliquem, qui loco Confeſſarij ordinarij ei tunc conferrat omnia Sacramenta, & aſſiſtat tempore agoniæ; idq; ad præciſam monialis ſpiritualem conſolationem, ſecluſa peculiari neceſſitate.

℞. Videri, ſicq; à me de hoc in ſpecie interrogati reſponderunt *Pollaccus Baldell. Bordonus Zanettus Steph. à S. Greg.* alijq; viri docti, inter quos P. Baldellus vir doctiſſimus, & Vrbi, ac orbi ob egregia ſua volumina edita, atq; edenda notiſſimus his verbis ex Italico idiomate in Latinum fideliter conuerſis ſic reſcripſit: *Nulla mihi occurrit ratio dubitandi, quod Ordinarius moniali moritura concedere non poſſit Sacerdotem aliquem, ſiue ſæcularem, ſiue regularem, qui loco Confeſſarij ordinarij, ipſi conferat extrema Sacramenta, & aſſiſtat tempore agoniæ: idq; ad præciſam monialis conſolationem ſpiritualem. Certè Romæ Card. Bellarm. S. mem. cum eſſet protector monaſterij S. Marthæ, & poſt illum alij Cardinales eiuſdem monaſterij Protectores quò ad hoc monialibus facillimè aliàs indulſerunt, & in præſentia etiam indulgent, ſi requirantur. Quin etiam Card. Vicarius Vrbis, qui præeſt reliquis monialium conuentibus, me ipſo præſente cum ſciuiſſet à quodam ſuo Miniſtro ad monialium adminiſtrationem deputato moniali cuidam moritura id pertinaciùs denegatum fuiſſe, illum acriter reprehendit dicens in articulo mortis ea omnia debere concedi, quæ ad animæ ſalutem conferre poſſunt;* ſic *Baldellus*, & inde probat reſponſionem, tum quòd Confeſſarius ordinarius monialium eſt delegatus;& alioqui ordinarius ſuã iuriſdictionem delegare poteſt tam vni,quam alij, tam pro vna moniali tãtùm,quàm pro multis ſimul;& tam pro vna vice, quàm pro multis vicibus, pro vt ipſi magis placuerit: tum quia ordinarius moniali benè valenti concedere poteſt Confeſſarium extraordinarium quoties iudicauerit expedire; ergo & illum concedere poterit moniali morienti; cum in tali caſu ſola lex clauſuræ difficiliorem reddere poſſit conceſſionem; quæ tamen diſpenſari poteſt ratione neceſſitatis,ac vtilitatis ſe tenentis ex parte monialis,vt patet: tum quia parum refert, quòd talis conceſſio trahi facilè poſſit in exemplum;nam tale exemplum in caſu mortis non eſt timendum.

QVÆRES II. Quot vicibus in anno debeant Prælati monialium ipſis concedere Confeſſarium extraordinarium.

250 ℞. Vigore citati decreti Tridentini debere illum concedere duabus, aut tribus vicibus in anno,vt conſtat ex illis verbis, *bis,aut ter in anno offeratur*; per hoc tamen non tolli, quin, ſi velint concedere, etiam ſæpiùs, id facere poſſint. & ratio eſt,quòd,cum decretum Concilij Trident.adhibeat

verbum *offeratur*; & verbum *offeratur* ſit diuerſum à verbo *concedi poteſt*, incluſio vnius non eſt excluſio alterius; ſicq; Prælati monialium non tenentur quidem offerre ipſis Confeſſarium extraordinarium in anno pluries, quàm bis, aut ter: poſſunt tamen, ſi volunt, illum concedere, etiam crebriùs: cùm talis poteſtas ipſis ex munere ſuo competat, & per Concilium non ſit diminuta. ita in terminis *Bordon. reſol. 5. num. 11.* ex Galetto referente ſic fuiſſe deciſum, & alijs, benèq; cùm poſſit accidere, quòd moniales interdum egeant Confeſſario extraordinario frequentiùs, quàm duabus, aut tribus vicibus in anno: ergò, cùm Confeſſarij deputatio pendeat à Prælato monialium, neceſſe eſt, vt habeat poteſtatem illum deputandi: alioqui eius poteſtas eſſet valdè diminuta, & manca in neceſſarijs. Nec obſtat, quòd in præfato decreto Concilij videtur quò ad hoc reſtringi facultas Epiſcoporum; cùm in eo adhibeantur termini numerales habentes rationem dictionis taxatiuæ, quæ impedit, ac excludit extenſionem, & continet negationem omnium aliorum caſuum non expreſſorum *l. Iulianus §. item tantùm ff. de neg. geſt.* nam limitatio illa reſtricta ad tertiam vicem refertur ad obligationem, quam habent Epiſcopi quò ad offerendum monialibus Confeſſarium extraordinarium ter in anno, non autem ad poteſtatem vlteriùs illum offerendi; adeoq; Prælati, monialium pluries, quàm ter in anno poſſunt, etiam modò, ijs offerre extraordinarium.

Quòd ſi aliqui Epiſcopi in hoc nimis ſcrupuloſè procedunt nixi dicto decreto Concilij: contrà illos facit, quod habetur in *cap. conſuluiſti 2. quæſt. 4. Quod Patrum teſtimonijs decretum non eſt, ſuperſtitioſa inuentione non eſt præſumendum*: præſertim cùm cenſeatur conceſſum, quod non eſt expreſsè prohibitum *cap. ſunt nonnulli 16. q. 1. cap. iam nunc 28. q. 1.* quod maximè procedit in permiſſiuis, teſte *Naldo v. confeſſionum. 37.* adeòq; locum habet in caſu noſtro. Præter quàm quod decretum Concilij eſt ſummè fauorabile animæ (vt colligitur ex fine, ad quem factum eſt) ſicq; magnam admittit ampliationem. Vnde fit, vt plures Epiſcopi pietate, prudentia, doctrina, ac muneris Epiſcopalis peritia conſpicui in concedendo monialibus Confeſſario extraordinario ſe admodùm faciles, ac liberales exhibeant; dummodò ipſis in extraordinarios proponantur viri graues, pij, docti, ac prudentes: cùm, teſte experientia, videant id plurimum conferre tum ad promouendum profectum ſpiritualem monialium; tum ad euitandas plurimas confeſſiones ſacrilegas, quæ aliàs identidem fierent à monialibus peccatorum ſuorum maculas detegere formidantibus Confeſſario ordinario. Illuſtriſſimi ergò Epiſcopi, me authore, non ſint difficiles in concedendo monialibus ſubditis extraordinario: qui enim nimis emungit, elicit ſanguinem; videant, ne nimio hoc rigore animas illarum in damnationis æternæ barathrum præcipites detrudant, ſicq; reos in hoc ſe conſtituant iuxtà illud *Ezech. 3. Sanguinem eius de manu tua requiram*: nouerint maiora eſſe mala, quæ proueniunt ex nimia difficultate concedendi extraordinarium monialiniali-

nialibus, quàm quæ gigni poſſunt ex nimia facilitate, quæ in hoc oſtendatur: ſicq; procedere commune axioma *ex duobus malis minus eligendum:* quamuis, ſi electi in extraordinarios ſint, quales ſupponuntur: vix vllum poſſit occurrere malum: meminerint Prælatos, qui ſe minùs difficiles exhibent in concedendo monialibus Confeſſario extraordinario, nequaquam recedere à pia mente Concilij Tridentini, ſed operari iuxtà mentem ipſius, vt iam oſtendimus: compatiantur infirmitati ſexus fœminei valdè verecundi, ac meticuloſi; ſicq; ipſi pro viribus ſubtrahant æternæ ſalutis offendicula; ad quòd multùm conferet facilis conceſſio Confeſſarij extraordinarij.

251 Quin etiam docet *Bordonus reſolut.* 5. *num.* 11. quòd, ſicut Prælati monialium poſsunt vltra 3. vices ipſis offerre Confeſſarium extraordinarium, vt nos ipſi iam oſtendimus: ſic & illæ vltra 3. vices poſſunt illum petere; cùm ſit eadem ratio de illis, ac de Prælatis; adeoq; procedat regula iuris: *Vbi militat eadem ratio, militat & eadem iuris diſpoſitio.*

Maior difficultas eſt, an caſu, quo moniales ex occaſione alicuius iubilei, aut ex indulto bullæ Cruciatæ habeant Confeſsarium extraordinarium: nihilominùs Prælatus teneatur illo ipſo anno eum illis concedere, etiam iſtis tribus vicibus præſcriptis in Concilio Tridentino.

252 ℟. Teneri, & probatur ex eo quòd decretum illud Concilij continet priuilegium factum monialibus: verba autem priuilegij ita debent accipi, vt aliquid vltra ius commune operentur; ſicut notauit *Layman l.*5. *tract.*5. *cap.*4. *num.*3. *ex Suarez D.*80. *de Sacram. ſect.*4. vnde fit, vt eligens Confeſſarium vigore iubilei, aut bullæ Cruciatæ, ſi aliunde etiam habeat facultatem illum eligendi, poſſit eum eligere etiam tot vicibus; quot de facto conceduntur in dicta facultate: ſi quidem vnum priuilegium per ſe non tollit aliud, & aliàs indultum cedens in fauorem animæ latè explicandum eſt; cùm ſummum ius ſit, quod facit pro religione, *l. ſunt perſonæ, ff. de religioſ. & ſumpt. funerum.*

QVÆRES III. An caſu, quo Prælatus monialium ipſis irrationabiliter, ac iniuſtè deneget Confeſſarium extraordinarium vicibus præſcriptis in citato decreto Concilij; eæ nihilominus poſſint illum eligere licitè, & validè.

253 ℟. Non poſſe, neq; validè, neq; licitè; & ratio eſt, quòd poſt Conſtitutionem Gregorij XV. quæ incipit *Inſcrutabili*, non poteſt vllus Sacerdos, ſiue ſæcularis, ſiue regularis audire confeſſiones quarumcunq; monialium, etiam exemptarum, niſi ſit approbatus ab Ordinario in ſpecie pro ipſis: quòd ſi Epiſcopus deneget monialibus Confeſſarium extraordinarium, vtiq; non illum approbat; quod tamen eſt neceſſarium ad hoc vt valida, & licita ſit electio Confeſſarij extraordinarij. Quæ etiam poſſunt inde confir-

mari, quòd communiter DD. teſte *Io. de Lugo D.*21. *de pœnitent. num.*52. contra *Nauarrum c.*27. *nu.*264. & 265. alioſq; relatos à *Dian. p.*3. *trac.*2. *reſol.*24. ſuſtinent Regulares ſine cauſa ſufficiente non approbatos ad confeſſiones audiendas, aut reiectos ab examine; non poſſe, neq; validè, neq; licitè audire confeſſiones ſæcularium; eſtò Ordinarius illos iniuſtè reijciens peccet, & faciat ipſis iniuriam, vtpote vi ſuorum priuilegiorum ius habentibus ad audiendas confeſſiones; ſic ergò in præſenti peccat quidem ordinarius denegando monialibus Confeſſarium extraordinarium ipſis conceſſum à Concilio Trid. at, hoc poſito, non poſſunt moniales illum validè eligere, & conſequenter nec licitè; cùm approbatio Ordinarij ſit de valore talis electionis, quæ proinde abſq; illa non ſubſiſtit. Vnde, ſi talis caſus eueniret, poſſunt moniales, quarum intereſt, recurrere ad Sacram Congregationem Regularium, ac Epiſcoporum, vt, qua poteſtate fungitur, illas manuteneat in poſſeſſione indulti quò ad hoc ipſis conceſſi à Concilio Trid.

Quòd ſi quæras an, loquendo de monialibus exemptis, Epiſcopus loci deputare illis poſſit Confeſſarium extraordinarium, ipſis iniuſtè denegatum à Prælato proprio regulari.

254 ℞. Poſſe, & probatur tum quia ex decreto Sacræ Congregationis relato à *Naldo v. Epiſcopus num.*13. Epiſcopus dat Confeſſarium extraordinarium monialibus, etiam exemptis: tum quia ex bulla Greg. XV. *Inſcrutabili* poteſt Epiſcopus amouere Confeſſarium monialium, etiam exemptarum, ſi Prælatus regularis ab ipſo monitus renuat id facere: ergò & poterit eum deputare, eodem Prælato iniuſtè inuito; cùm contrariorum eadem ſit diſciplina.

QVÆRES IV. An poſſit Epiſcopus ſaltem in pœnam exceſſus grauioris commiſſi à monialibus alicuius monaſterij illis denegare Confeſſarium, etiam pro illis vicibus, quibus tenetur eum concedere vigore Concilij Trident.

255 ℞. Videri non poſſe; & probatur tum quia non poteſt inferior tollere, aut diminuere priuilegium conceſſum à Superiore abſq; eius conſenſu, ſaltem interpretatiuo, qui certè in præſentia non videtur adeſſe reſpectu Concilij; præſertim cùm non deſint alia genera penarum, quibus puniantur exceſſus monialium abſq; ſpirituali illarum diſpendio: tum quia denegatio Confeſſarij extraordinarij nocet omnibus, & ſingulis monialibus; cùm aliàs probabile ſit non omnes ſemper fore reas exceſſus, qui ſic punitur; vbi autem non adeſt culpa, nec debet infligi pena, ſaltem communiter.

QVÆRES V. An Epiſcopus, aliuſue Prælatus iuſtè denegare poſſint monialibus ſibi reſpectiuè ſubditis Confeſsarium extraordinarium, ſi eæ illum petant abſq; certi temporis internallis pro illis vicibus, quibus, ipſis conceditur à Concilio Trident. v. g. primis tribus menſibus anni.

256 ℞. Quòd, quamuis communiter deputatio Confeſsarij extraor-

dinarij

dinarij non ſoleat fieri,niſi per certa temporis interualla(& regulariter vnoquoq; quadrimeſtri anni)& hoc ipſum cenſeri poſſit fuiſſe intentum à Concilio Trid.in allegato decreto:vt ſic deputatio tantò magis redundet in bonum ſpirituale monialium.nihilominùs,abſolutè loquendo,ſi moniales monaſterij alicuius vnanimes conuenirent in eo quod primis tribus menſibus anni ipſis deputaretur Confeſſarius extraordinarius præfatis 3. vicibus à Concilio conceſſis: deberet Prælatus, cui eæ ſubſunt, illum ipſis deputare. moueor,quòd,vbi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. præſes ff.de offic. præſid.* cùm ergò in citato decreto Concilij deputatio Confeſſarij extraordinarij non limitetur ad certa interualla temporis;ſed abſolutè præſcribatur his verbis,*alius extraordinarius ab Epiſcopo,& alijs Superioribus bis aut ter in anno offeratur,*non debemus nos illam reſtringere ad certa temporis interualla : præſertim, cùm iuxta dicta ex præfato decreto Concilij moniales habeant ius petendi Confeſſarium extraordinarium, idq; non reſtrictum ad certa temporis interualla.

QVAERES VI. Per quem debeat deputari Confeſſarius extraordinarius monialium,ſiue illum eflagitent,ſiue non.

257 ℞. Debere deputari à proprio Prælato,cui reſpectiuè ſubijciuntur;cum hac tamen differentia, quòd ſi moniales ſint exemptæ ab Ordinario, Confeſſarius extraordinarius præſentari debet à Prælato regulari,& approbari ab Ordinario iuxta inferiùs dicenda;ſi verò ſint ſubiectæ Ordinario, ab iſto debet Confeſſarius extraordinarius offerri, & approbari. patet tum ex decreto Conc. Trid. adducto *q.1.* tum ex Conſtitut. Gregorij XV. citata *q.3.* quæ ſic habet : *Confeſſores verò, ſiue regulares, ſiue ſæculares, quomodocunq; exempti,tam ordinarij,quam extraordinarij ad confeſſiones monialium,etiam Regularibus ſubiectarum audiendas, nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo diœceſano idonei iudicentur,& approbationem,quæ gratis concedatur,obtineant.*

QVÆRES VII. Ad quem ſpectet approbare Confeſſarios monialium extraordinarios,ſtando in iure nouo.

258 ℞. Spectare ad Ordinarium loci ; idq; ex relata Conſtitutione Gregorij XV. cùm iure antiquo id ſpectaret ad Prælatos proprios monialium: nempe ad Prælatum regularem,ſi eæ erant exemptæ;ad Ordinarium verò,ſi immediatè ſubiacebant illius iuriſdictioni; ſicut notauit *Tambur. D.16. de iure abbatiſſ.q.2.num.3.* ex Armendaro, & alijs. Vbi notandum ex declaratione Sacræ Congregationis,quę refertur in *Bullar.tom.4.conſtit.Greg.XV.in ordine* 18. Confeſſarios extraordinarios ſemel ab Epiſcopo deputatos, & approbatos ad audiendas monialium confeſſiones pro vna vice infra annum ad præſcriptum ſacri Concilij Trid. non poſſe pluries in vim talis approbationis illarum confeſſiones audire; ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contingerit.

QVÆRES VIII. An Prælati monialium teneantur deputare in

Con-

Confeſſarium extraordinarium illarum Sacerdotem ab ipſis monialibus electum, vel certè poſſint deputare illum, quem ipſi maluerint.

259 ℟. Quòd, licèt regulariter Prælati monialium ſoleant illis concedere in Confeſſarium extraordinarium, illum, quem eæ vnanimiter proponunt, ac petunt: abſolutè tamen dicendum videtur eos poſſe ex proprio arbitrio deputare illum, quem ipſi maluerint. Moueor tum quia Concilium Trid. in allegato decreto ſolùm præcipit Prælatis monialium, vt Confeſſarium extraordinarium illis offerant bis, aut ter in anno; non autem vt concedant illum, quem ipſæ moniales depoſcunt: ideoq; cùm à diuerſis non fiat illatio (maximè vbi agitur de obligatione, quæ eſt ſtricti iuris) præceptum Concilij non debet ampliari ab vno caſu expreſſo ad alium non expreſſum: tum quia non expedit, vt deſignatio Confeſſarij extraordinarij fiat à monialibus; quippe quæ interdum poſſent eligere virum minùs idoneum, ſin minùs quò ad ſufficientiam doctrinæ, quò ad mores; ſicq; poteſtas data in ædificationem cederet in deſtructionem: tum quia communior, & probabilior ſententia Doctorum habet moniales, neq; tempore iubilei poſſe vigore illius confiteri cuiuis Sacerdoti approbato ab Ordinario; ſed ſolùm ei, qui de facto fuerit deputatus ab ipſo Ordinario; & conſequenter negat Ordinarium tempore iubilei teneri deputare monialibus in Confeſſarium, illum, quem in ſpecie illæ efflagitent: at in præſenti caſu par ratio militat, vt conſideranti patebit.

QVÆRES IX. Quibus temporibus, & ad quantum tempus teneantur Prælati monialium ipſis deputare Confeſſarium extraordinarium.

260 ℟. Quòd, cùm Concilium Trid. non determinet expreſsè, quibus temporibus fieri debeat talis deputatio, vt conſtat ex tenore illius: id relinquitur arbitrio ipſorummet Prælatorum; qui proinde debent facere talem deputationem, prout ſuadent circumſtantiæ hìc, & nunc concurrentes: praxis tamen ferè communis eſt, vt dicta deputatio fiat vnoquoq; quadrimeſtri; & quidem in præcipuis ſolemnitatibus, ſiue proprij Ordinis, ſiue totius Eccleſiæ. quare in hoc ſeruanda eſt conſuetudo cuiuſq; diœceſis, aut Ordinis, cùm conſuetudo habeat vim legis.

261 Quod verò ſpectat ad tempus concedendum Confeſſarijs extraordinarijs pro audiendis monialium confeſſionibus; varia eſt diœceſum conſuetudo: alicubi enim determinatur tempus certum, v.g. ſpatium 10. aut 15. dierum (vt Ferrariæ) alibi nulla fit temporis determinatio; quod mihi magis probatur, & omninò conſulendum Prælatis monialium; cùm ſic Confeſſarius minori ſolicitudine ſuum munus obeat, & maiori cum vtilitate ſpirituali ipſarum monialium; ad quam ſolam ordinatur deputatio Confeſſariorum extraordinariorum, & quam Prælati earum tenentur procurare omni ſtudio, ac diligentia.

Difficultas eſt, qualiter intelligi debeat facultas data Confeſſario extra-

ordinario

ordinario ad audiendas confeſſiones monialium alicuius monaſterij ſub his,aut ſimilibus verbis (*quæ facultas valeat pro 10.diebus*)an ſcilicet vi talis facultatis poſſit accedere ad audiendas confeſſiones 8.diebus,etiam interpolatis; vel certè quòd poſſit à die conceſſæ facultatis per 10. dies continuos accedere ad audiendas monialium confeſſiones, ita vt, elapſis dictis 10. diebus,non poſſit ampliùs accedere.

262 ℞. Tenorem huiuſmodi facultatis intelligi in hoc poſteriori ſenſu, niſi aliter conſtet de mente concedentis: idq; , ne aliàs nimis facilis reddatur acceſſus ad moniales, & aperiatur oſtium varijs inconuenientibus, quæ inde poſſent conſequi;etſi fortè non omninò improbabiliter poſſet quis dicere ex rationabili epycheia dictam facultatem poſſe piè intelligi de 8. diebus vtilibus.

Addo facultatem audiendi confeſſiones monialium datam pro 8.diebus extendi ad 10. dies: idq; iuxta regulam iuris communiter receptam: *Dies termini non computantur in termino*;quæ ſine dubio maximè admittenda eſt in præſenti materia, vtpote in primis fauorabili animæ. Sic reſpondit Reuerendiſſimus Ciarlinus Vicarius Regienſis Eccleſiæ vir doctiſſimus P. Dominico Zanetto Soc.Ieſu,reſponſionem approbanti.

Illud paulò maiorem habet difficultatem, an Confeſſarius abſq; noua licentia poſſit accedere ad moniales,etiam poſt elapſos illos 10.dies; ſi vltima die reperiat monialem indigere abſolutione alicuius reſeruati,ad quod non extenditur eius facultas; aut teneri inſtituere confeſſionem aliquam longiorem,quæ non poſſit expediri tempore adeò breui.

263 ℞. Quòd,quamuis de rigore non poſſit,obſtante *l. boues*, §. *hoc ſermone*,*ff.de verb.ſignificat.* ex qua ſermo ſimpliciter prolatus intelligitur de prima vice: nihilominùs,attento fine,ob quem conceditur Confeſſarius extraordinarius;improbabile non eſt Confeſſarium in propoſito caſu,etiam poſt abſolutos 10. dies, poſſe accedere ad monialem indigentem abſolutione illius reſeruati,aut confeſſione generali,vt illam abſoluat, eiuſq; confeſſionem generalem, ſiue inchoatam, ſiue inchoandam audiat. ita docti, ac ingenioſi Recentiores à me conſulti; ſicq; in facti contingentia interrogatus conſului, ea ductus ratione, quod in tali euentu adeſt iuſta cauſa faciendi epycheiam; & procedit regula communis: *Qui vult finem, vult media neceſſaria ad finem*; quanquam hac in re opus ſit magna cautela, ne offendantur Ordinarij,&c.

264 Immò (vt id quoq; obiter dicam)probabile puto, quòd ſi Confeſſarius ingreſſus monaſterium ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ inueniret eam eſſe irretitam aliquo reſeruato, aut velle facere confeſſionem generalem, quæ non poſſet expediri vna die: abſq; alia licentia poſſet iterum ingredi ad abſoluendum à reſeruato,obtenta facultate à Superiore, & ad excipiendam confeſſionem generalem; idq; ob rationem, §. *præced.* adductam. Quod item puto dicendum, ſi in caſu propoſito monialis iam

con-

confeſſa, & abſoluta ſtatim reuocaret Confeſſarium iam egreſſum è clauſura ad manifeſtandum ei peccatum oblitum: cum enim id fiat incontinenti, antequam Confeſsarius diuertat ad actus extraneos (vt ſuppono) moraliter vnicus reputatur ingreſsus, etſi phyſicè multiplex: ea proportionaliter ratione, qua vnicus cenſeretur ingreſsus, ſi in præſenti euentu Confeſsarius, vbi cæpit audire confeſſionem monialis, ex grauiſſima cauſa reuocaretur extra monaſterium, priùſquàm perficeretur confeſſio; tunc quippe peracto negotio, ad quod fuiſſet euocatus, ſine noua licentia poſſet iterum ingredi ad perficiendam illam confeſſionem; ſicut & poſſet, ſi ingreſſus ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ, illam ex improuiſo reperiret morbi vehementia ita correptam, vt tunc non poſſet vllo modo confiteri; quæ ſunt benè notanda, quia facilè occurrere poſſunt, & (quod ego ſciam) non ſunt ab alijs deciſa, faciuntq; etiam pro Confeſſario ordinario.

265 Addo, quòd ſi Confeſsarius ingreſsus ad audiendam confeſſionem vnius monialis infirmæ inueniat aliquam aliam item infirmam, quæ petat confiteri: vtiq; poteſt illam audire, quantumuis confeſſio ad longum tempus eſſet duratura; & hoc, eſtò facultas ingrediendi conceſſa fuiſſet expreſsè ad audiendam confeſſionem determinatæ monialis; hoc enim non obſtante, locum habet epycheia; & Confeſſarius, cùm ſit deputatus in extraordinarium totius monaſterij, eſt approbatus pro omnibus monialibus, & conſequenter pro illa alia infirma.

QVÆRES X. An Confeſſarius extraordinarius monialium deputari debeat in communi, vel etiam in particulari.

266 ℞. Debere deputari ſolùm in communi, regulariter loquendo: idq; ex decreto Sacræ Congregat. ſub 15. Febru. 1593. relato à *Tamburino D. 16. de iure abbatiſſ. q. 1. num. 7.* quanquam in caſu, quo deputandus ſit Confeſſarius extraordinarius; conſultum eſt, vt Abbatiſſa congreget moniales ſubditas, interrogetq; quem velint in Confeſſarium extraordinarium; vt ſic conſtet, in quem plures moniales conueniant, ſicq; deputatio illis ſit gratior, & conſequenter vtilior. Dixi, *regulariter loquendo;* vt innuerem poſse contingere, quòd, conceſso Confeſſario extraordinario monialibus alicuius monaſterij modo dicto in communi, expediret ad bonum ſpirituale particularis monialis, vt alius ei Confeſsarius tunc deſignaretur, cui maiori confidentia, ac ſinceritate propriam conſcientiam detegeret, & à quo opportuniora recipere remedia pro ſpirituali ſua infirmitate; quod tamen nonniſi rarò videtur permittendum, ne abeat in exemplum.

QVÆRES XI. Qualis debeat eſse Confeſsarius extraordinarius monialium.

267 ℞. Debere eſse, qualem nos ipſi deſcripſimus Confeſsarium ordinarium *ſect. præced. q. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. & 10.* Hìc ſolùm addo, quod etiam aduerti citata *ſect. præced. q. 12.* decretum Sacræ Congregat. relatum à *Tambur. ſup. q. 3. num. 4.* quo prohibetur Ordinarijs, ne vtantur opera Regularium,

etiam pro Confeſſarijs extraordinarijs,communiter non obſeruari ex defectu materiæ; eò quòd ſcilicet deſint Sacerdotes ſæculares,qui æq; benè hoc munus præſtent; vnde & ipſa Sacra Congregatio cautè addidit, *niſi in caſu neceſſitatis.*

QVÆRES XII. Cum quanta poteſtate deceat Confeſſarium extraordinarium monialium accedere ad earum confeſſiones audiendas.

263 ℞. Quòd,cùm iuxta dicenda *q. ſequenti.* Confeſſarius extraordinariis deputetur monialibus ad extricandas ipſarum conſcientias; omninò decet,vt ad illas accedat cum ea maiori poteſtate, quam habere poteſt; ſicq; conſultum eſſet, vt Ordinarij monialium, ſiue ſæculares, ſiue regulares Sacerdotibus deputatis in Confeſſarium extraordinarium concederent non ſolùm caſus, & cenſuras ſibi reſeruatas: ſed etiam quamcunq; aliam facultatem, quam ipſi poſſunt delegare, & putant poſſe monialibus deſeruire pro foro pœnitentiali. Quanquam aliàs Confeſſarius non debeat vti dicta poteſtate, niſi cum grano ſalis, ideſt cum magna prudentia, ac circumſpectione; interdum etiam diſſimulans ſibi conceſſam fuiſſe facultatem abſoluendi ab hoc, vel illo reſeruato: ne nimia facilitas abſoluendi nimiam inducat facilitatem delinquendi, ſicq; reſeruatio fruſtretur ſuo fine. Ratio reſponſionis eſt, quòd Prælatus deputans monialibus Confeſſarium extraordinarium vtiq; intendit illum plenè abſoluere moniales confitentes à quibuſcunq;, etiam reſeruatis: aliàs non eſſet, cur fieret talis deputatio; quo modo autem abſoluet plenè,ſi non habeat facultatem, etiam reſeruatorum? Quòd ſi dicas illum poſſe conuenire Prælatum, vt dictam facultatem obtineat: iam onus reſeruationis afficiet,non pœnitentem (ſicut intendit reſeruans) ſed Confeſſarium; qui ſic duplicem cogetur ſuſtinere laborem, & audiendi confeſſiones monialium, & accedendi toties, quoties ad Prælatum cauſa petendi facultatem reſeruatorum: quod certè eſt minùs conforme æquitati; præſertim ſi Confeſſarius deputatus ſit regularis, adeoq; non habeat libertatem diſcurrendi huc, atq; illuc, nec copiam vagandi. præterquàmquòd in caſu, quo Confeſſarius audiat confeſſiones in monaſterio parùm numeroſo, poſſet interdum periclitari ſigillum confeſſionis; quatenus Prælatus monialium audiens facultatem alicuius reſeruati hìc, & nunc à ſe peti; & aliàs agnoſcens conditionem cuiuſq; monialis dicti monaſterij, poteſt ſaltem dubitare facultatem dicti reſeruati efflagitari pro hac, vel illa moniali: quòd omninò cauendum eſt, vt patet.

QVÆRES XIII. Ad quem finem fiat deputatio Confeſſarij extraordinarij pro monialibus.

269 ℞. Fieri ob varios fines, nimirum 1. vt conſulatur libertati monialium confitentium: quippe quæ interdum ex naturali erubeſcentia non audent manifeſtare Confeſſario ordinario peccatū aliquod ab ipſis perpetratum,

ſicq;

ſicq; exponuntur periculo multiplicandi confeſſiones inualidas; cùm alioqui extraordinario Confeſſario peccatum illud confidentiùs detegant, & repetendo confeſſiones inualidè factas propriæ obligationi ſatisfaciant: 2. vt in tanta varietate Confeſſariorum extraordinariorum tandem inueniant virùm ſecundùm cor ſuum, cui ipſæ ſincerè, ac confidenter manifeſtent omnia ſua interiora, ſicq; tantò meliùs dirigi poſſint in via religioſæ perfectionis: 3. vt, vacante Confeſſario extraordinario confeſſionibus monialium audiendis maiori otio, vtpotè temporis anguſtijs minùs adſtricto, eæ poſſi it commodiùs proponere ſua dubia, petere neceſſariam inſtructionem, recipere ſalutaria documenta, & efficaciori exhortatione magis excitari ad proprium ſpiritualem profectum: ſicq; Prælati monialium deberent quàm maximè curare, vt qui deputantur in Confeſſarios ipſarum extraordinarios, eſſent non minùs ſcientia, ac prudentia, quàm dexteritate, ac pietate conſpicui, & ita munus ipſis commiſsum ſuſtinere poſsent pro dignitate, & cum magna monialium vtilitate.

QVAERES XIV. An Prælati monialium poſſint illas adſtringere, vt Confeſsarium extraordinarium admittant.

270 ℞. Non poſse, ſi omnes Moniales vnanimiter illum reijciant, dicentes ſe nolle tunc Confeſſarium extraordinarium. ducor, quòd exhibitio Confeſſarij extraordinarij eſt fauor factus monialibus: quilibet autem poteſt renunciare fauori ſibi conceſſo. quo modo Conc. Trid. ſup. loquens de præfata exhibitione cautè adhibuit verbum *offeratur*; ſicut aduertit *Tambur. ſup. q. 1. num. 8.* monens non facere prudenter Superiorem, qui præcipit monialibus, vt omnes confiteantur Confeſſario extraordinario. Dixi, *ſi omnes moniales vnanimiter illum reijciant*; ſi. n. cōſtat Prelato aliquas illarū cupere Confeſſarium extraordinarium, pro illis ſolis debet ipſum deputare: cùm renunciatio aliarum monialium non debeat cedere in præiudicium iſtarum: ſiquidem non licet cedere proprio pribilegio cum præiudicio tertij.

QVAERES XV. An moniales omnes teneantur confiteri Sacerdoti ipſis legitimè deputato in Confeſſarium extraordinarium.

271 ℞. De rigore non teneri ob rationem *præcedenti q.* adductam: expedire tamen, vt omnes ad illum accedant: ſin minùs vt confiteantur; ſaltem vt ei proponat dubia, quæ habent circa proprium ſtatum religioſum, recipiant ſalutare aliquod monitum, exerceant actum illum ſubmiſſionis, & ab eo obtineant benedictonem. Vt proinde in quadam Synodo Florentina, teſte *Tambur. ſup.* ſtatutum ſi moniales omnes, exceptis infirmis, ſub pœna amiſſionis vocis actiuæ, & paſſiuæ per triennium ipsò factò incurrenda, teneri comparere coram Confeſſario extraordinario; ideoq; quamdiu is vacat confeſſionibus monialium excipiendis, Confeſſarium ordinarium quàm rariſſime debere ad eas accedere, ſiue ad illas alloquendas, ſiue ad illarum confeſſion es audiendas. quin etiam in eadem Synodo Confeſſarij ordinarij, qui auſ u temerario impedire directè præſumpſerint Confeſſarij extraordinarij

dinarij petitionem,electionem, conceſſionem, vel acceſſum ad monaſteria cauſa audiendi confeſſiones, ſunt ipsò factò excommunicati: &, ſi quocunq; tempore, vel modo ſignificauerint monialibus ſibi diſplicere Confeſſarij extraordinarij aduentum; vel non liberè, & integrè; ſed perfunctoriè tantùm, & per transſenam eidem eſſe confitendum in aures monialium, aut aliorum inſuſurare tentauerint: debent in perpetuum ſuſpendi ab audiendis confeſſionibus monialium in ijs monaſterijs, in quibus taliter deliquerint. hæc Synodus Florentina; quæ, licèt non obligent extra diœceſim Florentinam,cõſultum tamen eſſet, vt etiam in alijs diœceſibus à proprijs Ordinarijs inducerentur, vtpote ſpirituali monialium vtilitati in primis proficua.

An autem Confeſſarius ipſe extraordinarius teneatur audire confeſſionem omnium,& ſingularum Monialium ad quas deputatur: idq; ex præcepto *Concilij Trident. ſeſſ.25. de Regularibus cap.*10. ibi lato his verbis *Qui omnium confeſſiones audire debeat.*

℞. Teneri, cum verbum *debeat* ex natura ſua importet vim præcepti, vt notauit *Baldell. l.5.D.21. num.5. ex Claui regia l.3.c.7. num.26. & Concilium Trid.* tale præceptum imponere potuerit cuicumq; Sacerdoti,ſiue ſæculari, ſiue regulari; quod tamen loquitur de monialibus valentibus confiteri: ſi enim hæ confiteri nolint, vtiq; nec ille tenebitur eas audire. nec propterea fit vlla iniuria Sacerdoti deputato in extraordinarium: quippe qui hoc ipsò quòd ſubit munus Confeſsarij, ſubit etiam quàmcumq; obligationem dicto muneri annexam;& aliàs procedit regula iuris: *Volenti,& conſentienti non fit iniuria.*

QVAERES XVI. An caſu, quo aliquæ moniales ex præſenti infirmitate non poſſint accedere ad Confeſsarium extraordinarium;vbi conualuerint, poſſint iure ſuo petere pro ſe ipſis Confeſsarium extraordinarium, & Prælatus teneatur illum ipſi concedere.

272 ℞. Et moniales poſse peterè, & Prælatum teneri concedere Confeſsarium extraordinarium in tali caſu. moueor, quòd Concilium Trid. in decreto relato *q.*1. ſtatuit Confeſsarium extraordinarium ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis,aut ter in anno monialibus offerendum eſse, qui omnium confeſſiones audiat;ſicq; intendit omnes omnino moniales gaudere tali beneficio; non gauderent autem omnes, ſi in propoſito caſu non deberet concedi Confeſsarius extraordinarius pro ijs monialibus, quæ ex infirmitate, aut alio legitimo impedimento non potuerunt accedere ad Confeſsarium ordinarium in communi antea conceſsum toti monaſterio. præter quàm quòd aliàs adderetur afflictio afflicto; ſi præfatæ moniales vltra moleſtiam morbi,quem perpeſsæ ſunt,cogerentur etiam carere eo ſolatio, quod ſolet ſequi ex acceſsu ad Confeſsarium extraordinarium. ita docti Neoterici à me conſulti, & benè, præſertim P. Stephanus à S. Gregorio mihi amiciſſimus.

QVAE-

QVAERES XVII. An Confeſsarius extraordinarius poſſit abſq; ſpeciali licentia celebrare in eccleſia monialium, ad quarum confeſſiones audiendas deputatus eſt, immò & ijs miniſtrare Euchariſtam, quamdiu vacat earum confeſſionibus excipiendis.

273 ℞. De rigore non poſse, niſi de præſumpta voluntate Prælati monialium ex concurrentibus circumſtantijs oppoſitum hìc, & nunc ſuadeatur. Colligo ex doctrina, quam tradunt *Filliuc. tract. 4. num. 263.* & alij contra *Caietanum v. excommunic. c. 63.* nimirum, conceſsa alicui facultate miniſtrandi Sacramentum confeſſionis, non cenſeri conceſſam facultatem miniſtrandi Euchariſtiam (addo ego, loquendo de monialibus, neq; celebrandi in earum eccleſia) cùm enim iſtæ actiones ſint diuerſæ, & à diuerſis non fiat illatio: conceſſio vnius non importat conſequenter conceſſionem alterius, niſi vel id clarè exprimatur, vel certè ex concurrentibus circumſtantijs probabiliter præſumatur de voluntate concedentis, quę prę ſumptio voluntatis in præſenti materia abſq; dubio ſufficeret, cùm ad miniſtrationem euchariſtiæ non requiratur expreſſa, & formalis conceſſio; ſicut requiritur ad miniſtrandum Sacramentum pœnitentiæ, vtpote ad ſui valorem præſupponens iuriſdictionem, quæ non requiritur ad validam miniſtrationem Euchariſtiæ; ſicut benè adnotauit in ſimili *Card. de Lugo D. 18. de Euchar. num. 19.*

QVÆRES XVIII. An deputatus in Confeſſarium extraordinarium pro monialibus alicuius monaſterij poſſit ſine ſpeciali licentia coram illis concionari, publicamq; habere exhortationem.

274 ℞. Simpliciter loquendo, videri non poſſe: & hoc tum ob rationem adductam *q. præced.* tum quia actus concionandi, aut exhortandi publicè, & actus audiendi confeſſiones non ſunt ita connexi inter ſe, vt vnus dependeat ab alio; ideoq; ex conceſſione vnius non poteſt inferri conceſſio alterius iuxta regulam iuris; *Cui licet quod maius eſt, non debet, quod minùs eſt, non licere, l. non debet, ff. de reg. iur.* tum quia talis de facto eſt praxis ferè communis; maximè, cùm regulariter non expediat Confeſſarios monialium, ſiue ordinarios, ſiue extraordinarios, habere proprijs monialibus publicas conciones, aut exhortationes; ne fortè ex repræhenſione alicuius defectus facta inter cōcionandum, aut exhortandū, alicui moniali minùs prudenti, & plus ęquo ſuſpicaci ingerat ſuſpicionē ſe loqui ex notitia habita in confeſſione: quòd omninò vitandū eſt. pręſertim, cùm priuata exhortatio vnicuiq; moniali ſeorſim, facta in audienda eius cōfeſſione magis prodeſſe poſſit; quippe quæ eſt ex proprijs, & tota accommodata ſpirituali ipſius neceſſitati.

QVAERES XIX. An deputatus in extraordinarium Confeſſarium alicuius monaſterij monialium poſſit diſſerere cum monialibus, etiam de rebus nullo modo pertinentibus ad confeſſionem (v.g. de aliquo negotio domeſtico) & quidem etiam cum moniali, quæ nullo modo vult ei confiteri.

℞. Videri

275 ℞. Videri poſſe,patetq; ex dictis *ſect.præced. quæſt.*15. quæ proportionaliter militant in præſentia, vt conſideranti facilè conſtabit: & poſſunt confirmari ex vſu ferè communi Confeſsariorum tam ſæcularium, quàm regularium; qui vbi deputantur in Confeſsarios monialium extraordinarios; licèt aliàs ſint valdè docti,ac conſcientiæ timoratæ, abſq; vllo ſcrupulo loquuntur cum quacunq; moniali illius monaſterij ad ipſos accedente; ſiue ipſis velit confiteri, ſiue non: & quidem etiam de rebus nullo modo ſpectantibus ad confeſſionem: quod eſt ſignum ipſos exiſtimare huiuſmodi allocutionem in talibus circunſtantijs non eſse prohibitam, & conſequenter neq; peccaminoſam: aliàs illis à tali allocutione omninò abſtinerent, vt ſuppono. Et hæc doctrina procederet etiam in caſu, quo quis deputetur in extraordinarium vnius tantùm monialis: is enim adhuc de rigore iuris poſſet loqui cum alijs monialibus, & quidem etiam de rebus indifferentibus iuxtà dicta in *hoc ipſo cap.num.*175.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an occurrente caſu, in quo aliquis religioſus neceſſitatem habeat loquendi cum quadam moniali,ad quam alioqui non poteſt accedere ſine licentia Sacræ Congregationis; poſſit Ordinarius illum deputare in Confeſſarium extraordinarium dictæ monialis, præcisè vt ſic ex occaſione audiendi illius confeſſionem poſſit cum ea agere de negotio,quod habet præ manibus.

276 ℞. Ordinarium poſse id facere, & conſequenter Religioſum in tali caſu poſse accedere ad monialem illam, & cum ea tractare negotium ipſi commiſſum;dummodò ipſe eat paratus ad audiendam illius cõfeſſionem. ita docti Recentiores à me conſulti, patetq; tum ex praxi, quæ hac in re ſeruatur, etiam à viris timoratis; tum quia poteſt Ordinarius concedere Confeſſarium extraordinarium monialibus non ſolùm in communi, ſed etiam in particulari huic,aut illi moniali;ſi hìc,& nunc iudicet expedire:ex alia parte deputatus in Confeſsarium monialium poteſt liberè loqui cum illis, etiam de rebus non pertinentibus ad confeſſionem, vt iam probatum eſt; ſicq; nulla adeſt ratio, cur Religioſus in caſu propoſito differere non poſsit cum illa moniali de negotio ipſi commiſſo.Dixi *dummodò ipſe eat paratus ad audiendam illius confeſſionem*; vt indicarẽ,quòd ſi Religioſus in præſenti caſu verè non eſset paratus audire confeſſionem illius monialis, tunc, ſicut non poſset dici deputatus in Confeſsarium extraordinarium illius; ſic nec titulo Cõfeſsarij poſset cum ea loqui; &,ſi loqueretur, perinde ſe haberet,ac ſi abſq; licentia loqueretur:ſiquidẽ fraus,& dolus nemini debent patrocinari. Quòd tamen nõ eueniret,ſi monialis illa, vbi acceſſit Religioſus, mutata voluntate,nollet ampliùs ei confiteri;ipſe.n.adhuc poſset loqui cũ illa; ſtante quòd ex legitima poteſtate re vera eſt conſtitutus Confeſsarius extraordinarius præfatæ monialis & vt talis poteſt cũ ea loqui,denominatione Confeſſarij potente ſubſiſtere tantũ in actu primo,abſq; eò quòd deueniatur ad actum ſecundum,nempe ad confeſſionẽ effectiuè audiendam,

277 Addo quòd, cùm *Diana par.3. tract.2. reſol.104.* & ante illum *Peyrin. tom. 2. priuil. Conſtit.6. Pij V. num. 36.* aliijq; docti Recentiores non improbabiliter putent religioſum non ſubiacere pœnis latis contra Regulares ad monaſteria monialium accedentes ſine licentia, ſi alicui moniali declarent caſum aliquem conſcientiæ: cùm talis locutio ſpeciem habeat piæ exhortationis; & alioqui ceſſet finis prohibitionis in particulari iuxtà ea, quæ habet *Diana par.5. tract.14. reſolut.96.* ſi velint conſequenter philoſophari, concedere debent Ordinarium poſſe mittere Religioſum ad aliquod monaſterium monialium cauſa ibi exercendi aliquod opus pietatis (v.g. ad componendam aliquam ſeditionem exortam inter moniales, ad cōſolandam monialem grauiſſima triſtitia affectam, ad conſulendum in re graui concernente bonum monaſterij, & ad alios ſimiles effectus) in his quippe procedit eadem ratio, quæ in caſu à præfatis Doctoribus conceſſo. Nec obſtat, quòd Sacra Congregatio in decreto iuſſu Sixti V. edito anno 1590. expreſsè ſtatuit nulli Religioſo cuiuſcunq; ordinis, gradus, qualitatis, ac dignitatis (exceptis Superiore, ac Viſitatoribus reſpectu monialium ſubiectarum, necnon Confeſſario tam ordinario, quàm extraordinario) licere abſq; licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad monaſteria quarumcunq; monialium ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis; ſiquidem Sacra Congregatio per hoc non excludit caſum pietatis, & charitatis, qui regulariter non præſumitur comprehenſus ſub generali prohibitione iuxta regulam: *Non veniunt ſub generali prohibitione, quæ quis non eſſet veroſimiliter prohibiturus, ſi in ſpecie exprimerentur;* ſed ſolùm excludit caſum, in quo religioſus velit accedere ad moniales titulo vrbanitatis; ad eas viſitandas v. g. ad negotia ſæcularia tractanda, & ſimilia.

Dices, quid ſi Epiſcopus mittat Religioſum ad monaſterium aliquod monialium, vt tanquam Confeſſarius extraordinarius excipiat earum confeſſiones; & talis religioſus re vera ibi nullam excipiat confeſſionem, ſed ſolùm vacet componendis diſſidijs, præbendis ſalutaribus conſilijs, & inſtruendis monialibus in vita ſpirituali, eſt ne is tutus in conſcientia?

278 ℞. Eſſe, & quidem, etiamſi ſciat de facto nullam monialem ex eo monaſterio acceſſuram ad ipſum cauſa confitēdi, ſed ſolùm ob aliquem alium finem, pium tamen, ac bonum: dummodò ipſe ex ſua parte ſit paratus excipere etiam confeſſionem, ſaltem alicuius ex dictis monialibus. patet autem reſponſio ex dictis *ſup. §. quòd ſi hac occaſione* ſub finem.

QVÆRES XX. An Religioſus deſtinatus in extraordinarium Confeſſarium alicuius monaſterij monialium ad 10. dies v. g. poſſit tuta conſcientia accedere ad ipſas cauſa tractandi aliqua negotia cum aliqua illarum, aut diſſerendi cum ipſis, etiam illis diebus, qui ſuperſunt poſt exceptas confeſſiones omnium, & ſingularum monialium.

279 ℞. De rigore iuris poſſe, cùm adhuc maneat Confeſſarius illarum monialium; & quidem non ſolùm in actu primo (quod etiam ſi ſufficeret)

ſed

ſed etiam in actu ſecundo; & maximè, ſi accedat ex ſua parte paratus ad audiendas item confeſſiones monialium, quæ fortè iterum accedant: & hoc puto procedere, etſi iam receſſiſſet ab ijs animo non ampliùs reuertendi, idq; ipſis ſignificaſſet (& hoc ob dicta *cap.* 4. *num.* 50.) quamuis id non expediat tum ob ædificationem monialium; tum ad vitandos rumores, qui inde poſſent ſuſcitari quò ad forum externum, ſi Epiſcopus id præſentiret.

Hæc autem reſponſio à fortiori videtur procedere in caſu, quo Religioſus deputatus in extraordinarium ſine temporis limitatione, paucis poſt diebus à receſſu, ad monaſterium illud reuocaretur, vt audiret confeſſionem monialis, quæ antea ratione morbi ad illum non potuit accedere. Ducor tum quia *Concilium Tridentinum* dicit Confeſſarium extraordinarium monialium debere omnes audire, ideòq; cùm dicta monialis abſq; ſua culpa ab eo non audita, habeat ius, vt audiatur, idq; fieri nequeat in abſentia; poteſt illum reuocare, etſi ille abſolutè ſe licentiauerit ab illo monaſterio: tum quia Confeſſarius potuiſſet in generali monialium confeſſione interponere paucos dies, & poſteà redire ad audiendas moniales nondum confeſſas; ergò & id facere poterit in præſenti caſu.

QVÆRES XXI. An deputatus in Confeſſarium extraordinarium alicuius monaſterij monialium poſſit tuta conſcientia agere cum aliqua, vel aliquibus dictarum monialium, etiamſi ei non confiteantur; ſi aliàs ipſe accedat animo excipiendi confeſſiones non omnium monialium, ſed ſolùm aliquarum, vtpote alijs negotijs diſtentus, & principaliter intendens negotiari, ac diſſerere cum illa, aut illis monialibus: cùm tamen Epiſcopus, qui illum deputat, intendat illum excipere confeſſiones quarumcunq; monialium ad talem effectum accedentium.

280 ℞. Deputatum in Confeſsarium extraordinarium poſse in caſu propoſito agere cum illa, vel illis monialibus, etiamſi nolint ipſi confiteri, & quidem etiam de negotijs temporalibus; cùm ſic verè accedat tanquam Confeſſarius legitimè deputatus, & talem ſe præſtet, etiam in actu ſecundo, dum audit confeſſiones aliquarum monialium, quamuis non omnium: ſicq; de eo verificetur doctrina tradita *quæſt.* 19. *in reſponſione principali*.

QVÆRES XXII. An Confeſſarius extraordinarius monialium, auditis illarum confeſſionibus, poſſit abſq; violatione ſigilli confeſſionis poſtea carpere aliquos defectus illarum auditos in confeſſione, ſi ijs concionetur; aut etiam monere Prælatum illarum, vel Abbatiſſam monaſterij, vt circa hoc, vel illud inuigilent, loquendo tamen in communi.

281 ℞. Quòd, quamuis prædicta fieri poſſint, ſi inde non poſſit deueniri in notitiam perſonæ particularis eo defectu laborantis: præſertim ſi monaſterium ſit valdè numeroſum, ideoq; ex notitia illa generali difficiliùs con-

ſtare poſſit de perſona particulari. nihilominùs, quia ſemper conſulendum eſt integritati ſigilli confeſſionis, & quàm maximè curandum eſt, vt tollatur omnis ſuſpicio, etiam remota violationis illius, ne alioqui odioſum nimis reddatur Sacramentum pœnitentiæ, præſertim fœminis natura ſua valdè ſuſpicacibus: propterea puto Confeſſarium monialium, ſiue ordinarium, ſiue extraordinarium, debere in hoc vti magna circumſpectione; ac proinde regulariter debere cauere, ne defectus magis particulares monialium reprehendat inter concionandum, aut eos detegat monialium Superioribus ad illos imposterum præcauendos. colligitur ex *Diana par.5. trac.11. reſol.36.* & Maldero, ac Beia ab ipſo allegatis; qui *Diana par.2. trac. 15. reſol.13.* ex Nugno, & Fagund. monet peccare peccato reuelationis ſigilli illum, qui, etſi non nominet perſonam, detegendo defectum illius auditum in confeſſione, nominat tamen religionem, ex qua eſt pęnitens: cùm ſic ignominia redundet in religionem, & conſequenter in ipſum pœnitentem tanquam in membrum illius; quod etiam aduertit *Io. de Lugo D.23. de pœnit. num.63.*

An verò peccet contra ſigillum Confeſſarius, qui interrogatus ab Abbatiſſa monaſterij, num audiuerit confeſſionem huius, aut illius monialis, dicit ſe non audiuiſſe, cùm re vera audiuerit, non tamen abſoluerit, eò quòd careret debita diſpoſitione.

282 ℞. Peccare, ſi conſtet Abbatiſſæ hanc, vel illam monialem, de qua interrogat Confeſſarium, ei re vera fuiſſe confeſſam, v.g. ex aſſertione illarum ipſarum monialium. Moueor, quòd Confeſſarius in talibus circunſtantijs negans ſe audiuiſſe confeſſionem dictarum monialium indirectè negat ſe illas abſoluiſſe, & quidem ex ipſarum indiſpoſitione: cùm nullam afferat cauſam dilatæ abſolutionis oppoſitum ſuadentem (qualis eſſet, ſi Confeſſarius diceret illam inchoaſſe confeſſionem generalem, ſed non abſoluiſſe, redituram poſtea ad illam perficiendam, vel certè ſe fuiſſe vocatum aliò, & regreſſum non inueniſſe illam, &c.) conſtat autem, quod Confeſſarius non poteſt ſine violatione ſigilli dicere ſe non abſoluiſſe pœnitentem ipſi confeſſum; quando ex occurrentibus circunſtantijs negatio abſolutionis probabiliter præſumitur proueniſſe ex indiſpoſitione ipſius pœnitentis: ſicut benè notauit *Io. de Lugo ſup. num.85.* ex Nau. Soto, Suar. & alijs contra *Caietanum v. confeſſio* dicentem non reuelari indirectè confeſſionem dicendo *non abſolui illum.*

Addo quod ſi Confeſſarius monialium dicat aliquam ex ſuis monialibus violaſſe clauſuram nō nominata ipſa moniali: vtiq; peccaret, cum ſic odioſa reddi poſſit confeſſio; ſed non contra ſigillum; cum non poſſit ex eo modo loquendi conſtare, de qua moniali in ſpecie loquatur. colligitur ex *Diana par.2. trac.15. reſol.15.* pro ſe referente *Onuphrium, Syluium, Nauarrum, Viualdum, Megalam, ac Henriquez.*

Ex quo infero, quòd ſi Confeſſarius Monialium conſilij cauſa cogatur

aperire

aperire alicui tertio exceſſum auditum in confeſſione monialis ſibi ſubditæ; illum proponere debet in genere, & quaſi in abſtracto; vel certè dubium, cuius petit ſolutionem vt ab alio ſibi propoſitum, ſolerti adhibita æquiuocatione, referre nec vllo modo indicet illum à ſe fuiſſe auditum in confeſſione: ſic quippe conſulit & propriæ ignorantiæ, & ſecreto ſigilli Sacramentalis, quod omni ſtudio, ac diligentia ſeruandum eſt.

Puto tamen quòd ſi Confeſſarius Monialium conſilij cauſa, vel alia ex cauſa manifeſtet delictum monialis ſibi commiſſæ in pœnitentem, non manifeſtato nomine; nec violat ſigillum, nec m. peccat; ſi delictum non ſit infamatorium; & hoc, licèt indicet ſe illud audiuiſſe in confeſſione monialium. & ratio eſt, quòd ſic ex vna parte non manifeſtatur perſona, ideoq; non læditur ſigillum; ex alia parte communitas ipſa Monialium non notabiliter offenditur, cum delictum illud non cedat in dedecus, ac infamiam monaſterij, & conſequenter non peccatur mortaliter.

Sic cenſeo non poſſe, nec debere condemnari Confeſſarium monialium, qui amico dicit ſe nolle ampliùs vacare confeſſionibus monialium illarum audiendis, eò quòd aliquæ illarum ſint ſcandaloſæ, ideoq; nolit ſe exponere periculo æternæ damnationis; ſi aliàs notorium ſit moniales illas eſſe ſcandaloſas, & Confeſſarius ſic loquatur ex notitia publica.

QVÆRES XXIII. Qualiter poſſit, & debeat procedere Confeſſarius extraordinarius monialium in petenda facultate abſoluendi aliquam monialem à reſeruatis, ſi probabiliter putet Prælatum, à quo petitur talis facultas; ex tali petitione deuenturum in ſuſpicionem non improbabilem dictam facultatem peti pro hac, vel illa moniali particulari: idq; ex varijs circunſtantijs ipſi Prælato notis.

283 ℟. Poſſe ſubmittere tertiam aliquam perſonam ad petendam illam facultatem à Prælato pro quadam moniali, non manifeſtando; cuius ea ſit monaſterij, vel certè, ſi hoc non iuuet, poſſe, & debere illam abſoluere indirectè à præfatis reſeruatis, monendo monialem, vt curet poſteà directè abſolui ab illis per Confeſſarium monaſterij ordinarium, obtenta debita facultate modo conuenienti. Ex quo colligant Prælati monialium conſultum eſſe, vt deputatus in Confeſſarium extraordinarium non accedat ad illas ſine reſeruatorum facultate, ſicut aduertimus *ſup.q.*12.

Quòd ſi hac occaſione quæras, an citrà violationem ſigilli Sacramentalis poſſit Confeſſarius denegare Communionem moniali, quam ex confeſſione ſcit eſſe indignam.

℟. Non poſſe, ſiue communio petatur in publico; nam hoc eſſet indirectè manifeſtare peccatum pœnitentis: ſiue petatur in occulto, & alioqui ex negatione oriatur aliqua vel reuelatio, vel exprobatio indirecta peccati occulti; quin etiam hoc procedit, & ſi ea non ſequatur: id enim redderet confeſſionem odioſam, ac difficiliorem; ſi ſciret pœnitens poſſe Confeſſarium ipſi poſteà negare petita, &

reſiſtere propter notitiam habitam in confeſſione. ita *Cardinalis de Lugo D.23. de pœnitent. num.126. Sanchez l.3. de matrimon. D.16. alijq; plures apud Bonacinam D.5. de Sacram. quæſt.6. ſect.5. part.4. num.* 17. à quibus nec diſſentient ij, qui dicunt Sacerdotem, qui non tenetur ex officio miniſtrare Sacramenta, poſſe, & teneri negare Sacramenta occultè petita, ei, quem ex confeſſione ſcit eſse indignum, ſi ceſset periculum fractionis ſigilli: ſiquidem Confeſsarius monialium ex officio tenetur ijs miniſtrare Sacramenta: ſicq; in eo nequit habere locum hæc doctrina.

Putant vero aliqui non violari ſigillum Sacramentale; ſi Confeſsarius monialium ex notitia habita in confeſſione illarum moneat Prælatum, aut Abbatiſſam, vt magis inuigilent ſuper cuſtodia clauſuræ, claudant aliquam feneſtram, altiùs attollant aliquem murum, aut aliquid aliud tale præſtent ad impediendos exceſſus, qui aliàs occurrere poſsunt; modò non adſit periculum, vt aliqua ratione cognoſcatur monialis delinquens. Colligitur ex *Coninchio D.9. de Sacrament. d.4. num.68. Laym. l.5. tract.6. cap.14. num.14. & Bonacina ſupra num.* 22. & probant, quia, etſi ſigillum Sacramenti in omni caſu obliget, ne confeſſio peccati directè, aut indirectè reueletur cuiquam hominum, cui id incognitum ſit; non ita tamen ſemper obligat reſpectu ipſius confitentis, & aliorum, qui certam notitiam habent delicti; quo minùs Sacerdos ex cauſa graui facere aliquid poſſit, quod ex ſe ipsò quidem nullo modo eſt ſignum reuelatiuum peccati, at ijs, qui peccauerunt, aut illud ante cognitum habent, ſuſpicionem mouere poſſit illud fieri ex notitia confeſſionis.

Dixi, *ne confeſſio peccati directè, aut indirectè reueletur*, vt indicarem ex *Sà v. confeſsio num.32. Henriquez l.6. cap.21. & alijs* non violari ſigillum; ſi manifeſtentur virtutes, reuelationes, & ſimiles gratiæ pœnitentis cognitæ ex confeſſione: quippe quæ non ſunt peccata, nec materia confeſſionis. excipe cum *Cardinali de Lugo ſupra num.* 58. niſi prædicta in confeſſione manifeſtentur ad magis declarandam propriam ingratitudinem ergà Deum: ſic enim ſaltem in obliquo ſunt materia confeſſionis.

Sic *Diana par.5. tractat.11. reſolut.*50. *ex Granado, & communi ſenſu Doctorum* putat non violari ſigillum, ſi Confeſſarius dicat monialem hanc, vel illam pœnitentem ſuam ſuis minutiſſimis peccatis, ac ſcrupulis caput ſibi obtundere: cum in tali caſu non manifeſtetur vllum peccatum in particulari, & nomen *ſcrupuloſus* communiter ſignificet hominem timoratum, & volentem abſtinere etiam ab ijs quæ licita ſunt, ſed aliquod periculum inducunt. idem ſentit *Coninchus ſupra d.1 num.*11. monens, etſi in tali caſu directè non violetur ſigillum, malè tamen, ac periculosè id fieri, ideoq; abſtinendum eſſe à tali modo loquendi.

Illud

Illud etiam hic obiter moneo, quod, ſi Confeſſarius peccatum alicuius monialis nouit ex confeſſione complicis; & monialis illa de eo non ſe accuſet: poteſt quidem hanc interrogare generatim, an habeat aliud peccatum, quod eius grauet conſcientiam, immò & ſpeciatim, ſi peccatum illud ſit, de quo moniales ſolent interrogari: non item, ſi ſit peccatum inter moniales non vſitatum; tunc enim ſi monialis neget ſe illud commiſiſſe, abſolui debet; cum pœnitenti credendum ſit tam pro ſe, quam contra ſe; & non ſit ratio, cur vni potiùs credatur, quam alij. ita *Diana ſupra reſol.21. ex Toleto, & Fagund.* cum quibus ſentit *Laym.num.24.* monens, quod, ſi complex dedit facultatem loquendi cum alio; poteſt Confeſſarius ſpeciatim examinare alium complicem, ſi ſic expedire iudicetur, & abſit ſcandalum.

Addit *Cardinal. de Lugo num. 129. ex Henriquez l. 6. cap. 23. num. 2.* probabile eſſe non violari ſigillum, ſi Confeſſarius ſtatim, finita confeſſione, aliquid circa illam aduertat pœnitenti, quod oblitus fuerat. nam moraliter non intelligitur fieri extrà confeſſionem, quod fit incontinenti: & falſum eſt, quod ſupponit *Fagundez præced. 2. Eccleſ. l. 6. cap. 4. num. 33.* à nobis diſſentiens, finita confeſſione, ſtatim cenſeri finitum Sacramentum, & iudicium; cum aliqui pœnitentiam imponant poſt datam abſolutionem; & aliàs impoſitio pœnitentiæ grauis ſatis ſignificet confeſſionem grauium peccatorum: quod eſt ſignum non aduerſari ſigillo loqui de peccatis poſt abſolutionem; cum cenſeatur adhuc durare idem iudicium Sacramentale; cuius actus ſunt abſoluere, punire, conſulere, monere, corrigere, & ſimilia: cum *Cardinali de Lugo ſentiunt Iannerus & Io. Præpoſitus relati à Diana par. 5. tract. 11. reſolut. 19. qui reſolut. 31. ex Granado* monet ſine violatione ſigilli non poſſe manifeſtari pœnitentiam iniunctam pœnitenti in confeſſione; ſi ea ſit talis, vt ſit ſignum culpæ mortalis certæ, aut dubiæ, vel certè peccatorum venialium ſpecialium, quò ad numerum, aut ſpeciem: ſecùs, ſi ea ſit leuis, ita vt ex ea ſolum colligi poſſit pœnitentem confeſſum fuiſse peccata tantùm venialia, quod certum, & commune eſt, vt patet.

QVÆRES XXIV. Quænam in primis obſeruari debeant à Confeſſario monialium extraordinario, ad hoc vt vtiliter fungatur ſuo munere.

284 ℞. Debere obſeruare ſequentia; nimirum 1. vt, antequam incipiat audire confeſſiones, curet videre regulas, ac conſtitutiones Ordinis, cuius ſunt moniales, quibus deputatus eſt in Confeſſarium: 2. vt accedens ad monaſterium primò alloquatur Abbatiſſam, eamq; interroget, num ei occurrant aliqua in bonum ſpirituale monaſterij, ac monialium ſubditarum manifeſtanda, quæ præſentiori indigeant remedio: 3. vt ſemper laudabiliter loquatur de Confeſſario ordinario; illum etiam excuſans in ijs, quæ forte illi obijciuntur à monialibus: 4. vt non permittat confeſ-

ſiones generales minùs neceſſarias, ex quibus proueniat maior inquietudo, ac perturbatio interioris pacis: 5. ne ſe nimis feſtinantem oſtendat in audiendis confeſſionibus, ſed patienter, ac benignè ſinat vnamquamq; monialium aperire cor ſuum; eas non interrumpendo, niſi in caſu neceſſario, neq; inſinuando, vt quàm citiſſimè ſe expediant: 6. vt cum omnibus æqualiter agat, omnem ſuſpicionem acceptionis perſonarum deuitans: 7. vt iuxta rationem, & naturam defectuum, quibus vnamquamq; monialium videt eſse affectam, opportuna tradat remedia, ſalutaria det conſilia, & fructuoſam adhibeat exhortationem: 8. ne inter confeſſiones audiendas ſinat permiſceri diſcurſus extraneos, & ad rem non pertinentes; quibus monialis pœnitens diſtrahatur à principali propoſito: 9. ne admittat negotia temporalia vllius monialis tractanda, ſiue cum alijs monialibus, ſiue etiam cùm ſæcularibus; &, ſi de hoc requiratur, cum prudenti dexteritate ab ijs omninò ſe ſubtrahat: 10. ne vllam monialium interroget de nomine, cognomine, patria, & ſimilibus ad Sacramentalem confeſſionem non ſpectantibus; niſi fortè occurrentes circunſtantiæ hìc, & nunc ſuaderent oppoſitum; moniales enim regulariter nollent cognoſci à Confeſsario; maximè, ſi ſint ætate iuniores, & inciderint in aliquem exceſsum turpiorem, cuius vel ſola recordatione ſummopere confundantur.

SVBSECTIO III.

Referuntur varia, ac vtilia monita, quibus moniales dirigantur ad Profectum ſpiritualem per Confeſſarium tam ordinarium, quam extraordinarium.

QVoniam in audiendis monialium confeſſionibus identidem expedit, immò & oportet ijs tradere opportuna monita iuxtà ſpirituales neceſſitates, quæ in ijs ex ipſarum confeſſione deteguntur: & alioqui non omnes, qui ad earum confeſſiones deputantur, ſiue vt ordinarij, ſiue vt extraordinarij, eiuſmodi monita habent in promptu, vt par eſſet. proinde in gratiam illorum, & in bonum ſpirituale ipſarum monialium, ad complementum huius tractationis placet in hac ſubſectione afferre varia monita, eaq; efficacia, ac valdè vtilia, ex ſacris litteris, Sanctis Patribus, Magiſtris vitæ ſpiritualis, & ex ipſa experientia deprompta; quæ deſeruiant ad conſulendum varijs indigentijs ſpiritualibus monialium ab ipſis in confeſſione manifeſtatis. Hæc autem monita ſæpius lectitent Confeſsarij, eaq; ſibi ſic faciant familiaria, vt in audiendis monialium confeſſionibus

ca pa-

ea parata habeant, ijſq; illá opportune ſuggerere valeant iuxtà neceſſitatem ſpiritualem ipſarum hìc,& nunc cognitam.

285 *Referuntur monita pro monialibus ad comparandam perfectionem.*
286 *Item pro Superiorijſis ad gubernationem rectam.*
287 *Item pro officialibus Conuentus ad ſuum officium rectè obeundum.*
288 *Item pro monialibus vulgo dictis Conuerſis ad ſuum munus benè explendum.*
289 *Item pro Nouitijs ad vitam religioſam ritè inſtituendam.*
290 *Item pro puellis cauſa educationis manentibus intrà monaſterium ad bonam ipſarum educationem.*
291 *Item ad orationem fructuosè faciendam.*
292 *Item ad Horas canonicas deuotè recitandas.*
293 *Item ad examen tum generale, tum particulare vtiliter faciendum.*
294 *Item ad confeſſionem peccatorum fructuosè faciendam.*
295 *Item ad communionem Eucharisticam dignè recipiendam.*
296 *Item ad Miſſam reuerenter audiendam.*
297 *Item ad conciones cum fructu ſpirituali audiendas, ac pios libros vtiliter legendos.*
298 *Item ad timorem mortis corporalis moderandum.*
299 *Item ad infirmitates corporis patienter ſufferendas.*
300 *Item ad ærumnas, ac infortunia præſentis vitæ fortiter ſuſtinenda.*
301 *Item ad ſuperandas tentationes.*
302 *Item ad confirmandum animum in vocatione religioſa vacillantem.*
303 *Item ad fouendam charitatem fraternam.*
304 *Item ad ablegandam ſpiritualem tepiditatem.*
305 *Item ad promouendam regularum obſeruantiam.*
306 *Item ad perfectam religioſæ paupertatis obſeruantiam.*
307 *Item ad votum religioſæ caſtitatis exactè cuſtodiendum.*
308 *Item ad perfectam obedientiam in religione ſeruandam.*
309 *Item ad vitandam ſæcularium perſonarum conuerſationem.*
310 *Item ad auerſandum quodcunq; peccatum mortale.*
311 *Item ad vitanda peccata venialia.*
312 *Item ad abigendos conſcientiæ ſcrupulos.*

QVÆRES I. Quæ monita tradi poſſint, ac debeant monialibus, vt eæ facilius, ac expeditius religioſam perfectionem conſequantur.

285 ℞. Poſse, & debere tradi ſequentia, videlicet.

1 Sacramenta frequentent, & ſacram Communionem regulariter octauo quoque die recipiant; ſicut de facto in Ordinibus virorum religioſorum obſeruantioribus fieri ſolet: at id faciant cum debita præparatione iuxtà di-

cenda.

cenda inferiùs; curentq; ex frequenti communione in dies magis, ac magis proficere in via Dei: ita vt de qualibet earum veraciter dici poſsit illud *Prou.31. Panem otioſa non comedit*.

2 Certum tempus habeant deputatum orationi mentali, & in ea quotidie ſe exerceant, eam ſemper dirigentes ad proprium ſpiritualem profectum: quod omninò conſequentur, ſi iuxtà inferiùs dicenda omni ſtudio curabunt, vt ipſarum oratio non ſit merè intellectualis, & ſpeculatiua, ſed practica, & affectiua videlicet ordinata ad emendationem defectuum & acquiſitionem virtutum, quibus maximè indigent.

3 Certis temporibus, ſiue priuatim, ſiue publicè (vt fit in Societate Ieſu.) vota ſuæ profeſsionis, præmiſsa aliqua præparatione, magno animi ſenſu renouent.

4 Pios libellos attentè, ac deuotè legant, eoſq; de conſilio proprij Confeſsarij.

5 Saltem ſemel in die faciant conſcientiæ examen non ſolùm generale, ſed etiam particulare iuxtà formam inferiùs *q.9.* tradendam.

6 Omni ſtudio curent ſingularum regularium, etiam minimarum obſeruantiam; ne modica ſpernentes paulatim decidant, & in exceſsus grauiores paulatim labantur cum graui ſalutis ſpiritualis diſcrimine.

7 De defectibus commiſsis debitam pœnitentiam à Superiorissa depoſcant, vel certè ab ea impoſitam promptè ac humiliter impleant: idq; etſi contingat illam imponi ob defectu verè non culpabilem; cùm in tali caſu maius acquiratur meritum iuxtà illa verba *S. Petri 2.c.2. quæ vobis eſt gloria, ſi peccantes, & colaphizati auffertis, ſed ſi benè facientes patienter ſuſtinetis, hæc eſt gratia apud Deum*.

8 Miniſteria conuentus, ad quæ iuxtà conſuetudinem monaſterij deputantur, obeant diligenter, fideliter, ac promptè; memores ſe obire ea propter vnum Deum, & ab eo ſolo debitam mercedem eſſe obtinendam.

9 In omni loco diuinæ meminerint præſentiæ ſcientes ex 23. *Eccl. quod oculi Domini multò plus luxidiores ſunt ſuper ſolem circumſpicientes omnes vias hominum, & profundum abyſſi, & hominum cordam intuentes in abſconditas partes*; ſicq; iuxtà monitum *S. Bernardi in Pſalm. qui habitat, ne audeant illo præſente, quod vidente homine non auderent*.

10 In exercitio bonorum operum iuxtà conſilium *S. Bernardi in ſpeculo monach.* identidem ſibimetipſis dicant, *Si modò mortitura eſſes, faceres iſtud?* adeoq; ſiue confiteantur, ſiue communicent, ſiue officium diuinum recitent, ſiue miſſæ aſſiſtant; hæc omnia eo faciant modo, quo facerent, ſi certæ eſſent ſe tunc vltimò confiteri, communicare &c. conſtat autem, quòd, ſi id certò noſſent, prædicta facerent cum omnimoda perfectione ipſis poſſibili. quo pacto *S. Baſilius inſtructio, ad filium ſpirituale ait: Semper ante oculus tuos verſetur vltimus dies, vt facilius te poſſit refrænare ab omnibus vitijs*: quod monet etiã *Horatius l.1.ep.4. Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum*.

11 In omnibus curent maiorem ſui abnegationem tam animi, quàm corporis; ita vt cum *Paulo Gal.6.* veraciter dicere poſſint *Mihi mundus Crucifixus eſt,& ego mundo:* ad hoc enim vocantur religioſi à vita communi ad religioſam, vt per continuam ſui abnegationem mundo moriantur, vni Deo viuentes.

12 Otium quàm maximè auerſentur, ideoq; ab exercitijs mentalibus ad corporalia tranſeant iuxtà monitũ, quod dedit Deus S. Antonio his verbis *Antoni, quæris Deo placere? ora, & dum orare non poteris, manibus.* labora, & ſemper aliquid facito.

13 Totam ſuam conſcientiam candidè, ac ſincerè ſuo Confeſſario aperiant ipſi manifeſtantes tam defectus, ac deprauatas animi propenſiones, quàm virtutes, corporis afflictiones, tentationes, diuinas illuſtrationes, & quæcumq; ipſis occurrunt in vita ſpirituali. *tamdiu enim* inquit *Caſſianus collat.2. Abb.Moyſ.c.10. ſuggeſtiones eius noxiæ* (ideſt dœmonis) *dominantur in nobis, quamdiu celantur in corde: illico enim vt patefacta fuerit cogitatio maligna, marceſcit.*

14 Mutuam inter ſe vnionem, & charitatem ſeruent, ſe inuicem ſuſtinentes, & defectus ſororum quibus cum viuunt, ingenioſa, ac ſedula charitate diſſimulantes; ſi quidem, vt loquitur *S. Hieronymus in regul. monach. ſine charitate cœnobia ſunt tartara, habitatores ſunt dæmones; cum hac verò ſunt Paradiſus in terris,* & in eo degentes ſunt angeli.

15 Attendant non mala exempla (ſi quæ fortè viderint) ſed bona (quæ Deo dante, non deſunt in quolibet monaſterio) hincq; ſumant rationem proficiendi magis ac magis in virtutibus religioſis.

16 Maximè abſtineant à ſæcularium conuerſatione, ſicq; valdè raró accedant ad collocutoria, & non niſi cum aſſiſtẽtia Auſcultatricum, ac præmiſſa breui aliqua oratione, qua Deum exorent, ne ipſum vllo modo offendant in tali acceſſu, ac collocutione: ad quod poſſent deſeruire verba *Pſalm. 140. Pone Domine cuſtodiam ori meo, & oſtium circumſtantiæ labijs meis.*

17 Proponuntur ij monita, quæ B. Aegidius per modum paradoxorum docuit, vt ab ijs ſedulo in praxim deducantur; videlicèt; Si vis benè videre, erue oculos tuos, & eſto cœcus: ſi vis benè audire, eſto ſurdus: ſi benè loqui, eſto mutus: ſi benè ambulare, abſcinde tibi pedes: ſi benè operari, mutila tibi manus; ſi benè amare, habeas te odio, ſi benè viuere, te mortifica: ſi benè lucrari, diſce perdere: ſi vis eſſe diues, eſto pauper; ſi vis eſſe in delicijs, afflige te; ſi vis eſſe ſecurus, eſto ſemper in timore: ſi vis exaltari, humilia te: ſi vis honorari, deſpice te, & honora te deſpicientes: ſi vis habere bonum, ſuſtine malum: ſi vis eſſe in quiete, labora: ſi vis benedici, deſidera maledici. O quàm magna ſapientia ſcire hæc facere; & quia magna ſunt, non omnibus data ſunt.

18 Paupertatem diligant tanquam matrem; caſtitate æmulentur angelicam; obedientiam ſeruent perfectiſſimam, in omnibus propriam abnegantes

tes voluntate, eamq; ſubijcientes Superiorum nutibus, ne dicam præceptis; idq; ex amore Chriſti, qui factus eſt obediens vſq; ad mortem, mortem autem Crucis.

QVÆRES II. Quibus monitis iuuari poſſint Superioriſſæ monialium ad rectam monaſterij gubernationem.

286 ℞. Poſſe iuuari ſequentibus monitis; videlicèt.

1 Cultum Dei, & bonum ſpirituale ſubditarum in primis omni ſtudio, ac diligentia promoueant iuxta illud Chriſti monitum *Quærite primùm regnum Dei*: cultum quidem Dei curando vt horæ canonicæ in choro ſtatutis temporibus frequenter, ac deuotè recitentur, miſſæ in templo celebrentur, eiuſq; altaria ſint munda, ac benè præparata; bonum verò ſpirituale ſubditarum, fouendo in ipſis exercitium orationis mentalis, ac frequentiam Sacramentorum, nec non curando, vt Confeſſarium habeant prudentem, pium, doctum, ac zelantem; & bonos concionatores, qui identidem illas ad perfectam regularum obſeruantiam, plenam ſui abnegationem, & religioſarum omnium virtutum acquiſitionem efficaci exhortatione impellant.

2 Omnimodam regularum obſeruantiam procurent, etiam in minimis; ſcientes modica ſpernentem paulatim decidere: ſicq; prudenter, ac diſcretè illas tranſgreſſiones puniant ſalutaribus pœnitentijs, interdum tamen diſſimulantes iuxtà illud *neſcit regnare, qui neſcit diſſimulare*: & interdum monentes prius materno affectu monialem tranſgredientem, comminando, pœnam ei infligendam, niſi reſipiſcat; vt ſi non amore virtutis, ſaltem formidine pœnæ à delinquendo impoſterum deterreatur.

3 Quàm maximè inuigilent circà mores monialium iuniorum, ſollicitè obſeruantes, à quibus aduocentur ad collocutorium, quas literas accipiant, & ſcribant, & quibus quos libros legant; quas habeant conuerſationes; an mittant, & quibus, dona, & à quibus recipiant; aliaq; id genus; memores adoleſcentem iuxtà viam ſuam, etiam cum ſenuerit, non recedere ab ea *Prou.22.*

4 In regimine monaſterij non ducantur reſpectibus humanis, nec omittant implere munus ſuum ex metu incurrendi offenſionem ſubditarum: quin potiùs dicant cum Apoſtolo *Galat.1. An quæro hominibus placere? ſi hominibus placerem Chriſti ſeruus non eſſem.*

5 Identidem inſpiciant, an officiales monaſterij rectè, ac fideliter munus ſuum exerceant, &, ſi quam illarum fortè minùs benè ſe gerere reperiant in munere ipſi commiſſo, illam admoneant; &, ſi opus fuerit, non puniant ſolum, ſed etiam amoueant.

6 Inuigilent ſuper famulos vtriuſq; ſexus ad monaſterij ſeruitia deputatos num deſſerant monialibus nuncia aut epiſtolas, quæ cedant in præiudicium boni ſpiritualis earum, boni nominis monaſterij, honoris Dei, ac bonæ ædificationis.

7 Facilem, ac benignum acceſſum exhibeant vnicuiq; ſuarum ſubditarum;

ſicq;

ſicq; hæ ergà ipſas magnam concipiant confidentiam, agnoſcentes ſe habere matrem, quæ poſſit compati omnibus infirmitatibus ipſarum.

8 Confeſſario monaſterij ea ſolum conferant quæ poſſunt prodeſſe bono ſpirituali, ac communi quieti monaſterij; non item quæ ſpectant ad diſtributionem officiorum, aut negotia temporalia Conuentus: aliàs moniales ſuſpicari poſſent identidem hoc, vel illud factum fuiſſe ex Superioriſſa ex conſilio, ac ſuggeſtione Confeſſarij, & ſe ab illo offenſas exiſtimantes debitam in illum confidentiam amitterent; quæ tamen adeò eſt neceſſaria in tribunali Sacramentalis confeſſionis, maximè in fœminis.

9 Etiam perſonaliter viſitent identidem oſtium clauſuræ collocutorium, & alia ſimilia loca; vt ſubditæ ex metu ne depræhendantur in flagranti delicto à propria Superioriſſa magis ſibi caueant: ad quem effectum fortè conſultum eſſet, vt, Abbatiſſa exiſtente in choro tempore diuinorum officiorum, aut in refectorio, vel alio loco publico, eius Vicaria, ſeu Prioriſſa ipſi ſubordinata maneat extrà; ita vt, occurrente neceſſitate, poſſit accurrere ad hunc, vel illum locum; ſicq; Moniales nunquam eſſe poſſint tutæ, quin ab aliqua ex Superioriſſis depræhendi poſſint in delicto, quod fortè meditentur: fœlix enim neceſſitas, quæ ad meliora compellit.

10 Moniales magis modeſtas, & meliùs morigeratas ſuauiùs tractent, ijs faciliùs petita concedant, illas ad officia digniora promoueant, & in ipſas maiorem oſtendant confidentiam; è contrà pro viribus infringentes audaciam, ac libertatem monialium peruicacium, ac regularem diſciplinam ſubuertentium: ſi quidem de Deo ipſo dicitur *depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles Lucæ* 2.

11 Venerentur, ac honorent moniales antiquiores, eas præſertim quæ iam fuerunt abbbatiſſæ, ab ijs conſilium petant in negotijs grauioribus monaſterij, & ergà ipſas magnam oſtendant confidentiam: non ita tamen, vt de vlla ipſarum dici poſſit; hæc regit, ac moderatur nos, & noſtram Abbatiſſam; idq; cum graui offenſione, & perturbatione Conuentus.

12 Non ducantur ſuis ſenſibus, ſed in rebus arduis petant conſilium à ſuis diſcretis, illas libenter audiant, & ſi conſilium ſuggerant opportunius, illud ſequantur, memores *vbi ſunt multa conſilia, ibi eſſe ſalutem Prou.* 11.

13 Non ſint faciles in præſtanda fide ſubditis referentibus hunc, vel illum exceſſum fuiſſe ab hac, vel illa moniali commiſſum; ſed prudenter, & cautè diſquirant, vera ne ſint, an falſa quæ referuntur: nec vnquam manifeſtent, à quibus id ſcierint.

14 Si quam nouerint diſcordiam exortam fuiſſe inter ſubditas, ſtatim per ſe, aut aliquam ex alijs monialibus grauioribus: aut etiam per Confeſſarium, illam componere ſtudeant iuxtà illud *Epheſ.* 4. *Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram*.

15 Monialibus ægrotantibus maximam exhibeant charitatem ijs, non ſolùm ſuppeditãdo omnia neceſſaria ad ſanitatem recuperandam, ſed etiam

illas ſæpè viſitando, ac recreando tum per ſe, tum per alias moniales, & procurando eis tempeſtiuè remedia ſpiritualia iuxtà occurrentem indigentiam.
16 Ne ſubditis committant officia conuentus ſuprà vires ipſarum; &, ſi ex ſuorum conſanguineorum inopia non habeant, vnde faciant ordinarias expenſas in officio commiſſo, aut illud ipſis non committant, aut ex bonis communibus monaſterij neceſſarias ſubminiſtrent expenſas.
17 Ne ſe oſtendant magis amicas, ac familiares vni, quàm alij, ſed ſe matrem communem omnibus exhibeant, memores apud Deum non eſſe acceptionem perſonarum; ſicq; curent cuilibet ſubditarum materni affectus viſcera oſtendere, vt quælibet putare poſſit ſe præ alijs eſſe dilectam.
18 Ne ſinant induci nouas conſuetudines regularis diſciplinæ relaxatiuas intrà monaſterium; ſed eas quam citiſſimè eradicent, implorato etiam, ſi opus ſit, auxilio proprij Prælati.
19 Bono exemplo in omnibus præeant monialibus ſubditis certò ſibi ſuadentes; quod agitur à Prælatis, facilè trahi à ſubditis in exemplum *c. magnæ de voto*: ſalutaria item conſilia, ac monita illis tradant, pro vt hic, & nunc neceſſarium iudicauerint: imò & acriùs repræhendant, ſi opus fuerit: dicente ipſis Domino Deo *Ierem. 1. Ne formides à facie eorum; nec enim timere te faciam vultum eorum.*
20 Monialibus ſubditis neceſſaria ad victum, veſtitum, habitationem, ac recreationem, ſi ferant annui redditus monaſterij, abundè potiùs, quàm parcè ſubminiſtrent; animo recolentes, vbi eſt abundantia, ibi eſſe obſeruantiam; & quòd, *ſi non fuerint ſaturati, & murmurabunt, Pſal. 58.*
21 Caueant pro viribus, ne monaſterium grauent nouis debitis, ſi tamen neceſſitas exigat, vt aliqua contrahantur, ea ne detrectent facere, ſeruatis ſeruandis: cùm ſit conſultius monaſterij bona grauare ære alieno, quam monaſterium implere quærimonijs, ac murmurationibus contrà Superioriſſas, ac officiales Conuentus.
22 Illam propriæ Vicariæ, ſeu Prioriſſæ conferant poteſtatem, vt inde coniijciant moniales ſubditæ in quanta æſtimatione ac veneratione ipſa haberi debeat, ſicq; inducantur ad promptiùs exequenda eius iuſſa: licèt aliàs non deceat illam paſſim ſe ingerere in repræhendendis ſubditis, aut concedendis licentijs maioris momenti.
23 Vt Quotidie ſe, & omnes ſuas ſubditas, Deo, Sancto Fundatori Ordinis, Sancto Tutelari Eccleſiæ, proprio, & Angelo ſuo Cuſtodi enixè commendent; nec non identidem reflectant ſuper neceſſitatibus tum ſpiritualibus, tum temporalibus ſingularum ſubditarum, iiſq; omni ſtudio conentur afferre opportuna remedia.
24 Ne ſubditas ſuas permittant vacare certis ſpeciebus negotiationis muliebris, quæ impediant regularẽ obſeruantiã, animũ diſtrahãt à ſpiritualibus exercitijs, corporis obſint ſanitati, & præbeant anſã tractãdi cũ ſecularibus.
25 Sint

25 Sint conſtantes in decretis, ac ſuis deliberationibus, nec ita facilè mutent conſilium ob humanos reſpectus: quamquam conſultum ſit interdum mutare conſilium, ſed ſemper in melius, ſi occurrant iuſtæ rationes id faciendi.

26 Puellarum educationis cauſa degentium in conuentu peculiarem habeant curam, accuratè diſpicientes, quibus moribus ſint præditæ, à quibus vocentur ad grates collocutorij (ad quas nunquam accedant ſine propria magiſtra) an, quas, & quibus perſonis epiſtolas ſcribant, aut accipiant; an ſecedant in loca monaſterij ſecretiora, & ad quem effectum; an frequentent Sacramenta; an debitam ſeruent modeſtiam in veſtitu, inceſſu, ac ſermone; aliaq; id genus.

27 Meminerint duriſſimum eſſe iudicium his, qui præſunt, eoſq; teneri reddere rationem de animabus ſubditorum; ideòq; ſtudeant exercere munus ſuum coram Deo, ac hominibus, vt decet, ac oportet; ſic enim à Deo condignam referent remunerationem, maiuſq; meritorum cumulum obtinebunt.

QVÆRES III. Quæ documenta à Confeſſarijs Monialium ſuggeri poſſint; & debeant Monialibus ad officia Conuentus deputatis, vt ea laudabiliter exerceant.

287 ℞. Poſſe, & debere ſuggeri ſequentia; videlicèt.

1 Munus ſibi commiſſum fideliter, ac exactè, ſemoto quocumq; humano reſpectu, exerceant iuxtà regulam, ſtatuta, & conſuetudines proprij Ordinis, ac monaſterij; in omnibus vnum Deum, eiuſq; gloriam, & bonum commune religionis intendentes, ac omni diligentia procurantes.

2 Sint omninò ſubordinatę Superiориſſæ monaſterij in capite; eius ſenſibus omninò acquieſcant (quòd tamen non facit, quin ei ſignificare poſſint modeſtè proprium ſenſum circa res concernentes officium illis commiſſum; ſe aliàs eius arbitrio, ac iudicio in totum ſubijcientes) ei fideliter referant, ſi quid in ſuo officio occurrerit, quod iudicent ei referendum eſſe ob communem bonum monaſterij, ſiue ſpirituale, ſiuę temporale: ne poſtea cum *Iſaia 6. cap.* cogantur dicere *Væ mihi quia tacui*.

3 Curent in exercitio proprij muneris placere, non hominibus, ſed Deo: ſicq; ad captandam aliarum ſororum beneuolentiam non faciant contrà propriam conſcientiam, permittentes, ac diſſimulantes ea, quæ cedere poſſunt in Dei offenſam, ac præiudicium graue ſpiritualis boni Conuentus; non formident incurrere odium, ac offenſionem Monialium minùs obſeruantium, quarum exceſſus impedire ſatagunt; memoria retinentes quod habetur 1. *Petri 2. Si quid patimini propter iuſtitiam, beati*.

4 Crebrò meminerint, ſi ex ipſarum incuria, ac negligentia grauis exceſſus committatur ab aliqua Monialium, illius rationem ab ijs exigendam eſſe: quippe quæ ex officio tenebantur illum impedire, & facilè impediuiſſent, ſi tempeſtiuè Superiorіſſam admonuiſſent, vt ſua prudentia, ac vigilantia,

pro-

probabili periculo, ac proximæ occaſioni commiſſi exceſſus obſtaret iuxtà illud *Principijs obſta;ſerò medicina paratur*.

5 Suum munus prompto,ac hilari animo exequantur,ſcientes hilarem datorem diligi à Deo: ſi enim egrè,& quaſi inuitè illud impleant, eundem laborem ſubibunt, nihil meriti coram Deo inde comparantes; ſicq; in fine çogentur dicere *Per totam noctem laborantes nihil cępimus*.

6 Sicut non debent recuſare,aut negligenter obire communia monaſterij officia ob ſtudium propriæ quietis,& vt commodiùs vacent Deo,& ſibimetipſis, ſi ad ea deputentur à Superioriſſa: ſic cauere debent quàm maximè, ne ijs ita ſe immergant,vt non ſuperſit tempus vacandi conſuetis exercitijs pietatis, vel certè, ſi ea obeant, incuriosè, ac negligenter ea præſtent cum graui damno proprij profectus ſpiritualis.

7 Si ex officio commiſſo curã habeant bonorum temporalium monaſterij, ea curent conſeruare diligenter;nec de ijs diſponant,niſi iuxtà mentem Superioriſſę,ſiue expreſſam,ſiue tacitam,aç interpratatiuam:quippequæ ſunt de Chriſti patrimonio adeoq; tractari debent tanquam res ſacræ.

8 Si re ipſa nequeant ſatisfacere Sorori petenti aliquam ex rebus pertinentibus ad officium ipſarum reſpectiuè;curent ei ſatisfacere,ſaltem verbis humanioribus magno animi ſenſu, ſignificantes ſibi maximè diſplicere, quòd ei in re propoſita gratificari non valeant; ſic quippe magis fouebitur fraterna charitas,& minùs triſtabitur ſoror,cui res illa petita denegatur.

9 Si ratione officij demandati occaſionem habeant agendi cum ſæcularibus, agant ſemper magna cum ædificatione: ita vt verè poſſint dicere cum *Paulo* 2.Cor.2. *Chriſti bonus odor ſumus*: quòd facilè aſſequentur, ſi ſe oſtendant graues, modeſtas, patientes, humiles, ac deuotas, & cum ſæcularibus non niſi ſpirituales, aut ſaltem neceſſarios admiſceant ſermones, hoſq; breues.

10 Caueant, ne ſumptus immoderatos faciant non neceſſarios in proprio officio;&,ſi quos coguntur facere,ne faciant ad pompam,ac vanam oſtentationem: aliàs de ijs dicetur *receperunt mercedem ſuam Matth.6.* præter quam quod hac ratione exercitium officiorum communium inter moniales efficitur intolerabile reſpectu illarum, quibus non ſuppetunt facultates ad faciendas expenſas adeò excedentes: vnde fit, vt eæ ab alijs negligantur, inquietæ viuant, & interdum etiam cogantur indigna præſtare, vt parent neceſſarias expenſas; idq; cum graui iactura proprij profectus ſpiritualis,ac bonæ exiſtimationis Conuentus.

QVÆRES IV. Quibus medijs iuuari poſſint,& debeant à Confeſſarijs monialium moniales vulgò dictæ *conuerſæ* ad hoc vt benè ſe gerant in exercendis miniſterijs temporalibus monaſterij.

288 ℞. Poſſe,& debere iuuari ſequentibus medijs;nempè.

1 Vt contentæ ſorte Marthæ tota animi promptitudine in vilioribus officijs, conuentus ſe occupent; non ad occultum ſeruientes quaſi hominibus placen-

placentes, ſed vt famulæ Chriſti facientes voluntatem Dei ex animo: ſic enim condignam remunerationem recipient ab eo, qui dicit *Gen.* 15. *Protector tuus ſum, & merces tua magna nimis*.

2 Meminerint ſæpiùs fœminas ſimilis conditionis longè maiores labores ſuſtinere, & grauiores ęrumnas perpeti ad victum, & veſtitum pręcisè comparandum; quin & ipſas idem facturas fuiſſe, ſi ad ſtatum religioſum non fuiſſent vocatæ: cùm in præſentia pari labore, vel etiam minori, non ſolum victum ac veſtitum ſibi acquirant, ſed præterea cęleſtis beatitudinis theſaurum lucrentur: ſicq; ſe excitent ad labores monaſterij ſubeundos maiori cum alacritate, gratias Deo identidem de hac ipſa re agentes.

3 Sibi perſuadeant ſe ſeruire Chriſto in monialibus iuxtà illud *Matth.* 25. *Quamdiu feciſtis vni ex his fratribus meis minimis, mihi feciſtis*; ideoq; ſua miniſteria ea animi alacritate præſtent, qua præſtarent, ſi ea Chriſto corporaliter præſenti exhiberent.

4 Se promptas Superioriſſæ exhibeant ad quodcunq; genus miniſterij, ac ſeruitij, nec ſe oſtendant addictas vni potiùs, quàm alij: quin potiùs ſe offerant ad exercenda ea, quę ſunt viliora, & ab alijs communiter refugi ſolent; ſcientes ſe hac ratione maiora meritorum incrementa acquiſituras eſſe, & rem Deo longè gratiorem facturas.

5 Otium quàm maximè euitent, ac proinde, ſi, expleto proprio munere, ſuperſit tempus, vbi ſolita deuotionis exercitia impleuerunt, adiuuent ſocias, ſi fortè earum opera indigent in ſuo miniſterio obeundo, vel certè quærant à Superioriſsa, an ipſi occurrat aliquid, quod faciant: idq; iuxtà conſilium Salomonis *Eccleſiaſt.* 9. *Quodcunq; facere poteſt manus tua, inſtanter operare*.

6 Nunquam conquærantur de Superioriſſa, aut alia quacunq; moniali, quòd illas nimis grauent: quin potiùs, ſi coram Deo re vera ſentiant ſe eſſe nimis grauatas, confidenter adeant Superioriſſam, eiq; proponant ſuas difficultates; interim paratæ ad facienda quæcunq; illa in Domino iudicauerit.

7 Moniales ad vſum chori deſtinatas debito honore, ac reuerentia proſequantur tum verbis, tum factis; cum ijs magna animi ſubmiſſione tractent; ſuam illis operam in omnibus exhibeant; Deoq; agant gratias ſe factas fuiſſe ſorores illarum in religione, à quibus in ſæculo nec fortè in famulas admiſſæ fuiſſent.

8 Ex rebus monaſterij ipſis ratione officij commiſſis ne vnquam audeant ſibi quidquam vſurpare ſine debita licentia & de ijs omninò diſponant iuxtà præſcriptum Superioſſæ: caueantq; ne in ijs diſtribuendis ſint perſonarum acceptatrices, meliora dantes ſororibus magis amicis, & quibus eæ gratificari cupiunt: aliàs in die iudicij audient contra ſe proferri quod habetur *Lucæ* 16. *Redde rationem villicationis tuæ; iam enim non poteris villicare*.

9 Bona monaſterij ipſarum curæ commendata cuſtodiant diligenter, ac ſi eſſent propria; memimerintq; ſibi de ijs reddendam eſſe rationem non ſolum Superiorisſæ, ſed etiam Deo, ſi ipſarum culpa ea pereant, vel deteriorentur.

10 Non ita ſe dedant proprij officij exercitijs, vt conſuetas orationes, examen conſcientiæ, & alia pietatis opera vel omninò omittant, vel magna cum negligentia impleant; oblitæ moniti Euangelici: *Quærite primum regnum Dei, & iuſtitiam eius.*

11 Dum occupantur in exercitio proprij officij, ſæpiſſimè recordentur diuinæ præſentiæ, recitent frequenter orationes iaculatorias; identidem offerant Deo quod agunt, aut patiuntur in ſuorum peccatorum remiſſionem; ſtudeant ad Dei honorem, ac gloriam dirigere omnes ſuas operationes, habeantq; in omnibus debitam rectitudinis intentionem: quo modo oſtendent ſe non eſſe famulas mercenarias, ſed ancillas Chriſti, ſed ſeruas Dei, ſed religioſas christianæ perfectionis ſtudioſas.

12 Sint fortes in ſuſtinendis laboribus proprij officij, humiles in tolerandis repræhenſionibus Superiorisſæ, & patientes in audiendis quærimonijs contra ipſas iuſtè, aut iniuſtè excitatis; memores acquiſitionem religioſæ perfectionis potiſſimùm pendere ex continua ſui abnegatione iuxtà illa verba Chriſti: *Lucæ 9. Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat Crucem ſuam quotidie, & ſequatur me.*

13 Non contriſtentur, nec ægrè ferant labores ſuos eſſe minùs acceptos Superiorisſæ, ac monialibus; non enim propter ipſas, ſed propter Deum debent laborare; nec par eſt, vt Chriſti famulæ intendant placere hominibus; cùm potius conari debeant, vt placeant Deo, verba illa . Pauli ſæpè repetentes: *Si hominibus placerem, Chriſti ſeruus non eſſem*; & animo recolentes non eum probatum eſſe, qui ſeipſum commendat, ſed quem Deus commendat vt habetur 2. *Corinth.* 10.

14 In exequendo proprio officio ſint diligentes, ac ſollicitæ; ita vt omnia temporibus debitis, quantùm ad ipſas ſpectat, ſint parata; ſicq; ex illarum culpa in monaſterio non excitentur quærimoniæ, & obtrectationes, quæ charitati fraternæ maximè aduerſantur, ac communem pacem perturbant.

15 Munditiem omni ſtudio curent in proprijs officinis, & in rebus omnibus ad ipſarum officium ſpectantibus quippequæ maximè decet religioſos homines, & omnibus eſſe ſolet acceptiſſima.

QVÆRES V. Quæ documenta à monialium Confeſſarijs tradi poſſint, ac debeant monialibus nouitijs ad vitam religioſam ritè in ijs inſtituendam.

289 ℟. Poſſe, & debere tradi ſequentia; nimirum.

1 Intelligant beneficium vocationis religioſæ eſſe ſingulare; de eo quotidie gratias Deo agant quàm maximas, & perſeuerantiam toto animi affectu de-

ctu depræcentur; memores non eum, qui inceperit, ſed qui perſeuerauerit vſq; in finem, ſalu... futurum eſſe.

2 Animo ſæpè recolant religioſos in religione viuere puriùs, cadere rariùs, ſurgere velociùs, incedere cautiùs, imorari frequentiùs, quieſcere ſecuriùs, mori confidentius, purgari citius, remunerari copioſiùs, ad æternam gloriam peruenire faciliùs.

3 Frequenter meditentur, vnde erutæ, quò vocatæ quæ mala euaſerint, quę bona acceperint: ad quid religioſum ſtatum ſuſceperint; quibus medijs finem intentum aſſequi poſſint: quas, & quantas obligationes ſuſceperint in ipſo religionis ingreſſu.

4 Meminerint frequenter, quod *locus non facit ſanctos, ſed operatio bona locum ſanctificat, & nos*, teſte *S. Auguſtino in ſerm. 27. ad Fratres in Eremo: peccauit enim Angelus in cælo, peccauit Adam in Paradiſo; & tamen nullus locus ſanctior illis erat: ſi habitatorem loca beare poſſent, nec homo, nec Angelus à dignitate corruiſſent.*

5 Recogitent aſſiduè quales fuerint prima die, quando exierunt de ſæculo, & receptæ ſunt intrà monaſterium: taleſq; ſemper curent permanere, vt piè dicebat Agatho: quin etiam ſemper in dies debent creſcere in ſpiritu, ac feruore dicentes cum Dauid *Pſ. 76. Dixi, nunc cæpi.*

6 Inſiſtant ſedulò abnegationi ſui ipſius tam quò ad intellectum, quam quò ad voluntatem; carnem diſcreta, ac moderata caſtigatione iuxtà Confeſſarij conſilium edoment, corporis ſenſus mortificent, & inordinatos animi affectus fræno rationis coerceant: vt dicere meritò poſſint cum Paulo *Rom. 8. propter te mortificamur tota die æſtimati ſumus ſicut oues occiſionis.*

7 Quam maximè afficiantur exercitijs ſpiritualibus, orationi, meditationi, examini conſcientiæ, lectione piorum librorum, frequentiæ Sacramentorum: & hæc aſſueſcant facere omni ſtudio, ac diligentia; illorum vſum præferentes cuicumq; alij occupationi temporali iuxtà conſilium Sapientis *Eccleſ. 12. Deum time, & mandata eius obſerua; hoc eſt enim omnis homo.*

8 Quaſi à facie colubri fugiant peccatum mortale, & à venialibus, præſertim magis voluntarijs, pro viribus abſtineant: quippe quæ paulatim diſponunt ad mortale, minuunt diuini amoris feruorem, animæ potentias debilitant, eius pulchritudinem aliqua labe inficiunt, & non parùm impediunt diuinæ gratiæ augmentum, vt communiter docent Theologi.

9 Magni faciant intentionis puritatem in omnibus, etiam particularibus: vnicum Deum intendant, & quærant; magnam cum illo familiaritatem contrahant per frequentem piorum actuum, ac orationum iaculatoriarum vſum; proprium ſpiritualem profectum præferant vniuerſis vitæ huius bonis, & quæcumq; illum poſſunt retardare, omninò amoueant: ſcientes

nihil prodeſſe homini, ſi vniuerſum mundum lucretur, animæ propriæ detrimentum patiens, vt habetur *Matth.16.*

10 Sincerè, ac fideliter proprio Patri ſpirituali totam ſuam conſcientiam manifeſtent: ipſi aperiant non ſolùm proprios defectus, prauas inclinationes, ac tentationes, ſed etiam pœnitentias voluntarias, actus bonos, & diuinos fauores; ſibi certò perſuadentes in vitæ ſpiritualis curriculo nullum medium dari vtilius, efficacius, & magis neceſſarium, quàm ſit fidelis, clara, ac ſincera manifeſtatio conſcientiæ.

11 Paupertatem diligant vt matrem, caſtitatem æmulentur Angelicam, Chriſti obedientiam perfectiſſimam imitentur: fraternam charitatem puram propter ſolum Deum abſq; nota ſingularitatis cuſtodiant; ſimplicitatem, & animi candorem ſequantur, ab omni artificio, duplicitate, & quacumq; politica procedendi ratione prorſus abhorrentes; regularum, etiam minimarum exactam curent obſeruantiam; modeſtas deniq; humiles, patientes, ac deuotas in omnibus ſe exhibeant.

12 Bonorum temporalium, quibus renuntiarunt, amplectentes ſtatum religioſum, pœnitus obliuiſcantur: nullam mentionem faciant de bonis parentum, nobilitate familiæ, & conſanguineorum amplitudine, ac dignitate: non oſtentent præclaras animi, & corporis dotes, quibus fortè inſignitæ ſunt; memores religioſis in Deo ſolo eſſe gloriandum.

13 Curent compoſitionem non ſolùm internam animi, coercendo inordinatos animi affectus, & prauas propenſiones corrigendo; ſed etiam externam: ita vt caput non leuiter huc, illuc dimoueant, oculos vt plurimum demiſſos teneant, rugas in fronte, & multò magis in naſo euitent; labia nec nimis comprimant, nec nimium deducant, in facie non præferant triſtitiam, nec alium minùs moderatum affectum, manus, ſi non occupentur in detinenda veſte, decenter quietas detineant, incedant, paſſu moderato, ſine notabili feſtinatione, niſi vrgeat neceſſitas: omnes deniq; geſtus, ac motus ipſarum ij ſint, vt apud omnes pariant ædificationem.

14 Parcè loquantur, maximè coram Superioribus, & monialibus antiquioribus iuxtà *Prouerb. 11. in medio ſeniorum ne adijcias loqui:* &, ſi loquendum fuerit, meminerint modeſtiæ, ac ædificationis, tum in verbis, tum in ratione, ac modo loquendi: *ſi quis enim putat ſe religioſum eſſe, non refrænans linguam ſuam, huius vana eſt religio*, inquit *S. Iacobus cap. 1.*

17 Modum recitandi diuinum officium, & varias chori cæremonias benè percipiant; aſſueſcant illas exactè obſeruare; accuratè conſiderant regulas, ac conſtitutiones Ordinis; ſedulò examinent obligationes vitæ religioſæ, & ex propoſito ſæpè recogitent, num ipſis ſuppetant vires ſufficientes ad illas perfectè implendas; ne poſtea de ijs dici poſſit, quod habetur *Lucæ 14. Cœpit ædificare, & non potuit conſummare.*

16 Ca-

16 Caueant quam maximè à fœminarum ſæcularium vanitatibus: abſtineant à quocumq; corporis ornatu ſimplicitatis, religioſæ limites excedente: fuci, cincinni, & ſimilia vanæ pulchritudinis fomenta in ijs nec nominentur: ſpeculi vſum aut nullum, aut breuiſſimum habeant: vnam deniq; animæ pulchritudinem affectent, & curent iuxta verba *Pauli* 1. *Corinth.* 7. *Mulier innupta, & virgo cogitat quæ Domini ſunt, vt ſit ſancta corpore, & ſpiritu: quæ autem nupta eſt, cogitat, quæ ſunt mundi, quo modo placeat viro*. quippe omninò dedecet vanam corporis pulchritudinem affectari à ſponſis illius, cui, teſte *Iſaia cap.* 53. *non eſt ſpecies, neq; decor; qui eſt deſpectus, & nouiſſimus virorum, vir dolorum, & ſciens infirmitatem, & quaſi abſconditus vultus eius, & deſpectus; vnde nec reputauimus eum*.

17 Attendant bona exempla, quæ Deo dante, in quolibet monialium monaſterio non deſunt; &, ſi in moniali aliqua antiquiori aliquid inſpiciant redolens aliqualem regularis diſciplinæ relaxationem, non ideò illud ſibi etiam permiſſum exiſtiment: æquitas enim petit, vt aliqua permittantur religioſis ſenioribus, quæ in ipſo religionis ingreſſu non decet permitti iunioribus: aliàs ſi iunioribus permittantur quæcumq; permittuntur antiquioribus religioſis, vbi ij fient ex antiquioribus, ſi quò ad hoc conſequenter procedant, ad omnimodam religioſæ obſeruantiæ diſſolutionem deuenient: vnde fit, vt, ſi quæ exempla minùs bona animaduertant in aliqua moniali, debeant compati fragilitati humanæ, ac excuſare intentionem, interim tamen ab ijs abſtinentes.

18 Ad collocutoria vel nunquam, vel valdè raró accedant; &, ſi ex cauſa iuſta accedant, in omnibus procedant cum religioſa ædificatione, & quàm citiſſimè ſe expediant; memores in multiloquio non deeſſe peccatum *Prou.* 10. Ieſumq; inueniri, non inter cognatos, & notos, ſed in templo, & quidem non ſtatim, ſed poſt triduum.

19 Litteras neq; recipiant, neq; ſcribant, niſi de licentia Superioriſſæ, aut propriæ Magiſtræ iuxtà monaſterij conſuetudinem; &, ſi quas ſcribunt, eæ ſint, quæ deceant ſponſam Chriſti, ac nouitiam religioſam: fabulas ſæculares ſcire non curent: libros deniq; minùs honeſtos omninò auerſentur, ſicut & ſermones minùs pios; ſcientes corrumpere bonos mores colloquia praua.

20 Identidem ſe excitent ad nouum feruorem, & amorem Dei: erubeſcant conuerſæ ad Dominum minori affectu ſectari: iuſtitiam, quàm iniquitatem anteà ſectarentur: *pudeat negligentiùs nunc in vitam, quàm priùs in mortem ire, & minori ſtudio ſalutis acquirere, quàm perditionis augmentum*; vt loquitur *S. Bernardus Epiſt.* 140. conſiderent quanto labore, ac ſtudio ſponſa carnalis curet placere proprio ſponſo; & erubeſcant ſe ita parum laborare, vt placeant Chriſto qui eas elegit in ſponſas.

QVÆRES VI. Quibus monitis poſſint,& debeant Confeſſarij Monialium inſtruere puellas intrà monialium monaſteria degentes in educatione ad hoc, vt educatio cedat in maius bonum ipſarum puellarum.

290 ℟. Poſſe, & debere inſtruere ſequentibus monitis, nempe.

1 Intelligant ſe intra monaſterium admiſſas in educationem primò, & principaliter vt inſtruantur in chriſtianis moribus, & actibus pietatis; ideòq; vt finem intentum conſequantur, ad ſtudia pietatis maximè incumbant, ſuas præces quotidie recitent, miſsam audiant deuotè ſingulis diebus: vnoquoq; menſe confiteantur ſua peccata; immò & communicent, ſi iam ad communionem admittuntur; pios libellos ipſarum ſtatui, ac ætati proportionatos legant; interdum ieiunent, ſin minus ieiunio rigoroſo (ad quod tenentur ſolùm poſt annum 21. expletum) ſaltem per modum aliqualis abſtinentiæ, vt ſic paulatim aſſueſiant ieiunijs Eccleſiæ obſeruandis; conciones, ac pios ſermones, qui habentur ad moniales, attentè audiant; reliqua deniq; pietatis opera exerceant iuxtà conditionem ipſarum ætatis, ac ſtatus.

2 Debitam ſeruent modeſtiam in omnibus, in veſtitu, inceſſu, corporis ornatu, ac locutione: cantiones prophanas nullo modo canere permittantur, ſed ſolùm pias, ac ſpirituales: non ſcribant, neç accipiant litteras, niſi de conſenſu propriæ Magiſtræ: ad collocutoria non ſinantur accedere ſine aſſiſtentia ipſiuſmet Magiſtræ; & quidem regulariter ſolùm in caſu, quo eæ vocentur à conſanguineis: quod ſi interdum vocentur ab extraneis perſonis, in puellis dimittendis cautius procedat Magiſtra & maiori vigilantia aſſiſtat: ne aliàs innocens ouicula commiſſa fidei lupi alicuius infernalis miſerè diſcerpatur.

3 Debitam reuerentiam, ac obedientiam propriæ Magiſtræ præſtent: eius conſilia libenter audiant; patienter ferant illius repræhenſiones, immò & punitiones: de ea minimè conquerantur, ſiue apud puellas ſocias, ſiue apud moniales; illam ſpeciali affectu diligant, habeantq; in magna æſtimatione; ęqui, boniq; conſulant quidquid de ipſis dicat, agat, aut diſponat, certò exiſtimantes ab ea totum dirigi ad bonum ipſarum ſiue ſpirituale, ſiue temporale: moniales omnes Conuentus, & maximè antiquiores venerentur.

4 Nullam ex puellis ſocijs habeant præ alijs magis familiarem; caueant maximè, ne cum aliqua illarum ſecedant in loca ſecretiora; nullo modo ſe tangant inuicem, neq; in facie, neq; in manibus; ne inter ſe miſceant colloquia virginali pudicitiæ minùs conformia; ne ſibi mutuas largitiones faciant, quibus foueatur inter ipſas amor inordinatus, aut concilietur.

5 Abſtineant à mendacijs, etiam iocoſis, à quocunq; genere iuramenti, ab impræcationibus, detractionibus, conuitijs, & alijs quibuſuis linguæ defectibus.

6 Se

6 Se diligant inuicem tanquam ſorores; nullæ inter ipſas rixæ, contentiones, ac diſſenſiones permittantur: non ſe offendant verbis, & multò minùs factis:& ſi interdum ſe offendant, curent Magiſtræ, quarum curæ commiſſæ ſunt, vt quàm primum reconcilientur.

7 Otium omnium malorum originem in primis euitent, ac proinde ſemper in aliqua re occupentur: ſomno ne ſint nimis deditæ; gulam fræno temperantiæ cum debita moderatione contineant, ſicq; caueant, ne comeſtibilia occultè ſurripiant à propria Magiſtra, aut ab alijs monialibus: in ordinarijs recreationibus modum non excedant, ſeq; in ijs ita gerant, vt impleant conſilium Apoſtoli *Philip. 1. Gaudete in Domino ſemper; iterum dico gaudete: modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus.*

8 Magnam concipiant confidentiam ergà Confeſſarium;&, ſi fortè ex humana fragilitate aliquid cogitarunt, aut commiſerunt, naturalem erubeſcentiam omninò euincant; ne alioqui pluribus confeſſionibus ſacrilegis ſe implicent, & fiat error peior priore: grauiores tentationes, cuiuſcunq; generis eæ ſint, illi ſincerè manifeſtent, ab illo opportuna remedia expoſcant, eaq; ſuis temporibus cum Dei gratia vſurpent.

9 Propriam pudicitiam tam animæ, quàm corporis Deo, Beatæ Virgini Mariæ, Angelo ſuo cuſtodi, & Sanctis Tutelaribus aſſiduè commendent: diabolicas tentationes aduersùs illam quomodocunq; inſurgentes ſtatim repellant; quæcunq; eius nitorem labefactare poſſunt, ſolicitè effugiant; ad hunc etiam effectum ſenſus corporis, viſum, auditum, guſtum, tactum, & olfactum accuratè cuſtodiant; animæ affectus, ac potentias imperio rationis ſubijciant; & carnem ipſam, ſi opus ſit, corporali aliqua afflictatione caſtigent.

10 Bonam, & ſalutarem electionem ſtatus à Deo in ſuis orationibus efflagitent quotidie: nec ad ſtatum religioſum amplectendum ſinant ſe temerè induci, ſiue ex ſuggeſtione parentum, ſiue ex importuna ſuaſione monialium, cum quibus degunt, ſiue ex conſilio propriæ Magiſtræ: ſicq; priùs quàm in re adeò graui deliberent, conſulant Deum, Patrem ſuum ſpiritualem, vel alium prudentem, pium, ac diſcretum virum: alioqui; ſi incautè, ac imprudenter, & ob humanos reſpectus conſentiant in ſuſceptionem ſtatus religioſi; temporis progreſſu ipſas pœnitet promiſſionis, & (quod peius eſt) ex puerili erubeſcentia non audentes reuocare conſenſum, inuitæ religionem ingrediuntur, & in ea inquietè viuentes veraciter de ſe ipſis dicere poſſunt, quod ex pia animi ſubmiſſione, ac modeſtia dicebat *S. Bernardus ep. 249. Clamat ad vos mea monſtruoſa vita, mea ærumnoſa conſcientia: ego quædam chimæra ſæculi ſum: nec Clericum gero, nec Laicum; nam Monachi iamdudum exui conuerſationem, non habitum.*

Hinc enim in *Concilio Trid. ſeſſ. 25. de Regul. cap.* 17. præſcribitur, vt puellæ admittendæ ad nouitiatum voluntas accuratè exploretur ab Ordinario,

& quidem eo modo, quo diximus. *cap.2.ſect.1.q.4.per totum.* Quamuis talis exploratio non videatur neceſſaria, neq; in caſu, quo monialis nouitia profiteatur vigore indulti Pij V. relati *cap.9.num.*18. (idq; ob rationem adductam in *hoc ipſo cap.nu.* 224.§.*Quod ſi*) neq; in caſu, quo nouitia tranſiret ad ſuſcipiendum habitum alterius Ordinis; in quo nulla maior difficultas appareret in regulari obſeruantia, quàm eſſet in priori Monaſterio: Intellige, ſi aliunde ſufficienter conſtet Ordinario nouitiã voluntariè, ac liberè tranſire ad illum alium Ordinem: ſi enim de hoc non conſtet, iterum explorari debet illius voluntas quò ad hoc particulare, vtpote principaliter intentum à Concilio; non item quò ad alia; cum de ijs ſufficienter conſtet ex exploratione facta in ingreſſu Prioris Monaſterij; & alioqui ceſſante fine legis ceſſet lex *l.fi.ff. de adul.* & qui certus eſt, certiorari non debeat *l.1.ff. de act. emp.& vend.& c.eum qui ff.de reg.iur.lib.6.*

QVAERES VII. Qualem modum orandi mentaliter facilem, ac vtilem poſſint Confeſſarij monialium illis tradere, vt in eo ſe exercere valeant maiori incremento proprij profectus ſpiritualis.

291 ℞. Poſſe tradere ſequentem, quem maioris charitatis gratia in §§. ſequentibus diſtinctis ſubijcio; videlicèt.

1 Oratio mentalis vt vtiliter, ac fructuosè fiat, aliqua requirit ante ipſam orationem, aliqua in ipſa oratione, & aliqua poſt illam.

2 Ante orationem ex conſilio Sapientis *Eccl.* 18. *Ante orationem præpara animam tuam, & noli eſſe quaſi homo qui tentat Deum*; duplex requiritur præparatio: altera in eo conſiſtat, quod ex libello ad id deſtinato opportuno tempore meditationis puncta colligantur: idq; ne ipſo orationis tempore mens diſtrahatur. ad quærendam materiam meditationis: altera conſiſtit in eo, quòd Deum præſentem viuaciter concipiamus per fidem, eumq; profundiſſima corporis, & animæ reuerentia adoremus, adhibitis verbis illis Abrahæ *Gen.* 18. *loquar ad Dominum meum, cùm ſim puluis, & cinis*: tum enixè petamus à Deo, vt quæcumq; ea die cogitaturi, locuturi, facturi, ac paſſuri ſumus omnia cedant ad maiorem ipſius honorem, ac gloriam; deniq; cogitemus quid tunc temporis ſimus à Deo petituri.

4 In ipſa oratione curandum in primis, vt myſterium, quod ſumus meditaturi, benè intelligamus, & firmiter credamus; tum conſiderandæ attentiùs cauſæ, ac rationes illius; tum indagandi veri fines, ob quos peractum eſt myſterium; tum inquirendi effectus illius, fructus ſcilicèt, & damna inde prouenientia; deniq; perpendendæ circunſtantiæ, ac proprietates dicto myſterio annexæ. v.g. meditatura eſt monialis myſterium Incarnationis: 1. debet benè intelligere per tale myſterium filium Dei in vnitate perſonæ naturam humanam ſibi copulaſſe; ita vt Deus dici poſſit homo, & homo dici poſſit Deus: 2. indagare debet cauſam huius myſteri, quæ fuit diuina bonitas: 3. debet inueſtigare fines dicti myſte-

myſterij, qui fuerunt redemptio generis humani, & diuinæ charitatis manifeſtatio: 4. inſpicere debet fructus ex præfato myſterio prouenientes, qui ſunt remiſſio peccatorum, mortis deſtructio, aditus ad Cœlum, & ſimiles: 5. conſiderare debet circumſtantias talis myſterij, locum ſcilicèt, tempus, & modum; nec non proprietates animæ, & corporis, quæ Verbum diuinum modo dicto ſibi copulauit.

5 In conſideratione autem cuiuslibet harum rerum immorari debet intellectus Monialis meditantis, quamdiu in ijs deuotionem inuenit, ac guſtum ſpiritualem abſq; anxietate tranſeundi vlterius; & curandum eſt, vt voluntas ipſa inde excitetur ad varios affectus (cum ad hos potiſſimùm ordinetur oratio mentalis) & fiant variæ petitiones, & colloquia iuxtà materiæ propoſitæ exigentiam. vbi verò Monialis vnam ex dictis rebus hoc modo perpenderit, ac ponderauerit, eadem pace, & animi quiete ad aliam progredietùr eodem modo, & ſic deinceps, vſq; dum totam perfecerit meditationem.

6 Affectus, qui in progreſſu meditationis excitari debent, eſſe poſſunt ex ijs, qui compræhenduntur in præſenti alphabeto, videlicet Adoratio: admiratio: aſpiratio: amor: ſui ipſius accuſatio: Benedictio: beneficentia: Confeſſio, cognitio Dei, & ſui, Compunctio, congratulatio: Deuotio; deſiderium: delectatio: deteſtatio; donatio: Exultatio: electio: eleemoſyna Fides: fiducia: fruitio; Glorificatio: gaudium; gratiarum actio: gratitudo: Humiliatio: honoratio: holocauſtatio; Imitatio: inuocatio: interrogatio: indifferentia: Laudatio: Mortificatio: manſuetudo: mendicitas ſpiritualis: magnanimitas: Nitor intentionis, in operando: Obedientia: oblatio: obſecratio: odium peccati: Proſtratio: propoſitum: petitio: Querelæ aduerſùs ſe ipſum, diabolum, & alios humanæ ſalutis hoſtes: Reuerentia: reſignatio: religio: Spes; Submiſſio: ſupplicatio: Timor; triſtitia: Vnio cum Deo: Zelus honoris Dei, & ſalutis animarum.

7 In propoſito igitur myſterio incarnationis elici poterũt, & debebunt affectus amoris in Deum, fiduciæ in diuinã bonitaté, gratitudinis, gratiarum actionis, odij, ac deteſtationis peccati, propoſiti de cętero nõ peccandi &c.

8 Admiſceri poſſunt, & debent etiam in meditatione petitiones, & colloquia pro conditione materiæ, quam meditamur: petitiones quidem, quibus imploremus Dei auxilium, petamus gratias neceſſarias, aut poſtulemus liberari à malis tam ſpiritualibus, quam temporalibus: colloquia verò modò cum Deo (& quidem etiam cum vnaquaq; ex tribus diuinis perſonis ſeorſim) modò cum Chriſto, modò cum B.V. Maria, modò cum Angelis, modò cum Sancto aliquo; modò nobiſcum ipſis; pro vt exiget materia meditationis, ſuggeret affectus, & Spiritus Sancti illuſtratio inſinuabit.

9 Quamuis ad actum orationis mentalis potiſſimum concurrant intellectus, memoria, & voluntas; ad illam tamen non parùm conferunt etiam

aliæ

aliæ potentiæ animæ inferiores,& maximè imaginatio;qua Monialis meditatura myſterium v.g. Natiuitatis Chriſti, ſibi efformet imaginem porticus vndequaq; frigori expoſitæ,ibiq; paruulum pannis inuolutum: ſic enim Imaginatiua, quæ aliàs tempore meditationis vagatur, & diſcurrit, manebit certo loco affixa, & multum iuuabit ad myſterium propoſitum attentè meditandum.

10 Iuuabit etiam ad meditationem locutio ipſa corporalis,Moniali in decurſu meditationis prorumpente in orationem aliquam vocalem per quam illa excitetur ad maiorem attentionem, ac deuotionem: & hoc, ſiue recitando aliquam orationem compoſitam ab Eccleſia,aut ab aliquo Sancto:ſiue illam hic,& nunc ex ſe concinnando iuxtà præſentem deuotionem, ac neceſſitatem ſpiritualem.

11 Præterea iuuari poteſt meditatio etiam per vſum ſenſuum & per ipſum ſitum corporis:ſed de his non poteſt tradi certa regula: alij quippe meliùs, ac fructuoſius meditantur detinendo oculos clauſos; alij aſpiciendo Cœlum, vel deuotam aliquam imaginem; alij audiendo cantus muſicales; alij recedendo à quocumq; ſtrepitu:alij crebris ictibus pectus percutiendo; alij frequentes genuflexiones iterando; alij brachia extendendo in modum crucis;alij ſe proſternendo ſuper terram; alij in certo loco firmis pedibus ſe ſiſtendo;alij leniter deambulando;alij ſedendo ex humili aliquo loco.Quare quo ad hoc eligat Monialis quod experitur ſibi magis conferre ad deuotionem cordis,attentionem, & quietem; habita ratione tam propriæ infirmitatis corporalis, quàm ædificationis aſtantium, ſi meditatio fiat in loco publico.

12 Finita meditatione, cogitare debet Monialis qualiter in ea ſe geſſerit: an ante orationem ſe præparauerit, materiam ad meditandum præuenerit, fructum ex ea eliciendum præuiderit; an ſtatuto tempore inchoauerit ſtatim meditationem; an diſtractiones paſſa ſit, & quas, qualiterq; in ijs abigendis ſe geſſerit;an dormiturierit aliquantulum,& cur: quid fuerit meditata; an intellectui plus æquo laxauerit habenas diſcurrendi; quos affectus in ſe excitauerit: quid à Deo poſtulauerit; quæ bona propoſita elicuerit; qua reuerentia, ac humilitate apud Deum aſtiterit an aliquem alium defectum in meditatione commiſerit.

13 Quòd ſi monialis velit meditari aliquod ex nouiſſimis;mortem v.g.aut turpitudinem peccati mortalis,aut aliquam ex regulis ſui Ordinis,vel aliud ſimile:debet proportionaliter ſeruare regulas hactenus traditas:ſicut ex in caſu, quo ope meditationis vellet ſe diſponere ad grauem mortificationem fortiter ſufferendam,ad implendam aliquam obedientiam admodum difficilem ad ſuſtinendam magnam iniuriam ſibi extrinſecùs illatam, ad promptè excipiendum è manu Dei infortunium aliquod grande ſibi imminens, ad moleſtam, ac longam infirmitatem patienter ferendam, & in alijs ſimilibus caſibus: in his enim omnibus conſiderari debent natura rei

pro-

propoſitæ,eius cauſæ,ſeu rationes,fines illius,effectus,ſeu fructus, & reliquæ circunſtantiæ,quę rem illam comitantur:tum excitandi varij affectus,& faciendæ variæ petitiones iuxtà exigentiam rei cadentis ſub meditationem, & indigentiam Monialis meditantis.

14 Cauendum, ne Monialis deſiſtat ab oratione mentali ex eo quod in ea neſciat diutiùs diſſerere de re propoſita ad meditandum,& ſtatim areſcat; nulla bona cogitatione ei recurrente,qua puncta meditationis extendat:ſi quidem vigor mentalis orationis plùs conſiſtit in pijs affectibus, ac bonis deſiderijs voluntatis,quàm in diſfluxis diſcurſibus,ac ſpeculationibus intellectus: vnde fit,vt ſæpè homines rudiores meliùs,ac fructuoſiùs orent mentaliter,quàm viri ſapientes,ac docti;eò quod illi per ſimplicem aliquam cogitationem ſtatim tranſeant ad pios affectus,& in his ſe diutiùs detineant; qui vtiq; in oratione mentali principaliter intenduntur. quo pacto Philoſophus quidam apud *Gerſonem ſuper magnificat alph. 86. lit. D.* dicere ſolebat *Inquiramus,quid ſit virtus,non vt ſciamus,ſed vt boni efficiamur.*

15 Cùm finis orationis mentalis ſit emendatio noſtrorum defectuum, & remedium noſtrarum infirmitatum ſpiritualium; propterea Monialis acceſſura ad orandum debet præmeditari, ac præuidere non ſolùm puncta meditationis (vt iam diximus) ſed etiam fructum,quem determinatè intendit percipere ex illa; ad illum ordinando totam meditationem, & omnes pias cogitationes in ea recurrentes tanquam media ad illum conſequendum.

16 Vt fructuoſior ſit oratio mentalis, confert non ſolum poſt illam in aliquo libello adnotare breuiter fructum illius, & bona propoſita in ea elicita; ſed etiam ipſo tempore orationis determinare fructum aliquem ea die practicandum. vt, ſi ope meditationis tibi propoſuiſti patienter ſuſtinere iniurias,& moleſtias à ſocio inferendas;debes determinare aliquid particulare, in quo patientiam exerceas illa die;v.g. in caſu,quo iniuſtè tibi contradicatur in ijs,quæ dicis:aut certè honor debitus denegetur.

17 Oratio mentalis curandum ſemper eſt, vt ſit practica, adeoq; deſcendat ad caſus particulares;non autem ſiſtat;in generali voluntate,ac deſiderio alicuius virtutis: quare non ſufficit, quod Monialis in oratione mentali afficiatur circa virtutem obedientiæ in genere, ſed debet determinare caſus particulares, in quibus exerceat obedientiam, & in quibus maiorem ſentiat repugnantiam.

18 Quòd ſi Monialis inter orandũ frequentes patitur diſtractiones,quibus dæmon conatur impedire orationis fructum: contrà illas pugnandum eſt tum humilitate,per quam orans ſuam infirmitatem agnoſcat,& confundatur ſe Deo aſtare adeò irreuerenter:tũ fortitudine,qua firmiter ſtatuat pro viribus repellere quamcumq; cogitationem alienam à materia orationis, quantumuis ea fuerit de re ſibi grata,vtili,ac neceſſaria:tum oratione ipſa, qua Deum deprecetur,vt regat potentiam ſuam imaginatiuam, & colligat

cogita-

cogitationes ſuas diſſipatas: tum fiducia in Deum elicita, qua confidat, ſicut dat velle orare, daturum & poſſe: tum deniq; ſua induſtria, ac diligentia, qua ante orationem illa omnia à mente ſua amoueat, quæ cupit non irrepere ſibi in ipſa oratione, vt monet *Caſſianus collat.9.c.2.*

19 Si quando Monialis ex propria infirmitate, aut iuſto Dei iudicio in oratione omnimodam patitur ariditatem, ita vt ſe habeat per modum ſtipitis: tunc conſultum eſt, vt vel aliquem pium librum legat, non feſtinanter, ponderando verba, & ex ijs eliciendo varios actus pios, vel vt recitet aliquas orationes vocales offerens Deo in ſuorum peccatorum remiſſionem illius ariditatis moleſtiam.

20 Non turbetur Monialis ex eo quod in actu orationis mentalis plures, & grauiores ſolitò patitur tentationes; ſi quidem, vt benè aduertit B. Aegidius S. Franciſci ſocius, id facit diabolus, ne obtineamus per orationem à Deo vires neceſſarias ad illum profligandum: *vt ſi litem ageres*, ait B. Aegidius, *& regem adires, vt auxilium ab eo deposceres, non ne aduerſarius tuus pro viribus contenderet, vt iter tuum impediret: cùm igitur in oratione contrà Satanæ aſtutias auxilium depoſcamus, verſutus ille omnibus vijs ſtudet hoc Sanctum exercitium nobis impedire.* Verùm non eſt, cur hac in re multùm timeamus: quin potius dicere debemus, *ſi Chriſtus pro nobis, quis contrà nos?* tantoq; ardentiùs ad Deum debemus confugere.

21 Fructus porrò orationis mentalis ſunt reformatio morum, euitatio cuiuſcumq; peccati, etiam minimi, fuga occaſionum illius, edomatio paſſionum, coercitio ſenſuum, mortificatio prauatum inclinationum, victoria difficultatum à Dei ſeruitio retardantium, fortitudo contrà quaſcumq; tentationes, generoſa ſufferentia moleſtiarum, prompta executio diuinæ voluntatis, conſecutio chriſtianarum virtutum, & maximè charitatis, humilitatis, obedientiæ, patientiæ, & mortificationis.

QVÆRES VIII. Quibus monitis induci poſſint Moniales per ſuos Confeſſarios ad Horas canonicas, aliaſq; orationes vocales attentè, deuotè ac reuerentes recitandas.

292 ℞. Poſſe induci ſequentibus: videlicèt.

1 Cogitent homines orationis tempore curiam intrare cœleſtem; illam, inquam, curiam, in qua Rex regum ſtellato ſedet ſolio, circumdante innumerabili, & ineffabili beatorum ſpirituum exercitu; vt notauit *S. Bernardus de 4. modis orandi* inde inferens *Quanta ergò cum reuerentia, quanto timore, quanta illius humilitate accedere debet à palude ſua procedens, & repens ranuncula vilis? quam tremebundus, quam ſupplex, quam deniq; humilis, & ſolicitus, & totus intentus animo maieſtati gloriæ in præſentia Angelorum, in conſilio ipſorum, & congregatione aſſiſtere poterit miſer homuncio?*

2 Conſiderent cum eodem *S. Bernardo ſer. 8. in Cant.* Angelos Sanctos aſtare orantibus, offerre Deo præces, & vota hominum, vbi tamen ſine ira, & diſceptatione leuari puras manus perſpexerint. *Doleo proinde*, ſubdit *S. Bernardus*

dus, aliquos veſtrum graui in ſacris vigilijs deprimi ſomno, nec Cœli ciues reuereri, ſed in præſentia principum tanquam mortuos apparere; cùm noſtra ipſi alacritate permoti noſtris intereſſe ſolemnijs delectentur. Vereor, ne veſtram deſidiam quandoq; abominantes cum indignatione recedant : at ſi ſe à nobis boni ſpiritus elongauerint, impetus malignorum quis ſuſtinebit?

3 Caueant, ne Regi Deo aſſiſtere, & colloqui proficiſcentes, imparatæ hunc curſum faciant; ne forte eas abſq; armis, & ſtola regia digna conſpectu à longè conſpiciens miniſtris, & famulis iubeat, vt vinctas illas longè à facie ſua in exilium mittant, negligenteſq; & interruptas ipſarum orationes in faciem ijs exprobrentur; vt loquitur *Climacus Grad.* 28.

4 Meminerint frequenter quæ habet *S. Cyprian. de orat. domin.* his verbis: *Quo modo te audiri à Deo poſtulas, cùm te ipſum non audias? vis Deum memorem eſſe tui, cum rogas, quando tu ipſe memor tui non ſis? hoc planè eſt vigilare oculis, & corde dormire; cùm debeat Chriſtianus cum dormit oculis, corde vigilare; ſicut ſcriptum eſt, ego dormio, & cor meum vigilat.* Quæ omnia confirmat *S. Bernardus lib. de ani. c.* 8. his verbis: *Loquitur mihi Deus in Pſalmo, & ego illi : nec tamen cum Pſalmum dico, attendo cuius Pſalmus ſit : ideò magnam iniuriam Deo facio, cum illum precor, vt meam precem exaudiat, quam ego, qui fundo, non audio: deprecor illum, vt mihi intendat, ego verò nec illi, nec mihi intendo.* Sic etiam *S. Cyprianus in Pſal.* 37. ait *Quo modo nos audiet Deus, cum nos ipſum non audiamus? quo modo faciet ille, quod volumus; cum nos, quod ille vult, non faciamus: vult nos tales eſſe Deus, vt quaſi dij cum Deo loquamur.*

5 Benè perpendant, quod homines quidem aliquos allocuturi qui ſunt nobis ſuperiores, & habitum, & inceſſum, & amictum, & omnia componimus, inquit *S. Chryſoſtomus in Pſ.* 4. *ad Deum autem accedentes hiamus, fricamus, nos huc, & illuc verſamur negligentes, & ſocordes ſumus; humi genibus flexis per Forum oberramus.*

6 Attendant in actu orationis Chriſtianos eleuare manus in cœlum non ſolùm quod hic habitus eſt ſupplicis, ac petentis & ſperantis auxilium ab alio (ſicut ſubmergendus extendit manus tanquam auxilium petens) ſed quod manuum eleuatio ſignificet, ac excitet eleuationem mentis in Deum; vt notauit *Clemens Alex. l.* 7. *ſtromat.* Quamquam dici poſſet cum *Tertuliano apolog.* 30. *orantes extenſione manuum ſe Deo offerre, & quaſi in manus eius dedere*; vel certe magnam affectus vehementiam deſignare; quaſi manus eleuando vim Deo inferant, & per magna fiducia velint manu præhendere quod petunt : vel deniq; oſtendere ſe nolle torpentes rem petitam obtinere, ſed velle manus ſimul ad opus admouere: & hoc iuxta *Pſalmum* 118. *leuaui manus meas ad mandata tua quæ dilexi.*

7 Meminerint placere Deo latinas præces, quas ipſæ recitant, etſi illas non intelligant. nam Abbas Paſtor *in vitis Patrum* cum quidam ei conquerendo diceret *Ecce oro, & non eſt compunctio in corde meo; quia neſcio virtutem* (ideſt ſignificationem) *verborum:* reſpondit *Et tu tamen orare perge quoniam*

ſicut

ſicut incantator, licèt virtutem verborum, quæ dicit, neſciat, ſerpens tamen audit, & intelligit ea, iiſq; ſubiicitur incantanti, & humiliatur: ſic & nos, quamuis ignoremus virtutem eorum, quæ loquimur, dæmones tamen audientes ea intelligunt, terrentur, atq; diſcédunt.

8 Si voluntariè diſtrahantur in recitandis orationibus vocalibus, putent ſibi exprobari à Chriſto verba illa, quæ habentur *Matth. 26. Sic non potuiſtis vna hora vigilare mecum?* quæ verba ſic expendit; *Drogo Quis autem eſt, Domine, qui tecum vna hora vigilet? etiam in cælo non eſt factum ſilentium, niſi quaſi dimidia hora; quantò minùs in terra vna hora vigilabimus tecum?* hæc ille: ex quibus colligitur humanam mentem difficillimè quietam ſilere in oratione: vt proinde Chriſtus ei oppoſuerit vallum ſpinarum, quibus redimitum fuit illius caput, quem minimè tranſilire poſſit: quod his verbis expreſſit S. *Athanaſius; Spineam coronam geſtat Dominus, vt omnes in ſecuritatem aſſereret, qua in precibus mentem inconcuſſam poſſiderent. tanto opus fuit vallo, vt mens humana ſe ſe quieta in precibus contineret.*

9 Vt attentè horas 7. canonicas recitent, meminerint illas inſtitutas fuiſſe ab Eccleſia ad conſeruandam memoriam humanæ redemptionis: quippe his horis principalia myſteria illius completa ſunt; hora enim veſpertina (vnde officium eccleſiaſticum ſumit initium) Chriſtus cænauit cum diſcipulis: hora completorij captus eſt in horto: matutina initum eſt concilium perdendi Chriſtum: prima ductus eſt ad Pilatum, ac Herodem: tertia crucifixus vocibus hebreorum, flagellatus, & coronatus ſpinis: ſexta crucifixus re ipſa: nona ſpiritum emiſit.

10 Accedentes ad orandum vocaliter perinde ſe gerant, ac ſi eo die nihil aliud ipſis faciendum foret: ſicq; cogitationem omnem extraneam, & alienam ab oratione diligentiſſimè abigant; ſiue ea ſit de officio, quod exercent, ſiue de negotio, quod tractant, ſiue de iniuria illata à ſocia, ſiue de malo ipſis imminente, ſiue de qualibèt re impertinente ad materiam meditationis: ſi quidem *omnia tempus habent Eccl. 3.* & *ſufficit diei malitia ſua Matth. 6.* Quin etiam conſultum eſt, vt ſerui Dei, quandocumq; accedunt ad orandum, omnes ſuas cogitationes temporales iubeant manere extrà locum orationis, verba illa Abrahami *Gen. 22.* vſurpantes *Expectate hìc cum aſino; ego, & puer illuc vſq; properantes, poſtquam adorauerimus, reuertemur ad vos:* ac identidem ſibi inculcent verba illa *Hoc age; hoc age*, quæ Sacerdoti ethnico dijs ſacrificanti per tibicinem altiori voce inculcabantur ad inſinuandam reuerentiam dijs debitam.

11 Ad attentè orandum ſummopere conferet elicere firmum propoſitum attendendi non ſolùm ſub initium orandi; ſed etiam renouare propoſitum in principio cuiuslibet Pſalmi, & , ſi is ſit longior, etiam in progreſſu illius; maximèq; quando maiores, ac moleſtiores ingruunt diſtractiones; & quidem iterum atq; iterum implorato ad talem effectum Dei auxilio.

12 Conferet item ad attentè orandum meminiſſe de quacumq; diſtra-

ctione

ctione admiſſa voluntariè reddendam eſſe Deo rationem:ac proinde,ſicut orans conaretur attentè orare, ſi nollet cogitationes ipſi tunc occurrentes ab aſtantibus clarè cognoſci, aut ipſum cogendum eſſe eas manifeſtare proprio Superiori:ſic omni ſtudio procuranda eſt attentio;cum nobis conſtet Deo notas eſſe omnes noſtras diſtractiones,de ijs reddendā à nobis eſſe rationem,imò & ſubeundam eſſe debitam pœnam, ſi fuerint culpabiles: quòd eſt contrahere reatum pœnæ, vbi acquirendum eſſet incrementum meriti: quo modo dici poteſt,quod habetur *Luc.* 11. *Vide, ne lumen,quod in te eſt,tenebræ ſint.*

13 Cum autem varia poſſit eſſe attentio in oratione vocali, videlicèt vna ad verba (quæ dicitur materialis) alia ad ſenſum literalem verborum (quæ dicitur literalis)& alia, qua cogitatur ad Deum, & ad rem, pro qua oratur (quæ dicitur ſpiritualis)quæcumq; ex his attentionibus habetur,ſufficit ad ſatisfaciendum propriæ obligationi.

QVÆRES IX. quibus monitis Confeſſarius inſtruere poſſit Moniales ad vtiliter inſtituendum examen conſcientiæ tam generale, quàm particulare.

293 ℟. Poſſe inſtruere ſequentibus monitis;nimirùm.

1 Examen generale conſcientiæ ſic inſtituendum,vt in primis commemoremus Dei beneficia nobis collata,de ijs debitas ipſi reddentes gratias;tum petamus gratiam cognoſcendi omnes,& ſingulos defectus à nobis commiſſos: poſtea diligenter nos ipſos diſcutiamus modò infra explicando:deniq; doleamus quam maximè, de defectibus commiſſis, & aliquam de ijs pœnam ſpontaneæ ſubeamus.

2 Diſcuſſio conſcientiæ verſari debet circà cogitationes, verba, ac operationes ſiue ex obiecto bonas (cuiuſmodi eſt oratio tam mentalis, quam vocalis,auditio miſſæ,confeſſio,communio &c.)ſiue malas ex natura ſua;item circà inſpirationes diuinitùs immiſſas, Sancta deſideria concepta, occaſiones benè merendi exhibitas,bona propoſita elicita,aliaq; id genus, quæ ab vltimo examine habito vſq; ad illud tempus occurrerunt ſiue bona, ſiue mala.

3 Quod principaliter intenditur in generali examine conſcientiæ, non eſt cognitio defectuum commiſſorum, ſed vera pœnitudo de illis, & firmum propoſitum abſtinendi impoſterum ab illis: ideòq; in his duobus punctis inſumi debet maior pars temporis aſſignati pro examine conſcientiæ. Quo dato,iure non poſſunt Moniales conqueri tempus examinis generalis videri nimis prolixnm, eò quod citiſſimè ſe expediant in inquiſitione defectuum commiſſorum, vt potè ſtatim memoriæ occurrentium; ſicq; non habeant,in quo inſumant reliquum temporis,quod ſupereſt:poſſunt enim vtiliter ſe occupare in concipiendo vero dolore defectibus commiſſis,& firmo propoſito abſtinendi impoſterum ab illis; quæ duo principaliter intenduntur in generali examine conſcientiæ.

4 Plu-

4 Plures, & magnæ ſunt vtilitates, quæ proueniunt ex generali examine conſcientiæ: nimirum facilior, & celerior emendatio morum; cùm Monialis ſuos defectus ex habito examine quotidie intuens magis de ijs confundatur, & firmius propoſitum concipiat de ijs vitandis, faciliuſq; ex propoſito frequentiùs iterato emendetur iuxtà illud *Gutta cauat lapidem non bis, ſed ſæpè cadendo*: prætereà examen generale conſcientiæ confert tum ad confeſſionem peccatorum faciliùs faciendam; cùm per illud ſine alio labore commiſſi exceſſus in memoriam promptiſſimè recurrant; tum ad minuendam pęnam aliàs in Purgatorio pro delictis patratis ſufferendam; cum iuxtà formam examinis ſuperiùs propoſitam, eo pacto, quotidie voluntariam aliquam ſubeamus pœnitentiam de defectibus ea die commiſſis: deniq; illud beneficium prouenit ex generali examine, quod exiſtens in peccato mortali, ſi veſpere, antequam petat dormitum, examinet conſcientiam, & in fine examinis eliciat actum contritionis (vti fit) in caſu, quo nocte moreretur ex improuiſo abſq; confeſſione (quod interdum euenit) æternæ damnationis periculum euaderet, aliàs illud incurſurus.

5 Examen conſcientiæ ſaltem ſemel qualibet die inſtituendum, ideſt veſpere: imò conſultum eſt illud ſæpius facere qualibet die, & máximè in fine cuiuslibet noſtræ operationis, quæ ſit maioris momenti: quin etiam expediret illud facere qualibet hora.

6 Quod autem ſpectat ad examen particulare: illud fit de aliquo vitio particulari, quod ſit velut capitale, ac radicale, à quo alia vitia quaſi rami ſuppullulant, & quo eradicato, illa pariter eradicantur. fit autem hoc modo; manè reſolutè proponas vitium illud tota die heroicè ſupprimere; aſſiduè per diem in illud intendas, illudq; iugiter cohibeas; ſi quando in illud labaris, mox indoleas, fortiorq; reſurgas: veſpere memoreris quoties, quo modo, & qua occaſione per diem in illud lapſus ſis, & per nouum, ac fortius propoſitum cauendi, aut ſuperandi occaſiones illius, opportunis remedijs emendare ſatagas; demum notes quot vicibus in vitium illud cecideris: & hoc totum facias qualibet die hebdomadæ. die vero Dominica luſtres, & videas quid elapſa hebdomada profeceris, aut defeceris, illudq; ſequenti ſeptimana compenſare, imò & augere ſeriò conſtituas.

7 Meminerint Moniales expedire quidem, vt examen particulare priùs fiat de ijs defectibus externis, quibus ſummopere offenduntur ij, quibus cum viuimus: at curandum, vt quam citiſſimè ab his nos expediamus vacaturi ſedulæ acquiſitioni virtutum internarum, in quibus potiſſimum conſiſtit religioſa perfectio; ſicq; eniti debemus, vt ope examinis particularis quam primum ea omnia corrigamus, quæ extrinſecùs in proximis gignere poſſunt offenſionem, & ſcandalum.

8 Examen item particulare debet trahi ad vnum quid, ideſt ad illud vitium per quod credimus magis impediri profectum noſtrum ſpiritualem: ſi quidem pluribus intentus minor eſt ad ſingula ſenſus; & *Exodi* 3. dicitur *Dominus*

nus Deus tuus conſumet nationes has in conſpectu tuo paulatim, & per partes non poteris eas delere pariter. Verum tamen eſt, quod, cùm vitium illud diuidi poſſit in plures partes, ſeu gradus, examen particulare trahi debet priùs ad vnam partem, poſteà ad aliam, & ſic deinceps. v. g. vult quis adipiſci perfectam humilitatem ope examinis particularis: is illud debet inſtituere hoc ordine; primò ne proferat verba cedentia in propriam laudem, ac honorem; tum ne delectetur laudari ab alijs, hinc potiùs ſumens occaſionem ſe magis humiliandi; tum ne quid faciat ad conciliandam ſibi bonam exiſtimationem apud homines: tum ne repræhenſus de aliquo defectu ſe excuſet, defectum alteri imputans: tum vt ſtatim reſecet cogitationes vanas, ac ſuperbas quæ fortè inſurgant; tum vt practicè exiſtimet omnes tanquam ſuos Superiores, eoſq; vt tales reuereatur: tum vt libenter amplectatur omnes occaſiones ſe exercendi in humilitate; & ſic deinceps.

9 Materia particularis examinis variari non debet, niſi vitium, ad cuius extirpationem fit examen, perfectè euicerimus, aut, virtutem, quam intendimus obtinere, re vera obtinuerimus; idq; iuxtà illud *Pſalmi* 17. *Perſequar inimicos meos, & compræhendam illos, & non conuertar, donec deficiant.* Quamquam non ſit neceſſe, vt omninò vitium illud extirpauerimus, ita vt nec minimus ſenſus illius in nobis inſurgat: nam, teſte *Senec. contrà vitia pugnamus, non vt pœnitus vincamus, ſed ne vincamur*; ſicq; ſufficit, vt motus vitij, aut paſſionis inſurgentes facillimè repellamus.

QVÆRES X. Quibus monitis poſſint moniales excitari ad confeſſionem peccatorum cum ſpirituali fructu faciendam.

294 ℞. Poſſe excitari ſequentibus monitis; nimirùm.

1 Cum frequens vſus confeſſionis Sacramentalis maximè conferat ad profectum ſpiritualem; ſi confeſſio fiat non perfunctoriè, & quaſi ex conſuetudine, ſed ſtudioſè, & diligenter: curent, quoties confitentur, ea animi præparatione, ac ſenſu id facere, ac ſi tunc vltimò eſſent confeſſuræ.

2 Sibi certò perſuadeant ſe maiori ſtudio teneri in ſe excitare verum dolorem de defectibus, quos confeſſuræ ſunt, ac firmum propoſitum in eos ampliùs non relabendi, quam ſuam examinare conſcientiam (quamuis id ipſum fieri debeat diligenter) ſicq; omni conatu eniti debent, vt dolorem maximum concipiant de proprijs defectibus (præſertim, ſi ſint grauiores) & firmiſſimum propoſitum eos de cætero non committendi.

3 Ad hoc autem multùm iuuabit ſe excitare pia aliqua conſideratione, eaq; varia; pro vt vnctio Spiritus S. edocebit, & exiget præſens pœnitentis diſpoſitio. Hinc modò ſe ſiſtant coram Deo inſtar ſerui illius Euangelici, qui, cum Domino ſuo deberet decem mille talenta & non haberet, vnde redderet, procidens coram illo orauit eum dicens *patientiam habe in me, & omnia reddam tibi Matth.* 18. modò cum filio Prodigo dicant: *Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei, Pater peccaui in cælum,*

& coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus: fac me ſicut vnum de mercenarijs tuis Lucæ 15. modò cum Publicano à longe ſtantes pectus ſuum percutiant, & dicant, *Deus propitius eſto mihi peccatori*; ſibiq; putent dici à Chriſto *Deſcendit hic iuſtificatus in domum ſuam*, *Lucæ* 18. modò putent ſibi à Chriſto ingeminari verba, quæ Ioſeph fratribus ſuis dixit, quando illis ſe manifeſtauit: *Ego ſum frater veſter, quem vendidiſtis in Ægypto: nolite pauere; neq; durum vobis eſſe videatur, quod vendidiſtis me in his regionibus; pro ſalute enim veſtra miſit me Deus in Ægyptum Gen.* 45. modò imaginentur ſibi exprobrari innumera beneficia à Deo accepta (ſicut olim exprobrata fuerunt Dauidi à Nathan 2.*Reg.*12. additis ijs verbis *Quare ergò contempſiſti verbum Domini, vt faceres malum?* Et dicant cum ipſo Dauide *peccaui Domino*: vt ſic mereantur audire verba illa iucundiſſima *Dominus quoq; tranſtulit peccatum tuum*: modò exiſtiment ſibi inculcari verba illa *Iſaiæ* 5.*Quid eſt quod debui vltra facere vineæ meæ, & non feci ei? an quod expectaui, vt faceret vuas, & fecit labruſcas?* Sicq; propriam agnoſcentes ingratitudinem, eam quàm maximè deteſtentur.

4 Caueant, ne ex erubeſcentia omittant confiteri aliqua pudebunda ſub prætextu, quod ea non ſint peccata, aut ſaltem non ſint mortalia: id enim eſt valdè periculoſum, maximè fœminis, quæ ex defectu doctrinæ, ac prudentiæ falsò, & quidem etiam culpabiliter, exiſtimare poſſunt aliqua non eſse peccata, vel certè non mortalia, quæ verè ſint talia; ſicq; exponunt ſe periculo faciendi confeſſiones ſacrilegas. quod item procedit de ijs monialibus, quæ ſimilia quidem confitentur, ſed verbis ambiguis, & modo palliato; ita vt Confeſſarius minùs benè, ac diſtinctè percipiat rationem defectus manifeſtati, aut ſaltem non attingat ſufficienter eius grauitatem: cùm potiùs in ſimili caſu pœnitens ſincerè, ac ſimpliciter debeat confiteri ſuum peccatum, in remiſſionem illius offerendo verecundiam, quam ſentit in eo manifeſtando.

5 Quòd ſi clarè agnoſcant peccatum, quod erubeſcunt confiteri, eſſe mortale, omninò enitantur illud confiteri memores vulnera clauſa plus cruciare; cùm è contrà, teſte *S.Gregorio l.7.moral. cap. vlt.* quando putredo, quæ intrinſecùs feruet, eijcitur ad ſalutem, dolor aperiatur attentè perpendant verba illa *Oſeæ* 13. Colligata eſt iniquitas Ephraim, abſconditum peccatum eius: dolores parturientis venient ei: recolant item quæ habet *Iſaias cap.*37. *Venerunt filij vſq; ad partum, & virtus non eſt parturiendi*: eis deniq; ad talem effectum proponantur à Confeſſario quæ dicimus in *hoc cap.num.*195.

6 Vt minùs ſentiant repugnantiam, ac difficultatem, quæ ſentiri ſolet in confeſſione peccatorum; exiſtiment ſibi dici ab Angelo Cuſtode ea verba, quæ olim Naaman Syro dicta fuerunt à ſeruis, dum renneret iuxtà conſilium Eliſei deſcendere in Iordanem ad ſe lauandum in remedium lepræ *Et ſi rem grandem præcepiſſet tibi Propheta, certè facere debueras; quantò magis,*

gis, quia nunc dixit tibi lauare, & mundaberis: re vera enim Sacramentalis confeſſio, habita ratione bonorum, quæ ex ea conſequuntur (quorum principale eſt remiſſio cuiuſcunq; peccati, quantuncunq; atrociſſimi) non eſt onus adeò graue, vt non prompto, ac lubenti animo non debeat ſuſcipi, ac ſuſtineri.

7 Curent, vt confeſſio ipſarum habeat 16. illas conditiones, quæ à Doctoribus his verſibus compræhenduntur.

Sit ſimplex, humilis confeſſio, pura, fidelis
Atq; frequens, nuda, & diſcreta, libens, verecunda,
Integra, ſecreta, & lacrymabilis, accelerata,
Fortis, & accuſans, & ſit parere parata.

8 Vt minimum confiteantur decimoquinto quoque die, immò conſultum eſt, vt id faciant qualibet hebdomada: cùm frequens vſus confeſſionis maius odium peccati inducat, vberius auxilium conferat ad illud vitandum, actum ipſum confitendi faciliorem reddat, aliaq; plura, & magna bona ſpiritualia tribuat.

9 Confeſſiones generales totius anteactæ vitæ non repetant ſine iuſta cauſa; vt oſtendi in *hoc cap. num.* 179. præſertim, ſi angantur ſcrupulis: expedit quidem, vt generaliter confiteantur in fine cuiuslibet anni ab vltima generali inchoando: ſicq; *S. Bonauentura in regula nouitiorum cap.* 3. monet religioſum, vt annuatim generaliter confiteatur: & Benedictus XI. in *extrauag. Inter cunctas* §. *cæterum de priuil.* dicit *licèt hoc non ſit neceſſarium, eſſe tamen ſalubre, ſaltem propter erubeſcentiam, quæ magna eſt pœnitentiæ pars.*

10 Quod ſi velint generalem totius anteactæ vitæ confeſſionem inſtituere; id faciant apud illum Sacerdotem, qui illarum futurus eſt Confeſſarius ordinarius: ſic enim illas meliùs dirigere poterit in via ſpirituali, & ſalubriora ijs remedia tradere ad ſpirituales morbos ipſarum curandos, quo pleniorem notitiam habebit ipſarum conſcientiæ non ſolùm præſentis, ſed etiam præteritæ: quod eſt benè aduertendum.

11 Si eæ ſint confeſſuræ ſolum leuiores aliquos defectus, eoſq; frequentiſſimos; ita vt nō improbabilem rationem habeant dubitandi, num habeant ſufficientem dolorem, ac neceſſarium propoſitum illos de cętero non committendi: conſultum eſt, vt pręfatos defectus confeſſæ ante abſolutionem ſe accuſēt de aliquo peccato grauiori anteactæ vitæ aliàs remiſſo, de quo ſint certiores moraliter ſe habere neceſſarium dolorem, ac ſufficiens propoſitum; cuiuſmodi peccatū eſſe poſſent detractiones graues, periuria, imprecationes voluntariæ & ſimilia, à quibus in præſentia, Deo dante, abſtinent.

12 Peccata, quę frequentius committi poſſunt à monialibus, reuocari poſſunt ad 4. claſſes ſequentes; videlicèt contrà Deum, contrà Religionem, contrà ſe ipſas, & contrà proximum; ſicq; hunc ordinem ſeruare poterunt in faciendo examine conſcientiæ ante confeſſionem; nimirùm.

Contrà Deum.

An diuinis inſpirationibus reſponderint, & bona propoſita cœlitus immiſſa adimpleuerint.
An debita præparatione ac fructu ſuſceperint Sacramenta confeſſionis, ac communionis.
An horas Canonicas debita attentione recitauerint, vel certè eas omiſerint.
An, & quas diſtractiones admiſerint in oratione mentali, aut vocali voluntariè habita.
An vota aliqua particularia emiſſa violauerint.
An blaſphemiæ tentationes paſſæ ſint, & qualiter in ijs repellendis ſe geſſerint.
An miſſam omiſerint, maximè in die feſto.
An emiſerint iuramenta falſa, aut non neceſſaria.
An commiſerint aliquam ſuperſtitionem.
An diffiderint de diuina miſericordia, vel certè de ea nimis præſumpſerint, hinc ſumentes anſam liberiùs, ac grauius delinquendi.
An indeuotè, ac irreuerenter ſe geſſerint in eccleſia.
An laborauerint ſeruiliter in die feſto.
An fidem dederint ſomnijs.
An Deum debitè amauerint, ei conuenienter ſeruierint, ipſiq; de beneficijs acceptis gratias egerint.

Contrà Religionem.

An aliquam ex regulis, ſtatutis, aut conſuetudinibus violauerint, & quas.
An debitè frequentauerint chorum.
An deliquerint contrà votum religioſæ paupertatis, ſiue dando, ſiue accipiendo abſq; legitima licentia, & maximè ad ſines illicitos; ſiue vſurpando aliquid de bonis communibus Conuentus, aut ea diſtribuendo contrà voluntatem Superioriſſæ, aut ea negligenter cuſtodiendo, & conſeruando; præſertim ſi adhoc tenentur ex officio.
An peccauerint contrà votum Caſtitatis aliquo ex modis recenſitis *cap. 4. num. 83.*
An votum obedientiæ violauerint contraueniendo præceptis Superiorum, pertinaciter detrectando illorum mandata, officia monaſterij negligentiſſimè obeundo.
An irreuerenter egerint cum proprijs Superioribus, de ijs detraxerint, ac grauiter conqueſtæ ſint, nec non contrà illos odium ſubditarum concitauerint.

An ex affectu inordinato ſuum ſuffragium dederint, aut denegauerint, ſiue in eligendis Superioriſſis, ſiue in recipiendis puellis ad nouitiatum, ſiue in admittendis nouitijs ad profeſſionem &c. aut aliquam Sororum in his ſubornauerint.

An voluntariè contriſtatæ ſint de ſtatu religioſo aſſumpto, & de hoc ipſo illas pœnituerit.

An clauſuram violauerint, quo modo, & ad quem finem.

Contrà ſe ipſas.

An vanas, otioſas, ac impertinentes cogitationes admiſerint, & in ijs voluntariè ſe detinuerint.

An & qualiter negligentes fuerint in procuranda propria ſalute ſpirituali?

An ſe, & ſua indebitè oſtentauerint.

An gloriatæ ſint de rebus malis, & de quibus.

An verba otioſa protulerint, ac mendacia iocoſa.

An ſibi complacuerint de peccatis aliàs remiſſis.

An ſe expoſuerint ſcienter probabili periculo peccandi, & quo genere peccati.

An ſibimetipſis ex animo grauia mala imprecatæ ſint.

An impatientes fuerint in ſufferendis præſentis vitæ ærumnis, & calamitatibus.

An, & qualiter exceſſerint in edendo, bibendo, ac dormiendo.

An nimis altè de ſe ipſis ſenſerint.

An tempus otioſè inſumpſerint.

An nimis indulſerint proprijs ſenſibus corporis.

Contrà Proximum.

An illum oderint voluntariè, eiuſq; bono inuiderint.

An temerè de eo in re graui iudicauerint, falſaſq; ſuſpiciones conceperint, immò & alijs manifeſtauerint.

An de eo grauiter detraxerint, & cum præiudicio famæ, aut alios excitauerint ad detrahendum, eoſue audierint.

An verba contumelioſa contra illum protulerint.

An dederint praua conſilia, & quidem interdum etiam cedentia in graue damnum proximi.

An ex corde grauia mala proximo imprecatæ ſint.

An diſcordias graues diſſeminauerint inter ſorores monaſterij.

An rixas, contentiones, ac litigia excitauerint, ſiue referendo quę viderunt, aut audierunt, ſiue alia ratione.

An, & qualiter iracundas, ac impatientes ſe oſtenderint.
An malum exemplum dederint, & in quo.
An debitam reuerentiam grauioribus monialibus denegauerint.
An graue malum proximo exoptauerint deliberatè.
An deliberatè gauiſæ ſint de malo graui illius, & è contrà triſtatæ de bono graui.
An aliquid ei ſurripuerint, aut quoquo modo perſonam illius offenderint, & qualiter.
An ipſum, & res ipſius liberè deſpexerint, illum deridendo, illudendo, aut aliter contemnendo.
An ſecretum naturale in re grauiori violauerint.

13 Meminerint in confeſſione peccatorum mortalium aperiendum eſſe numerum, immò & circunſtantias ſpeciem mutantes (quod maximè procedit in peccatis contrà caſtitatem commiſſis) nec expectent ſe de his interrogari à Confeſſario; cùm ſponte exprimi debeant à pœnitentibus.

14 Pœnitentiam à Confeſſario iniunctam quam primum impleant, curentq; eam peragere in ſtatu gratiæ: ſi enim fiat in peccato m. non prodeſt ad remiſſionem pœnæ durante ſtatu peccati mortalis; etſi, obice ſublato, ſuum poſtea ſortiatur effectum.

QVÆRES XI. Quæ monita dari poſſint monialibus à Confeſſario ad communionem Euchariſticam dignè ſumendam.

295 ℞. Poſſe dari ſequentia; nimirum.

1 Caueant, ne ad Euchariſtiam accedere præſumant cum conſcientia peccati mortalis; ſicq; antequam accedant, probent ſe ipſas iuxtà præceptum Pauli 1. *Cor.* 11. ſe examinando, num ſint dignè diſpoſitæ ad tanta myſteria; memores quod *qui manducat, & bibit indignè, iudicium ſibi manducat, & bibit*, ideſt damnationem animæ: præter quam quod notat *S. Anſelmus ſuper hæc verba* hodie multos poſt Paſcha varijs morbis corripi, eò quod indignè corpus Domini acceperunt; addens per illa alia verba, *& dormiunt multi*, aliquos plures præmaturè mori, vel potiùs mortuos eſſe ob indignè ſumptam Euchariſtiam.

2 Videant, ne communicent ex conſuetudine abſq; vlla præparatione, ac vllo ſenſu deuotionis (id enim maximè impedit fructum Euchariſticę communionis) memerintq; conſultiùs eſſe non communicare, quàm communicare abſq; debita præparatione: cùm nimia familiaritas pariat contemptum, aut ſaltem multum minuat reuerentiam aliàs debitam: vnde fit, vt ſic communicanti non impertiantur dona illa cœleſtia, quæ dignè communicantibus copioſè ſolent concedi.

3 Cùm *S. Thomas p.3. quæſt.24. aliàs* 83. *art.5. ad* 1. *ex S. Dionyſio cap.3. de Eccl. Hierarch.* dicat ablutionem extremitatis manuum, quæ fit à Sacerdote in miſſa, ſignificare emundationem, etiam à minimis peccatis, & requiri in ijs, qui accedunt ad Euchariſtiam iuxtà illud *Io.* 3. *Qui lotus*

eſt,

eſt, non indiget, niſi vt pedes lauet: quis non videt ſumma diligentia curandum eſſe monialibus, vt accedant ad communionem conſcientia purgata à mortalibus culpis, immò etiam à venialibus, quantùm patitur humana fragilitas: vt proinde fidelibus communicaturis olim ante communionem clamare ſoleret præco *Sancta Sanctis*.

4 Conferet autem ad debitam præparationem faciendam ante communionem vti aliqua pia conſideratione,& ea varia pro varietate feſtiuitatis, in qua facienda eſt communio: v. g. monialis communicatura in Natiuitate Domini piè imaginetur ſibi à B. V. Maria infantulum Ieſum tradi in manus; modò exiſtimet ſe à Chriſto inuitatam ad cœnaculum, in quo inſtituta eſt Euchariſtia: modò putet ſibi dici à Chriſto ex altari, quod olim dictum fuit Zachæo *Lucæ 19. Feſtinans deſcende, quia in domo tua oportet me manere*: modò ſibi perſuadeat ſe admitti ad ſugendum prætioſiſſimum Chriſti ſanguinem è ſacratiſſimo ipſius latere; modò dicat cum Regina Eſter *Cras cum rege pranſura ſum*, & ſingularem Chriſti benignitatem ſuſpiciat.

5 Conferet item ad debitam præparationem faciendam ante communionem, vt varios actus diuerſarum virtutum eliciamus; & maximè fidei, reuerentiæ, humilitatis, confidentiæ, charitatis, admirationis, & ſimilium; pro vt hìc, & nunc Spiritus S. vnctio ſuggeret: in his enim actibus conſiſtit actualis deuotio, quam Magiſtri vitæ ſpiritualis requirunt ad fructuosè communicandum.

6 Quòd ſi monialis iudicet ſe non habere actualem illam deuotionem, quam cupit, procurat, & à Deo enixè petit; non ideò angatur, ſed ſummopere recreetur; memor de Deo dici *Pſal. 38. Deſiderium pauperum exaudiuit Dominus: præparationem cordis eorum audiuit auris tua*. Quo modo S.Gertruda,cum quadam die cupida dignè,ſe præparandi ad ſacram Communionem, Virginem Mariam, & omnes Sanctos exoraſſet, vt pro ipſa offerre dignarentur Deo omnem illam præparationem,qua quilibet illorum aliqua die ſe ad communionem præparauerat; dixit ei Dominus: *Iam verè omnibus cœli ciuibus appares in eo ornatu,quem ſibi petiſti.*

7 Poſt ſumptam communionem gratiæ Deo agendæ de tanto beneficio, immò & habendæ: ad quod vtiq; multum proderit agnoſcere recepti beneficij magnitudinem; quam *Sanctus Chryſoſtomus homil. 60. ad popul. Antioch.* commendat his verbis: *Quot nunc dicunt, vellem illius* (ideſt Chriſti) *formam aſpicere, figuram, veſtimenta, calceamenta: ecce eum vides, ipſum tangis, ipſum manducas; & tu quidem veſtimenta cupis videre; ipſe tibi concedit non tantùm videre, iterum, & manducare, & tangere, & intra te ſumere.*

8 Hæc autem gratiarum actio conſiſtit in varijs actibus, & quidem in primis adorationis, qua Deum Creatorem, ac Redemptorem noſtrum intrà cor noſtrum receptum veneremur toto animi affectu;confuſionis,qua con-

fundamur nos adeò ingratos in Deum tanta gratia dignatos fuiſſe, ſicq; dicamus Chriſto cum Petro *Exi à me quia homo peccator ſum Domine Lucæ* 5. Amoris Dei, per quem feramur in ipſum dicentes cum Sponſa *Cant.* 3. *Inueni, quem diligit anima mea; tenui eum, nec dimittam*; aut cum Dauid *Pſal.* 17. *diligam te, Domine, fortitudo mea*: diſplicentiæ de peccatis commiſſis, qua illam ex animo deteſtemur, firmiter ſtatuentes impoſterum ab ijs omninò abſtinere. Præterea peti debent à Chriſto variæ gratiæ, ac dona iuxta noſtras ſpirituales indigentias; videlicet peccatorum noſtrorum plena remiſſio, fortitudo contra tentationes, patientia in aduerſitatibus; perſeuerantia in benè cœptis, edomatio prauarum affectionum, humilitas, obedientia, mortificatio, & aliæ virtutes nobis magis neceſſariæ: item debemus concipere multa bona propoſita, & quidem non ſolùm in generali, ſed etiam in particulari; v. g. remittendi iniuriam acceptam, & procurandi reconciliationem ergà illum, qui eam intulit; exequendi aliquam obedientiam impoſitam à Superiore ſenſui valdè contrariam; noſtro appetitui abnegandi in hac vel illa re particulari. debemus item Chriſto offerre nos ipſos, & omnia noſtra, dicentes cum Dauid *Pſalm.* 118. *quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* vel etiam deuotè recitantes orationem illam, quam S. P. N. Ignatius proponit in exercitijs ſpiritualibus his verbis: *Suſcipe Domine vniuerſam meam libertatem; accipe memoriam, intellectum, atq; voluntatem omnem: quidquid habeo, vel poſſideo, mihi largitus es; id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus voluntati trado gubernandum: amorem tui ſolum cum tua gratia mihi dones, & diues ſum ſatis, nec aliud quidquam vltrà poſco*. deniq; orare debemus pro neceſſitatibus tam ſpiritualibus, quam corporalibus tum totius Eccleſiæ, tum parentum, conſanguineorum, ac amicorum; nec non comparare indulgentias tum pro nobis ipſis, tum pro defunctis, quas lucrari poſſumus, ſiue ex numiſmate aliquo benedicto, ſiue aliunde.

9 Qua die communicant moniales, maiori diligentia caueant ab ijs omnibus, quæ Chriſtũ offendere poſſunt, ſiue loquendo, ſiue cogitando, ſiue operando: è cõtra verò maiori ſtudio, ac deuotione vacent exercitijs ſpiritualibus quo modo P. Suarez dicit linguam Sacerdoti, & communicaturo maximè cuſtodiendam eſſe: quippequæ eſt primum membrum, quod Chriſtũ excipit. Ad quod faciunt quæ habet *S. Chryſoſtomus hom.* 61. *ad pop. Antioch.* his verbis: *Cùm nos ab ira corripi viderimus, vel ab alio vitio, cogitemus quibus facti ſumus digni, & ſit irrationabilium nobis motuum correctio talis cogitatio.*

10 Caueant moniales, ne ſtatim, ſumpta Euchariſtia, ab eccleſia tranſeant ad negotia temporalia abſq; debita gratiarum actione: id. n. magnę irreuerentiæ, ac inurbanitatis indicium eſt; nõ ſecùs, ac inurbanus cenſeretur, qui Principem domi ſuæ exceptum ſtatim desereret, domeſticis negotijs vacaturus: caueant, inquam; aliàs aſſimilabuntur cani, qui, accepta de manu Domini bucella panis, ſtatim ab eius conſpectu recedit.

11 Fru-

11 Fructus principalis euchariſticæ communionis in eo conſiſtit, vt corrigamus vitia, acquiramus virtutes, & vitam commutemus in melius: ita vt de nobis dici poſſit *Conſiderauit ſemitas domus ſuæ, & panem otioſa non comedit Prou.*31. & nos ipſi de nobis dicere poſſimus cum Paulo *Galat.*2. *Viuo ego,iam non ego,viuit verò in me Chriſtus*.

12 Quod ſi ex frequenti communione non ſentimus in nobis illos effectus, qui aliàs ex ea ſolent oriri:id prouenit tum ex defectu debitæ præparationis,eò quod communicemus quaſi per conſuetudinem,& ob humanos reſpectus;tum ex nimia facilitate,qua conſentimus in peccata venialia magis deliberata, ac voluntaria, Deum ſic ad aliqualem iracundiam prouocantes,& nos magna ex parte priuantes effectibus diuinis Euchariſtiæ cum magno præiudicio noſtri profectus ſpiritualis. Quamquam ex iuſto Dei iudicio interdum communicans ſibi videatur nullum percipere fructum ex communione; cùm vere magnam, ac multiplicem capiat: quo modo infirmus, cibo ſumpto nutritur, & iuuatur, etſi in eo ſumendo nullum ſentiat guſtum.

13 Non ergò fideles debent omittere communionem ex eo quod ſibi videntur communicare abſq; vllo fructu : non enim exiguus fructus communionis eſt in via Dei non retrocedere labendo in defectus grauiores, in quos fortè communicans incideret, ſi frequenter non communicaret: quo modo *Concilium Trid. ſeſſ.*13. *c.*2. Euchariſtiam dicit eſſe antidotum, quo liberamur à culpis quotidianis,& à peccatis mortalibus præſeruamur.

14 Cùm de Euchariſtia dicatur *Pſal.*22.*Paraſti in conſpectu meo menſam aduersùs eos,qui tribulant me*: fideles quò magis vexantur huius vitæ malis, ac tentationibus,eò frequentiùs debent communicare; memores Eliam,dum fugeret ab ira Iezabelis,non ambulaſſe in fortitudine cibi ab Angelo ei præſtiti vſq; ad montem Dei Horeb. 3.*reg.* 19. niſi poſtquam bis comedit: ſi quidem, *Rabano teste*, Elias bis paſtus exprimit noſtræ naturæ infirmitatem, quibus non ſufficit ſimplex paſtus, quatenùs ad ſupernam valeat aſcendere.

15 Quam frequenter moniales debeant communicare,conſtat ex dictis in *hoc cap.num.*178.nimirum conſultum eſſe,& valdè commendabile,vt eæ regulariter octauo quoque die communicent:quod non facit, quin aliquæ illarum etiam frequentius communicare poſſint,ſi earum Confeſſarius id iudicauerit ipſis expedire.

QVÆRES XII. Quibus monitis iuuari poſſint moniales ad miſſam debita cum deuotione,ac fructu audiendam.

296 ℞. Poſſe iuuari ſequentibus monitis,& quidem.

1 Meminerint Angelos Sanctos ſacrificium Euchariſtiæ adeò venerari, vt ad illud propiùs accedere non audeant; ſicq; viros Sanctos, & in primis S. Io:Chryſoſtomum,& S.Gregorium Papam Angelos in terram pronos,dum miſſam celebraretur, conſpexiſſe: vt vel hinc colligatur, quanta reuerentia

homo

homo debeat aſſiſtere auguſtiſſimo huic ſacrificio.

2 Quoties aſſiſtunt ſacrificio miſſæ, piè ſibi perſuadeant ſe in monte Caluariæ intereſſe crucifixioni Chriſti: ſi quidẽ vna, eademq; eſt hoſtia, idemq; nunc offerens Sacerdotum miniſterio, qui ſe ipſum tunc in Cruce obtulit; ſola offerendi ratione diuerſa, vt loquitur *Concilium Trid. ſeſſ. 22. c. 2.* ac proinde eo ſenſu animi, ac deuotionis affectu Miſſæ aſſiſtant, quo tunc altitiſſent crucifixioni.

3 Aduertant fideles miſſæ ſacrificio aſtantes omnes vnà cum Sacerdote celebrante concurrere ad illud Deo offerendum; ideoq; Sacerdotem in ipſa miſſa dicere fidelibus aſſiſtentibus: *Orate fratres, vt meum, & veſtrum ſacrificium acceptabile fiat apud Deum patrem omnipotentem*; idemq; repetere in canone ijs verbis *Pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt*: hincq; colligant, quòd, ſicut Sacerdos celebrans ſumma deuotione, reuerentia, & attentione debet ſacrificium miſſæ peragere; ſic & eæ pro ſua parte ad illud debent concurrere ea maiori deuotione, ac reuerentia, qua poſſunt.

4 Proderit multum ad audiendam miſſam debito deuotionis affectu imaginari in Sacerdote celebrante Chriſtum ipſum patientem (qui reuera in ſacrificio miſſæ eſt principalis miniſter, ideoq; verba conſecrationis à Sacerdote proferuntur in perſona ipſius *Hoc eſt enim corpus meum*) & in veſtibus ſacerdotalibus agnoſcere varia myſteria Dominicæ paſſionis; nimirum in amictu velum, quo vultus Chriſti à Iudæis velatus eſt; in alba veſtem, qua ille indutus eſt ab Herode ad illum illudendum; in cingulo funes, quibus conſtrictus eſt in captura; in manipulo ligamina, quibus alligatus eſt collumnæ flagellandus; in ſtola funes eius collo appoſitas, dum Crucem baiulaturus eſſet ad Caluariæ locum; in planeta deniq; veſtem purpuream, qua ipſum ludibrij cauſa induerunt, vel certè veſtem inconſutilem, qua crucifigendus exutus eſt.

5 Proderit item ad audiendam miſſam deuotè, ac religiosè in ſingulis actionibus miſſæ agnoſcere myſteria vitæ, ac paſſionis, quæ in ijs ſignificantur; videlicet in introitu miſſæ, qui canitur à choro, dum Sacerdos celebraturus accedit ad altare, ardentiſſima Sanctorum Patrum deſideria, quibus diuini Verbi incarnationem expetebant (& quidem frequenter; vnde & à choro introitus miſſæ repetitur) in confeſſione, quam facit Sacerdos initio miſſæ, Chriſti humilitatem, qua non eſt dedignatus ſubire formam peccatoris, vt peccatores redimeret; in repetitione *Kyrie eleyſon* (quæ verba idẽ ſignificant ac, *Domine miſericordia* abyſſum innumerarum miſeriarum, quibus homo detinebatur; in varijs ſignis, ac crucibus, quæ formantur à Sacerdote ſuper hoſtia, & calice, varios cruciatus, ac dolores à Chriſto in Cruce toleratos; in eleuatione hoſtiæ, & calicis, eleuationem Crucis à Iudæis factam, vt Chriſtus in ea clauis confixus ab omnibus conſpiceretur; deniq. in conſumptione hoſtiæ, Chriſti ſepulturam. Hæc ergò myſteria vel omnia, vel aliqua tantùm, pro vt ſuggeret præſens deuotio, conſiderent moniales,

dum

dum audiunt miſſam, & iuxta conditionem myſterij eliciant varios actus, amoris Dei, odij peccati, confuſionis ſui ipſius, gratiarum actionis, & ſimilium; ſic enim deuotè, & cum fructu audient miſſam.

6 Cùm Sacerdos in miſſæ celebratione pluries inuitet fideles adſtantes ad orandum, dicendo *Oremus, & Orate fratres*; conſultum eſt, vt quicumq; miſſę ſacrificio interſunt, quo tempore Sacerdos facit *Memento viuorum* (vt vocant) etiam ipſi idem præſtent, & quidem diſcurrendo per quinque Chriſti vulnera (vti faciebat B. P. Borgia) commendantes Deo in vulnere manus dexteræ Papam, Cardinales, Epiſcopos, & reliquos omnes eccleſiaſticos: in leuæ manus vulnere Imperatorem, Reges, Principes, & alios miniſtros laicæ poteſtatis; in vulnere pedis dexteri omnes Religioſos; in vulnere verò leui pedis parentes, conſanguineos, amicos, benefactores, & quoſcumq; ipſorum precibus commendatos; latus ipſum Chriſti ſibimetipſis reſeruantes, vt ibi ſecuri requieſcant. Faciant item *Memento mortuorum* (vt vocant) dum facit Sacerdos orentq; pro parentibus, ac conſanguineis, pro amicis, ac benefactoribus, pro ijs, qui nullum habent ipſis ſuffragantem, aut grauiores cruciatus patiuntur, aut præ alijs citiùs exituri ſunt à pœnis Purgatorij.

7 Conferet item ad miſſam deuotè audiendam, ſi in eius progreſſu ſe ſtudioſè diſponant ad ſpiritualem communionem, ea die non communicaturæ ſacramentaliter: ſe diſponent autem concipiendo ardentiſſimum deſiderium communicandi, ac vſurpando verba illa *Iobi* 31. *Quis det de carnibus eius, vt ſaturemur?* imò quando Sacerdos aperit os ad recipiendam, & conſumendam hoſtiam, os animæ ipſæ aperiant, exiſtimentq; ſe illam recipere, & de illius ſumptione inuiſibili delectentur, dicentes *Inueni quem diligit anima mea; tenui eum, nec dimittam Cant.* 3. præmittentes tamen verba illa Centurionis *Domine, non ſum dignus, vt intres in tectum meum, ſed tantum dic verbo, & ſanabitur anima mea Matth.* 8. eliciant etiam varios actus ex ijs quos diximus ſup. elici debere poſt communionem ſacramentalem; ſic enim fructuoſa, ac deuota erit auditio miſſæ.

QVÆRES XIII. Quæ monita ſuggeri poſſint, & debeant Monialibus, ad hoc vt magno cum fructu ſpirituali audiant conciones, & legant pios libros.

297 ℞. Poſſe, & debere ſuggeri ſequentia; nempe.

1 Meminerint Deum ipſum loqui in miniſtris verbi Dei iuxta illud *Matth.* 10. *non eſtis vos, qui loquimini, ſed ſpiritus patris veſtri, qui loquitur in vobis*; & libros pios eſſe veluti epiſtolas nobis à Deo miſſas è cælo, dicente *S. Auguſtino in Pſal.* 90. *conc.* 2. *De illa ciuitate, vnde peregrinamur, litteræ nobis venerunt; ipſæ ſunt ſcripturæ, quæ nos hortantur, vt benè viuamus*: quod etiam confirmat *S. Gregorius lib.* 4. *epiſtolarum ep.* 84. his verbis *Quid eſt ſcriptura ſacra, niſi quędam epiſtola omnipotentis Dei ad creaturam ſuam? ſi quis ſcripta terreni Imperatoris acciperet, non ceſſaret, nec quieſceret, ſomnum oculis non daret, niſi prius, quid ſibi Imperator terrenus ſcripſiſſet, agnouiſſet. Imperator cæli Dominus homi-*

num,

num, & Angelorum pro vita tua tibi epiſtolas ſuas tranſmiſit, & tu, glorioſe fili, eaſdem epiſtolas ardenter legere negligis? quæ verba belle faciunt contrà illos qui vel detrectant audire conciones, & legere libros pios: vel vtrumq; faciunt perfunctoriè, ac ſine vllo fructu ſpirituali.

2 Ea reuerentia, ac deuotione audiendum eſt verbum Dei in concionibus, aut legendum in libris pijs; qua ipſe Chriſtus audiretur, ſi præſens loqueretur. ſic enim habet *S. Auguſtinus tract. 30. in Io; Nos itaq; inquit, ſic audiamus euangelium, quaſi præſentem Dominum:* propterea namq; quãdo legitur euangelium, omnes ei aſſurgunt, quaſi Chriſtum in eo venerantes, ſimulq; ad cœlum, quod in eo promittitur, anhelantes; idq; ex Apoſtolorum ſanctione, teſte *S. Clemente l. 2. Conſt. apoſtol. c. 61.*

3 Quantam timendi de propria ſalute rationem habeant fideles, qui diuini verbi auditioni, aut lectioni ſunt minus affecti; conijciant ex eo, quod dicit *S. Bernardus ſer. 1. in Septuag.* illum, ſcilicèt, quæ verbum Dei cum fructu audit legit, meditatur, ſignum habere, & teſſeram ſuæ prædeſtinationis: qui enim *ex Deo eſt, verba Dei audit, Io: 8.* vnde de ijs inferri poteſt, *propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis.*

4 Notent fideles ex *S. Baſilio in monaſticis Conſtit. c. 2.* omnem ſermonem Chriſti excolendæ pietatis, virtutiſq; obeundæ eſſe regulam: propter hoc enim humanam naturam ſuſcepit, vt in ſe, velut in tabula quadam veram nobis pietatem, ac virtutem depingeret, eamq; omnibus nobis ante oculos ſtatutam vnicuiq; pro viribus imitandam, ceu archetypum proponeret. Vnde fit, vt, ſicut ſtudioſus addiſcendi artem pingendi fixo obtutu inſpicit archetypum ipſi propoſitum à magiſtro ad imitandum; ita fideles quàm maxima attentione in ſermone Dei, ſiue à Concionatoribus audito, ſiue in pijs libris lecto, inſpiciant, qualiter vitam ſuam piè, ac religioſè inſtituere debeant.

5 Hæc porrò multum conferent ad verbum Dei fructuosè legendum, vel audiendum: nimirum vt auditio, vel lectio diuini verbi non fiat ex conſuetudine, ſed ex deſiderio inde percipiendi magnam fructum ſpiritualem: vt non fiat ex vano, ac inutili curioſitate addiſcendi res nouas: vt nobis ipſis applicemus, quæ audimus, aut legimus, & pro nobis dictum, aut ſcriptum putemus iuxtà illud *Eccl. 21. Verbum ſapiens quodcumq; audierit, ſcius laudabit, & ad ſe adijciet: audiet luxurioſus, & diſplicebit illi, & proijciet illud poſt dorſum ſuum.*

6 Prætereà, vt auditio, aut lectio diuini verbi multum conferat ad noſtram profectum ſpiritualem; eam debent comitari inuocatio Sanctorum, attentio, diligentia, ruminatio, oratio ante, & poſt, deſiderium proficiendi, nulla celeritas, ponderatio rerum, motio affectuum, aſſiduitas, moderatio in legendo, executio, rara piorum librorum mutatio: ſiquidem fortuita lectio, & quaſi caſu reperta non ædificat, ſed reddit animum inſtabilem.

7 Ad rem præſentem etiam facit monitum, quod tradit *S. Auguſtinus*

cp.143.ad Demetriadem his verbis: *Optimè vteris* lectione diuina, ſi eam tibi adhibeas ſpeculi vice; vt ibi velut ad imaginem ſuam anima reſpiciat, & vel fœda quæque corrigat, vel pulchra plùs ornet. curandum tamen, vt ſimus factores verbi, & non auditores tantùm fallentes noſmetipſos: quia, *ſi quis auditor eſt verbi, & non factor, hic comparabitur viro conſideranti vultum natiuitatis ſuæ in ſpeculo;conſiderauit enim ſe,& abijt,& oblitus eſt ſtatim, qualis fuerit*, vt loquitur *S.Iacobus c.1.* huic certè verbi diuini auditio, aut lectio non eſt vtilis; cùm teſte Paulo *Rom.2. non auditores legis iuſti ſint apud Deum,ſed factores legis iuſtificentur.*

8 Optimum eſt item monitum, quod tradit *S. Bernardus tract. ad fratres de monte Dei* dicens: *Hauriendus eſt ſæpè de lectionis ſerie affectus,& formanda oratio, quæ lectionem interrumpat, & non tam impediat interrumpendo, quam puriorem continuò animum ad intelligentiam lectionis reſtituat.* Quare qui audit concionem, aut legit pium librum; & inde ipſi proponitur ſalutare aliquid documentum, quod putet poſſe multum conferre ad profectum ſui ſpiritualem; debet in eius conſideratione aliquantulum inſiſtere, & conari non ſolum vt illud benè percipiat intellectu, ſed etiam affectu amplectatur.

9 Fructus lectionis ſpiritualis non conſiſtit in eo,quod legantur plures paginæ,& percurrantur plures libri;ſed vt benè ponderetur,quod legitur,imò & deducatur in praxim: quo pacto bona corporis nutritio prouenit non ex multa comeſtione,ſed ex bona digeſtione illius;quod comeditur; & hoc eſt benè aduertendum.

10 Vt lectio ſpiritualis ſit fructuoſa,ac vtilis profectui noſtro ſpirituali non legantur libri curioſi,ac difficiles,ſed ſimplices,ac faciles:illi enim mentem defatigant, & curioſitatem paſcunt; hi verò pietatem excitant, & fouent deuotionem iuxtà illud *Prou.3.Cum ſimplicibus ſermocinatio eius.*

QVÆRES XIV. Quibus monitis iuuari poſſint moniales ad moderandum metum mortis corporalis.

298 ℞. Poſſe iuuari ſequentibus,videlicèt.

1 Meminerint vitam hanc corporalem eſſe vitalem quamdam, longam, & lentam mortem: cùm è contrà mors iuſtorum ſit finis laborum, & principium quietis; fuga triſtitiæ, & aduentus letitiæ; ſedatio tempeſtatis, & initium tranquillitatis;conſummatio exilij,& reditus in patriam.

2 Conſiderent ex *S. Cypriano lib. de mortalitate*, & idemtidem cogitent renunciaſſe ſe mundo,& tanquam hoſpites,& peregrinos hìc interim degere: amplectantur diem, qui aſſignat ſingulos domicilio ſuo, qui nos hinc ereptos, & laqueis ſæcularibus exſolutos Paradiſo reſtituit, & regno cœleſti. *Magnus illic nos charorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum frequens nos, & copioſa turba deſiderat iam de ſua immortalitate ſecura, & adhuc de noſtra ſalute ſolicita: ad horum conſpectum, & complexum venire quanta & illis,& nobis in communi lætitia eſt?*

3 *Si verè amas Deum*, dicebat Thomas morus, *certè nihil adeò graue eſſe poteſt, atq; ſummam illius maieſtatem, etiam in minimis offendere; nec quicquam tantopere expetes atq; remedium aliquod, quo ſecurus eſſe poſſis te nunquam de cætero Deum ampliùs offenſurum: quod cum in hac vita haberi non poſſit, continuè clamabis cum pſalmiſta, Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt.*

4 Refert *Poſſidonius in vita S. Auguſtini c.27. ex S. Cypriano* Sacerdoti cuidam infirmitate defeſſo, & de appropinquante morte ſolicito, commeatumq; ſibi præcanti aſtitiſſe Angelum, qui non ſine quadam animi, ac vocis indignatione infremuit, ac dixit *Pati timetis, exire non vultis; quid faciam vobis?*

5 De S. Tiburtio m. referunt eius acta illum Torquato iudici dixiſſe *Applica equuleos, ſuſpende Chriſtianos, damna, percute, incende, vniuerſa deniq; ſupplicia adhibe: ſi exilium minaris, hoc philoſophantibus eſt totus mundus; ſi mortis ſupplicium, euadimus mundi carcerem: ſi ignes, maiora his in cupiditatibus incendia vincimus; decerne quidquid libet; omnis nobis vilis eſt pœna, vbi pura comes eſt conſcientia.*

6 Conſideret homo ſe à Deo conditum eſſe, vt aliquando ex hac vita migret, & quæcumq; habet mundus, ipſi pro viatico data eſſe, ne quid deeſſet ad hoc iter conficiendum: ſicut ergò peregrinus remeans ad ſuam patriam, quidquid in itinere obuium occurrit, etſi iucundum, ac delectabile, auerſis oculis prætergreditur, viſaq; eminus Ciuitate propria, Deo gratias agit: ſic homo hoc iter ingreſſus animo in cœlum defixo eò currat, quò tendit, morteq; appropinquante non doleat, ſed gaudeat ſe ad metam propoſitam perueniſſe; dicatq; cum Dauid *Pſal. 121. Lætatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi, in domum Domini lætantes ibimus.*

7 Ne grauis ſit ſeparatio à parentibus, conſanguineis, & alijs præſentis vitæ bonis per mortem: curandum, ſit, dum viuimus, paulatim animum ab ijs deducamus, ijſq; moriamur quò ad affectum; quippequi, velimus, nolimus, tandem relinqui debent, & quidem breui, cùm breues ſint dies hominis.

7 Si mortem corporis non metuere, ſed deſiderare volumus, curandum nobis eſt, vt Mundi mala, & incommoda ſentiamus, mortificationem Ieſu Chriſti in corpore noſtro ſemper circumferentes, ſicut enim proficiſcenti per loca ſyluestria, aſpera, ac latrocinijs infeſta vnicum ſolatium eſt breuitas viæ, ſi certa ſequatur quies: ſic tendens ad æternam beatitudinem mala præſentis vitæ ſentiat, ipſiq; iucunda erit mors, per quam via beatitudinis cœleſtis quaſi breuior redditur.

8 Cum mors ſit grauis, ac moleſta homini etiam ex eo quod anima egreſſa è corpore ſola, ac inermis incedere debet inter ſæuiſſimas hoſtium cohortes: curandum eſt, vt ſtatim à morte ſocios & amicos illic inueniamus, qui ſolitudinis illius tædium ſubleuent, noſq; tutos per hoſtium agmina ducant: hi autem erunt Sancti noſtri tutelares, Angelus cuſtos, & animæ parentum, & aliorum defunctorum ſuffragijs Eccleſiæ à nobis eductæ ex Purgatorio; hi om-

hi omnes, inſpecto de cœlo noſtro periculo, accurrent nobis, aſſociabunt, defendent, ac recreabunt.

9 Terribilis item eſt mors hominis ex ſeueritate æterni Iudicis, coram quo ſiſti debet anima egreſſa à corpore, vt reddat rationem boni, & mali, quod homo geſſit in vita: proinde multum minuetur mortis metus, ſi ante iudicij tempus iudicem placemus, ipſum pijs officijs promerendo, eiq; debitam ſatisfactionem exhibendo pro peccatis.

10 *S. Brigitta l.4. reuelat. c.7.* ſcribit in Purgatorio eſſe locum, in quo nulla alia adeſt pœna, niſi deſiderium perueniendi ad Deum, eiuſq; viſionem beatificam: ibiq; hoc deſiderio torqueri illos, qui in hac vita non habuerunt perfectum deſiderium perueniendi ad Dei præſentiam, eiuſq; viſione fruendi: tales autem ſunt ij, qui adeò mortem timent, & ſi poſſent, nunquam vellent mori: quod eſt quaſi vilipendere viſionem, & gloriam Dei.

QVÆRES XV. Quibus monitis excitari poſſint moniales ad infirmitates corporis patienter ſufferendas.

299 ℞. Poſſe excitari ſequentibus monitis, nimirum.

1 Meminerint infirmitatem nullam homini aduenire abſq; iuſto Dei conſilio: qui cum nobis ſit pater, & amet nos, vtique infirmitates corporis immittit ad noſtrum bonum. vt proinde, teſte *S. Hieronimo in vitis Patrum*, Abbas Ioannes monacho cupienti liberari grauiſſima febri, dixerit *Rem tibi neceſſariam cupis abijcere: vt enim corpora nitro, vel huiuſmodi alijs lineamentis abluuntur à ſordibus; ita animæ languoribus, aliiſq; huiuſmodi caſtigationibus purificantur*, par ergò eſt, vt infirmi dicamus cum *Iob.1. ſicut Domino placuit, ita factum eſt, ſit nomen Domini benedictum.*

2 Infirmitas corporis eſt magnum Dei beneficium; cum per eam patienter toleratam ſoluere poſſimus grauiſſima debita cum Deo contracta, aliàs ſoluenda in purgatorio: faciamus ergo de neceſſitate virtutem, & patienti ſufferentia infirmitatum, quas patimur, luamus in hac vita pœnam peccatis noſtris debitam.

3 Attendamus admirabilem patientiam Sanctorum in ſufferendis morbis grauiſſimis, ac longiſſimis, & in primis S. Liduinæ V. quæ 38. annis paſſa eſt continuas infirmitates, eaſq; graues, ac extraordinarias atrociſſimis doloribus coniunctas; & his talibus, vt 30. annorum ſpatio nunquam è lectulo, in quo iacebat, aſſurgere potuerit, aut pedibus terram attingere. S. item Clara 28. annorum interuallo graues ſuſtinuit infirmitates ea patientia, vt ex eius ore nulla querimoniæ vox eruperit; imò gratias Deo ageret: attendamus, inquam, ſingularem patientiam Sanctorum, & confundamur de noſtra impatientia, ac ignauia.

4 Dum corripimur moleſta aliqua infirmitate; ea non adeò grauis videbitur, ſi meminerimus non peccando pluries factos eſſe reos æternæ dãnationis; ac proinde magni beneficij loco ducendum eſſe, quod Deus ex ſingulari ſua bonitate pœnas æternas inferni à nobis promeritas commutarit in

tempo-

temporalem corporis infirmitatem: ſicq; eâ ſuperueniente, dicere debemus cum Fratribus Ioſeph *Gen. 42. meritò hæc patimur, quia peccauimus.*

5 Infirmitas à Deo immiſſa, velimus, nolimus, ſuſtinenda nobis eſt, vſq; dum ſtatuerit Deus: videamus ergò, ne amittamus noſtra impatientia meritum ſufferentiæ, ideoq; ſine lucro laboremus, quod per patientiam acquirere poſſimus iuxtà illud Petri *Per totam noctem laborantes nihil cæpimus Lucæ 5.*

6 Correpti aliqua graui infirmitate, recolamus animo quæ habet *S. Auguſtinus ſerm. 2. de feſto omnium SS.* his verbis: *Si quotidie oporteret nos tormenta perferre; ſi gehennam ipſam paruo tempore tolerare, vt Chriſtum videre digni eſſemus venientem in gloria, & Sanctorum eius numero ſociari: non ne erat dignum pati omne, quod triſte eſt, vt tanti boni, tantæq; gloriæ participes haberemur.* Recolamus item, quod aiebat S. Franciſcus: *Tanta eſt gloria, quam expecto, vt omnis me pœna delectet, omnis morbus, humiliatio omnis, perſecutio omnis, mortificatio omnis.*

7 Si viri Sancti, ac inſignes famuli Dei grauiſſimas, ac longiſſimas infirmitates paſſi ſunt, Deo ipſo ita diſponente; qua ratione ab ijs eximi prætendent ijs qui toties, & tam grauiter peccauerunt? audiant, quæ dicit Dominus Deus *Ierem. 49. Ecce quibus non erat iudicium, vt biberent calicem, bibentes bibent; & tu quaſi innocens relinqueris? non eris innocens, ſed bibens bibes.*

8 Mens in corpore afflicta ad cœlum, ac reſurrectionem anhelat: aſpernatur quidquid fluxum eſt, turbulentum, interituiq; obnoxium, nec præſenti, ſed futuro æuo viuit mortiſq; meditationem, vt aiebat Plato, hanc vitam exiſtimat: deniq; totam ſe Deo, & cœleſtibus addicit: anima enim morbo affecta Deo propinqua eſt, vt dicit *Nazianzenus orat. ad ciues Nazianzenos.*

9 De SS. Aquilino, & Audomaro refert *Surius in eorum vita* quod, cum eſſent cœci, & per miraculum à Deo viſus ipſis fuiſſet reſtitutus; iterum ab eo petierunt, ſibi oculos adimi, ſeſeq; reddi cæcitati, vt carerent diſtractionibus, concupiſcentijs, & tentationibus, quas creant oculi. vt quid ergò nos ita affligimur, ſi qua interdum corripimur infirmitate, quamuis non adeò graui?

10 De S. Clemente Ancyrano, qui paſſus eſt ſub Diocletiano Imperatore, refertur, cum omnis generis tormentis cruciaretur, corpore confracto, animo in dies factum robuſtiorem noua ſemper appetijſſe tormenta, & ad ea excipienda vitam ſibi quam diutiſſimè prorogari petijſſe, ac obtinuiſſe; ita vt 28. annis tortus, & excarnificatus fuerit; cumq; à Diocletiano, & Præſidibus rogatus fuiſſet, qualiter tot, & adeò grauia tormenta tolerare poſſet, reſpondit; *licèt is, qui foris eſt, noſter homo corrumpatur tamen is, qui intus eſt, renouatur de die in diem.*

11 Non doleat homo de corporali ægritudine, eo quod per eam impediatur,

tur, ne munus ſibi iniunctum à Superioribus exequi nequeat & vacet exercitio bonorum operum, quæ præſtare conſueuerat: nam, teſte *S. Bonauentura de grad. virt. cap. 24. perfectius eſt aduerſa tolerare patiendo, quam bonis operibus inſudare*: An non ſeruus tenetur inſeruire domino ſuo iuxtà voluntatem illius? ſi ergò Deus vult ei modo inſeruiamus detenti graui morbo, & lectulo affixi, non eſt æquum, vt ei velimus inſeruire magna operando: committe te ipſius voluntati; ipſius hìc negotium agitur: ipſe ſcit, quod conueniat, quid opus ſit.

12 De S.Clara legitur, quod, cum per 28. annos fuerit infirma, cilicium è ſetis porcinis ſemper geſtauit; vt hinc colligamus infirmum non debere ſolum ſufferre infirmitatem à Deo immiſſam, ſed etiam quæcunq; alia incommoda occurrunt occaſione infirmitatis: acceſſorium enim trahitur à principali; & qui vult antecedens, debet velle & conſequens.

QVÆRES XVI. Quæ monita tradi poſſint monialibus ad ærumnas, ac incommoda præſentis vitæ fortiter ſuſtinenda.

300 ℟. Poſſe tradi ſequentia, nempe.

1 Meminerint ex *Chryſoſtomo in 2. Timoth. 3. impoſſibile eſſe, vt quis malis bellum indixerit, preſſuris careat; nefas eſſe pugilem Dei vacare delicijs; non licere epulari luctantem: luctamen enim ſunt præſentia omnia, certamen, bellum, preſſura, anguſtia, ſtadium: aliud eſt quietis tempus, hoc ærumnis deputatum eſt, atq; ſudoribus: nullus vbi ad certamen ſe exuit, vnctuſq; eſt, requiem quærit; ſi enim requiem quæris, cur te exuiſti?* cur libidinibus, & naturæ bellum indixiſti?

2 Si putas te non habere perſecutiones, nondum cœpiſti eſſe chriſtianus, ait *S. Auguſtinus in Pſ. 55.* monens *in 127. Pſ. quod ſi mortuus eſt diabolus, mortuæ ſunt perſecutiones; ſi autem ille aduerſarius noſter viuit, vnde non tentationes ſuggerit? vnde non ſæuit? vnde non minas, & ſcandala procurat?*

3 Videmus aliquando homines (ait *S. Anſelmus exponens verba illa* Pauli *Hebr. 12. Flagellat Deus omnem filium quem recipit*) deſperatos filios ſuos dimittere, quos ad hæreditatem ſuam admittere nolunt, nec eos vt filios habere: quem autem flagellat filium, huic & hæreditatem ſeruat: tãquam filijs ergò ſe nobis offert Deus; det diſciplinam, dum non auferat hæreditatem.

4 S. Franciſcus rogatus in quo conſiſteret perfectio religioſa; cum lætitia reſpondit nón in magna ſcientia, vel ſapientia, non in gratia miraculorum, non etiam in magno Sanctitatis, & ædificationis exemplo, non deniq; in conuerſione omnium infidelium; ſed ſi fame, frigore, nuditate afflicti, innocentes, conuitijs, iniurijs, verberibus exagitemur, illaq; cum gaudio, amore Chriſti toleremus: ibi perfecta eſt lætitia, quia præ omnibus donis maximum eſt propter Deum opprobria ſuſtinere: nam in cæteris mirabilibus nos gloriari non poſſumus, quia non ſunt noſtra, ſed Dei; ſed in cruce tribulationis, & afflictionis gloriari poſſumus, quia illud eſt noſtrum. Sic etiam S.P.N. Ignatius rogatus, quænam eſſet via ad perfectionem, reſpondit *Si multa, & magna pro Chriſto patiamini.*

5 Cum Soror Maria Vela grauiſſimis tentationibus, ac tribulationibus vexata quadam die cum Chriſto amicè conquereretur; ducta eſt ab illo in ſpiritu in montem excelſum, ibiq; vidit virtute Solis omnes lapides in eo monte exiſtentes in gemmas pretioſas mirabiliter conuerti; viſionem porrò declarauit illi Chriſtus dicens ſic virtute diuinæ gratiæ lapides tentationum, ac tribulationum, quas patiuntur Serui Dei, conuerti in lapides prætioſos meritorum. Vt proinde B. Iuniperus, teſte *Pontio in eius vita*, probra exciperet quaſi gemmas Chriſti, & exprobranti ſibi aliquando dixerit *Proijce has gemmas in ſinum meum; vellem vtiq; talibus gemmis lapidari Romam vſque.*

6 Refert *S. Chryſoſtomus homil. 26. in* 1. *ad Cor.* quendam ex Philoſophis externis, cum malam haberet vxorem, & nugatricem, & conuitiatricem, rogantibus, cur eam ſuſtineret, dixiſſe, vt domi haberet Gymnaſium, & palæſtram philoſophiæ: *ero enim*, inquit, *cęteris mitior, ſi in ea quotidie erudiar.*

7 Cum Chriſtus S. Catharinæ Senenſi duas coronas obtuliſſet, vnam ſpineam, & alteram gemmeam, dans ei optionem eligendi vtram mallet; ſed ea lege, vt, ſi vnam eligeret in hac vita, alteram in futura eius vice reciperet: mox illa accipiens coronam ſpineam de manu Chriſti, illam capiti ſuo inflexit adeò validè, vt per plures dies capitis dolorem ſenſerit: Sic etiam S. Agapitus, cum eſſet 15. annorum, & capiti eius prunæ ardentes imponerentur, exultans aiebat: *Parum eſt in terra caput aduri coronandum in cælo:* quam *decorè corona gloriæ ornabit caput afflictum pro Chriſto.*

8 Nunquam in re quapiam dicas, perdidi hoc, ſed reddidi, ait *Epictetus in Enchirid. cap.* 14. *puer obijt, redditus eſt; ager ereptus, redditus eſt.* Quo modo etiam *Iob cap.* 1. dicebat *Dominus dedit, Dominus abſtulit &c.*

9 Sic Seneca epiſt. 24. de tribulatione loquens ait, *Leuis eſt, ſi ferre poſſum: breuis eſt, ſi ferre non poſſum*: quod *repetit epiſt.* 79. his verbis *Summi doloris intentio inuenit finem: nemo poteſt valdè dolere, & diu. ſic nos amantiſſima noſtri natura diſpoſuit, vt dolorem aut tolerabilem, aut breuem faceret.*

10 *Seneca* Item *ep.* 24. loquens de amiſſione bonorum temporalium ſic habet: *Si illud diu habuiſti, perdis poſtquam ſatiatus es: ſi non diu; perdis antequam aſſueſcas: pecuniam minorem habebis? nempe & mæſtitiam: gratiam minorem? nempe & inuidiam.* Ad hoc item facit, quod habet idem *Seneca epiſ.* dicens *Ago gratias ſenectuti, quod me lectulo affixerit: quid ni gratias illi hoc nomine agam? quidquid debebam nolle, non poſſum.*

11 Vir pius, & tribulatio ſunt duo curſores, qui ſimul currunt; ſed cum ille tribulationi non cedit, quaſi victor antecedit, & præcurrit, tribulatione à tergo illius ſubſequente, & poſt eum currente; ſicq; perſecutio dicitur, non autem conſecutio, quia perſequitur virum pium, ſed non aſſequitur: nam Sancti per patientiam velociſſimè currunt ad brauium gloriæ, & in perſe-

cutionibus maximè elucet illorum vigor, ac fortitudo in currendo; vt benè notat *S.Greg.Nyſſenus lib.de beatitudinibus.*

12 Quam glorioſum ſit pati pro Chriſto, oſtendit *Chryſoſtomus hom.8.in 3. Epheſ.* explicans verba illa *Ego Paulus vinctus*, vbi ſic ait *Vinctum eſſe propter Chriſtum illuſtrius eſt, quàm ſiue Apoſtolum, ſiue Doctorem, ſiue Euangeliſtam eſſe. magna dignitas hæc, & regno quouis, ac conſulatu maior: qui diligit, & ardet Chriſtum, eligit potius vincula ferre propter Chriſtum, quam cœlos inhabitare. non ita beatum dico Paulum, quod in Paradiſum raptus, atq; quod vincula ſuſtinuit: potius mihi habetur malè affici pro Chriſto, quam honorari à Chriſto. Si mihi quiſquam dixiſſet, elige vtrum velis: vis eſſe Angelus Petrum ſoluens, an Petrus vinctus? Petrus vtiq; eſſe maluiſſem: maius hoc vinculorum donum eſt, quam Solem ſiſtere, aut mundum mouere, aut dominari dæmonibus, eoſq; expellere.*

13 Patientiam homini in hac vita omninò neceſſariam eſſe docuerunt tum Bion. dicens, teſte *Laertio l.4.c.7.* magnum malum eſſe non poſſe ferre malum; abſq; hoc enim nulli poteſt eſſe vita ſuauis: tum Anthiſtenes, qui teſte *eodem Laertio l.6.c.1.* dicebat virtutem ſibi ſufficere ad fœlicitatem, nec vlla re opus habere, niſi robore *Socratico*; Socrates autem ad rerum omnium patientiam obduruerat.

14 Quam fortes ſe debeant exhibere fideles in ſufferendis vitæ huius infortunijs, oſtendit *B.Proſper in Epigr.de dilect.Chriſti*, vbi dicit:

Carcere ſi cęco claudar, nectarq; cathenis,
Liber in exceſſu mentis adibo Deum
Si mucrone paret ceruicem abſcindere lictor;
Impauidum inueniet mors cita, pœna breuis:
Non metuo exilium, mundus domus omnibus vna
Sperno famem, Domini ſit mihi ſermo cibus.

Sic *Saluianus lib.1.de vero iudicio, ac prouid.* oſtenſurus neminem eſſe miſerum, qui ſua miſeria eſt contentus ſic habet: *Nemo aliorum ſenſu eſt miſer, ſed ſuo; & ideo non poſſunt eſſe falſo iudicio miſeri, qui ſunt verè ſua conſcientia beati: nulli, vt opinor, beatiores ſunt quam qui ex ſententia ſua, atq; voto agunt. Humiles ſunt Religioſi: hoc volunt: pauperes ſunt, pauperie delectantur: ſine ambitione ſunt; ambitum reſpuunt: inhonorati ſunt; honorem reſpuunt: lugent; lugere geſtiunt: infirmi ſunt; infirmitate lætantur. Itaq; quidquid acciderit ijs, quicunque verè religioſi ſunt, beati eſſe dicendi ſunt; quia inter quantumlibet aſpera nulli lætiores ſunt, quàm qui hoc ſunt, quod volunt.*

15 Cum tot, & tanta bona tum temporalia, tum ſpiritualia à Deo accepemus: quare ita conquerimur de malo non tam graui nobis inflicto? non ne potiùs deberemus verba illa *Iob. 2.* vſurpare *Si bona ſuſcepimus de manu Dei, mala quare non ſuſcipiamus?* maximè, cùm mala, quæ ipſi patimur, fortè ſint longè minora ijs, quæ plurimi alij patiuntur; vt proinde id ipſum ſum-

mi beneficij loco exiſtimare debeamus iuxtà illud *Aliena mala ſunt beneficia noſtra.*

QVÆRES XVII. quibus monitis iuuari poſſint moniales ad tentationes quaſcunq; fortiter repellendas.

301 ℞. Poſſe iuuari ſequentibus monitis; nimirum.

1 Meminerint ſibi dici, quod habetur *Eccleſ.* 8. *Fili accedens ad ſeruitutem Dei ſtà in iuſtitia, & timore, & præpara animam tuam ad tentationem*: ſi quidem *Iob* 7. *militia eſt vita hominis ſuper terram*: nec ideò diffidant, aut animum deſpondeant; quin potius bono ſint animo, memores nullum certius argumentum, teſte *Climaco*, eſſe quod dæmones victi à nobis ſint, quam ſi nos acerrimè oppugnant: *eos enim* inquit *S. Gregorius l.*14. *mor. cap.* 12. loquens de diabolo, *pulſare negligit, quos quieto iure poſſidere ſe ſentit*. quod confirmat *S. Auguſtinus de verb. Dom. ſerm.* 43. *in Ioannem* explicans verba illa Apoſtoli *Caro concupiſcit* aduersùs ſpiritum his verbis *In bonis concupiſcit aduerſus ſpiritum; nam in malis non habet contra quem concupiſcere: præter quam quod origo tentationum in nobis eſt iuxtà verba illa Iacobi* 4. *Vnde bella, & lites? non ne hinc ex concupiſcentijs veſtris, quæ militant in membris veſtris?*

2 Notant Patres paſſim per tentationem hominem maximè progredi in virtutibus, & per virtutes augeri, ac roborari: nam tentationibus reſiſti non poteſt, niſi per actus virtutum contrarios, & hos fortes, ac intenſos; quos dum elicit tentatus, per eos magis corroborat illarum habitus: & hoc inſinuat Paulus 1. *Corinth.* 10. ijs verbis *Sed faciet cum tentatione prouentum, vt poſſitis ſuſtinere.*

3 Quod Deus non patiatur nos tentari ſuprà id, quod poſſumus, docet Paulus *loco citato*, & explicat *S. Ephrem tractat. de patientia* ſimilitudine iumentorum & vaſorum figuli. *ſi enim* inquit, *homines ſuis iumentis non plus oneris imponunt, quam ferre queant: multò minùs hominibus plus tentationum imponet Deus, quam ferre queant. Rurſum, ſi figulus vaſa ſua igne excoquit eò vſq; dum ritè coquantur, & fiant ſolida, nec vlteriùs ea ſinit in igne, ne adurantur, fiantq; inutilia; multò magis idem faciet Deus, vt igne tentationum eò vſq; nos coquat, dum percoquat, & perficiat, vlteriùs verò tentatione aduri, & conſumi nos non ſinet.*

4 Dæmoniacum, ait *S. Gregor. p.* 1. *paſtoral. cap.* 11. *maligna tentatione vinci, & peccare ex malitia; Angelicum eam non ſentire; humanum ſentire, & vincere.*

5 *Neceſſe eſt*, inquit *S. Bernardus ſerm.* 64. *in Cant. vt veniant tentationes, quia non coronabitur niſi qui legitimè certauerit: at quo modo certabunt, ſi deſit, qui impugnet*: ſic etiam *Iacobi* 1. dicitur *Beatus vir, qui ſuffert tentationem; quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ*: & *Tobiæ* 12. dicitur *Quia acceptus eras Deo, neceſſe fuit, vt tentatio probaret te.*

6 Ten-

6 Tentatio maximè confert ad humilitatem comparandam; & ſic de ſe dicit Paulus 2. *Cor.* 12. *& ne magnitudo reuelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis meæ, Angelus Sathanæ, qui me colaphizet.* Quare *S. Hieronymus ep.* 25. *ad Paulam* dicit *Paulo datus eſt ad præmendam ſuperbiam vti in curru triumphali triumphanti datur monitor ſuggerens hominem te eſſe memento.*

7 *Vaſa figuli probat fornax,* dicitur *Eccl.* 27. *& homines iuſtos tentatio tribulationis*: & *Sap.* 3. habetur *Deus tentauit eos, & inuenit illos dignos ſe*: quod confirmabat *B. Nilus* his verbis *Plantas enutriunt venti, & tentatio confirmat animæ fortitudinem.*

8 Cato olim ſuaſit Romano Senatui Carthaginem non delendam, ne Romani otio, & torpore languerent; dixitq; væ Romæ ſi Carthago non ſteterit: ſic Deus, teſte *Chryſoſtomo hom.* 14. *ad pop. Antioch.* cum nos ad torporem *declinantes viderit, & ab ipſius familiaritate reſilientes, & ſpiritualium nullam rationem facientes paululum nos derelinquit, vt ita caſtigati ad ipſum redeamus.* Quod confirmat *Gerſon de Myſt. Theologia pract. conſiderat.* 6. dicens *quod ſicut mater filium ad horam relinquit, quò inſtantius ille clamet, accuratius quærat, arctius ſtringat, & illa viciſſim blandiatur ſuauius; ita nos, Deus permittit nos à diab. terreri varijs tentationibus, vt ad Deum ipſum confugiamus celerius.*

9 Expetendas eſſe tentationes docet *S. Iacobus c.* 1. dicens *Omne gaudium exiſtimate, fratres mei, cum in tentationes varias incideritis*; ſicq; de ſancto quodam Monacho refert *Dorotheus doct.* 13. quod, cum Deus ipſum liberaſſet moleſta quadam tentatione, ſummopere indoluit; & ad Deum conuerſus ſic confidenter ipſum allocutus eſt: *Siccine ergò Domine, indignum me exiſtimaſti, qui tantillum patiar pro te?*

10 Caueant Dei famuli, ne de Deo conquerantur, quod ſinat ipſos vexari quibuſdam tentationibus eorum voluntati planè contrarijs; cùm alias maiori animi alacritate pugnaturi eſſent aduersùs tentationes alterius generis: non enim hominum eſt dare leges Deo, & ſtatuere, quid ipſis expediat: quin potiùs repelli quò ad hoc poſſunt ijs verbis *Neſcitis, quid petatis.* quo modo *Nilus c.* 29. *de orat.* dicit *Non ores, vt fiant quæ fieri velis, ſed potiùs ora, vt fiat voluntas Dei.*

11 Sciens Dæmon, quantum conferat oratio ad profectum noſtrum ſpiritualem; vt hunc pro viribus impediat, nobis orantibus grauiores, ac moleſtiores tentationes nobis immittit: ita vt tempus deputatum orationi videri poſſit tempus tentationis: vnde fit, vt ex inſtitutione Eccleſiæ ſingulæ horæ Canonicæ incipiant ab illis verbis: *Deus in adiutorium meum intende; Domine ad adiuuandum me feſtina*: quia tunc maiori auxilio Dei egemus, vt ſtrenue, ac fortiter poſſimus repellere tentationes, quibus tunc temporis inuadimur.

12 Vt autem faciliùs reſiſtamus tentationibus dæmonum, initio ipſo ten-

tationis inuictum animi robur aduersùs illas oſtendere debemus iuxtà monitum *S. Iacobi* 4. *Reſiſtite diabolo, & fugiet à vobis*: ſi enim videat nos trepidare ad primos illius impetus ſuſtinendos, & quaſi animum deſpondere; nulla beſtia eſt ſuper terram ipſo efferatior, acrior, & pertinacior in hominem, vt cum pernicie noſtra malignæ, ac obſtinatæ mentis ſuæ deſiderium adimpleat.

13 Cum S. Antonius dæmoni conquærenti omnes homines ſibi maledicere, dixiſſet id meritò, & culpa ipſius fieri; eò quod omnes vexet, ac turbet; ei reſpondit dæmon: *Ego nihil officio, quia inuolentem nihil poſſum: ſed ipſi ſe ipſos adinuicem perturbant: ipſi ſuo in ſuggeſtionem meam conſenſu ſibi mali ſunt auctores.* Quod confirmat *S. Auguſtinus l.20. de ciuit.cap.*8. dicens de diabolo: *Latrare poteſt, ſolicitare poteſt; mordere omninò non poteſt, niſi volentem.* Sic etiam *S. Hieronymus in* 4. *Matth.* expendens verba illa, *mitte te deorſum* ait: *Vox diaboli eſt, qui ſemper omnes cadere deorſum deſiderat; perſuadere poteſt, præcipitare non poteſt.*

14 Si is, qui vexatur à tentationibus, dicere poteſt cum *Hieremia* 20. *Dominus mecum eſt quaſi bellator fortis; idcircò qui perſequuntur me, cadent, & infirmi erunt, confundentur vehementer*; ipſiq; dicenti cum *Giezi* 4. *Reg.*6. *Heu, heu, heu, Domine mi, quid faciemus?* reſpondet Deus *Noli timere, plures enim nobiſcum ſunt, quam cum illis*: vtiq; bono debet eſſe animo, & dicere modò cum *Iob*.17. *Pone me iuxtà te, & cuiuſuis manus pugnet contra me*; modò cum *Paulo Rom.*8. *Si Deus pro nobis, quis contrà nos*; modò cùm *Dauide Pſ.*15. *Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi, ne commouear*; & *Pſ.* 93. *Si dicebam motus eſt pes meus, miſericordia tua, Domine, adiuuabat me.*

15 Cum diabolus hominem vrgeat tentationibus in odium non ſolùm ipſius hominis, ſed etiam Dei; cupiens iram ſuam explere aduersùs hominem ad imaginem Dei conditum (cum explere eam non poſſit contrà Deũ ipſum) etiam ex hoc capite certiores ſumus nobis tempore tentationis non defuturum Dei auxilium; quippe qui ſic dici poteſt agere cauſam ſuam: vt proinde ei dicere poſſimus cum Dauide *Pſ.*71. *Exurge, Deus, iudica cauſam tuam*; & *Pſ.*34. *Apprehende arma, & ſcutum, & exurge in adiutorium mihi.*

16 Neq; ex eo quod Deus non ita citò videtur ferre auxilium homini tentato; propterea debet diffidere; cum dicat *Habach. c.*2. *Si moram fecerit, expecta illum, quia veniens veniet, & non tardabit*; & *Matth.*8. dicatur Chriſtus dormiſſe, dum nauicula, in qua ipſe erat cum ſuis diſcipulis ex magna procella in mari ſuborta operiretur fluctibus, eiuſq; diſcipuli viderentur periclitari, adeoq; dicerent *Salua nos, perimus.* Confidat ergò quicunq; vexatur tentationibus, fretus iјs verbis, quæ *Iſaiæ* 43. habentur *Noli timere, quia redemi te, & vocaui te nomine tuo, meus es tu; cùm tranſieris per aquas, tecum ero, & flumina non operient te; cum ambulaueris in igne, non combureris, & flamma non ardebit in te quia ego Dominus Deus tuus, Sanctus Iſrael, ſaluator tuus.*

17 Cum Dau.dicat *Pſ.16. Qui ſaluos facis ſperantes in te*,& Deus ipſe *Pſ.90.* dicat,*Quoniam in me ſperauit,liberabo eum*: conſtat ad euincendas tentationes maximè conferre; vt magnam in Deum concipiamus confidentiam nobis ipſum omninò diffiſi; ita vt veraciter dicere poſſimus cum Dauide *Pſ.56. Miſerere mei Deus, miſerere mei, quoniam in te confidit anima mea, & in vmbra alarum tuarum ſperabo;* & *Pſ.90. Protegam eum, quoniam cognouit nomen meum*:vbi *S.Bernardus* ſic habet:*Si tamen cognouerit nomen meum;ne ſibi tribuat quod liberatus eſt,ſed nomini meo det gloriam.*

18 Conferet item ſummopere ad euincendas tentationes vſus orationum iaculatoriarum, cuiuſmodi ſunt hæ *Oculi mei ſemper ad Dominum, quoniam ipſe euellet de laqueo pedes meos Pſal. 24. Domine vim patior, reſponde pro me Iſa.38. Exurge, quare obdormis Domine? exurge, & ne repellas in finem: quare faciem tuam auertis, obliuiſceris inopiæ noſtræ, & tribulationis noſtræ? Pſal. 43. Vſquequo, Domine obliuiſceris me in finem? vſquequo auertis faciem tuam à me? vſquequo exaltabitur inimicus meus ſuper me? reſpice, & exaudi me, Domine Deus meus: illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte, nè quando dicat inimicus meus,præualui aduersùs eum;Pſ.12. In vmbra alarum tuarum ſperabo,Pſ.56. Sub vmbra alarum tuarum protege me,Pſal.16. Exurge, Deus,& diſſipentur inimici eius, & fugiant, qui oderunt eum, à facie eius,Pſ.67.*

19 Quia *à ſcintilla vna augetur ignis Eccleſ. 11.* Et optimum eſt conſilium Ouidij *Principijs obſta; ſerò medicina paratur, cùm mala per longas inualuere moras*: proinde fortiter reſiſtendum tentationi in ipſo eius principio:quod monet etiam Dauid *Pſal.136.* dicens, *Beatus qui tenebit, & allidet paruulos ſuos ad petram;* & Salomon *Cant.2.* ijs verbis *Capite nobis vulpes paruulas,quæ demoliuntur vineas.*

20 Vitandæ item pro viribus occaſiones peccandi, ex quibus proximè proueniunt tentationes: qui enim amat periculum, peribit in illo; & hoc ipsò quod quis ſe exponit periculo tentationis, ſe facit indignum ijs auxilijs, ſine quibus non euincitur tentatio, etſi poſſit euinci. Vt proinde *Innocentius Papa in Pſal.37.* dicat *Quid inſipientius peccatore,qui & cognoſcit facinus,& committit præcipitans ſe ſcienter in mortem? Certè brutum animal, ſi videt foueam, declinat ab ea, ne labatur in illam; etſi forſitan alicubi difficultatem incurrit,non poteſt illuc ſine difficultate reduci:homo vero ab illicito ſemper ellicitur, & in delicijs iugiter delectatur.*

21 Cum Angelus cuſtos à Deo nobis deputetur in cuſtodiam, tum vt pericula animæ, ac corporis auertat,tum vt nos illuminet, inſtruat, & impellat ad bona opera; tum vt coerceat dæmonem, ne prauas nobis cogitationes ſuggerat, vel ſaltem non præualeat: ſtatim ac nos inuadit tentatio, ad cuſtodem Angelum debemus confugere, eiq; dicere cum iuniore Tobia *c.6. Domine,inuadit me*, nec abs re erit illum deuotè, ac reuerenter compellare ijs verbis *Angele Dei, qui cuſtos es mei, me tibi commiſſum pietate ſuperna, hodie illumina, cuſtodi, rege, & guberna; Amen.*

22 Optimum contra cuiuſcunq; generis tentationes remedium eſt, quod tentatio manifeſtetur Patri ſpirituali candidè, & ſincere: *omnis enim qui malè agit, odit lucem Io.3.* &, vt benè dicit *Caſſian. col.2. Abb. Moyſi c.*10. loquens de diabolo, *antequam iudicium diſcretionis proferatur, ſerpens deterrimus velut è tenebroſo, ac ſubterraneo ſpecu virtute confeſſionis pertractus ad lucem, & traductus quodammodo*, ac dehoneſtatus abſcedit. Quod confirmat Sapiens *Eccl.*27. dicens *Si denudaueris abſcondita illius, non perſequeris poſt eum:* cùm è contrà pernicioſiſſimus ſit morſus illatus à ſerpente in ſilentio iuxtà illud *Eccl.*10. *Si mordeat ſerpens in ſilentio.* Sic de leproſis refert *S. Lucas c.*17. quod, cum irent ad Sacerdotes iuxtà Chriſti præceptum *Ite, & oſtendite vos Sacerdotibus; dum irent, mundati ſunt.*

23 Cauendum quam maximè, ne tempore tentationis ex tædio vitæ ſpiritualis omittamus ſolita exercitia ſpiritualia, & præſertim orationem, ac meditationem: quin potius ea debemus obire maiori applicatione, & augere: aliàs, ſi nobis ſinamus ſubtrahi arma, quibus nos defendamus, & hoſtes offendamus, facillimè ab inimicis debellabimur.

24 Cauendum item, ne, durante tentatione, quidquam deliberemus, aut innouemus circà propoſitum animi, aut vitæ ſtatum: ſicut enim vigente conſolatione ſpirituali non noſtro proprio, ſed boni ſpiritus inſtinctu regimur; ita, durante tentatione, agimur à malo ſpiritu, cuius inſtigatione nihil vnquam rectè conficitur.

25 Tempore tentationis non ſolum frequentandæ ſunt orationes iaculatoriæ, vt iam dixi; ſed conſtanter inſiſtendum orationi iuxtà illud Chriſti *Mat.*26. *Vigilate, & orate, vt non intretis in tentationem:* idq; tum vt audiamus Dei monita ad præſentem neceſſitatem opportuna; tum vt obtineamus auxilium neceſſarium ad ſuperandam tentationem.

QVÆRES XVIII. Quibus monitis confirmari poſſint moniales in vocatione religioſa, ſi fortè in ea titubent, ſiue ante, ſiue poſt profeſſionem.

302 ℞. Poſſe confirmari ſequentibus monitis; nimirùm.

1 Meminerint non eſſe magnum inchoare, quod bonum eſt (vt loquitur *S. Aug. ſer.8. ad Fratres in Heremo*) *ſed conſummare hoc ſolum perfectum eſſe: nam in chriſtianis non quæruntur initia, ſed finis* (inquit *S. Hier. ep. ad Furiam Virg.*) *Paulus malè cæpit, ſed benè finiuit: Iudæ laudantur exordia, ſed finis proditionis damnatur.* Quæ confirmat *S. Bern. ep.*253. *ad Abb. Guar.* his verbis: *Quid prodeſt Chriſtum ſequi, ſi non contingat conſequi: Paulus aiebat, ſic currite, vt compræhendatis: ibi, chriſtiane, fige tui curſus, profectuſq; metam, vbi Chriſtus poſuit ſuam; factus eſt, inquit, obediens vſq; ad mortem: quantumlibet ergò cucurreris, ſi vſq; ad mortem non perueneris, brauium non appræhendes.* confirmat Chriſtus *Luc.*9. dicens *Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei.* confirmat & Paulus *Galat.*3. ijs verbis, *ſic ſtulti eſtis, vt, cum ſpiritus cæperitis, carne conſumemini.*

2 Meminerint coniugium à *S. Baſilio cap.*1. *Conſtit. monaſt.* vocari curarum abyſ-

abyſſum, & *lib.de Sancta Virginit.* dolorum officinam. idq; iure, ac meritò, cum coniugium comitentur onera vteri, partus dolores, liberorum educatio, curæ, timores, zelotypia, rixæ, familiæ apparatus, opum, affinitatum, ſtatuum curandorum, & augendorum ſolicitudo, mariti dominatio, cholera, ebrietas, prodigalitas, paupertas, orbitates, & ex his perpetua animi diſtractio, & circa hæc occupatio. Vt proinde 1. *Cor.*7. loquens Paulus de coniugatis dicat *Tribulationem carnis habebunt huiuſmodi*, nomine *tribulationis* intelligens præfata incommoda coniugij, eamq; opponat voluptati carnis annexæ matrimonio; quæ per dictam tribulationem, vt pote longè grauiorem ita opprimitur, ac eliditur, vt vix ſentiatur. Ab his autem incommodis, ac oneribus liberantur moniales per ſtatum religioſum; de quo propterea debent ſibi maximè complacere, gaudentes ſe cum Maria optimam partem elegiſſe, Deumq; exorare, vt non auferatur ab ijs.

3 Cum S. Paulus 1.*Cor.*7. dixiſſet *Vnuſquiſq; in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat*; Paulò poſt ſubdit *De virginibus præceptum Domini non habeo, conſilium autem do*: & quidem meritò; cum cœlibatus det otium cogitandi, quo modo virgo placeat Deo, quo modo ſe paret ad iter cœli, quo modo rationes ſuas ad iudicium futurum componat; & adæquet, quo modo ſe ſiſtat Deo, & alia innumera commoda ſecum adferat, quibus de facto potiuntur Moniales; vt quid ergò inuideant fœminis coniugatis, quæ ſunt expoſitæ incommodis §. *præcedenti* relatis; ijſq; talibus, vt, teſte *Poſſidonio in vita S. Auguſtini cap.* 27. is ſecutus S. Ambroſium nulli vnquam coniugem, aut coniugium ſuadere voluerit, *ne* (inquiebat ille) *dum inter ſe coniugati iurgantur eum maledicant, per quem coniuncti ſunt*.

4 Cogitent moniales ſibi imminere mortem, ſe ad illam currere velociſſimo curſu, inſtare iudicium, inſtare æternitatē, arctari ſe, & cogi à Deo, vt ad illam feſtinent: meminerintq; quòd dicat Paulus 1. *Cor.*7. *Tempus breue eſt; reliquum eſt, vt qui habent vxores, tanquam non habentes ſint; præterit enim figura huius mundi*: quòd ſi hæc dicit Paulus coniugatis; quid diceret monialibus Chriſto deſponſatis, quæ fortè inuideant fœminis coniugatis, earumq; ſtatum, vitæ religioſæ pertæſæ exoptent?

5 Cum plures fœminæ coniugatæ, contracto iam matrimonio, cogantur manere, & quidem vſq; ad mortem, cum viro ſæpè ignoto, moleſto, importuno, ac omninò ingrato; à quo reſilijſſent, ſi annum probationis haberent coniuges, vt eo ſe inuicem probarent ante matrimonium (ſicut de facto habent religioſi vtriuſq; ſexus, antequam faciant religioſam profeſſionem) moniales, quæ, ſolemni promiſſione Deo facta, profeſſæ ſunt caſtitatem (qua priùs experiri potuerunt, & debuerunt) æquum ne eſt, vt ab aſſumpto ſtatu reſiliant, Deoq; cui ſunt deſponſatæ, renuncient?

6 Nec adeò difficilis eſt obſeruantia caſtitatis: cum illam: in ipſo coniugio ſeruauerint Pulcheria, & Martianus Imperator; Baſiliſſa, & Iulianus; Eduardus, & Editha; Cœcilia, ac Valerianus; Cunegunda, & Henricus Imperator.

rator. hi omnes in ipſo coniugio non caſtè ſolum vixerunt, ſed etiam perpetuam virginitatem ſeruauerunt: cum S. *Bernard. ſerm. 65. in Cant.* dicat *cum fœmina ſemper eſſe, & non cognoſcere fœminam, plus eſſe, quam mortuum ſuſcitare.* Quod ſi fœminæ nobiliſſimæ ac pulchritudine inſignes illibatum virginitatis candorem in ipſo coniugio conſeruare potuerunt; hoc idem præſtare non poterunt moniales à Chriſto electæ in ſponſas in monaſterio? poterunt vtiq; ſi voluerint: ſicq; ſibimetipſis dicant, quæ S. Auguſtinus initio ſuę conuerſionis ſibi (vt conſtat ex *lib. 8. confeſſ. cap. 11.*) dicebat: *Tu non poteris quod iſti, & iſtæ? an verò & iſti, & iſtæ in ſemetipſis poſſunt, an non in Domino Deo ſuo? Dominus Deus eorum me dedit eis: quod in te ſtas, & non ſtas? proijce te in eum, noli metuere, non ſe ſubtrahet, vt cadas: proijce te ſecurus, excipiet te, & ſanabit te.*

7 Cum *S. Hieronymus ep. 34. ad Iulianum* dicat difficile, immò & impoſſibile eſſe, vt pręſentibus quis, & futuris fruatur bonis; vt hic ventrem, & ibi mentem expleat vt de delicijs tranſeat ad delicias, vt in vtroq; ſæculo primus ſit, vt in cœlo, & in terra appareat glorioſus: omnino orandum, vt via ſalutis, quæ eſt arcta, incedamus, & regnum cœlorum, quod vim patitur, & violenti rapiunt, nobis comparemus, magna agendo, & fortia patiendo. An non Symeon Stylites 49. aut etiam 80. annis iuxta Baronium ſub dio perdiu, & pernox ſtetit in columna, ibiq; per annos 28. quotannis quadrageſimam totam tranſegit abſq; vllo cibo, ac potu, teſte *Theodoreto in philoteo cap. 26.* quis quæſò non admiretur?

8 Audiant fideles quid dicat Chriſtus *Lucæ 13. Contendite intrare per anguſtam portam:* vbi pro *contendite* græcè eſt *agonizate, & quaſi in agone, & agonia contendite* extremas, & ſummas vires velut agonizãtes exerite, quaſi pro vita, ſi vincitis, vel morte, ſi vincimini, luctaturi iuxta illud Pauli *1. Cor. 9. Omnis, qui in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet, & illi quidem, vt corruptibilem coronam accipiant.* Sic etiam S. Perpetua vidit ſcalam auream, ſed vndiq; circumſeptam gladijs, & cultris, per quam ſcandendum erat in cœlum; & infernè draconem horribilem, quæ ſcandentes impediret: hacq; viſione cognouit ſibi, & ſuis portendi martyrium. Audiant hæc & religioſi, & lætentur ſe Dei gratia à via lata perditionis ad viam arctam ſalutis euocatos eſſe, & ſtrenuè ambulent per eam.

9 *Multi ſunt vocati, pauci verò electi, Matth. 20.* dicit Chriſtus: & confirmat *S. Chryſoſtomus hom. 40. ad populum* cenſens etiam ex fidelibus vix quemque milleſimum ſaluari: ait enim loquens de Antiochenis, qui erant fideles *Quot eſſe putatis, qui in Ciuitate noſtra* (Antiochia) *ſaluantur? infeſtum quidem eſt, quod dicturus ſum; dicam tamen: non poſſunt in tot millibus* (facilè Antiochiæ erant centum millia, & plura) *centum inueniri, qui ſaluentur: quin & de his dubito. Quanta enim in iuuenibus eſt malitia? quantus in ſenibus torpor? nemo zelum habet &c.* ita *Chryſoſtomus.* Ex his autem ſequitur ſtandum eſſe conſilio Pauli *1. Cor. 9. Sic currite, vt comprahendatis;* Et velociſſimè curandum, cum

ij, qui

ij, qui in ſtadio currunt, omnes quidem currant, ſed vnus accipiat brauium: non ergò deſiſtendum eſt à curſu, ſi curris: ſed currendum ſtrenuè vſq; ad mortem: *ſi enim; Chriſto currente, tu gradum ſiſtis*, inquit *S. Bernardus ep. 253. ad Guerin. non Chriſto appropias, ſed te magis elongas; timendumq; tibi eſt, quod ait Dauid. Ecce qui elongant ſe à te, Domine, peribunt.*

10 Totum mundum eſſe plenum laqueis, in quos incidant animæ è terra in cœlum auolantes, ijſq; capiantur veluti aues, vidit S. Antonius Abbas, teſte *S. Athanaſio in eius vita*, & ingremiſcens exclamauit: *Domine, quis euadet hos laqueos?* vidit S. Antonius, & in ſe ipſo expertus eſt, qui dicebat *In via hac, qua ambulabam, abſconderunt ſuperbi laqueum mihi, Pſal. 141. Quot enim vitia*, tot retia, inquit *S. Ambroſius in Pſal. 118. ſer. 6. quot peccata, tot laquei.* Quo modo ergò religioſus, qui ex Dei auxilio ingrediens religionem dicere potuit: *Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium; laqueus contritus eſt, & nos liberati ſumus, Pſal. 123.* ſin minus effectu, ſaltem affectu cupit ſe iterum exponere laqueis, quos iam euaſit?

11 Caueat religioſus, ne ex inordinato affectu parentum, & conſanguineorum ipſum tædeat vitæ religioſæ ſuſceptæ, & per affectum reuertatur ad ſæculum: cum *Lucæ 14.* dicatur; *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, vxorem & filios, & fratres, & ſorores, adhuc autem & animam ſuam non poteſt meus eſſe diſcipulus*: meminerit neq; Chriſtum inter cognatos & notos fuiſſe inuentum *Lucæ 2.* recolat, quod habet *S. Hieron. ad Heliodorum* dicens: *Licèt paruulus ex collo pendeat nepos; licèt ſparſo crine, & ſciſſis veſtibus vbera, quibus te nutrierat, mater oſtendat; licet in limine pater iaceat: per calcatum perge patrem ſiccis oculis ad vexillum Crucis euola: ſolum pietatis genus eſt in hac re eſſe crudelem: facilè rumpit hæc vincula amor Dei, & gehennæ timor.*

12 Caueat monialis, ne ex tædio clauſuræ auerſetur ſtatum religioſum ſuſceptum: meminerit, quid acciderit Sponſæ *Cant. 3.* quæ de ſe ipſa ſic ait *Per vicos, & plateas quæram, quem diligit anima mea: quæſiui illum, & non inueni*: audiat, & attentè meditetur, quod ait *S. Bernard. ſer. 40. in Cant. Sola eſto, vt ſoli omnium ſerues te ipſam, quæ ex omnibus tibi elegiſti: fuge publicum, fuge & ipſos domeſticos, ſecede ab amicis, & intimis, etiam & ab illo, qui tibi miniſtrat. An neſcis te verecundum habere ſponſum, & qui nequaquam ſua velit tibi indulgere præſentiam, præſentibus cæteris?* audiat & quod dicit *Hieron. hom. 22. ad Euſtoch. de cuſtodia virginit. Audies ab Sponſo, hortus concluſus Soror mea Sponſa, hortus concluſus, fons ſignatus: caue, ne domum exeas, & velis videre filias regionis alienæ; Dina egreſſa corrumpitur. nolo te ſponſum quærere per plateas; nolo te circumire angulos ciuitatis: foris vagentur Virgines ſtultæ: tu intrinſecus eſto cum ſponſo: zelotypus eſt Ieſus; non vult ab alijs videri faciem tuam.*

13 Caueat item monialis; ne ex amore diuitiarum, affectu redeat ad ſæculum; memineritq; quod, teſte *S. Gregorio ho. 32. in Euang. nudi cum nudis* (dæmonibus ſcilicet) *luctari debemus: nam, ſi veſtitus quiſquam cum nudo luctatur,*

citiùs

citiùs ad terram deijcitur, quia habet vnde teneatur: quid enim ſunt terrena omnia, niſi quædam corporis indumenta? qui ergò contra diabolum ad certamen properat, veſtimenta abijciat, ne ſuccumbat. Cum ergò in hac vita ſit nobis colluctatio non aduersùs carnem, & ſanguinem, ſed aduersùs Principes, & poteſtates; & religioſus per votum paupertatis depoſuerit indumenta bonorum temporalium; vt quid ea modò tam ſtudioſè affectat, non aduertens ſe inde ab hoſte, cum quo luctatur, facile deijci poſſe in terram & turpiter ſuperari?

14 Status religioſus ſpem adeo certam, & ſignum adeò expreſſum continet diuinæ prædeſtinationis, vt ſine vlla dubitatione (citrà reuelationem quidem) nullum expreſſius, ac certius haberi poſſit. Quo modo *B. Laurentius Iuſtinianus de perfect. mona. con.* loquens de Religioſo ait: *Securè ſperet poſt hanc peregrinationem ad illam ſupernam intrare Hieruſalem, quicumq; in iuſtorum congregationem fuerit vocatus. magnum; quippe electionis indicium eſt huius fraternitatis habere conſortium; facileq; ab illa excluditur, qui ab hac fuerit ſegregatus.* Et hoc eſt ita verum, vt Pius V. electus in Papam expalluerit, & pœnè in deliquium inciderit; rogatuſq; cauſam, præ ſingulari ſua humilitate dixerit: *Cum eſſem religioſus, benè ſperabam de mea ſalute; creatus verò Epiſcopus cœpi de ea formidare, nunc verò electus in Pontificem iam pœnè de ea deſpero.*

QVÆRES XIX. Quibus monitis incitari poſſint moniales ad mutuam charitatem inter ipſas conſeruandam?

303 ℞. Poſſe incitari ſequentibus monitis; videlicèt.

1 Sicut initio naſcentis Eccleſiæ *multitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna Act.* 4. ſic Chriſtus Io: 15. ait de fidelibus, & maximè de religioſis *Hoc eſt præceptum meum vt diligatis inuicem; & Io: 13. In hoc cognoſcent omnes, quia diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis adinuicem.* Moniales ergò, & quicumq; alij Religioſi omni ſtudio, ac diligentia mutuam inter ſe charitatem ſeruent, vt dicere poſſint, *Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare fratres, in vnum Pſal.* 132. vbi *S. Hieronymus*: *Verè bonum, verè iucundum: vnum fratrem dimiſimus, & ecce quantos inuenimus: frater meus ſæcularis non tantum me amat, quantum ſubſtantiam meam: cæterum fratres ſpirituales, qui ſua vtiq; negligunt, alia non quærunt.*

2 Quod ſi charitas ex 1. *Cor.* 13. *patiens eſt, benigna eſt, non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non eſt ambitioſa, non quærit, quæ ſua ſunt*: vt charitas ſeruetur inter moniales, eæ debent eſſe patientes, benignæ, non procaces, ſeu proteruæ, non inuidæ, non ambitioſæ, non quærentes, quę ſua ſunt. Quod benè exponit *S. Gregorius l.* 10. *mor. c.* 8. dicens *Charitas patiens eſt, quia illata mala æquanimiter tolerat: benigna eſt, quia pro malis bona largiter miniſtrat: non æmulatur, quia per hoc quod in præſenti mundo nihil appetit, inuidere terrenis ſucceſſibus neſcit: non inflatur, quia cum internæ retributionis anxia deſiderat, de bonis ſe exterioribus non exaltat: non agit perperam, quia quæ ſe in ſolum*

Dei, ac proximi amorem dilatat, quidquid à rectitudine diſcrepat, ignorat: non eſt ambitioſa, quia quæ ardenter intus ad ſua ſatagit, foris nullatenus aliena concupiſcit: non quærit quæ ſua ſunt, quia cuncta, quæ hìc tranſitoriè poſſidet, velut aliena negligit &c.

3 Monialis ſuarum Sororum defectus patienter ſuſtineat, ſicut proprios defectus ab alijs patienter ſuſtineri cupit: ſuſtineat, vt ſuſtineatur: diſſimulet alienos leues defectus, vt diſſimulentur grauiores ab ea commiſſi; taceat alienas miſerias, vt taceantur ſuæ. ſic enim monet Paulus *Galath.*3. dicens *Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti.*

4 *Tu,* inquit *S. Bernardus ſer.*29. *in Cant. accepta fortè iniuria, non continuò more ſæcularis obliqua referire fratrem reſponſione feſtines: commotio tua ibi moriatur, vbi oritur, nec permittatur exire, vt dicere poſſis; turbatus ſum, & non ſum locutus.* ſic *Bernardus* adhortans religioſum ſui Ordinis monachum.

5 Quemadmodum (ait *S. Chryſoſtomus ho.*3. *de Dauide, & Saule* explicans verba illa *Prou.*15. *Reſponſio mollis frangit iram: ſermo durus ſuſcitat furorem*) *ſi infles in ſcintillam ignis, excitas incendium; ſi inſpuis, extinguis: idem fit & in inimicitia proximi; ſi inflatos, ac vecordes ingeras ſermones, excitas ignem; ſin mites, ac moderatos, iram omnem extinxeris.* Sic etiam Salomon *Prou.* 25. ait *Patientia lenietur Princeps, & lingua mollis confringet duritiam*: vertit autem Chaldæus pro *Patientia lenietur princeps, In patientia ſpiritus lactatur princeps*: quaſi patientia reſpondentis iratum principem reddat non minùs placidum, quam infantulum lactaneum: &, ſicut infans epoto lacte, conſopitur: ita princeps, audito molli reſponſo, à furore detumeſcat.

6 Sint religioſi faciles in condonandis mutuis iniurijs iuxtà monitum S. Pauli *Ephеſ.*4. *Donantes inuicem*: ſi enim Thomas Morus dicebat Chriſtianum debere inſculpere beneficia marmori, & maleficia pulueri (cum ethnici, & ingrati beneficia pulueri, &, ſi quid mali patiantur, marmori inſculpant) multò magis id tenentur facere religioſi. præterquam quod dolor de iniuria accepta meliùs curatur obliuione, quam locutione; cum locutione potius ægreſcat, ac recrudeſcat, obliuione ſenſim extenuetur, & aboleatur: &, ſi talis obliuio temporis proceſſu paulatim inducitur ſine mercede; cur non patiemur per legem diuinam citiùs induci mercede? vt monet *S. Chryſoſt. ho.*52. *ad pop. Antioch.* dicens *Quod tempus facit, hoc per legem Dei ante tempus facere non ſuſtines? & ſine mercede potius quam cum mercede vis tibi vitium extingui?*

7 Cum quotidie dicamus Deo, *dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris*: apparet hanc quaſi conditionem nobis præſcribi ad obtinendam à Deo remiſſionem noſtrorum peccatorum, vt ſcilicet etiam nos facilè condonemus proximo iniurias nobis illatas: *ſi enim* inquit Chriſtus *Lucæ* 11. *dimiſeritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis pater veſter cæleſtis delicta veſtra; ſi autem non dimiſeritis, non dimittet.* Vnde infert *S. Auguſtinus Enchir.*73. hoc eſſe quaſi pactum Dei cum peccatore: *ſi*

dimit-

dimittis, dimitto; ſi non dimittis; non dimitto: & *Gloſſa* explicans illud *Matth. 6. Si autem non dimiſeritis hominibus, nec Pater veſter dimittet peccata veſtra*, ait Deum in noſtra poteſtate poſuiſſe, qua conſcientia iudicium Dei prouocemus ergà nos, & ſententiam temperemus: non aliud exigit Iudex, quam vt, qualem eum volumus ergà nos, tales nos præſtemus fratribus.

8 De S. Ioanne Eleemoſynario refert. *Leontius cap. 38. vitæ illius* quod, cum Principem iram ſeruantem ad reconciliationē vellet inducere: miſſam coram eo celebrans, & dicens *Dimitte nobis debita noſtra*; illicò ſiluit, idq; conſultò: & cum Princeps proſecutus fuiſſet, *Sicut & nos dimittimus debitoribus noſtris*; tum Io: ad illum conuerſus *Vide*, ait, *in quali terribili hora quid dicas Deo; Quoniam ſicut ego dimitto, ita & tu dimitte mihi*: qua voce quaſi fulmine ictus Princeps; *Quæcumq; iuſſeris, Domine*, inquit, *faciet ſeruus tuus*; & illicò reconciliatus eſt inimico. è contrà de Sapritio narrat *Surius in vita Nicephori die 9. Februarij* quod, cum in fide conſtans iam capite plecti deberet, & iuberetur genua flectere; abnegauit eò quod Nicephoro petenti veniam nollet offenſam condonare: qui proinde in eius locum ſe ſubſtituens martyrij palmam ei eripuit, ac obtinuit.

9 S. Elzearius Arriani Comes meditatione, ac imitatione paſſionis Chriſti omnes iniurias ſibi illatas ita ſuperabat, vt videretur eſſe apathos, ac inſenſibilis: ſi ergò nos patienter ſuſtinere volumus iniurias nobis factas, attentè conſideremus Chriſtum ſicut ouem ad occiſionem ductum, & quaſi agnum coram tondente ſe obmutuiſſe; conſideremus probra, calumnias, iniurias, ac tormenta ipſi irrogata; nec à tali conſideratione ceſſemus, donec mens noſtra in imitatione patientiæ Chriſti tranquillè quieſcat.

10 Si religioſum contingat pro fragilitate naturæ concitari ad iram, & ſubitò iraſci; ne iræ per voluntatem, & rationem conſentiat, vt illi inhæreat, vindictam machinando, ac perficiendo; ſed quam citiſſimè per dominium rationis, & Dei metum iram compeſcat; ita vt Sol non occidat ſuper iracundiam ipſius iuxtà monitum Pauli *Epheſ. 4.* Quo modo in aliquibus religionibus hæc pia lex ſtatuta eſt; vt, ſi quis alium per diem offendat, nocturnæ quieti non ſe det, niſi priùs veniam ab eo, quem offendit petat, ipſiq; reconcilietur. Quod, teſte *Leontio ſup.* præſtitit S. Io. Eleemoſinarius, dum iuſta ira commotus contrà Nicetam Patritium, vt ante veſperam ei ſe reconciliaret, ad illum miſit presbyterum ſuum, qui ipſi diceret, *Sol iam eſt in occaſu, vir maximè venerande*: & ſic compunctus Nicetas ad Ioannem accurrit; & vterq; ante Solis occaſum in mutuos ruerunt amplexus.

11 Vindicare ſe non eſt actus fortitudinis, ſed abiectionis, & timiditatis, inquit *S. Ambroſius l. 1. offic. c. 36. vincitur ab inimico, non vincit, qui ſe vindicat. Ariſtoteles item lib. 4. Ethic. c. 3.* docet quod, ſicut debilis ſtomachi eſt cibum duriorem non poſſe concoquere; ita puſillanimi eſt verbum duriuſculum non poſſe ſuſtinere.

12 Chriſtiana Virgo ſanctitate illuſtris, cùm moriens rogaretur, quo modo ad

do ad tantam ſanctitatem perueniſſet, ſic reſpondit: *Afflictiones meas nulli, niſi Deo queſta ſum: ergà omnes liberalis fui, ſaltem animo: ijs, à quibus læſa fui, beneficium ſingulare rependi; quod non feciſſem, niſi ab eis læſa fuiſſem.*

13 Monet Plutarchus, vt iratus ſe, & ſuos mores contempletur in ſpeculo: videns enim faciem, ac geſtus furibundo, & phrenetico ſimiles deteſtabitur, & cauebit iram. Cato autem Senior dicebat iratum ab inſano non diſtingui, niſi mora; iram enim eſſe breuem inſaniam.

14 Angelorum eſt nullatenus litigare, ſed in omnimoda, & perpetua pace conſiſtere, ait *Leontius in vita S. Io: Eleemoſynarij c.* 14. *hominum verò eſt altercari quidem, ſed ſtatim reconciliari: dæmonum autem eſt totum diem litigare, & totum diem tranſire irreconciliatos.*

15 *Relinque munus tuum ante altare,* ait Chriſtus *cap.* 5. *Matth. & vade, reconciliare fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum.* ſicq; olim in miſſa vſus fuit, vt ante Sanctam Communionem Chriſtiani darent ſibi oſculum pacis quaſi reconciliationis, ac vnionis ſymbolum: cuius loco iam datur oſculanda tabella pacis (quam vocant) Vnde patet quam citò debeant Religioſi inter ſe reconciliari, ſi qua fortè offenſio inter ipſos intercedat.

16 Si ergò aliqua offenſio oritur inter 2. religioſos, vterque eorum ſtudeat quam primum reconciliari fratri ſuo, illumq; in hoc præueniat, vt nemo accipiat coronam ſuam *Apoc.* 3. idq; licèt ipſe ſit maioris authoritatis, aut etiam paſſus ſit iniuriam: eiq; dicat ex *Gen.* 13. *Ne quæſo, ſit iurgium inter me & te; fratres enim ſumus &c.* Sic hortatur, *S. Gregorius ho.* 32. *in Euang.* dicens *Ecce inter nos, & Deum diſcordiam peccando fecimus; & tamen ad nos Deus ſuos legatos prior miſit, vt nos ipſi, qui peccauimus, ad pacem Dei rogati veniamus. Erubeſcat ergò humana ſuperbia; confundatur quiſque; ſi non ſatisfaciat prior proximo, quando poſt culpam noſtram, vt ei reconciliari deberemus, & ipſe, qui offenſus eſt, legatis interuenientibus obſecrat Deus.*

17 Non vides, inquit *S. Chryſoſtomus hom.* 11. *in* 1. *Theſſal. in ædibus, quando ex aduerſo, & directè ſteterint aliæ ianuæ, ſitq; ventus vehemens; ſi alteram clauſeris, nihil poteſt ventus, ſed magna pars virium eius præciditur. ita nunc quoq; duæ ſunt ianuæ, os tuum, & eius, qui te contumelijs affecit, & conuitijs: ſi tuum clauſeris, extinguis totum ſpiritum; ſin autem aperueris, non poteſt cohiberi.* Sic *S. Baſilius hom.* 9. *de ira* ait: *Contumeliam tibi impoſuit iratus; ſiſte ſilentio malum: & ne ventos imiteris, qui per reflatum id, quod, appulſum eſt, repellunt:* ſic *Baſilius,* & meritò; vt enim ſilet tempeſtas, ſi venti ventis non aduerſentur; ita planè tollitur iurgium, ſi ex altera parte ſileatur. Idem confirmat *B. Laurentius in ligno vitæ de timore cap.* 3. dicens: *Sicut nihil eſt deformius quam reſpondere furioſis: ita nihil eſt vtilius, quam tacere, dum prouocamur: quia nullus eſt finis inimicitijs, niſi ad tempus obtemperetur iratis.*

18 Memorabile eſt, quod habet *Tertulianus lib. de patiētia cap.* 8. his verbis *Idcirco quis te lędit, vt doleas: quia fructus lędentis in dolore lęſi eſt: ergò, cum euerteris fructum eius non dolendo, ipſe doleat, neceſſe eſt amiſſione fructus ſui.*

19 Caueant

19 Caueant omnino religioſi à qualibet contentione iuxtà monitum Sapientis *Eccl.11. De ea re, quæ te non moleſtat, ne certeris*; & Pauli 1. *Timoth.2. Noli contendere verbis, ad nihil enim vtile eſt, niſi ad ſubuerſionem audientiæ*: nam *ſeruum Domini non oportet litigare* (ſubdit Paulus) *ſed manſuetum eſſe ad omnes, docibilem, patientem*: & alioqui, Sapiens *Prou.20.* ait *Honor eſt homini, qui ſeparat ſe à contentionibus*. Videat ergò religioſus, ne vlla in re fratri ſuo contradicat; &, ſi alter ipſi contradicat, ne ſe pertinacem oſtendat in ſuo ſenſu, ſed, vbi modeſtè illum aperuerit, ex amore veritatis, cedat, memor de Chriſto dici *Matth.12. Non contendet, neq; clamabit, neq; audiet aliquis in plateis vocem eius*; & 2. *Tim.2.* dici *Seruum Domini non oportet litigare.* quo pacto S. Ephrem moriens in ſuo teſtamento gloriatur, quod nunquam cum vllo Chriſtiano verbis contenderit, aut litigarit.

20 Videant item religioſi, ne alteri referant, quæ ab alio aduersùs ipſum dicta, aut geſta ſunt: nam *ſex ſunt quæ odit Dominus*, dicitur *Prou.6. & ſeptimum deteſtatur anima eius; eum, qui ſeminat inter fratres diſcordias*; & de hoc habetur *Eccl.21. Suſurro coinquinabit animam ſuam & ab omnibus odietur, & qui cum eo manſerit, odioſus erit.* idq; iure optimo cum *S. Baſilius ho.9. de ira* oſtendat deteriorem eſſe referentem, quam inferentem contumelias.

21 Ad ſeruandam charitatem inter religioſos iuuat plurimum, vt quilibet illorum cuicumq; in omnibus ſe poſtponat, ſeq; exteriùs ita gerat, vt id ipſum opere demonſtret iuxtà conſilium Pauli *Philip.2. In humilitate ſuperiores ſibi inuicem arbitrantes.* Quod ſatis apertè indicat *S. Chryſoſtomus hom.13. ad pop. Antioch.* ponderans verba illa *Mat.7. Omnia quæcumq; vultis, vt faciant vobis homines, & vos facite illis*; ait enim *Vis beneficia capere, confer beneficium alteri: vis laudari, lauda alium: vis amari, ama: vis partibus primis potiri, cede illas priùs alteri* quod *S. P. N. Ignatius 3. p. Conſt. c. 1. §. 4.* nos. bis proponit dicens: *In omnibus procurando, atq; optando potiores partes alijs deferre:* ad quod facit illud Pauli *Rom.12. honorem inuicem præuenientes*.

22 Iuuat item ad fouendam mutuam charitatem, quod religioſi inuicem ſe iuuent, & mutua ſibi præſtent obſequia: cum, teſte Paulo 1. *Cor.12.* non poſſit *oculus dicere manui, opera tua non indigeo; aut iterum caput pedibus, non eſtis mihi neceſſarij: ſed multò magis quæ videntur membra corporis infirmiora, neceſſaria ſunt.* Quare idem Paulus *Galath.5.* ait *Per charitatem ſpiritus ſeruite inuicem*: qui enim vera charitate flagrat, ad infirma, ac ſeruilia obſequia quibuslibet, maximè afflictis, ægrotis, ac pauperibus exhibenda ſe demittit; ſicq; fratris voluntatem ſibi promeretur: ſicut enim inquit *Chryſoſtomus ibi ignis admotus ceræ facilè mollit eam; ſic & amoris calor omnem faſtum, & arrogantiam vehementiùs, quàm ignis ſoluit.* Sic etiam Chriſtus *Io.13.* cum lauiſſet pedes Diſcipulorum, dixit; *Si ergò ego laui pedes veſtros Dominus, & magiſter; & vos debetis alter alterius lauare pedes*: exemplum enim dedi vobis, vt, quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.

23 *Sicut verbum dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos Eccl.5. ſic ſermo du-*

mo durus ſuſcitat furores, vt habetur *Prou.* 15. proinde in communitate Religioſorum cauendum eſt, ne ſe inuicem offendant verbis aſperioribus, mordacibus, ac mortificatiuis; cum per hæc facilè violari poſſit fraterna charitas; præſertim, ſi frater aliàs ſit perturbatus, & naturaliter moroſus: ſicut enim inquit *Chryſoſtomus hom.* 1. *de Anna acerba vulnera ne leuem quidem contactum ferunt: ſic & animus perturbatus difficilis eſt, ac moroſus, & ad omnia indignatur, quouſq; mordetur, & offenditur:* Quod ſi Frater ſit modeſtus, ac patiens, non ideò verbis malè tractandus eſt; cum ipſe dicere poſſit ex *Matth.* 20. *An oculus tuus nequam eſt, quia ego bonus ſum?*

24 Quod ſi Religioſi omninò debent abſtinere à verbis aſperioribus, ac iniurioſis: multò magis abſtinere debent à verberibus, ac percuſſionibus: quippe quæ non ſolum aduerſantur charitati, ſed ſubijciunt religioſum percutientem excommunicationi latæ in *cap. ſi quis ſuadente* 17. *quæſt.*4. & propoſitæ *ſupra cap.*9. *quæſt.*23. Pro cuius excommunicationis explicatione vltrà dicta *cap.*9. *quæſt.*7. hìc obiter noto, quod dicunt DD. non incurri dictam excommunicationem in caſu, quo percuſſio fiat ad correctionem; debere intelligi de percutiente ex legitima poteſtate: qualem habent Superiores in religioſos reſpectiuè ſubditos vtriuſq; ſexus: quod in primis indicant *Suar. D.*22. *de cenſ. ſect.*1. *n.*4. & *Filliuc. tract.*15. *n.*23. dicens *Dixi primò ſubditum, quia ſi nõ ſit illi ſubditus, percutiendo incurret:* quod eſt bene notãdũ.

Vnum hic moneo quod dicunt *Suarez D.*22. *de cenſur. ſect.* 1. *num.* 48. & alij Doctores ſenioribus clericis, qui zelo deuotionis percutiunt clericos iuniores, ſolum concedi, vt poſſint hanc exercere actionem circa pueros; vel iuuenes in minoribus conſtitutos turbantes diuinum officium; poſſe extendi ad moniales ſeniores reſpectu monialium nouitiarum, quippe quæ comparantur clericis in minoribus conſtitutis; ideoq; licitè has percuti poſſe à monialibus ſenioribus cauſa correctionis: vt benè aduertit *P. Zanettus* in Theologia morali præſtantiſſimus à me de hoc interrogatus; addens quod, cum *in cap. cum voluntate de ſentent. excommunicat.* §. *ſi quis verò* dicatur *Quod de his dicendum eſt, qui aliquos de familia ſua, vel propinquos inferiorum graduum ſimili modo vt cohibeantur à ſuis inſolentijs, & ſcientia boniſq; moribus informentur duxerint corrigendos:* hinc colligitur limitationem illam, quod poſſint percuti ſolum Clerici in minoribus conſtituti interturbantes diuina officia, non videri neceſſariam; cum textus loquatur abſolutè, & non ſolum in ordine ad delictum turbationis diuini officij: vnde fit, vt moniales ſeniores ad correctionem poſſint percutere leuiter moniales nouitias, quocunq; genere delicti delinquant; non item profeſſas, etſi iuniores; cum eæ comparentur Clericis in maioribus ordinibus conſtitutis, de quibus non loquitur textus citatus. Quare, ſi moniales ſeniores in aliquo caſu iudicent eiuſmodi correctionem eſſe neceſſariam reſpectu monialis profeſſæ: talem facultatem petant ab Abbatiſſa, aut à proprio Prælato: etſi regulariter id non videatur expedire.

Porrò priuilegium canonis puto competere fœminis, quæ, mutato habitu ſub clauſura cum velo albo, ac obligatione recitandi quotidie certas præces admittuntur ad famulatum monaſterij abſq; omiſſione votorum ſubſtantialium religionis: idq; ob doctrinam traditam *ſuprà cap. 9. num.* 3. quæ iuxta dicta ibid. *num.* 9. probat dictas fœminas gaudere etiam priuilegio fori. Tales autem fœminas nouiſſimè cognoui admitti Foroliuij in monaſterio monialium S. Claræ, & S. Catharinæ de licentia ſolius Ordinarij ex antiqua conſuetudine, ac putata immemorabili: quæ vtiq; talem admiſſionem reddere poteſt licitam; cum conſuetudo det ordinariam iuriſdictionem *l. inſpeximus in gl. v. conſuetudine de mancip.* & conſuetudo, cuius initij memoria non extat, vim habeat priuilegij, etiam in quæſibilibus ſolo priuilegio *cap. ſuper quibuſdam de verbor. ſignificat.* Sic ego in ſpecie interrogatus reſpondi; addens, quod, cum nemini debeat abſtrahi ius ſuum, *Inſtitut. de his, quæ ſunt ſui & §. fin.* talis conſuetudo poteſt continuari, cum non ſit derogata, (vt ſuppono.) Idq; non obſtante bulla Pij V. relata *ſup. cap. 7. num. 26.* in qua expreſsè derogatur conſuetudinibus, etiam immemorabilibus: nam derogatio cadit ſuprà conſuetudines tunc inductas, eaſq; contrarias obſeruantiæ clauſuræ, cuius reſtitutio in dicta bulla principaliter intenditur; vt colligitur ex verbis illis bullæ §. 9. poſitis, *præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus*; quæ referuntur ad §. 1. vbi ſolum eſt ſermo de conſuetudine contraria obſeruantiæ clauſuræ; vt conſtat ex illis verbis *nec vnquam in earum monaſterijs, ſeu domibus, etiam ab immemorabili tempore ea ſeruata non fuerit* (ideſt clauſura) quod repetitur etiam §. 2. à diuerſis autem non fit illatio: & aliàs dicunt plures Iuriſtæ hoc ipſo quod conſuetudo eſt immemorialis, præſumi honeſtam, & cenſeri debere habuiſſe ortum ex priuilegio vel ex quocunq; alio meliori principio.

Quod ſi eiuſmodi fœminæ eſſent admittendæ ad nouitiatum: tunc puto non ſolum debere explorari earum voluntatem iuxta dicta *cap. 2. ſect. 1. quæſt. 4.* cum reſpectu illarum militet finis explorationis; ſed etiam debere admitti cum dote debitè deponenda iuxta dicta; & de conſenſu capitulari Conuentus; cùm conſenſus capituli præmitti ſolitus, quando admittuntur modo dicto ad famulatum monaſterij, non ſufficiat ad hoc vt eæ dicantur admiſſæ ad nouitiatum; hæc enim admiſſio plura ſupponit, quam admiſſio ad ſimplicem famulatum monaſterij: à diuerſis autem non fit illatio.

Quæ omnia placuit hìc obiter indicare, quia nouiſſimè propoſita: idq; vt aliquo modo ſolui poſſint dubia, quæ excitari poſſent de dictis fœminis Foroliuij degentibus, & fortè etiam alicubi.

25 Mul-

25 Multùm charitati inter religioſos nocet, quod ſe inuicem indebitè reprælıendant, videlicèt non expectata opportunitate temporis, loci, & aliarum circunſtantiarum; quæ hac in re attendi debent: vnde fit, vt qui repræhenditur, repræhendentem repellat ijs verbis: *Quis te conſtituit Principem, & Iudicem Super nos? Exodi* 2. immodica quippe obiurgatio nec prodeſt obiurgato, nec decet obiurgantem: quæ verò ex amore, ac rigore rata proportione conditur, & digna eſt obiurgante, & prodeſt obiurgato.

26 In communitate Religioſorum maximè vitari debent amicitiæ particulares, contra quas acriter inuehitur: *S. Baſilius ſerm. de inſtitut. Monach.* his verbis: *Quod ſi quis inuentus fuerit, qui maiori quadam animi propenſione monachum, Fratrem, vel propinquum, vel alium quemuis quauis de cauſa videatur diligere, hunc caſtigare oportebit vt iniurium publicæ charitatis*: qui enim vnum aliquem magis quam cæteros diligit, is quod non perfectè cæteros diligat, de ſe ipſo indicio eſt.

QVÆRES XX. Quibus monitis excitari poſſint moniales ad cauendam tepiditatem in Dei ſeruitio, ac religioſæ perfectionis acquiſitione.

304 ℞. Poſſe excitari ſequentibus monitis; & quidem.

1 Meminerint tepiditatem ita à Deo improbari, vt Deus de tepido dicat *Apocal.* 3. *Vtinam frigidus eſſes, aut calidus eſſes; ſed quia tepidus es, & nec frigidus, nec calidus, incipiam te euomere ex ore meo: & Ieremiæ* 48. de eo dicitur *maledictus qui opus Dei facit negligenter.*

2 Nouerint indicia hominum tepidorum ex *S. Bernardo ſerm. de Aſcenſ. Dom.* eſſe, quod ſunt puſillanimes, & remiſſi: deficientes ſub onere virga, & calcaribus indigentes: quorum remiſſa lætitia, puſillanimis triſtitia eſt; quorum breuis, & rara compunctio, animalis cogitatio, tepida conuerſatio: quorum obedientia ſine deuotione, ſermo ſine circumſpectione, oratio ſine cordis intentione, lectio ſine ædificatione: quos vix gehennæ metus cohibet, vix pudor inhibet, vix frænat ratio, vix diſciplina coercet.

3 Tepiditas è diametro pugnat cum ſtatu hominis religioſi: quippe qui ratione ſtatus tenetur tendere ad perfectionem, ideoq; magis in dies proficere in ea: cuius oppoſitum facit homo tepidus: quem propterea *S. Auguſtin. in Pſalm.* 56. ſic compellat: *Quantumcunq; hic profecerimus, nemo dicat, ſufficit mihi, iuſtus ſum: qui dixerit, remanſit in via; non nouit peruenire: vbi dixit, ſufficit, ibi hæſit: attende Apoſtolum, cui non ſufficit, Fratres, inquit, ego me non arbitror compræhendiſſe: ille ergò currit, tu hæſiſti: ille dicit nondum ſe perfectum, & tu iam de perfectione gloriaris? confundantur qui dicunt tibi euge, euge: confundaris & tu, qui dicis euge euge.*

4 Religioſus tepidus eſt expoſitus tribus magnis periculis; videlicèt

amittendi peculium meritorum iam acquiſitorum iuxtà illud *Prou.* 18. *Qui mollis, & diſſolutus in opere fuerit, Frater eſt ſua opera diſſipans*; dandi occaſionem grauiori ruinæ ſpirituali iuxta *Prou.* 16. *Ante contritionem præcedit ruina & ante ruinam mala cogitatio*; & nunquam emergendi ex tepiditate iuxtà illud *Caſſiani coll.* 4. *c.* 19. *Frequenter vidimus de frigidis, atq; carnalibus, ideſt de ſæcularibus, atq; paganis ad ſpiritalem perueniſſe feruorem; de tepidis, atq; animalibus omninò non vidimus.*

5 Feruor ſpiritus teſte *S. Baſilio in regulis breuioribus reſponſ.* 259. *in tribus conſiſtit, nimirum, vt in eo quod agimus, adſit tota intentio; vt adſit inexplebilis cupiditas benè operandi; vt accedat aſſiduitas, & continuatio, qua nullum charitatis ergà proximum, aut virtutis officium recuſemus*: ſicut enim olla, quæ feruet, non quieſcit, ſed ſemper bullit, in altum ſe erigit, atq; ignitas bullas ſurſum eiaculatur; ſic charitas otioſa eſſe non debet, nec poteſt, ſed oportet, vt continuò ad maiora ſemper proficiat, & exiliat.

6 Videte, inquit Paulus *Epheſ.* 5. *Quo modo cautè ambuletis, non quaſi inſipientes, ſed vt ſapientes redimentes tempus*: *eſt enim vita noſtra*, ait *Nazianzenus in ſententijs*, *quaſi mercatus, cuius dies cum abierit, tempus amplius non erit emendi quæ velis: ſic ergo viuamus, & tanta faciamus, quanta voluerimus feciſſe, cum hoc tempus elapſum erit: quod enim hic facimus, per totam æternitatem nobis proderit; & quod nunc negligimus, irreparabiliter amittimus: viuamus vti in hora mortis optabimus nos vixiſſe; ſic enim tempus redimemus.*

7 Religioſus tepidus, ait *Thomas de Kempis l.* 1. *de imitat. Chriſti c.* 25. *num.* 7. *habet tribulationem ſuper tribulationem, & ex omni parte patitur anguſtiam; quia interiori conſolatione caret, & exteriorem quærere prohibetur.*

8 Si omni anno, inquit idem *Thomas ſupra cap.* 11. *num.* 5. *vnum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur: ſed modò è contrario ſentimus, vt meliores, & puriores in initio conuerſionis nos fuiſſe inueniamur, quam poſt multos annos profeſſionis. feruor, & profectus noſter quotidie deberet creſcere; ſed nunc pro magno videtur, ſi quis primi feruoris partem poſſit retinere: ſi modicam violentiam faceremus in principio, tunc poſtea cuncta poſſemus facere cum leuitate, & gaudio.*

9 Vox multorum eſt, (dicit *Gerſon par.* 3. *tract. de Myſt. Theol. pract. conſiderat.* 4.) *ſufficit mihi vita communis: ſi cum imis ſaluari potero, ſatis eſt; nolo merita Apoſtolorum; nolo volare per ſumma, incedere per planiora contentus ſum.* At hæc vox indigna eſt Dei famulo, indigna eſt religioſo, cui dicitur *Ambula coram me, & eſto perfectus Gen.* 17. hæc eſt vox hominum imperfectorum; de quibus *Matth.* 20. dicitur *Multi ſunt vocati, pauci verò electi.* Audiant religioſi, quod dicit Sapiens *Eccl.* 9. *Quodcunq; facere poteſt manus tua, inſtanter operare; quia nec opes, nec ratio, nec ſapientia, nec ſcientia erunt apud inferos, quo tu properas.*

10 *Si tanto ſtudio, & ſolicitudine quæreretur conſcientia*, inquit

S. Ber-

S.Bernardus de inter domo c.21. Quanto quæritur ſæcularis,& vana ſcientia; & citiùs appræhenderetur, & vtilius retineretur. Quod confirmat *S.Doroth. doc.* 10. loquens ſecum ipſo his verbis: *Si tantus labor, tantuſq; feruor fuit tibi in adipiſcenda eloquentia,quanto maior tibi nunc adhibenda eſt cura, vt veras virtutes acquirere valeas.*

11 Dicebat olim quidam ex SS. Patribus,vt refertur *in vitis Patrum* virum perfectionis ſtudiorum debere, imitari canes venaticos: vt enim hi leporem velociſſimè,& toto conatu perſequuntur,non reſpectantes, quæ in via ſunt, aut offeruntur ſed omnibus oculis,ſenſibus, & viribus etiam per ſaxa, ſentes, & vepres in leporem feruntur, nec quieſcunt, donec eum cœperint: ſic virtutis ſtudioſus idem circa virtutem facere debet. quo modo S. Marcianus Anachoreta, teſte *Theodoreto in Philoteo*, rogatus à venatore, quid ſolus,ac otioſus ageret in eremo,reſpondit:*Ego Deum meum hìc venor,nec ab hac pulchra venatione ceſſabo,donec eum appræhendero.*

12 Religioſus ita ſe gerat in via virtutis, vt de eo dici poſſit veraciter: *Conſummatus in breui expleuit tempora multa Sapient.* 4. Quo pacto *Euſebius Emiſſ.homil.9. ad Monachos* dicit: *Non te fallat quicunq; ille es, numerus dierum, quos hìc, relicto corporaliter ſæculo conſumpſiſti: illum tantùm diem vixiſſe te computa, in quo voluntates proprias abnegaſti, in quo malis deſiderijs reſtitiſti; quem ſine vlla regulæ tranſgreſſione duxiſti: illum diem vixiſſe te computa, qui puritatis, & ſanctæ meditationis habuit lucem.*

QVÆRES XXI. Quibus monitis incitari debeant moniales ad perfectam ſuarum regularum obſeruantiam.

305 ℞. Debere incitari ſequentibus monitis,videlicèt.

1 Cum Religioſi dicantur Regulares à regula; vtiq; neceſſe eſt,vt regulam ſui Ordinis obſeruent: aliàs eſſent religioſi æquiuocè eo modo, quo homo pictus dicitur homo; & indignè ferrent nomen Regularium: ſicq; ijs dici poſſet, quod olim Magnus Alexander dixit militi illi ignauo *Aut muta nomen,aut muta mores.*

2 *Cuſtodi legem, atq; conſilium*, dicit Sapiens *Prou.* 3. *& erit vita animæ tuæ, & gratia faucibus tuis:* ſicq; docet perfectionem religioſam, quæ eſt vera vita Religioſorum, conſiſtere in perfecta regularum obſeruantia; ita vt religioſo ſuæ regulæ tranſgreſſori adaptari poſſit illud *Apoc.* 3. *Nomen habes, quod viuas, & mortuus es.* Quare *S.Bernardus ep.32. ad fratres de S.Anaſtaſio*, ſic ſcribit: *Rogo vos,fratres,& multum obſecro,ſic agite, & ſic ſtate in Domino, dilectiſſimi, ſoliciti ſemper circa cuſtodiam Ordinis, vt Ordo cuſtodiat vos.*

3 De religioſis regulam Ordinis negligentibus dicit *S. Proſper lib. de vita contemplat. cap.* 4. non mente mutatos eſſe, ſed veſte, non actu, ſed habitu: quippequi *ſermone tantum, non opere ſæculo renunciaſſe contenti ſæculariter viuunt, & vitia ſua inani profeſſione vitæ melioris abſcon-*

dunt; ac religionis imaginariæ nomine palliati opinionem virtutis pro virtute ſuſcipiunt; prædicant magna, nec faciunt; accuſant vitia, nec deponunt; publicè ſibi diſplicere ſimulant quod occultè committunt; magni ſtudent videri, non fieri. Quapropter de ſe dicere poſſunt quod habet *S. Bernardus epiſt.* 149. *Clamat ad vos mea monſtruoſa vita, mea ærumnoſa conſciētia: ego enim quædam chimæra mei ſæculi, nec clericum gero, nec laicum: nam monachi iamdudum exui conuerſationem, non habitum.*

4 Regulas Ordinum religioſorum vocant alij vincula, quibus tria vota ſubſtantialia colligata conſeruentur: alij ſepimenta, quibus lex Dei munita circumſepitur: alij neruos, & oſſa religionis, ſine quibus myſticum corpus religionis non conſiſtit: alij ſcalam, quæ tot gradibus diſtincta, quot ſunt particulares regulæ, religioſum obſeruantem ad perfectionis culmen attollit: alij aphoriſmos ſpirituales, in quibus continentur præceptiones curandi ſpirituales morbos: alij fulcra, quibus ædificium religioſæ perfectionis fulcitur: alij deniq; ſpeculum, in quo religioſus inſpicere poteſt, qualis ſit, ſiue pulcher, ſiue fœdus, ſiue iuſtus, ſiue iniuſtus; vtrum proficiat, an deficiat; vtrum Deo placeat, an diſpliceat. Quid autem erit de religioſo, qui hæc vincula diſſoluat, hæc ſepimenta deſtruat, hæc oſſa conterat, hanc ſcalam proijciat in terram, hos aphoriſmos practicè ignoret, hæc fulcra deijciat, hoc ſpeculum in minutiſſimas partes frangat?

5 Regula religioſa neceſſitatem moralem benè viuendi affert: at fœlix neceſſitas, quæ ad meliora compellit: præter quam quod eiuſmodi neceſſitas progreſſu temporis efficitur voluntaria; iuxtà illud *Hieronymi epiſt.* 4. *ad Ruſticum tibi*, inquit, *cùm in monaſterio fueris, hæc facere non licebit, & inoleſcente paulatim conſuetudine quod primum cogebaris, velle incipies, & delectabit te labor tuus, oblituſq; præteritorum ſemper priora ſectaberis.*

6 De S. Pachomio legimus ei ab Angelo allatam regulam vniuerſam ipſi, eiuſq; Fratribus ſeruandam tabulis deſcriptam; in qua ſingillatim omnia explicabantur, quis habitus, quæ munerum diſtributio, quæ in victu, quæ etiam in accubitu ſeruanda eſſet ratio: immò *S. Brigitta l. 7. reuelation. cap.* 20. teſtatur ſibi reuelatum fuiſſe à Chriſto omnes, & ſingulas regulas Ordinum religioſorum diuinitus fuiſſe dictatas, & ex aſpiratione Sancti Spiritus. Qua ergo reuerentia, ac deuotione iuſſum Dei impleremus, quod nomine eius ab Angelo indiceretur; eadem debemus obſeruare regulas noſtri Ordinis, vt pote à Deo ipſo cœlitus dictatas ex ſpeciali Spiritus Sancti illuſtratione; ac aſſiſtentia.

7 Ex eo autem quod regula nō obliget ad culpam nō ideò faciliùs violanda eſt: cum non timor culpæ, ſed Dei amor trahere debeat nos ad implendam diuinam eius voluntatem in regula expreſſam iuxtà illud *Io.* 14. *Si diligitis*

gitis me, mandata mea ſeruate: & religioſo viro adaptari poſſit, quod in alio ſenſu ait *S.Gregorius l.3.dial.cap.16. Si ſeruus Dei es, non te teneat cathena ferrea, ſed cathena Chriſti*: quod *S. P. N. Ignatius* indicauit *par. 6. Conſtitution. cap. 6.* dicens *loco timoris offenſæ ſuccedat amor, & deſiderium omnis perfectionis, & vt maior gloria, & laus Chriſti Saluatoris conſequatur.*

8 Cauendum, ne aliqua regula violetur, eò quod iudicetur eſſe de re minima: nam *Lucæ 16.* dicitur *Qui fidelis eſt in minimo, & in maiori fidelis eſt; & qui in modico iniquus eſt, & in maiori iniquus eſt*; & *19. Eccleſ.* dicitur *Qui ſpernit modica, paulatim decidit*. Quare *S. Bonauentura in ſpecul. diſclip. ad nouit. in prologo* dicit: *Minima neglecta eò turpius moribus maculam ingerunt, quo vitari facilius cognita potuerunt*. quod confirmat *S. Auguſtinus l. 14. de ciuit. Dei cap. 15.* dicens de Adami inobedientia: *In Paradiſo tanto maior inobedientia fuit, quanto id, quod præceptum eſt, nullius difficultatis fuit.*

9 Cum *Lucæ 22.* dicatur de viris tendentibus ad perfectionem: *Qui maior eſt in vobis, fiat ſicut minor, & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtrator*; hinc conijciant religioſi ex eo quod ſint antiquiores ætate, ac profeſſione, immò & benè meriti de religione; non ideò ipſis concedi, vt violent regulas: quin potius, quò ſunt antiquiores, eò ſe debent oſtendere obſeruantiores, prouidentes bona non tantum coram Deo, ſed etiam coram hominibus: ijs enim in primis dicitur: *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cælis eſt. Matth.5.*

10 Caueat Religioſus, ne quam ex regulis violet vt non reputetur ſcrupuloſus; cùm potius ex ſtudio regularis obſeruantiæ dicere deberet cum Paulò *Roman. 1. Non erubeſco Euangelium*. Chriſtus certè *Lucæ 9.* ait *Qui me erubuerit, & meos ſermones, hunc filius hominis erubeſcet, cum venerit in maieſtate ſua, & Patris, & Sanctorum Angelorum*. Non ſcrupuloſus, ſed obſeruans reputatur Religioſus quem omni ſtudio abſtinet à violanda quacunq; regula, etſi minima: & inter religioſos, qui eſt exactior in obſeruanda propria regula, eò perfectior, & ſanctior exiſtimatur. non eſt ergo, cur religioſus de hoc erubeſcat, quin potiùs gloriari debet in Domino, neglecto quocunq; reſpectu humano.

11 Vt autem Religioſi perfectius ſuam obſeruent regulam, confert plurimùm, vt illam ſibi faciant familiarem, ac benè intelligant, memoriam illiùs ſæpè renouantes illam ſiue andiendo, ſiue legendo, immò & attentiùs meditando. Quo modo *S. Auguſtinus in regula cap. vlt.* dicit: *Ne per obliuionem aliquid negligatis, ſemel in ſeptimana vobis legatur* (loquitur de regula) & S. Benedictus mandat ſuam regulam ſæpè legi, *ne quis fratrum ſe de ignorantia excuſet*. Porrò ille dicetur habere regulam familiarem, qui cognitionem illius habebit quaſi habitualem;

ita vt totam habeat in promptu, ſicq; iudicio practico illam huic, vel illi rei applicare poſſit, definiendo illam fieri, aut non fieri poſſe.

12 Cæterum, quia, teſte *S. Bernardo tractat. de diſpenſat. & præcepto pars regulæ eſt regularis correctio, & regulæ tranſgreſſio corrigitur per pœnitentiam:* propterea religioſi non ſolum promptè, ac humiliter debent implere pœnitentias ipſis à Superiore iniunctas pro tranſgreſſionibus regulæ; ſed etiam debent illas ſpontè petere à Superiore, & libenter implere: vt hæc cura indicium ſit illius, quam de ſuo profectu ſpirituali in via Dei quiſq; habet; vt dicitur *Reg.* 51. *ſummarij Conſtitut. noſtræ Societatis*. Sic quippe regula conſeruatur in viridi obſeruantia, vt notat *S. Bonauentura tractat. de 6. alis Seraphim ala* 2. & in hac vita ſatisfacientes pro commiſſis defectibus euadimus pœnam aliàs in Purgatorio ſubeundam pro dictis defectibus.

QVÆRES XXII. Quibus monitis induci debeant moniales ad perfectam religioſæ paupertatis obſeruantiam.

306 ℟. Debere induci ſequentibus monitis.

1 Meminerint paupertatem religioſam eſſe fundamentum Euangelicæ perfectionis, ideoq; Chriſtum *Matth.* 19. adoleſcenti prouehendo ad perfectionem dixiſſe; *Si vis perfectus eſſe, vade, & vende quæ habes, & da pauperibus*: & meritò, cum paupertas primò ſuccidat diuitias, honores, ac delicias, quæ ſunt materia, ac fomes omnium vitiorum; pariat humilitatem, quæ eſt fundamentum ſanctitatis; noſq; relinquat liberos ab omni cura rerum temporalium ad effectum vacandi Deo ſoli, ac virtutum omnium acquiſitioni.

2 Paupertas eſt abdicatio ſolicitudinum ſæculi, iter ad Deum ſine impedimento, expulſio omnis triſtitiæ, fundamentum pacis, munditia vitæ, quæ nos liberat curis omnibus vitæ tranſeuntis, & facit, vt Dei mandata perfectè exequamur, vt notat *Climacus grad.* 17.

4 Cum Chriſtus *Matth.* 5. alijs fermè virtutibus remunerationem polliceatur poſt hanc vitam; paupertati in præſenti cœlorum regnum decernit dicens: *Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum*: ſiue quia paupertas adeo remota eſt ab omnibus periculis amittendi gloriam cœleſtem, vt eam quaſi manibus teneat; ſiue quia ita omnibus curis ſæcularibus expers eſt, vt etiam in hac vita fœlicitatis futuræ dulcedinem etiam modò prægustet.

5 *Caſſianus collat. vlt. cap. vlt.* alludens ad centuplum religioſis à Chriſto promiſſum *Matth.* 19. ijs verbis, *omnis, qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit*; ſic ait: *Quiſquis patris vnius, vel matris, ſeu filij pro Chriſti nomine, charitate contempta in omnium, qui Chriſto ſeruiunt dilectionem ſinceriſſimã tranſit, pro vno ſcilicet tot patres,*

tres,fratreſq; feruentiore,ac præſtantiore affectu deuinctos; multiplicata etiam domorum, atq; agrorum poſſeſſione ditabitur quiſquis vna domo pro Chriſti dilectione reiecta,innumera monaſteriorum habitacula tanquam propria poſſidebit in quacumque orbis parte, velut in ſuæ domus iure ſuccedens. Quo modo enim non cẽtuplum, &,ſi Domini noſtri ſententiæ ſupradiici aliquid fas eſt,pluſquam centuplum recipit qui 10.vel 20.ſeruorum miniſteria infida, & coactitia derelinquentes tot ingenuorum,atq; nobilium ſpontaneo fulcitur obſequio.

6 *Diuitias, & paupertatem ne dederis mihi, ſed tantum victui meo tribue neceſſaria:*hoc olim efflagitauit Salomon à Deo *Prou.*30. & hoc omninò conceſſum eſt religioſis; qui, cum neceſſaria habeant alimenta aliorum laboribus curata, & Dei benignitate prouiſa, propria ſorte contenti dicunt cum Paulo 1.*Tim.6. Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſumus*: & meritò, cum habeant proprij victus quaſi oeconomum, & procuratorem Deum ipſum, qui dat omnibus affluenter, ſicq; eos ab omni cura,ac ſolicitudine liberet.

7 *Beatum dixerunt populum, cui hæc ſunt* (bona ſcilicet temporalia) inquit *Dauid Pſal.*143. qui tamen reijcit, ac ſugillat ſic loquentes, dicens *Beatus populus, cuius Dominus Deus eius* (cuiuſmodi ſine dubio in primis ſunt religioſi) non enim bona temporalia beatum efficere poſſunt hominem; cum ſint falſa, vana, & apparentia, vt oſtendit *S. Chryſoſtomus* dicens in 1. *Tim.6. Candore lucentis margaritæ attraheris? cogita maris eſſe aquam, & in eius finibus ante iacuiſſe deiectam*: *rapit animam* auri fulgor, & nitor argenti?cogita terram,ac cinerem ea priùs fuiſſe,ac modò eſſe:placet pretioſa,& ſerica veſtis? at vermium ille contextus eſt,opinio eſt, & humana præſumptio.

8 *Qui volunt diuites fieri*, teſte Paulo 1. *Tim.6. incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & deſideria multa, inutilia, & nociua, quæ mergunt hominem in interitum, & perditionem*. Quod confirmauit Chriſtus *cap.* 19. *Matth.* ijs verbis *Facilius eſt camelum per foramen acus tranſire, quam diuitem intrare in regnum cælorum*. At religioſos à periculo ſalutis adeò graui liberat religioſa paupertas: quippequi carnis affectibus exuti, & à terrenis bonis expediti, vt ita dixerim, filo gracili ſimiles per foramen illius myſticæ acus tranſeunt, ſpirituales effecti; vt loquitur *Gaudentius. Brixienſis ſer.5.tomo 2.Biblioth.veterum Patrum*.

9 Cum triplex ſit paupertas,alia cenſu, alia ſenſu, ſeu ſpiritu; & alia cenſu ſimul ac ſenſu: paupertas religioſorum,vt ſit perfecta, debet eſſe paupertas & cenſu,& ſenſu,quo modo Chriſtus *Matth.*5.dixit,*Beati pauperes ſpiritu*. Ea ergò debet eſſe non neceſſaria,non coacta,non ex vana gloria, aut alio fine humano;ſed voluntaria,libera,& ex Spiritu Sancto. Quanquam,vt benè aduertit *S. Greg. ho.*1. *in Euang.* in hoc affectus debeat potiùs penſari, quam cenſus: *cùm multum relinquat,qui ſibi nihil retinet,multum relinquat qui quantumlibet parum totum deſerit*.

10 Ca-

10 Cauendum Religioſis, ne effectu relinquentes quæcumq; bona in ſæculo poſſidebant, & quidem magna, in religione immoderatum retineant affectum erga reculas quaſdam paruas; v.g. ergà cubiculum, veſtem, librum, imaginem, & ſimilia: ſic enim verè non eſſent pauperes: quippequi, vt loquitur *Caſſianus collat. 4. Abb. Danielis c. 21. vitium cupiditatis, & auaritiæ, quod erga ſpecies prætioſas exercere non poſſunt, circà viliores materias retinentes non abſcidiſſe, ſed immutaſſe probant priſtinam paſſionem: quaſi verò differentia tantummodò metallorum, & non ipſa paſſio cupiditatis habeatur innoxia ſed idcircò* (concludit Caſſianus) *prætioſiores abiecimus materias, vt facilius diſceremus viliora contemnere.* Quod confirmat *S. Bernardus ad Monac. S. Bert.* dicens *miſerabiliores ſumus omnibus hominibus nos Monachi, ſi pro tam exiguis tanta patimur detrimenta: quid enim inſipientiæ, immò quid inſaniæ eſt, vt qui maiora reliquimus, minora cum tanto diſcrimine teneamus.* Confirmauit & S. Antonius, dum cuidam ſæculum renunciare volenti aliquibus in tempus neceſſitatis ſibi reſeruatis, iuſſit, vt nudo corpori ſuo carnes à ſe emptas imponeret: quod cum ille feciſſet, certatim canes, & aues ad carnem illam rapiendam accurrentes totum eius corpus lacerarunt: tunc Antonius *Qui non renunciat omnibus, ſic,* inquit, *lacerantur à dæmonibus.*

11 Si quando religioſis occurit occaſio ſentiendi effectum aliquem paupertatis, etiam circa neceſſaria; illum prompto animo ſuſtinere debent. quo modo in *Conſtitutionibus noſtræ Societatis p. 3. c. 1. §. 25.* dicitur *Diligant omnes paupertatem vt matrem, & iuxtà menſuram ſanctæ diſcretionis ſuis temporibus eius effectus aliquos experiantur.* Sic etiam *S. Baſilius in regulis fuſius diſputatis interrogat. 22.* notat 1. *Tim. 6.* dici *habentes alimenta, & quibus tegamur*; non autem dici *habentes oblectamenta, & quibus honoremur*: vt indicet religioſum verè non poſſe dici pauperem, niſi animo ſit paratus ſentire effectus aliquos paupertatis, eoſq; occurente occaſione libenter, & promptè ſuſtineat: alias eſt pauper ſolo nomine, ac æquiuocè. Idq; potiſſimum procedit de ijs religioſis, qui cum in ſęculo paupertate premerentur, in religione nullum omninò paupertatis effectum volunt experiri: contrà quos inuehitur *S. Bernardus ſuper miſſus eſt*, dicens *Quodq; peruerſum eſt, plerique in domo Dei non patiuntur haberi contemptui, qui in ſua non niſi contemptibiles eſſe potuerunt.*

12 *Nolite ſoliciti eſſe dicentes, quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur*, ait *Chriſtus fidelibus, & maximè Religioſis Matth. 6. ſcit enim Pater veſter, quia his omnibus indigetis; nolite ſoliciti eſſe in craſtinum, craſtinus enim dies ſolicitus erit ſibi ipſi: ſufficit diei malitia ſua.* Quod explicans *S. Chryſoſtomus ibi* ait *Nequaquam vlterioris diei cura te conterat: cum ei ius enim diei ſpatium te viſurum neſcis, quam ob cauſam illius ſolicitudine torqueris? & certè quid prodeſt ſolicitum eſſe de futuris contingentibus, quæ fortè nunquam erunt?* Religioſi ergò, cum ſciant Deum ſcire, velle, & poſſe ſubuenire eorum indigentijs; ne ſint ſoliciti circa temporalia ſed omnem ſolicitudinem in ipſum deuoluant

iuxtà illud *Pſal.*54. *Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet* ſe totos dedant eius ſeruitio, nec ſint anxij circa veſtitum, ac victum; memores inter ipſos, & Deum initum fuiſſe hoc quaſi pactum, ac fœdus; vt ipſi ex vna parte omnia relinquant (ſicut dicebat S. Franciſcus) ille verò pro ſua parte ipſos ſuſtentet, & alat, non ſolum vt herus famulos, ſed vt pater filios, hoſq; dilectiſſimos.

QVÆRES XXIII. Quibus monitis ſuaderi debeat monialibus perfecta Caſtitatis religioſæ obſeruantia.

307 ℞. Debere ſuaderi monitis ſequentibus, & quidem.

1 Meminerint ipſis dici, quod habet Paulus 1.*Theſſal.*4.*Hęc eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra, vt abſtineatis vos ab omni fornicatione; non enim vocauit vos Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem*. cum ergo illæ pluries in die recitent orationem dominicam, & dicant, *fiat voluntas tua*; quo ſtudio debent curare, vt hac in re omninò impleatur Dei voluntas.

2 Meminerint ſe eſſe ſponſas Chriſti iuxtà illud Apoſtoli 2.*Cor.*11. *Deſpondi vos vni viro virginem caſtam exhibere Chriſto*: quo modo *Tertulianus de velandis Virginibus cap.*16. ait *Nupſiſti Chriſto, illi tradidiſti carnem tuam, illi deſponſaſti maturitatem tuam; incede ſecundùm Sponſi tui voluntatem*. Sicut ergò Sponſa carnalis fidem ſuam obligat Sponſo, cauetq; maximè, ne datam fidem violet: ita monialis per votum caſtitatis fidem dat Chriſto, ſicq; cauere debet, ne eam vllo modo frangat; memor *in nulla parte oportere virginem adulteram eſſe; non lingua, non auribus, non oculo, non alio omninò ſenſu, immò neq; cogitatione*, vt loquitur *S. Baſilius de vera virg.*

3 Dei altare vocat *S. Hieronymus ep.*8. virginem Demetriadem; dicens ſe intermiſiſſe tractationem de templo Ezechielis, & de altari thymiamatis, quam cœperat, vt ad illam Virginem ſcriberet. *& de altari*, inquit, *tranſirem ad altare.* Sicut ergò atrox, execrabilis, & ſacrilega omnium iudicio reputatur altaris violatio; ſic atrox, execrabilis, & ſacrilega eſt violatio Virginitatis Deo per votum promiſſæ, adeoq; omni modo cauenda.

4 Item meminerint, ſi quam turpitudinem contra Caſtitatem committunt, illam in die iudicij à Chriſto Iudice manifeſtandam eſſe ad ſonitum tubæ non ſolum Prælatis ipſarum, ac Sororibus proprij Conuentus, ſed etiam parentibus, fratribus, ſororibus, alijſq; conſanguineis, ac amicis: & quidem cum ea ipſarum confuſione; quam inde poſſunt conijcere, quod interdum ſimiles exceſſus ex nimia verecundia neq; Confeſſario audent aperire, etſi ſciant illum ſub nullo prætextu poſſe eos cuiquam aperire, neq; ad ſaluandam propriam vitam.

5. Sicut *voluptatem viciſſe magna eſt voluptas*. teſte *Cypriano lib. de diſcipl. & bono pudicitiæ, cum nulla maior ſit victoria, quàm quæ à cupiditatibus refertur*: ſic fructus carnis, & concupiſcentiæ eſt dolor, & triſtitia; ſiquidem, vt docet *S. Chryſoſt. ho.*13. *in acta Apoſt. impura voluptas ſimilis eſt voluptati, qua afficiuntur ſcabioſi, cum ſe ſcalpunt: huic omni voluptati,*

ptati, quæ breuis eſt, ſuccedit longior dolor, & moleſtia.

6 Cum violatio caſtitatis magnam poſt ſe relinquat confuſionem in delinquente iuxta illud Pauli *Dom.6.* Quem ergò fructum habuiſtis tunc in illis, in quibus nunc erubeſcitis? vtiq; omni conatu debet Monialis reſiſtere tentationi impuræ, vt ſe eximat à tali confuſione, quam ſenſura eſt tum in die iudicij iuxtà dicta *hic num.4.* tū in manifeſtanda violatione caſtitatis Confeſſario: quæ aliquando eſt talis, vt dicere poſſit pœnitens cum Dauide *Pſal.17. Circumdederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbauerunt me; dolores inferni circumdederunt me*: vt proinde vrgens tentatio repelli poſſet ijs verbis: *Non emi tanti pænitere.*

7 Caueat religioſus, ne ſemel ſinat ſe præcipitem agi in foueam carnalis voluptatis, memor impoſſibilem moraliter ipſi poſtea futurum egreſſum ex illa iuxtà illud *Oſeæ 5. Non dabunt cogitationes ſuas, vt reuertantur ad Deum ſuum, quia ſpiritus fornicationum in medio corū*: quod confirmat Paulus *Epheſ. 2.* dicens *Spiritus, qui nunc operatur in filijs diffidentiæ*, intelligens iuxtà *Hieronymū* nomine *ſpiritus fornicationis* ſpiritum, qui operari dicitur in filijs diffidentiæ, ideſt in ijs, qui deſperant, de ſua ſalute. nec diſſentit Sapiens *Prou.2.* dum ait de meretrice *omnes, qui ingrediuntur ad eam, non reuertentur*: nec mirum, cum Sapiens *verſu præced.* dicat *Inclinata eſt ad mortem domus eius, & ad inferos ſemitæ illius.*

8 Cauendum item eſt à fornicatione, eò quod illa in corpore hominis defigat ſtimulos veneris, qui etiam poſt peccatum, cum vult pœnitere, ad priſtina illum titillent. quod notauit *S. Hieronymus ep. ad Amandum* dicens: *Libido etiam in ipſo tempore pænitendi præteritos ſtimulos patitur, & titillationem carnis, & incentiua peccati, vt per hæc, quæ corrigi cupimus cogitantes ſit materia peccandi*: immò & experta eſt Maria Aegyptiaca, quæ *Sophronio* teſte, *in eius vita* totidem annos, quot veneri ſeruierat (ſcilicet 17.) hos ſtimulos pœnitens paſſa eſt.

9 Inſurgente tentatione venerea, meminerit religioſus momentaneum eſſe, quod delectat, ſempiternum quod cruciat: meminerit quod, ſi conſentiat Deo moritur, ſeq; exponit periculo æternæ damnationis; &, ſi in eo ſtatu moreretur, præceps rueret in infernum, vbi ſuam deplorans infœlicitatem dicere cogeretur cum Ionatha 1.*Reg.14. Guſtans guſtaui in ſummitate virgæ, quæ erat in manu mea, paululum mellis, & ecce morior.* meminerit quod ait *Satyricus: Vbi voluptas regnat, ibi virtus exulat: breuis voluptas longa pænitentia eſt: vix voluptas eſt, quæ abit, venitq; more fulminis.*

10 Curet porrò monialis, vt iuxtà monitum Pauli 1.*Cor.7.* ſit ſancta & corpore, & ſpiritu: caſtitas enim corporis ſine caſtitate ſpiritus Deo non placet, & nihili apud ipſum æſtimatur: ſicut nec ab eo æſtimatæ ſunt virgines fatuæ, ſed potiùs reiectæ verbo illo *Neſcio vos*; quod ipſa gehenna grauius fuit: quem enim neſcit Deus hunc neſcit cœlum, neſciunt Angeli, neſciunt Beati; ſed ſcit diabolus, ſcit mors, ſcit gehenna ad eum iugiter cruciandum.

Et qui-

Et quidem quod caſtitas vera debeat eſſe tam mentis,quam corporis,indicant *Caſſianus l.6.c.15.*dicens *Et mulierem ignoro,& virgo non ſum;*& *S.Hieronymus ep.ad Fauſtum* dicens:*Perit & mente Virginitas.*

11 Illius præcepti iugiter meminiſſe debemus(ait *Caſſianus l.6. inſtit.c.13.*) *omni cuſtodia ſerua cor tuum,& ſecundùm Dei principale mandatum ſolicitè ſerpentis obſeruare noxium caput,ideſt cogitationum malarum principia,quibus ſerpere in animam noſtram diabolus tentat:.ne,ſi caput eius per negligentiam penetrauerit cor noſtrum, reliquum eius corpus ideſt oblectationis aſſenſus illabatur: qui procul ſi fuerit intromiſſus, morſu virulento mentem interimit captiuatam.* Sic *S.Cyprianus ſer.de ieiunio* dicit *Diaboli primis titillationibus obuiandum eſt; nec coluber foueri debet,donec in ſerpentem formetur.*

12 *Si virginitatem animæ integram ſeruare deſideras,*inquit *S. Auguſtinus lib. 50.homil.ho.35. quantum potes,obſerua blandimenta draconis,ne fortè,ſi incautus fueris,quinq; ſenſus,qui in te ſunt, quaſi quinque virgines permittas à ſerpente corrumpi.* Hinc Paulus 1. *Cor.6.* ait *fugite fornicationem*: alia enim vitia pugnando; ſola libido fugiendo vincitur; ſcilicèt fugiendo fœminas, obiecta, occaſiones libidinis, diuertendo oculos, & mentem, vt alia videat, & cogitet. nam ſi turpi cogitationi te opponas, & cogitationi repugnes, cogitando,magis commoues imaginationem eorundem,indeq; carnem, & concupiſcentiam innatam,ac libidinem profuſam magis accendis.

13 Ad profligandas tentationes carnis conferet inſpicere exempla Sanctorum quò ad hoc nobis relicta, vt S. Benedicti, qui abiectis veſtibus ad hunc effectum ſe abiecit in vrticas, ac ſpinas, iiſq; ſe tamdiu volutauit, donec per cutis vulnera eduxiſſet vulnus mentis: S. Bernardi, qui ad eundem effectum in vicinum lacum tempeſtate præfrigida deſilijt, in eoq; immerſus collo tenus vſq; eo conſtitit,dum exanguis omnem libidinis calorem extingueret:& S.Franciſci,qui ad talem finem chorda ſe atrociter verberauit dicens: *Eia frater aſine,ſic te decet manere, & ſic ſubire flagella,* poſteaq; in medias niues ſe abiecit: qua pœna ſic ardorem extinxit libidinis,ait *S. Bonau.c. 5. vitæ illius,* vt deinceps tale aliquid minime ſenſerit: quod item in ſe ipſis experti ſunt S.Benedictus,teſte *S.Gregorio l.2. dial.c.1.* & S. Bernardus, teſte *Surio in eius vita.*

14 Cùm in vita,& martyrio SS. Virginum pulcherrimas virgines ab impuriſſimis Tyrannis promiſſis,metu,& vi ad ſtuprũ ſolicitatas, immò publicò iudicio dãnatas ſæpiſſimè legamus,nullã tamen violatam,ſed omnes Deo, & Angelis tutoribus virginitatem conſeruaſſe: meritò ſperare poſſunt Moniales, quod, ſi pro ſua virili parte tentationibus venereis reſtiterint, Deus earum virginitatem proteget,nec ſinet eas à teterrimo hoſte ſubiugari.

15 Cùm *S.Hieronymus ep.22.ad Euſtochium* de ſe dicat *Ille ego,qui ob gehennæ metu tali me carcere ipſe damnaueram* (ideſt Syluestri eremo) *ſcorpionum tantum ſocius & ferarum ſepè choris intereram puellarum:pallebant ora ieiunijs, & mens deſiderijs æſtuabat in frigido corpore, & ante hominem ſuum iam carne præmor-*

præmortua ſola libidinum incendia bulliebant: quis ſibi non timeat? quis non perhorreſcat? quis non contremiſcat? Grauem enim ait *S. Auguſtinus lib. de honeſt. mul. ſortita eſt caſtitas inimicum, cui quotidie reſiſtitur, & ſemper timetur.*

16 Quod ait S. *Leo ſerm. 1. de nat. Domini Agnoſce, ò Chriſtiane, dignitatem tuam, & diuinæ conſors factus naturæ noli in veterem vilitatem degeneri conuerſatione redire; memento cuius capitis, & corporis ſis membrum: reminiſcere, quod erutus de poteſtate tenebrarum translatus es in Dei lumen, & gloriam*: potiori ratione dici poteſt religioſo mox conſenſuro in violationem caſtitatis: qui ſibi item exprobrare poteſt illud Pauli *1. Cor. 6. Tollens ergò membra Chriſti faciam membra meretricis? abſit*. Certè *Arnobius lib. 4. con. gentes* Iouem in cygnum, & taurum conuerſum ad explendas ſuas libidines ſic irridet: *O egregia merces culpæ; ò digna, & pretioſa dulcedo propter quam Iupiter maximus cygnus fieret, & taurus: quid quæſo magis infame, ac ignominioſum?*

17 De S. Gorgonia ſorore ſua dicit *S. Greg. Naz. orat. de laudibus illius: Vnus illi rubor placebat, quem gignit pudor; vnus candor, quem parit abſtinentia: nam picturas, & oculorum fucos illis relinquebat, quibus pudori, & probro eſt erubeſcere.* Caueant ergò Moniales à fucis, pigmentis, alijſq; ſimilibus vanitatibus; immò nec nominentur in ijs: cum, teſte *S. Hieronymo ep. 47. nitens cutis ſordidum oſtendat animum*: & iuxtà conſilium *Tertuliani lib. de habitu fœminarum mulieres honeſtæ, etiam coniugatæ ſumere debeant de ſimplicitate candorem; de pudicitia ruborem, depictæ oculos verecundia, & os taciturnitate, inſerentes in aures ſermonem Dei, annectentes ceruicibus iugum Chriſti*: poſt quæ concludit *Tertulianus Taliter pigmentatæ Deum habebitis amatorem.*

18 Caueat monialis, ne ſuo aſpectu inijciat ijs, quibus cum agit, offenſionis ſcandalum: memineritq; quod ait *S. Bernardus de Grad. humilit.* loquens de Dina egreſſa, vt videret mulieres regionis illius *Gen. 34. O Dina*, inquit, *quid neceſſe eſt, vt videas mulieres alienigenas? qua neceſſitate? qua vtilitate? an ſola curioſitate? &, ſi tu otiosè vides, ſed non otiosè videris: tu curiosè ſpectas, ſed curioſius ſpectaris: quis crederet tunc illam tuam curioſam otioſitatem, vel otioſam curioſitatem fore poſt non ſic otioſam, ſed tibi, tuis, hoſtibuſq; tam pernicioſam? en quam facilè à curioſis aſpectibus in pernicioſos deciditur; ſicq; cauendum à curioſis, ne decidatur in pernicioſos.*

19 Conferet plurimùm ad euincendas carnis tentationes meditatio paſſionis Chriſti, ideoq; *S. Auguſtinus in manu. c. 32.* ait nullum tam potens eſſe, & tam efficax medicamentum contrà ardorem libidinis, ſicut eſt mors Redemptoris. Quod confirmat *Hugo de S. Victore l. 3. de ani. c. 23.* dicens: *Quoties te ſentis turpibus cogitationibus pulſari, & ad illicitam delectationem affici: toties pone ante mentis oculos*, quo modo Chriſtus *in Cruce eſt Crucifixus pro te: intuere quo modo à Iuda Iudæis traditur, & quam viliter pertractetur, blaſphemetur, & colaphizetur, iudicetur, & condemnetur, expolietur, & flagelletur, ad vltimum verò contumelijs affectus inter duos latrones ſuſpenditur, clauis Crucis affixus, ſputis deriſus, ſpinis coronatus, lancea perforatus ex omnibus partibus*

ſanguis

ſanguis emanat, & inclinato capite emittit ſpiritum: ita Redemptor tuus moritur pro te, & tu neſcis cuiuſmodi ſordida cogitatione ſordidaris in mente? Idem confirmat & S. *Bernardus in formula honeſtæ vitæ* his verbis: *Deus meus pendet in patibulo, & ego voluptati operam dabo?*

20 Conferet item ad profligandas carnis tentationes meminiſſe nouiſſima hominis, mortem, iudicium, infernum, ac Paradiſum iuxta illud *Eccl.7. In omnibus operibus tuis memorare nouiſſima tua, & in æternum non peccabis. Sicut* enim inquit *S. Iſidorus lib. de ſummo bono, clauus clauum expellit, ita ſæpè recordatio ardoris gehennæ ardorem excludit Luxuriæ.* Sic etiam dicit *S. Gregorius l. 16. mor. c. 31. Nihil ſic ad edomandum deſiderium carnalium appetituum valet, quam vt vnuſquiſq; hoc, quod viuum diligit, quale ſit mortuum, penſet.* Quomodo pius Eremita Scythiæ ad extinguendam recordationem fœminæ defunctæ, cuius memoria ſæpè ipſi recurrebat, ingreſſus eius ſepulchrum, partem putridi cadaueris inde abſtulit, eamq; pannis inuolutam ſeruauit ad ſenſum quemcumq; libidinis fœtorem illum applicans naribus non minori victoria ſui, quam ſenſus moleſtia.

21 Inualeſcente carnis tentatione religioſus ſe ipſum ſic compellat; *Si mox eſſem moriturus, conſentirem ne huic tentationi?* minimè vero: cur ergò non facis modò, quod tunc faceres; cum mors ſit certiſſima, & eius hora incerta? De quodam Sancto ſene dicitur in *vitis Patrum*, quod, cum vidiſſet quẽdam ridentem, ei dixit: *Coram cœli, & terræ Domino rationem totius vitæ noſtræ reddituri ſumus, & tu rides?*

22 Si religioſus videat ſe eſſe in periculo ſuccumbendi tentationi; benè ponderet hæc tria verba *Nunc, Statim, Nunquam*: nunc poſſum mori: ſtatim deſcendere in infernum; Nunquam inde exire; ſicq; reprimet vehementem impetum tentationis, Deo dante.

23 Conferet etiam ad euincendas tentationes carnis, quod religioſus cor ſuum muniat ſigno Crucis, deuotè imploret Sanctiſſimum nomen Ieſu, ſe commendet B. Virgini Mariæ, Angelo Cuſtodi, Sanctis tutelaribus; attentè inſpiciat imaginem Crucifixi; renouet votum Caſtitatis iam emiſſum; & aliquam breuem recitet orationem; qualis maximè eſt ea, qua vtebatur *S. Auguſtinus l. 10. confeſſ. cap. 29. Continentiam iubes; da quod iubes, & iube quod vis*; & illa *Iſa. 38. Domine, vim patior; reſponde pro me* & ſimiles.

24 Conferet deniq; ad carnis tentationes proſternendas fuga otij: nam multam malitiam docuit otioſitas, ait Sapiens *Eccl. c. 36.* &, teſte *Ouidio, Otia ſi tollas, periere Cupidinis arcus.* quare ait *S. Hieronymus ep. 4. facito aliquid operis, vt te ſemper diabolus inueniat occupatum.*

QVÆRES XXIV. Quibus monitis incitari debeant moniales ad perfectam religioſæ Obedientiæ obſeruantiam.

308 ℞. Debere incitari ſequentibus monitis; videlicèt.

1 Meminerint, quod ait *S. Bernardus de præcep. & diſpenſ. ſiue Deus, ſiue homo Dei vicarius aliquid iuſſerit, quodcumq; illud fuerit, pari obſequendum cura,*

pari

pari reuerentia deferendũ eſſe; vbi tamen Deo contraria non præcipit homo. Sicut ergò prompte, & libenter impleremus præceptum, quod fortè Chriſtus imponeret nobis in ſpecie viſibili apparens; ſic prompto, & alacri animo implere debemus præcepta Superioris; cùm is Chriſti perſonam repræſentet, & Chriſtus ipſe *Lucæ* 10. de eo dicat *Qui vos audit, me audit. Quid enim intereſt*, addit *S. Bernardus* loquens de Deo, *vtrum ipſe, aut per ſuos miniſtros; ſiue homines, ſiue Angelos hominibus innoteſcat ſuum beneplacitum.*

2 Quòd dicit Paulus *6. Epheſ. Serui obedite dominis carnalibus cum timore, & tremore in ſimplicitate cordis veſtri, ſicut Chriſto; non ad oculum ſeruientes, quaſi hominibus placentes, ſed vt ſerui Chriſti facientes voluntatem Dei ex animo cum bona voluntate ſeruientes, ſicut Domino, & non hominibus:* potiori ratione conuenit Religioſis; qui proinde non leuem Deo inferrent iniuriam, ſi eius iuſſa per Superiorem manifeſtata ægrè, ac negligenter implerent perinde ac ſi ſimpliciter obedirent homini; ſeq; ſingulari meritò obedientiæ priuarent, ſi Superiori parerent ad eius fauorem aucupandum, & conciliandam beneuolentiam: ita vt de ijs dici poſſet *Receperunt mercedem ſuam Matth.6.*

3 Religioſa obedientia maximè debet elucere in religioſo: quippequæ, teſte *S. Gregorio l.35. mor. c.10. ſola virtus eſt, quæ virtutes cæteras menti inſerit, inſertáſq; cuſtodit.* Quo modo in aliquibus Ordinibus in profeſſione expreſsè promittitur ſola obedientia iuxtà regulam ſub voto obedientiæ compræhendendo etiam votum paupertatis, & caſtitatis: ità vt religioſus ſine obedientia non ſit verè religioſus. Immò ſcapulare ipſum, quod religioſi collo inijciunt, ipſos admonet obedientiæ, vt pote repręſentans iugum Chriſti, quod ſubit religioſus per votum obedientiæ.

4 Obedientia facit aurea, & valdè meritoria quæcumq; agit religioſus: ſicq; S. Franciſcus cedens Generalis officio petijt Guardianum, cuius voluntati per omnia ſubiaceret: aiebat enim tam vberem eſſe fructum obedientiæ, vt eis, qui iugo ipſius colla ſubmitterent, nihil temporis ſine lucro tranſiret: vnde & fratri, cum quo ſolitus erat itinerari, ſemper obedientiam promittere ſolebat, & ſeruare, vt refert *S. Bonau. in eius vita cap.6.* Quare cibum ſumere, curare corpus, ambulare etiam cauſa recreationis, & alia opera eiuſmodi ſiue naturalia, ſiue etiam neceſſaria, ſi ex obedientia fiant, magnam apud Deum acquirunt gratiam, ſuntq; valdè meritoria.

5 Obedientia, ait *Climachus gradu.* 4. *eſt perfecta abnegatio propriæ animæ, & proprij corporis, mors voluntaria, vita ſine ſolicitudine, nauigatio ſine damno ſepultura voluntatis, vita humilitatis, & quaſi ſi quis dormiendo iter faciat. Viuere, in obedientia nihil aliud eſt, quam ſuum onus aliorum humeris imponere; natare ſuper aliorum vlnas, & ſuſtentari in aquis, ne mergamur, ſed ſine periculo hoc grande pelagus huius vitæ tranſeamus, & quidem breuiſſima nauigatione.* Quod ſi tot, & tanta

bona proueniunt ex obedientia, an non illã toto affectu proſequi debemus?
6 Religioſum teneri obedire, etiam in rebus ſpiritualibus & in ijs, quæ per ſe bona ſunt, docent S. *Bernardus ſerm.* 1. *de conuerſ. Pauli* dicens *Grande malum propria voluntas, qua fit, vt bona tua tibi bona non ſint; & S. Baſilius in exhortat. ad vitam monaſticam* his verbis *Hoc apud te conſtanter teneto, vt nihil omninò quidquam præter illius* (ideſt Superioris) *ſententiam facias; quidquid enim eo, inſciente facis, id furtum, & Sacrilegium eſt, tibiq; exitium, non autem vtilitatem vllam apportat, eſtò tu id bonum iudices*. Vt proinde religioſi ex propria voluntate bona operantes cogantur dicere cum *Iſaia c.* 58. *Quare ieiunauimus, & non aſpexiſti; humiliauimus animas noſtras, & neſciſti? ecce in die ieiunij veſtri inuenitur voluntas veſtra*. Caueat ergò Religioſus, ne contrà Superioris voluntatem oret, ieiunet, corpus flagellet, & alia pia opera exerceat: hæc enim Deo non erunt accepta, ſed diabolo, cui ea cenſebuntur oblata tanquam ſacrificia abſque vllo merito operantis.
7 Obediendum eſt non ſolum Superioribus in capite, ſed etiam illorum Officialibus ſubordinatis in rebus omnibus ad ipſorum munus pertinentibus; ſi enim his non præſtetur integra obedientia, nec vlli Superiorum præſtaretur. quandoquidem vera obedientia non conſiderat perſonam, cui fit, ſed propter quem fiat: &, ſi propter ſolum Creatorem, & Dominum Chriſtum fiat, eidem omnium Domino obeditur. Vnde nulla ratione conſiderandum eſt, an ſit coquus, vel Superior domus; an hic, vel ille ſit, qui iubet: quandoquidem non illis, nec propter illos (ſanè intelligendo) vlla obedientia præſtatur, ſed ſoli Deo, & propter ſolum Deum.
8 Caueat religioſus, ne Superioris voluntatem ad proprios ſenſus trahat: nam *quiſquis vel apertè, vel occultè ſatagit, vt, quod habet in voluntate, hoc ei ſpiritualis Pater iniungat, ipſe ſe ſeducit, ſi ſibi quaſi de obedientia blandiatur; neq; enim in ea re ipſe Prælato, ſed magis ei Prælatus obedit*, vt loquitur *S. Bernardus ſerm. de* 3. *ordinibus Eccl. ad Patres in capitulo*; addens religioſum, qui modo dicto inducit Superiorem ad præcipienda ei, quæ ſunt grata, & accepta, ſimilem eſſe cæco illi, cui Chriſtus *Marci* 10. dixit *Quid tibi vis faciam? qui verè cęcus*, inquit S. Bernardus, *quia non conſiderauit, non expauit, non exclamauit, Abſit hoc, Domine, tu magis dic, quid me facere velis; ſic enim decet, ſic omninò dignum eſt non meam à te, ſed à me tuam quæri, & fieri voluntatem*.
9 Quam prompta debeat eſſe obedientia, oſtendit *S. Bernardus ſerm. de obedientia*, dum ait *Fidelis obediens neſcit moras, fugit craſtinum, ignorat tarditatem, præuenit præcipientem, parat oculos viſui, aures auditui, linguam voci, manum operi, itineri pedes, totum ſe colligit, vt imperantis colligat voluntatem.* Sic *p.6. Conſtit. Societatis noſtræ c.*1. §.1. dicitur *Omnibus in rebus ad eius vocem* (ideſt Superioris) *quam promptiſſimi ſimus, re quauis, atq; adeo litera à nobis inchoata, nec dum perfecta relicta*. Vnde, dato ſigno adeundi chorum, aut refectorium, vel faciendi aliquam aliam obedientiam, dicere deberet

obediens religioſus cum Sanctis Magis: *Hoc ſignum magni Regis eſt, eamus & offeramus ei munera*. Sic etiam Albertus Magnus *lib. de virt. c.3.* ait *Verus obediens nunquam præceptum expectat, ſed ſolùm voluntatem Prælati ſciens, vel credens feruenter exequitur pro præcepto.*

10 Verus obediens ſemper debet optare, vt ſibi præcipiantur res ingratæ, difficiles, ac ſenſui repugnantes: quod indicat *S. Gregorius l.35. mor. c.13.* dicens: *Debet obedientia in aduerſis aliquid ex ſuo habere; & in proſperis ex ſuo aliquid omninò non habere.*

11 In eo conſiſtit perfecta obedientia, quod religioſi non ſolum in executione externa eorum, quæ iniunguntur, integrè, promptè, ac fortiter pareant, & quidem cum humilitate debita, ſine excuſationibus, & obmurmurationibus; licèt difficilia, & ſecundùm ſenſualitatem repugnantia iubeantur: verum etiam conentur interiùs reſignationem, & veram abnegationem propriæ voluntatis, & iudicij habere; voluntatem, ac iudicium ſuum cum, eo quod Superior vult, & ſentit in omnibus rebus (vbi peccatum non cerneretur) omninò conformantes, propoſita ſibi voluntate, ac iudicio Superioris pro regula ſuæ voluntatis, & iudicij; vt dicitur *p.3. Conſtit. Societatis c.1. num.23.*

12 Non repugnat perfectioni obedientiæ, quod religioſus agnoſcens aliquid ſibi noſcere, vel quid aliud neceſſarium ſibi eſſe circa victum, veſtitum, habitationem, officium, aut exercitationem, ea de re Superiorem moneat, duobus interim obſeruatis; nimirum vt religioſus priùs ſe recipiat ad orandum, &, ſi poſt orationem putet rem debere deferri ad Superiorem, deferat; vbi verò detulerit, ſiue verbo, ſiue ſcripto, ei totam curam rei delatæ relinquat; quidquid ille ſtatuerit, optimum ducens, nec contendens, aut vrgeas per ſe, vel per alium; ſiue res petita concedatur, ſiue non; vt habetur *p. 3. Conſtitut. Societatis noſtræ c.2. num.1.* In iſto autem caſu non eſt, orandum obiter, & perfunctoriè, ſed coram Deo attentè conſiderandum eſt, an ad maiorem Dei gloriam expediat rem illam proponere, nec ne: & res ipſa debet proponi cum debita indifferentia abſq; animo trahendi voluntatem Superioris ad ſenſum religioſi petentis: qualis petitio fuit facta à Maria V. in nuptijs Canæ Gallileæ, dum dixit *Vinum non habent Io: 2.* & à Sororibus Lazari *Io. 11. Ecce quem amas, infirmatur.*

13 Religioſus ex eo quod Superior ei aliquid præcipit voluntati ipſius repugnante, non ideo debet contriſtari, aut de eo conqueri, aut obloqui; memor facta Superiorum oris gladio ferienda non eſſe, quamuis reprehendenda videantur: alias Superior non audebit præcipere vtilia ſubdito, ſed ei ſolum proponet, quod ei eſt gratius, ac iucundius: ſicq; ſubditus non ſolum obedientiæ merito priuabitur, ſed etiam periculo æternæ ſalutis exponetur: Quod inſinuat Paulus *Hebr. 13.* ijs verbis; *obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis: ipſi enim peruigilant quaſi rationem pro animabus veſtris*

reddituri;

reddituri; vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes: hoc enim non expedit vobis.

Quod ait *Seneca ep. 94. legem breuem eſſe oportet, quo faciliùs ab imperitis teneatur, velut emiſſa diuinitus vox ſit: iubeat, non diſputet. nihil videtur mihi frigidius, nihil ineptius, quam lex, cum prologo: mone, dic quid me velis feciſſe: non diſco, ſed pareo.* quod, inquam, ait *Seneca*, ſæpè inculcandum religioſis; qui iuſſa Superiorum non implent, niſi longa perſuaſione inducantur; ita vt Superior cenſeri poſſit cum ijs potiùs diſputare, quam ijs præcipere. Quo modo S. P. Ignatius, cum dixiſſet ſe non dubitaturum abſq; velo, ac remis turbulento mari ſe ſe committere, ſi ei id preciperet Superior; & ſciolus neſcio quis dixiſſet: *Quæ hæc prudentia foret;* reſpondit *Viderit id, qui imperat; nec enim ad ſubditum ſpectat Prælati ſui iuſſa diſcutere &c.*

QVÆRES XXV. Quibus monitis incitari debeant moniales ad vitanda commercia perſonarum ſæcularium.

309 ℟. Incitari debere ſequentibus, & quidem.

1 Meminerint quod, teſte *S. Ambroſio in exhortat. ad Virgines, decet ſolitudo verecundiam, & Gymnaſium pudoris ſecretum eſt.* quod eſt dicere ſcientias quidem in publicis ſcholis excolendas eſſe, caſtitatem in ſecretis. Quo pacto quæ in latina editione dicuntur *Virgines* in ſcripturis Sacris, in Hebrea nominantur *Abſconditæ*: quaſi latebræ ſint ita propriæ virginum, vt non aliunde melius, quam ab illis nomen ſortiantur.

2 Audiant, quod dicit *S. Hieronymus ep. ad Euſtoch. de cuſtodienda virginit. Tu ſemel ſæculi onere proiecto,* ait, *ſede ad pedes Domini, & dic, Inueni eum, quem quærebat anima mea; tenebo eum, & non dimittam. Semper te cubiculi tui ſecreta cuſtodiant: ſemper tecum ſponſus ludat intrinſecus: oras, loqueris ad ſponſum: legis, ille tibi loquitur: ab eo audies: Hortus concluſus, ſoror mea ſponſa, fons ſignatus: caue, ne domo exeas, & velis videre filias regionis alienæ: Dina ſponſa corrumpitur: nolo te ſponſum quærere per plateas &c.*

3 *Dixit quidam* (ait *Thomas de Kempis l. 1. de imitat. Chriſti c. 20. num. 2.*) *quoties inter homines fui, minor homo redij*: hoc ſæpiùs experimur quando diu confabulamur: facilius eſt omninò tacere, quàm verbo non excedere; facilius eſt domi latere, quam foris ſe poſſe ſufficienter cuſtodire: qui igitur intendit ad interiora, & ſpiritualia peruenire, oportet eum cum Ieſu à turba declinare: nemo ſecurè apparet, niſi qui libenter latet.

4 *Caueas tumultum hominum, quantum potes* (ait idem *Thomas ſup. cap. 10. multum enim impedit tractatus ſæcularium geſtorum, etiamſi ſimplici intentione proferantur: citò enim inquinamur vanitate, & captiuamur. Vellem me pluries tacuiſſe, & inter homines non fuiſſe.* ſic ille: & benè; nam, vt ait *Plato lib. 5. de leg. Qui ſe improbis immiſcet, neceſſe eſt eadem* pati, & agere, quæ *tales agere, & loqui inter ſe didicerunt.*

5 Periculoſa eſt conuerſatio monialis cum ſæcularibus; quod enim dicebat Senior ille apud *Moſchum in Prato ſpirituali cap.* 217. *Sal ex aqua eſt, & ſi appropinquauerit aquæ, continuò ſoluitur, & deficit: monachus ſimiliter ex muliere eſt; itaq; ſi appropinquauerit mulieri, ſoluitur & ipſe, atq; in id deſiuit; vt iam monachus non ſit*: hoc idem procedit de moniali conuerſante cum viro; & eſt eadem ratio de vtroq; Certè *S. Epiphanius hæreſi* 26. cenſet Chriſtum *Io.* 20. prohibuiſſe Magdalenæ, ne ipſum tangeret, vt nobis daret exemplum perfectiſſimæ caſtitatis, qua cautela agendum ſit cum fœminis; nimirum coram alijs, & non ſeorſim: nam qui noluit tangi à Magdalena, cum eſſet ſola, paulò poſt permiſit ſe tangi in præſentia aliarum mulierum. vt hinc videant moniales, quam exactè debeant curare, vt abſq; aſſiſtentia Auſcultatricum non agant cum ſæcularibus, & maximè cum viris.

6 Monialis, dum ſæculares ad ipſam accedentes alloquitur, ea circumſpectione loquatur, ac ſi Chriſtus ex improuiſo appropinquans ijs dicturus eſſet, quod dixit Diſcipulis euntibus in Emmaus *Qui ſunt hi ſermones, quos confertis ad inuicem*; ideoq; non niſi pios, ac Sanctos ſermones miſceat, qui deceant perſonam religioſam; memor in die iudicij reddendam eſſe rationem de quocumq; verbo otioſo *Matth.* 12. quod ſi de verbo otioſo, an non reddenda erit de detractionibus, & alijs peccatis, etiam grauioribus, quæ committantur à Monialibus in collocutorijs?

7 *Nemo veſtrum parui æſtimet tempus, quod in verbis conſumitur otioſis* (ait *S. Bernardus ſerm. de triplici cuſtodia*: *ſiquidem tempus acceptabile eſt, & dies ſalutis: volat verbum irreuocabile; volat tempus irremeabile; nec aduertit inſipiens, quid amittat. Libet confabulari, aiunt, donec hora pertranſeat. donec prætereat hora! donec pertranſeat tempus! donec prætereat hora, quæ tibi ad agendam pœnitentiam, ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad gloriam promerendam miſeratio Creatoris indulget: donec tranſeat tempus, quo diuinam tibi repropitiare debueras pietatem, properare ad Angelicam ſocietatem, ſuſpirare ad amiſſam hæreditatem, aſpirare ad promiſſam fœlicitatem &c.* hæc *Bernardus* quæ vtinam attentius meditentur moniales, quæ adeò ſunt addictæ ſæcularium conuerſationi, & ita frequentant collocutoria. Certè Paulus 1. *Cor.* 7. ait *Tempus breue eſt, reliquum eſt, vt & qui vxores habent, tanquam non habentes ſint, & qui emunt, tanquam non poſſidentes*, & qui vtuntur *hoc mundo, tanquam non vtantur*.

8 O ſi benè cogitaremus, quam breue tempus ſit agonis, & curſus noſtri, quam volet irreuocabile tempus; quam ab hoc momento pendeat æternitas; quam feruidi, & aſſidui eſſemus in omni bono opere; quod enim modò negligimus, per totam æternitatem recuperari nequibit; quia breui finietur omne tẽpus viuendi, agẽdi, merendi; iurauit Angelus, ait *Io: Apoc.* 10. *quia tẽpus nõ erit amplius.* Quod ſi de Tito Veſpaſiani filio refertur,

cum quadam nocte ſerò meminiſſet ſe nihil boni ea die feciſſe, amicis, dixiſſe *Hodie diem perdidi*: nos non putamus perire nobis horam, diem, momentum, tempus, ætates; cum otioſum verbum loquimur, pro quo redditu-ri ſumus rationem?

9 Nec ſolitudo monaſterij religioſis eſt adeò grauis, atq; moleſta, vt ad declinandam illius moleſtiam debeant ſe conuertere ad conuerſationes ſæcularium: nam *S. Hieronymus Ep. 4. ad Ruſticum Monachum* dicit: *Viderint alij, quid ſentiant; vnuſquiſque enim ſuo ſenſu ducitur: mihi oppidum carcer; & ſolitudo Paradiſus*. Quod confirmat *S. Bernardus Ep. ad Fratres de monte Dei* dicens: *Nunquam minùs ſolus, quàm cum ſolus*. Confirmat & *Thomas de Kempis ſup. c. 20. num. 5.* his verbis: *Cella continuata dulceſcit, & malè cuſtodita tædium generat: ſi in principio conuerſionis tuæ benè eam incolueris, erit tibi poſteà dilecta, & gratiſſimum ſolatium.*

10 Solitudo amplectenda à religioſo, ſi attentè, ac fructuosè velit vacare orationi, ac meditationi: ex conuerſatione enim habita cum ſæcularibus multa audiuntur, ac videntur, quæ tempore orationis recurrunt, & animum innumeris diſtractionibus replent. Vt proinde *Thomas de Kempis ſup. cap. 20. num. 8.* dicat: *Claude ſuper te oſtium tuum, & voca ad te Ieſum dilectum tuum: mane cum eo in cella, quia non inuenies alibi tantam pacem: ſi non exiſſes, nec quidquam de rumoribus audiſſes, meliùs in bona pace permanſiſſes.* Certè de quodam Eremita refert *Caſſianus in monaſt. inſtit. l. 3. c. 32.* quod, cum miſſum ad ſe literarum faſciculum ex Patria accepiſſet, illud ne reſignare quidem voluit, ſed in ignem coniecit dicens: *Ite cogitationes patriæ, pariter concremamini, ne me vlteriùs ad illa, quæ fugi, reuocare tentetis.*

QVÆRES XXVI. Quibus monitis excitari poſſint moniales ad auerſandum peccatum quodcunq; mortale.

310 ℞. Poſſe excitari ſequentibus monitis; nimirum.

1 Conſiderent ex vnico Adæ peccato quot millionum hominum morbi, fames, ærumnæ, neceſq; prouenerint; quam multi & paruuli, & adulti propter illud damnentur; quod Dei filius ad illud expiandum mori debuerit: & vbi voluptas ad peccandum ſolicitauerit, dicant *Ego tantillo prætio mortem, & æternum pœnitere non emo*.

2 Conſiderent per vnicum peccatum mortale hominem è Dei gratia, amicitia, ac familiaritate exturbari, ſpoliari participatione meritorum Chriſti vſq; dum pœnitentiam agat, exui donis Spiritus Sancti, ac virtutibus infuſis, amittere pacem, ac ſerenitatem conſcientiæ, priuari conſolatione Spiritus S. participatione bonorum Eccleſiæ, merito, ac fructu bonorum operum, ac deniq; vita æterna. Rurſus homo per vnicũ mortale peccatum fit capitalis Dei inimicus, diaboli mancipium, peccati ſeruus, reus æternæ damnationis, inſipiens, crudelis, ſordidus fœtens, & ſpiritualiter mortuus.

3 Si quis cum Symeone Stylite annos 49. vel certè 80. vt vult *Baronius*, ſteitiſſet perdius, & pernox ſub die in columna faciendæ pœnitentiæ cauſa;

cum Romualdo aſperimo annos 100. vixiſſet in Eremo, per annos 38. ſumma patientia cum Virgine Liduina ſuſtinuiſſet moleſtiſſimas, ac grauiſſimas infirmitates cuiuſuis generis, & maximum peculium meritorum tam operando, quam patiendo lucratus fuiſſet: totum hoc meritum per vnicum mortale peccatum ipſi perit, niſi redeat in gratiam, & perinde eſt, ac ſi nihil boni vnquam feciſſet.

4 Si conſenſurus in peccatum mortale certò ſciret ſe, eo commiſſo, ſtatim proijciendum eſſe in fornacem ardentem, ibique detinendum per horam; certè pro viribus reſiſteret tentationi, nec vllatenus conſentiret: idq; etſi ſolum per horam in pœnam commiſſi peccati eſſet detinendus in vax olei ebullientis: & conſentit homo in peccatum mortale ſciens ſe ſic exponi periculo ardendi per totam æternitatem in fornace ignis infernalis. vbi eſt conſilium? vbi prudentia? vbi ſapientia? Certè S. Edmundus Cantuarienſis dicebat ſe malle inſilire in rogum ardentem, quam peccatum vllum ſcienter admittere in Deum.

5 Cum Aloyſia vxor Thomæ Mori ad ipſum Thomam ab Henrico VIII. Angliæ Rege ſubmiſſa fuiſſet in carcerem ad tentandum eius animum, vt Regis libidini aſſentiretur, eiq; ad hunc finem ſuam, mariti, ac familiæ miſeram ſortem proponeret alia ex parte ipſi oſtendens magnas opes, ac honores à Rege promitti, ſi conſentiret: *Quamdiu* (inquit Thomas) *ò Aloyſia, hiſce opibus fruemur?* ea reſpondente; *facile adhuc ad 20. annos, marite mi*; mox increpans, & indignans ille ſubiunxit: *Vade, ò ſtulta mercatrix, ego ne pro 20. annis modicæ fælicitatis vendam annos æternos fælicitatis cæleſtis? non ita deſipio; quin verò mallo carcerem hunc tota vita, bonorum confiſcationem, opprobria, mortemq; ipſam pati, quam æternitatem meam beatam prodigere*. Quod dixit Thomas Aloyſiæ; dicere debet homo propriæ carni, quoties incitatur ad mortale peccatum.

6 Peccatum mortale formidandum magis eſt, quam ipſe infernus: ſicq; Eleazarus 2. *Mach.* 6. dicebat ſe malle præmitti in infernum, quam in peccatum: & *S. Anſelmus* teſte *edinero in eius vita lib.* 2. dicere ſolebat, ſi hinc peccati horrorem, hinc inferni dolorem corporaliter cerneret, & neceſſariò vni eorum immergi deberet, ſe priùs infernum, quam peccatum appeticurum. Quod idem *S. Anſelmus* repetit *lib. de Beatit. cap.* 19. his verbis *mallem purus à peccato gehennam intrare, quam peccati ſorde pollutus cælorum regna tenere.*

7 Peccatum mortale meritò vocatur deicidium, & chriſticidium: cùm homo peccans mortaliter, quantum eſt in ſe, iterum Chriſtum crucifigat iuxta illud Pauli *Rom. 6. Rurſum crucifigentes ſibimetipſis filium Dei*. Quæ maior impietas, ac ingratitudo? ſicut ergo ſummè auerſamur impietatem Iudæorum, qui Chriſtum mortalem crucifixerunt in Caluariæ monte, & ijs pro viribus reſtitiſſemus, ſi licuiſſet, cur modò toto animi conatu non reſiſtimus peccato, per quod Chriſtus iterum crucifigitur;

tur; cùm id facere poſſimus, & teneamur.

8 Peccatum mortale inde etiam ſummopere auerſandum, quod *S. Auguſtinus lib.5. contrà Iulian.cap.5.* docet peccata, ſequentia eſſe pœnas peccatorum præcedentium(quod eſt dicere eſſe peccatorum inter ſe colligationem, & velut catenam, in qua alia ſint cauſa ſequentium peccatorum, aliæ pœnæ præcedentium)ſicq; dicit:*Crimina criminibus vindicantur, & ſupplicia peccantium non tantum ſunt tormenta, ſed & vitiorum incrementa.* Quo modo *Pſ.80.*dicit Deus *Dimiſi eos ſecundum deſideria cordis eorum;ibunt in adinuentionibus ſuis.*

9 Peccatum mortale eſt iniuria Deo facta ita grauis,vt,licèt omnes homines,& Angeli vniuerſi ſpontè ſua omnia tormenta gehennę per totam ęternitatem paterentur, nunquam pro vno peccato mortali dignam pœnitentiam, & ſatisfactionem Deo præſtarent: ſicq; ſolus Chriſtus id facere potuit;vt pote Dei filius,ac verus Deus,cuius ſatisfactio ratione perſonæ,quæ eſt dignitatis infinitæ,eſt infinita,& æqualis, atq; condigna iniuriæ infinitæ factæ Deo infinito:tanta eſt malitia peccati mortalis.

10 *S.Anſelmus lib.de ſimilitudinibus cap.189.*oſtenſurus,quam difficilè corrigatur peccator habitualis, illum aſſimilat auiculæ filo diaboli ligatæ, & ait: *Inſtar huius pueri iocatur diabolus cum peccatoribus, quos irretitos ſuis laqueis pro ſua voluntate in diuerſa vitiorum impedimenta pertrahit. Sunt enim multi auari,ebrioſi,luxurioſi,qui proponunt auaritiam,gulam,libidinem deſerere, & putant inſtar auis ſe liberè auolaturos: ſed quia prauo vſu irretiti ab hoſte tenentur, nolentes in eadem vitia deijciuntur; fitq; hoc ſæpius* nec omnimodis liberatur, niſi magno conatu, & gratia Dei funis rumpatur prauæ conſuetudinis.

11 Porrò ad vitandum peccatum mortale omninò neceſſarium eſt vitare occaſionem proximam illius: qui enim *amat periculum,peribit in illo,*ait Sapiens *Eccl.3.*hinc ait *Innocentius in Pſ.37.Fuge perſonam ſuſpectam,locum idoneum,tempus aptum,& quidquid eſt opportunum ad faciendum peccatum: quia, ſicut difficile eſt in igne eſſe,& non ardere;ita difficile habere opportunitatem peccandi, & non peccare.* Quod confirmat *Seneca Epiſt.117. ad Lucilium* dicens *Quantum poſſumus à lubrico recedamus,in ſicco quoq; parum firmiter ſtamus.*

QVÆRES XXVII. Quibus monitis incitari debeant moniales ad auerſanda peccata etiam venialia.

311 ℞. Incitari debere monitis ſequentibus, videlicèt.

1 Cauendum à peccatis venialibus, ne ruamus in mortalia: nam, vt ait *S. Chryſoſt.ho.87.in Matth.nemo repente ad extremam improbitatem inſilijt;habet quippe inſitum quendam animæ pudorem,atq; innatum,quem ſubito calcare atq; proijcere non poteſt,ſed ſenſim,& paulatim ex negligentia parit.* Sic ille;& meritò, quia viſum ſequitur cogitatio, cogitationem delectatio, delectationem conſenſus,conſenſus opus,opus conſuetudo, conſuetudinem neceſſitas,neceſſitatem deſperatio,deſperationem dānatio; vt notauit *Gloſ.in c.31.Iobi*

2 *Mirabile quiddam, atq; inauditum dicere audeo,* inquit *S. Chryſoſtomus vbi ſuprà:* ſolet mihi non nunquam non tanto ſtudio magna videri peccata eſſe vitanda, quam parua, & vilia: illa enim vt auerſemur, ipſa peccati natura efficit; hæc autem hac ipſa re, quia parua ſunt, deſides reddunt; & dum contemnuntur, non poteſt ad expulſionem eorum animus generosè inſurgere: vnde cito ex paruis magna ſiunt negligentia noſtra.

3 *Sanè neſcio* (ait *S. Hieronymus Ep. 14. ad Celant.*) *an poſſimus leue aliquod peccatum dicere, quod in Dei contemptum admittitur: eſtq; ille prudentiſſimus, qui non tam conſiderat quod ſit, quam illum, qui iuſſerit, nec quantitatem imperij, ſed imperantis cogitat dignitatem.*

4 *Tu, qui dicis* (loquitur *S. Auguſtinus ſerm. 244. de tempore* de negligente peccata leuia) *quia paruum peccatum eſt; velim ſcire, quoties tale peccatum admittis; ſi tot paruulas plagas in corpore, & tot maculas, aut ſciſſuras in veſtibus tuis fieri velis? cum ergo nec in corpore tuo plagas, nec in veſte tua ſciſſuras, vel maculas fieri acquieſcis, qua conſcientia hoc facere in anima tua non metuis? ac ſi quicunq; hoc fecerit, plus amat veſtem ſuam, & carnem ſuam, quàm animam.*

5 In eandem ſententiam idem *S. Auguſtinus lib. de 10. chordis cap. 11.* ſic habet *Attendite minuta ſunt, non ſunt, magna* (loquitur de peccatis venialibus) *non eſt beſtia quaſi Leo, vt vno morſu guttur frangat; ſed beſtiæ plerunq; minutæ necant: ſi proijciatur quiſquam in locum pulicibus plenum, numquid non moritur ibi? non ſunt quidem maiores, ſed infirma eſt natura humana, quæ etiam minutiſſimis beſtijs interimi poteſt. Sic & modica peccata attendite, quia modica ſunt, & cauete, quia multa ſunt.*

6 *Quando paruam animi perturbationem ſuſceperis, ne eam neglexeris, quod parua ſit; ſed conſidera, quanta mala pariat. nam ſi in domo parum aliquid ſtuppæ accenſum viderimus, conturbamur, & tumultum mouemus; non enim attendimus initium, ſed ex initio finem conſiderantes mouemur, & concurrimus, vt totum caminum extinguamus: hoc igne vehementius exedit animam peccatum.* ita *S. Chryſoſtomus in Pſalm. 6.* Nec diſſentit *S. Auguſtinus Epiſt. 108. ad Seleucian.* dum ait *Illa peccata, quæ humanæ fragilitati quamuis parua, tamen crebra ſubrepunt, quæ ſi collecta contrà nos fuerint, ita nos grauabunt, & oppriment, ſicut vnum aliquod graue peccatum. Quid enim intereſt ad naufragium, vtrum vno grandi fluctu nauis operiatur, & obruatur, an paulatim ſubrepens aqua in ſentinam, & per negligentiam derelicta, atq; contempta impleat nauem, atq; ſubmergat?* intellige, non quod multa venialia, vt talia exæquari poſſint vni mortali; ſed quod neglecta diſponant ad mortale; ſicut vulnus curabile, ſi negligatur, fit incurabile &c.

7 Idem *S. Auguſtinus ſer. 41. de Sanctis* loquens de peccatis venialibus ait: *Quibus peccatis licèt occidi animam non credamus; ita tamen eam veluti quibusdam puſtulis, & quaſi horrenda ſcabie replentes deformem faciunt, vt eam ad amplexus Sponſi cœleſtis aut vix, aut cum grandi confuſione*

venire

venire permittant. Hoc benè conſiderent moniales; hincq; intelligant, quod ſicut toto conatu abſtinerent à venialibus, ſi certò ſcirent ſe ex ijs fœdam contacturas ſcabiem in corpore; ita multò magis ea debent auerſari, ne in anima inficiantur ſcabie illa ſpirituali, de qua S. Auguſtinus hìc loquitur.

8 Conſiderentur mali effectus, qui ex peccato veniali oriuntur, & ſunt: 1. obligare ad pœnam illius luendam, ſiue in hac vita, in Purgatorio: 2. animam ſordidiorem reddere: 3. imminuere charitatis feruorem: 4. animi vires debilitare: 5. retardare gloriam æternam: 6. minuere meritum, & gloriam vitæ æternæ: 7. diſponere ad peccatum mortale: 8. impedire augmentum gratiæ: 9. ponere obſtaculum deuotioni in orando, & progreſſui in vita ſpirituali: 10. diſplicere Deo, & Angelis: 11. placere dæmoni, qui inde arripit occaſionem nos perdendi.

9 *Quando parum deliquimus, aut etiam pigri, aut ſocordes fuerimus, ne illud parum negligamus: citò enim neglectum fit magnum. ita etiam veſtimentum ab initio ruptum, & neglectum per totum producit ſciſſuram; & tectum, ſi cum paucæ tegulæ deciderint, fuerit neglectum, totam domum deijcit: nos ergo hæc conſiderantes, parua nunquam deſpiciamus ne in magna incidamus.* Ita *S. Chryſoſt. hom. 8. in 1. Cor.* idem confirmans *hom. 19. ad pop. Antioch.*

10 *Diabolus non pugnat citò contra aliquem per granda vitia*, ait *S. Hieronymus in Pſal. 140. ſed per parua, vt poſſit quomodocumq; intrare, & dominari homini, & poſteà eum in maiora vitia impellat. non per fornicationem, non per auaritiam, ſed per minora vitia ingreditur.*

11 Qua diligentia vitare debeamus peccata venialia oſtendit *S. Chryſoſtomus hom. 60. ſuper Geneſ.* dicens: *Scitis, quod hoſtem habemus perpetuum, & fæderis neſcium: vnde nobis magna vigilantia opus eſt. non aliter autem eum vincemus, quam ſi per vitam optimam ſupernum nobis auxilium conciliemus.* Quod confirmat *S. Baſilius in Conſtitut. monaſt. cap. 2.* his verbis *Qui à Deo ſe optat iuuari, is nunquam deſerit quod addecet officium ſuum: qui autem hoc facit, is diuino auxilio nunquam deſtituitur*: qua propter danda in eo opera eſt, ne vlla in re conſcientia noſtra nos condemnet. Ita Sancti Doctores: & benè, cum iuxtà Teologos homo per peccata venialia ſe indignum reddat auxilijs illis ſpecialibus, ſine quibus plerumq; de facto non reſiſtit tentationi, nec reſpondet diuinæ inſpirationi, adeoq; peccat, & omittit bonum opus ipſi propoſitum: etſi vi gratiæ ſufficientis, quæ ei non deeſt, ſimpliciter poſſit reſiſtere tentationi, & reſpondere diuinæ inſpirationi: vt ergo Deus ſe nobis liberaliorem oſtendat in conferendis dictis auxilijs, ſimus & nos liberales in ipſum abſtinentes pro viribus non ſolum ab offenſione eius graui, ſed etiam leui.

12 *Mens Chriſto dedita æquè & in maioribus, & in minoribus* (ideſt peccatis) *ſciens etiam pro otioſo verbo reddendam eſſe rationem.* ita *S. Hieronymus ep. 3. ad Heliodorum.* Præter quam quod etiam de venialibus luenda eſt debita pœna in Purgatorio, niſi in hac vita pro ijs ſatisfiat.

QVÆ-

QVÆRES XXVIII. Quibus monitis iuuari poſſint moniales ad abigendos ſcrupulos.

312 ℞. Poſſe iuuari ſequentibus monitis; & quidem.

1 Ijs proponendo aliquod ex illis remedijs, quæ in *hoc ipſo cap. num.* 204. propoſuimus, eruntq; valdè ſalutaria.

2 Conſideretur cum *Chryſoſtomo hom.6.in 2.Rom.* quàm benignum, ac longanimem ſe Deus oſtendat in trahendis peccatoribus ad pœnitentiam: *Auerſati ſumus vocantem* (ait S. Doctor) *& vndequaq; illectantem; ac ne ſic quidem de nobis ille pœnas ſumpſit, ſed adcucurrit ipſe, ac reſtitantes, fugitanteſq; inhibuit: ipſi tamen ab illius manibus excuſſi ad Diabolum transfugimus; ac ne ſic quidem deſtitit ille, ſed & ſexcentos rurſus, qui nos hortarentur, miſit prophetas, Angelos, Patriarchas; at nos legationem non ſolum non admiſimus, ſed & legatos nobiſcum agentes iniuria affecimus: ille autem ne per hæc quidem nos reſpuit, ſed quod facere ij ſolent, qui vel vehementiſſimè quem amant, negliguntur tamen, circumiens ad omnes adijt tum in cælo, tum in terra, ſe ſe manifeſtans, congreſſuſq; nunc cum Hieremia, nunc cum Michea, non vt grauaret, ſed vt defenſione vteretur, vel ſuper ijs, quæ in ipſum à nobis commiſſa fuerant: quin & vnà cum prophetis ad illos acceſſit, qui ipſum auerſarentur, paratus etiam, ac poſtulans ad rationis reddendæ calculos deſcendere; tum autem ad omnia ſurdos ad colloquium ſecum trahens, popule mi, inquit, quid feci tibi, aut quid te attriſtaui, reſponde mihi? hæc Chryſoſtomus*, ex quibus ad ſolatium monialis ſcrupuloſæ ſic licet diſſerere: Si Deus per tot annos in ſæculo tanto affectu, nos ſecutus eſt, dum peccando illum fugiebamus, & auerſabamur; an modo in religione nos fugiet, ac deſeret, dum totis viribus ſtudemus illum ſequi, benè operando iuxtà eius præcepta, & conſilia: apage; nefas eſt hoc credere, vt pote contrarium ſummæ eius bonitati, ac deſiderio, quod habet homines ſaluandi.

3 *Cum quidam anxius inter ſpem, & metum fluctuaret frequenter,* inquit *Thomas de Kempis l.1. de imitat. Chriſti c. 25. num.2. & quadam vice mærore confectus in eccleſia ante quoddam altare ſe in oratione proſtrauiſſet, hæc intra ſe reuoluit dicens. O' ſi ſcirem quod adhuc perſeueraturus eſſem: ſtatimq; audiuit diuinum intus reſponſum: Quid ſi hoc ſcires, quid facere velles? fac nunc quod tunc facere velles, & benè ſecurus eris. moxq; conſolatus, & confortatus diuinæ ſe commiſit voluntati, & ceſſauit anxia fluctuatio.* Quod autem iſti tunc dictum fuit; nomine Dei inculcari debet moniali ſcrupuloſæ, vt timorem deponat diuinæ bonitati confidens.

4 *Ad Dominum iam conuerſos non nimium cruciet præteritorum conſcientia delictorum,* dicit *S. Bernardus ſer.3. de SS. Petro, & Paulo, ſed tantum humiliet vos ſicut & Paulum.* Monialis ergò ſcrupuloſa; vbi debita diligentia confeſſa eſt ſua peccata, non ſit anxia circa illa, ſed ſtudeat dignos pœnitentiæ fructus facere; & ſi anxietatem deponere nequeat coram Deo ſe humiliet dicens modò cum Dauide *Pſal.* 118. *Bonum mihi quia humiliaſti me*; modò cum Ioſephi Fratribus *Gen.* 12. *Meritò hæc patimur quia peccauimus*; modò

cum

cum bono latrone prope Chriſtum Crucifixo *Lucæ 23. nos quidem iuſtè, nam digna factis recipimus.*

5 Meminerit monialis ſcrupuloſa, quam ſit *bonus Iſrael Deus his, qui recto ſunt corde Pſal. 7.* & quod *Ezechiel. 18.* ait: *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis ſuis, quæ operatus eſt, & cuſtodierit omnia præcepta mea, omnium iniquitatum eius, quas operatus eſt, non recordabor amplius.* nō enim vult mortem peccatoris, ſed magis vt conuertatur, & viuat; quippequi non venit vocare iuſtos ſed peccatores.

6 Monialis ſcrupuloſa ſibi perſuadeat ſcrupulos plerumq; immitti à Diabolo: & quidem eo fine, vt quos nequit inducere ad peccata manifeſta, ſaltem peccare faciat ex conſcientia erronea vi perplexitatum, quæ identidem ijs ſuboriuntur; ſicut de facto peccare facit non rarò.

7 Benè intelligat non poſſe quid imputari ad peccatum, quod non ſit voluntarium; voluntarium verò non conſiſtere in ſenſu, ſed in conſenſu: vnde ſit, vt delectatio poſſit eſſe in ſenſu, & tamen non ſit culpabilis, eò quod deſit conſenſus. Quare hæc duo benè debent diſtingui; ſenſus, & conſenſus: certòq; credendum eſt ſolum ſenſum non ſufficere ad peccatum, cum non ſit liber, niſi accedat conſenſus: qui tamen in ſcrupuloſo timorato non ita facilè debet præſumi.

8 Ingentem moleſtiam, quam patitur ex ſcrupulis, patienter ſuſtineat, Deoq; offerat in debitam præteritorum peccatorum ſatisfactionem; memor ſic tanto minorem pœnam ipſi fore ſoluendam in purgatorio; ac proinde dicat cum S. Auguſtino: *Hìc vre, hìc ſeca, vt in æternum parcas.*

9 Meminerit certa conſtare experientia eos, qui in vita adeò vexantur ſcrupulis, Dei miſericordia in morte ſummam animi tranquillitatem, ac pacem obtinere. quo modo Albertus Magnus gloſſans verba illa *Matth. 26. Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortem* hoc verbo, *excluſiuè tantum*, dicit Chriſtum nobis triſtitia illa, quam paſſus eſt in horto Getſemani promeruiſſe, vt triſtitia, quam fideles patiũtur ex ſcrupulis, duret vſq; ad mortem excluſiuè; ijs in mortem ſummam animi tranquillitatem conſequentibus.

10 Conſideret, quod, ſi Deus voluiſſet ipſam perdere in gehennam, & excludere ab æterna ſalute, illam non vocaſſet ad religionem, nec tot auxilia contuliſſet ad comparandam cœleſtem gloriam, ſed eam è terra viuentium abſtraxiſſet, & in locum damnationis æternæ deturbaſſet; dum viuebat in peccato mortali; quod vtiq; facere potuiſſet iuſtè: non fecit tamen, ſed patiens, & miſericors expectauit ad pœnitentiam. quod eſt ſignum nolle ipſum eius mortem, ſed vt conuertatur, & viuat volens omnes ſaluos fieri.

11 Qua ratione dubitare quis poteſt, num Deus velit ipſum ſaluare, ſi ille, teſte *S. Dionyſio Areopagita ep. ad Demophilum cum ijs etiam, qui ipſum deſerunt, amanter hæret, contendit, & rogat, ne indigni habeantur, & repellantur: delicijs diffluentes, & temerè eos accuſantes fert, atq; ipſe defendit, aut potius cu-*

ratio-

rationem pollicetur: eis cum procul abſunt, tamen accedentibus occurrit, & prodit obuiam, totoſq; complexus oſculatur, nec ſuperiora maleficia exprobrat, ſed ea bona, quæ adſunt, diligit, feſtum diem agit, conuocat amicos, ideſt bonos, vt ſit omnium lætantium habitatio. hæc S. Doctor; & ex his quis non videat ſentiendum de Domino in bonitate *Sap.1.*

12 Cum ſalus æterna hominis pendeat ex voluntate tum Dei, tum hominis; & aliàs nobis certò conſtet de voluntate Dei ex certiſſimo teſtimonio Pauli 1. *Tim.2.Qui omnes homines vult ſaluos fieri*; ſi ipſi velimus ſaluari, iam ſumus certi de ſalute: quippe quæ iam pendet ex voluntate noſtra, qua veliмus cooperari gratiæ Dei, quæ nobis non deeſt, immò in religione ſuperabundanter confertur; vt proinde dicatur *Oſeæ 13.Perditio tua, Iſrael, tantummodo in me auxilium tuum*.

13 Moniali ſcrupuloſæ prohibeatur lectio librorum, qui ſolent renouare ſcrupulos; & ne agat cum ijs, de quibus dubitari poteſt, quod eam confirment in perplexitatibus: item ei ſuadeatur, vt de peccatis præteritis ritè confeſſis non ampliùs cogitet, niſi in communi; memor conſilij à Pinufio Abbate dati cuidam ſcrupuloſo, quod refert *Caſſianus collat.10. c.9.* his verbis *Quod dixiſti te etiam de induſtria præteritorum peccatorum memoriam retractare, hoc fieri penitus non oportet; quin immò, etiamſi violenter irrepſerit, protinus extrudatur.*

14 Confugiat monialis ſcrupuloſa, dum vrgetur ſcrupulis, memor hominis ſcrupuloſi figuram in Euangelio geſſiſſe lunaticum à ſpiritu malo obſeſſum, qui nunc in ignem, nunc in aquam ſe iactabat (ſcrupuloſo ſe iactante de vna cogitatione triſti in aliam) ideoq; ſicut ille non potuit curari, niſi in oratione, ac ieiunio ex *Matth. 17.* ſic ſcrupuloſum difficilè poſſe curari, niſi per orationem, ieiunium, & alia pia opera, in quibus ſe exerceat.

15 Si non iuuerint hæc monità, diſertis verbis dicatur moniali ſcrupuloſæ infirmitatem ſcrupulorum oriri ex occulta ipſius ſuperbia, eaq; grauiori omnibus peccatis per ſcrupulos in memoriam refricatis, nec poſſe eam curari, niſi ſenſum ſuum omninò abneget, ſe totam ſimpliciter ſubmittendo iudicio Confeſſarij; ſibi certò perſuadens illum à Deo regi, adeoq; ipſam teneri ſtare conſilijs illius, cum non ſit ipſe, qui loquitur, ſed ſpiritus Dei, qui loquitur in ipſo. Vnde fit, vt, ſicut aquieſceret, Angelo ipſi nomine Dei ſignificanti, vt bono eſſet animo; ſic & debeat acquieſcere Confeſſario id ei atteſtanti nomine ipſius Dei; dicente Chriſto *Lucæ 10.Qui vos audit, me audit*; cùm re vera vterq; nomine Dei loquatur, & vt Dei nuncius.

16 Meminerit ſe aliàs non ſemel vi vehementis alicuius imaginationis ipſius animo irrepentis falsò appræhendiſſe aliquid eſſe graue peccatum, quod poſteà, deferueſcente falſa illa apprænhenſione, clarè cognouit non eſſe peccatum, adeòq; trepidaſſe timore, vbi non erat timor: hincq; in ſimili caſu colligat, quod, ſicut aliàs modo dicto fuit decepta, ſic etiam hìc & nunc ſimiliter decipitur; ac proinde intrepida deponat timorem, immò & interdum

dum operetur contrà ſcrupulum; memor, quod, ſicut volens lignum diſtortum facere rectum, illud in contrariam partem inflectit; ſic habens conſcientiam per ſcrupulos diſtortam debet ſe inflectere in contrarium, vt debitam conſequatur conſcientiæ rectitudinem: vt aduertit *Gerſon. in tract. de reg. mor.*

F I N I S.

Ad maiorem Dei gloriam, ac honorem
B. V. MARIÆ, & S.S.P.N,
Ignatij & Franciſci Xauerij.

FORMVLARIVM LICENTIARVM.

Quæ in Monialium Gubernatione communiter concedi ſolent.

IN gratiam Prælatorum, qui præſunt Monialibus, ſequens apponimus formularium (quod aliquibus viſum eſt deſiderari ad complementum præſentis tractationis de Monialibus) & in eo referuntur formulæ licentiarum, quarum vſus in ordinaria Monialium gubernatione ſolet eſſe communis. Eas autem deſumemus partim ex formulario Epiſcopali, quod refert Auguſtinus Barboſa in fine codicis *de offic. & poteſt. Epiſc.* partim ex curia Epiſcopali Ferrarienſis Eccleſiæ, cuius obſequijs, meorum Superiorum iuſſu annos 12. deſeruiui. Quod ſi in aliquibus harum formularum extant nonnullæ clauſulæ, quæ videntur aduerſari dictis in progreſſu præſentis tractationis: id inde prouenit, quod hìc proponuntur formulæ, pro vt ab alijs referuntur; in ipſa verò tractatione earum clauſulæ explicantur iuxta probabilem Doctorum ſenſum, & communiorem regionum conſuetudinem; quæ, cum ſit optimus legum interpres, vtique poteſt ad dictarum clauſularum explicationem deſeruire. Porrò formulas hoc ordine proponemus, quem indicat ſequens index.

Inſtitutionis Vicarij generalis Monialium Formula I.

Licentiæ proponendi Capitulo Monialium puellam recipiendam ad habitum religioſum Formula II.

Licentiæ recipiendi puellam capitulariter admiſſam ad induendum habitum religioſum Formula III.

Licentiæ proponendi Capitulo Monialium nouitiam admittendam ad profeſſionem religioſam Formula IV.

Licentiæ recipiendi nouitiam capitulariter admiſſam ad profeſſionem Formula V.

Licentiæ viſitandi monaſteria Monialium Formula VI.

Licentiæ viſitandi Monialium monaſteria ex Apoſtolica delegatione Formula VII.

Licentiæ pro Confeſſario Monialium ordinario Formula VIII.

Licentiæ pro Confeſſario earundem extraordinario Formula IX.

Licentiæ ampliſſimæ, etiam cum facultate caſuum Epiſcopo reſeruatorum pro Monialium Confeſſario Formula X.

Licentiæ pro Confeſſario intra clauſuram miniſtraturo Sacramenta Formula XI.
Licentiæ pro Capellano in Monialium Eccleſia celebraturo Formula XII.
Licentiæ pro Prædicatore Monialium Formula XIII.
Licentiæ pro Syndico Monialium Formula XIV.
Licentiæ pro Factore Vrbano Formula XV.
Licentiæ pro Seruo communi monaſterij Formula XVI.
Licentiæ pro Medico, & Chirurgo Formula XVII.
Licentiæ pro Operarijs, Fabris, baiulis alijſq; auxiliaribus, & artificibus Formula XVIII.
Licentiæ pro Villicis, ſeu Colonis Formula XIX.
Licentiæ pro Olitore, & alio huiuſmodi Operario Formula XX.
Licentiæ ad proponendam Capitulo Monialium puellam intra monaſterium recipiendam educationis cauſa Formula XXI.
Licentiæ recipiendi in educationem puellam capitulariter iam admiſſam Formula XXII.
Licentiæ ad proponendum Capitulo Monialium fœminam nobilem, eiuſq; ſocias, vt poſſint ingredi clauſuram cauſa conuerſandi cum Monialibus Formula XXIII.
Licentiæ pro fęmina nobili eiuſq; ſocijs electis capitulariter admiſſis ad ingrediendum modo dicto Formula XXIV.
Licentiæ pro Regularibus acceſſuris ad Moniales iuxtà Vrbani VIII. indultum Formula XXV.
Licentiæ pro Laicis acceſſuris ad Monialium collocutoria Formula XXVI.
Licentiæ pro Laicis acceſſuris ad Moniales, ſed ſolum ad rotas Formula XXVII.
Iuramenti præſtandi ab admittendis intra clauſuram Monialium Formula XXVIII.

FORMVLA I.

Inſtitutionis Vicarij Monialium.

NOS &c. Dilecto nobis in Chriſto Illuſtri, & Admodum Reuerendo N. ſalutem, & Benedictionem à Domino. Cum ex Sacrorum Canonum, ſacrique præcipuè Concilij Tridentini præſcripto inter cætera Epiſcoporum ſollicitudini commiſſa, Monialium regimen tam in ſpiritualibus, quam etiam in temporalibus ſummoperè commendetur: Nôſq; ob graues, ac legitimas occupationes, quibus aſſiduè detinemur huic vni rei operam omnem impendere non valeamus; Monialiumq; negotia vnum ſibi peculiarem exigant Miniſtrum, qui ipſorum curam gerat; maximeq; intereſt vnicuiq; muneri proprium ſpeculatorem adhibere, ac certos illi termi-

terminos præfinire; Idcirco de tua pietate, prudentia, ac doctrina nobis in grauioribus negotijs diu probatis plurimum in Domino confidentes; te in Vicarium, ac Iudicem Epiſcopalem omnium, & ſingulorum Monaſteriorum, & Conuentuum, Monialium, Domorum, ac locorum piorum puellarum, ac cæterarum mulierum in commune viuentium, cuiuſq; Ordinis, regulæ, vel inſtituti fuerint, nec non Domos expoſitorum orphanorum huius Ciuitatis, ac etiam Tertiariarum, & Pizocherarum cuiuſuis Ordinis, & inſtituti, ad præſcriptum tamen Sacri Concilij Lateranenſis, ac aliorum Conciliorum, & Conſtitutionum Apoſtolicarum huius Ciuitatis, ac diœceſis tàm in temporalibus, quam in ſpiritualibus præſentium tenore eligimus, conſtituimus, atq; deputamus, facultatibus tibi, vt infrà, attributis. Primò igitur Charitati, ac diſcretioni tuæ committimus, atque mandamus, vt ad Monaſteria omnia, Conuentus, Domos, & loca pia omnium Monialium, puellarum, ac mulierum prædictarum, vbi, & quando opus fuerit, tibiq; expedire videbitur, accedas, illarumq; poſtulationes, ac quærimonias audias, & componere procures. Canonicas ſanctiones Sacri Tridentini Concilij, Diœceſenarum ſynodorum aliaq; noſtra decreta, ſtatuta, regulas, & Ordinationes de regularum obſeruantia, pietate, moribus, religione, regimine, bonorum adminiſtratione, ac clauſura executioni mandari facias; pœnis etiam, atq; cenſuris, vbi & quando iuſtum fuerit, arbitrio tuo infligendis: Vt Moniales mediante obſeruantia trium Votorum, Caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ iuxta præſcriptum Regularum Altiſſimo famulentur, prout Virginibus Deo dicatis conuenit, proſpicias: Decreta viſitationis noſtræ omninò ſeruari, ac exequi facias. De ipſorum Monaſteriorum, ac locorum piorum ſtatu, ac monaſticæ vitæ diſciplina diligenter inquiras, ac ſuper his, & quibuſcunq; abuſibus, nec non criminibus, exceſſibus, & delictis ſi quæ depræhenderis informationes ſumas, proceſſus facias, ſententiam proferas, ac exequutioni demandari cures, ac alia neceſſaria, ac opportuna geras, & exequaris. Ne perſonæ ſuſpectæ, aut minus confidentes ad ingreſſum intra ſepta Monaſteriorum, & locorum piorum admittantur, omninò prohibeas. Facultates, & licentias ad crates, parlatoria, ac Rotas Monaſteriorum, & locorum prædictorum, ac ibi præfectas, Abbatiſſas, & alias Moniales, ac ſæculares puellas alloquendi tam maribus, quam fœminis, nullo autem pacto Regularibus, niſi ſeruata forma conſtitutionum Apoſtolicarum, & decretorum Sacræ Congregationis Regularium, iuſtis tantùm de cauſis, concedas. Ignotas perſonas, & non probatæ vitæ ad colloquium Monialium accedere ne permittas. Seuerè autem in eos, qui abſq; licentia ad Monaſteria accedunt, Monialeſuè alloquuntur, animaduertas. Voluntatem puellarum, tàm quæ in Monaſterijs ad educationem, quam quæ ad habitum, ſeu profeſſionem admittendæ erunt, examines, atq; explores, an ſponte elegerint Monaſticam vitam, an verò coactè, aut per metum in Monaſterijs detrudantur. Inſtrumentis renuntiationum bonorum

tempo-

temporalium,quæ per ipſas fieri contingerit,interſis,ne coactè,aut per dolum ad ipſas compellantur; ſi verò cauſas iuſtas iudicaueris,maturo conſilio adhibeas Decretum, licentiamq; impertiaris. Parentibus orbatas, ac pauperes puellas tibi probatas, & benè viſas in Domos, ac loca pia; cæteras autem fœminas in alias pias Domos ipſis deputatas recipi, & admitti, ac etiam iuſtis ex cauſis ex ipſis repelli, ac remoueri pro tua prudentia facias: expoſitos in orphanorum domum admitti, ac illis nutrices conſtitui, ac neceſſaria ſuppeditari procures. Circa adminiſtrationem temporalium, Monaſteriorum, & locorum piorum, ne quid illis detrimenti inferatur, ſedulo inuigiles, illiſq; tum eleemoſynas, tum quaſcunq; pecuniarum ſummas vndequaq; prouenientes, & locis pijs applicandas arbitrio tuo, verbo nobiſcum facto; de quo ex ſola aſſertione tua legitimè conſtare volumus, iuxta eorum indigentiam diſpenſes, diuidas. Concionatores, & Confeſſores tibi benè viſos, ad Confeſſiones tamen à nobis approbatos, deputes, ac deputatos remoueas, prout in Domino videris expedire. Nullam ad religionis habitum, ſeu Monaſterij ingreſſum admittas, niſi prius facto reali depoſito penes publicum Bancarium dotis per ipſam Monaſterio ſuo tempore actualiter tradēdæ,ac pariter depoſito alimentorum,nec non facta promiſſione, ac data cautione ſoluendi veſtes, & ſupellectilia iuxta cuiuslibet Monaſterij laudabilem conſuetudinem. Ne ſupra numerum cuiq; Monaſterio præſcriptum aliqua recipiatur niſi habita licentia Superiorum,ad quos eam concedere ſpectat. Ne Abbatiſſa, ſeu præpoſita, aut quouis alio nomine nuncupetur,vllo modo in Monaſterio eligatur,niſi quadragenaria,& quæ ſaltem octo annos laudabiliter poſt profeſſionem in eadem Monaſterio vitam duxerit; vt quolibet anno computa, & rationes redditiuum Monaſteriorum ſolidentur, adminiſtratoreſq; ſeu adminiſtrantes reliqua ſtatim ſucceſſoribus reſtituere cogantur. Et ſi quis, vel aliqua aliquid vſurpauerit,vel in adminiſtratione non ſe rectè geſſerit, ſeuerè puniatur: Legata pia,vſus, cenſus,liuellos, annuas præſtationes, ac omnia alia prædictis Monaſterijs, ac locis pijs debita per quaſcunq; perſonas perſolui facias, ac omnibus Iuris remedijs recuſantes compellas: lites omnes, ac controuerſias per dicta Monaſteria contra quaſcunq; perſonas, & per quaſcunq; contra ipſa Monaſteria motas, & mouendas ſummariè, & de plano,ſola facti veritate inſpecta,quam primum expedias; litteras, quæ ab Vrbe ſuper negotijs Monialium, & locorum huiuſmodi piorum emanare contigerit, debitæ exequutioni demandari, & ſedulo obſeruari facias. Deniq; vt in præmiſſis,& omnibus,& ſingulis alijs Monaſteriorum,& locorum piorum regimen, & gubernium reſpicientibus Pontificias Conſtitutiones, Sacrorum Canonum, Sacri Concilij Tridentini,ac Diœceſanarum ſynodorum decreta,ac noſtra edicta ſeruari facias,& inſuper omnia alia,& ſingula in præmiſſis,& circa præmiſſa dicere, facere,gerere, exercere, & exequi cures quæ neceſſaria fuerint, & quomodolibet opportuna, contrarijs qui-

buſcunq; non obſtantibus. In quorum fidem has præſentes literas manu propria ſignauimus, & per infraſcriptum noſtrum Cancellarium ſubſcribi, ſigilliq; noſtri, quo in talibus vtimur, iuſſimus, & fecimus impreſſione muniri. Datum &c.

FORMVLA II.

Licentiæ proponendi Capitulo Monialium puellam admittendam ad Nouitiatum.

NOS &c. Licentiam concedimus R. Matri N. Abbatiſſæ Monaſterij Monialium S. N. proponendi Monialibus ſuis capitulariter congregatis puellam N. vt admittatur ſuffragijs ſecretis ad nouitiatum intra præfatum Monaſterium: cum ipſa in loco libero fuerit à nobis examinata, eiuſq; voluntas ſufficienter explorata. Volumus autem, vt præfata R. Abbatiſſa per literas ab ipſa ſubſcriptas, & Monaſterij ſigillo munitas id, quod in hac re factum fuerit, ſtatim ad nos referat. Dat.

FORMVLA III.

Licentiæ recipiendi puellam in Monaſterio ad habitum Religionis.

NOS &c. Cùm voluntatem N. diligenter explorauerimus, eamque liberam & piam eſſe quantum humano iudicio exiſtimari poteſt compererimus, eandem quoque N. ætatem annorum XVI. expleuiſſe nouerimus, nihilq; habere ſciamus contra ſacra decreta, & conditiones ac requiſita, iuxta monaſterij Ordinis S. N. inſtituta, vidimus quoque fidem inſtrumenti depoſiti, & obligationis dotis, ſeu eleemoſynæ monaſterio debitæ; vbi profeſſio legitimè emittatur, iuxta taxam annis ſuperioribus præſcriptam, licentiam & facultatem concedimus, vt ea in monaſterio S.N. ad Religionem admittatur, recipiaturque, & profeſſionem emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante menſem denunciet, ſub pœna Concil. Trident. decreto expreſſa, & conſtitutum ex nunc fiat rurſus, & quæcunque alia quæ in hoc genere decreta ſunt, obſeruentur. Dat. &c.

FOR-

FORMVLA IV.

Licentiæ proponendi Capitulo Monialium Nouitiam admittendam ad Profeſsionem Religioſam.

NOS &c. Licentiam concedimus R. Matri N. Abbatiſſæ monaſterij Monialium S. N. vt monialibus ſuis capitulariter congregatis proponere poſſit R. N. Nouitiam in ſæculo nuncupatam N. per ſuffragia ſecreta admittendam ad ſolemnem profeſſionem: cum ea à nobis examinata fuerit, & approbata. Volumus autem, vt præfata Abbatiſſa per literas ab ipſa ſubſcriptas, & monaſterij ſigillo munitas quidquid hac in re ſecretis ſuffragijs geſtum fuerit, ad nos referat. Dat.

FORMVLA V.

Licentiæ recipiendi ad Profeſsionem Nouitiam Capitulariter admiſſam.

NOS &c. Concedimus licentiam Reuerendæ Matri N. Abbatiſſæ monaſterij S. N. vt ſtante Superiore in Eccleſia exteriore ad feneſtellam Sanctiſſimæ Communionis, & ſeruatis alijs Ordinibus præſcriptis, poſſit recipere expreſſam, & ſolemnem profeſſionem N. iam approbatæ, & faciat nos certiores in ſcriptis fidem gerentibus de die, & coram quo dicta N. emiſerit profeſſionem. In quorum fidem, &c. Dat. Bracharæ Auguſtæ, &c.

FORMVLA VI.

Licentiæ viſitandi monaſteria Monialium.

NOS &c. Tibi dilecto nobis in Chriſto Reuerendo N. per præſentes facultatem damus, & mandatum viſitandi omnia & ſingula Monialium cœnobia ciuitatis & diœceſis noſtræ Bracharenſis, teque Viſitatorem noſtrum conſtituimus, vt noſtra, & alia quacumque nobis competenti auctoritate, Canonicas ſanctiones, & ſacri Concilij Trid. noſtræque Prouincialis, & diœceſanæ ſynodi decreta, aliaque ſtatuta, regulas, & ordinationes de obſeruantia Regulari, pietate, moribus, Religione, regimine, bonorum adminiſtratione, clauſura, & alijs rebus omnibus in capite & membris omnium & ſingulorum monaſterium eorumdem, exequutioni cures, & facias

mandari, ſub pœnis ac cenſuris tuo arbitrio infligendis, vbi & quando iuſtum fuerit, licere tibi volumus. Item coercendi, & cogendi omnes & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi poteſtatem facimus, atque ad huiuſmodi viſitationis acta nomine, & vice Cancellarij noſtri Archiepiſcop. recipienda, & conſcribenda eligere, & & aſſumere tibi liceat vnum quem volueris ex N.N. & N. ſi qui tamen horum Notarij nõ ſint, ad acta publica ſcribenda non adhibeantur. Poſtremò tibi etiam facultatem damus, vt cauſa & occaſione huiuſmodi viſitationis, quoties opus fuerit, ſepta & clauſuram eorundem monaſteriorum poſſis vna cum vno ex illis, quos ſuperiùs nominauimus, tibi adiuncto comite, ingredi, cui etiam comiti eo caſu intra eadem ſepta ingrediendi licentiam impartimur. Præſentibus ad beneplacitum noſtrum, & donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

FORMVLA VII.

Licentiæ viſitandi Monialium monaſteria ex delegatione Apoſtolica.

NOS &c. Dilecto nobis in Chriſto Reuerendo N. ſalutem in Domino. De tua fide, prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Dõmino confiſi, auctoritate Apoſt. nobis per diuerſas literas tum Apoſtolicas, tum etiam Illuſtriſſimorum DD. Cardinalium ſuper reformatione ſpecialiter conceſſa tibi per præſentes committimus, & mandamus, vt monaſteria Monialium S.S.N.N.& N. Ordinis S.N. exiſtentia in diœceſi N. prout expediens tibi videbitur, viſites, & de ipſorum monaſteriorum ſtatu, ac ipſarum Monialium vita, & moribus, Regularibus inſtitutis, ac monaſticæ diſciplinæ obſeruantia diligenter inquiras, ac ſuper his, & quibuſcumq; abuſibus, nec non criminibus, exceſſibus, & delictis, ſi quæ depræhenderis, proceſſus facias, informationes quaſcumque ſumas, atque alia quæ tibi a d aures commiſimus, & quæcumque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus & ſingulis plenam, amplam, & omnimodam poteſtatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & ſingulis Abbatiſſis, Prioriſſis, Præfectis, & alijs quibuſcumque ſuperioribus dictorum monaſteriorum, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna priuationis officiorum obtentorum, atque etiam cenſuris, alijſque pœnis Eccleſiaſticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne te in viſitatione, correctione, alijſque per te faciendis quoquo modo impediant per ſe, nec per alios quouis quæſito colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

FOR-

FORMVLA VIII.

Licentiæ pro Confeſſario ordinario Monialium.

NOS &c. Licentiam concedimus tibi N. Presbytero per examinatores noſtros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Eccleſia, & monaſterio S. N. Confeſſiones Monialium audire, & ſæcularium etiam, ſi quæ in eodem Monaſterio erunt, eaſque abſoluere valeas, præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, à quibus abſoluendi facultatem cum opus erit tibi impartiemur. In clauſuram Monaſterij non ingredieris, niſi ſuperpelliceo,& ſtola indutus, vt adminiſtres tantummodo S. Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & Extremæ Vnctionis, & ſpiritualem opem agonizantibus præſtes, quibus caſibus ſemper tuo hoc munere perfungeris, ſociatus à duabus ex ſenioribus Monialibus, quæ cum Confeſſiones audis, te etiam videre poſſint,licèt non audire.Caue,ne te Monaſterij, aut Monialis alicuius quibuſcumque negotijs immiſceas, nec ad crates, aut rotas colloquaris,niſi vt tantummodo petas, ea quæ Eccleſiæ cultui, & diuinorum Officiorum celebrationi, aut Sacramentorum adminiſtrationi ſunt neceſſaria.Vocatus tamen vt aliquod præſtes ſpirituale conſilium id effice ad crates,quæ clauſæ ſint,præſenteſque adſint Moniales auſcultatrices,& non aliter,ſub pœnis in Conſtitutionibus fœlic. record. Clementis Papæ VIII. & aliorum Summorum Pont.inflictis,& arbitrio noſtro infligendis.Te in Domino admonentes,&c.

FORMVLA IX.

Licentiæ pro Confeſſario extraordinario Monialium.

NOS &c. Facultatem concedimus R. P. N. Ordinis N. vt poſſit tanquam Confeſſarius extraordinarius audire confeſſiones Monialium S.N.ex occaſione feſti N.ſeruatis tamen aliàs ſeruandis ordinationibus ſolitis:& hæc facultas valeat per dies . . . . Datum &c.

FORMVLA X.

Licentiæ ampliſsimæ,etiam cum facultate caſuum Epiſcopo reſeruatorum pro Confeſſario Monialium.

NOS &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Præsbitero, tibi cuius vita, & morum probitas per teſtificationes nobis factas probantur, vt Mo-

nialium

nialium Monaſterij S. N. Confeſſiones audire, eiſdemq; Eccleſiaſtica Sacramenta poſſis, cum facultate caſuum nobis reſeruatorum, necnon prædicti Monaſterij clauſuram in caſibus vrgentis neceſſitatis, atq; Confeſſario aliàs permiſſis, ingredi, ſeruatis tamen quæ in Conc. Prouincialibus, & Synodo diœceſana Bracharenſi, ac etiam decretis generalibus Viſitationis Apo.t. Sacerdotibus, & Confeſſarijs Monialium præſcripta ſunt ad .... his noſtris literis facultatem concedimus, & impartimur, &c. Dat. &c.

FORMVLA XI.

Licentiæ pro Confeſſario Monialium neceſsitate vrgente intra clauſuram monaſterij miniſtraturo Sacramenta.

NOS &c. Tibi N. Confeſſori & Curato Monialium S. N. à nobis deputato licentiam concedimus, vt iuramento priùs præſtito ſi infirma fuerit aliqua Monialis, atque in lecto iacens de licentia Abbatiſſæ intùs ſuperpelliceo, & ſtola, alijſque officio tuo neceſſarijs tecum delatis, abſq; vllo tecum ſocio poſſis ingredi clauſtra dicti Monaſterij, ſociatus ſemper duabus, aut tribus grauioribus Monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ ſigno, vt cæteræ omnes Moniales in tuo aduentu in Eccleſiam, aut cellulam ſuam ſe recipiant, tu ipſe verò comitatus, vt ſuprà, recta via accedas ad cellam ægrotantis ad Confeſſionem audiendam, interimque Cameræ oſtium maneat apertum, peractâque Sacramentorum adminiſtratione ſtatim diſcedas. Quod ſi contingat eam mori, & ſepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris cauſa ingredi poſſis, non aliter ac ſuprà dictum eſt, ſub pœnis, &c. In quorum fidem, &c.

FORMVLA XII.

Licentiæ pro Capellano Monialium.

NOS &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Tibi, vt aſſeris, ab omni obligatione libero, & cognita per examen literarum, intelligentia, ac Sacrarum ceremoniarum peritia; his noſtris literis facultatem damus miſſæ ſacrum faciendi in eccleſia exteriori R. R. Monialium S. N. infraſcriptis ſeruatis conditionibus. decentem habitum clericalem, & coronam ad præſcriptum conſtitutionum ſynodalium ſemper deferes; cum Moniali aliqua, aut alia perſona in ipſius monaſterij clauſura degente non loqueris

ſub pœna . . . . . . pro eleemoſyna miſſæ quotidianæ nihil amplius percipies, quam ſolitam eleemoſynam: miſſæ ſacrum ne facias ſine miniſtro idoneo, eoq; decenti habitu induto. has autem noſtras literas tibi ad menſes . . . . . . tantum ſuffragari volumus. Dat.

FORMVLA XIII.

Licentiæ pro Prædicatore Monialium.

NOS &c. Tibi R.P.N. Ordinis S.N. à Superiore tuo, & à nobis approbato facultatem concedimus, vt in Eccleſia exteriori monaſterij Monialium S. N. quæ clauſa ſit, nullique auditores præſentes adſint, exceptis capellano, & ſocio tuo, poſſis ex ſuggeſtu verbum Dei die . . . . . . prædicare cum deuotione, & iuxta S. Eccleſiæ Romanæ doctrinam, & peracta concione ſtatim ab Eccleſia diſcedas, nullo prorſus colloquio, aut quouis negotij genere ad crates, rotas, aut alia loca intermixto ſub quouis pietatis, aut etiam conſanguinitatis prætextu, nec munere vllo etiam minimo accepto iuxta formam Bullæ fœlicis record. Clementis Papæ VIII. ſub pœnis arbitrio noſtro, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

FORMVLA XIV.

Licentiæ pro Syndico Monialium.

NOS &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Cum ex Sacri Concilij Tridentini præſcripto inter alia curæ, & ſollicitudini Epiſcopali commiſſa, Monialium regimen in temporalibus ſummopere commendetur: Nos alijs grauioribus curis impliciti volentes monaſterio Monialium S. N. de viro idoneo, qui protectioni, curæ, & defenſioni rerum temporalium præfati monaſterij præeſſe debeat, prouidere; de tuis probitate, diligentia, zelo, & integritate plurimum in Domino confiſi, te in eiuſdem monaſterij, Monialiumq; illius, Syndicum, & Curatorem cum facultatibus, & authoritatibus, ac præeminentijs hactenus conſuetis, auctoritate noſtra eligimus, conſtituimus, & deputamus; tibiq; præſentium tenore omnium, & ſingulorum monaſterij prædicti bonorum, iurium, & rerum quarumcunq; protectionem, curam, & defenſionem, aliaſq; neceſſarias, & opportunas prouiſiones quò ad temporalia tantùm committimus, & demandamus; ſeruata tamen ſemper in omnibus forma, & diſpoſitione tam eiuſdem Tridentini, quam Epiſcopalium ſynodorum; noſtrarumq; conſtitutionum, ſeu decretorum, earundemq; Monialium formis, ac regulis: ita vt nihil in hoc munere præter

ter ſolitum peragas, niſi præuio noſtro beneplacito,& aſſenſu. tibiq; etiam pro huiuſmodi muneris executione,& non alias,aliter, nec alio modo, ſeruatis ſeruandis licentiam,& facultatem,Moniales præfatas ad cratas allocutorij tam publici,quam priuati pro negotijs proprijs monaſterij eaſdem Moniales à nobis adhuc effectum dumtaxat permiſſi alloquendi quibuſcumq; diebus , & temporibus concedimus, & impartimur. præſentibus ad . . . . tantùm valituris. In quorum &c.Dat.

FORMVLA XV.

Licentiæ pro Factore Vrbano.

NOS &c. Tibi N. Factori deputato ad res omnes monaſterij S.N.concedimus licentiam per annum duraturam , vt ſi aliquando ex magna neceſſitate oportuerit te ingredi ſepta monaſterij(cum alioquin res,& negotia tua ad crates in alloqutorio publico expedire debeas)vt tunc nonniſi poſt ortũ Solis , & aſſociatus duabus Monialibus ſenioribus deputatis, & dato ſigno campanulæ, recta via pergas ad locum vbi opera tua fuerit neceſſaria , & quamprimum inde te expedire procures , ita vt omninò exeas ante occaſum Solis , nec interim cum aliqua alia loquaris , aut literas , ſeu nuncium intus , vel extra deferas , & in omnibus iuramentum in manibus noſtris,ſeu eorum,quos deputauimus,præſtes,ſub pœnis, &c.

FORMVLA XVI.

Licentiæ pro Seruo Communi Monaſterij.

NOS &c. Licentiam concedimus N. vt poſſit ingredi clauſuram monaſterij Monialium S.N. ad effectum .... ita tamen vt aſſocietur à ſenioribus Monialibus ad id deputatis , cæteris Monialibus ex eius aſpectu omninò ſecedentibus . Non ingrediatur autem monaſterium ante ſignum Aue Mariæ dari ſolitum mane , nec ibi commoretur poſt ſignum Aue Mariæ veſpertinum : ibi non comedat, nec bibat ; ibiq; ſolum ſe occupet in rebus ad eius artem , aut exercitium pertinentibus iuxtà neceſſitatem monaſterij hic, & nunc occurrentem : non vagetur per monaſterium : obſeruet deniq; quæcumq; alia in noſtro generali edicto hac de re lato continentur . Hunc verò licentiam volumus durare ad menſes . . . . . Dat.

FOR-

FORMVLA XVII.

Licentiæ pro Medico, & Chirurgo.

NOS &c. Tibi N. Medico licentiam concedimus ad annum duraturam, vt iuramento priùs præſtito ſepta monaſteriorum Monialium Sanctorum N. & N. ingredi poſſis ad curandum infirmitatem earum quæ in infirmaria communi in lecto, vel vbi ea non fuerit, in propria camera, in lecto iacent, nec ad crates ſe transferre poſſunt, iureiurando te obſtringentes, vt omni honeſtate ſeruata, non ingeras te in alias vllas res, nec cum alijs Monialibus, aut domicellis in monaſterio manentibus loquaris, ſed recta via eundo, & redeundo comitatus ſemper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatiſſa deputatis, præcedenteque ſemper ad tui ingreſſum campanulæ ſigno, & nec niſi poſt ortum Solis ingrediaris, & ante occaſum exeas, ſub pœnis ſi contrafeceris, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

FORMVLA XVIII.

Licentiæ pro Operarijs, Fabris, Baiulis, alijſq; Auxiliaribus, & Artificibus.

NOS &c. Tibi N. Fabro lignario, ſeu baiulo, ac cæmentario, ſiue..... licentiam concedimus, vt iuramento priùs præſtito clauſuram monaſterij S. N. ingredi poſſis, ſociatus duabus ad minùs Monialibus ex antiquioribus ab Abbatiſſa deputatis, atque in eo opere tuam per dies .... præſtare, quam quantocius perficere curabis, nec ad alia loca monaſterij accedes, neque alijs te rebus, aut colloquijs vllo pacto immiſcebis, tractando tantum cum Abbatiſſa, aut alijs deputatis ad illud opus, ita vt ante ortum Solis non ingrediaris, & ante occaſum ſemper exeas, ſeruesque in omnibus præſtitum in manibus noſtris iuramentum, ſub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

FORMVLA XIX.

Licentiæ pro Villicis, ſeu Colonis.

NOS &c. Tibi N. villico monaſterij S. N. licentiam concedimus, vt quando res ad agros, & officium tuum pertinentes ad crates in alloqutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omni-

no neceſſaria intra clauſuram erunt deferenda, tunc in hoſpitium tantum cum dictis rebus admitti poſſis præſentibus Monialibus deputatis, vbi de alijs rebus quibuſcumq; extra officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut ampliùs quàm neceſſitas deponendi dictos fructus poſtulat, manere, cùm in factoris æde, vt poſſis cibum ſumere tibi commoditas erit præbenda. Atque hanc ob cauſam ante omnia iuramentum præſtare debebis in manibus eorum, qui à nobis ſunt deputati, ſub pœnis, &c.

FORMVLA XX.

Licentiæ pro Olitore, & alio Operario.

NOS &c. Tibi N. licentiam concedimus per ſex menſes duraturam, vt iuramento priùs præſtito, quando ab Abbatiſſa vocatus, neceſſe fuerit te ingredi clauſtra monaſterij S. N. horti, aut viridarij colendi, ſeu fructus legendi, aut alterius ſimilis operis cauſa non aliter, quàm recto itinere in locum deputatum pergas, poſt ortum Solis aſſociatus ſemper duabus Monialibus ſenioribus ab Abbatiſſa deputatis, nec in alium locum tranſeas, nec cum alia vlla ſub quocumq; prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus,ſiue extra deferas,ſed in omnibus iuramentum in manibus noſtris præſtitum obſerues, & ante Solis occaſum exeas, ſub pœnis,&c.

FORMVLA XXI.

Licentiæ ad proponendam Capitulo Monialium puellam intra clauſuram recipiendam cauſa educationis.

NOS &c. Inhærentes facultate à Sacra Congregatione ſuper negotijs Epiſcoporum, ac Regularium nobis conceſſa, Romæ expedita ſub die ..... & ad nos directa licentiam concedimus R. Matri N. Abbatiſſæ monaſterij Monialium S. N. vt ipſis capitulariter congregatis proponere poſſit puellam N. intra monaſterium recipiendam in educationem, & ſecretis ſuffragijs admittendam. Volumus autem, vt Abbatiſſa per literas ab ipſa ſubſcriptas, & monaſterij ſigillo munitas de eo, quod hac in re geſtum fuerit, nos faciat certiores. Dat.

FOR-

FORMVLA XXII.

Licentiæ recipiendi in educationem puellam capitulariter admiſſam.

NOS &c. Licentiam concedimus R. Matri N. Abbatiſſæ monaſterij S.N. vt puellam N. annorum ..... intra idem monaſterium educandam recipere valeat cum his tamen conditionibus, & non aliter: nimirum vt habitet in loco ſeparato ſeorſim à Monialibus profeſſis, ac nouitijs, ac pro puellis educandis deſtinato, ſub gubernatione Magiſtræ ipſis deputatæ, & non alterius Monialis, aut Sororis particularis: vt viuat cum alijs puellis educandis ex communibus pane, vino, & alijs cibis à præfata Magiſtra ſuppeditandis: vt ingrediatur eo veſtitu, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conueniat; nullam ſecum famulam adducat; eandem ſeruet clauſuræ, & colloqutorij legem, quam Moniales ipſæ; &, ſi ſemel exierit, nullam habeat ad dictum monaſterium reuertendi facultatem. Hæc autem licentia à nobis conceditur vigore facultatis per Sacram Congregationem ſub die ..... nobis impartitæ, & à nobis recognitæ: & quod præfata puella ab ipſis Monialibus capitulariter ſecretis ſuffragijs fuerit admiſſa (pro vt nobis conſtat ex atteſtatione dictæ Abbatiſſæ) quòdq; anticipatè ſoluerit alimenta ſex menſium (vt item nobis conſtat ex literis ......) certamq; præſtiterit fideiuſſionem N. ea modo dicto ſoluendi, vſq; dum puella intra monaſterium manſerit educanda; vt conſtat ex inſtrumento rogato per infraſcriptum noſtrum Notarium, & Cancellarium. Dat.

FORMVLA XXIII.

Licentiæ ad proponendum Capitulo Monialium fœminam nobilem, eiuſq; ſocias, vt poſſint ingredi clauſuram cauſa conuerſandi cum Monialibus.

NOS &c. Inhærentes facultati nobis conceſſæ à S.D.N. Innocentio X. per Breue expeditum Romæ ſub die ...... licentiam concedimus R. Matri N. Abbatiſſæ Monaſterij Monialium S. N. vt ipſis Monialibus capitulariter congregatis proponere poſſit, & valeat Illuſtriſſimam Dominam N. ſecretis ſuffragijs admittendam, vt ingredi poſſit præfati monaſterij clauſuram, aſociata à Domina N. Domina N. & Domina N. à dicta Illuſtriſſima Domina N. ad talem effectum electis iuxtà tenorem Breuis à S.

D.N.Innocentio X. obtenti,ac expediti vt ſupra,ad inuiſendas Moniales:& quidem ad quinquennium;ita tamen,vt vna vice tantum quolibet ex dictis quinque annis modo dicto ingredi valeat. Volumus autem, vt Abbatiſſa per literas ab ipſa ſubſcriptas, & monaſterij ſigillo munitas de eo, quod hac in re geſtum fuerit, certiores nos reddat. Dat.

FORMVLA XXIV.

Licentiæ pro fœmina nobili,eiuſq; Socijs electis, capitulariter admiſſis ad ingrediendum monaſterium cauſa conuerſandi cum Monialibus.

NOS &c. Cum Illuſtriſſima Domina N. vxor Illuſtriſſimi Comitis N. Fratris Eminentiſs.ac Reuerendiſs.D. Cardinalis N. coram nobis ſufficienter comprobauerit iuxta S.D.N. Innocentij X. conceſſionem ipſi factam, ſub die ..... expeditam, à nobis recognitam, ac regiſtratam in noſtra Epiſcopali Cancellaria, ſe eſſe vxorem dicti Illuſtriſſimi Domini N. Fratris Eminentiſſimi, ac Reuerendiſs. D. Cardinalis N. proinde. Nos inhærentes præfatæ conceſſioni licentiam concedimus præfatæ Illuſtriſſimæ Dominæ N. vt aſſociata à Domina N. Domina N. & Domina N. per dictam Illuſtriſſimam Dominam electis (quæ modeſto, ac decenti habitu indutæ ingrediantur,& ſemel electæ nec variari,nec mutari poſſint,niſi alicuius earum obitu eueniente) ingredi poſſit clauſuram monaſterij Monialium S. N. per quinquennium; vna tamen vice tantùm pro quolibet anno dicti quinquennij. idq; attento conſenſu Monialium præfati monaſterij capitulariter præſtito ſuffragijs ſecretis; pro vt conſtat ex literis R.Abbatiſſæ dicti monaſterij nobis exhibitis, & per nos recognitis, ac in Cancellaria noſtra Epiſcopali repoſitis (non tamen Dominicis, ſeu alijs feſtiuis,aut vigiliarum diebus, neq; Quadrageſimæ, vel Aduentus temporibus) ac cum eiſdem Monialibus conuerſari, & refectionem etiam ſumere corporalem: dummodò tamen Monialium particularium cellas præter eas, quarum cauſa dictum Monaſterium præfata Illuſtriſſima Domina, N. eiuſq; Sociæ electæ ingrediuntur, non viſitent, neq; ipſa, & multò minùs dictæ Sociæ inibi pernoctent; vt conſtat ex tenore præfati Breuis &c. Dat.

FOR-

FORMVLA XXV.

Licentiæ pro Regularibus acceſſuris ad Moniales iuxtà Vrbani VIII. indultum.

NOS &c. Concedimus licentiã R. Patri N. vt die .... Menſis ...... hora ..... vnà cum R. N. Confeſſario ordinario R. R. Monialium S. N. poſſit accedere ad collocutorium earundem, ibiq; aſſiſtentibus ipſo Confeſſario,& Auſcultatricibus,loqui cum R.Sorore N. eius conſanguinea in .... Gradu conſanguinitatis, ad ſummum per duas horas;& non cum alia Moniali; licentia hac aliàs minimè ei ſuffragatura. Hanc autem ipſam licentiam præfato Confeſſario tradat, qui illam apud ſe debebit retinere. nec ea ipſi vllo modo ſuffragetur,ſi hoc ipſo anno quatuor vicibus ſimilem facultatem iam obtinuit ad inuiſendam, & alloquendam dictam Monialem. Aduertat demum, ſi non obſeruet has omnes conditiones, ſe pœnis in decreto Sixti V. Nonis Maij 1590. Editi eo ipſo ſubiacere, & arbitrio Sacræ Congregationis etiam ſeuerius puniendum, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſet. Dat.

FORMVLA XXVI.

Licentiæ pro laicis acceſſuris ad Monialium collocutoria cauſa alloquendi illas.

NOS &c. Concedimus licentiam Domino N. vt poſſit horis congruis adire collocutorium Monialium S. N. ibiq; loqui cum R. Moniali N. de rebus,ac negotijs hic, & nunc occurrentibus; non tamen die feſtiuo, aut tempore Quadrageſimæ, vel Aduentus, vel Vigiliæ; & cum aſſiſtentia Auſcultatricum ad munus hoc deputatarum iuxtà noſtrum generale edictum.Volumus autem hanc licentiam durare ad menſes .... Dat.

FORMVLA XXVII.

Licentiæ pro laicis acceſſuris ad Moniales ſed ſolum ad Rotas.

NOS &c. Licentiam concedimus N. vt horis congruis poſſit adire Moniales Monaſterij S. N. eiſq; deferre res neceſſarias, aut eleemoſynas;ſeruatis in reliquo conditionibus in edicto noſtro generali hac de re

edicto noſtro generali hac de re ædito contentis, & non aliter, nec aliàs. Hanc autem licentiam volumus durare ad Menſes .... Dât.

FORMVLA XXVIII.

Iuramenti præſtandi ab admittendis intra monaſteria Monialium.

EGO N. Sacerdos ætatis quadraginta annorum Confeſſarius electus & deputatus monaſterij S. N. polliceor & iuro, me eos tantum ob caſus clauſuram monaſterij ingreſſurum, quos vrgens neceſſitas afferet, hoc eſt, vt infirmarum Monialium Confeſſiones audiam, iiſdem Oleum Sanctum præbeam, earumdemque animas ex ritu S. Eccleſiæ commendem, (*ſi Medicus fuerit dicat*, vt infirmarum curationi vacem. *Si ex alijs, adiungat*, vt murum ædificem, *aut* panem coquendum feram, *vel* farinam afferam, *vel* vt tabulata accommodem, ſeu cancellos, aut ianuas, *& ſic deinceps, prout vniuſcuiuſq; erit ars, & occaſio monaſterium ingrediendi, quæ ſemper explicetur.*) Quibus caſibus ita me habebo, vt nonniſi claro die ingrediar, & ante Solis occaſum egrediar, & præter munus meum, quod ritè adminiſtrare curabo, nihil aliud omninò in monaſterio agam, neque colloquijs vllis vtar, ſed egomet (*ſi Confeſſarius ſit*) perſonaliter Stola indutus, & ſuperpelliceo accedam (*ſi Medicus erit*) alios Medicos non ducam, niſi qui alijs etiam monaſterijs medeantur, & facultatem in ſcriptis de nouo pariter habeant, (*ſi alij erunt*) neque colloquijs vllis vtar, ac ipſemet perſonaliter accedam, nec vllum meo loco mittam, niſi obtenta à ſuperioribus licentia in ſcriptis. Ita me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

FINIS.

1007. 107

INDEX

INDEX
RERVM MAGIS NOTABILIVM,
Quæ in hac Tractatione continentur.

Prior numerus deſignat Caput, poſterior verò numerum Capitis.

A

Abbatiſſa.

EIus ſuffragium non eſt determinatè neceſſarium ad hoc, vt nouitia admittatur ad profeſſionem. 3.5
Debet præmonere Ordinarium de profeſſione facienda à nouitia. 3.2
Validè recipit profeſſionem. 3.7
Moniales ſubditæ ei promittunt obedientiam per profeſſionem. 4.90
Vi voti ei tenentur parere. 4.99
In aliquibus ei potius debent parere, quàm Ordinario. 4.100
Non imponit præcepta ſpiritualia, ſed ſolùm temporalia. 4.112
Interdùm tamen poteſt imponere præcepta ſpiritualia indirectè. 4.108
Non præcipit in virtute obed. 4.109
Si tamen ſic præcipiat, ei obediendum ſub peccato mort. 4.111
Imponit præcepta obligantia ſub peccato mort. 4.112.113
Non facit leges perpetuas. 4.114
Cogit ad obſeruantiam regulæ. 4.115
Non præcipit Monialibus ſubditis quidquid Prælatus regularis præcipit religioſis viris ſibi ſubiectis. 4.116
Exit de clauſura ad præſtandum fidelitatis iuramentum pro feudo annexo conuentui. 5.63
Prohibetur admittere extraneos intra clauſuram. 5.85.102
Conſenſum debet præſtare, vt extranei ingrediantur clauſuram. 5.150
In odys non ſemper venit Monialium nomine. 5.208
Venit tamen interdum. 5.182
Iure ordinario non dat facultatem ingrediendi clauſuram. 5.152
Poſſet id facere ex poteſtate delegata. 5.152
Item, ſi ſit periculum in mora. 10.142
Iniurioſus ei eſt acceſſus indebitè factus ad ſuas Moniales. 5.202
Diſpenſat ſuper frequentia Chori non tamen totum conuentum. 6.13
Ab ea propriè non appellatur. 7.33
Durat ſolùm ad triennium. 7.46.10.113
Poſt triennium immediatè confirmata ex indulto Papæ ad aliud triennium ſuo iure iterum reeligitur ſtatim. 7.47
Qualiter puniatur, quæ ſinit ſe indebitè eligi. 8.64
Canonicè eligenda. 10.85
Cuius ætatis eſſe debeat. 10.90
Renunciat interdum electioni. 10.124
Reſignat Abbatiſſatum in fauorem alterius, ſi habeat in titulum. 10.115
Quam poteſtatem habeat in Moniales ſubdi-

ſubditas. 10.117
Eſt incapax iuriſdictionis ſpiritualis ordinariæ. 10.117
Eſt tamen capax delegatæ. 10.118
Propriè non eſt Prælata. 10.119
Quando incipiat exercere ſuum munus. 10.120.
Interdum exercet, antequàm confirmetur eius electio. 10.121
Facit leges eccleſiaſticas ex poteſtate delegata. 10.122
Imponit item præcepta ſpiritualia ex poteſtate delegata. 10.124
Item præcipit in virtute obedientiæ ex poteſtate delegata. 10.126
Qualiter ferre poſſit cenſuras. ibid.
Id facit pluribus modis. 10.127
Eius præcepta non obligant in conſcientia ex eo præcisè quòd confirmentur à Prælato. 10.128
Punit religioſas ſubditas, cum moderatione tamen. 10.129
Obligat eas in conſcientia ad detegendum delictum alterius. 10.130
Confert beneficia eccleſiaſtica. 10.131
Aufert item illa. 10.131
Non diſpenſat in legibus eccleſiaſticis, ſaltem poteſtate ordinaria. 10.133
Non diſpenſat in ieiunio. 10.133
Non diſpenſat, nec commutat vota ſuarum ſubditarum. 10.134
Ea tamen irritat. 10.135
Et quidem etiam ſine cauſa. 10.136
Irritans ſine cauſa interdum peccat venialiter. 10.137
Propriè non diſpenſat in regularibus obſeruantijs. 10.138
Non prædicat, nec benedicit ſolemniter ſuis ſubditis. 10.139
Recipit puellas in educationem, ſeruatis ſeruandis. 10.140
Applicat alijs bona opera Monialium ſubditarum. 10.143
Indicit illis certas preces, interdum etiam ſub mortali. 10.144
Bona monaſterij adminiſtrat. 10.146
Contrahit de illis. 10.147
Dat licentiam recipiendi, dandi, &c. 10.148. 4.67. 6.32.
Facit donationes moderatas ex bonis conuentus. 10.149
Et quidem etiã inſcio Capitulo. 10.150
Ex cauſa aufert Moniali ſubditæ vſum priuilegij. 10.151
Confitetur generaliter approbato in diœceſi. 10.167
Regulariter non moderatur pœnas inflictas à Prælato. 10.152
Suſpendi poteſt ab officio per proprium Prælatum. 10.62. 8.36
Non concedit alteri ad tempus bona monaſterij. 13.37
Illegitima non poteſt eligi, licèt alij diſſentiant. 8.43
Item, ſi ſit vidua, aut aliter corrupta. 8.45
Item ſi ſit bigama. 8.46
Item ſi ſit infamis. 8.47
Secùs, ſi deſcendat ex genere maculato. 8.48
Eius electio præſignificanda Ordinario. 8.57
Inualidè eligitur vltra triennium. 8.58
Item ad arbitrium monialium. 8.59
Poteſt expleto triennio eligi in præſidentem vſque ad electionem. 8.60
Cadit ſuo iure, ſi data conſuetudine negligat benedici. 8.62
Eius electioni præeſt Prælatus regularis, ſi ſit exempta. 10.57
Afferuntur monita, quibus ea benè regat. 10.286

Abortus.

Procurantes proprium abortum non excom-

communicantur. 8. 15

Abſolutio.

Abſolutio non reſeruatorum indirectè tollit etiam reſeruata. 10. 18

Monialis infirma, etiam ſecluſo mortis periculo, abſoluitur indirectè à reſeruatis. 10. 186

Abſolutio deneganda ei, quem conſtat culpabiliter non confiteri integrè. 10. 196

Ex delegatione Ordinarij ſimplex Confeſſarius abſoluit Monialem ab hæreſi externa. 9. 26

Item & à caſibus bullæ Cænę. 10. 181

Idem facit, & eius Prælatus. 10. 26

Abſoluuntur Moniales à quinque caſibus Clem. viij. per Confeſſarios regulares. 9. 19

Moniales exemptę non abſoluuntur à reſeruatis vi bullæ Cruciatæ, aut alterius ſimilis indulti. 9. 22

Quando poſſint abſolui vi priuilegiorum Ordinis. 9. 24

Si ſubſint Ordinario, poſſunt abſolui ab eo vi priuilegiorum Ordinis, quamuis ad id petant miniſterium Prælati regularis. 9. 25

A proprio Prælato abſoluuntur à quibuſcunque papalibus, etiam pro foro externo. 9. 27

Poſſunt item à proprio Confeſſario abſolui à reſeruatis, etiam Prælato ei denegante facultatem. 9. 28

Idq; eſtò Prælatus denegans facultatem ſit Ordinarius loci. 9. 29

Immò & in caſu, quo facultas Prælato competat ex delegatione, aut ratione neceſſitatis. 9. 30

Abſoluitur Monialis ſenſib. deſtituta, quę nullo modo petijt confeſſionē. 10. 184

Item quæ petijt confeſſionem ſolùm in abſentia Confeſſarij. ibid.

In bonum pœnitentis ei poteſt differri abſolutio, licèt aliàs ad eam ſit diſpoſita. 10. 190

Acceſſus ad Moniales.

Prohibitus ex varijs iuribus. 5. 194

Etiam quò ad regulares. 5. 194

Cum moderatione tamen facta nouiſſimè ab Vrbano viij. 5. 194

Cuius decretum latiùs explicatur. ibid.

Prohibetur acceſſus, non materialis, ſed formalis. 5. 195

Siue ſit ſimplex, ſiue frequens. 5. 196

Quinam acceſſus dicatur frequēs. 5. 197

Iure communi interdicitur omnibus fidelibus. 5. 198

Et quidem ſub mortali ex genere ſuo. 5. 199

Idque etiam quò ad regulares. 5. 200

Excuſat paruitas materiæ. 5. 201

Indebitè factus eſt iniurioſus Abbatiſſæ. 5. 202

Prohibitus ſub varijs pœnis. 5. 203

Ex pluribus titulis iuſtificatur. 5. 204

Non permittitur ſine licentia Ordinarij, aut Prælati regularis, quibus Moniales reſpectiuè ſubſint, aut etiā vtriuſque iuxta vſum. 5. 206. 7. 39. 10. 21

Quò ad regulares petitur licētia vtriuſque ſi Monialis ſit exempta. 5. 207

Licentiata ad acceſſum con le ſue donne *loco ſuæ famulæ ſubſtituit mulierem extraneam.* ibid.

De iure communi non eſt vetitus acceſſus ad Abbatiſsā, ac nouitias, aliaſq; fęminas cū Monialib. degentes. 5. 208

Parentes, & filij ſine licentia accedunt ad filias, & matrem Moniales. 5. 209

Prohibitio hæc efficit etiam Epiſcopos extra ſuam diœceſim, ſtando in rigore iuris. 5. 210

Item peregrinos. 5. 211

Non item pauperes emendicantes. 5. 212

Non famulos deferentes dona, & breui ſe expedientes. 5.213

Iſtam prohibitionem non violat alloquens Moniale de domo vicina. 5.214

Non alloquens per interpretem, immò nec loquens nutibus etſi oppoſitum conſuli debeat. 5.215

Non alloquens idiomate ignoto monialem. 5.216

Non audiens Monialem loquentem, nihil ipſe dicens, vel etiam iuxta aliquos, loquens cum Moniali non reſpondente. 5.217

Non ſcribens ei epiſtolam. 5.218

Violat verò accedens cum licentia ad vnam Monialem, ſi loquatur cum alia diuerſa. 5.219

Secùs ſi loquatur cum Auſcultatricibus. 5.219

Accedens ad monialem exemptam effugit pœnas. 5.120

Iſta prohibitio non afficit impuberes. 5.221

Non ſinuntur magiſtri muſicæ accedere ad Moniales. 5.222

Acceſſus ad Moniales, etiam exemptas, vetari poteſt ab Ordinario ſub cenſuris, ſi dicatur ei commiſſa cura clauſurę, etiam formalis. 10.16

Quò ad regulares requiritur licentia, etiam Prelati regularis, ſi Monialis ſit exempta. 5.207

Regularis accedens ad Monialem ad decidendum caſum conſcientię non incurrit pęnas. 10.277

Aduerſitates.

Afferuntur media ad illas patienter ferendas. 10.300

Aetas.

Quę requiratur in eligenda ad abbatiſſatum. 10.90

In tali electione præferri ne debeat ętas antiquitati profeſſionis, vel è contra. 10.90.93

Quę requiratur in puella à Monialibus recipienda in educationem. 5.182

Quę petatur in puella recipienda ad religionem. 11.17

Quę requiratur ad profeſſionem. 3.8

Quę petatur in Moniali conſecranda. 3.64

Alienatio.

Bona Monialium non alienantur ſine ſolemnitate. 7.29

Monaſteria item illarum non alienantur ſine licentia Papę. 8.25

At alienatur bibliotheca librorum latinorũ ijs legata, vel alia res inutilis. ibid.

Moniales non recipiunt pecuniam ad cambium, nec mutuo cum pacto ſoluendi intereſſe. ibid.

Alienatio bonorum monaſterij vetita ſub excommunicatione. 8.27

Immò & ſub alijs pœnis. 8.52

Dos Monialium alienari poteſt ſine ſolemnitate iuris. 3.61

Non item dos ſupernumerariæ. ibid.

Quæ requirantur ad alienandum dotem prohibitam alienari. 3.63

Indebitè alienantes puniuntur. 3.68

Alimenta.

Vnde præſtanda notitiæ. 2.44

Danda moniali à monaſterio, etiam dote non ſoluta. 3.72

Secùs, ſi dos iuſtè rapiatur à fiſco, & monialis degat extra clauſuram. 3.60

Qualiter danda puellæ manenti in educatione. 5.185

Qualiter Confeſſario danda. 10.176

Ancilla.

Non conceditur puellæ educandæ in monaſterio. 5.181

Nõ monialibus, niſi in neceſſitate, ſiue cõmuni, ſiue monialis particularis. 7.17

Apo-

Apoſtaſia.
Monialis apoſtatans à religione afficitur excommunicatione. 8. 10
Appellatio.
Prohibita monialibus. 7. 32
Etiam quò ad iudices competentes. 7. 34
Non tamen abſolutè. 8. 13
Conceſſa æquiualenter. 7. 35
Vetita regularibus, & iure communi, ſed cum differentia. 8. 14
Prohibita ſub excommunicatione reſeruata, & alijs pœnis. 8. 2
Propriè nō appellatur ab abbatiſſa. 7. 33
Applicatio.
Bona opera monialium applicantur alijs ab abbatiſſa. 10. 148
Approbatio Confeſſariorum.
Confeſſarius monialium, ſiue ordinarius, ſiue extraordinarius approbatur ab Ordinario loci. 10. 164
Tali approbatione eget ipſemet Prælatus Monialium. 10. 166
Semel approbatus non cenſetur ſemper approbatus pro monialibus. 10. 168
Approbatus generaliter in diœceſi non eſt approbatus pro monialib. 10. 164
Approbatus ad confeſſionem 3. aut 4. monialium non audit alias. 10. 169
Approbatio Ordinarij petitur etiam pro monialibus exemptis. 10. 169
Non item pro nouitijs. 10. 167
Petitur in caſu, quo Confeſſarius eligatur vigore iubilei. 10. 170
Approbatio religionum.
Spectat ſolùm ad Papam. 1. 11

B.

Baldachinum.
Erigi poteſt in eccleſiis monialium ſubiectarum ab Abbatibus regularibus. 9. 39
Benedicere.
Prælati regulares benedicunt eccleſias ſuarum monialium, eaſque reconciliant, benedicunt paramenta &c. 9. 38
Beneficia eccleſiaſtica.
Poſſunt conferri à monialibus. 10. 131
Idque pluribus modis. 10. 131
Ex beneficio vnito monaſterio certa penſio danda Capellano. 10. 132
Bona temporalia.
De bonis nouitiæ nihil recipi poteſt à monaſterio: quod alij reijciunt. 3. 53. 54. 55. 58
Idque ſub excommunicatione. 7. 30
Recipi tamen poteſt de bonis conſanguinei nouitiæ. 3. 56
Bona conuentus non diſpenſantur pro libito officialium. 4. 22
Ex ijs fiunt moderatæ eleemoſynæ per Abbatiſſam, ac officiales. 4. 21
Adminiſtrantur ab Abbatiſſa. 10. 146
Ea Contrahit de illis. 10. 147
De conſenſu tamen capituli. 10. 147
Bona violantis monialem applicanda monaſterio monialis violatæ. 4. 46
Bona monaſterij non alienantur ſine ſolemnitate ſub varijs pœnis. 8. 27
Sub pœna ſuſpenſionis prohibentur dari ad vſum. 8. 37
Quò ad eorum adminiſtrationem moniales exemptæ ſubſunt Ordinario loci. 10. 30
Subſunt & proprio Prælato. 10. 58
De illis non diſponit Prælatus regularis monaſterij exempti. 10. 61
Bonorum renunciatio qualiter facienda. 2. 56

C.

Capitulum monialium.
Concurrit ad receptionem nouitiæ. 2. 2
Item ad eius profeſſionem. 3. 4
Sed non in caſu, quo profeſſio fiat ex Pij V. indulto. 10. 303

Item ad contractus. 10.146

Item ad donationes extraordinarias faciendas à Conuentu. 10.150

Tertia, & quarta ſoror admiſſa in idem monaſterium caret in eo voce actiua, ac paſſiua. 3.31

Nomine Conuentus veniunt moniales capitulariter vnitæ. 5.87

Capitulum monialium, ſi pro nouitiæ profeſſione aliquid recipit, ſuſpenditur ab omni actu capitulari. 8.35

Concurrit ad recipiendam puellam in educationem. 5.178

Item ad hoc vt fœmina aliàs licentiata ad prandendum, & conuerſandum ingredi poſſit clauſuram. 5.172

Item ad electionem Abbatiſſæ. 10.100

Capitulum ſede vacante.

Licentia ad ingreſſum clauſuræ. 5.148

Viſitat moniales ſubditas. 10.67

Ei competunt quæcunque iure communi pertinent ad iuriſdictionem epiſcopalem exceptis caſibus expreſſis. 6.6

Ei ſubduntur Moniales etiam quò ad ea, quæ ei competunt tanquam Sedis apoſtolicæ delegato. 10.6

Carcer.

Prælati regulares includunt carcere quoſuis illicitè intrantes ad ſuas Moniales. 5.12

Monialis fugiens è carceri clauſuram iniolat, ſed non ſemper. 5.58

Sinens ſe violari perpetuò carceri addicitur. 4.78

Caſtitas.

Qualem voueant Moniales. 4.76

Ad quid obliget. 4.77

Eius violatio variè punitur. 4.78. & 79

Eſt mixti fori. 4.80

Quot malitias contineat. 4.82

In quibus caſibus contingat. 4.83

Non includit malitias ignoratas, vel quæ non aduertuntur. ibid.

At ſi quam earum violans confitetur bona fide, benè confitetur. ibid.

Violatio voti caſtitatis aperiri poteſt ſine peccato luxuriæ, cui annexa eſt. ibid.

Indicantur media ad caſtitatem ſeruandam. 10.307

Ad caſtitatem multùm confert clauſura. 4.84

Ad eius conſeruationem iuuat fuga conuerſationis ſæcularium perſonarum. 4.86

Confert fuga vani ornatus. 4.87

Confert fuga occaſionum. 4.88

Caſus reſeruati.

Reſeruatio caſuum Ordinarij non afficit Moniales exemptas. 9.19

Niſi fortè quò ad clauſuram. 10.16

Afficit tamen Moniales ſubditas. 10.50.

Reſeruatur Papæ violatio clauſuræ monialium ob malum finem. 5.20

Reſeruatio quinque caſuum Clem. VIII. facta in decreto derogatorio non includit moniales. 10.181

Reſeruatur excommunicatio lata à Gregor. XIII. contra ingredientes clauſuram monialium. 5.96

Prælatus regularis monialium ijs reſeruat caſus, & cenſuras. 10.46

Non tamen pro arbitrio. 10.47

Eę à reſeruatis non abſoluuntur per bullam Cruciatæ. 9.22

Abſoluuntur tamen per priuilegia Ordinis, & à proprio Confeſſario. 9.24

Et quidem etiam pro foro externo. 9.27

Etiam prælato negante facultatem. 9.28

Idque etſi Prælatus negans ſit Ordinarius loci. 9.29

Item, etſi facultas reſeruatorum ei competat

petat ex delegatione, aut neceſſitate. 9.30
Abſoluuntur & à caſibus bullæ cænæ per proprium Prælatum, ſiue per alium ex eius cõmiſſione. 9.27.10.43
Indirectè item aliquando abſoluuntur à reſeruatis per Confeſſarium. 10.185
Facultas reſeruatorum concedenda Confeſſario extraordinario. 10.286
Cautè petenda. 10.283
Puellæ degentes in monaſterio exempto non ſubſunt reſeruationi caſuum Ordinarij. 5.191
Vide v. abſolutio.

Cauſa.

Petitur ad concedendum ingreſſum intra clauſurã Monialiũ. 5.156.& 157
Quæ dicatur manifeſta. 5.157

Cenſura eccleſiaſtica.

Lata ab Ordinario contra accedentes ad Moniales, non afficit regulares indebitè accedentes. 5.204
Cenſuræ, & interdicta lata ab Ordinario, ipſo iubente, ſeruanda etiam à Monialibus. 6.27
Abbatiſſa ferre poteſt cenſuras ex delegatione. 10.126
Idque pluribus modis. 10.127
Ordinarius vt delegatus Sedis apoſtolicæ fert legitimè cenſuras contra Moniales. 8.6.10.17
Obſtant tamen priuilegia, quæ illæ habent in contrarium. 8.6

Charitas.

Fouenda inter moniales varijs medijs. 10.303

Clauſura Monialium in communi.

Non eſt de eſſentia ſtatus religioſi Monialium. 1.12
Non obligat Monialem tranſeuntem ad Ordinem arctiorem. 3.19
Confert ad Caſtitatem. 4.84
Qualiter procurata ab Eccleſia. 4.48
Eius cuſtodiæ vacat Ordinarius etiam quò ad Moniales exemptas. 5.6
Et quidem etiam quò ad formale clauſuræ, eſtò id ex iure non ità certò colligatur. 10.16.& 17
Varijs iuribus inducta. 5.2
Potuit induci de nouo. 5.3
Eſt iuris ſolùm poſitiui. 5.4
Ad quem finem inducta. 5.5
Quibus medijs procuranda. 5.7
Eius cuſtodiæ debet cooperari etiam poteſtas laica. 5.8.9.
Quo pacto cuſtodienda. 5.12
Seruanda ab omnibus monialibus. 1.13
Non tamen à moniali, quæ ſineretur ſimpliciter degere in domo priuata. 5.11
Moniales conuerſæ alicubi ab ea eximuntur. 5.15
Clauſura non obligat in quibuſdam caſibus. 5.16
Eius violatio Monialibus vetita ſub excommunicatione reſeruata, & alijs pœnis. 5.17
Varijs modis violatur. 5.18
In eius violatione datur materiæ paruitas. 5.19
Eius violatio facta ad malum finem reſeruatur. Papæ. 5.20.174
Solus Papa in ea diſpenſat. 5.21
Contra illam præſcribitur. 5.22
Viſitatur ab Ordinario. 10.22.23.& 79
Ordinarius punit quoſcunque delinquentes circa clauſuram. 10.19
Moniales renuentes viuere ſub clauſura inualidè recipiunt alias fœminas ad profeſſionem. 8.52
Quid veniat nomine clauſuræ. 5.1
Non obligat puellas manentes in educatione. 5.187

Clauſura quo ad egreſsum.

Indicitur pluribus iuribus. 5.23

Eius violatio plures includit malitias ſpecie diuerſas. 5.24
Eſt prohibita ſub excommunicatione reſeruata. 5.25
Immo & ſub alijs pœnis. 5.26
Hę non incurruntur ante ſententiã. 5.27
Quis abſoluat ab illis. 5.28
Ex qua cauſa monialis licentiari poſſit ad egreſſum. 5.29
Quando in caſu incendij. 5.30
Quando in caſu lepræ. 5.31
Quando in caſu epidimiæ. 5.32
Iuxta aliquos clauſura nõ obligat etiam in alijs morbis incurabilibus. 5.33
Dari poſſunt ſimiles caſus, in quibus non obliget. 5.35
Dato caſu aliquo ex permiſſis ad huc petitur licentia Prælati. 5.36. & 37.
Licentia debet eſſe ſpecialis. 5.38
Immò & in ſcriptis (quod alij negant.) 5.39
Clauſura non obligat in caſu belli, inundationis, aut ruinæ monaſterij. 5.45
Non in caſu, quo monialis eligatur in abbatiſſam alterius conuentus. 5.46
Id tamen modò non ſit ſine conſenſu Papæ. 5.47
Monialis ad hoc licentiata, finito munere, debet ſtatum redire. 5.48
Non obligat item in caſu, quo fundandum ſit nouum monaſterium. 5.49
Non in caſu, quo tranſeatur ad conuentum recens extructum. 5.50. 51
Non in caſu, quo monialis transferatur aliò cauſa correctionis. 5.52
Non in caſu, quo eijci poſſit vt incorrigibilis. 5.53
Non in caſu, quo legitimè tranſeat ad Ordinem arctiorem. 5.54
Exiens cum licentia, poteſt diuertere aliquantulùm. 5.55
Immò, ſi plùs æquo diuertat, non ideò incurrit pœnas. 5.56
Non licet tranſire à proprio Conuentu ad alienum contignum. 5.57
Et, ſi tranſeatur, duo fiunt peccata, & duæ cenſuræ incurruntur. ibid.
Fugiens è carcere iuſto violat clauſuram. 5.58
Secùs, ſi iniuſtè damnetur carceri perpetuo. 5.58
Egreditur ad vitandam mortem, aut mutilationem iuridicè inferendã. 5.59
Item ad euadendam mortem de manu inuaſoris. 5.60
Item ad conſulendum ſuæ famæ. 5.61
Item ad vocandum medicum, aut Confeſſarium in caſu extraordinario. 5.62
Item ad præſtandum iuramentum fidelitatis debitum ex feudo. 5.63
Non item ad ſubleuandam parentum indigentiam. 5.65
Sicut nec nepotum. 5.66
Egreditur, vt exorcizetur. 5.67
Item vt reclamet contra nullitatem profeſſionis à ſe emiſsæ. 5.68
Illicitus eſt egreſſus ad ſpatium poſitum inter oſtium clauſuræ, & ianuam exteriorem patentem externis. 5.69
Monialis non dicitur violare clauſuram, ſi ioco compulſa prætergrediatur oſtium ipſius clauſuræ. 5.70
Non, ſi toto corpore inſiſtat in liminari oſtij clauſuræ. 5.73
Non, ſi aſcendat ſupra tectum reſpiciens intra clauſuram. 5.74
Non ſi intra rotam ſe voluat ad partem patentem externis. 5.72
Non, ſi inſideat muro clauſuræ in modum equitantis. 5.76
Non, ſi licitè degent in domo priuata inde exeat. 5.82
Non, ſi licentiata ad egrediendum id faciat

ciat

595

ciat ex fine malo. 5.83
Violat verò, ſi ludat ludo nauis in liminari oſtij clauſuræ. 5.71
Item, ſi à tecto Conuentus prætergrediatur ad porticum ſitam ſupra viam publicam. 5.75
Item, ſi toto corpore ſe ſuſpendat è feneſtra verſùs viam publicam. 5.77
Item, ſi ſe ſiſtat ſuper ramo arboris extra clauſuræ murum prominẽtis. 5.78
Item, ſi præuideus ſe in ſomnis egreſſuram non impediat. 5.80
Item, ſi equum ferociorem aſcendens extra clauſurã feratur, hoc prçuiſo. 5.81
Non item, ſi arte magica feratur per aerem intra ſpatium clauſuræ. 5.79
Moniales exemptę non exeunt ſine licentia Ordinarij. 5.37

Clauſura quò ad ingreſſum.

Varijs iuribus externi prohibentur ingredi clauſuram monialium. 5.84
Prohibentur & Moniales eos admittere, immò & facere, aut permittere illos ingredi ſine licentia. 5.85
Prohibetur talis ingreſſus ſub varijs, & grauibus pœnis. 5.86
Quis dicatur ingredi facere, aut permittere. 5.88
Ad incurrendas tales pœnas requiritur prætextus priuilegiorum; item ſufficit mandatum, ac conſilium, ſed non ſemper. 5.90
In bulla Gregorij xiij. comprehenduntur ingredientes vi licentiæ ab Epiſcopo habitæ ante ipſam bullam. 5.91
Non item ingredientes ſine vlla licentia, quò ad pœnas; quamuis alij id negent. 5.92
Non item ingredientes cum licentia verè nulla, ac inualida. 5.93
Non item ingredientes prætextu priuilegiorum, ſed bona fide. 5.94
Dictæ pœnæ ſupponunt præſumptionem. 5.95
Ex ijs reſeruatur ſola excommunicatio. 5.96
Moniales non incurrunt eas, comitando indebitè ingreſſos. 5.97
Item non incurrunt, ſi eos iam ingreſſos non expellant; idque, etſi præſint clauſuræ, ibidem.
Siue etiam aliter eos detineant. 5.98
Fœminæ item prohibentur ingredi. 5.100
Pęnis præfatis non ſubijciuntur viri laici cooperantes ingreſſui illicito. 5.101
Quilibet fidelis prohibetur ingredi. 5.103
Non tamen infantes (quod alij negant: idq; etſi ſeptennium excedunt 2. menſibus. 5.104
Amentes non admittendi. 5.106
Item puellæ recipiẽdæ ad religionẽ. 5.108
Item recipiendæ in educationem. 5.109
Item fœminæ coniugatæ, aut aliæ accedentes ſecuritatis cauſa. 5.110
Non item moniales alterius monaſterij, aut Ordinis, ſaltem ſemper. 5.107
Non item Prælati Monialium in caſibus neceſſarijs. 5.111
Secùs, ſi morentur plùs quàm opus eſt. 5.114
Non Sacerdos in caſu repentino vocatus ad abſoluendam morientem. 5.115
Non medicus in caſu neceſſario. 5.116 & 119
Non obſtetrix. 5.116
Non pharmacopola, vt doceat componere medicinam. 5.117
Non minutor ſanguinis. 5.118
Non œconomus, ſyndicus, &c. 5.120
Non notarius in caſu neceſſario. 5.121
Non operarij, & artifices. 5.122
Non baiuli ad ferenda neceſſaria vſibus con-

conuentus. ibid.
Secùs, ſi deferant res extraneorum contra Prælati prohibitionem. ibid.
Licentia generalis vtendi opera baiulorum non cogit eos variari. 5.123
Famulus artificis licentiatus ad ingrediẽdum cum illo etiam ſolus intrat, & ingreſſus ibi ſolus commoratur. 5.124
Loco baiuli licentiati non ſufficitur alius. 5.125
Poſſunt plures ruſtici ingredi ad ferendum triticum, eſtò pauciores ſufficere poſſint. 5.126
Ferre poſſunt ſingulis vicibus minora pondera, vt pluries intrent. 5.127
Ingredi poteſt pictor ad pingendam ſcenam iam ante conſtructam. ibid.
Poſſunt ingredi & fœminæ laicæ ad obſequia monialium neceſſaria, cum licentia tamen Superioris. 5.128
Hæ ingreſſæ non tenentur ad clauſuram, propriè loquendo. 5.130
Recipiendæ in nouitias conuerſas per aliquot menſes recipi poſſunt ante receptionem habitus regularis. 5.129
Famuli Monialium deputati ingrediuntur in caſibus neceſſarijs. 5.131
Non poteſt recipi reus ad euadendam vim ſatellitum. 5.132
Immò poteſt ingreſſus eijci. 5.133
Ponendus tamen in loco tutto. 5.134
Fęminæ de licentia Papæ ingrediuntur ad conuiuium. 5.135
Sed aſſociatæ à 3. fęminis grauibus, ac nobilibus, & non aliter. 5.136
Quæ ſemel electæ variari nequeunt citrà caſum mortis: quod alij limitant. 5.137
Hæ ſemper aſſociant fęminam priuilegiatam. 5.138
Explicantur verba indulti papalis (3. vicibus in totum, non eorum ſingula quolibet anno) idque ſiue in Breui numerentur 4. monaſteria, ſiue 2. tantùm. 5.139
Ad talem ingreſſum vltrà conſenſum Capituli petitur licẽtia Prælati. 5.140
Licentiata ad ingreſſum non liberè vngatur per conuentum. 5.141
Eligit diem, qua fiat comœdia à monialibus. 5.142
Conſenſus capitularis debet eſse maioris partis illarum ſemel dandus, ac ſimul quò ad fęminam priuilegiatam, & 3. matronas. 5.143
Licentiata non ingreditur iterum, ſi ingreſsa ex accidenti fruſtretur ex parte, ſuo fine: secùs, ſi ſtatim cogatur exire. 5.144
In caſibus tamen propoſitis requiritur licentia Superioris. 5.146
Ingrediens cum licentia finito negotio aliquantulum immoratur. 5.166
Ingrediens ex prauo fine aliàs licentiatus non violat clauſuram. 5.167
Item non violat voluens ſe in rota ad partem interiorem monaſterij. 5.168
Non inſidens vtroque pede ſuper muro clauſuræ versùs clauſuram. 5.169
Nonſtatuens ſe in oſtio clauſurę. 5.170
Confeſſarius ingreditur in caſibus neceſſarijs. 10.217. *vſque ad* 243
Prælatus aſtiturus electioni Abbatiſsæ non ingreditur. 10.97
Ad ingreſsum fœminæ petitur conſenſus Monialium, ſi ingrediatur cauſa conuiuij. 5.172
Non item ad ingreſſum virorum. 5.173
Non ad ingreſſum fęminæ priuilegiatæ, aut aliàs licentiatæ ad alium effectum, quàm ad conuiuium, &c. 5.173
Prælatus regularis item ingreditur monaſterium ſubditum in caſibus neceſſarijs. 10.69

Idque

Idque pręſertim in Viſitatione. 10.75
Tuncque ſecum ducit ſocios. 10.74
Et hos, eſtò item ducat architectum cauſa fabricæ v.g. 5.75
Tales ſ[illegible] poſſunt eſse regulares. 5.76
Abbatiſſa non dat licentiam ad ingreſſum. 5.141
Niſi ſit periculum in mora. 5.152
Poſſet dare ex delegatione. 5.152

Coactio.

Cogentes ad ingreſſum religionis puellam excommunicantur. 2.29. & 8.20
Quæ coactio ad hoc petatur. 2.30
In aliquibus caſibus fęmina ad id cogi poteſt licitè. 2.33
Cogentes fęminam ad religioſam profeſſionem excommunicantur. 3.14

Concionari.

Vide v. prædicare.

Conditio.

Si ſit contraria religioni, & apponatur legato, habetur pro non adiecta. 3.37

Confeſſarius ordinarius.

Si ſolicitet pęnitentem ad turpia denunciandus. 6.30
Maximè vtilis Monialibus, ſi ſit idoneus. 10.153
Cæteris paribus expedit, quòd ſit regularis, non ſæcularis. 10.154
Qualis debeat eſſe. 10.155
Quæ poteſtas ei conferenda. 10.156
Quæ ſcientia in eo petatur. 10.157
Quæ bonitas. 10.158
Quæ prudentia, maximè cum moniali patiente diuina. 10.159
Qui zelus animarum. 10.160
Quæ dexteritas. 10.161
Quæ patientia. 10.162
Ab Ordinario approbandus. 10.163
Peculiariter approbandus pro Monialibus. 10.164. 168
Præſentandus tamen à proprio Pręlato, ſi deputetur pro Monialibus exemptis. 10.165
Approbandus ab Ordinario & Pręlatus ipſe monialium: ſed non is, qui aſſignatur in Patrem ſpiritualem extrà ſacramentum. 10.166
Semel approbatus pro monialibus non eſt ſemper approbatus. 10.168
Approbatur ad confeſsionem vnius, aut alterius Monialis non audit alias. 10.169
In Confeſsarium eligi poteſt etiam Parochus, etiam regularis. 10.171
Deputatur ad triennium. 10.172
In aliquibus tamen caſibus, qui referuntur, ſinitur durare vltra triennium. ibidem
Ex quo loco audiat confeſsiones. 10.173
Qualiter audiat confeſſionem Monialis infirmę. 10.174
Ex decreto S. Congregat. extra confeſſionem non alloquitur Moniales, etſi praxis ſit in contrarium. 10.175
Quale ſtipendium ei dandum. 10.176
Non pernoctat in domo contigua monaſterio. 10.177
Quam ſacramentum frequentiam indulgeat Monialibus. 10.178
Non ſit facilis in permittendis confeſſionibus generalibus. 10.179
Qualiter debeat ſe gerere in munere ſuo pręſtando. 10.180
Quę facultas reſeruatorum ei competat ordinaria. 10.181
Qualiter procedat cum Moniali infirma communicatura, indiga repetendi aliquas confeſſiones. 10.182
Qualiter cum communicatura ad feneſtellam communionis, item indiga repetendi quaſdam confeſſiones. 10.183
Abſoluit Monialem ſenſibus deſtitutam quę non petijt confeſſionem. 10.184

Indi-

Indirectè abſoluit à reſeruatis, occurrente iuſta cauſa. 10. 185

Qualiter procedat cum exiſtente in occaſione peccandi. 10. 187

Quid, ſi occaſio ſit ineuitabilis. 10. 188

Quid ſi monialis ſæpè promiſit eam vitare, & non vitauit. 10. 190

Quid ſi bona fide maneat in ea. 10. 191

Confeſſarius aufert ignorantiam inuincibilem moniali, ſi ſperat fructum. 10. 192

Quid ſi ei non conſtet monitionem eſſe profuturam, nec nocituram. 10. 193

Opportunis medijs excitat pœnitentem ad dolorem peccatorum. 10. 194

Animat ad fatenda peccata, non obſtante erubeſcentia. 10. 195

Negat abſolutionem ei, quam ſcit tacere culpabiliter peccatum. 10. 196

Qualiter ſuppleat defectus à pœnitente factos in alijs confeſſionibus. 10. 197

Interrogationes facit opportunas iuxta conditionem pœnitentis. 10. 198

In hoc non ſit nimis anxius. 10. 198

Supplet defectus à ſe commiſſos in confeſſione audienda. 10. 199

Iuxtà aliquos debet monere de hoc pœnitentem. 10. 200

Interrogat Monialem de ijs, quæ omittit confiteri, eſtò credat illam ſufficiens examen præmiſiſſe. 10. 201

Interrogat de conſuetudine peccandi, & eſt et aperienda. 10. 202

Qualiter audiat confeſſionem monialis ſurdæ, aut ſurdaſtræ. 10. 203

Conſulit moniali ſcrupuloſæ. 10. 204

Tradit varia remedia contra varias peccatorum ſpecies. 10. 205

Prudenter imponat pœnitentiam Sacramentalem. 10. 206

Plura aduertenda in hoc. 10. 208

Imponit abſtinentiam à communione eucharistica, ſed raro. 10. 270

Imponit item opera bona facienda pro defunctis. 10. 211

In aliquibus caſibus loquitur libere cum pœnitente de auditis in confeſſione. 10. 216

Ingreditur clauſuram in caſibus neceſſarijs. 10. 217

Ingrediens ſecum ducit ſocium ſine alia licentia ſi ſit regularis. 10. 218

Ingreditur pluries ad audiendam confeſſionem infirmarum: item præciſè ad monendum monialem de periculo mortis proximo, ſed non ſemper. 10. 220

Ingreditur ad miniſtrandam eucharistiam ægrotantibus. 10. 221

Sed ſolus, ſi non ſit regularis. 10. 222

Illam miniſtrat per modum viatici ei, quæ eadem die communicauit. 10. 223

Pluries ingreditur ad eam miniſtrandam per modum Viatici. 10. 224

Item ad miniſtrandam extremam Vnctionem. 10. 225

Ingreditur, vt aſſiſtat morienti. 10. 227

Et quidem pluries, & pro longiori tempore. 10. 228

Ducit ſocium, etſi non ſit regularis. 10. 231

In aliquo caſu, ſed raro, ſecedit in cubiculum conuentus, ibiq; quieſcit. ibid.

Qualiter iuuet morientes. 10. 230

Ingreditur ad faciendas exequias moniali defunctæ. 10. 231

Et quidem cum ſocio, etſi non ſit regularis, ſi talis ſit conſuetudo. 10. 232

Ingreditur, quando ſepeliendum eſt corpus defuncti alicuius ſæcularis. 10. 233

Item ad celebrandum coram infirmis & qui-

quidem cum ſocio, ſi aliàs talis celebratio ſit conceſſa. 10. 234
Non item ingreditur ad reliquiam deferendam infirmæ, niſi extet vſus, aut aliàs aduocetur prætextu confitendi. 10. 235
Non ad impertiendum benedictione, aut indulgentiam, ſiue papalem, ſiue epiſcopalem. 10. 236
Non ad exorcizandam energumenam monialem. 10. 237
Non ad benedicendam monaſterium. 10. 238
Non ad eleuandam hoſtiam conſecratam lapſam inter communicandum. 10. 239
Ingreditur ad conſolandam monialem extremè deſolatam, cui aliter nequit conſuli. 10. 242
Non item ad Baptizandum infantem ibi recens natum. 10. 243
Ingreſſus legitimè poteſt ibi facere ea, ad quæ præciſè non potuiſſet concedi ingreſſus. 10. 244
Intrans in caſu permiſſo non incurrit pœnas latas contra violantes clauſuram, eſtò ex prauo fine intret. 10. 245
Abſoluit ab hæreſi, etiam externa ex delegationi proprij Prælati. 9. 27
Eget ſpeciali licentia ad ingrediendum, etiam in caſibus permiſſis. 10. 246
Ex cauſa amouetur ab Ordinario, licèt ſit exemptus. 10. 172

Confeſſarius extraordin.

Deputandus ex Conc. Trid. 10. 247
Immò, & vltrò offerendus. 10. 247
Et quidem etiam pro Monialibus, non grauiter ægrotantibus. 10. 248
Ad audiendas tamen infirmas ſpeciali eget licentia, vt intret. 10. 249
Conceditus bis, aut ter in anno. 10. 250.
immò & ſæpius. ibidem
Poteſt item ſæpiùs peti. 10. 251
Non eligitur vi bullæ cruciatæ, ac alterius ſimilis indulti, ſi monialis ſit exempta. 7. 3
Secùs, ſi ſit ſubiecta Ordinario. 7. 4
Concedendus præſcriptis vicibus, eſtò ex alio titulo fuerit conceſſus. 10. 252
Non eligitur, ſi denegetur ab Ordinario, quamuis iniuſtè. 10. 253
Conceditur ab Ordinario Monialibus exemptis, Prelato earum ipſis illum iniuſtè denegante. 10. 254
Non denegatur in pœnam. 10. 255
Concedendus, etiam, non interiectis debitis interuallis inter vices preſcriptas, ſi concorditer petatur. 10. 256
Deputatur à Prelato Monialium. 10. 257
Approbandus ab Ordinario, etiam pro Monialibus exemptis. 10. 258
Non item in morte, ſi ſint exemptę. 10. 170
Non deputandus ad arbitrium Monialium, ſed Prelati deputantis. 10. 259
Deputandus quouis quadrimeſtri. 10. 260
Expediret illum deputare abſq; prefixione temporis. 10. 261
Elapſo tempore prefixo, poſſet interdum audire confeſſionem alicuius Monialis ex epycheia. 10. 263
Ingreſſus ad audiendam confeſſionem infirmę iterum intrat eam abſoluturus à reſeruatis. 10. 264
Ingrediens ad audiendam confeſſionem Monialis infirmę audit, & aliam. 10. 165
Deputandus pro toto Conuentu. 10. 266
Quali eſſe debeat. 10. 267

Maxi-

Maxima poteſtas ei danda. 10. 268
Ad quos fines deputetur. 10. 269
Non deputatur inuitis Monialibus. 10. 270
Moniales non coguntur eum audire. 10. 271
At, ſi adeant, ille tenetur omnes audire. ibidem.
Concedendus Moniali ęgrotanti, quę non potuit accedere, quando conceſſus fuit pro toto Conuentu. 10. 272
De rigore non celebrat in Monialium eccleſia abſq; licentia. 10. 273
Non publicè predicat illis. 10. 274
Diſſerit cum Monialibus, etiam de rebus non ſpectantibus ad confeſſionem. 10. 275
Quin & deputare poſſet in Confeſſarium extraordinarium alicuius Monialis ad talem effectum pium. 10. 276
Poteſt non audire vllam confeſsionem, modò det ſalutaria monita, &c. 10. 278
Deputatus ad 10. dies, ſi monialium confeſsiones abſoluit. 8. diebus, poteſt adhuc adire illas. 10. 279
Confabulatur etiam cum ijs, quę nolunt ipſi confiteri. 10. 280
Prędicans illis poſt auditas confeſsiones cautè loquatur. 10. 281
Rogatus, an audierit confeſsionem monialis ab eo non abſolutę, quo modo debeat reſpondere. 10. 282
Indigens facultate reſeruatorum cautè illam petat. 5. 283
Eligitur vi iubilei iuxta aliquos, (quod alij negant.) 9. 20. & 21
Plura debet obſeruare, vt munus ſuum rectè expleat. 10. 284
Poteſt ex cauſa amoueri ab Ordinario, etiam quò ad moniales exemptas. 10. 173

Confeſſio.

In aliquo caſu fit ex ſcripto. 10. 195
Irrita qualiter reualidanda. 10. 206
Confeſsiones intermedię poſt confeſsionem irritam non repetuntur, ſi factę bona fide. 10. 206
Quando repeti debeat confeſsio facta Sacerdoti dormienti, aut dormiturienti. 10. 207
Confeſsio peccati facta cum omnibus circunſtantijs non repetenda, etſi Confeſſarius tunc crediderit peccatum aliquod eſſe veniale, quod verè erat mortale. 10. 204
Cõfeſsio menſtrua monialibus iure communi indicta ſolùm ex conſilio. 6. 9
Annua ſolùm confeſsio ijs impoſita ſub mortali. 6. 8
Confeſsiones generales non permittendæ Monialibus ſine cauſa. 10. 179
Confeſsio peccati recens facti fieri poteſt tanquam de peccato aliàs confeſſo, ſed cum certis limitationibus. 10. 195
Peccatum confeſſum vt dubium, non iterum confitendum, ſi poſteà conſtet fuiſſe certum. 10. 198
Aſsignantur monita ad confeſsionem vtiliter faciendam. 10. 294

Confirmationis Sacramentum.

Ante eius ſuſceptionem non recipiendę puellæ ad religionem. 2. 40
Item nec conſecrandę Moniales. 3. 75

Confirmatio Abbatiſſæ.

Confirmanda electio Abbatiſſę. 10. 110
Per quem confirmanda. 10. 110
Quid ſi opponatur contra electionem factam per compromiſsum. 10. 111
Quid ſi facta electio per ſcrutinium. 10. 112
Ante confirmationem Abbatiſſa in aliquibus

quibus exerceret munus. 10.121

Conſecratio Monialium.

Qualiter fiat. 3.89
Non poteſt reiterari. 3.90
Cuius ſit munus conſecrandi. 3.91
Quo tempore, & loco facienda. 3.92
Per eam confertur gratia, & remittuntur venialia. 3.93
Quæ ætas ad eam petatur. 3.77
Ad eam requiritur virginitas. ibid.
Non poteſt conſecrari iuxta aliquos fœmina occultè corrupta (quod alij negant.) 3.65.66
Non quæ per vim eſt corrupta. 3.67
Non, cognita in ſomnis, aut amentia, vel ebrietate. 3.84
Cõſecratur cognita à viro in vaſe prępoſtero, aut ſodomiticè à fœmina. 3.86
Item polluta in ſomno voluntariè. 3.87
Poteſt verò conſecrari quæ contraxit, ſed non conſummauit matrimonium. 3.81
Item polluta per voluntariã effuſionem ſeminis integro clauſtro. 3.82
Item quæ ante annos diſcretionis commiſit turpia. 3.83
Item ea, cui ex arte medicinæ fractum eſt clauſtrum. 3.85
Non confirmata poteſt conſecrari, etſi non deceat. 3.88

Conſeruator.

De rigore eligi poteſt à monialibus, etſi obſtet praxis. 9.37

Conſuetudo.

In moralibus multùm valet. 3.28
Pręſcripit contra clauſuram. 5.22
Confert iuriſdictionem. 7.8
Derogat legi. 7.48
Habet vim legis. 10.231
Ex 4. conditionibus colligitur quæ ſit obligatoria. 6.30
Si ſit immemorialis, vim habet priuilegij. 10.303

Contractus.

Qualiter Moniales ſe obligent contrahendo ſine licentia Prælati. 4.129
Quid, ſi cum licentia. ibid.
Contractus factus à religioſo de conſenſu Prælati non poteſt irritari à Superiore nec validè, nec licitè. 4.130
Prælatus monialium irritat contractum à moniali factum de licentia abbatiſſæ iniquè data. 4.131

Conuerſatio.

Sæcularium conuerſatio vitanda à monialibus. 5.5.7.39.10.309
Eius fuga iuuat caſtitatem. 4.86
Conuerſatio fœminarum, etiam religioſarum periculoſa. 10.10

Conuerſæ.

Modò recipi poſſunt à monialibus, non obſtante Pij v. decreto edito in contrarium. 7.48
Non debent excedere tertiam partem monialium Conuentus. 2.10
Monialis choriſta tranſit ad Conuerſas, non è contra. 1.8
In aliquibus locis Conuerſæ eximuntur ab obligatione clauſuræ. 5.15
Inuiſunt ſuos. ibidem
Reijciuntur ab electione abbatiſſæ, eſtò poſſent admitti. 10.89
In earum receptione non ſemper petenda eſt dos. 3.46
Loco horarum canonicarum recitant certas preces, non tamen ſub peccato mortali. 6.15. & 16
Olim non poterant recipi ſub pœna nullitatis actus. 8.55
Iuuantur varijs monitis, vt benè ſe gerant. 10.288

Correptio.

Facienda à monialibus, maximè ſi ſint Superiorisſæ. 6.32

De-

D.

Debita.

Solnenda à Monialibus ſiue facta ante profeſſionem ſiue poſt, niſi excuſet impotentia. 6. 31

Decimæ.

Decimarum vſurpatio indebita Monialibus prohibita ſub excommunicatione. 8. 23

Moniales exemptæ à decimis. 9. 17

Deciſiones Rotæ.

Non obligant inſtar legis vniuerſalis. 10. 43

Si de eadem cauſa varient, poſterior amplectenda. 10. 44

Declarat. Sacr. Congreg.

Non obligant inſtar legis vniuerſalis. 10. 43

Nullum faciunt fidem, ſi non habeant certa requiſita. ibid.

Variant in caſibus etiam ſimilibus. 10. 21. & 44.

Poſteriores amplectendæ. 10. 44

Defuncti.

Defunctorum officia pro benefactoribus recitari ſolita in choro, non tenentur Moniales recitare extrà. 6. 19

Defuncti laici non ſepeliuntur intrà clauſuram monialium. 7. 10

Moniales omittentes in die Commemorat. defunctorum officium de octaua Omnium SS. & officium defunctorum vnicum faciunt peccatum. 6. 17

Quin aliqui putant ea die officium defunctorum non eſſe recitandum ex præcepto. ibid.

Degradatio.

Cadere poteſt in Moniales. 8. 8

Diſpenſatio.

Abbatiſſa non diſpenſat in legibus eccleſiaſticis, ſaltem poteſtate ordinaria. 10. 133

Non diſpenſat in ieiunio. 10. 133

Non in votis. 10. 134

Non in regularibus obſeruantijs. 10. 138

Monialis illegitima à proprio Prælato diſpenſatur ad Abbatiſſatum. 8. 44

Diſpenſantur Moniales à proprio Prælato in ijs omnibus, in quibus viri regulares diſpenſantur à ſuo. 8. 31

Diſpenſatio non ſemper finitur vnico actu. 8. 45

Donatio.

Donantes monaſterio de bonis nouitiæ excommunicantur. 3. 44

Moniales faciunt donationes moderatas. 4. 19

Abbatiſſa item donat de bonis Monaſterij communibus, ſed moderatè. 10. 149

Et quidem ſine conſenſu Capituli. 10. 150

Moniales non faciunt liberè donationes ex Clem. VIII. decreto, quod tamen eę non legunt quotannis publicè. 7. 30

Prohibitæ illis ſub pœna priuationis officiorum, & alijs. 7. 53

Dos Monialium.

Quid ſit. 3. 39

Licitè recipitur. 3. 40

Et quidem etiam à Conuentu diuite. 3. 41

Taxanda à Superiore. 3. 42

Modò taxatur à Sacra Congregat. Regularium. 3. 43

Eius quantitas quæ. 3. 44

Dupla ſoluitur pro ſupranumerariis. 2. 8

Dupla item pro tertia Sorore, & tripla pro quarta. 3. 44

Non recipitur maior taxata. 3. 45

Exigenda à quacunque fęmina ingrediente religionem. 3. 46

Cuius ſit eam dare. 3. 47. 49

Ex quibus bonis danda. 3.48
Legatum relictum puellæ Monachandæ in dotem debetur intranti monaſterium non exigens dotem. ibid.
Et quidem in ingreſſu quò ad veſtes, & ſimilia. ibid.
Item debetur, ſi cœlebs maneat in ſæculo. ibid.
Danda filiæ ingredienti religionem inuito parente. 3.50
Soluenda in ipſa profeſſione. 3.51
Apud quem deponenda pro tempore nouitiatus. 3.52
Eius intereſſe exigi poteſt à monaſterio. 3.59
Soluenda in ære. 3.60
Implicanda in bonis ſtabilibus, ſi ſoluatur pro ſupranumeraria, ſecùs, ſi pro alijs. 3.63
Data pro ſupranumeraria implicari poteſt in ædificio neceſſario. 3.64
Non item in ſoluendis debitis intereſſe ſoluentibus, nec in extingendo cenſu annuo; etſi alij negent. 3.65
Item in alimentis neceſſarijs. 3.66
Loco dotis non poteſt recipi remiſſio debiti grauantis Conuentum. 3.67
Dos non transfertur cum moniali ad alium Ordinem tranſeunte. 3.69
Perpetuò acquiritur monaſterio. 3.71
Alienari poteſt ſine ſolemnitate iuris. 3.61
Ea non ſoluta, monialis nihilominùs alenda à Conuentu. 3.72
Secùs, ſi ea iuſtè rapiatur à fiſco, & monialis degat extra clauſtra. 3.73
Dos profitentis in morte, inſcio Ordinario acquiritur conuentui. 9.18

Dubium.

In dubio obediendum, ſed non ſemper. 4.132
Confitens peccatum vt dubium, quod vt certum poſteà nouit, non iterum illud confitetur. 10.198

E

Eccleſia.

Eccleſiæ monialium benedici, & reconciliari poſſunt à propriis Prælatis. 9.37

Educatio.

Vide v. puellæ per totum.

Electio.

Electio canonica quę. 10.85
Fit pluribus modis. 10.86
Electio Abbatiſſæ iure communi ſpectat ad conuentum. 10.88
Quæ moniales ad eam concurrant. 10.88
Quæ ab ea excludantur. ibid.
Conuerſæ ab ea reiiciuntur. 10.89
Quæ monialis eligi poſſit in Abbatiſſam. 10.90
Si eligatur carens debitis qualitatibus, electio non eſt irrita, ſed irritari poteſt. 10.92
Electio facienda ex eodem monaſterio. 10.94
Quid ſi in eo non adſit idonea. 10.94
Eligi poteſt ſoror Abbatiſſæ præſentis. 10.95
Electioni præſidet Prælatus monialium. 10.96
Præeſſe poteſt & Ordinarius, etiam in monaſterio exempto. 10.96
Et quidem etiam per alium. 10.30
In quo loco facienda electio. 10.97
Qua forma, & quibus ritibus. 10.98
In ea à quo, & qualiter recipi debeant vota. 10.98
Vota debent eſſe ſecreta. 10.99
Alias electio eſt nulla. ibid.
Maior pars monaſterij debet in eam conſentire. 10.100
Quid ſi ſchedula vitioſa reperiatur.

tur. 10.102
In aliquo caſu poteſt monialis eligere ſe ipſam. 10.103
Electio Abbatiſſæ, etiam poſt Concilium Trid. fieri poteſt per ſcrutinium, compromiſſum, ac communem inſpirationem. 10.105
Qualiter publicanda. 10.108
Quid ſi, ea publicata, fiat oppoſitio. 10.109
Publicata debet confirmari. 10.110
Quid ſi opponatur contra electionem factam per compromiſſum. 10.111
Quid ſi fiat oppoſitio contra electionem factam per ſcrutinium. 10.112
Electa poteſt renunciare electioni de ſe factæ. 10.114.115
Nulla eſt electio facta vltra triennium aut ad libitum Monialium. 13.57. & 58.
In electione Moniales ſub excommunicatione tenentur abſtinere ab ijs, quæ gignere poſſunt diſcordiam. 8.28
Eligentes indebitè priuantur iure eligendi. 8.56. 10.116
Excuſat tamen ignorantia. 10.116
In electione non exigitur votum monialis infirmæ. 10.104
Electa in Abbatiſſam cadit iure ſuo, ſi non curet benedici, exiſtente de hoc conſuetudine. 8.61
Prælatus aſſiſtens electioni non fert votum. 10.106

Eleemoſyna.

A monialibus facienda ex bonis communibus monaſterij, ſed non ſemper. 6.33
At à monialibus particularibus non neceſſariò facienda etſi fieri poſſit de licentia Superiorиſſæ. ibid.
Sed moderata moderatione deſumenda ex concurrentibus circũſtantijs. ibid.
Iuxtà aliquos eadem fieri poteſt de licentia Superiorиſſę, ac de licentia Prælati. ibid.

Epycheia.

Interdum habet locum in materia religioſæ paupertatis. 4.69. & 70
In aliquo caſu ſufficit, vt monialis exeat à clauſura. 5.40
Tunc tamen id poſtea ſignificandum Prælato, licèt non ſemper. 5.44
Aliquando præſumitur in ceſſione exemptionis. 6.7

Epydimia.

Quid ſit. 5.32
Ea graſſante moniales exeunt. ibid.

Epiſcopi.

Si extra ſuam diœceſim accedant ad moniales, non ideo poſſunt excommunicari ab Ordinario. 5.210

Euchariſtia.

Sumi poteſt monialibus etiam feria. 6. paraſceue. 6.9
Item in miſſa, quæ media nocte dicitur in Natiu. D.N. ibid.
Non aſſeruatur ab ijs in eccleſia interiori. 7.6
Clauis tabernaculi illius ſemper ſeruanda à Confeſſario. ibid.
Sumẽda Euchariſtia à monialibus quouis menſe, non tamen de præcepto, ſed de conſilio. 6.8
Hoſtia non conſecrata pro conſecrata iuxtà aliquos dari poteſt in aliquo caſu. 10.159
Quę frequentia Euchariſtiæ concedi poſſit monialibus. 10.178
Imponi poteſt in pœnitentiam abſtinentia ab illa, ſed rarè. 10.212
Confeſſarius ingreditur ad eam miniſtrandam monialibus infirmis. 10.221
Et quidem ſine comitatu. 10.222

Monia-

Monialis, quæ manè communicat, veſpere eiuſdem diei ſumit viaticum. 10. 223
Item communicans per modum Viatici paulò ante mediam noctem, ieiunia iterum communicat paulò poſt mediam noctem. ibid.
In vigilia Natiuitatis D. quilibet communicare poteſt ſtatim poſt mediam noctem. ibid.
Pluries intrat Confeſſarius ad miniſtrandam eucharistiam moniali, etiam per modum Viatici. 10. 224
Interiecto tamen certo temporis ſpatio. 10. 226
Confeſſarius intrat ad eleuandam hoſtiam interiùs elapſam inter communicandum Moniales. 10. 239
Quid faciendum, ſi hoſtia conſecrata cadat ſuper veſtem Monialis. 10. 241
Eucharistia negari nequit pœnitenti ex confeſſione cognitæ indignæ. 10. 283
Afferuntur monita ad dignè communicandum. 10. 295

Examen conſcientiæ.

Eſt duplex, generale, & particulare. 10. 293
Affertur modus faciendi vtrumq; ibid.

Excommunicatio.

Excommunicantur obſtantes ingreſſui religionis fœminarum. 2. 26. 27. 28
Item cogentes ad ingreſſum. 2. 29
Item cogentes ad profeſſionem. 3. 13
Item illam impedientes. 3. 14
Item dantes, recipientes, aut exigentes de bonis nouitiæ. 3. 57
Item Moniales violantes clauſuram. 5. 17. 25. 27
Item magiſtratus non coadiuuantes ad conſeruationem illius. 5. 7
Item ingredientes clauſuram monialium prætextu priuilegiorum. 5. 86
Item prælati illarum ingredientes in caſu non neceſſario. 5. 112
Item moniales apoſtatantes à religione. 8. 10
Item moniales appellantes ad iudices incompetentes, aut etiam ad competentes in caſu non permiſſo. 8. 11
Item procurantes alienum abortum non autem ſi ſi proprium. 8. 14
Item inducentes externam perſonam ad promittendam electionem ſepulturæ in ipſarum eccleſia. 8. 16
Item moniales dantes, petentes, aut recipientes aliquid in nouitiarum receptione. 8. 17
Item moniales impedientes viſitationem canonicam ſui Prælati. 8. 18. & 19
Item moniales temerè dimittentes religioſum habitum. 8. 21
Item moniales violantes interdictum aut ceſſationem à diuinis. 8. 22
Item moniales indebitè vſurpantes decimas. 8. 23
Item moniales de facto nubentes poſt profeſſionem. 8. 24
Itẽ moniales ſine Papæ licentia recipientes, aut alienantes monaſteria. 8. 25
Item moniales indebitè alienante bona monaſterij. 8. 27
Item moniales non abſtinentes in electione ab ijs, quæ gignere poſſunt diſcordias. 8. 28
Item moniales facientes priuata domicilia ad excipiendos hoſpites. 8. 29
Item moniales vacantes negotiationi illicitæ. 8. 31
Item percutientes monialem. ibid.
Item moniales intereſſentes agitationi taurorum (quod alij negant) 8. 34
Item ij, qui obſtant viſitationi canonicæ monialium. 10. 80

Exorciſmus.
Monialis energumena exorcizanda in eccleſia exteriori ipſarum monialium. 10. 237
Exploratio.
Exploranda voluntas puellę recipiendæ ad religionem. 2. 4
Et quidem ſumma cum diligentia. 2. 5
Proponitur modus illam faciendi. ibidem.
Communiter exploratur ante profeſſionis emiſſionem. 3. 2
Id tamen non eſt de eſſentia. 3. 3
Sufficit talem explorationem fieri vel ante receptionem, vel ante ipſam profeſſionem. 2. 4
Quando vtilius ſit eam fieri. 2. 5
Debet fieri ab Epiſcopo, ſi poteſt. 3. 2
Omitti poteſt, ſi profeſſio fiat in morte ex Pij V. indulto: ſecus, ſi tranſeat nouitia ad alium Ordinem. 10. 303
F
Famuli.
Seruientes monialibus in habitu religioſo gaudent priuilegio fori. 9. 9
Item priuilegio canonis. 9. 14
Deputati ab obſequia monialium ingrediuntur in caſibus neceſſarijs. 5. 131
In neceſſitate permittuntur monialibus famulæ, etiam ſæculares, & ex cauſa mutatur. 5. 128
Non item puellis degentibus intra clauſuram in educatione. 5. 181
Famuli etiam ſine licentia deferunt monialibus dona, paucis ſe expedientes. 5. 213
Tempore interdicti monialium famuli gaudent varijs priuilegijs. 9. 36
Feſtum.
Feſta indicta ab Ordinario ſeruanda à monialibus. 6. 28
Eæ in die feſto poſſunt ſe exercere in recamaturis faciendis. 6. 29
Feudum.
Abbatiſſa egredi poteſt ad præſtandum iuramentum fidelitatis debitum pro feudo annexo Conuentui. 7. 63
Fœminæ.
Regulariter ſunt minùs prudentes. 3. 42
Ad fœminas laicis cum monialibus degentes accedit Regularis ſine licentia Sacræ Congregationis. 10. 20
Fugienda fœminarum conuerſatio, etiam religioſarum. 10. 10
Degentes intra monaſteria monialium fruuntur aliquibus priuilegijs, pro tempore Interdicti. 9. 36
Poſſunt concedi ad obſequia monialium, etiam in habitu ſæculari. 5. 128
Sine licentia non intrant clauſuram. 5. 100. & 110
Ad ingreſſum illarum petitur conſenſus capituli monialium, ſi fiat cauſa conuiuij, &c. 5. 172
Idq; iuxta tenorem indultu quod explicatur. 5. 136. vſq; ad 144
Fœminæ coniugatæ non ſemper ſinuntur ingredi, neq; cauſa ſecuritatis. 5. 110
Non admittendæ puellæ in educationem, niſi in certa ætate. 5. 182
Fœminarum libertati conſulitur quò ad ſuſceptionem ſtatus religioſi. 2. 26. 29 3. 13. 14. 9. 42
Ad ſeruitium monialium intra clauſuram recipiuntur fœminæ laicæ in habitu religioſo, non profeſſuræ, ibiq; gaudent priuilegio canonis, & foris nō itē aliis priuilegiis, ſi non ſint Oblatæ. 10. 303
G
Gabella.
Moniales exemptæ à gabellis, aliiſq; ſimilibus oneribus. 9. 16

Exemptionem hanc perdunt, ſi illicitam exerceant negotiationem. 8. 32

Gubernatio.

Moniales regulariter videntur meliùs gubernari à regularibus. 10. 9

Illarum tamen gubernatio minùs expedit ab bonum ipſorum regularium. 10. 10

H

Habitatio.

Qualis deſignanda pro nouitijs. 2. 42

Moniales non poſſunt habere ſingulares habitationes. 7. 21

Dormiunt ſolæ. 7. 22

Non habitant in eodem monaſterio ſimul cum viris religioſis Ordinis. 7. 38

Sub excommunicatione prohibentur facere domicilia priuata ad excipiendos hoſpites. 8. 29

Puellæ apud illas manentes in educatione ſeorſim habitant. 5. 186

Confeſſarius non pernoctat in domo contigua monaſterio monialium. 10. 177

Habitus religioſus.

In eo faciendus nouitiatus, non tamen totus de rigore iuris. 2. 49

Nouitiatus non neceſſariò incipit à delatione habitus regularis. 2. 50

Habitus nouitiæ recedenti non reſtituitur. 2. 55

Deferendus à monialibus ſub culpa mortali. 6. 21

Monialibus prohibita ſub excõmunicatione dimiſſio illius temeraria. 8. 21

Illis item interdicta aſſumptio habitus virorum. 7. 46

Puellæ habitu modeſto debent proficiſci ad monaſterium, quo die recipiuntur ad nouitiarum. 2. 37

Puellæ item manentes in educatione modeſto habitu incedunt. 5. 188

Hæreſis.

Moniales à ſuo Prælato, aut Confeſſario ex delegatione Prælati abſoluuntur ab hæreſi, etiam externa. 9. 26

Et quidem etiam pro foro externo. 9. 27

Horæ canonicæ.

Recitandæ à monialibus in choro, & quidem ſub mortali. 6. 12

Iſta tamen obligatio non afficit ſingulas moniales, ſed totum Conuentum. 6. 12

Abbatiſſa in hoc diſpenſat, quò ad ſingulas moniales: item quò ad tempus recitandi in choro. 6. 13

Recitandæ horæ priuatim à monialibus profeſſis deputatis choro, ſi ibi eas non recitent, & quidem ſub peccato m. 6. 14

Moniales deputatæ ad chorum, ſi ſint tardioris ingenij, loco horarum canonicarum diſpenſari poſſunt, vt recitent officium Conuerſarum. 6. 16

Et tunc, ſi taliter diſpenſate omittant dictum officium, non peccant m. ſicut nec peccant Conuerſæ. 6. 16

Tempore infirmitatis pro diuino officio poſſunt moniales dicere alias præces breuiores. ibid.

Ex indulto Innocentij IV. Choriſtæ recitant ex rationabili occaſione officium laicarum Sororum: & hoc indultum competit etiam viris religioſis. ibid.

Ad illius recitationem ſufficit attentio externa. 6. 17

Recitans officium pro officio non peccat mortaliter. ibid.

Non peccat m. illud interrumpens etiam ſine cauſa, & ad multum tempus. ibid.

Idem eſt de inuertente ordinem horarum eiuſdem dici. ibid.

Imò & de inuertente ordinem officij diei ſequentis cum præſente. ibid.
Item de ſyncopante horas in ipſa recitatione. ibid.
Dubius an recitauerit, non tenetur iterum recitare. ibid.
Recitans cum alio ſatisfacit ab eo audiendo omnes lectiones. ibid.
Defectus commiſſi in recitatione remittuntur recitanti Leonis X. orationem Sacroſanctæ. ibid.
Omittens plures horas eiuſdem diei vnicum facit peccatum, & iuxtà aliquos non tenetur dicere quot horas omiſerit.
Referuntur monita ad horas recitandas deuotè. 10. 292
Dicere debent officia Sanctorum Ordinis, ſi ſint exemptæ; poſſunt verò, ſed non tenētur, ſi ſubſint Ordinario loci. 6.18
Extra chorum non recitant officia defunctorum, & ſimilia. 6. 19
Non admittunt laicos ad recitanda diuina officia in ſuis templis. 7. 9
Non vtuntur cantu figurato. ibid.
In choro tenentur recitare hymnos correctos Vrb. VIII. iuſſu. 8. 65

I.

Ieiunium.

Moniales iure communi tenentur ſolùm ad ieiunia communia fidelibus. 6. 23
Regulariter ad ieiunia Aduentus non tenentur ſub peccato. 6. 24
Quinquagenariæ probabile eſt quòd excuſentur à ieiunijs communibus Eccleſiæ, immò & regulæ. 6. 25
Non tenentur ad ieiunia indicta ab Ordinario, aut ex voto populi. 6. 26
Ex priuilegio præueniunt horam prandij per horam cum dimidia ante meridiem. 6. 27
Aſſignatur quantitas refectiunculæ veſpertinæ, & quidem maior in vigilia Natiuitatis Domini. ibid.
In ea abſolutè ſumi poteſt iuſculum. ibidem.
Inſeruiturus menſæ in die ieiunij ſumit aliquid cibi, poſteaque abſoluit prandium. ibid.
Abbatiſſa cum monialibus non diſpenſat in ieiunio. 10. 133
Violans ieiunum præſcriptum tum à regula, tum ab Eccleſia vnicum facit peccatum. 4. 128

Ignorantia.

Excuſat à malitia annexa peccato, ſi ignoretur, aut non aduertatur. 4. 82
Excuſat à pœnis incurrendis. 8. 55
Auferenda à pœnitente, ſi fructus ex monitione ſperatur. 10. 192

Immunitas Eccleſiæ.

Ea gaudent moniales in ſua eccleſia, non item intra Conuentum. 9. 11
Gaudent & puellæ apud ipſas manentes in educatione. 9. 11

Incorrigibilis.

Monialis verè incorrigibilis poteſt eijci, ſeruatis ſeruandis. 3. 53
Tradenda in arctius monaſterium. 8. 66

Indulgentia.

Conceſſa viris religioſis acquiritur etiam à monialibus. 9. 40
Idque licèt eæ ſubſint Ordinario. ibid.
Hæ tamen non exponunt in ſuis templis indulgentias conceſſas eccleſijs Ordinis. ibid.
Referuntur indulgentiæ conceſſæ à Paulo V. monialibus. ibid.
Affertur diſcrimen inter indulgentiam plenariam, & partialem. ibid.
Indulgentia plenaria ſupponit ablatam eſſe omnem culpam. ibid.

Non

Non impeditur, ſi pars minima operis præſcripti omittatur. ibid.
Exigit iuxta aliquos ſolùm opus bonum ex obiecto. ibid.
Supponit gratiam ſolùm ad fructum ipſius. ibid.
Ad illam ſufficit habitualis intentio illam lucrandi. ibid.
Sufficit item perfecta contritio, etſi præſcribat confeſſionem. ibid.
Si præſcribat confeſſionem, non obligat habentem ſolùm venialia. ibid.
Eodem opere acquiritur multiplex ex varijs titulis. ibid.
Item multiplex acquiritur faciendo eodem tempore varia opera præſcripta ad varias indulgentias. ibid.
Pluries eodem die acquiritur, ſed non omnis. ibid.
Aſſignatur in quo inſtanti acquiratur. ibid.
Conceſſa pro articulo mortis non ſemper acquiritur in præſumpto periculo mortis: at acquiritur interdum, & quidem etiam pluries. ibid.
Ablato obice reuiuiſcit iuxta aliquos; quod alij negant. ibid.
Liberat à pœnitentijs ſacramentalibus. ibid.
Translato feſto, non transfertur. ibid.
Non ſemper applicatur defunctis. ibid.
Pro his tamen acquiritur ab exiſtente in mortali. ibid.
De ea ſequenda opinio tutior. ibid.
Acquiritur ab habente domi numiſma benedictum, ſi alibi præſtet opus impoſitum ad illam lucrandam. ibid.
Idem roſarium poteſt habere varias benedictiones indulgentiarum. ibid.
Si loco roſarij prædicti ſubrogetur aliud, & poſteà prius inueniatur, indulgentias habet ſolùm, quòd fuit ſubrogatum. ibid.
Benedictiones dictæ non applicatæ ante mortem habentis pereunt. ibidem.
Indulgentiæ Ordinis acquiruntur à monialibus tertiarijs, ſed non ab omnibus. 9. 41

Infirmitas.

Non obſtatur, quin extrà conuentum inchoetur nouitiatus. 2. 49
Non irritat profeſſionem, etſi duret toto tempore nouitiatus. 3. 30
Cogit interdum ad ſeruiendum infirmæ cum periculo vitæ. 4. 120
Non omnis ſufficit ad egreſſum à clauſura. 5. 31. 32. 33. & 34
Facit illicitum ingreſſum cuiuſuis Sacerdotis ad audiendam confeſſionem monialis, ſed raro. 5. 115
Facit licitum & medicis, ac minutoribus ſanguinis. 5. 116. & 118
Interdum & Notario. 5. 121
Diſpenſat ſuper horis canonicis imponendo breuiores preces. 6. 17
Dat moniali exemptæ Confeſſarium non approbatum ab Ordinario loci, ſed non ſemper. 10. 170
Datius profitendi ante finem nouitiatus, ſi ſit periculoſa. 6. 18
Idque etſi nouitiatus inchoetur extrà clauſuram. ibid.
Infirmæ ſuffragium poteſt peti, ſed non debet. 10. 104
Eius confeſſio cautè audienda. 10. 173
Si ante communionem delatam egeat repetere confeſſiones aliquas, prudenter procedendum. 10. 182
A reſeruatis indirectè abſoluitur, etſi morbus non ſit periculoſus. 10. 186
In illius bonum ſpirituale pluries intrat Confeſſarius. 10. 121
Communicat per modum viatici, etſi

mane illius diei communicauerit. 10. 223
Pluries interdum recipit Viaticum. 10. 224
Item & extremam vnctionem, ſed non ſemper. 10. 125. & 126
Ei morienti aſſiſtit Confeſſarius. 10. 227
Et ad hoc pluries intrat. 10. 228
Etiam cum ſocio, ſi religioſus. 10. 229
Coram infirma celebrat, ſi aliàs id licet. 10. 234
Non intrat, vt deferat ſacram Reliquiam infirmæ. 10. 235
Non vt ei det epiſcopalem benedictionem. 10. 236
Extraordinarius concedendus monialibus infirmis. 10. 248. & 272
Intrans ad audiendam confeſſionem vnius infirmæ audit alias, ſed non ſemper. 10. 264
Afferuntur monita ad infirmitates patienter ſufferendas. 10. 299

Infortunia.

Quibus monitis fortiter ſuſtineantur. 10. 300

Interdictum.

Eius violatio monialibus prohibita ſub excommunicatione. 8. 22
Gaudent moniales varijs indultis pro tempore interdicti. 9. 32. & 33
Seruant interdicta lata ab Ordinario, ſi ipſe id eis mandet. 6. 27
Interdicuntur ab ingreſſu eccleſiæ, ſi violent generale interdictum locale. 8. 40
Eodem modo interdicuntur, ſi ad officia diuina recipiant publicè excommunicatos, aut interdictos. 8. 41
Interdicendę, ſi renuant cõfiteri ad confeſſionale poſitum in eccleſia exteriori. 8. 42
Interdictum generale locale afficit moniales. 8. 40
Puellæ apud ipſas educatæ tempore Interdicti gaudent varijs priuilegijs. 5. 192. 9. 34
Non tamen tenentur ijs vti. 9. 34

Irregularitas.

Cadit in moniales, ſed impropriè. 8. 9
Irregularis quò ad abbatiſſatum eſt iuxta aliquos fœmina illegitima (quod tamen alij negant.) 8. 43
Item vidua, aut aliter corrupta. 8. 44
Item bigama. 8. 45
Item infamis. 8. 46
Non item deſcendens ex genere maculato. 8. 47

Iubileum.

Tempore iubilei moniales non eligunt in Confeſſarium, niſi approbatum ab Ordinario. 10. 170
Eligunt pro arbitrio Confeſſarium vigore iubilei (quod alij negant) 9. 20
Et quidem in praxi ſequenda pars negans. 9. 21
Ordinarij tamen non negent electum. ibid.
Ad obtinendum iubileum, ſufficit publicatum fuiſſe Romæ. ibid.
Eius publicatio pro monialibus poſſet aliquantum differri. ibid.
Vt obtineatur, non eſt opus aſſiſtere proceſſionibus. ibid.
Non confiteri, ſi non adſit conſcientia culpæ m. ibid.
Sufficit eleemoſyna facta nomine totius Conuentus. ibid.
Viſitanda à monialibus propria eccleſia. ibid.
Si ieiunia præſcripta commutentur in aliud opus, hoc fieri poteſt quouis die hebdomadæ. ibid.
Confeſſio præſcripta nequit regulariter com-

commutari. ibid.
Commutatio hæc non neceſſariò facienda ab electo pro confeſſione peccatorum. ibid.
Tutius eſt vna hebdomada facere omnia requiſita. ibid.
Conſecutio iubilei per infirmis vlterius protrahitur. ibid.
Opera iniuncta poſſunt eſſe ex aliàs debitis. ibid.
Iubileum bis poteſt obtineri, ſi opera præſcripta repetantur. ibid.
Vltima die temporis deputati ad iubileum poteſt ſe accingere ad illud lucrandum qui illud neglexit vſq; ad illud tempus. ibid.
Elapſo tempore iubilei commutari, poſſunt vita monialis, quæ illud obtinuit, eaq; poteſt abſolui à reſeruatis oblitis. ibid.
Obtenturus iubileum debet eſſe in gratia, quando implet vltimum opus ex iniunctis. ibid.

Iuriſdictio.

Triplex exercetur à Prælato regulari in moniales. 10. 42
Quæ cenſeatur ordinaria. 6. 5
Quæ poſſit delegari. 6. 5. & 6
Iuriſdictio Prælati regularis in moniales eſt ordinaria, ac proinde delegabilis. 10. 38
Delegata verò, quæ in eaſdem competit Prælato locali, ſicq; non poteſt delegari. 10. 37
Iuriſdictio Prælati regularis in moniales extenditur ad ea omnia, ad quæ extenditur iuriſdictio Prælati regularis in religioſos ſubditos. 10. 38
Conſuetudo dat iuriſdictionem. 10. 42
Iuriſdictionis ſpiritualis ordinariæ incapax eſt Abbatiſſa. 10. 118
Eſt tamen capax delegatæ. 10. 119
In moniales ſubditas Abbatiſſa non habet iuriſdictionem, ſed poteſtatem dominatiuam, ac ciuilem. 10. 118

L.

Legatum.

Conceſſum moniali à legitimo Prælato promittente ſe illud non reuocaturum, auferri non poteſt. 4. 10
Legatum maius relictum puellæ, ſi nubat, debetur ei ingredienti religionem. 3. 50.
Legatum conceſſum moniali cum promiſſione illud non auferendi ſub pœna amiſſionis, amittitur, ſi auferatur. 4. 14
Legatum relictum pro moniali, & eius famula qualiter ſubſiſtat. 4. 16
Legatum relictum fœminæ maritandæ dandum nouitiæ religionem intranti. 9. 47
Si tamen legatum relinquatur fœminæ determinatæ. 9. 48
Relictum pro monachatu lucratur Tertiaria. ibid.
Relictum pro dote puellæ monachandæ debetur ingredienti monaſterium non exigens dotem; immò etiam ſi in ſeculo maneat innupta. ibid.

Legatus de latere.

Non concedit ingreſſum intra Monialium clauſuram extra caſus neceſſarios. 5. 155

Lex.

Abbatiſſa non fert leges. 4. 114
Fert tamen ex poteſtate delegata, & quidem etiam ſpirituales. 10. 122
Non diſpenſat in legibus eccleſiaſticis. 10. 134
Lex interpretans intelligenda iuxta eam, quæ interpretatur. 5. 6
Lex poſterior derogat priori. 10. 168
In legum diſpoſitione fœmininum inclu-

ditur ſub maſculino. 5. 100. 7. 1. 8. 1

Lex odioſa, quæ eſt animę fauorabilis, qualiter ampliãda. 5. 92

Per legem generalem non ſemper derogantur ſtatuta particũlaria. 5. 149

Lex non ligat peregrinos. 5. 211

Lex generalis interdum non ligat moniales vnius conuentus. 6. 7

Pœnalis ſtrictè explicatur. 6. 20

Legis interpretatio facienda iuxta mentem legiſlatoris. 6. 20

Interpretanda lex mitiorem in par. 10. 91

Prælatus regularis leges nouas indicit monialibus ſubditis. 10. 39

Libri.

Non imprimuntur à monialibus ſine debita approbatione, ac licentia. 7. 49

Afferuntur monita ad legendos pios libros. 10. 297

Licentia.

Requiritur, & ſufficit, vt monialis faciat moderatas donationes, ac eleemoſynas. 4. 19. & 20

Requiritur ad hoc vt exeat è clauſura in caſu aliàs permiſſo. 5. 36

Qualis eſſe debeat in hoc caſu. 5. 38. & 39

Interdum ſufficit tacita, ac interpretatiua. 5. 40. 4. 33

Iniuſtè data non liberat à culpa egredientem. 5. 41

Liberat tamen à pœna. 5. 42

Qualiter differat à diſpenſatione. 5. 43

A quo Superiore obtinenda 5. 40

Data cum cauſa interdum non iuuat, & è contra. 5. 157

Data ad acceſſum monialium ſub his verbis con le ſue donne, *ad fœminas extraneas extendetur. V.* 207

Data ad acceſſum ſemel in quolibet menſe non neceſſariò integer menſis requiritur inter vnum acceſſum, & alterum. ibid.

Conceſſa Cõfeſſario ingreſſuro ad audiendam confeſſionem monialis infirmæ extenditur ad ſocium. 10. 219

Data ſub his verbis valeat pro. 10. diebus *qualiter explicanda.* 10. 262

Paulus V. in reuocatione facultatũ ingrediendi clauſurã monialiũ ſolùm reuocauit licentias conuerſandi, ac prandendi intra ipſam clauſuram. 5. 99

Sine licentia Ordinarij puellæ non recipiuntur ad religionem. 5. 109

Licentia data à Papa ad ingrediendam clauſurã cauſa prandendi intra illam, qualiter debeat interpretari. 5. 135

Quò ad numerum vicium, pro quibus conceditur ingreſſus ſtrictè interpretanda. 5. 171

Ad ingrediendum clauſuram requiritur licentia proprij Prælati monialiũm reſpectiuè. 5. 146

Quò ad moniales non exemptas datur etiam à Vicario generali. 5. 147

Item à Capitulo, Sede vacante. 5. 148

Quò ad moniales verò exemptas datur à Prouinciali. 5. 149

Facultas dandi talem licentiam committitur ſolùm Superiori Conuentus in capite. 5. 151

Alicubi datur à ſolo Ordinario, etiam quò ad moniales exemptas. 5. 153

Quò ad aliqua monaſteria datur ſolùm à Papa. 5. 155

Non poteſt dari ſine iuſta, ac manifeſta cauſa. 5. 156. & 157

Debet eſſe ſpecialis, imò & in ſcriptis, ſaltẽ pro foro externo. 5. 158. & 163

Extenditur ad ſocium. 5. 159

Non finitur primo actu, niſi id exprimatur. 5. 160

Pro medico, & alijs officialibus monialiũ reno-

renouatur quolibet trimeſtri. 5.161
Qualiter eſſe debeat ſpecialis. 5.162
Qualiter in ſcriptis. 5.39
Non eſt opus, quòd ſit in ſcriptis reſpectu illius, qui ingreditur cum proprio Prelato monialium. 5.162
Conceſſio dandi talem licentiam non debet eſſe in ſcriptis. 5.163
Non requiritur licentia in caſibus repentinis. 5.164
Licentiæ competentes fœminis priuilegiatis ad ingrediendum clauſuram non fuerunt à Greg. XIII. & Paulo V. reuocatæ. 5.165
Ordinarij licentia requiritur, vt quis accedat ad moniales. 10.21
Abbatiſſa dat monialibus licentiam dandi, recipiendi, &c. 10.148
Vide v. paupertas religioſa & v. religioſi.

Literæ.

Non poſſunt ſcribi à monialibus ſine licentia. 7.40
Scribens literas moniali non dicitur accedere ad eam. 5.218

M

Matrimonium.

Non obſtat quin coniugata fieri poſſit monialis. 2.15
Idq; maximè procedit de coniugata matrimonio ſolum rato. ibid.
Iure eccleſiaſtico matrimonium vetitum monialibus. 4.80
In aliquo caſu poteſt eis præcipi. ibid.
Mulier coniugata non admittitur ſemper intra clauſuram ſecuritatis cauſa. 5.110
Punitur nubens cum moniali. 4.81
Matrimonium ſpirituale eſt æque fauorabile ac carnale. 3.36
Non poteſt attentari à monialibus ſub excommunicatione. 8.24

Medicus.

Ingreditur ſolùm in caſibus neceſſarijs. 5.116. & 119
Extraordinarius non ſemper vocatur loco ordinarij. 5.119
Licentia ingrediendi ei renouanda quolibet trimeſtri. 5.161

Miſſa.

Miſſam non tenentur moniales audire frequentiùs, quàm alij fideles, ſtando præciſè in iure communi. 6.10
Decet tamen, vt quotidie illam audiant. 6.10
Ad implendum miſſæ præceptum ſufficit attentio externa. ibid.
Sufficit & moralis præſentia, quæ explicatur. ibid.
Admittit paruitatem materiæ, quæ variè aſſignatur. ibid.
Obligatio miſſæ interdum præuenienda. ibid.
Impletur audiendo mediam miſsam ab vno, & aliam mediam ab alio. ibid.
Idque etiam eodem tempore. ibid.
Miſſæ plures ex diuerſo titulo debitæ ſimul audiuntur. ibid.
Audiens miſsam ſimul recitat Horas debitas ex præcepto; imò confitetur ſacramentaliter iuxtà aliquos. ibid.
Afferuntur monita ad illam deuotè audiendam. 10.296
Miſſa conuentualis dicenda in templis monialium quotidie. 6.11
Eæ non admittunt ad celebrandum in ſuis templis Sacerdotes extraneos ſine licentia Epiſcopi. 7.7
Earum Capellani dicunt miſſam conformem officio ab ijs dicto. 7.8
Confeſſarius ingreditur clauſuram ad celebrandum pro infirmis. 10.234
Confeſſarius extraordinarius non celebrat in eccleſia monialium ſine licentia.

tia. 10. 273
Tempore interdicti coram ijs celebratur, ſeruatis tamen ſeruandis. 9. 32. & 33
Eæ ad audiendam miſſam item ducunt puellas manentes in educatione, & alias fœminas commorantes intra clauſuram. 9. 34. & 36
Celebraturi in eccleſia monialium exemptarum non petunt licentiam ab Ordinario loci. 10. 33.

Monaſterium.

Non recipit de bonis nouitiæ. 3. 40
Alit monialem, etiam dote inſoluta. 3. 59
Non poteſt conſtrui ſine Ordinarij conſenſu, alijſque ſeruatis. 10.31. 7.19. 8.28.
Idque ex decreto S.Congregat. ibid.
Non requiritur tamen conſenſus Abbatiſſæ aliorum Conuentuum monialium. ibid.
Iure communi non poteſt recipi, nec alienari ſub excommunicatione. 8. 25
Non poteſt fieri, niſi in locis muratis. 7. 18
Obligari poteſt, vt ſoluat moniali certam penſionem annuam. 4. 13
Bona illius ab Officialibus debent diſpenſari iuxta voluntatem Superioris. 4. 22
Bona illius adminiſtrat Abbatiſſa. 10. 146
De ijs item contrahit. 10.147
Quorum ſumptib. monaſterium ſit reſarciendum. 9. 43
Eius egeſtas ſubleuatur ab Eccleſia. 9. 44. & 45
Ei applicantur bona violantis monialem. 9. 46

Moniales.

Vnde dicantur. 1. 1
Qualis earum origo. 1. 2
Qualis ſtatus ab initio. 1. 3
In quo conſiſtat eſſentia ſtatus religioſi illarum. 1. 4
Debent moniales viuere ſub regula approbata. 1. 5
Inter eas adeſt diuerſitas. 1. 6
Aliæ dicuntur clericales, aliæ laicales, & aliæ tertiariæ. 1. 7. & 9.
Profitentur vitam cõtemplatiuam. 1. 10
Quando fuerint primò approbatæ in Eccleſia. 1. 11
De eſſentia ſtatus illarum non eſt clauſura. 1. 12
Illarum ſtatus eſt decorus Eccleſiæ, ac vtilis ipſis monialibus. 1. 13
Puellæ allici poſſunt ad ſtatum religioſum monialium. 1. 14
Monialium violator punitur. 4. 41
Earum violatio eſt mixti fori. 4. 42
Non fiunt commatres. 7. 37
Interdum vtuntur laruis, & choreis. 7. 44
Non parant cibos externis, nec vendunt. 7. 48
Moniales mendicantes iuxta aliquos veniunt in diſpoſitionibus loquentibus in ſpecie de Mendicantibus. 9. 49
Iure communi omnes ſubduntur Ordinario loci. 10. 1
Ex priuilegio tamen aliquæ ſunt exemptæ ab eius poteſtate. 10. 2
Sed non omnes. 10. 3
Quæ ſunt immediatè ſubiectè Sedi apoſtolicæ, ſubiacent Ordinario ſolùm quò ad ſpiritualem gubernationem. 10. 3
In ijs, in quibus ſubduntur Ordinario, ſubduntur & eius Vicario generali. 10. 4
Et quidem etiam quò ad ea quæ competunt Ordinario tanquam delegato Sedis

dis apoſtolicæ. 10.5
Meliùs videntur gubernari à Prælatis regularibus. 10.10
Etiam exemptæ ſubſunt Ordinario quò ad viſitationem clauſuræ. 10.22
Impedientes eius canonicam viſitationem excommunicantur. 8.18
Si vi impediant, vi repelluntur ab Ordinario. 10.25
Etiam exemptæ, ſi delinquant circa clauſuram, puniuntur ab Ordinario, ſicut & in materia rerum ſpiritualium. 10.26
Non item in alijs caſibus. 10.27
Subſunt Ordinario etiam exemptæ quò ad electionem abbatiſſæ. 10.29
Item quò ad bonorum adminiſtrationem. 10.30
Item quò ad nouitiarum receptionem. 10.51
Item quò ad profeſſionem. 10.52
Item quò ad recipiendas puellas in educationem. 10.53
Item quò ad exeundum è clauſura. 10.32. & 54.
Item ad hoc vt viſitari poſſint ab externis. 10.55
Item quò ad admittendos extraneos intra clauſuram, ſi ſubſint Ordinario. 5.146
Item quò ad approbationem Confeſſariorum. 10.173. & 258
Item quò ad obſeruantiam feſtorum, ac cenſurarum. 6.27

Moniales Conuertitæ.

Iuxta Tamburinum profiteri poſſunt, non præmiſſo anno nouitiatus, ſed obſtat praxis. 2.46

Moribunda.

Validè profitetur. 9.18
Admiſſa ad religionem ſi ante ingreſſum ſit moritura, & extrà incipiat nouitiatum, ibi profiteri poteſt. 9.18
Moniali moritura ab Ordinario concedi poteſt Confeſſarius extraordinarius qui in omnibus expleat munus ordinarij. 10.349
Ea ſi ſit moribunda, interdum poteſt abſolui, etſi nullo modo confeſſionem petierit. 10.184
Si ſit exempta, eligit Confeſſarium ab Ordinario non approbatum. 10.170
Aſſignatur pœnitentia imponenda moniali in mortis articulo. 10.212
Proponitur modus aſſiſtendi moniali morienti. 10.230
Mulieri ſæculari ingreſſæ animoſi ibi moriendi confeſſarius monialium in morte dat ſacramenta: ſecùs, ſi ingrediatur animo conditionato quò ad perpetuò ibi habitandum. 10.233
Puellæ item in educatione ibi degenti idem Confeſſarius in morte dat ſacramenta. ibid.
Afferuntur monita ad moderandum metum mortis. 10.299

N.

Neceſſitas.

Requiritur moralis ad concedendum ingreſſum in clauſuram. 5.156
Non debet eſſe ſemper ex parte monaſterij. 5.156

Negotiatio.

Prohibita monialibus. 7.31
Et quidem ſub excommunicatione. 8.31
Immò & ſub amiſſione exemptionis à gabellis. 8.32

Nouitia.

Capitulariter admiſſa repellitur, & repulſa admittitur. 2.11
Non ſtatim poſt admiſſionem recipienda ad habitum. 2.56
Deducēda ad monaſteriū ſine pōpa. 2.37

Cur ei tondeantur capilli. 2.38
Cur immutetur nomen. 2.39
Initianda ſacramento Confirmationis, antequàm induatur habitu religioſo. 2.40
Quæ expenſæ ei permittantur. 2.41
Qualis eius habitatio. 2.42
Qualis eius inſtructio. 2.43
Ex quibus bonis alenda. 2.44
Sine licentia Papæ ingreditur. 2.53
Non item, ſi habitu religioſo recepto fugiat, & poſtea redeat. 2.54
Nouitiæ recedenti è religione omnia ſua reſtituenda. 2.56
De eius bonis monaſterium non recipit quidquam; quod alij negant. 3.53. 54. & 55
Ipſa nouitia nihil ei dare poteſt de ſuis bonis. 3.58
Sub pœna ſuſpenſionis non recipitur ad profeſſionem ante expletum annum nouitiatus. 8.38
Nouitiæ recipiendæ non datur expectatiua ſub certis pœnis. 8.51
Conſulitur eius libertati quò ad ingreſſum religionis, 9.42
Non poteſt recipi in monaſterio exempto, ſine conſenſu Prælati regularis. 10.51
Confitetur Sacerdoti generaliter approbato. 10.167
Varijs monitis iuuatur ad vitam religioſè inſtituendam. 10.289
Profitetur in morte nouitiatu non finito. 9.18
Nec requiritur cōſenſus Capitularis monialium. 10.224
Idque etſi finierit annum nouitiatus. 10.224
Si ea conualeſcat, reſilire poteſt à religione iuxta aliquos. ibid.
Item eſt renunciare bonis, ſi antea non renunciauit. ibid.
At iuxta nos non tenetur complere nouitiatum. ibid.
Profitetur ante ingreſſum monaſterij ſi extrà inchoat nouitiatum. 9.18

Nouitiatus.

A quo ætatis anno inchoandus. 2.45
Durat per annum integrum. 2.46. 3.9
Debet eſſe completus, & continuus. 2.48
Non neceſſariò ſit totus in habitu religioſo, nec intra Monaſterium. 2.49
A quo tempore formaliter incipiat. 2.50
Qualiter interrumpatur. 2.51.52
Non protrahitur vltrà annum. 253
Eo etiam non completo, fieri poteſt profeſſio in articulo mortis ex Pij V. indulto. 9.18

O.

Obedientia.

CVi voueatur à monialibus. 4.90
Ad quid obliget. 4.91
Ex vſu religionum votum obedientiæ non obligat ſub mortali, ſecluſo formali præcepto. 4.92
Ex voto obedientiæ quibus parere debeant moniales. 4.93
Qualiter teneantur parere Papæ. 4.94
Qualiter Ordinario. 4.95
Præſertim quò ad clauſuram. 4.96
Non obediunt, niſi in ijs, quæ ſunt iuxta regulam. 4.97
Obediunt Prælato regulari, ſi ſint exemptæ. 4.98
Obediunt Abbatiſſæ ſub m. & quidem etiam ſine præcepto formali. 4.100
Non item Vicariæ. 4.101
Non Vicarijs ad earum regimen deputatis, vt ſic. 4.102
In aliquibus debent potiùs obedire Prælato regulari, quàm Ordinario, in aliquibus è contra. 4.103
Item in aliquibus debent potius obedire Ordinario, quàm Abbatiſſæ, in ali-

quibus è contra. 4. 104
In quibus teneantur obedire. 4. 104
Interdum obediunt ſpirituali præcepto Abbatiſſæ. 4. 106
Abbatiſsa non præcipit in virtute obedientiæ. 4. 109. 110
Si tamen ſic præcipiat, ipſi obediendum ſub mortali. 4. 3
Votum obedientiæ non extenditur ad ea, quæ ſunt contra regulam, niſi in certo caſu. 4. 117
In dubio obediendũ, ſed nõ ſemper. 4. 132
Monialis non peccat omittendo preces iniunctas ab Abbatiſſa pro benefactoribus. 6. 20
Prælatus regularis, ac Ordinarius præcipiunt in virtute obedientiæ monialibus reſpectiuè ſubiectis. 10. 40
Abbatiſsa ipſa ex Papæ delegatione præcipit in virtute obedientiæ. 10. 125
Indicantur media ad obedientiam ſeruandam perfectius. 10. 308

Occaſio peccandi.

Vitanda. 4. 88
Qualiter procedendum cum pœnitente exiſte peccandi. 10. 187
Quid, ſi ea ſit moraliter ineuitabilis. 10. 188
Quid, ſi pœnitens ſæpè promiſit vitare, & non vitauit. 10. 189
Quid, ſi bona fide maneat in illa. 10. 190

Officiales.

Iuuantur vtilibus monitis ad ſuum officium benè explendum. 10. 287

Opinio.

Si ſit communiſſima raro ab ea recedendum. 6. 14
Non omnis opinio, quæ habet aliquos Doctores pro ſe cenſeri debet probabilis. ibid.
Non eſt tutum recedere in re morali à communiſſima opinione. ibid.
Interdum opinio Doctorum antiquiorum poteſt eſſe ſuſpecta. ibid.
Referens, & non improbans Doctores ſtat pro illorum opinione. 8. 15
Opinio relata vltimo loco cenſetur teneri à referente. ibid.
Interdum amplectenda opinio apparenter ſolùm probabilis. 10. 184

Oratio.

Præ omnibus æſtimata Suarez. 6. 18
Aſſignantur monita ad illam vtiliter faciendam. 10. 291

Ordinarius.

Ei parent moniales ex voto obedientiæ, ſi non ſint exemptæ. 4. 90
In iis tamen, quæ ſunt iuxta regulã. 4. 97
In aliquibus parent potiùs Prælato regulari, quàm Ordinario. 4. 103
Interdum item ei potius obediunt, quàm Abbatiſſæ. 4. 104
Conſecrat moniales. 3. 78
Ei commiſſa cuſtodia clauſuræ. 5. 6
Præſidet electioni Abbatiſſæ, etiam quò ad moniales exemptas, ſi velit, ideoque præmonendus. 10. 96
Poteſt præſidere per alium. 10. 30
Approbat Confeſſarios monialium, exemptarum. 10. 164
Et quidem etiã ipſarum Prælatos, ſi velint audire earũ confeſſiones. 10. 166
Deputat Confeſſarium extraordinarium. 10. 247
Eumque item pro monialibus infirmis. 10. 248.
Ipſo inuito non poteſt eligi Confeſſarius extraordinarius. 10. 253
Conceditur tamen ab Ordinario monialibus exemptis, inuito earum Prælato. 10. 254
Non denegatur in pœnam. 10. 255
Præmonetur Ordinarius de profeſſione facienda à nouitia. 3. 2

Idque

Idque vt eius exploret voluntatem, & quidem per ſe, ſi poteſt. 3.2
Debet id facere intra 25. dies. 3.2
Punit contrauenientes in hoc. 3.3
Licentia eius non requiritur ad ingrediendum Ordinem arctiorem. 3.19
Amouet Confeſſarios monialium, etiam exemptarum. 10.172
Delegat facultatem abſoluendi monialem ab hæreſi, etiam externa. 9.27
Licentiat ad ingreſſum clauſuræ monialium ſibi ſubiectarum. 5.146
Immò alicubi, etiã exemptarum. 5.153
Non diſpenſat, vt puella vltra annum 25. maneat intra clauſuram in educatione. 5.184
Cenſuræ latæ ab eo contra accedentes ad moniales non ligant religioſos exemptos. 5.204
Ei ſubſunt moniales immediatè ſubiectæ Sedi apoſtolicæ ſolùm quò ad gubernationem ſpiritualem. 6.3
Abſoluit monialem ſubditam à reſeruatis vi priuilegiorum Ordinis aliàs requirẽtium miniſterium proprij Prælati. 9.25
Eo negante facultatem reſeruatorum, adhuc abſoluitur monialis. 9.28
Et hoc, eſtò facultas reſeruatorum competat illi ex delegatione, aut titulo neceſsitatis. 9.30
Illi iure communi ſubduntur moniales omnes. 10.1
Ex priuilegio tamen aliquæ eximuntur ab eius poteſtate. 10.2.3
Poſſunt ei ſe ſubijcere in fauorabilibus de licentia proprij Prælati. 10.7
Alij Doctores id negant. 10.8
Ei ſubſunt quò ad receptionem nouitiarum. 10.11
Item quò ad profeſſionem. 10.12
Item quò ad Confeſsariorum approbationem. 10.13
Item quò ad feſtorum obſeruantiam. 10.14
Item quò ad clauſuram. 10.15
Et quidem, etſi aliàs ſint exemptæ. 10.16
Ei commiſsa eſt cura clauſuræ, etiam formalis (quod ex textu non eſt ita certum.) 10.16. & 17
Punit quoſcunq; delinquentes circa monialium clauſuram. 10.19
Licentiat regulares, vt accedant ad moniales. 10.20
Licentiat ad hoc & ſæculares. 10.21
Moniales ſubſunt ei quò ad viſitationem clauſuræ, etſi ſint exemptæ. 10.22
Item etſi ſint immediatè ſubiectæ Papæ. 10.23
Si Ordinatus impediatur à viſitatione, vim vi repellit. 10.25
Punit moniales, etiam exemptas delinquentes circa clauſuram. 10.26
Item, ſi delinquant in ſpiritualib. 10.26
Non item in alijs caſibus. 10.27
Poſſet tamen punire monialem exemptam, quæ degens extra monaſterium delinqueret. 10.27
Immò & degentem in monaſterio, ſi extra ſcandaloſè delinqueret. 10.28
Moniales ei ſubſunt quò ad bonorum adminiſtrationem. 10.30
Item quò ad conſtructionem monaſteriorum. 10.31
Idque ex decreto S. Congregat. ibid.
Item quò ad egreſsum è clauſura. 10.32. & 54.
Reſeruat caſus, & cenſuras contra Moniales, etiam exemptas in materia concernente clauſuram. 10.4
Et ab his eæ non poſſunt abſolui, neque per proprium Prælatum. 10.48.49
Moniales non exemptæ ſubſunt reſeruationi

tioni caſuum Ordinarij. 10. 50
Ordinarius viſitat canonicè moniales ſubiectas tum ſibi, tum Sedi apoſtolicæ. 10. 66
Eo tempore ingreditur clauſuram. 10. 73
Ducit ſecum aliquos ſocios. 10. 74
Nec hos omittit, eſtò tunc temporis ducat architectum cauſa fabricæ. 10. 75
Hi poſſunt eſse viri regulares. 10. 76

Ornatus corporis.

Vitandus à monialibus. 4. 87
Ideo ijs tondentur capilli. 2. 38
Non nutriunt comam, nec veſtiunt ſuperbè. 7. 43
Non vtuntur lineis. 7. 41
Puella recipienda ad nouitiatum deducitur ad Conuentum ſine pompa. 2. 37
Puellæ intra clauſuram educandæ incedunt modeſto habitu. 5. 188

P.

Papa.

Approbat religiones. 2. 2
Ei parent moniales ex voto. 4. 93
Non tamen in omnibus. 4. 94. & 123
Solus diſpenſat ſuper clauſura monialium. 5. 21
Vide v. clauſura, v. puellæ.

Parochus.

Non ingreditur clauſuram monialium, ſi ibi eius parochianus ſepeliatur. 10. 233.
Exercens curam animarum in eccleſia monialium, etiam exemptarum, viſitatur ab Ordinario. 10. 24
In eccleſia monialium miniſtrat ſacramenta parochiano ibi morienti. 10. 233
Imò etiam ſi is fortè ſit intrà clauſuram. ibid.

Paupertatis votum.

Quæ paupertas ſit accommodatior monialibus. 4. 1
Ad quid obliget paupertas. 4. 2
Moniales poſſunt retinere annuos redditus moderatos. 4. 3
Quid de hoc ſtatutum ſit in Concilio Tridentino. 4. 4
Non poſsunt habere quid ad vſum irrenocabilem. 4. 9
Eis non poſsunt licitè auferri, quę conceſsa ſunt cum promiſſione illa non auferendi. 4. 10
Et quidem nec à Succeſſore. 4. 11
Recipiunt ab extraneis rem ea lege, vt ipſæ ſolæ ea vtantur. ibid.
Acquirunt de nouo. 4. 12
Poſsunt obligare monaſterium ad ſoluendam eis certam penſionem annuam, ex bonis, quæ ei donant. 4. 13
Relinqui poteſt eis legatum non auferibile. 4. 14
Succedunt ab inteſtato, ſi ſint Ordinis capacis bonorum. 4. 15
Non retinent ſuperflua. 4. 17
Non expedunt in vſibus, illicitis peculium abſolutè conceſsum. 4. 18
Faciunt moderatas donationes, ac eleemoſynas. 4. 19
Donant propriam pitantiam. 4. 20
Faciunt eleemoſynas ex bonis monaſterij, moderatas tamen, ſi ſint officiales. 4. 21.
Non diſpenſant autem bona communia Conuentus pro arbitrio. 4. 22
In morte non diſponunt de bonis conceſſis ipſarum vſui. 4. 23
Non poſsunt teſtari de ijs. 4. 24
Immò nec de bonis alicuius extranei, accedente eius conſenſu. 4. 25
Teſtamentum factum ante profeſſionem declarant, ſi opus ſit. 4. 26
Faciunt extraneo inſignem recamaturam ſed de licentia Superioris. 4. 27. & 28
Occultant Prælato conceſsa ad vſum

ex

ex erubeſcentia &c. 4. 29
Ad nutum Superioris abdicare debent ſibi conceſsa. 4. 30. & 31
Non remittunt conſanguineis annuam penſionem ipſis debitam. 4. 32
Item non remittunt moniali conuentus pecuniam mutuatam niſi de conſenſu Superioris. ibid.
Procurant alteri pecuniam ipſis oblatam, ſed non ſemper. 4. 33
Conceſsa ad vnum vſum non expendunt ad alium. 4. 34
Sine licentia non acquirunt res pretio ęſtimabiles. 4. 35
Quę licentia ad hoc petatur. 4. 36
Non ſunt proprietarię, ſi abſque licentia recipiant in bonum ſolius monaſterij. 15. 37
Liberè recipiunt ab externis aliàs danda à conuentu. 4. 38
Neceſſaria ex bonis communibus ſibi capiunt, ſi iniuſtè negentur. 4. 39
Ex bonis conuentus interdum ſibi vſurpant comeſtibilia, & alia, quę vſu non conſumuntur, ſed non ſemper. 4. 40
Qualiter peccent ſibi ex loco communi aliquid vſurpando. 4. 41
Non recipiunt rem ad vſum, eius dominio penes dantem relicto. 4. 42
Curant deponi pecunias apud tertium, vt ijs poſtea vtantur de licentia Superioris. 4. 43
Petunt rem ab alio, animo eam non acceptandi ſine conſenſu Pręlati. 4. 44
Recipiunt ſine licentia Prælati immediati res, animo ijs non vtendi ſine licentia Pręlati mediati, breui obtinenda. 4. 45
Recipiunt ſub conditione, ſi Superior det licentiam. 4. 46
Peccant interdum minima paulatim recipiendo indebitè, ſi deueniant ad quantitatem notabilem. 4. 47
Sine licentia non diſtrahunt bona conuentus, aut data ad vſum proprium. 4. 48
Licentia diſtrahendi data à priori Abbatiſſa iuuat, etſi pręſens Superioriſſa illam non concederet. 4. 49
Idque etſi monialis ſic licentiata ſtatuiſſet ea licentia non vti. 4. 50
Moniales inuicem ſibi non commodant, nec mutuant ſine licentia. 4. 51
Non capiunt ab externis commodatum, aut mutuum ſine licentia. 4. 52
Non permutant conceſſa ipſis ad vſum ſine licentia, ſaltem pręſumpta. 4. 53
Non peccant contra paupertatem, ſi ſine cauſa recuſent oblata. 4. 54
Sine licentia acceptant pecuniam pauperibus per ipſas eligendis diſtribuendam. 4. 55
Non peccant contra paupertatem recipiendo in depoſitum alienam pecuniam. 4. 56
Licentia dandi iuxta aliquos iuuat recipientes, etſi alij id negent. 4. 57
Extenditur ad vendendum: data tamen ad dandam re vnam non extenditur ad aliam, &c. ibid.
Deputatę ad aliquod officium eò ipsò ab externis recipiunt neceſſariam pecuniam. 4. 58
A pluribus Superioribus petunt facultatem recipiendi ad colligendam maiorem ſummam. 4. 59
Vnde colligatur violatio paupertatis, & eius grauitas. 4. 60
Violantes votum paupertatis non incurrunt pœnas ante ſententiam. 4. 61
Quę licentia excuſet à violatione dicti voti. 4. 62
Licentia tacita quę dicatur. 4. 63

Sufficit ea, quæ dicitur præſumpta. 4. 64
Vnde colligatur licentia præſumpta. 4. 65
Licentia debita, ſed negata non ſemper excuſat. 4. 66
Abbatiſſa dat licentiam accipiendi, retinendi, ac, diſtribuendi. 4. 67
Cuius Superioris ſit dare monialibus dictam licentiam. 4. 68
Epycheia qualiter excuſet à vitio proprietatis. 4. 69
Si quid accipiant, aut diſtrahant ex epycheia, non ſemper id poſtea aperiunt Superioriſſæ. 4. 70
Qualiter conſuetudo excuſet à vitio proprietatis. 4. 71
Accepta à monialibus indebitè, per ſe loquendo, non poſsunt retineri. 4. 72
Secùs in aliquo caſu, qui refertur. 4. 73
Licentia generaliter data ad expendendum pro libito extenditur ad vſus illicitos, & dari poteſt validè, ac licitè. ibid.
Non reſtituit, qui moniali tantundem refundit, quantum ab ea indebitè accepit. 4. 74
Qualiter moniales teneantur reſtituere, ſi bona conuentus indebitè diſtrahant. 4. 75
Rem indebitè acceptam interdum reſtituunt danti, ſed non ſemper. 4. 76
Indicantur media ad paupertatem conſeruandam. 10. 306

Peccata.

Indicantur media ad vitanda mortalia. 10. 310
Item ad vitanda venialia. 10. 311

Peculium.

Monialibus permiſſum. 7. 28

Pœna.

Sub quib. pœnis prohibita violatio clauſuræ monialibus. 5. 17
Sub quibus ijs vetetur egreſſus è clauſura. 5. 25. 26. & 27
Sub quibus vetetur ingreſſus extraneorum. 5. 86
Pœnam à Prælato inflictam, abbatiſſa non moderatur. 10. 152
Pœna ſtrictè interpretanda. 6. 20
Lata iure communi contra regulares, aut eccleſiaſticos afficit moniales. 8. 1
Lata in ſpecie contra religioſos Ordinis comprehendit moniales, ſi ſint exemptæ ab Ordinario. 8. 3
Secùs, ſi ſint ei ſubiectæ. 8. 4
Lata ab Ordinario tanquam Sedis apoſtolicæ delegato non ſemper afficit moniales exemptas. 8. 5. & 6
Multiplex pœna in iure lata contra moniales. 8. 9
Non omnis pęna obligat ante ſententiam. 8. 52
Ignorantia excuſat à pœna. 8. 55
Puniri poſsunt ab Ordinario quicunque delinquunt circa clauſuram monialium. 10. 19
Et quidem etiam moniales exemptæ; ſicut & in caſu, quo delinquant in materia ſpirituali. 10. 26
Vide v. Ordinarius.

Pœnitentia Sacramentalis.

Prudenter imponenda. 10. 208
In eius impoſitione plura aduertenda. 10. 209.
Quæ imponi poſſint in pęnitentiam. 10. 201. 211. & 213.
Qualis pęnitentia imponenda in articulo mortis. 10. 212
Qualis imponenda moniali ſurdæ aut ſurdaſtræ. 10.
Imponi poſſunt opera aliunde debita. 10. 214
Immo & implenda per alium. 10. 214.
Pęnitentia imponi poteſt ſtatim poſt da-

tam abſolutionem. 10. 215

Ab ipſo pœnitente commutatur in melius. ibid.

Reuelari poteſt aliјs à Confeſſario, ſi ea ſit leuis. 10. 283

Percuſſio.

Percutiens monialem afficitur excommunicatione. 9. 12

Ipſæ moniales, ſi ſe inuicem percutiant, eadem afficiuntur excommunicatione. 8. 34

Non item iuxta Caietanum, ſi percutiant ſe ipſas. ibid.

Eadem excommunicatio incurritur, ſi percutiant ad correctionem, cum non ſint Superiores. 10. 303

Seniores tamen ſic licitè percutiunt nouitias. ibid.

Item incurritur à percutiente viros in habitu religioſo monialibus ſeruientes. 9. 9

Item, ſi percutiatur fœmina laica in religioſo habitu dicata intra clauſuram obſequiјs monialium. 10. 303

Perfectio religioſa.

Acquirenda à monialibus. 6. 1

At non tenentur eſſe perfectæ. 6. 2

Obligationem acquirendę perfectionis implent obſeruando vota, & præcepta. 6. 3

Proponuntur media ad acquirendam perfectionem. 10. 285

Pignus.

Mobilia pretioſa monialium non poſſunt oppignorari niſi in graui neceſſitate. 7. 29

Præcedentia.

Oſtenditur vnde inter moniales debeat deſumi. 3. 10

Præceptum.

Præcepta ſpiritualia, & temporalia qualiter differant. 4. 107. 10. 124

Per ſe imponi non poſſunt præcepta ſpiritualia ab Abbatiſſa. 4. 106. 10. 123

Poſſunt tamen imponi ex poteſtate delegata. 10. 124

Præcepta Abbatiſſæ ex eo quòd confirmentur à Pręlato, non obligant in conſcientia. 10. 128

Abbatiſsa non præcipit in virtute obedientiæ. 4. 109. & 110

Sic tamen præcipit ex delegatione Papæ. 10. 125

Ex eadem delegatione præcipit etiam ſub cenſuris. 10. 126

Prædicare.

Prædicaturi monialibus non petunt benedictionem ab Ordinario. 10. 33

Abbatiſſa non prædicat monialibus. 10. 139.

Confeſsarius extraordinarius non expedit, quòd prædicet ſuis monialibus. 10. 281

Prædicantes monialibus non poſsunt liberè illas alloqui. 10. 175

Prædicatores qualiter audiendi vtiliter. 10. 297

Prælatus regularis.

Ei parent moniales ſubditæ ex voto obedientiæ. 4. 98

In aliquibus ei potius parent, quàm Ordinario; in aliјs verò è contra. 4. 103

Aſſiſtit electioni Abbatiſsæ. 10. 29

Punitur, ſi indebitè cooperetur moniali exeunti è clauſura. 5. 26

Non ingreditur clauſuram, vt aſsiſtat electioni Abbatiſsæ. 10. 97

Non ad recipiendum votum monialis ægrotantis. 10. 104

Tunc non dat ſuum votum. 10. 10

Pœnas ab eo inflictas Abbatiſsa non moderatur. 10. 152

Præſentat Ordinario monialium Confeſſarios

ſarios deputandos. 10.166
Non audit confeſſiones monialium ſine Ordinarij approbatione. 10.166
Ex priuilegio conſecrat moniales ſibi ſubditas. 3.64
Abſoluit illas, etiam à caſibus bullæ Cœnæ. 10.181
Sibiacet pœnis latis con. facientes, aut permittentes ingredi clauſuram monialium. 5.89. & 112
Ingrediens item in caſu nòn permiſſo incurrit pœnas, quacunque vice ſic ingreditur (quod alijs negant.) 5.114
Dat licentiam ingrediendi. 5.140
Eius conſenſus requiritur ad recipiendam puellam in educationem. 5.179
Debet monere moniales, vt frequentent ſacramenta ſingulis menſibus. 6.8
Diſpenſat cum illegitima, vt eligatur in abbatiſſam. 8.44
Ipſo negante facultatem reſeruatorum, monialis adhuc abſoluitur. 9.28
Idque, licèt talis facultas ei competat ex delegatiòne, aut titulo neceſſitatis. 9.30
Diſpenſat cum monialibus in ijs, in quibus diſpenſat cum ſuis religioſis. 8.31
Habet in moniales poteſtatem ordinariam, adeoque delegabilem. 10.35
Si quidem ſit Prælatus prouincialis; non item, ſi localis. 10.36. & 37
Poteſtas illius in moniales extenditur ad ea omnia, ad quæ extenditur poteſtas, quam habet in ſuos religioſos. 10.38.
Indicit monialibus leges nouas. 10.39
Præcipit eis in virtute obedientiæ. 10.40
Indicit illis reformationem. 10.41
Multiplicem poteſtatem in eas exercet. 10.42
Validè recipit nouitias ad profeſſionem. 3.4
Reſeruat caſus pro monialibus. 10.46
Non tamen pro arbitrio. 10.47
Moniales ſubditæ ei ſubſunt quò ad receptionem nouitiarum. 10.51
Item quò ad profeſſionem. 10.52
Item quò ad receptionem puellarum in educationem. 10.53
Item quò ad exeundum è clauſura. 10.54
Item ad hoc vt conueniri, ac viſitari poſſint ab externis. 10.55
Item quò ad bonorum adminiſtrationem. 10.58
Ingreditur clauſuram in caſibus neceſſarijs. 10.59
Et quidem obiturus Confeſſarij munia, eo excluſo. ibid.
Non ingreditur tamen ita frequenter, vt olim vi ſuorum priuilegiorum. 10.60
Non diſponit liberè de bonis monialium. 10.61
Suſpendit abbatiſſas ab officio. 10.62
Viſitat Moniales ſubditas. 10.65
Impediri in hoc non poteſt à monialibus, aut alijs quibuſuis ſub pœna excommunicationis. 10.80
Imponit nouas auſteritates. 4.80

Præſcriptio.

Præſcribi poteſt contra monialium clauſuram. 5.22

Priuilegia monialium.

Moniales gaudent priuilegijs ſui Ordinis. 9.1
Et interdum illis, quorum eæ regulariter ſunt incapaces.
Idque, etſi ea expreſsè conceſſa ſint viris regularibus. 9.1
Communicant de priuilegijs aliorum Ordinum. 9.2

Earum priuilegijs fruuntur etiam viri religioſi. 9.3
Gaudent priuilegijs ſui Ordinis, eſtò ſubſint Ordinario. 9.5
Gaudent priuilegio fori. 9.6
Item priuilegio canonis. 9.12
Item priuilegio exemptionis à iuribus parochiæ. 9.15
Item priuilegio immunitatis à gabellis. 9.16
Hoc tamen amittunt, ſi negotientur. 8.32
Item priuilegio exemptionis à decimis ac Seminarij contributione. 9.17
Profitentur in articulo mortis, anno nouitiatus nondum expleto. 9.18
Non ſubſunt reſeruationi caſuum Ordinarij, ſi ſint exemptæ. 9.19
Abſoluuntur à reſeruatis, etiam papalibus vi ſuorum priuilegiorum. 9.24
Idque licet ſubſint Ordinario. 9.25
Non ſubiacent reſeruationi quinque caſuum factæ à Clemente VIII. in ſuo decreto derogatorio. 10.181
Abſoluuntur à caſibus bullæ Cœnæ per ſuum Prælatum, aut alium ex eius delegatione. 10.181
Et quidem etiam pro foro externo. 9.27
A reſeruatis autem abſolui poſſunt per Confeſſarium, ſi is petat facultatem, & eam deneget Prælatus. 9.28
Gaudent varijs priuilegijs pro tempore interdicti. 8.32.& 33
Priuilegijs Ordinis gaudent etiam moniales tertiariæ, ſi habeant quædam requiſita. 9.7.& 8
Aliquibus priuilegijs gaudent puellæ quæ apud moniales educantur, ſed non tenentur vti illis. 9.34
Priuilegiorum vſus ex cauſa impeditur moniali ab Abbatiſsa. 9.151

Proceſſio.

Non videtur à monialibus facienda ex præcepto in diebus Rogationum. 6.30

Profeſſio religioſa.

Eſt duplex. 3.1
Ante illam exploratur voluntas nouitiæ profeſſuræ. 3.2
Talis tamen exploratio non eſt de eſſentia profeſſionis. 3.3
Ad profeſſionem nouitiæ concurrere debet conſenſus maioris partis Capituli. 3.4.6
Requiritur item conſenſus Prælati. 3.4
Qualiter ad eam requiratur conſenſus Abbatiſſæ. 3.5
Profeſſio recipitur ab Abbatiſſa, aut à proprio Prælato. 3.7
Requirit 16. annos completos. 3.8
In articulo mortis fit, etiam ante finitum annum nouitiatus. 3.9.9.18
Idque ſi admiſsa ante ingreſſum extrà decumbens letbaliter ibi incobet nouitiatum. 9.18
Poteſt differri. 3.10
Supponit in nouitia deputata ad chorum aliquam litteraturam. 3.2
Eius occaſione aliquæ expenſæ permittuntur, ſed moderatæ. 3.12
Cogentes ad illam excommunicantur. 3.13
Item excommunicantur retrahentes ab ea. 3.14
Profeſſio facta ex metu non ſemper tenet. 3.24
Ex metu reuerentiali interdum irritatur. 3.25
Facta ex errore, ignorantia, vel dolo non tenet ſemper. 3.26
Item non ſemper tenet facta ex ira, aut alia animi perturbatione. 3.27
Non tenet facta abſque animo ſe obligandi.

gandi. 3.28
Tenet facta à reticente aliquod impedimentum, quo detecto non fuiſſet admiſſa. 3.29
Tenet facta ab ægrotante toto tempore nouitiatus. 3.30
Item recepta ex metu graui admittentis. 3.31
Non tenet profeſſio hermaphroditi facta inter moniales, ſi profitens erumpat poſtea in virum; etſi antea eſset valida. 3.32
Sicque talis hermaphroditus non tenetur tranſire ad Ordinem virorum. ibid.
Tenet profeſſio nouitiæ ab Ordinario in exploratione voluntatis repertæ indignæ; ſed non ſemper. 3.33
Tenet item profeſſio recepta con Prælati prohibitionem; ſed non ſemper. 3.34
Moniales non poſſunt cogi recipere ad profeſſionem nouitiam, ſi iuſtè renuant. 3.35
Prælatus monialium ſe ſolo interdum recipit profeſſionem, ipſis inuitis. 3.36
Prælatus, & Abbatiſſa interdum poſſunt cogi recipere profeſſionem nouitię capitulariter admiſsæ. 3.37
Monialis nequeunt cogi recipere ad profeſſionem nouitiam cognitam indignam. ibid.
Reclamant contra nullitatem ſuæ profeſſionis. 3.38
Non poteſt profeſſio recipi ab ijs monialibus, quæ renuunt profiteri, & viuere in clauſura. 8.54

Profeſſa.

Poteſt tranſire ad Ordinem arctiorem. 3.15
Cuius licentia ad id requiratur. 3.16
Quid de hoc ſtatuerit ſacra Congregatio. 3.17
Quæ indulta obſtent contra talem tranſitum. 3.18
Profeſſa eijci poteſt ratione incorrigibilitatis. 3.20
Quæ incorrigibilitas requiratur. 3.21
Neque quò ad hoc obſtat decretum Vrbani VIII. de eiectis. 3.22
Item transferri poteſt ad aliud monaſterium cauſa correctionis. 3.23
Deputata ad chorum tranferri poteſt ad ſtatum Conuerſarum. 1.8
Quando teneat profeſſio hermaphroditi. 3.32
Monialis profeſsa facta vir non tranſit ad Ordinem virorum. ibid.
Profeſſio facta in morte tenet. 9.18
Vide v. nouitia.

Prohibitio.

Prohibitiones iure communi latæ contra regulares, aut eccleſiaſticos afficiunt moniales. 7.1

Puella.

Allici poteſt ad religionem. 1.14
Modò poteſt recipi à monialibus in educationem. 5.175
Si tamen habeat conditiones requiſitas à ſacra Congregatione. 5.176
At id non conceditur omnibus monialibus. 5.177
Requiritur ad talem receptionem conſenſus monialium capitularis, & per vota ſecreta. 5.178
Item & conſenſus Superioris monialium. 5.179.11.53
Et ſi nimis differatur ingreſſus interdum requiritur conſenſus nouus Conuentus. 5.179
Non poteſt recipi puella ſupra numerum taxatum. 5.180

Ei non conceditur ancilla. 5.181
Non debet eſſe minor 7. annis, nec maior 25. annis. 5.182
Ordinarius in hoc non diſpenſat. 5.184
Expleto anno 25. ætatis, debet egredi è monaſterio, quamuis, ſi non exeat, nequaquam incurrat excommunicationem. 5.182
Præterea non eſt opus, quòd, expleto 25. anno, ſtatim exeat. 5.184
Item de rigore non eſt opus, quòd expleuerit annum 7. quamuis obſtet praxis. 5.184
Pro ea ſoluuntur alimenta anticipatè quolibet ſemeſtri, & quidem in ære. 5.185
Habitat ſeorſim à monialibus. 5.186
Non tenetur ad clauſuram. 5.187
Incedit modeſto veſtitu. 5.188
Cogens illam ad ingrediendum in educationem non excommunicatur. 5.189
Eximitur ab Ordinario, ſi degat in monaſterio exempto. 5.190
Non ſubeſt reſeruationi caſuum eiuſdem Ordinarij, ſi degat apud moniales exemptas. 5.191
Tempore interdicti aſſiſtit diuinis officijs, ſeruatis tamen aliquibus. 5.192
Grauiter ægrotans, etiam intra clauſuram teſtatur de ſuis bonis. 5.193
Tempore Interdicti gaudet eccleſiaſtica ſepulturà. 9.34
Non gaudet priuilegio fori. 9.10
Gaudet immunitate eccleſiæ. 9.11
Vtilis eſt talis eius educatio. 9.175
Confitetur generaliter approbato ad confeſsiones. 10.167
Indicatur modus eas bene educandi. 10.290

Q.

Quarta funeralis.

NOn ſoluenda à monialibus, ſi præcisè ſpectentur earum priuilegia. 9.17

R.

Receptio Monialium.

QVid ſit. 2.1
Qualis eſse debeat. 2.2
Facienda ſuffragijs ſecretis. 2.3
Puella digna non poteſt ſemper excludi à religione. ibid.
Vt licitè excludatur, conſtare debet de indignitate. ibid.
In examinanda eius dignitate detegi poſſunt, & debent eius defectus etiam grauiores. ibid.
Iuxtà Concilium Trident. præmittenda exploratio voluntatis puellæ recipiendæ. 2.4
Talis tamen exploratio non eſt de eſſentia receptionis. 2.5
Puellæ recipiendæ non datur expectatiua loci primò vacaturi. 2.6
Non poſsunt recipi nouitiæ ſuprà numerum taxatum. 2.7.7.23
Auctis redditibus Conuentus probabile videtur poſse augeri numerum Monialium: quod tamen moderatur Portellus. 2.9
Conuerſæ non niſi in certo numero recipiendæ. 2.10
Admiſſa capitulariter ſi diutiùs ingreſſum differat, interdum noua eget admiſſione. 2.11
Recipi poſſunt, non obſtante Pij V. prohibitione. 7.24.8.55
Puella capitulariter admiſsa poteſt excludi, & è contra. 2.11
Quales puellæ debeant recipi. 2.12
Recipi poſsunt viduæ. 2.13
Item fæminæ illicitè corruptæ. 2.14

Item coniugatæ. 2.15
Item hermaphroditæ, ſi præualeat ſexus fœmineus. 2.16
Quæ ætas requiratur ad talem receptionem. 2.17. & 18
Puellæ infantes recipi poſſunt intra monaſterium, admittendæ poſtea ad religionem. 2.19
Ea ad talem effectum offerri poſſunt à parentibus. 2.20
Expedit eas in tali ætate recipi. 2.21
Intra idem monaſterium recipi non poſſunt plus quàm duæ ſorores. 2.22. 7.23
Recipienda breui ad habitum religioſum, expedit, quòd extrahatur priùs à monaſterio, in quo educatur; idque iuſtis de cauſis. 2.23
Breui admittenda ad nouitiatum qualiter ſe debeat gerere in ſæculo. 2.24
Videtur non expedire regulariter, quòd puella recipiatur ad religionem in monaſterio, vbi educatur. 2.25
Excommunicantur impedientes receptionem puellæ. 2.26
Ad receptionem non requiritur conſenſus Abbatiſſæ vt ſic. 2.34
Prælatus Monialium nouitiam non recipit ſine earum conſenſu. 2.35
Non poſſunt Moniales, quæ renuunt profiteri, & viuere in clauſura, recipere nouitias. 7.26
Prohibitum ſub excommunicatione, ne quid detur, petatur, aut accipiatur pro receptione. 7.17

Reclamare.

Poſſunt moniales reclamare contra nullitatem profeſſionis. 3.38

Reformatio.

Indici poteſt monialibus à Prælato regulari, aut Ordinario, pro vt ijs reſpectiuè ſubduntur. 10.41

Regula.

Moniales debent viuere ſub certa regula approbata. 1.5
Ex voto obedientiæ parent ſolùm in ijs, quæ ſunt iuxta regulam. 4.97. & 105
Ab abbatiſſa adſtringi poſſunt ad obſeruantiam regulæ, & qualiter. 4.115
In aliquo caſu parent in ijs, quæ ſunt contra regulam. 4.117
Ex voto obedientiæ non tenentur ad omnia contenta in regula. 4.124
Violatio regulæ non obligantis ad culpam poteſt interdum eſſe actus virtutis. 4.125
Talis violatio rarò fit ſine culpa. 4.126
Violans talem regulam tenetur ad pœnam. 4.127
Violans ieiunium præſcriptum in regula, & præceptum ab Eccleſia facit duo peccata. 4.128
Moniales tenentur ad ſuam regulam. 6.4
Sed non ſub voto ad omnia contenta in ea etſi voueant regulam. ibid.
Quando peccent m. ſtatuendo non ſeruare illam. 6.5
Peccant venialiter ſtatuens violare regulam obligantem ſub veniali. 6.6
Regulæ moderatio præcipi poteſt monialibus. 10.41
In ea propriè non diſpenſat Abbatiſſa. 10.138
Afferuntur varia media ad regularum obſeruantiam fouendam. 10.305

Religio.

Quæ dicatur ſtrictior. 10.125
Votum ingrediendi religionem ſtrictio-

rem commutatur in votum perſeuerandi in Ordine laxiori. ibid.

Religioſi.

Sine licentia Prælati donant conciones, & alia manuſcripta. 4. 28

Si accedant ad monialem cauſa explicandi dubium conſcientiæ, non incurrunt pęnas. 10. 277

Non omnes ſubſunt cenſuris ab Ordinario latis contra accedentes indebitè ad Moniales. 5. 204

Licentiantur ab Ordinario ad acceſſum monialium, aliquibus tamen ſeruatis. 10. 20

Idque ex Vrbani VIII. decreto. ibid.

Vi cuius Ordinarius poteſt ſed non tenetur dare dictam licentiam. ibidem.

Hæc autem petenda etiam à Prælato regulari, ſi monialis ſit exempta. ibid.

Eſt nulla ſi non ſeruentur quæ in pręfato decreto præſcribuntur vt ſubſtantialia. ibid.

Prodeſt pro alia die, ſi die deſtinata occurrat impedimentum obſtans. ibidem.

Non iuuat, ſi iniquè conceſsa ſit. ibid.

Vi illius accedens ad vnam monialem non poteſt agere cum alijs accedentibus, regulariter loquendo. ibid.

Ea extenditur ad ſocium religioſi licentiati, ſicque ille etiam agere poterit cum moniali. ibid.

Gaudent priuilegijs in ſpecie conceſſis monialibus. 9. 3

Reliquiæ Sanctorum.

Ex decreto ſacræ Congregat. ſeruandę à monialibus in eccleſia exteriori; at obſtat vſus in contrarium. 7. 6

Renunciatio bonorum.

Quid de ea decreuerit Conc. Trident. 2. 57

Quę donationes, ac obligationes contineantur ſub eo decreto. 2. 58

Sub eo non comprehenduntur puellę apud moniales in educatione degentes, nec admiſſę ad religionem, ſi nondum receptę ad habitum. 2. 59

Idque maximè, ſi non renuncient intuitu religionis. 2. 60

Sub eo comprehenduntur, etiam nouitię maiores 16. annis. 2. 61

Renunciatio facienda de licentia Ordinarij, & quis hic ſit. 2. 62

Qualiter facienda intra bimeſtrem proximum profeſſioni. 2. 63

Quid, ſi nouitia ante vltimum bimeſtrem incurrat morbum periculoſum. ibid.

Dominium rei renunciatę in renunciatarium transfertur ſolùm poſt profeſſionem. 2. 54

Res tamen renunciata ſtatim tradenda renunciatario. 2. 65

Idque etſi renunciatio fiat in fauorem monaſterij. 2. 66

Renunciatio hęreditatis paternę, viuente patre, facta extraneo non eget conſenſu monaſterij. 2. 67

Fructus rei renunciatæ ſunt renunciantis à die renunciationis vſque ad profeſſionem. 2. 68

Renunciatio nequit reuocari ante profeſſionem. 2. 69

Limita, niſi nouitia teſtetur de bonis renunciatis. 2. 70

Renunciatio non corruit per mortem renunciantis ſecutam ante profeſſionem: etſi alij id negent. 2. 71

Corruit verò, ſi, ea facta, nouitia recedat

dat

dat à religione, & poſtea redeat. 2. 72
Non firmatur per profeſſionem irritam. 2. 73
Iuxta aliquos fieri poteſt poſt profeſsionem factam in morte ex Pij V. indulto. 10. 225

Reſeruata.

Vide Abſolutio.

Reſtitutio.

Qualiter facienda à monialibus in caſu, quo ad eam teneantur. 4. 75
Non facienda interdum ab eo qui recipit à moniali ad vſus illicitos. 4. 73. 8. 31
Famæ reſtitutio à moniali moribunda fit per Confeſſarium. 6. 31

Retractatio.

A moniali facienda quò ad doctrinam falſam à moniali moribunda per Confeſſarium. 10. 212

S

Sacramenta.

Sacramentorum frequentia quæ permittenda monialibus. 10. 178
Ea tempore Interdicti recipiũtur à puellis, quæ educantur apud moniales. 9. 34

Scrupuli.

Proponuntur varia remedia contrà illos. 10. 204. 312
Interdum excuſant ab integritate materiali confeſſionis. ibid.

Sepultura.

Moniales priuantur eccleſiaſtica ſepultura, ſi ſint proprietariæ. 8. 49
Puellæ, quæ educantur in monaſterijs, gaudent pro tempore Interdicti ſepultura eccleſiaſtica. 9. 35
Moniales prohibentur ſub excommunicatione inducere alios ad promittendam ſepulturæ electionem in ipſarum eccleſia. 8. 16
Laici non poſſunt ſepeliri intra monaſteria monialium. 7. 10
Sicque eligentes ibi ſepulturam ſepeliendi in eccleſia exteriori ipſarum monialium. 7. 10
Si quis tamen ibi ſepeliendus ſit, portitores cadaueris ingrediuntur clauſuram. 10. 233
Ingreditur Confeſſarius monialium, ſi ſepelienda ſit monialis. 10. 231
Et quidem ſecum ducendo ſocium, ſi ſit religioſus, aut adſit vſus. 10. 232
Dat ſepulturam mulieri ingreſſæ monaſterium animo ibi moriendi; vbicumq; ſepeliatur, immò & puellæ ibi degenti in educatione. 10. 233
Non item, ſi illa mulier animum ibi moriendi habeat conditionatum. 10. 233

Sigillum confeſſionis.

Confeſſarij monialium illis concionantes quò ad hoc ſint circumſpecti in arguendis earum defectibus. 10. 281
Interrogati, an audierint confeſſionem monialis dimiſſæ ex culpa ipſius ſine abſolutione, qualiter debeant reſpondere. 10. 282
Qualiter petant facultatem reſeruatorum pro monialibus. 10. 283
Sigillum ſeruandum, ſi monialis ex ſua culpa dimittatur inabſoluta dicendo illam fuiſſe confeſſam. 10. 282
Non violatur, ſi Confeſſarius dicat monialem fuiſſe confeſſam delictum ea non nominata. ibid.
Non negat communionem moniali cognitæ indignæ ex confeſſione. ibidem.

Sigillum non violat manifeſtans virtutes notas ex confeſſione, aut dicit ſuum pœnitentem eſſe ſcrupuloſorum; aut rogat pœnitentem de delicto noto ex confeſſione alterius complicis, ſi cautè id ſiat. ibid.
Item non violat loquens de peccatis auditis cum pœnitente, ſtatim finita confeſſione; aut alij dicit pœnitentiam datam, ſi hæc ſit leuis. ibidem.

Simonia.

Abſque nota illius recipi poteſt dos pro moniali. 3.27
Et quidem etiam à Cõuentu diuite. 3.28
Quale indultum quò ad hoc monialibus conceſſum fuerit. 3.28

Societas Ieſu.

In eo nouitiatus inchoatur in habitu ſæculari. 2.50
Eius religioſi ab Ordinarijs, neque vt delegatis Papæ, cenſurantur. 8.6
Si ab ea apoſtatent, ſunt eò ipſò excommunicati. 8.10
Illius religioſi prohibentur ſuſcipere curam monialium. 10.10
Confitentur generaliter quolibet anno, immò etiam aliqui quolibet ſemeſtri. 10.179
Per horam orant quotidie mentaliter; idq; à Suarez præfertur vniuerſæ ſuæ doctrinæ. 6.17
Recitant Litanias quotidie in communi, ſed eas non tenentur per ſe recitare. 6.19

Solicitare.

Confeſſarius ſolicitans monialem ad turpia denunciandus. 6.30
Et, ſi monialis renuat denunciare Confeſſarius modernus poteſt ipſe denunciare. ibid.
Denuntiatio non neceſſariò facienda ante quàm abſoluatur pœnitens. ibid.
Immò iuxtà aliquos præmitti debet correptio fraterna. ibid.

Sponſalia.

Quanta conſideratione contrahantur in ordine ad matrimonium carnale. 2.36

Status religioſus.

Ad illum allici poſſunt puellæ. 1.14

Statutum.

Si ſit fauorabile animæ, qualiter dicatur ampliandum. 5.92
Moniales ſeruare debent Ordinis ſtatuta, ſi ſint exemptæ. 6.5
Poſſunt illis indici noua ſtatuta à legitimo Prælato. 10.39
Peregrini non adſtringuntur ſtatutis alieni territorij. 5.211

Subrogatum.

Quando ſapiat naturam eius, pro quo ſubrogatur. 6.16

Suffragium.

Suffragia ſecreta danda in receptione puellæ ad religionem. 2.3
Item in electione Abbatiſſæ. 10.99
Item pro admittenda fœmina licentiata ad prandendum intra clauſuram. 5.172
Item pro admittenda puella intra monaſterium in educationem. 5.178
In electione Abbatiſſæ Prælatus aſſiſtens non fert ſuffragium. 10.106
In ea item non requiritur ſuffragium monialis infirmæ. 10.104
At poteſt requiri. ibid.
Quid agendum, ſi vnum ex ſuffragijs latis inueniatur vitioſum. 10.102
Ad valorem electionis requiritur maior, & ſanior pars ſuffragiorum. 10.100
A quo recipienda ſuffragia. 10.98
Excipi poſſunt oretenus. 10.99

Et ta-

Et tamen non ideo deſinunt eſſe ſecreta 10.99
Si ea non eſſent ſecreta, electio eſſet nulla. 10.99

Suſpenſio eccleſiaſtica.

Cadit in moniales. 8.7
Suſpenditur ab officio Abbatiſſa, ſi Ordinarium non præmoneat de profeſſione nouitiæ. 8.36
Item in caſu, quo bona monaſterij concedat ad vitam dantis &c. 8.37
Suſpenduntur item moniales à receptione monialium in ſuum Ordinem, ſi admittant ad profeſſionem nouitiam, nondum expleto anno probationis. 8.38
Suſpenduntur item ab officio, & actu capitulari, ſi capitulariter aliquid recipiant pro profeſſione nouitiæ admittenda. 8.35

T

Tentationes.

Indicatur modus eas ſuperandi. 10.301

Tepiditas.

Cauenda in ſeruitio Dei varijs medijs. 10.304

Tertiariæ.

Aliquæ moniales ſunt tertiariæ. 1.9
Votum caſtitatis, quod faciunt, commutari nequit ab habente generalem facultatem commutandi votum caſtitatis. ibid.
Pluribus priuilegijs gaudent, ſi habeant quædam requiſita. 9.7.8.& 50
Gaudent priuilegio canonis. 9.3
Fruuntur indulgentijs conceſſis ſuo Ordini. 9.41
Gaudent priuilegio fori, licet non viuant in communitate. 9.7
Acquirunt legatum relictum pro monachatu. 9.48

Teſtamentum.

Non poteſt fieri à monialibus. 4.24
Et quidem nec de bonis alicuius extranei de eius conſenſu. 4.25
Poteſt tamen ab illis declarari factum ante profeſſionem. 4.26
Fieri poteſt à nouitia, aut puella manente in educatione intra monaſterium grauiter ægrotantibus. 5.193

Teſtificatio.

Teſtificari poſſunt moniales, etiam in criminalibus. 7.36
Et quidem etiam in cauſis criminalibus perſonarum ſæcularium. 7.36

Tonſura.

Deferenda à monialibus. 6.21

Tranſitus.

Monialis tranſire poteſt ad Ordinem ſtrictiorem. 3.15
De licentia tamen ſui Superioris. 3.16.17.& 19
Monialis, ſi fiat vir, non tranſit ad religionem virorum. 3.33
Tranſiens facit nouum nouitiatum, ac profeſſionem. 5.54
Si ſit exempta, tranſit ad Ordinem arctiorem ſine licentia Ordinarij. 3.19

Tranſlatio.

Transferri poteſt monialis ad aliud monaſterium cauſa correctionis. 3.23
Tranſlata moniali, iuxta aliquos etiam dos transfertur. 3.69.& 71
Monialis choriſta tranſfertur ad ſtatum Conuerſarum. 1.8
Et tunc non tenetur ad horas. ibid.

V

Varietas.

Qualis ſit inter moniales. 1.6 & 7

Vaſa ſacra.

Tangi poſſunt à monialibus ſine peccato, ſaltem m. immò & ſine veniali iuxta

iuxta aliquos. 7.12

Velum.

Velum monialium quotuplex. 3.61
Ad quid detur. 3.75
Quod genus veli modò ſit in vſu. 3.76
Quæ requirantur ad recipiendum velum conſecrationis. 3.77
Poteſt auferri in pœnam. 3.94
Moniales ipſæ poſſunt ſe priuare illo ad tempus. 3.95
Vide v. conſecratio.

Veſtes.

Moniales non deferunt lineas de iure communi. 7.41

Viaticum.

Vide v. Euchariſtia.

Vicarius epiſcopalis.

Non explorat voluntatem puellæ recipiendæ ad religionem, niſi in defectum Epiſcopi. 3.2
Delegandus ad hoc ſpecialiter. 3.2
Ingrediens clauſuram monialium ſubditarum in caſu non permiſſo non excommunicatur. 5.113
Licentiat ad ingreſſum quò ad moniales ſubiectas. 5.147
Moniales ſubduntur Vicario in omnibus ijs, in quibus ſubduntur Ordinario. 10.4
Idq; etiam quò ad ea, quæ competunt Ordinario vt Sedis Apoſtolicæ delegato. 10.5
Viſitat moniales ſubiectas Ordinario, aut Sedi Apoſtolicæ. 10.68

Vidua.

Admittitur ad nouitiatum monialium, aliquibus ſeruatis. 2.13
Non eligitur in Superioriſſam. 8.45
Diſpenſata ad monachatum ſi recedat ab vno monaſterio ingreditur aliud. 8.45

Violatio monialis.

Violans monialem punitur. 4.79
Eius violatio eſt mixti fori. ibid.
Quot malitias contineat. 4.82
Monialis ſinens ſe violari perpetuo carcere includitur. 8.63
Bona violantis monialem applicantur monaſterio. 9.46

Violatio regulæ.

Vide v. regula: v. obedientia.

Violatio Clauſuræ.

Sub varijs pœnis vetita. 5.17
Contingit varijs modis. 5.18
Recipit materiæ paruitatem. 5.19
Specialiſſimè reſeruatur Papę, ſi fiat ad malum finem. 5.20. & 174
Idq; eſtò pœnę contra illam latæ non eſſent reſeruatę. 5.20

Viſitatio monialium.

Non poteſt impediri à monialibus ſub excommunicatione. 8.18. & 19
Viſitat Ordinarius clauſuram monialium, etiam exemptarum. 10.22
Immò & monialium Sedi Apoſtolicę immediatè ſubiectarum. 10.23
Viſitatio canonica quid ſit. 10.63
Alia eſt generalis, & alia particularis. 10.64
Inſtituenda à Prælatis proprijs monialium. 10.65
Ordinarius viſitat moniales ſubiectas Sedi Apoſtolicę. 10.66
Viſitat item eas Capitulum, Sede vacante. 10.67
Viſitat & Vicarius generalis. 10.68
Moniales exemptas viſitat Pręlatus, regularis. 10.66
Munus viſitandi eſt delegabile. 10.69
Viſitatio facienda ſingulis annis. 10.70
Quæ ſit illius materia. 10.71
De ea præmonendę moniales. 10.72
Viſitans ingreditur clauſuram. 10.73

In-

Ingrediens ſecum ducit ſocios. 10. 74
Et hos, etiam regulares. 10. 76
Viſitatio ſit in forma iudiciali, ſi ſit particularis. 10. 78
Vide v. Clauſura, v. moniales, v. Ordinarius v. Prælatus regularis.

Vita communis.

De rigore ſeruanda à monialibus. 4. 5
Vſus tamen eſt in contrarium. 4. 6
Vtiliſſima religioſis. 4. 7
Conſulenda monialibus. 4. 8
Illæ ad eam adſtringi poſſunt. 4. 8

Vita contemplatiua.

Eam communiter profitentur moniales. 1. 10

Viuæ vocis oracula.

Facta regularibus, & reuocata à Gregorio XV. & ab Vrbano VIII. plurima adhuc durant iuxtà Peyrinum. 10. 76

Vnctio extrema.

Ad eam miniſtrandam ingreditur Confeſſarius monialium clauſuram. 10. 225
Et quidem cum ſocio, ſi ſit regularis, & interdum pluries. 10. 225
Quod temporis interuallum requiratur ad conferendam iterum extremam vnctionem. 10. 226

Vocatio religioſa.

Indicatur modus confirmandi moniales in ea. 10. 302

Votum.

Moniales vouentes regulam non tenentur ſub voto ad omnia contenta in illa. 6. 4
Abbatiſſa non commutat vota monialium, neque ſuper ijs diſpenſat. 10. 134
Ea tamen irritat. 10. 135
Votum ingrediendi Ordinem ſtrictiorem commutatur in votum perſeuerandi in laxiori, etiam ab ipſo vouente. 10. 135
Vide v. Abbatiſſa.

Vrſulinæ.

Degentes Parmæ an dici poſſint gaudere priuilegio canonis. 9. 12

Z

Zelus animarum.

Neceſſarius in monialium Confeſſarijs. 10. 160

FINIS.

ERRATA CORRIGE.

Cum Editioni Librorum errata ineſſe ſoleant quaſi accidentia omninò inſeparabilia; maximè ſi non aſſiſtat Author, qui imperitiam corrigat Impreſſoris: ne mirere, amice Lector, varios in Editione huius Tractationis irrepſiſſe errores: abſuit enim Author. Errata autem hìc ſolum apponuntur magis principalia, reliquis minoribus, ac leuioribus ſtudio, ac diligentiæ Lectorum commiſſis.

PAG.	LIN.	ERRATA	CORRECTIO.
3	vlt.	ipſi	ipſis
4	14	inſignijs	inſignibus
5	23	aut	autem
10	12	ſicut	licet
12	24	deceruit	decreuit
18	13	quo ſemel	quo ſemel eſt
20	17	putant	putans
31	2	renouatum	reuocatum
37	11	alijs	alij
58	21	tritas	tricas
59	16	alteram	altera
93	12	Superiores	Superioris
104	33	deteſcat	diteſcat
105	22	captatur	capiatur
108	20	caſtitatis	caſtitati
113	vlt.	alioqui	alloqui
123	36	ordinarij	ordinaria
138	28	pede	pedes
139	16	Papa	Papam
139	vlt.	promiſsè	promiſſæ
177	23	magiſq; delinquit	& non Abbatiſſa, quæ magis delinquit
193	31	ſententiam	ſententiæ
194	23	exemplari	explicari
201	17	Eminentiſſimo	Eminentiſſimus
231	19	reg.	v.g.
246	39	probabilem	probabile
256	7	teneri	tenentur
257	38	Confeſſario	Confeſſarium
276	22	ſatis	latis
296	40	metus	metus
313	26	comparandis	comparandum
314	14	ieiunandi	ieiunandum
316	15	vltimam	vltimum
329	2	aliud	alium
335	39	monacharum	monachatu
336	10	obtinendi	obtinendum
343	15	additur	aditur
347	40	idq;	(deleatur)
431	11	præcipiet	precipiet
481	10	illis	illi
490	8	effectiua	affectiua
499	4	Immorari	irrorari
509	35	per magna	permagna
511	40	defectibus	de defectibus
530	20	inflexit	inflixit
539	33	ſua	ſuam
548	2	diſſipans	diſſipantis
549	7	ſtudiorum	ſtudioſum
551	9	decidit	decidet
556	10	non emi	non emo
558	5	vtilitatemo	vilitatemo
562	20	noſcere	nocere
566	10	vax	vas
566	24	mallo	malo
567	22	omnimodis	omnimodè
570	14	quem	per quem
576	5	domos	domorum
579	22	Dat.Bracharæ &c.	Dat.

rem commutatur in votum perſeuerandi in Ordine laxiori. ibid.

Religioſi.

Sine licentia Prælati donant conciones, & alia manuſcripta. 4. 28

Si accedant ad monialem cauſa explicandi dubium conſcientiæ, non incurrunt pęnas. 10. 277

Non omnes ſubſunt cenſuris ab Ordinario latis contra accedentes indebitè ad Moniales. 5. 204

Licentiantur ab Ordinario ad acceſſum monialium, aliquibus tamen ſeruatis. 10. 20

Idque ex Vrbani V I I I. decreto. ibid.

Vi cuius Ordinarius poteſt ſed non tenetur dare dictam licentiam. ibidem.

Hæc autem petenda etiam à Prælato regulari, ſi monialis ſit exempta. ibid.

Eſt nulla ſi non ſeruentur quæ in pręfato decreto præſcribuntur vt ſubſtantialia. ibid.

Prodeſt pro alia die, ſi die deſtinata occurrat impedimentum obſtans. ibidem.

Non iuuat, ſi iniquè conceſsa ſit. ibid.

Vi illius accedens ad vnam monialem non poteſt agere cum alijs accedentibus, regulariter loquendo. ibid.

Ea extenditur ad ſocium religioſi licentiati, ſicque ille etiam agere poterit cum moniali. ibid.

Gaudent priuilegijs in ſpecie conceſſis monialibus. 9. 3

Reliquiæ Sanctorum.

Ex decreto ſacræ Congregat. ſeruandę à monialibus in eccleſia exteriori; at obſtat vſus in contrarium. 7. 6

Renunciatio bonorum.

Quid de ea decreuerit Conc. Trident. 2. 57

Quę donationes, ac obligationes contineantur ſub eo decreto. 2. 58

Sub eo non comprehenduntur puellę apud moniales in educatione degentes, nec admiſſę ad religionem, ſi nondum receptę ad habitum. 2. 59

Idque maximè, ſi non renuncient intuitu religionis. 2. 60

Sub eo comprehenduntur, etiam nouitię maiores 16. annis. 2. 61

Renunciatio facienda de licentia Ordinarij, & quis hic ſit. 2. 62

Qualiter facienda intra bimeſtrem proximum profeſſioni. 2. 63

Quid, ſi nouitia ante vltimum bimeſtrem incurrat morbum periculoſum. ibid.

Dominium rei renunciatę in renunciatarium transfertur ſolùm poſt profeſſionem. 2. 54

Res tamen renunciata ſtatim tradenda renunciatario. 2. 65

Idque etſi renunciatio fiat in fauorem monaſterij. 2. 66

Renunciatio hęreditatis paternę, viuente patre, facta extraneo non eget conſenſu monaſterij. 2. 67

Fructus rei renunciatæ ſunt renunciantis à die renunciationis vſque ad profeſſionem. 2. 68

Renunciatio nequit reuocari ante profeſſionem. 2. 69

Limita, niſi nouitia teſtetur de bonis renunciatis. 2. 70

Renunciatio non corruit per mortem renunciantis ſecutam ante profeſſionem: etſi alij id negent. 2. 71

Corruit verò, ſi, ea facta, nouitia recedat

dat

dat à religione, & poſtea redeat. 2. 72
Non firmatur per profeſſionem irritam. 2. 73
Iuxta aliquos fieri poteſt poſt profeſsionem factam in morte ex Pij V. indulto. 10. 225

Reſeruata.

Vide Abſolutio.

Reſtitutio.

Qualiter facienda à monialibus in caſu, quo ad eam teneantur. 4. 75
Non facienda interdum ab eo qui recipit à moniali ad vſus illicitos. 4. 73. 8. 31
Famæ reſtitutio à moniali moribunda fit per Confeſſarium. 6. 31

Retractatio.

A moniali facienda quò ad doctrinam falſam à moniali moribunda per Confeſſarium. 10. 212

S

Sacramenta.

Sacramentorum frequentia quæ permittenda monialibus. 10. 178
Ea tempore Interdicti recipiũtur à puellis, quæ educantur apud moniales. 9. 34

Scrupuli.

Proponuntur varia remedia contrà illos. 10. 204. 312
Interdum excuſant ab integritate materiali confeſſionis. ibid.

Sepultura.

Moniales priuantur eccleſiaſtica ſepultura, ſi ſint proprietariæ. 8. 49
Puellæ, quæ educantur in monaſterijs, gaudent pro tempore Interdicti ſepultura eccleſiaſtica. 9. 35
Moniales prohibentur ſub excommunicatione inducere alios ad promittendam ſepulturæ electionem in ipſarum eccleſia. 8. 16
Laici non poſſunt ſepeliri intra monaſteria monialium. 7. 10
Sicque eligentes ibi ſepulturam ſepeliendi in eccleſia exteriori ipſarum monialium. 7. 10
Si quis tamen ibi ſepeliendus ſit, portitores cadaueris ingrediuntur clauſuram. 10. 233
Ingreditur Confeſſarius monialium, ſi ſepelienda ſit monialis. 10. 231
Et quidem ſecum ducendo ſocium, ſi ſit religioſus, aut adſit vſus. 10. 232
Dat ſepulturam mulieri ingreſſæ monaſterium animo ibi moriendi; vbicumq; ſepeliatur, immò & puellæ ibi degenti in educatione. 10. 233
Non item, ſi illa mulier animum ibi moriendi habeat conditionatum. 10. 233

Sigillum confeſſionis.

Confeſſarij monialium illis concionantes quò ad hoc ſint circumſpecti in arguendis earum defectibus. 10. 281
Interrogati, an audierint confeſſionem monialis dimiſſæ ex culpa ipſius ſine abſolutione, qualiter debeant reſpondere. 10. 282
Qualiter petant facultatem reſeruatorum pro monialibus. 10. 283
Sigillum ſeruandum, ſi monialis ex ſua culpa dimittatur inabſoluta dicendo illam fuiſſe confeſſam. 10. 282
Non violatur, ſi Confeſſarius dicat monialem fuiſſe confeſſam delictum ea non nominata. ibid.
Non negat communionem moniali cognitæ indignæ ex confeſſione. ibidem.

Sigil-

Sigillum non violat manifeſtans virtutes notas ex confeſſione, aut dicit ſuum pœnitentem eſſe ſcrupuloſorum; aut rogat pœnitentem de delicto noto ex confeſſione alterius complicis, ſi cautè id fiat. ibid.

Item non violat loquens de peccatis auditis cum pœnitente, ſtatim finita confeſſione; aut alij dicit pœnitentiam datam, ſi hæc ſit leuis. ibidem.

Simonia.

Abſque nota illius recipi poteſt dos pro moniali. 3. 27

Et quidem etiam à Cõuentu diuite. 3. 28

Quale indultum quò ad hoc monialibus conceſſum fuerit. 3. 28

Societas Ieſu.

In eo nouitiatus inchoatur in habitu ſæculari. 2. 50

Eius religioſi ab Ordinarijs, neque vt delegatis Papæ, cenſurantur. 8. 6

Si ab ea apoſtatent, ſunt eò ipsò excommunicati. 8. 10

Illius religioſi prohibentur ſuſcipere curam monialium. 10. 10

Confitentur generaliter quolibet anno, immò etiam aliqui quolibet ſemeſtri. 10. 179

Per horam orant quotidie mentaliter; idq; à Suarez præfertur vniuerſæ ſuæ doctrinæ. 6. 17

Recitant Litanias quotidie in communi, ſed eas non tenentur per ſe recitare. 6. 19

Solicitare.

Confeſſarius ſolicitans monialem ad turpia denunciandus. 6. 30

Et, ſi monialis renuat denunciare Confeſſarius modernus poteſt ipſe denunciare. ibid.

Denuntiatio non neceſſariò facienda ante quàm abſoluatur pœnitens. ibid.

Immò iuxtà aliquos præmitti debet correptio fraterna. ibid.

Sponſalia.

Quanta conſideratione contrahantur in ordine ad matrimonium carnale. 2. 36

Status religioſus.

Ad illum allici poſſunt puellæ. 1. 14

Statutum.

Si ſit fauorabile animæ, qualiter dicatur ampliandum. 5. 92

Moniales ſeruare debent Ordinis ſtatuta, ſi ſint exemptæ. 6. 5

Poſſunt illis indici noua ſtatuta à legitimo Prælato. 10. 39

Peregrini non adſtringuntur ſtatutis alieni territorij. 5. 211

Subrogatum.

Quando ſapiat naturam eius, pro quo ſubrogatur. 6. 16

Suffragium.

Suffragia ſecreta danda in receptione puellæ ad religionem. 2. 3

Item in electione Abbatiſſæ. 10. 99

Item pro admittenda fœmina licentiata ad prandendum intra clauſuram. 5. 171

Item pro admittenda puella intra monaſterium in educationem. 5. 178

In electione Abbatiſſæ Prælatus aſſiſtens non fert ſuffragium. 10. 106

In ea item non requiritur ſuffragium monialis infirmæ. 10. 104

At poteſt requiri. ibid.

Quid agendum, ſi vnum ex ſuffragijs latis inueniatur vitioſum. 10. 102

Ad valorem electionis requiritur maior, & ſanior pars ſuffragiorum. 10. 100

A quo recipienda ſuffragia. 10. 98

Excipi poſſunt oretenus. 10. 99

Et ta-

Et tamen non ideo deſinunt eſſe ſecreta 10.99
Si ea non eſſent ſecreta, electio eſſet nulla. 10.99

Suſpenſio eccleſiaſtica.

Cadit in moniales. 8.7
Suſpenditur ab officio Abbatiſſa, ſi Ordinarium non præmoneat de profeſſione nouitiæ. 8.36
Item in caſu, quo bona monaſterij concedat ad vitam dantis &c. 8.37
Suſpenduntur item moniales à receptione monialium in ſuum Ordinem, ſi admittant ad profeſſionem nouitiam, nondum expleto anno probationis. 8.38
Suſpenduntur item ab officio, & actu capitulari, ſi capitulariter aliquid recipiant pro profeſſione nouitiæ admittenda. 8.35

T

Tentationes.

INdicatur modus eas ſuperandi. 10.301

Tepiditas.

Cauenda in ſeruitio Dei varijs medijs. 10.304

Tertiariæ.

Aliquæ moniales ſunt tertiariæ. 1.9
Votum caſtitatis, quod faciunt, commutari nequit ab habente generalem facultatem commutandi votum caſtitatis. ibid.
Pluribus priuilegijs gaudent, ſi habeant quædam requiſita. 9.7.8.& 50
Gaudent priuilegio canonis. 9.3
Fruuntur indulgentijs conceſſis ſuo Ordini. 9.41
Gaudent priuilegio fori, licèt non viuant in communitate. 9.7
Acquirunt legatum relictum pro monachatu. 9.48

Teſtamentum.

Non poteſt fieri à monialibus. 4.24
Et quidem nec de bonis alicuius extranei de eius conſenſu. 4.25
Poteſt tamen ab illis declarari factum ante profeſſionem. 4.26
Fieri poteſt à nouitia, aut puella manente in educatione intra monaſterium grauiter ægrotantibus. 5.193

Teſtificatio.

Teſtificari poſſunt moniales, etiam in criminalibus. 7.36
Et quidem etiam in cauſis criminalibus perſonarum ſæcularium. 7.36

Tonſura.

Deferenda à monialibus. 6.21

Tranſitus.

Monialis tranſire poteſt ad Ordinem ſtrictiorem. 3.15
De licentia tamen ſui Superioris. 3.16. 17.& 19
Monialis, ſi fiat vir, non tranſit ad religionem virorum. 3.33
Tranſiens facit nouum nouitiatum, ac profeſſionem. 5.54
Si ſit exempta, tranſit ad Ordinem arctiorem ſine licentia Ordinarij. 3.19

Translatio.

Transferri poteſt monialis ad aliud monaſterium cauſa correctionis. 3.23
Tranſlata moniali, iuxta aliquos etiam dos transfertur. 3.69.& 71
Monialis choriſta tranſfertur ad ſtatum Conuerſarum. 1.8
Et tunc non tenetur ad horas. ibid.

V

Varietas.

QValis ſit inter moniales. 1.6 & 7

Vaſa ſacra.

Tangi poſſunt à monialibus ſine peccato, ſaltem m. immò & ſine veniali iuxta

iuxta aliquos. 7.12

Velum.

Velum monialium quotuplex. 3.61
Ad quid detur. 3.75
Quod genus veli modò ſit in vſu. 3.76
Quæ requirantur ad recipiendum velum conſecrationis. 3.77
Poteſt auferri in pœnam. 3.94
Moniales ipſæ poſſunt ſe priuare illo ad tempus. 3.95
Vide v. conſecratio.

Veſtes.

Moniales non deferunt lineas de iure communi. 7.41

Viaticum.

Vide v. Euchariſtia.

Vicarius epiſcopalis.

Non explorat voluntatem puellæ recipiendæ ad religionem, niſi in defectum Epiſcopi. 3.2
Delegandus ad hoc ſpecialiter. 3.2
Ingrediens clauſuram monialium ſubditarum in caſu non permiſſo non excommunicatur. 5.113
Licentiat ad ingreſſum quò ad moniales ſubiectas. 5.147
Moniales ſubduntur Vicario in omnibus ijs, in quibus ſubduntur Ordinario. 10.4
Idq; etiam quò ad ea, quæ competunt Ordinario vt Sedis Apoſtolicæ delegato. 10.5
Viſitat moniales ſubiectas Ordinario, aut Sedi Apoſtolicæ. 10.68

Vidua.

Admittitur ad nouitiatum monialium, aliquibus ſeruatis. 2.13
Non eligitur in Superioriſſam. 8.45
Diſpenſata ad monachatum ſi recedat ab vno monaſterio ingreditur aliud. 8.45

Violatio monialis.

Violans monialem punitur. 4.79
Eius violatio eſt mixti fori. ibid.
Quot malitias contineat. 4.82
Monialis ſinens ſe violari perpetuo carcere includitur. 8.63
Bona violantis monialem applicantur monaſterio. 9.46

Violatio regulæ.

Vide v. regula: v. obedientia.

Violatio Clauſuræ.

Sub varijs pœnis vetita. 5.17
Contingit varijs modis. 5.18
Recipit materiæ paruitatem. 5.19
Specialiſſimè reſeruatur Papę, ſi fiat ad malum finem. 5.20. & 174
Idq; eſtò pœnę contra illam latæ non eſſent reſeruatę. 5.20

Viſitatio monialium.

Non poteſt impediri à monialibus ſub excommunicatione. 8.18. & 19
Viſitat Ordinarius clauſuram monialium, etiam exemptarum. 10.22
Immò & monialium Sedi Apoſtolicę immediatè ſubiectarum. 10.23
Viſitatio canonica quid ſit. 10.63
Alia eſt generalis, & alia particularis. 10.64
Inſtituenda à Prælatis proprijs monialium. 10.65
Ordinarius viſitat moniales ſubiectas Sedi Apoſtolicę. 10.66
Viſitat item eas Capitulum, Sede vacante. 10.67
Viſitat & Vicarius generalis. 10.68
Moniales exemptas viſitat Pręlatus, regularis. 10.66
Munus viſitandi eſt delegabile. 10.69
Viſitatio facienda ſingulis annis. 10.70
Quæ ſit illius materia. 10.71
De ea præmonendę moniales. 10.72
Viſitans ingreditur clauſuram. 10.73

In-

Ingrediens ſecum ducit ſocios. 10.74
Et hos, etiam regulares. 10.76
Viſitatio ſit in forma iudiciali, ſi ſit particularis. 10.78
Vide v. Clauſura, v. moniales, v. Ordinarius v. Prælatus regularis.

Vita communis.

De rigore ſeruanda à monialibus. 4.5
Vſus tamen eſt in contrarium. 4.6
Vtiliſſima religioſis. 4.7
Conſulenda monialibus. 4.8
Illæ ad eam adſtringi poſſunt. 4.8

Vita contemplatiua.

Eam communiter profitentur moniales. 1.10

Viuæ vocis oracula.

Facta regularibus, & reuocata à Gregorio XV. & ab Vrbano VIII. plurima adhuc durant iuxtà Peyrinum. 10.76

Vnctio extrema.

Ad eam miniſtrandam ingreditur Confeſſarius monialium clauſuram. 10.225
Et quidem cum ſocio, ſi ſit regularis, & interdum pluries. 10.225
Quod temporis interuallum requiratur ad conferendam iterum extremam vnctionem. 10.226

Vocatio religioſa.

Indicatur modus confirmandi moniales in eâ. 10.302

Votum.

Moniales vouentes regulam non tenentur ſub voto ad omnia contenta in illa. 6.4
Abbatiſſa non commutat vota monialium, neque ſuper iis diſpenſat. 10.134
Ea tamen irritat. 10.135
Votum ingrediendi Ordinem ſtrictiorem commutatur in votum perſeuerandi in laxiori, etiam ab ipſo vouente. 10.135
Vide v. Abbatiſſa.

Vrſulinæ.

Degentes Parmæ an dici poſſint gaudere priuilegio canonis. 9.12

Z

Zelus animarum.

Neceſſarius in monialium Confeſſariis. 10.160

FINIS.

ERRATA CORRIGE.

Cum Editioni Librorum errata ineſſe ſoleant quaſi accidentia omninò inſeparabilia; maximè ſi non aſſiſtat Author, qui imperitiam corrigat Impreſſoris: ne mirere, amice Lector, varios in Editione huius Tractationis irrepſiſſe errores:abfuit enim Author. Errata autem hìc ſolum apponuntur magis principalia,reliquis minoribus,ac leuioribus ſtudio,ac diligentiæ Lectorum commiſſis.

PAG.	LIN.	ERRATA	CORRECTIO.
3	vlt.	ipſi	ipſis
4	14	inſignijs	inſignibus
5	23	aut	autem
10	12	ſicut	licet
12	24	dceeruit	decreuit
18	13	quo ſemel	quo ſemel eſt
20	17	putant	putans
31	2	renouatum	reuocatum
37	11	alijs	alij
58	1	tritas	tricas
59	16	alteram	altera
93	12	Superiores	Superioris
104	33	deteſcat	diteſcat
105	22	captatur	capiatur
108	20	caſtitatis	caſtitati
113	vlt.	alioqui	alloqui
123	36	ordinarij	ordinaria
138	28	pede	pedes
139	16	Papa	Papam
139	vlt.	promiſsè	promiſſæ
177	23	magiſq; delinquit	& non Abbatiſſa, quæ magis delinquit
193	31	ſententiam	ſententiæ
194	23	exemplari	explicari
201	17	Eminentiſſimo	Eminentiſſimus
231	19	reg.	v.g.
246	39	probabilem	probabile
256	7	teneri	tenentur
257	38	Confeſſario	Confeſſarium
276	22	ſatis	latis
296	40	metus	merus
313	26	comparandis	comparandum
314	14	ieiunandi	ieiunandum
316	15	vltimam	vltimum
329	2	aliud	alium
335	39	monacharum	monachatu
336	10	obtinendi	obtinendum
343	15	additur	aditur
347	40	idq;	(deleatur)
431	11	præcipiet	precipiet
481	10	illis	illi
490	8	effectiua	affectiua
499	4	immorari	irrorari
509	35	per magna	permagna
511	40	defectibus	de defectibus
530	20	inflexit	inflixit
539	33	ſua	ſuam
548	2	diſſipans	diſſipantis
549	7	ſtudiorum	ſtudioſum
551	9	decidit	decidet
556	10	non emi	non emo
558	5	vtilitatemo	vilitatemo
562	20	noſcere	nocere
566	10	vax	vas
566	24	mallo	malo
567	22	omnimodis	omnimodè
570	14	quem	per quem
576	5	domos	domorum
579	21	Dat.Bracharæ &c.	Dat.

615